HORATII FLACCI POEMATA

Scholiis sive Annotationibus, quæ
brevis Commentarii vicem
possint, à JOANNE BOND
Illustrata.

Octava Editio recognita, & à multis mendis repurgata.

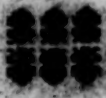

LONDINI,
Typis J. Macock, pro A. Roper, R.
G. Sawbridge, N. Ranew, & J.
MDCLXX.

BIBLIOTHECA · BODLEIANA

ILLUSTRISSIMO
D. HENRICO
MAGNÆ BRITANNIÆ
PRINCIPI.

DUæ ſunt artes (Princeps illuſtriſſime) in quibus Reges præcipuè verſari, ſtudiúmque ponere aut ſolent aut debent: altera militaris, civilis altera. Eò nimirum, ut per illam populum rebellem coercere, hoſtilemque injuriam propulſare poſſint, per hanc verò ut ſe & ſuos cives bonis moribus exornare, atque optimis legibus inſtitutiſque regere & temperare valeant. Quarum utra ſit præſtantior, ſi quis in dubium vocabit, facile profectò eſt judicare, quòd hæc per quam civitates, regna & reſpublicæ, otio, opibus & virtute florent, multis nominibus ſit illi anteponenda. Ad arma enim rarò & non niſi neceſſariò leges confugiunt, tum ſcilicet quando per vim & ferrum, non per rationem & orationem coguntur jus ſuum defendere aut obtinere, idque duntaxat in eum finem, ut injuriâ ferro repulsâ, ſimul & jure ſuo armis recuperato, tandem aliquando otio fruantur & pace. Atqui in republ ca adminiſtranda, quocunque ſe reges vertunt, pios ſe & providos, ſapientes & juſtos, communis ſalutis amantes & valdè ſtudioſos præbere oportet. Quod qui faciunt, ſubditos (quibus præſunt) fortunæ bonis locupletes & copioſos, viribus corpo-

BIBLIOTHECA BODLEIANA

ILLUSTRISSIMO D. HENRICO MAGNÆ BRITANNIÆ PRINCIPI.

DUæ ſunt artes (Princeps illuſtriſſime) in quibus Reges præcipuè verſari, ſtudiúmque ponere aut ſolent aut debent: altera militaris, civilis altera. Eò nimirum, ut per illam populum rebellem coercere, hoſtilemque injuriam propulſare poſſint, per hanc verò ut ſe & ſuos cives bonis moribus exornare, atque optimis legibus inſtitutiſque regere & temperare valeant. Quarum utra ſit præſtantior, ſi quis in dubium vocabit, facile profectò eſt judicare, quòd hæc per quam civitates, regna & reſpublicæ, otio, opibus & virtute florent, multis nominibus ſit illi anteponenda. Ad arma enim rarò & non niſi neceſſariò leges confugiunt, tum ſcilicet quando per vim & ferrum, non per rationem & orationem coguntur jus ſuum defendere aut obtinere, idque duntaxat in eum finem, ut injuriâ ferro repulsâ, ſimul & jure ſuo armis recuperato, tandem aliquando otio fruantur & pace. Atqui in republ ca adminiſtranda, quocunque ſe reges vertunt, pios ſe & providos, ſapientes & juſtos, communis ſalutis amantes & valdè ſtudioſos præbere oportet. Quod qui faciunt, ſubditos (quibus præſunt) fortunæ bonis locupletes & copioſos, viribus corpo-

ris valentes & robuſtos, & (quod caput eſt) egregiis animi virtutibus ornatos reddunt & inſtructos. Itaque antiquiſſimi illi Poetæ, non aliam ob cauſam *Palladem* finxerunt armatam, quàm ut ſignificarent in regibus bellicam virtutem cum ſapientia conjunctam eſſe oportere. Qua ratione adducti, priſci Heroes in diſciplinam doctorum hominum filios ſuos ſtudioſe tradiderunt. *Alexandrum* magnum docuit *Ariſtoteles*, *Timotheum Cononis* optimi Imperatoris filium *Iſocrates*, *Epaminondam Lyſias* Pythagoreus: atque veteres præteream, tu Princeps illuſtriſſime (quæ patris tui ſumma eſt prudentia, & amor erga te ſingularis) habes, qui tibi optimarum artium & literarum viam præeant, *Challinerum*, *Neutonum*, atque alios omnes certè viros imprimis eruditos, qui conſilio, eloquentia, omnique ſcientiarum genere animum tuum adhuc tenerum informare & perpolire poſſunt. Jam verò in iis Authoribus qui ſapientiæ laudibus clarent, quique ad vitam benè & ſapienter inſtituendam multum adjumenti videntur afferre, Poetæ non poſtremum locum ſibi vendicant: ſiquidem a vitio & turpitudine animos avocant, ad virtutem autem & honeſtatem excitant & acuunt, mores malos & corruptos emendant, paucis tantum exceptis, quæ nihil præter voluptatem lectoris quærunt. Quapropter Reges maximi ſingulari benevolentia Poetas ſemper ſunt complexi. Nam *Hiero Simonidem*, *Cato Ennium*, *Cæſar Auguſtus Virgilium*, *Varium*, & hunc (quem tibi nunc offerimus) *Quintum Horatium Flaccum* in ſumma pretio habuit plurimique fecit: hunc, inquam, non unum de multis, ſed Poetam (audeo dicere) omnibus numeris abſolutum: Poetam multiplici rerum copia refertum, verborum elegantia perpolitum, Poetam denique Aulicum & Principe Chriſtiano maximè dignum. Hinc eſt, quòd Divus *Auguſtinus* in primis jubet legendum esse

him

hunc Poetam, quippe qui non modò juſtitiam, invictam animi magnitudinem, parſimoniam, continentiam, religionem in Deum, pietatem in Parentes, patientiam paupertatis, & contemptionem rerum humanarum ſummis laudibus proſequatur: ſed contra perfidiam, injuſtitiam, metum, prodigalitatem, libidinem, luxuriam, avaritiam, atque omnia ferè vitia acerbè carpat, vituperet, exagitet. Dies me deficiat, ſi ſapientiam hujus Poetæ in rebus ipſis inveniendis, ſi mirificum ejus artificium in ſingulis diſponendis, ſi verborum vim atque notiones ad res ipſas exprimendas cæteraſque ejus virtutes poeticas velim aperire. Quid multis? *Horatius* ſine controverſia, omnibus Poetis & Græcis & Latinis (*Homerum* ſemper excipio) eſt meritò anteponendus, in quo ſic ſuavitas cum utilitate contendit, ut lectorem ſuis illecebris ſemel captum ſemper teneat irretitum, nec dimittat unquam. Hunc igitur (Princeps illuſtriſſime) tibi ſæpiùs legendum non dubito, quin illi cenſeant, qui tibi libros quaſi præguſtant, ex quo tanquam ex amœniſſimo & ampliſſimo fonte non ſolùm multa officia ad Principis vitam præſtantia; verùm etiam quid deceat quodvis genus hominum, quid doceat quemvis ordinem, quidque erudiat quamvis ætatem, ſexum & conditionem haurire licebit. Adde, ſi placet, quòd Philoſophorum nullus diſtinctius edocuerit, quo pacto cum civibus & domeſticis, quo modo cum advenis & peregrinis, porrò qua ratione cum univerſis & ſingulis ſit agendum vivendúmque. Hæc omnia (Princeps illuſtriſſime) quum *Horatius* tuæ Celſitudini & adferat & offerat, non potui (poſt patrem tuum) Patronum mihi deligere te digniorem aut magis idoneum, cui hos meos (qualeſcunque ſunt) conſecrarem labores. Qui ſi te in bonarum artium ſtudiis jam optime progredientem, quoviſmodo juvare aut promovere queant,

tum certè id habeò quod optem, & (ut Poeta verbis utar) *Sublimi feriam sidera vertice.* Deinde gratias agam Deo immortales, quatenus ego homo humilis loci, aliquid facerem, quod tibi & reipublicæ usui esse possit, præsertim in eo, quod te quasi vivam reddat imaginem Patris tui, Regis potentissimi & literatissimi. Illum enim omnes nos sui subditi (ut pro reliquis etiam ipse loquar) non solùm propter pietatem, justitiam, clementiam, munificentiam, atque alios suavissimos mores veneramur & amamus; sed etiam propter incredibilem cùm in sacris tùm in humanis literis scientiam admiramur & suspicimus. O filium terque quaterque beatum, cui talis pater contigit, qui liberis suis egregium & conspicuum omnium virtutum exemplar abundè superque esse possit. Hunc igitur, quod facis, toto animo & tota mente amplectere; hunc cole, hunc observa, hujus heroicas & divinas virtutes imitare & penitus exprime, & quo melius hoc præstes, da operam, ut in literis & libris patrem tuum non superare, at saltem æquare valeas. Quare, quamvis alio minimè egeas exemplo, quàm patre tuo, quem tibi ad imitandum proponas; tamen quum sis Regia stirpe utrinque progenitus, cur non Avunculum etiam tuum inspicias *Christianum*, *Danorum* Regem inclytum? qui quidem ut Rex est voce suavis, vultu amabilis, gestu & statura corporis admodum decorus atque procerus, sic certè pietate, prudentia, fortitudine atque aliis virtutibus & salutaribus artium maximarum disciplinis ad regna sua moderanda est optimè instructus & eruditus. Cujus præsentiâ nunc in Anglia paucos dies cum Sorore suâ Regina sereniſſima & chariſſimis Nepotibus hilariter transigentis, non possum tacere quam toperè gaudeant Nostrates; cùm aliis de causis tum maxime, quòd hinc omnes & domi & foris planè videant duos Reges terra marique potentissimos, arctissimo Religionis, Affinitatis & Amicitiæ

citiæ vinculo, quasi clavis trabalibus, conjunctos esse & copulatos: quorum diu vivat & valeat uterque hominibus gratus, dilectus Deo, qui tuam ætatem simul & Celsitudinem, quàm diutissimè augeat & conservet incolumem.

Celsitudini tuæ omni officio

devinctissimus,

Jo. Bond.

Benevolo Lectori.

QVum juventutis erudiendæ munus susti-
nerem (quod Saxum volvi viginti annos
& amplius) mihi semper in more posi-
tum fuit (candide Lector) Annotationes
quasdam seu scholia (si sic magis appellari placeat)
discipulis meis tradere in eum finem, ut scriptis com-
missa quæ verbo protuleram, altiores in eorum ani-
mis radices agerent, atque firmius inhærerent. Hinc
factum est, ut amicorum aliquot cum hæc scholia in
Horatium, nescio quo casu vidissent, me iterum atque
iterum rogarent, ut in publicum emitterem, quæ do-
mi inter chartulas diu latitarant. Persuaserunt
tandem, quamvis primum pertinaciter ibam inficias,
haud ignarus Momos mihi non defuturos, qui bene
dicta a siniſtrâ interpretatione notarent. Quod genus
hominum, cum injusti sint rerum æstimatores, debe-
bant id cogitare, quod à Græcis prudentissimè dictum
est, μωμᾶσθαι μὲν ῥᾴδιον ἐστι, μιμᾶσθαι δὲ χαλεπὸν, facillimum esse alienum opus reprehendere, sed
non perinde facile aliquid simile aut præstantius
conficere. Agnosco lubens me nihil magni aut eximii in hac re præstitisse. Hæc tamen (Lector bene-
vole) pro certo invenies, me nullam dictionem, phra-
sin, aut sententiam intellectu difficilem per totum
hunc Authorem præteriisse, quin eam, qua licebat bre-
vitate, explicuerim, explanaverim, facilemque red-
diderim. Præterea, regiones, civitates, oppida,
villas, montes, valles, agros, maria, flumina, nomi-
na hominum propria & patronymica, leges moresque
gentium, inusitatas loquendi formulas, omnia denique quæ habet Horatius paulò reconditiora, ego fere
paucis tetigi, ut quivis in lingua Latina vel mediocriter versatus, Horatium ipsum intelligat facilli-
mè. Ita tamen ut singulas annotationes ad figuras
Arithme-

Arithmeticas referas in contextu: cum quo feci ut eædem Annotationes genere, numero, casu, modo, tempore, & personæ consonent & congruant. Quod ni facias, non paucæ ex annotationibus præ se ferent quandam speciem orationis incongruæ, & sensus videbuntur expertes esse & vacuæ. Verùm, si eas benè copules & conferas cum Textu præcedente & subsequente, certè Authoris sensum tibi manifestum reddent & valde perspicuum, qui solus est scopus & finis unicus meorum laborum. Boni consule, Lector humanissime: sic animos dabis majora aggrediendi, si Deus largiorem hujus vitæ usuram mihi dederit. Interim vale, &

——Si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti; si non, his utere mecum.

Postremo hoc à te peto, ut errata, (quæ non sunt pauca) per incuriam in imprimendo commissa mihi ne des vitio, sed operis. Iterum vale, Augusti 7. 1606.

Tui commodi studiosus,

J. B.

Q. HORATII FLACCI VITA, PER SUETONIUM TRANQUILLUM conscripta.

QUintus Horatius Flaccus Venusinus, patre, ut ipse tradit, libertiuo & exactionum coactore: ut verò creditum est, salsamentario, quum ille quidam in altercatione exprobrasset: Quoties ego vidi patrem tuum cubito emungentem? Bello Philippensi excitus à Marco Bruto Imperatore, tribunus militum meruit, victisque partibus, venia impetrata, scriptum quæstorium comparavit. Ac primò Mæcenati, deinde Augusto insinuatus, non mediocrem locum in amborum amicitia tenuit. Mæcenas quantopere eum dilexit, satis monstratur illo Epigrammate, ubi inquit,

Nì te visceribus meis Horati
Plus jam diligo, Titum sodalem
Mimo me videas strigosiorem.

Sed multo magis extremis judiciis, tali ad Augustum elogio, *Horatii Flacci, ut mei, memor esto.* Augustus & Epistolarum quoque officium obtulit, ut hoc ad Mæcenatem scripto significat. *Ante ipse sufficiebam scribendis Epistolis amicorum; nunc occupatissimus & infirmus, Horatium nostrum te cupio adducere. Veniet igitur ab istis parasitica mensa ad hanc regiam, & nos in Epistolis scribendis adjuvabit.* Ac ne recusanti quidem aut succensuit quicquam, aut amicitiam suam suggerere destitit. Extant epistolæ, è quibus argumenti gratia, pauca subjeci: *Sume tibi aliquid juris apud me, tanquam si convictor mihi fueris. Rectè enim & non temere feceris: quoniam id usum mihi tecum esse voluit, si per valetudinem tuam fieri possit.* Et rursus: *Tui qualem habeo memoriam, poteris ex Septimio quoque nostro audire. Nam incidit, ut coram illo fieret à me tui mentio. Neque enim si tu superbus amicitiam nostram sprevisti, ideo nos quoque à Σωτηρίῳ μεν.* Præterea, sæpe eum inter alios jocos, putissimum penem & homuncionem lepidissimum appellat, unaque & altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem ejus usque adeo probavit, mansuraque perpetuò credidit, ut non modò seculare carmen componendum injunxerit, sed & Vindelicam victoriam Tiberii Drusique privignorum suorum; eumque coegerit propter hoc

noe, tribus carminum libris ex longo intervallo quartum
dere: post Sermones verò lectos, nullam sui mentio-
em factam ita sit quæstus: *Iratum me tibi scito quod non*
in plurisque ejusmodi scriptis mecum potissimum loquaris,
ne vereris, ne apud posteros tibi infame sit, quòd videaris
familiaris nobis esse? Expressitque Eclogam, cujus initium
st

Quum tot sustineas curas & tanta pericula solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes, in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora Cæsar.

Habitu corporis brevis fuit atque obesus, qualis à se-
ipso & in Satyris describitur, & ab Augusto, hac Epistо-
la. *Pertulit ad me Dionysius libellum tuum, quem ego, ne*
accusem brevitatem, quantuluscunque est, boni consulo.
Verereris autem mihi videris ne majores tui libelli sint quam
ipse tu, sed si tibi statura deest, corpusculum non deest.
Itaque licebit in sextariolo scribas, quum circuitu volumi-
nis cui ὑγροδίαιτος *sicut est ventriculi tui.* Ad res
venereas intemperantior traditur: Nam speculato cu-
biculo scorta dicitur habuisse disposita, ut quocunque
respexisset, ibi ei imago coitus referretur. Vixit plurи-
mum in secessu ruris sui Sabini aut Tiburtini, domusque
ostenditur circa Tiburni lucum. Venerunt in manus
meas & Elegi sub ejus titulo, & Epistola prosa oratio-
ne, quasi commendans se Mæcenati. Sed utraque falsa
puto. Nam Elegi vulgares. Epistola autem obscura,
quo vitio minime tenebatur. Natus est 6. Id. Decemb.
L. Cotta & L. Torquato Consulibus. Decessit V. Ka-
lend Decemb. C. Mario Censorino & C. Asinio Gallo
Consulibus, post nonum & quinquagesimum annum, hæ-
rede Augusto palam nuncupato, quum urgente vi valeti-
tudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabu-
las. Humatus & conditus est extremis Exquiliis, juxta
Mæcenatis tumulum.

(Poetam

TAndem, Flacce, Lyram tangis, tandem arte
Instruis, exagitas crimina, corda domas.
Scilicet ut nimiam docto de carmine noctem
Dispulit immisso cura secunda die:
Te meus insolita perfudet luce Magister,
Jamque potes pueris & sine nube legi.

H. Stanfordus.

Q. HORATII FLACCI ODARUM SEU CARMINUM LIBER I.

AD MÆCENATEM. Ode I.

Alios alia delectant: Horatium verò Poëtæ nomen, præsertim Lyrici affectat.

MÆCENAS, 1 attavis edite regibus;
O & 2 præsidium & dulce decus meum:
3 Sunt quos 4 curriculo pulverem Olympicũ
Collegisse juvat: 5 metaque 6 fervidis
Evitata rotis, 7 palmaque nobilis
Terrarum Dominos 8 evehit ad Deos.
Hunc si 10 mobilium turba Quiritium
Certat 11 tergeminis 12 tollere honoribus;
Illum, si 14 proprio condidit horreo
Quicquid de 15 Libycis verritur areis,
Gaudentem patrios 16 findere sarculo
Agros, 17 Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe 18 Cypria
Myrtoum 20 pavidus nauta secet mare.
21 Luctantem Icariis fluctibus 22 Africum
Mercator metuens, otium & oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rates
Quassas 24 indocilis pauperiem pati.
25 Est qui nec veteris pocula 26 Massici,
Nec partem solido 27 demere de die
Spernit, nunc viridi 28 membra sub arbuto

1 Antiquis regibus progenate, cui Menodorus pater, Menippus avus, Decimus rex Etruscorum fuit atavus.
2 Tutela vel propugnaculum meum & decus & Ornamentum.
3 Sunt qui ludis delectantur, ut pote Olympiacis, in quibus exercitari solebat pulvis, quo currentes spargebantur.
4 Currus.
5 Terminus (ad quem

(rigitur cursus) ante eviratus. 6 Rotæ currendo fervent. 7 Præmium victoriæ quo omnes nobilitat. 8 Dis æquiparat. 9 Hunc i. e. illum qui honoribus inserit. 10 Romanus in suffragiis ferendis semper erat mobilis & inconstans. 11 Honoribus nobilissimis & maximis, vel ædilitate majore, Prætura & Consulatu. 12 Extollere ad sublimiorem dignitatis gradum. 13 Illum, id est, alium hominem qui agriculturam exercet. 14 Si factus sit dives & copiosus arator. 15 Quicquid colligitur ex agris fertilibus, cujusmodi sunt in Lybia regione frumenti feracissima. 16 Agros liberos fodere, vel, agros colere sarculo, quod est genus rastri, Græc. τὸ σκαλίδιον appellant. 17 Nunquam eum de sententia sua deducas, quamvis regis opes ei offerantur, hujusmodi erant Attali regis Pergami. 18 Navi ex trabibus Cypriis compacta, pro navi. 19 Mare à Myrtoo Oenomai regis Arcadiæ auriga sic nominatum. 20 Timens naufragii merum. 21 Confligentem cum fluctibus Icariis. 22 Qui flat ab occasu hyberno. 23 Naves facere. 24 Qui doceri non potest pauperiem pati. 25 Est quod genus hominum, qui genio indulgent. 26 Vini generosi, quale in Massico Campaniæ monte nascitur. 27 Frangere diem intermittendo laborem pabuloque corpora reficiendo. 28 Habens membra strata sub arbuto viridi, id est, sub arbuto

Stratus

Stratus, nunc ad aquæ lene caput 29 sacræ:
Multos castra juvant, & 30 lituo tubæ
Permistus sonitus bellaque matribus
31 Detestata. Manet sub 32 Jove frigido
Venator 33 teneræ conjugis immemor:
Seu visa est catulis cerva 34 fidelibus,
35 Seu rupit teretes 36 Marsus aper plagas.
Me doctarum 37 hederæ præmia frontium
Diis miscent superis: me gelidum nemus,
Nympharumque 38 leves cum Satyris chori
39 Secernunt populo: 40 si neque tibias
41 Euterpe cohibet, nec 42 Polyhymnia
43 Lesboum refugit tendere barbiton.
44 Quòd si me Lyricis vatibus inseres,
Sublimi feriam sidera vertice.

29 Quasi mox in origine fuit est locoque mutato. 30 Litus equitum: est & incurvus, tuba pedestris & directa. 31 Propter filiorum interitus. 32 Sub ære frigido. 33 Conjugis de scitate. 34 Mira est canum fidelitas in dominos. 35 Seu effugit aper ruptis retibus, quæ feroci & rotundo fune connexis. 36 Marsus pro quovis apro. 37 Poëtæ victores coronis ederaceis donabantur. 38 In saltando celeres. 39 Me dignum faciunt ut præ cæteris colar, præstantiam & excellentiam à vulgo segreger. 40 Si. i. quia sic placet musis, quarum favore & beneficio excellentiam consecutus sum. 41 Una ex musis eaque jucunda. 42 Musarum altera, quæ bene-dicendi facultas adscribitur. 43 Quale barbiton Sappho & Alcæus egregii Poëtæ in insula Lesbo tendere solebant. 44 Si me (ô Mæcenas) inter Lyricos Poëtas numerabis, ad cœlum usque evehar, idemque digito attingam, id est, fortunarum ero superior mortalium conditionem, vel ero in oculis omnium resplendens, ut sidus inter cæteras minora.

AD AUGUSTUM CÆSAREM. Ode ii.

In vindictam Julii Cæsaris occisi multæ tempestates Romano immittuntur. Unica Imperii spes in Augusti incolumitate constituitur.

JAm satis terris nivis, atque 1 diræ
Grandinis misit 2 Pater: & 3 rubenti
Dextera sacras 4 jaculatus arces,
Terruit urbem:
Terruit gentes, grave ne rediret
5 Sæculum Pyrrhæ, nova monstra 6 questæ,
Omne quum 7 Proteus pecus egit altos
Visere montes:
Piscium & summâ genus hæsit 8 ulmo,
Nota quæ sedes fuerat 9 columbis:
Et 10 superjecto pavidæ natarunt
Æquore damæ.

1 Grandinis formidandæ ut & Jovis improvenientis. 2 Jupiter. 3 Fulmine ex igne ruente. 4 qui Capitolium vel templa deorum quum fulmine percutierit, Romam terreat, id est, cives urbanos timere fecit. 5 Ne tempus eluvionis rediret, cum Deucalion & Pyrrha soli ex universo hominum genere relicti Parnassum montem conscenderint, ibi ut se tutos ab aquarum vi conservarent. 6 Quæ de admirabilibus signis quærebatur. 7 Quum Proteus Phocarum pastor & custos, pecus, id est, marinos eduxit ad videndum alces montes. 8 Ulmus ponitur pro quavis arbore. 9 Turturibus vel Palumbibus. 10 In terram ejecto.

Rhenus 11 flavum Tyberim, retortis
Littore Etrusco violenter undis,
Ire dejectum 13 monumenta regis,
Templaque 14 Vestæ :
Iliæ dum se nimium 16 querenti
Jactat ultorem : 18 vagus, & 19 sinistra
Labitur ripa (20 Jove non probante) 21 uxorius amnis.
Audiet cives acuisse ferrum
Quo graves Persæ melius perirent :
Audiet pugnas, 23 vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet divûm populus ruentis
Imperi 25 rebus ? 26 prece qua fatigent
Virgines sanctæ minus audientem
27 Carmina Vestam ?
Cui dabit partes scelus expiandi
Jupiter ? tandem venias precamur,
Nube candentes humeros 29 amictus
Augur Apollo.
Sive tu mavis, 31 Erycina rides,
Quam Jocus circumvolat & Cupido :
Sive neglectum 33 genus & nepotes
Respicis 34 autor,
Heu nimis longo satiate 35 ludo.
Quem juvat clamor galeæque 36 leves;
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hostem.
Sive 38 mutata 39 juvenem figura
Ales in terris 40 imitaris, almæ
Filius Maiæ, 41 patiens vocari
Cæsaris ultor :

11 Tyberim curbâdum & arenas colore flavum. 12 Undis repulsis à littore Etrusco, vel à Tyrrheno mare in quod Tyberis influit. 13 Regum Numæ Pompilii. 14 Fuit Vesta Saturni filia ex Ope, soci custos & præses, cui Numa Pompilius ædem condidit. 15 Ilia Romuli uxori, Tyberis uxori, ab qua Julius Cæsar orum ducebat. 16 Conquerenti de Cæsaris nece. 17 Magnificè gloriatur. 18 Errans.

rum alveum. 19 Ergo sinistra, quia Tyberi currenti urbs est à sinistra. 20 Jove indignante & penè invito. 21 Tyberis suæ uxori nimium indulgens. 22 Rara juventus, id est, pauci nostri, pauci ad modum ex belorum civilium reliquiis, ideóque vix audient cives in civium corpora gladios exacuisse, quibus Persæ Po. Romani hostes perirent melius, id est, justius perirent. 23 Parentum culpâ. 24 Ergo quem divum vocet populus ? &c. 25 Libertati & dignitati senatus vergentis ad ruinam. 26 Quibus precibus virgines Vestales impensè rogent & obtestrare debeant Vestam. 27 Vultus & preces supplicantium. 28 Cui deorum dabis Jupiter partes, id est, quem delendi scelus, quod patraverunt Romani in occidendo Cæsare? 29 Habens humeros candentes nube amictos. 30 Vates, qui præsentia futura. 31 Venus sic dicta à monte Eryce : ubi religiosissimè colebatur. 32 Circa quam Jocus volat. 33 Genus ejus ortus ruis rejectum (ô Mars) qui opem ferre negligis. 34 Mars pater Romanus, qui Romam condidit. 35 Bellis, quæ sunt Martis ludi & oblectamenta. 36 Galeæ expolitæ. 37 Virilis & truculentus, quales erant Mauretani vultus. 38 Mutata figura rui in formam Augusti. 39 Augustum cui Poëta alienatur, Mercurium ut ipse dicens. 40 Representantes. 41 Qui pateris te vocari Cæsaris ultorem. Ovid. Sive ô tu ales, id est, alate Mercuri, filius almæ Maiæ patiens vocari Cæsaris ultor, imitaris in terris juvenem Augustum mutatâ figurâ.

42 Serus in cœlum redeas, diuque
Lætus interſis populo 43 Quirini:
Neve te 44 noſtris vitiis iniquus
45 Ocyor aura
Tollat 46 hic magnos potiùs triumphos,
Hic ames dici 47 pater atque princeps:
Neu ſinas 48 Medos 49 æquitare inultos
50 Te duce Cæſar.

42 Ultimus locus in cœlum redeas, & diu vivas in terris. 43 Romuli, pro Populo Romano. 44 Noſtris contentionibus indignantem. 45 Velox ventus ne tollat te in cœlum è conſpectu noſtro. 46 I. 47 Auguſtus Senatus conſulto Pater patriæ appellatus eſt. 48 Perſas & Medos bellum inferre Auguſtus hoc tempore cogitabat. 49 Ex æquo pugnare. 50 non modo princeps inter homines, ſed Deus etiam effectus es, ideoque dux imi.

Ode III.

Navi Virgilium Athenas vehenti incolumitatem precatur: deinde in hominum temeritatem audaciamque vehementer inſurgit.

SIc 2 te diva potens Cypri,
Sic 3 fratres Helenæ, lucida ſidera,
Ventorumque regat 4 pater,
5 Obſtrictis aliis, præter 6 Iapyga:
Navis, quæ tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,
Et ſerves 7 animæ dimidium meæ.
8 Illi robur & æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem
Primus, nec timuit 9 præcipitem Africum
10 Decertantem aquilonibus,
Nec triſtes 11 Hyades, nec rabiem Noti:
12 Quo non arbiter Adriæ
Major, tollere ſeu ponere vult freta.
Quem mortis timuit 13 gradum,

1 Ordo eſt, O navis quæ debes finibus Atticis Virgilium tibi creditum, precor ſic te regat Gubernare Veneris fidus, &c. ut finibus Athenienſibus cum ſalvum reſtituas velut rem tuæ fidei commiſſam. 2 Venus domina Cypri inſulæ, ubi præcipuè colebatur. 3 Caſtor & Pollux nautarum opitulatores. 4 Æ. 5 Aliis ventis vinctis & in utre incluſis; quemadmodum ab Æolo omnes ventos fuiſſe Ulyſſi præter Zephyrum, qui liber & ſolutus eum deferat in patriam. 6 Eum ex Apulia flantem, iis utilem, qui ex Italia in Græciam navigant. 7 Vitæ dimidium. Amicorum enim una eſt anima in duobus corporibus. 8 Erat ille robuſto & pectore ferreo, qui nullius periculi metu territus primus navigare au. 9 Africum impetuoſum, qui præcipitat quicquid impellit. 10 Colluctantem Aquilonibus. 11 Stellas à fratre Hyante ſic dictas, noxias admodum & plu. quia ſuo ortu & occaſu pluvias ſolent excitare. 12 Quo Noto nullus eſt ventus Dominus maris Adriatici, id eſt, majus obtinet imperium in mare Adriaticum. cœlitare ſive ſedare vult fluctus. 13 Quod genus mortis timuit? ad quam gradibus imus,

Qui 14 ficcis oculis 15 monstra natantia,
qui vidit mare turgidum, &
Infames scopulos 16 Acroceraunia?
7 Nequaquam Deus 18 abscidit
Prudens Oceano 19 dissociabili
terras si tamen 20 impia
Non tangenda rates transiliunt 21 vada.
2 AUDAX omnia perpeti
Gens humana 23 ruit per vetitum nefas:
audax 24 Iapeti genus
Ignem fraude 25 mala gentibus 26 intulit:
ubi ignem atherea domo
27 Subductum, macies & 28 nova febrium
terris incubuit cohors:
Semotique prius 29 tarda necessitas
lethi corripuit gradum.
Expertus 30 vacuum Dædalus aëra
Pennis 31 non homini datis:
Perrupit 32 Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus 33 arduum est.
34 Cœlum ipsum petimus 35 stultitiâ: neque
per nostrum patimur 36 scelus
Iracunda Jovem 37 ponere fulmina.

14 Abscissis. Juvenal. 15 Genus pisces monstrosos. 16 Altos montes in Epiro à fulmine sæpe ictos, idcirco infames propter crebra naufragia ibi facta. 17 Frustra Dei providentia dissociavit terras à mari: si homines nihilominus audent navigare. 18 Separavit. 19 Quem necesse erat à terris seclusi propter alium hominem

um ubicunque animantium quæ usui humano inservientia terræ pabulo nutriuntur. 29 Impii homines cum ratibus qui Dei consilium in hoc, scilicet navigandi [illegible] coercuere. 31 Dædalus inter [illegible]. 32 Fatum ad quamvis sæ[illegible] mortis pœnam perferendam. 33 Impetu fertur, non ratione ad res lege vetitas. 34 Cœlum Iapeti filius. 25 Furto. 26 Hominibus distribuit. 27 Post ignem à Jove furtim ablatum. 28 Inundira morborum multitudo terram occupavit. 29 Necessitas mortis prius tarda & matura senecta venientis celeravit gradum & citius advenit. 30 Aëra apertum vel immen ab hominibus infrequentem. 31 Sed avibus [illegible] proprium est volare. 32 Hercules per vim descendit ad inferos, ut inde tricipitem Cerberum ad superos protraheret. 33 Difficile est. 34 Cœlum ipsum affectare, ut olim Gigantes & Phaëton. 35 Per stultitiam, unde nostra vitia enascuntur. 36 Per nostram impietatem. 37 Deponere fulmina quæ Jupiter effectus iratus fumit, manu ut improbos examinet.

Ad

AD L. SEXTIUM, CONSULARE
Ode iv.

Amœnitate veris descripta, & communi moriendi conditione proposita, tanquam Epicureus ad vitam voluptatem, Sextium hortatur.

1 Solvitur 2 acris hyems 3 grata vice veris & 4 Favoni
5 Trahuntque siccas 6 machinæ carinas.
At neque 7 jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni
Nec prata canis 8 albicant pruinis,
Jam 9 Cytherea choros ducit 10 Venus, imminente luna
Junctæque Nymphis 11 Gratiæ decentes
12 Alterno terram quatiunt pede: 13 dum graves
Vulcanus ardens 14 urit officinas.
Nunc decet aut viridi 15 nitidum caput 16 impedire myrto
Aut flore, 17 terræ quem ferunt solutæ,
18 Nunc & in umbrosis 19 Fauno decet 20 immolare lactens
Seu poscat agnam, sive malit hœdum.
21 PALLIDA mors 22 æquo pulsat pede pauperum tabernas
Regumque turres, ô beate Sexti,
24 Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longam.
25 Jam te premet nox, 26 fabulæque manes,
Et domus 27 exilis Plutonia, 28 quò simul mearis.
29 Non regna vini sortiere talis,
Nec tenerum 31 Lycidam mirabere, 32 quo calet juventus
Nunc omnis, & 33 mox virgines tepebunt.

1 Veris adventu mollescit & relaxatur terra quæ fuerat hyemis frigore vincta & astricta. 2 Hyems mordax & aspera. 3 Vere in vicem redeunte, quam vicissitudinem post asperam hyemem grata est. 4 Zephyri qui vernotempore flare incipiunt. 5 Trahunt in mare ad navigandum naves siccas: atque ideo siccas quòd à principio Novembris usque ad Idus Martii conquieverant extra aquam in navalibus. 6 Instrumenta quæ naves habent virtutes ad moles suo loco movendas. 7 Ut in hyeme. 8 Albescunt. 9 Cytherea insula est contra Cretam, in quam ferunt Venerem primùm vectam concha marina. 10 Venus dux chori jam cum Nymphis & Gratiis ad Lunam saltat imminente, propinquam & supra caput lucentem. 11 Aglaia, Euphrosyne, Thalia. 12 Hoc, nunc illo pede terram pulsant numerosè saltantes. 13 Dum Vulcanus in monte cudit fulmina cum Gigantibus, quorum ope & ministerio in iis fabricandis utitur. 14 Non revera urit, sed Poeta vehementem ignis ardorem exprimit quo talia liquefiunt. 15 Caput unguento splendescens. 16 Coronare caput serto ex rosa aut aliis floribus concinnato. 17 Quem veris calore laxatæ producunt terræ, quæ hyemis calore fuerant constrictæ. 18 Anno jam expleto, scil. veris tempore. 19 Faunus rusticorum Deo, quem quidam volunt eundem esse atque Pana. 20 Sacrificare agnam vel hœdum, utrum mavult. 21 Mors pallidos efficit. 22 Indifferenter & fortiter pro incipum fores atque pauperum casas pulsat. 23 Domos humiliorum dicere vitæ spatium longam sperare vitam nos vetat. 25 Statim te opprimet mors. 26 Secundum Epicureos, nihil habet præter tenebras. 26 Fabulosi inferi de quibus Poetæ & Philosophi tam multa fabulantur. 27 Domus tenuis & parva, sic dictas ob causas exiles illic habitantes, qui aspectum oculorum fugiunt nec possunt circumspici. 28 Ad quam domum simul ac migraveris. 29 Non eris bibendi magister, cui rotundi leges in conviviis omnes parere necesse erit. 30 Talorum jactu. Veneris jactus regem vini efficiebat. 31 Puerum mollem & delicatulum. 32 Cujus amore nunc ardent. 33 Ubi Lycidas adoleverit, virginum ejus complexu cupient.

AD PYRRHAM. Ode v.

Horatius ex Pyrrhæ illecebris tanquam è naufragio enatavit, cujus amore irretitos affirmat esse miseros.

Quis 1 multa gracilis te puer in rosa
2 Perfusus liquidis urget odoribus,
Grato Pyrrha sub 3 antro?
4 Cui flavam religas comam
Simplex munditie? heu quoties 6 fidem
Mutatosque 7 deos flebit, & 8 aspera
9 Nigris 10 æquora ventis
Emirabitur 11 insolens,
Qui nunc te fruitur credulus 12 aurea:
Qui semper 13 vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius 14 auræ
Fallacis: 15 miseri quibus
Intentata nites. me tabula 16 sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse 18 potenti
19 Vestimenta maris Deo.

1 O Pyrrha, quis puer teneto & gracili corpore, id est, quis adolescens, at tari puerili proximus te molli 3 in rosis urget, id est, arcte avideque amplectitur? 2 Deliburas unguentis quæ odores e fundunt.

3 In fornice vel lupanari ubi meretrices aliquando latebant ut alienos oculos in se pellicerent, aliquando profitebant impudice ad capiendam prædam. 4 Cujus gratiosos tibi crines habes religatos ut ei placeas. 5 Simplice mundicie contenta absque ornatu corporis cultu. 6 Promissa in levitatem & perfidiam mutata. 7 Veneres, quas nisi pedisequis, scil. Gratiis, risu, joco, osculis, aliisque hujusmodi quæ raleant conciliari, facileque mutari solent. 8 Allegoria est ducta à mari, ventis agitato. 9 Nigra dicitur meretricum blandities more tempestatum mobiles esse & inconstantes. 10 Tempestates à ventis agitatæ sunt nigræ. 11 Per æquora significat meretricem fallacem, quæ ex serena & placida facta est sæva & implacabilis. 11 Insuetus & talem fortunæ meretricis amorem non expertus. 12 Te pulchra & amabili. quid enim aliud amabilius? 13 Qui sperat te sibi soli vacuam & paratam fore, aliis omnibus occupata. 14 Inconstantiæ muliebris ignarus. 15 Miseri sunt ii, quibus non probatur ista cognita fulges & amabilis videris. 16 Sacellum vel templum Neptuno dicatum. 18 Allegoria ducta à naufragis qui periculo elapsi Neptuno solebant suspendere tabulam in qua naufragii casus depingebatur. 17 Quam vovi mediis in periculis, id est, Pyrrhæ blandimentis. 18 Neptuno imperium maris obtinenti. 19 Naufragi illa vestimenta, in quibus fuerant servati, Neptuno etiam consecrabant.

AD AGRIPPAM. Ode vi.

Varium tragœdiographum bella ab Agrippa gesta decantabit. Horatium vero convivia tantum & amoribus describendis aptum & idoneum.

Scriberis 1 Vario fortis & hostium
Victor, Mæonii carminis alite,
Quam rem cunque ferox navibus aut equis
Miles te duce gesserit.

1 Scriberis à Vario, Mæonii carminis alite, id est, maleſtate

Mæonii Homerici, vel penna & stylo carminis Homerici, vel, ab heroico Poeta cantato divo planè Mæonio, id est, Homerico: fuit enim Homerus, aut ex Mæonia, aut Mæonius. 2 Quamcunque rem,

Nos

Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
Peleidæ stomachum, 4 cedere nescii,
Nec 5 cursus duplicis per mare Ulyssei,
Nec 6 sævam Pelopis domum.
Conamur, 7 tenues grandia: dum pudor,
8 Imbellisque lyræ musa potens vetat
Laudes egregii Cæsaris & tuas
9 Culpâ deterere ingeni.
Quis 10 Martem tunica tectum adamantina
Dignè scripserit? aut pulvere Troico
Nigrum 11 Merionem? aut ope 12 Palladis
Tydiden 13 superis parem
Nos convivia, nos prælia virginum,
Sectis in juvenes unguibus 14 acrium
Cantamus, 15 vacui, sive quod urimur
16 Non præter solitum leves.

1 Iram implacabilem Achillis, Peleo & Thetide genitis. 4 Qui placari noluit. 5 Navigationes longas subdoli Ulyssis, qui aliud loquebatur, aliud sentiebat, unde ei Græcis fictus est, δολοπλόκος. 6 Sævam propter varia homicidia in eadem familia perpetrata. Nam Pelops à Tantalo patre, Agamemnon ab Ægysto, Clytemnestra ab Oreste filio est occisa. 7 Nos qui tenuis ingenio non audemus dicere grandia viribus nostris imparia. 8 Dum Polymnia Musa Lyrica (quæ potestatem habet in Lyram, imbellem nempe & inepta ad bellicas scribendas) me vetat deterere, id est, diminuere atque extenuare tuas & Cæsaris laudes. 9 Ingenii mei tarditate 10 Martem, id est, viros bellicosos tegentes loricis, quæ dura & solida est ut adamas. 11 Virum fortissimum, pulvere Troico squalidum & obductum. 12 Pallas semper opem tulit Diomedi Tydei filio. 13 Pari & similitudine diis æqualem. Nam Martem & Venerem Diomedes vulneravit. 14 Virgines & puellæ ita acres sunt in juvenes, ut tamen ungues suos, ad repugnandum habeant, ne sorte pugna fit cruenta, quod rarò fit. 15 Sive quòd sumus vacui, valde otiosi, sive quod urimur, id est, aliquantulum amamus. 16 Nostro more & inconstantes, quod amatoribus proprium est & usitatum.

AD MUNATIUM PLANCUM, *consularem.* Ode vii.

Alii alias laudant civitates & regiones, Horatius vero liquis anteponit Tybur, ubi natus est Plancus, quem diluendas vino curas cohortatur.

LAudabunt alii 1 claram Rhodon, aut 2 Mitylenen,
Aut 3 Ephesum, 4 bimarisve Corinthi
Mœnia: vel Baccho 5 Thebas, vel Apolline 6 Delphos
Insignes, aut Thessala 7 Tempe.
8 Sunt quibus unum opus est, intactæ Palladis 9 urbem
Carmine 10 perpetuo celebrare, &

1 Rhodon claram propter elegantem structuram urbium civitatumque quæ sunt in eadem insula. 2 Mitylene urbs est in Lesbo. 3 Nobilissimam civitatem Asiæ, id est, præclaram portubus, viis, mœnibus, legum præstantia, &c. antea ab Amazonibus extructam & magnæ Dianæ templo nobilitatam. 4 Corinthos dicitur bimaris, quod hinc Ionio, hinc Ægeo mari cingitur. 5 Thebæ urbs est in Bœotia, a Cadmo ædificata, cujus filia Semele Bacchum peperit ex Jovis complexu. 6 Nobilis Delphis Apollinis oraculum. 7 Loca amœnissima Thessaliæ. 8 Sunt Poetæ quibus unicum opus est. 9 Athenas Minervæ inviolatæ urbem. 10 Carmine non rapto, ut aliud laudent,

Undique decerptam frondi præponere olivam,
12 Plurimus, in Junonis honorem,
aum dicit 13 æquis Argos, ditesque 14 Mycenas:
Me nec tam 15 patiens Lacedæmon,
ecum 16 Larissa 17 percussit campus opimæ
Quam 18 domus Albuneæ resonantis,
Et præceps Anio & 20 Tiburni lacus, & uda
21 Mobilibus pomaria rivis.
Albus ut 23 obscuro deterget nubila cœlo
Sæpe Notus, neque parturit imbres
rpetuos: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam vitæque labores
olli Plance 24 mero, 25 seu te fulgentia 26 signis
Castra tenent, seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer 27 Salamina patremque
28 Quum fugeret tamen uda Lyæo.
9 Tempora 30 populea fertur vinxisse corona,
Sic tristes affatus amicos:
quo nos cunque feret 31 melior fortuna parente,
Ibimus, O socii comitesque.
f desperandum Teucro duce & 32 auspice Teucro,
33 Certus enim promisit Apollo
Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortes 35 pejoraque passi
ecum sæpe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens 36 iterabimus æquor.

11 Præponere Olivæ coronare cum suis foliis undique, & circumcirca densa & breviora facta malo remaddunt ornatum. Alia alia lectio magis arridet, viz. undique decerptæ frondi præponere Olivam. Hic sensus: Omnibus omnium locorum & terrarum frondibus Olivam anteponere quæ Pallas dixit gloriæ.
12 Plurimi, i. multi dicunt.
13 Argos æquis nutri-

is idoneum. Unde Homerus appellat Ἄργος ἱππόβοτον. 14 Urbem opulen-
in qua regnavit Agamemnon, à Mycena Nympha sic appellatam. 15 Lacedæmon
ens patiens ob severam disciplinam, ubi pueri ad Dianæ aram loris flagellati usque
sanguis è visceribus exiret, ne ingemuerunt quidem. 16 Larissa est urbs in Thes-
a, à qua & Achilles Larissæus dictus est. 17 Permovit, afficit. 18 Nemus dele-
le, Albuneæ Nymphæ unà cum fonte consecratum. 19 Fluvius Anio è cello
ro nullam aquam deorsum effundens. 20 Tiburnus primum Tiburis conditor
batur. 21 Pomaria discurrentibus rivis irrigua. 22 Notus serenus. 23 Cœ-
ginoso. 24 Vino suavi. 25 Sive militiæ, sive domi tuæ eris. 26 Aquila, Draco-
aliique id genus signis militaribus. 27 Civitatem Telamonis qui duos habuit fi-
. Teucrum & Ajacem. 28 Quamvis fugerit. 29 Caput vino madidum. Lyæus,
ctus Bacchi, ponitur pro vino. 30 Corona ex frondibus Populi arboris, quæ animi
tudinem denotat. 31 Melior quia fortuna mihi patriam dabit, ac pater Telamon
rit. 32 Me Teucro hortante. 33 Apollo non fallax aut mentiens. 34 Promisit
sore Salaminas, quarum altera nunc est in Africa, a terra ego & vos condemnat in
re. 35 O passi graviora. Virgil. 36 Iterum navigabimus.

AD

AD LYDIAM. Ode viii.

Juvenem Sybarin Lydiæ amore perditum, & voluptatibus colliquefactum notat.

1 Meretrix delicatula non vulgaris formæ. 2 Juvenem mollem. 3 Dum tui amore captus est. 4 Ejus bona obligurire & corporis vires frangere. 5 Campum martium cur oderit? 6 Quem pollit pati pulverem & solem & alios etiam labores militares. 7 Militarem in morem. 8 Gallicorum equorum ora. 9 instar lupinorum dentium asperis & inæqualibus. 10 Moderetur & sibi parcat. 11 Tyberim tranare. 12 Cur luctam horret? Luctaturi utebantur unguento cera sit oleo subacta. 13 Sanguine venenoso. 14 Frequenti armorum pondere. Disco nobilitatus qui quidem ludus erat primo Græcus, deinde à Græcis transl Romanos. 16 Sæpe ultra terminum, jaculo fortiter & expedite emisso. 17 C prodit Sybaris in publicum, sed inter meretrices latet & emollescit? 18 Ad qui à matre Thetide habitu puellari indutus ne agnosceretur, in Insulam Sc Lycomedem est deductus. 19 Fauló ante everfionem Trojæ. 20 Ne vestitus vi in bellum Trojanum proraberet. 21 Ponuntur Lycii pro Trojanis, quibus ferebant, sic cognominati à Lyco Pandionis filio.

LYdia dic, per omnes
Te deos oro, 2 Sybarin cur properes 3 amando
4 Perdere? cur apricum
Oderit 5 campum, 6 patiens pulveris atque solis?
Cur neque 7 militaris
Inter æquales equitet, 8 Gallica nec 9 lupatis
10 Temperet ora frænis?
Cur timet flavum Tyberim 11 tangere? cur olivum
Sanguine 13 viperino
Cautiùs vitat? neque jam livida gestat 14 armis
Brachia: sæpe 15 disco,
16 Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
17 Quid latet? ut marinæ
18 Filium dicunt Thetidis 19 sub lacrymosa Trojæ
Funera: 20 ne virilis
Cultus in cædem & 21 Lycias proriperet catervas.

AD THALIARCHUM. Ode ix.

Quò magis sævit hyems, eò magis voluptati indulgendum.

1 Vides ut Soracte ceperiatur, vel è longinquo apparent nive plenum. 2 Mons in Faliscis, quem hodie appellant montem Divi Sylvestris, eo quod in ejusdem montis spelunca mum tempus se continuisse dicitur. 3 Nivis pondus. 4 Onoris magnitudine tes. 5 Flumina vi frigoris congelata à cursu desistunt superne. 6 Copiose magnitudine. 7 Largiùs quam solebas prome de olota Sabina vinum quadr quatuor annorum.

VIdes ut alta 1 stet nive candidum
2 Soracte: nec jam sustineant 3 onus
Sylvæ 4 laborantes: geluque
Flumina 5 constiterint acuto?
Dissolve frigus, ligna super foco
6 Largè reponens: atq; 7 benigniùs
Deprome quadrimum Sabina

Thalarche Merum 8 diota,
Permitte divis cætera: qui 10 simul
Avere ventos æquore 11 fervido
Depræliantes, nec cupressi,
Nec veteres 12 agitantur orni.
QUID sit futurum cras, fuge quærere: & 13
Quem fors dierum cunque dabit, 14 lucro
Appone, nec dulces amores
Sperne 15 puer, neque tu 16 choreas
Donec virenti canities abest
Morosa, nunc & 18 campus & areæ,
Lenesque 19 sub noctem 20 susurri
21 Composita repetantur hora:
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellæ risus ab angulo,
Pignusque direptum lacertis,
Aut digitis male pertinaci.

2 Diota ea vas vinarium duas habens ansas, quadrigenta, & octoxtarius capiens.
9 Committe cætera Deorum curæ & procurationi.
10 Simul ac, à posteaquam ventos inter se concertantes compresserint.
11 Mari undanti, ut solet æquis in æheno fervens. 12 Non commoventur. 13 Quemcunque cras tibi dabit fors, i. fortuna, seu potius Dei voluntas τὴν θεῶν βουλὴν. 14 In lucro depute. 15 Dum puer es, adolescens, juvenis. 16 Choreæ dicitur à choro ubi virginibus saltatur. 17 Quam diu tibi juveni & adhuc virenti canities (juventus) abest querula. 18 Campus Martius & areæ, i. loca in quibus Rom. juventus exercebat. 19 Paulò ante noctem. 20 Colloquia quæ edi solent ab amantibus voce submissa. 21 Hora constituta literum atque literarum à te usurpentur. 22 Ea tu repetantur à te gratus risus, prodiror & index puellæ latentis i. in angulum se lenis ac delitescere simulantis. Ridet enim puella nè diu quæratur, sed ut se ipsa prodat. 23 Armilla vi avulsa ex lacertis, aut annulus à digito male, i. parum pertinaciter retinente. Nam fingunt puellæ se velle retinere quod cupiunt sibi adimi.

AD MERCURIUM. Ode x.

Eum laudat à facundia, à parentibus, à palæstræ & lyræ inventione, à maxima in furando calliditate, atque ab iis, quibus fungitur muneribus.

MErcuri 1 facunde nepos 2 Atlantis,
Qui 3 feros cultus hominum recentum
Voce formâsti 5 catus, & decora
More 6 palæstræ:
Te canam, magni Jovis & 7 deorum
Nuncium, curvæque lyræ 8 parentem:
Callidum, quicquid placuit jocoso
Condere furto.
Te 10 boves olim nisi reddidisses

1 Eloquentiæ Deus & orationis inventor.
2 Maia Atlantis filia Mercurium peperit ex Jove
3 Agrestes hominum primorum

ere. 4 Eloquentia vel musica conformavisti. 5 Quasi cautus. 6 Palæstra Græci exercebantur ad tuendam corporis valetudinem. 7 Reliquorum deorum interpretem. 8 Lyræ inventorem. 9 Astutum & ingeniosum ad furtum occultandum, quod jocum non contineret. 10 Boves Admeti Regis, quos Apollo divinitate privatus pasce-

Per

Per dolum 11 amotas, 12 puerum minaci
Voce dum terret, 13 viduus pharetra,
14 Risit Apollo.
Quin & 15 Atridas 16 duce te superbos,
Ilio dives Priamus relicto,
17 Thessalosque ignes & 18 iniqua Troja
Castra 19 fefellit.
Tu pias lætis animas reponis
20 Sedibus: 21 virgâque 22 levem coerces
Aurea turbam, 23 superis deorum
Gratus & imis.

11 Abductas & furtim ademptas. 12 Te, qui puerilem eorum aspectum dum terret, 13 Privatus pharetra. 14 Ridendum sibi putavit. 15 Agamemnonem & Menelaum. 16 Qui te ducem Primò præbebas. 17 Thessalicas excubias. 18 Ira Trojanis inimica. 19 Sic latuit, ut à nemine cognitus ac ne visus quidem sit. 20 Campis Elysiis. 21 Caduceo quo Mercurius animas deducit ad inferos. 22 In eorum animarum multitudinem. 23 Diis superis & inferis gratus.

AD LEUCONOEN. Ode xi.

Hortatur Leuconoën omissâ futurorum curâ, voluptati dulcedini, argumento à vitæ brevitate & celeritate ducto.

Tu nè quæsieris scire (1 nefas) quem mihi, quem
2 Finem di dederint, Leuconoe: nec 3 Babylo
Tentâris numeros, 4 ut melius quicquid erit pati
(Seu plures 5 hyemes, seu tribuit Jupiter ultimam:
Quæ non oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum) sapias, 6 vina liques: & spatio brevi
Spem longam reseces: dum loquimur, fugerit invi
Ætas, 8 carpe diem, 9 quam minimùm credula po

1 Impossibile est vel malum est. 2 Vitæ terminum. 3 Mathematicos, qui Astrologiam invenisse dicuntur. 4 Ut sapias melius pati quicquam acciderit. 5 Annos. 6 Ut vina promas & bibas. Aut ut vina percoles: vina enim percolata sunt delicatiora. 7 Et quam brevissimum spatium, ne spem differas in longum. 8 Fruere die præsenti. 9 Nullam fidem adhibens diei futuro.

AD AUGUSTUM. Ode xii.

Collaudatis diis, heroibus, utrisque aliquot clarisque, tandem ad divinos Augusti laudes descendit.

1 Quem virum aut heroa lyra vel 2 acri
Tibia sumes celebrare 3 Clio?
Quem deum? cujus 4 recinet jocosa
Nomen 5 imago,
Aut in umbrosis 6 Heliconis oris.

1 O Clio, quem virum forsan aut heroa semideum suscipies celebrandum? 2 Tibia acriter sonante. 3 Una ex novem Musis. 4 Resonabit. Echo vocis imago, quæ veluti lubens respondet. 6 Helicon est mons Boeotiæ procul à Parnasso, Apollini sacer & Musis, unde Musæ appellatæ sunt Heliconides.

Aut ſuper 7 Pindo, gelidove in 8 Hæmo? Unde 9 vocalem temerè inſequuta
Orphea ſylvæ,
10 Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus celereſque ventos,
11 Blandum & auritas 12 fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid 13 prius dicam ſolitis parentum
Laudibus? qui res hominum ac deorum,
Quimare & terras, variiſque mundum
14 Temperat 15 horis?
16 Unde nil 17 majus generatur ipſo,
Nec viget quicquamſimile aut 18 ſecundum:
19 Proximos illi tamen occupavit
20 Pallas honores.
Prælii 21 audax, neque te ſilebo
Liber, & ſævis inimica 22 virgo
Belluis, nec te metuende 23 certâ
Phœbe ſagittâ.
Dicam & 24 Alciden, 25 puerosque Ledæ,
26 Hunc equis, 27 illum ſuperare pugnis
Nobilem: 28 quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit.
29 Deſinit ſaxis agitatus humor:
30 Conſidunt venti: 31 fugiuntque nubes:
Et 32 minax (quod ſic 33 voluere) ponto
Unda recumbit.
34 Romulum poſt hos prius, an 35 quietum
Pompilii regnum memorem, an 36 ſuperbos
Tarquinii 37 faſces, dubito, an 38 Catonis
Nobile lethum.
39 Reguluin & 40 Scauros, animæque magnæ
41 Prodigum Paulum ſuperante 42 Pœno,

7 Monte Arcadiæ. 8 Monte Thraciæ. 9 Orpheo ſonorum & ſecundum Poetam (Calliopes & Apollinis filium) ſylvæ ſequutæ ſunt temerè, ἀνεμόμαθοι, ſua ſponte & confuſè. 10 Muſicæ. 11 Et adeò blandum ut quocunque voluerit poſſit ducere quercus auritas, i. ſenſu audiendi præditas. 12 Cythera canora. 13 Quid potiùs dicam quam ſolitas & ab omnibus decantatas laudes parentis, i. Jovis? 14 Regit, vel temperat efficit. 15 Quatuor anni temporibus, Vere, Æſtate, Autumno, Hyeme. 16 A quo deo. 17 Quia Deus eſt Optimus Maximus. 18 Nihil Jovi eſt ſecundum, quia nullus ordo eſe poteſt inter finitum & infinitum. 19 Pallas proxima eſt Jovi, ſed longo intervallo, proxima. 20 Minerva non è muliere concepta, ſed Jovis cerebro nata, vera & divina ſapientia. 21 Bacchus, ad prælia tradit inermes, dictus Liber quòd animum curis liberat. 22 Diana venatrix. 23 Adeò certa eſt & inevitabilis Phœbi ſagitta, ut ſemper id ſe at quod petit. 24 Herculem, Jovis & Alcmenæ filium. 25 Filios Ledæ. 26 Nempe Caſtorem equeſtri prælio nobilitatum. 27 Et Pollucem pugilem pedeſtri inſignem. 28 Quorum ſtella ſerena ſimul atque nauris apparuit. 29 Fluxæ ſaxis humor ex nive gelu vè in aquam reſolutus 30 Venti deſinunt flare. 31 Nubes in fugam vertuntur. 32 Unda nauris minans naufragium quieſcit quæ vento inturnuerat. 33 Filii Ledæ Caſtor & Pollux ſic voluere. 34 Romæ conditorem. 35 Numa Pompilius à Romulo ſecundus Romanorum Rex, regnum armis paratum, Religione, juſtitia, & bonis moribus ſtabilivit. 36 Magnificos & excellentes honores Tarquinii Priſci, non Tarquinii Superbi, commemoratu certè indigni propter Lucretiæ conſtupratorem, 37 Virgarum faſces, quos ſecuribus alligatos lictores primum ante Reges, poſtea ante Conſules ad populi terrorem portabant. 38 Catonis Uticenſis, qui violentas manus ſibi intulit, ne vultum tyranni auſpiceretur, ut inquit Cicero. 39 Reguluin Carthaginenſes reſectis palpebris illigatum in machina perpetuis vigiliis necarunt. 40 Horum clara extincta virtus in repub. adminiſtranda. 41 Paulum vitæ contemptorem, ſi profudit animam ad Cannas, ubi cum quadraginta & quinq; Romanorum millibus occiſus. Vide Livium. 42 Hannibale.

41 Liberis ut meminerint majorum Paoli in patrium.
43 Gratus insigni referam camœna,
44 Fabritiúmque:
45 Hunc, & 46 incomptis 47 Curium capillis
Utilem bello 48 tulit, & 49 Camillum
41 Fabritium Consulem, de cujus abstinentia, continentia, severitate, aliisq; egregiis animi doribus, vide Plutarch. & Valer. Maxim.
50 Sæva paupertas, & 51 avitus apto
52 Cum lare fundus.
Crescit 53 occulto velut arbor ævo
Fama 54 Marcelli: micat inter omnes
55 Julium sidus, velut 56 inter ignes
Luna minores.
Gentis humanæ 57 pater atque custos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Cæsaris 58 fatis data: 59 tu secundo
Cæsare regnes.
45 Fabritium.
46 Capillis impexis.
Ille seu Parthos 60 Latio imminentes
61 Egerit justo domitos triumpho,
Sive subjectos Orientis oris
62 Seras & Indos:
Turpe est viro bellicoso comam habere compositam & calamistratam.
63 Te minor latum reget æquus orbem.
64 Tu gravi curru quatiens Olympum,
65 Tu parum castis inimica mittes
Fulmina lucis.

47 Curius Senatu invito magnum auri pondus sibi afferentibus, dixit, Se malle habentibus imperare quam possidere. 48 Protulit, produxit. 49 Camillus mense post Romam à Gallis captam, eos ex Italia expulit. 50 Paupertas rei perpetuo difficilis. 51 Fundus à suis majoribus sibi relictus. 52 Cum domo non præcisa, sed quæ fundum deceat. 53 Occulte, veluti arbor quæ temporis progressu crescit hominibus non advertentibus. 54 Marcellus quinquies Consul fuerat, et vero ab equitatu Hannibalis circumventus est & occisus. 55 Sed a crimine quo septem noctes post Cæsarem occisum, & credebatur esse Cæsaris anima in cœlum ferri. 56 Inter stellas. 57 Jupiter. 58 Per fata juxta Stoicorum opinionem, et immortales fatis obligari volunt ad observanda eorum statuta. 59 Ita regnes, ut Augustus sit secundus post te, scilicet ut tu in cœlo regnes, Cæsar in terris. 60 Latio, quod hic ponitur pro tota Imperio Romano. 61 Seu subegerit, triumphum duxerit. 62 Populus in Æthiopia apud quos arbor tissimæ sunt arbores non solum folia sed lanam etiam proferunt tenuissimam, ex qua conficiunt vestes. 63 Illæquus, id est non invidens tibi, sed æquo animo ferens tuum in cœlum te minor, id est, se inferiorem te gerens, reget terras. 64 Tu tonabis, Jovis currus cœlum quatiente vulgus opinatur tonitru fieri. 65 Tu mittes ignes, id est, tristia & lanima parum castis lucis, id est, lucis contaminatis & polluti.

AD LYDIAM. Ode xiii.

Molestè ferit Telephum rivalem sibi à Lydia ante

1 Rivalis sui.
2 Cervicem pulchram instar Rosæ.
QUum tu Lydia 1 Telephi
Cervicem 2 roseam, 3 cereaTelephi
Laudas brachia, 4 væ, meum

3 Brachia flexibilia ceræ similia, 4 Interjectio est, dolentis.

Fervens, 5 difficili 6 bile 7 tumet jecur,
Tunc nec 8 mens mihi, nec 9 color
Certa sede manet: 10 humor & in genas
11 Furtim labitur, 12 arguens
13 Quàm lentis penitus macerer ignibus,
14 Ut ror, seu tibi candidos
Turparunt humeros 15 immodicæ mero
Rixæ sive 16 puer furens
17 Impressit 18 memorem dente labris notam.
Non, 19 si me satis audias,
Speres 20 perpetuum, dulcia 21 barbarè
Laedentem oscula, quæ Venus
22 Quinta parte sui nectaris imbuit.
FOELICES ter & 23 amplius
Quos 24 irrupta tenet copula, 25 nec malis
Divulsus querimoniis
Suprema citiùs solvet amor die.

5 Tumet jecur: ira implacabilis quæ facilè iedari nequeat.
6 Gholerâ quâsi neglegenter in iram insurgimus.
7 Turgescit Cystis fellis jecinori annexa, quæ bilis est receptaculum.
8 Ratio. Nam amantes sunt amentes.

9 Animi perturbatio colorem variat, & pallida res amor est. 10 Lachrymæ doloris interni indicium. 11 Antequam advertam & me irrito. 12 Demonstrans. 13 Quàm frigidis flammis amoris intus tabescam. 14 Aspectu crucior. 15 Rixæ ultra modum progredientes mero, i. per ebrietatem. 16 Telephus audens libidine. 17 Momordit tibi labra. 18 Nè amoris sui obliviscere. 19 Si mihi credis. 20 Non sperare perpetuum tibi fore amatorem. 21 Inhumaniter. 22 Quæ oscula Venus quinta parte sua suavitatis, i. concubitu replevit. Quinque etenim sunt partes amoris, Aspectus, colloquium, tactus, osculum, concubitus. 23 Terque, quaterque. 24 Individualis conjunctio. 25 Nec amor divulsus malis querimoniis, i. litibus & rixis solvetur die citiùs, id est, ante mortem.

AD REMPUBLICAM BELLUM civile reparantem. Ode xiv.

O 1 Navis, referent 2 in mare te novi
3 Fluctus: ô 4 quid agis? fortiter occupa
5 Portum, nonne vides ut
6 Nudum remigio latus,
Et 7 malus celeri 8 saucius Africo,
9 Antennæque gemant? ac sine 10 funibus
Vix 11 durare carinæ
Possint 12 imperiosius
Æquor? non tibi sunt 13 integra lintea,
14 Non dii, 15 quos iterum pressa voces malo.
Quamvis 16 Pontica pinus,
Sylvæ filia nobilis,

1 O Respub. Tota hæc Ode est Allegorica.
2 In periculum.
3 Bellum civile redintegratum.
4 Quam malè agis?
5 Pacem & tranquillitatem.
6 Nudatum remigiis, id est, ut Respublica destituta est militibus? 7 Malus arbor est, cui velum attollitur. Ponitur hic allegoricè pro Ægyptio Rege à quo Pompeius est obtrunca-tus. 8 Perfractus Africo, i. gravi bello. 9 Senatores & viri principes. 10 Sine pecuniis belli nervis. 11 Perferre. 12 Severiorem civilis belli tempestatem. 13 Integra vela. i. integri exercitus. 14 Dii tutelares, ut Castor & Pollux, seu quivis alius Deus, quod erat Navis insigne. 15 Quos nunc sub Octaviano in oppressa invocet. 16 Ex Ponto magna est arborum copia unde naves fiant.

17 Quam-vis generis claritate & antiquitate glorieris.
18 Et fa-mam quæ tibi nil proderit.
19 Non navis pictu-ræ, sed robori & ornamentis fidunt maurę: sic milites non in generis sp'endo-armis & exercitu spem collocant. 20 Nisi vis fieri ludibrio ventis, i. infaustis & tiosis ducibus. 21 Noli amplius movere bel'um. 22 O Respub. quæ mihi malis sollicitudinem & tædium induxeras. 23 Quæ nunc me absentem tui officii. 24 Cycladas longè apparentes. 25 Suadeo ut fugias periculorum angustia-te facilè extricare non possis. 26 Cycladæ sunt insulæ in mari Ionio, numero appellatæ, quod in cycli formam disponuntur.

17 Jactes & genus 18 & nomen inutile.
Nil 19 pictis timidus navita puppibus
Fidit. tu 20 nisi ventis
Debes ludibrium, 21 cave.
22 Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
23 Nunc desiderium curaque non levis,
Interfusa 24 nitentes
25 Vites æquora 26 Cycladas.

NEREI VATICINIUM DE RUI Trojæ. Ode xv.

1 Paris.
2 Navibus fabricatis in Ida Phrygiæ monte, ubi Paris fuit educatus.
3 Perfidus quia jura hospitalitatis fregerat.
4 Otio molesto compressit ventos ne spirarent, nihil enim ventis magis est ingratum quam non flare.
5 Fata luctuosa non solùm Paridi, sed omnibus etiam Trojanis. 6 Deus marinus Pontimendacio alienus. 7 O Pari, tu quidem malis auspiciis ad domum patern He'enam. 8 Quam Græcia cum magno exercitu requirer. 9 Omnibus jur in portu Aulidis obstrictis ad unanimiter dimicandum donec Helenam essent Dissolvere illicitas nuptias & everrere antiquum Priami regnum. 11 Dol 12 Labor bellicus. 13 Quantas strages commoves Trojanæ genti, quæ olim Dardana à Dardano qui vixit tempore Moysi, Anno mundi 1738. 14 Scutu dis. 15 Furorem belli. 16 Frustra. Nam Venus cum non sit bellicosa non p Pari præsidio. 17 Animosus. 18 Ornabis capillum. 19 Cythara bello no sed mensæ est ad hilaritatem. 20 Nequicquam suis numeris aptum carmen lem citharam canes, vel, nequicquam distributes carmina alternatim ut soleb di, qui dum carmina canunt, modo sua voce, modo lyræ sono utuntur. odiosas thalamo nuptiali propter copulæ disjunctionem, 22 Sagittas Cre Cnossus urbs Cretæ quæ olim claruit arte sagittandi,

1 Pastor quum traheret per freta navibus
2 Idæis Helenam 3 perfidus hospitam,
4 Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret 5 fera
6 Nereus fata. 7 Mala ducis avi domum,
8 Quam multo repetet Græcia milite,
9 Conjurata tuas 10 rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.
11 Eheu quantus equis, quantus adest viris
12 Sudor: quanta moves 13 funera Dardanæ
Genti! jam galeam Pallas & 14 ægida
Currúsque & 15 rabiem parat.
16 Nequicquam Veneris præsidio 17 ferox
18 Pectes cæsariem: grataque fœminis
19 Imbelli cythara carmina 20 divides:
Nequicquam Thalamo 21 graves
Hastas & calami spicula 22 Cnossii

tabis, 23 strepitumque & celerem 24 sequi
jacem: tamen heu 25 serus adulteros
Crines pulvere collines.
on 26 Laertiaden, exitium tuæ
ntis, non 27 Pylium Nestora respicis?
) Urgent impavidi te Salaminius
29 Teucerque & 30 Sthenelus 31 sciens
gna: sive opus est imperiture equis,
oo aurига piger: 32 Merionem quoque
oses ecce furit te reperire atrox
33 Tydides, melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
ium parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies, mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus 36 tuæ.
) Iracunda diem 38 proferet Ilio,
atroniſque Phrygum classis Achillei.
) Post certas hyemes uret 40 Achaicus
Ignis 41 Iliacas domos.

23 Strepitum pugnantium.
24 Celerem ad sequendum: erat Ajax tam celer pedibus, ut nemo fugientem eum evaderet.
25 Serò crines tuos adulteros olim unguentis delibatos, pulvere deturpabis, i. serò tandem trahetis mœrtuus.
26 Ulyſſem Laërtis filium.

27 A Pylo urbe Nestor denominatur Pylius. 28 Insequuntur. 29 Teucer & in Cypro condidit Salamina. 30 Capanei filius, unus eorum qui in equo Trojano delituerunt. 31 Doctus ad pugnandum & equorum promptiſſimus moderator. Vide supra Od. 6. 33 Diomedes patre suo Tydeo fortior & valentior. 34 Quem mollis & luxuriosus fugies sic ut cervus fugit lupum visum in altera parte vallis. 35 Anhelitu qui ex alto pectore ducitur. 36 Tuæ Helenæ, cui multa de te gloriatus eras. 37 Iracunda classis Achillei (propter ereptam sibi Briseida) proferet in Ilio matronisque Phrygum. 38 Prorogabit tempus, id est, bellum Trojanum producet & retardabit. 39 Post annos novem à fatis certo decretos. 40 Ignis Græcus, nam Achaia est pars Græciæ. 41 Domos Trojanas.

AD AMICAM. Ode xvi.

Palinodiam canit. Nam veniam petit à puella quam Iambis lacerat: culpamque transfert in iram, cujus vim indomitam describit.

O Matre pulchrâ filia 1 pulchrior,
2 Quem criminoſis cunque voles modum
ones Iambis: 3 sive flamma,
ve mari libet 4 Adriano.
on 5 Dindymene, 6 non adytis quatit
entem sacerdotum 7 incola Pythius,
Non Liber 8 æquè: non 9 acuta

1 Nunquid mulier hanc laudem agnoverit, ut dicatur pulchra pulchrior? 2 Quemcunque vo-

modum, i. quamcunque voles rationem tu præscribes ad mordaces Iambos meos lendos quos in te scripsi. 3 Sive Iambos exurere voles, sive in mare dejicere. 4 Mare Adriaticum ponitur pro quovis mari. 5 Dea Cybele Dindymene dicta à Dindymo Phrygiæ monte, in quo sacra sibi per Corybantes instituit. 6 Non ex adytis, locis penitioribus & secretis, ad quæ nulli nisi sacerdoti fas erat accedere. 7 Apollo qui in adytis oraculis mentem sacerdotis incolit, i. quatit, movet, cogit. 8 Non æquè sed vehementiùs ira animos hominum commovet, quam Cybele, Apollo aut Liber concutit furentem sacerdotum. 9 Tympana acutè sonantia,

Sic geminant 10 Corybantes æra,
Tristes ut iræ: quas neque 11 Noricus
Deterret ensis, nec mare naufragum,
Nec sævus ignis, nec tremendo
Jupiter ipse 12 ruens tumultu:
Fertur 13 Prometheus addere 14 principi,
Limo 15 coactus particulam 16 undique
Desectam 17 & insani Leonis
Vim 18 stomacho apposuisse nostro.
Iræ 19 Thyestem exitio gravi
20 Stravere: & altis urbibus 21 ultimæ
Stetêre causæ cur perirent
Funditùs, imprimeretque muris
Hostile 22 aratrum exercitus 23 insolens.
24 Compescе mentem, 25 me quoque 26 pectoris
Tentavit in dulci juventa
Fervor, & in celeres iambos
Misit 27 furentem: 28 nunc ego mitibus
Mutare quæro tristia, 29 dum mihi
Fias 30 recantatis amica
Opprobriis, 31 animumque reddas.

10 Sacerdotes Cybeles, qui tympanorum pulsu & cornuum cantu Jovis vagitum celebrant. Saturnum Noricus, pro quovis ense. In Norico (quam regionem plerique nunc appellant Bavariam) cæduntur fures gladii, ex ferro pretiosissimo. Homo iratus neque enses, neque quodvis aliud periculum extimescit. 12 Descendens cum fulmine tremendo. 13 Iapeti & Clymenes filius propter singularem ingenii excellentiam hominem primum ex limo finxisse creditur, animum vero ex particulis aliorum animalium undique dissectis illi indidisse. Nam à Leone iracundiam, à Sue libidinem, à Vulpe astutiam, & ab aliis aliud malum est. 14 Primo homini ex limo effigiato. 15 Necessitate compulsus, quod ad vitiis fingendis omnes naturæ facultates consumpsisset. 16 Ex omnibus animalibus. 17 Et rabidi leonis furorem. 18 Hinc dicunt Latini, stomachum movere, pro irasci facere, & stomachari pro irasci. 19 Thyesti suos filios frater Atreus edendos apposuit, quod Thyestes cum Atrei uxore concubuisset. 20 Dejecere de statu. 21 Extremæ fuerint causæ usque ad everſionem. 22 Urbs tum esse desinit, cum in ea aratrum circumductum: quarto etiam prisci in condendis urbibus utebantur. Interea Æneas urbem designat aratro. Virgil. 23 Exercitus superbus, quia victoria naturâ insolens est & superba. 24 Comprime animum, nec me imitare quem pœnitet iræ. 25 Et sæpe me Horatius conserens iræ causam in adolescentiæ fervorem. 26 Ira est ebullitio sanguinis circa cor. 27 Propter iram. 28 Nunc studeo mitia persequi, tristia requere. 29 Ea conditione ut fias mihi amica. 30 Recantatis convitiis atque maledictis, quibus tu me etiam lacerâsti. 31 Atque ea conditione ut me in spem ducas tui gratuitò redeundi.

AD TYNDARIDEM. Ode xvii.

Invitat eam in Lucretilem, multa ostendens commoda quæ in eo percipiet.

1 VElox amœnum sæpè 2 Lucretilem
3 Mutat Lycæo Faunus: & igneam
4 Defendit æstatem capellis

1 Caprinos pedes habent Fauni velocitati accommodos. 2 Lucretilis mons est in Sabinis, in cujus valle villam habuit Horatius amœnissimam. 3 Sæpe demigrat in Lucretilem ex Lycæo, qui mons est in Arcadia, in quo sacra Fauno vel Pani pastorum Deo celebrabantur. 4 Trahitur æstum frividum à capellis usque, i. semper.

Usque meis, 5 pluviosque ventos,
Impunè tutum per nemus arbutos
Quærunt latentes, & thyma 7 devia
8 Olentis uxores mariti :
Nec virides metuunt colubros,
Nec Martiales 9 hædilia lupos :
10 Utcunque dulci Tyndari fistula
Valles, & 11 Usticæ cubantis
12 Levia 13 personuere saxa.
Di metuentur : diis pietas mea
Et 14 Musa cordi est. 15 hinc tibi copia
Manabit ad plenum 16 benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic 17 in reducta valle, 18 caniculæ
Vitabis æstus : & fide 19 Teia,
20 Dices laborantes 21 in uno
Penelopen 22 vitreamque Circen,
Hic innocentis pocula Lesbii
23 Duces sub umbra : 24 nec Semeleius
Cum Marte 25 confundet Thyoneus
Prælia : nec metues protervum
26 Suspecta Cyrum, 27 nè malè dispari
Incontinentes injiciat manus :
Et scindat hærentem 28 coronam
Crinibus, 29 immeritamque vestem.

5 Ventos pluviam ferentes.
6 Sine damno.
7 Olentis mariti uxores devias. i. capellas errantes de recta via quærunt arbutos, &c.
8 Fœtentis capri, qui à Virgilio dicitur, vir gregis, hic marītus.
9 Nec hœdorum fabula seu greges metuunt lupos martiales, i. lupos Martis tutela consecratos : nam vi & insidiis pecora spoliant.

Dum in virtus quis in hoste requirat ? Virg. 10 Utcunque & Tyndari fistula & levia saxa mortis Usticæ personuere dulci fistula Fauni vel Panos, qui profluat est cujuscunque mali à monte Lucretili. 11 Usticæ mons est in Sabinis levium saxorum instar hominis cubantis. 12 Saxa lævigata vel attrita. 13 Sonitu fuere commoti. 14 Carmen meum placet diis. 15 Ex hoc meo agro opulenta ruris bonorum copia, i. frugum terræ copia manabit tibi ad plenum. Ruris honores sunt rure nascentes. 16 Liberali & largo cornu. Alludit ad cornu copiæ quod Hercules cum Acheloo pugnans, specie tauri mutato congressus, ei detraxit, quo significatur omnium rerum uberior copia. 17 In valle secreta, quæ flexuosos habet recessus à ventis tuta. 18 Et canicula, dies caniculares nomen sumunt. 19 Carminibus Lyricis, quæ sunt parta & similia versibus Anacreontis cujus patria fuit civitas Teia. 20 Cantabis. 21 Ulysse absente, utraque enim Ulyssem ardenter amavit, quarum altera fuit Ulyssi uxor, altera pellicum. 22 Circe veneficarum crudelissima. 22 Circa pulchram & pellucidam instar vitri. 23 Hic bibes pocula vini Lesbii innocentis, i. non nocentis caput propter temulentiam. Nec à vino & poculis ad rixas & arma venietur, quod sæpe contingit inter hombres bibaces & ebriosos. 25 Commiscebit prælia Bacchus Semeles filius. 26 Nec tu Cyro suspecta & observata quod alium ames, metues eum : fuit Cyrus Horatii rivalis Tyndaridis maritus. 27 Nè scelerate tibi imbecilliori petulantes manus injiciat. 28 Coronam à floribus, cujusmodi in conviviis utebantur antiqui. 29 Vestem, quæ sua commeruit à Cyro dilacerari.

AD QUINTILIUM VARUM.
Ode xviii.

Vinum moderatè sumptum exhilarat animum, at hausti immoderatè furorem concitat.

1 Vite Baccho consecrata. 2 Potiùs plantaveris. 3 Fundum bene excultum. vel mites uvas esserentem. 4 De quo vide supra. Od. 7. 5 Catilus fuit frater Tiburti, à quo conditum est Tibur. Poeta ignorat suâ utitur licentiâ, pomum fratrem pro fratre. 6 Iis qui sobrii sunt, & vino nequaquam madidi. 7 Edaces m. 8 Quis bene potus crepat, id est, commemorat vel queritur militiam esse rem gra. 9 Quis non re potius ô Bacche, crepat & prædicat? 10 Nè quis supra modum bi. 11 Vini moderatè bibiti. 12 Centaurea rixa super mero debellata cum Lapithis nez, &c. id est, pugna à Centauris habita cum Lapithis, indè exorta, quod Ce. inter epulas Perithoi nuptiales plus nimium poti Lapitharum uxoribus vim in. commearetur. 13 Post ebrietatem. 14 Rixa armis dijudicata. 15 Thracibus non l. iratus Bacchus, dictus Evius à voce bacchantium εὐοῖ. 16 Quum licitum & li. rum distinguunt exiguo fine, id est, nullo discrimine. Nam ebrii exiguam diffe. riam esse volunt inter turpe & honestum. 17 Cupidi ad explendam libidinem. 18 O b. Bacche: qui Bassareus est appellatus à vestis genere qua Bassarides Bacchi sacerdotes. duebantur. 19 Tunc homines bibunt Baccho inviro quum bibunt usque ad ebri. tem. 20 Nec divulgabo arcana tua multis Pampinis operta, id est, non profera. lucem res secretas meæ fidei commissas. 21 Comprime tympana & cornua tua, id. reprime ebrietatem, quemadmodum tuæ sacerdotes ad furorem accendumtur tym. tuo audito & cornu Berecynthio, id est, Thrygio. 22 Quæ tympana, i. quam ebri. tem. 23 εἰλαυρία, arrogantia & linguæ incontinentia sunt tres comites ebrie. 24 Caput sine cerebro, id est, sine prudentia. 25 Fides effusa in secretis prodi. omnia consilia nudans veluti vitrum quod nihil occultat.

NUllum Vare sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, & mœnia Catili,
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
Quis post vina gravem militiam aut pauperiem crepat
Quis non te potius, Bacche pater, teque decens Venus
At nè quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Evius:
Quum fas atque nefas exiguo fine libidinum
Discernunt avidi, non ego te candide Bassareu
Invitum quatiam: nec variis obsita frondibus
Sub dium rapiam, sæva tene cum Berecynthio
Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga perlucidior vitro.

DE GLYCERA. Ode xix.

Se illim amore uri.

1 MAter ſæva Cupidinum,
2 Thebanæque jubet me Semeles 3 puer
Et laſciva 4 licentia
5 Finitis animum reddere amoribus:
6 Urit me Glyceræ nitor
7 Splendentis Pario marmore purius:
Urit grata 8 protervitas
Et vultus nimium 9 lubricus aſpici.
10 In me tota ruens Venus
11 Cyprum deſeruit, nec patitur 12 Scythas
Et 13 verſis animoſum equis
Parthum dicere, nec quæ nil attinent.
15 Hic vivum mihi cæſpitem, hic
16 Verbenas pueri ponite, thuráque,
17 Bimi cum patera meri,
18 Mactatâ veniet lenior hoſtiâ.

1 Venus crudelis mater eſt multorum affectuum, qui eam comitantur.
2 Bacchus qui colitur Thebis.
3 Semeles filius.
4 Otium, quod in lasciviam ſemper reſolvitur.
5 Ad amores extinctos animum revocare. 6 Incendit me Glyceræ pulchritudo. 7 Quæ ſplendet clarius marmore candidiore, quod in inſula Paro effoditur. 8 Petulantia vel ira ficta, quæ in puella gratior eſt amatoribus quam obſequela, pudor aut taciturnitas. 9 Vultus lubricus aſpectu, nam veluti in via lubrica difficile eſt ſine caſu vel prolapſione inſiſtere, adeò certè eſt difficile Glyceræ ſplendorem aſpicere & complexum ejus non expetere. 10 Totas vires effundens. 11 Inſulam, ubi religioſiſſimè colebatur. 12 Scytharum & Parthorum bella deſcribere. 13 Parthi fugientes ex equis pugnant. 14 Nec Venus me patitur ea dicere quæ nihil ſpectant ad amorem, id eſt, bella dicere. 15 Ad Veneream placandam, ut facilius Glyceræ complexu fruar, O pueri, id eſt, ô ſervi ponite & parate mihi cæſpitem vivum, id eſt, viridem (cujus herba adhuc viridis eſt) ut ſuper eam Veneri ſacrificem. Nota, quod in rebus longam moram non ferentibus cæſpes locum aræ obtinebat. 16 Herbas ſacras. 17 Duorum annorum. 18 Poſtquam factum fuerit ſacrificium, Glycera veniet multo lenior & manſuetior, non protervа.

AD MÆCENATEM. Ode xx.

Invitat Mæcenatem ad convivium minimè ſumptuoſum.

1 VIle potabis modicis 2 Sabinum
3 Cantharis, Græca quod ego ipſe 4 teſta
Conditum 5 levi: datus in theatro
6 Quum tibi plauſus,

1 Non magni pretii.
2 Vinum in montibus Sabinis natum. 3 In poculis modicis non admodum capacibus. 4 Cado fictili, vel amphora quæ fingebatur in Græcia. 5 Picavi, vel pice illivi, à verbo lino. 6 Quo tempore populus in theatro tibi applaudebat.

Care Mæcenas, 7 eques: 8 ut paterni
9 Fluminis ripæ, simul & jocosa
Redderet laudes tibi 10 Vaticani
Montis 11 imago.
12 Cæcubum & prælo 13 domitam Galeno
Tu bibes 14 uvam, 15 mea nec Falernæ
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

plausum populi tibi datum, quemadmodum in Theatro excipi solebant viri bene de Republica meriti, multi contrà sibi iis exposcebantur. 9 Tyberis, qui fluit ab Hetruria Mæcenatis patria. 10 Vaticanus mons est theatro Pompeii vicinus propè Tiberim. 11 Echo, quæ ultimæ seu extremæ vocis dementis repercussione jocari videtur. 12 Vinum Campaniæ regionis. 13 Prælum. 14 Tu bibes etiam vinum Calenum, quod Calenum ab urbe Calenis. 15 Ego nec Falernum habeo tibi vinum nec Formianum, quæ duo illis temporibus vina fuere generosissima. Falernus regio est Campaniæ, ubi multi sunt colles viriferi. Formiæ, urbs est Latina juxta Cajetam quam Laconè condidere.

IN DIANAM ET APOLLINEM. Ode xxi.

Hortatur virgines & pueros ad canendas eorum laudes.

1 DIanam teneræ 2 dicite virgines,
3 Intonsum pueri dicite 4 Cynthium,
5 Latonámque supremo
Dilectam 6 penitus Jovi.
7 Vos lætam fluviis, & nemorum coma
8 Quæcunque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Sylvis viridis Cragi:
9 Vos Tempe totidem tollite laudibus,
10 Natalémque, mares, Delon Apollinis;
11 Insignémque pharetra,
Fraternaque humerum lyra.
12 Hic bellum lacrymosum, hic 13 miseram famem
Pestémque à populo & principe Cæsare, in
Persas atque Britannos
Vestra motus 14 aget prece.

Latonæ filiam ex Jove, quæ in cœlo Luna, in terris Diana apud veteres Hecate nuncupatur. Cinctæ. Capillis Apollinis Sol fingitur, quia radios extendit usque in longissimas fingitur ejusdem imagines, quia nonquam secet. 4 Sic dictum à Cynthio sublimi monte qui Delo imminet, ubi natus est. 5 Latonæ Dianam & Apollinem peperit ex Jove. 6 Valdè vel familiariter. 7 Vos virgines cantate Dianam quæ gaudet fluviis & nemorum frondibus, i. venatione. 8 Quæcunque nemorum coma prominet, aut in Algido (qui mons est in agro Tusculano distans ab urbe Roma quindecim millia passuum) aut in Erymantho, monte in Arcadia, aut in nigris, i. umbrosis sylvis Cragi, qui mons est in Lycia. 9 Vos mares, i. pueri celebrate Tempe, loca amœnissima in Thessalia. 10 Delon in qua nati sunt Apollo & Diana. 11 Laudate etiam Apollinis humerum infigiem pharetra & lyra quam ipse à fratre Mercurio dono acceperat. 12 Hic Apollo motus vestra prece à Populo Romano principe bellum, famem, pestem abiget in Persas atque Britannos Pop. Romani hostes. 13 Fame nihil miserius. 14 Depellet.

AD

AD ARISTIUM. Ode xxii.

Vitæ integritas ubique tuta est, idque suo exemplo probat.

1 INteger vitæ scelerisque purus,
Non eget Mauri 2 jaculis, neque arcu,
Nec venenatis 3 gravidâ sagittis,
Fusce, pharetrâ:
4 Sive per Syrtes iter æstuosas,
Sive facturus per 5 inhospitalem
Caucasum, vel quæ loca fabulosus
6 Lambit 7 Hydaspes.
Namque 8 me sylvâ lupus in Sabinâ,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditus,
Fugit 9 inermem.
10 Quale portentum neque militaris
11 Daunia in latis alit 12 esculetis,
Nec 13 Jubæ tellus generat, Leonum
14 Arida nutrix.
Pone 15 me pigris ubi nulla campis
Arbor 16 æstiva recreatur aura:
17 Quod latus mundi nebulæ malúsque
18 Jupiter urget:
Pone 19 sub curru nimium 20 propinqui
Solis in terra 21 domibus negata:
22 Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

1 Innocens & qui suam vitam scelere non reddit impuram.
2 Cujusmodi ornantur Mauri, qui optimi erant jaculatores.
3 Aliquem plenæ sagittis veneno in buccis.
4 Sive iter feceris per Syrtes (Lybiæ solitudines mediterraneas, arenosas, pulverulentas, & siticulosas) sive [illegible] Scythiæ montem.
5 Inhabitabilem propter æstum. 6 Hydaspes Indiæ fluvius de quo multa fabulosa ab Historicis scribuntur. 7 Præterlabitur & placidè rangit. 8 Lupus sæpè me inermem in Sylva Sabina, dum canto meam Lalagen, i. Lalagæ amicæ meæ laudes, & dum vagor ultra terminum, i. dum expitior ultra agri mei fines, curis expeditus, i. liber à curis. 9 Mirum sanè hoc, quòd ferus lupus Horatium fugeret inermem: vitæ igitur integritati est hoc assignandum. 10 Qualem portentuosum lupum. 11 Apulia, dicta Daunia à Dauno illic rege. militaris autem dicitur, quia viros effert fortes & ad militiam aptos. 12 In sylvis quæ esculis arboribus glandiferis sunt consitæ. 13 Mauritania in qua Juba regnavit. 14 Propter aquarum penuriam. 15 In frigidis locis Arctico vel Antarctico subjectis, ubi aquæ gelu pigrescunt. 16 Tepido temperatur vento. 17 Quam partem mundi. 18 Malignus & insalubris aër perpetuo premit. 19 Sub Zona torrida in Africa. 20 Sol illic directos dejicit radios, obliquos alibi. 21 Credebant antiqui Zonam torridam fuisse inhabitabilem, at jam notum est multis ab navigantibus, eam vitæ humanæ protrahendæ satis esse idoneam. 22 Dulciter.

AD

AD CHLOEN. Ode xxiii.

Non eſt cur Chloe viri contactum fugiat, quum ſit jam virgo potens & ætate matura.

VItas 1 hinnulo me ſimilis Chloe,
Quærenti pavidam montibus 2 aviis
3 Matrem, non ſine vano
Aurarum & ſylvæ metu.
Nam 4 ſeu mobilibus veris inhorruit
Adventus foliis, ſeu virides 5 rubum
Dimovere lacertæ:
6 Et corde & genibus tremit.
7 Atqui non ego te, 8 tigris ut aſpera,
9 Gætulúſve leo, 10 frangere perſequor.
Tandem deſine matrem
11 Tempeſtiva ſequi viro.

1 ſimilis hinnulo pulto cervino, quo nihil timidius.
2 In montibus fine arbitro qua ſeræ diſcurrere ſolent.
3 Cervam. 4 Sive veris adventus inhorruit. i. tremuit mobilibus foliis. Sed per Hypallagen, lege ſic, ſive folia mobilia inhorruerunt veris adventum. per veris adventum ſignificat Favonium veris comitem. 5 Sentem, vel morum agreſtium. Angl. the bramble Buſh. 6 Et animo & corpore. 7 Atqui & Chloe, ego non perſequor te frangere, ut aſpera tigris atque ut leo Gætulus. 8 Tigris truculentum animal & velociſſimum. 9 Africus leo, eſt enim Gætulia pars Africæ. 10 Ut te fugam & occidam. 11 Viro apta & matura, annos nata decem & ſeptem.

AD VIRGILIUM, QUI MORTEM Quintilii deflebat immoderate. Ode xxiv.

QUis deſiderio ſit pudor aut modus
Tam chari capitis? præcipe 2 lugubres
Cantus Melpomene, cui liquidam 3 pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quintilium 4 perpetuus ſopor
Urget? cui Pudor, & Juſtitiæ ſoror
5 Incorrupta Fides, 6 nudáque Veritas,
7 Quando ullum inveniet parem?
Multis ille bonis flebilis 8 occidit:
Nulli flebilior quàm tibi, Virgili.
9 Tu fruſtrà pius (heu) non ita 10 creditum

1 O muſa Melpomene, cui pater vocem liquidam dedit cum cithara, præcipe, i. præmonſtra vel doce cur quisquam pudeat deſiderio tam chari hominis affici? aut quis debeat eſſe finis ejus deſiderio? 2 Querulos cantus ad deplorandum Quintilii mortem accommodatos. 3 Jupiter cujus filiæ dicuntur muſæ ex Mnemoſyne. 4 Perpetua mors occupat. 5 Fides quæ neque prece neque pretio corrumpitur. 6 Veritas aperta, ſine fuco. 7 Raro aut nunquam. 8 Mortuus eſt ille multis bonis deplorandus. 9 Tu quamvis pius es, in vanum poſcis deos, ut Quintilium ab inferis reducatum tibi reſtituant. 10 Non ita tibi commiſſum à diis ut nunquam moreretur.

Pudi

Poſcis Quintilium deos.
Quòd ſi Threïcio blandiùs Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem,
Non vana redeat ſanguis imagini,
Quam virga ſemel horrida
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum. SED levius fit 13 patientia,
Quicquid corrigere eſt 14 nefas.

11 Quòd ſi tu blandiùs & delectabiliùs Threïcio Orpheo moderere fidem, id eſt, citharæ chordaro, auditam arbores, id eſt, quam arbores audiebant & ſequebantur 5 Non redeat tamen ſanguis vanæ imagini, id eſt, animæ incorporeæ, quam Mercurius non lenis precibus (ſed inexorabilis) ad revocandum fati neceſſitatem ſemel compulerit & congregaverit in ultimam ultimæ ſuæ finem virga ſua horrida. id eſt, caduceo, de quo vide ſupra, Od. 12. 12 Durum eſt talis amici mortem ferre. 13 Patiendo. 14 Non licet, vel non eſt poſſibile.

AD LYDIAM. Ode XXV.

Conſulat ei, quòd jam vetula, meritò ab amatoribus ſpernatur.

PArciùs 2 junctas quatiunt feneſtras
3 Ictibus crebris juvenes protervi,
Nec tibi ſomnos adimunt: amatque
4 Janua limen,
5 Quæ prius multum facilis movebat
Cardines, 6 audis minus & minus jam,
Metuo longas pereunte noctes
Lydia dormis?
7 Invicem mœchos anus 8 arrogantes
Flebis in ſolo levis angiportu,
9 Thracio bacchante magis 10 ſub inter-
lunia vento.
Quum tibi flagrans amor, & libido,
11 Quæ ſolet matres furiare equorum,
Sæviet circa jecur 12 ulceroſum,
13 Non ſine quæſtu:

1 Rariùs quàm antea.
2 Quaſi clauſas.
3 Lapidum jactu.
4 Janua tua clauſa eſt, nec à limine recedit.
5 Quæquidem janua crebro olim aperiebatur.
6 Audis quotidie minus & minus vocem amatoris excluſi dicentis, O Lydia, dormis tu longas noctes dum ego qui anus ſum pereor? 7 Tu levis anus & contempta viciſſim flebis arrogantes mœchos in ſolo angiportu, i. cum fueris ſola in angiportu derelicta ab amatoribus, Thracio vento bacchante magis ſub interlunia. 8 Amatores ſe faſtidientes. 9 Aquilone è Thracia furenter flante. 10 Paulò ante, vel, circiter interlunii tempus, quando ſunt noctis tenebræ. Plinius vocat illud tempus Lunæ ſilentium. 11 Quæ ſolet equas ad libidinis furorem concitare: hinc mulieres libidinoſæ dicuntur à Græcis ἱππομανεῖς, i. equæ furentes. 12 Circa jecur enim ulceribus madens propter ardorem libidinis. 13 Non ſine querimonia, eo quod juvenes vetulis anteponunt puellas.

Lata quòd pubes edera 14 virenti
Gaudeat, 15 pulla magis atque myrto:
16 Aridas frondes hyemis, sodali
Dedicet Hebro.

14 Viridi-ore, ætate, puellis ni-micum. 15 Quod-que magis gaudeat pulla myrto, i. subviridi myrto penè nigra. Metaph. est, nam myrtus ponitur pro forma constante quæ non facilè perit. qualis est in puella subrufa grante: laudant Galli hunc colorem, quum puellam hc coloratam appellant Brunette. 16 Quod edentulas & rugosas anus ætate frigidas dedicet Hebro Thr fluvio frigidissimo, qui idcirco dicitur hyemis sodalis, quod septentrioni subjac maximam est frigus.

AD MUSAM, DE ÆLIOLAMIA. Ode xxvi.

Non decet Musarum cultores curis & mœroribus esse ob xios. Poëta suum Lamiam Musæ Pimpleæ commen

1 Musis amicus, tristitiam & metum
2 Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis: 3 quis sub 4 Arcto
Rex gelidæ metuatur oræ,
Quid * Tyridatem terreat, unicè
Securus, 5 O quæ fontibus 6 integris
Gaudes, 7 apricos necte flores,
Necte meo 8 Lamiæ coronam
9 Pimplea dulcis, nil 10 sine te mei
Possunt honores, 11 hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio sacrare plectro
Teque tuâsque decet sorores.

1 Ordo est. Ego amicus Musis tradam tristitiam & metum protervis ventis portare in Creticum mare, id est, ut portent eas animi ægritudines in mare. 2 Tradere ventis, est oblivioni tradere, perinde ac si diceret, ego omnes curas ex animo efficiam. 3 Securus, id est, non admodum solicitus à quibus Æolus rex oræ gelidæ metuatur, quid terreat Tyridatem Armeniæ regem: quasi dicat, quid nostrâ interest, qui colimus, reges & potentes viros suis affectibus exagitari? 4 Sub ursa signo coeli Mithridatem. 5 Ordo est. O Pimplea dulcis quæ gaudes integris fontibus, necte eam meo Lamiæ. 6 Fontibus puris & plenis, id est, viris bonis & incorruptis. 7 In apricis locis nascentes sunt pulchriores. 8 Qui Consul fuit anno octavo post Horatii cum M. Servilio. 9 Musæ à Pimpla Macedoniæ monte de fonte Musis appellantur Pimpliades. 10 Sine Musarum instinctu poesis mea in laudem Lamiæ nihil honoris ei acquirer. 11 Hunc, id est, Lamiam decet te tuasque sorores (hoc Latinis & plectro Lesbio, id est, carmine Lyrico (quali Sappho & Alcæus eis uti consueverunt) sacrare, id est, immortalitati consecrare.

D SODALES CONVIVAS, NE *inter potandum rixentur, & poculis ipsis pugnent barbarorum more. Ode xxvii.*

Atis in usum lætitiæ scyphis,
Pugnare, Thracum est : tollite barbarum
Morem, 2 verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Vino & lacerni Medus 4 acinaces
Immane quantum discrepat ? impium
5 Lenite clamorem sodales,
Et 7 cubito remanete presso,
Vultis 8 severi me quoque sumere
Tristem Falerni ? 9 dicat Opuntiæ
Frater Megillæ quo beatus
Vulnere, qua pereat sagitta.
Cessat voluntas ? non alia bibam
Mercede, 13 quæ te cunq; domat Venus,
Non erubescendis adurit
14 Ignibus, 15 ingenuoque semper
Amore peccas, 16 quicquid habes, age,
Appone 17 tutis auribus. 18 ah miser,
19 Quanta laboras in Charybdi,
Digne puer meliore 20 flamma!
Quæ saga, quis te solvere Thessalis
Magus venenis, quis poterit Deus ?
22 Vix illigatum te triformi
23 Pegasus expediet 24 Chimæræ.

1 Pugnare cum scyphis natis, i. natura factis in usum lætitiæ, est hominum barbarorum, cujusmodi sunt Thraces, gens per ebrietatem rixis dedita.
2 Et prohibete rixas sanguineas a Baccho, quem cum verecundia & modestia tractare debetis. Hypallage est.
3 A vino & conviviis nocturnis (quæ lucernis indigent) magnere discrepat ferrum. 4 Gladius Persicus pro quovis gladio. 5 Quam multum crepat, i. mirum in modum. Immane hic ponitur pro magno. 6 Compescite vocationem & tumultum. 7 Nè insurgite ad pugnam, sed discumbite cubito immites, veterum Romanorum more. 8 Vini austeri & acrioris saporis. 9 Non alia conditione, nisi frater Megillæ (unus è convivis) dicat quo vulnere, i. cujus ille amore sit saucius, & qua sagitta Cupidinis pereat, i. quem amat puellam. Megilla dicta est Opuntia ab Opunte Locridis urbe, ubi nata est. 11 Negas puellam quam amas nomi are ? 12 Nullo alio prerio adducar ad bibendum. 13 Quamcunque Venus aut amica sub suum te jugum mittit, non est cur pudeat pœniteatve te amare quia liberæ & ingenuæ. 14 Amoribus non ignobilibus. 15 Ingenuam servilem aut mercenariam semper amas. 16 Quæcunque ea sit quam amas, age, mihi in aurem non vulgaturo. 17 Auribus fidelibus & clausis ad rem creditam tuendam. 18 Horatius audito puellæ nomine exclamat. 19 Quanto in periculo versaris! quam rapacem & avaram meretricem (propter vocativum Charybdi similem) nactus es! 20 Meliori amore. 21 Quæ mulier venefica & incantatrix ? Quis unquam poterit te ejus amore liberare Thessalis veneni, i. herbis efficacissimis, quibus fiunt in Thessalia ? 22 Pegasus te illigatum, i. te illa implicitum & impeditum vix poterit ab hac triformi Chimæra. Poëta ut supra meretricem Charybdi propter rapacitatem, ita hic Chimæram propter varios dolos & libidinum incitamenta comparat. Equus alatus Bellerophontis Neptuni & Medusæ filius. 24 Chimæra Typhaonis & Echidnæ filia monstrum horrendum tria habuit capita, unum Leonis, alterum Caprum, tertium Draconis, unde dicta est triformis.

Ode

Ode xxviii.

Inducitur Archytæ Philosophi & Geometræ nautæ cui respondens, quòd omnibus sit moriendum, petenti nauta, nè sinat corpus suum jacere in littore insepultum.

1 Archytæ cadaver sic nauta alloquitur. O Archyta, parva munera exigui pulveris prope littus matinum cohibent (id est, continent) te mensorem maris, terræ & arenæ quæ caret numero. 2 Geometram. 3 Munera parvi sumptus, id est, parvum sepulchrum. Quod munus & officium viventes præstare debent mortuis.

1 TE maris & terræ, numeróque carentis arenæ
2 Mensorem, cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope littus 3 parva 4 Matinum
Munera: nec quicquam tibi 5 prodest
6 Aërias tentâsse domos, animóque rotundum
Percurrisse 7 polum, morituro.
8 Occidit & Pelopis 9 genitor, conviva deorum:
10 Tithonusque remotus in auras:
Et Jovis arcanis 11 Minos admissus: habentque
Tartara 12 Panthoiden, 13 iterum Orco
Demissum; 14 quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora testatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti concesserat atræ:
Judice te 15 non sordidus autor
Naturæ verique. Sed omnes una manet 16 nox,
Et calcanda semel via lethi.
Dant alios 17 Furiæ torvo spectacula Martí:
Exitio est avidis mare nautis.
18 Mista senum ac juvenum 19 densantur funera: nullí
Sæva caput 20 Proserpina fugit.
Mè quoque 21 devexi rapidus comes Orionis,
22 Illyricis Notus obruit undis.
23 At tu nauta, vagæ nè parce 24 malignus arenæ,
Ossibus & capiti inhumato

4 Matinus mons est in Apulia, juxta quem Archytas jacet sepultus. 5 Ad quem effugiendam. 6 Quòd sis adeò curiosus in astris observandis. 7 Cœlum meum agrasse. 8 Respondet Archytas. Non est mirum me Mathematicum & Philosophum mortuum, quam mors sit omnibus communis. 9 Tantalus, qui deos in convivio cepit. 10 Tithonus Laomedontis filius tandem post longissimam vitam, in Cicadam transformatus dicitur. 11 Minos rex Cretæ qui nono quoque anno sermones cum Jove conferre solebat. 12 Pythagoram, qui animarum transmigrationem in alia corpora suo confirmabat exemplo, dicens se fuisse apud Trojam Euphorbum Panthoi filium. 13 Sæpe mortuum, transeunte ejus anima in alios. 14 Quamvis per detractum templi Euphorbi clypeum testatus se Trojanis temporibus Euphorbum fuisse, præter corpus interire sibi persuaserat. 15 Nobilissimus indagator naturalium rerum. 16 Una mortis necessitas omnes expectat. 17 A furiis conflantur bella Martis sunt ludi. 18 Cujusque ætatis homines interire oportet, quamvis diversis mortis genere. 19 Cumulantur. 20 Mors. est enim Proserpina mortis & vitæ dea. 21 Devexum intellige vel qui ad occasum vergit, vel qui in declivi cœli parte fuit. Nam Orion, sive Oriens, sive occidens nimbos & ventos excitat, qui idcirco ipse nimbifer dicuntur. 22 Firmum, est castellum vergens ad Illyriam, unde hic Archytas dicitur Firmanus. 23 Archytas nautam orat nè remaneat insepultus. Ordo est. O nauta, nè parce malignus dare particulam vagæ arenæ ossibus & inhumato capiti corpori meo, 24 Nè parce tanquam malignus, sed velis hilariter & bono animo

ricilam dare : 25 ſic quodcunque minabitur Eurus
ſtibus Heſperiis, 26 Venuſinæ
ſantur ſylvæ, 27 te ſoſpite : multáque merces,
Unde poteſt, tibi defluet 29 æquo
ſore, Neptunoque ſacri cuſtode 30 Tarenti.
Negligis immeritis nocituram
modo te natis 32 fraudem committere : forſan
Debita jura viceſque ſuperbæ
maneant ipſum, precibus non linquar 34 inultis :
35 Téque piacula nulla reſolvent,
anquam feſtinas (36 non eſt mora longa) licebit
Injecto 37 ter pulvere 38 curras.

25 Adjuranti eſt vel comprecantis. Rogat enim, ſi nauta eum ſepeliverit, ut omnes tempeſtates à navigantibus avertantur in ſylvas. 26 Sylvæ Venuſinæ Juant, proſuſcun-

Sylvis. Venuſium civitas eſt Apuliæ. 27 Te ſalvo. 28 Undecunque eſt occaſio. Ab Jove tibi favente. 30 Ubi Neptunus devotius colebatur. 31 Leve eſſe putas. Id eſt, forſan tu negligis committere fraudem nocituram poſt modo te natis immeris, id eſt, paulo poſt ex te natis. 32 Culpam committere (me non ſepeliendo) quæ culpa etiam tuis liberis immerentibus nocitura. 33 Si me inhumatum relinquas, ra ſepultura cadaveri inſepulto debita, & pœnæ graves reciprocæque ſuperbis factiſue te expectent. 34 Execrationibus meis fruſtratis, ac ſi diceret, eventura preca ſum. 35 Nulla te ſacrificia expiabunt, niſi meo cadaveri terram injeceris. 36 Pe der à facili. 37 Ter manes vocabunt. Virg. Et magna manes ter voce vocavi. Licebit ut naviges.

AD ICCIUM. Ode xxix.

Iccius eſt Græcorum ſtudiis imbutus, monſtri ſimile Iccium Philoſophum, ſtudio intermiſſo, ad militiam tranſiſſe divitiarum cupiditate.

ICCi, 1 beatis nunc Arabum 2 invides
Gazis : & acrem militiam paras
Non ante 3 devictis Sabæa
4 Regibus : horribilique Medo
Nectis catenas, 6 quæ tibi virginum
Sponſo necato barbara ſerviet ?
Puer quis 7 ex aula capillis
8 Ad cyathum ſtatuetur 9 unctis,
Doctus ſagittas tendere 10 Sericas
Arcu paterno ? 11 quis neget arduis
Pronos relabi poſſe rivos
Montibus & Tiberim reverti :

1 Divitiæ (ut putat vulgus) beatos efficiunt. 2 Æmularis Arabum divitias, quarum particeps cupis fieri per militiam. 3 Regibus non à Romanis, ſed olim ab Amed. devictis. 4 Militiam paras contra reges Sabæa, quæ Æthiopiæ eſt Meroë & civitas regia. 5 Fabricas. 6 Quæ virgo tua ſerviet libidini (virgo quidem ſuura quamvis pulchra) poſtquam ſponſus ejus erat à te occiſus ? 7 Puer regius, vel bili genere natus. 8 Ad miniſtrandum tibi pocula. 9 Capillis unguento delibu- 10 Doctus optime ſagittare, ut Seres populus Parthis vicinus. 11 Ordo eſt, quis get relabi poſſe rivos pronos arduis montibus, & Tiberim poſſe reverti, quum tu liciſtis meliora tendis mutare loricis Iberis libros nobiles Panætii undique coem- & domum Socraticam ?

Quum

Quum tu coëmptos undique nobiles
Libros 12 Panætii, Socraticam & 13 domum
14 Mutare loricis 15 Iberis
Pollicitus 16 meliora, 17 tendis?

12 Philosophi sectæ Stoicæ nobilissimi. 13 Familiam Socraticam, Platonem, Xenophontem, & alios veteres Academicos. 14 Philosophiæ studio omisso, arma capere. 15 Loricis Hispanicis. 16 Quam militiam pequi. 17 Contendis & in animo habes?

AD VENEREM. Ode xxx.

Rogat Venerem ut in ædem Glyceræ sibi dedicatam ve

O Venus, Regina 1 Cnidi Paphique,
2 Sperne dilectam Cypron, & 3 vocantis
Thure te multo Glyceræ decoram
4 Transfert in ædem.
Fervidus tecum 5 puer & solutis
6 Gratiæ zonis, properentque 7 Nymphæ,
Et 8 parum comis sine te 9 Juventas,
10 Mercuriusque.

1 Est Cnidus urbs Cariæ ubi Venus sanctissimè colebatur. Paphos urbs in Cypro Insula de qua supra ad od. 19. 2 Minoris facito. 3 Glyceræ te invocantis, & tibi sacrificantis. 4 Migra in templum à Glycera tibi consecratum. 5 Cupido. 6 Gratiæ tres sunt Virgines, Veneris comites, quæ pinguntur solutis ac perlucidis vestibus, quia amicorum animi sibi inter se aperti esse debent. 7 Nympharum varia sunt genera. Naiades, Orcades, Dryades, &c. 8 Juventas severa & tristis sine te, i. sine rebus Venereis. 9 Juventas Jovis & Junonis filia, quam Græci appellant Heben, i. pubertatem. 10 Multum eloquentia ad amorem conciliandum.

AD APOLLINEM. Ode xxxi.

Non divitias petit ab Apolline, sed ut sit mens sana in corpore sano.

Quid 1 dedicatum poscit Apollinem
2 Vates? quid orat, 3 de patera novum
Fundens liquorem? non opimas
4 Sardiniæ segetes feracis:
Non 5 æstuosæ grata Calabriæ
Armenta: non aurum, aut ebur 6 Indicum:
Non rura quæ 7 Liris quieta
8 Mordet aqua, taciturnus amnis,
9 Premant Calena falce, quibus dedit

1 Apollinem divinis honoribus affectum, cui Augustus in Palatio Templum dedicaverat. 2 Horatius de se loquitur in tertia persona. 3 De calice fundens vini primitias sacrificantium more. 4 Fertilius non poscit agros fertiles pinguis Sardiniæ, quæ insula est in mari Tyrrheno. 5 Calabriæ Solis ardore torridæ, quæ est ora Italiæ proxima Siciliæ, omni bonorum genere plena, equorum præsertim. 6 Virg. India mittit ebur, molles sua rhura Sabæi. 7 Liris est Campaniæ fluvius lenis & altus. 8 Alluit, vel lambit ut supra, Od. 6. 9 Calcent in torculari uvas abscisilas curvello instar falcis, quæ Calena dicitur à Calibus oppido in agro Sabino ubi optima nascuntur vina.

Fortu

ma, vitem: 10 dives & aureis
ercator 11 exſiccet culullis
ina Syra reparata merce
charus ipſis: quippe ter & quater
o reviſens æquor 12 Atlanticum
Impune me paſcunt olivæ,
e 14 cichoreæ, 15 leveſque malvæ.
i 16 paratis & 17 valido mihi
Latoë dones, & (precor) 19 integra
Cum mente: 20 nec turpem ſenectam
Degere, nec cythara carentem.

10 Ordo erit, & dives mercator charus diis ipſis, quippe ter & quater anno impune reviſens Atlanticum mare, exſiccet vina aureis culullis reparata

11 Bibit in poculis vina reparata, i. vina empta vel permutata Syris mercibus. 12 Mare remotiſſimum. 13 Sine naufragio, ergo Diis charus eſt mercator. 14 Herba eſt notiſſima. 15 Malvæ lubricæ, quæ ventrem gravem levant. 16 His quæ parari. 17 Mihi ſano. 18 O Apollo Latonæ fili. Ordo eſt ô Latoë, precor ut des mihi valido frui paratis cum mente integra, & dones me degere ſenectam nec turpem, nec cithara carentem. 19 Cum mente ſana. 20 Non deliranem vel inhonoratam ſenectutem, ſed laudabilem & jucundam.

AD LYRAM. Ode xxxii.

Hortatur Lyram, eámque poſcit ut ſibi adſit, & ſecum manere non deſinat.

POſcimus, ſi quid 2 vacui ſub umbra
3 Luſimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat & plures: age, dic 4 Latinum
Barbite carmen:
Lesbio primùm modulate civi:
Qui ferox bello tamen inter arma,
Sive jactatam religaret udo
Littore navim:
Liberum & Muſas, Veneremque & illi
Semper harentem 8 puerum canebat:
9 Lycum, nigris oculis nigroque
10 Crine decorum.
Decus Phœbi, & dapibus ſupremi
Grata teſtudo Jovis, O laborum
Dulce lenimen, 12 mihi cunque ſalve
Rite vocanti.

2 Poſcimus te ô barbite, ſi quid memoria dignum in occulto per otium ſcripſimus, ut id evulgetur & in publicum prodeat.
3 Otioſi & à negotiis liberi.
3 Lecinimus.
4 Cujus ego ſum Author &

interp. 5 Qui primùm uſurpatus eſt ab Alcæo ad canendos verſus Lyricos. Nota, Vivat participium Verbi Deponentis Paſſivè profertur. 6 Qui quidem Alcæus vir mitis & bellicoſus, tamen ſive bella gereret, ſive in portu à navigatione conquieſceret cithara ſolatium non omiſit. 7 Convivia quæ vino abundant. 8 Cupidinem. 9 Puerum quem Alcæus amabat. 10 Priſci laudabant in pueris & puellis oculos & crines nigros. 11 O Cithara ſupremi Jovis epulis apta. 12 Salve cithara dulce ſolatium quicunque, i. te quovis tempore vocanti.

AD

AD ALBIUM TIBULLUM. Ode xxxiii.

Nè plus æquo doleat, sibi rivalem à Glycera indignè apponi.

1 Nè fortè doleas plus multo.
2 Glycera crudelis, quod antehac non redamet, sed fidem datam violet.
3 Rebus miserabilibus carmen Elegiacum imprimis erat attemperatum.
4 Quod rivalis junior tibi anteponatur & pluris fiat à Glycera.

A Lbi, 1 ne doleas plus nimio, memor
2 Immitis Glyceræ: neu 3 miserabiles
Decantes elegos, 4 cur tibi junior
5 Læsa pœniteat fide.
6 Insignem 7 tenui fronte Lycorida
Cyri 8 torret amor, Cyrus in asperam
9 Declinat Pholoën: sed prius 10 Appulis
Jungentur capreæ lupis,
11 Quàm turpi Pholoë peccet 12 adultero.
13 Sic visum Veneri: cui placet 14 impares
Formas atque animos 15 sub juga ahenea
Sævo mittere cum joco.
Ipsum me 16 melior quum peteret Venus,
17 Grata detinuit compede 18 Myrtale,
Libertina, fretis 19 acrior Adriæ
20 Curvantis Calabros sinus.

1 Fracta fide quam tibi dederat Glycera. 2 Inflammat. 9 Cyrus propensus amorem Pholoës asperæ & protervæ. 10 Pro quibusvis lupis. 11 Quàm Cyrus rem gerat Pholoë. 12 Amatore: sic infra amatorem nominat adulterum. 13 Sic placitum est Veneri unà cum sævo joco, i. Cupidine. 14 Formas inæquales discordes inter se jungere, utpote quum deformis formosam, senex puellam, vel alius formâ vel moribus disparem amat. 15 Sub durum & difficilem amorem, quo maritus cogitur omnia facere non suo, sed conjugis arbitratu. 16 Quum eleganter puella me expeteret. 17 Grata servitute me deviuxit. 18 Nomen concubinæ. 19 Incundior fretis Adriæ. 20 Quod Calabriam ambit, vel, quod esse in Calabria mavult.

AD SEIPSUM. Ode xxxiv.

Quem pœnitet quòd Epicureos sequutus, parùm sit Deos coluerit.

1 Tardus.
2 Rarus, non assuetus.
3 Dum erro consultus, i. peritus Epicureæ sapientiæ, quæ docet contemnere omnes religiones.

1 PArcus deorum cultor & 2 infrequens,
Insanientis dum sapientiæ
3 Consultus erro, 4 nunc retrorsum
Vela dare, 5 atque iterare cursus
Cogor relictos, namque 6 Diespiter
7 Igni coruscо nubila dividens,

4 Nunc mutare consilium, metaph. à nautis ducta, qui quum aberraverint retrò navigant. 5 Atque recurrere eadem redire via. fortasse ab Epicureis ad Stoicam professionem. 6 Jupiter dictus Pater. 7 Fulmine nubes discutiens,

Pla-

Plerunque 8 per purum tonantes
9 Egit equos, volucremque 10 currum:
10 11 bruta tellus, & vaga flumina,
10 12 Styx & 13 inviſi horrida Tænari
Sedes, 14 Atlanteuſque finis
Concutitur, 15 valet ima ſummis
Mutare & inſignem 16 attenuat deus,
17 Obſcura promens, 18 hinc apicem rapax
Fortuna cum 19 ſtridore acuto
Suſtulit, hic poſuiſſe gaudet.

8 Per æra vel cœlum ſerenum fulmina puro cœlo facta portendunt hominibus triſtitiam: poeta igitur non vano deorum metu perterritus, re-

olicit. 9 Tonuit. 10 Vide ſupra Ode 12. 11 Tellus immobilis, gravis & ſine ſen-
. 12 Inferorum palus. 13 Tænari odioſi ſedes. Eſt Tænarus urbs Laconiæ, vel
romontorium, unde fingunt poetæ deſcenſum eſſe ad Inferos. 14 Atlas mons eſt in
ltimo Oceani ſinu, cujus cacumen cerni non poteſt. 15 Deus alta poteſt humilia red-
ere, humiliaque in altum attollere. 16 Deus obſcurat excellentem. 17 Quæ non
ppurent, aperiens. 18 Ab hoc homine apicem, i. ſummitatem poteſtatis aufert For-
una, i. deus: hic poſuiſſe gaudet, i. in alium opes & honores tranſferr. Poeta fortu-
nam & Deum pro eodem hic ponere videtur. 19 Cum ſtrepitu luctuoſo.

AD FORTUNAM. Ode XXXV.

Obſecrat eam, ut Cæſarem conſervet in Britannos iturum.

O 1 Diva, gratum quæ regis 2 Antium,
3 Præſens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel ſuperbos
4 Vertere funeribus triumphos:
Te pauper 5 ambit ſollicita prece
Ruris colonus: te dominum æquoris,
6 Quicunque Bithyna lacеſſit
Carpathium pelagus carina:
Te 7 Dacus aſper, te 8 profugi Scythæ
Urbeſque genteſque, & Latium ferox,
Regumque 9 matres barbarorum, &
10 Purpurei metuunt tyranni:
Injurioſo ne pede proruas
11 Stantē columnā: 12 neu populus frequens
Ad arma ceſſantes, ad arma
Concitet: imperiumque frangat.
Te ſemper anteit ſæva 13 Neceſſitas,
14 Clavos trabales & 15 cuneos manu

1 O Fortuna Jovis ſubminiſtra.
2 Quæ præſides Antio, urbi in qua templum tibi conſecratur.
3 Potens & parata hominem de ima plebe in altum efferre.
4 Mutare in cædes & funera.
5 Te rogat.
6 Omnis te rogat, qui lacеſſit, i. qui navigat & remis impellit pelagus Carpathium Bithyna carinâ. 7 Gens bellicoſa juxta Istrum fluvium degens. 8 Scythæ in plauſtris tanquam in domibus habitantes, certam ſedem uſquam habentes. 9 Solent matres timere liberis. 10 Reges purpura ornati.
11 Statum imperii ne evertas. 12 Neve populus congregatus concitet quietos ad arma & deſtruat Imperium. 13 Idcircò neceſſitas dicitur Fortunam præcedere, quòd certiora ſint & ſtabiliora quæ fiunt neceſſariò quàm quæ fortuitò. 14 Trabales ſunt clavi magni quibus trabes configuntur, v el ut alii volunt, ſunt prægrandes pali ad inſtar clavorum cuſpidem habentes, ad torquendum & cruciandum noxios parati.
15 Quibus inſertis non ſolum res finduntur, ſed etiam combinantur.

Geſtans

Gestans aliena: nec severus
16 Uncas abest, liquidumq; plumbum.
17 Te spes & albo 18 rara fides colit
Velata panno: 19 nec comitem abnegat,
20 Utcunque mutata potentes
Veste domos inimica linquis.
At vulgus infidum & meretrix 21 retrò
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum face siccatis amici,
Ferre jugum pariter 22 dolosi.
23 Serves iturum Cæsarem in ultimos
Orbis Britannos, 24 & juvenum recens
Examen Eois timendum
Partibus, 25 Oceanoque rubro.
Eheu 26 cicatricum & sceleris pudet,
27 Fratrumque, 28 quid nos dura refugimus
Ætas? quid intactum 29 nefasti
Linquimus? unde manus juventus
30 Metu deorum continuit? 31 quibus
Pepercit aris? 32 O utinam nova
Incude diffingas retusum in
33 Massagetas Arabesque ferrum.

16 Uncos retinacula antiqui ad malencorum puppes, sed hic significat hamum ferreum quo saxa & cementa firmissimè inter se devinciuntur, præsertim plumbo liquido adjecto. 17 Ordo est, te Spes albo velata panno & rara fides colit. Alludit ad candidatos, qui vestes candida induti quum peterent Magistratum aut dignitatem, sperabant se ἐυτυχεῖς futuros. 18 Fides simplex, vel, quæ à paucis colitur. 19 Nec ipsa (Fides scilicet) tibi comes est, fidelis enim amicus non deserit amicum olim florentem, nunc miserum: quocunque tu facta inimica linquis & deseris quos antea beaverat, veste tua luctu aut paupertate. 21 Retrocedit & diffugit re mutata & adversa. 22 Ad & fraudulenti in ferendo pariter jugo cum amicis calamitate affectis disumptis amicorum divitiis. 23 O diva gratum quæ regis Antium, servet latem, &c. 24 Et serva novum exercitum ex juvenibus conscriptum Eois, bus partibus, Medis, Persis, &c. horribilem. 25 Et formidolosum Britannicolunt partem mundi solis occasui propinquum, cujus radiis Oceanus quas 26 Pudor vulnerum in bello civili acceptorum. 27 Fratrum interfectorum trariarum erant partium. 28 A quo scelere refugimus nos, qui sumus dura mines hujus ætatis sine misericordia? 29 Nefarii. 30 Religione adve 31 Quæ templa deorum non violavit juventus? 32 O Fortuna, utinam non diffingas, i. de novo fingas & refabrices ferrum retusum in bello civili 33 cives ut, in prima fabricatione, sed in hostes Massagetas & Arabes fo mari certè hanc explicationem (cum bona Lambini venia) neque pinguem ede elegantia Horatiana indignam, sed cum genuino sensu totius Odæ optim 33 Populum Scythicum ultra mare Caspium.

AD POMPONIUM NUMIDA
Ode XXXVI.

Ob cujus ex Hispania reditum gaudio exulta

ET thure & 1 fidibus juvat
Placare, & vituli sanguine 2 debito
Custodes Numidæ 3 Deos:

1 Carmine Lyrico. 2 Debito, vel votivo, officii causa. 3 Castorem & Pollucem navigationis præsides, iratos forsan futuros nis promissa persolverer.

…nunc 5 Hesperia sospes ab ultima,
…musa sodalibus,
…plura tamen dividit oscula
…dulci Lamiæ: 6 memor
…non alio rege puerities,
…que simul togæ.
…ne careat pulchra dies nota:
…prompta modus amphoræ,
…morem in Salium sit requies pedum:
…multi Damalis meri
…fient Threicia vincat 12 Amystide:
…desint epulis rosæ,
…eu 13 vivax apium, neu 14 breve lilium.
…Omnes in Damalin putres
…Deponent oculos: 16 nec Damalis novo
…velletur adultero,
…lascivis ederis 17 ambitiosior.

4 Ordo est, quod nunc sospes de ultima Hesperia dividit musa oscula charis sodalibus, multi tamen plura quam dulci Lamiæ, memor puerities non alio rege & memor simul mutatæ togæ.

5 Hispania, non adhuc Hesperia

…ad hunc poetam saepe pro Italia ponitur. 6 Memor puerities exacta sub eo…magistro & communi doctore. 7 Cumque essent aetate pares simul & eodem tem…pore gratiam deposita togam virilem sumpserunt. 8 Cretensi vel niveo lapillo no…tat hac dies. 9 Neve in bibendo sit mensura, sed promatur vinum in amphoras…ta. 10 Neu cessent saltus & cripudia in morem Salium, i. ut salterent Salii Martis…olivi sacerdotes à Numa Pompilio primum instituti. Salium est Adjectivum…rti calo. 11 Neque Damalis quæ multi meri est & mulier bibacissima. Bassum…erat in potando, sed cum Numida potius contendat bibendo. 12 Poculo cyathi…sunt sine interpiratione haustus & labris non clausis epotabatur. Alii dicunt…hoc loco non poculum significare, sed intemperantem inter Thraces bibendi…, in quo compotatores potum in alvum non secus atque in dolium infundebant…sine cessatione & sine respiratione; cui subtillare paulatim, est contrarium. Alii…**Carousing or Drinking of health.** 13 Apium die virens…illi fos magnas est, sed durat brevi tempore. 15 Omnes desgent & conticiet…Damalin suos oculos putres, i. oculos ebrios, vel libidine fractos. 16 Non tamen…divelletur à novo amatore Pomponio Numida. 17 Eum arctius ambient, quam…ra complectuntur arbores.

AD SODALES. Ode xxxvii.

…ur hortatur ad indulgendum Genio ob victoriam Actiacam.

…Nunc est bibendum, 1 nunc pede libero
…Pulsanda tellus; nunc 2 Saliaribus
…ornare 3 pulvinar deorum
…Tempus erat dapibus sodales.
5 Antehac nefas depromere Cæcubum

1 Nunc post Augusti victoriam libere tripudiandum est.

2 Dapibus opiparis &

…tatis, cujusmodi Salii Martis sacerdotes uti consueverunt. 3 Lectulos & pulvi…, quibus dii imponebantur. 4 Tempus est. 5 Antehac nefas erat è cellis avitis…promere vinum Cæcubum, id est, vilium generosum. Cæcubum dictum à Cæcubo…monte populis apud quos nascitur, sed nunc devicto Antonio cum Cleopatra bel…lum tempus, in quo decebat epulari.

6 Cellis

6 Cellis avitis, 7 dum Capitolio
Regina dementes ruinas
8 Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege 9 turpium
Morbo virorum: 10 quidlibet impotens
Sperare fortunáque dulci
11 Ebria, 12 sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus:
Mentémque 13 lymphatam Mareotico
Redegit 14 in veros timores
Cæsar, ab Italia 15 volantem
16 Remis adurgens (accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
17 Æmoniæ) daret ut catenis
Fatale monstrum, quæ generosiùs
Ferire quærens, 18 nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentes
Classe cita reparavit oras.
Ausa & 19 jacentem visere regiam
Vultu sereno fortis, 20 & asperos
Tractare serpentes: ut 21 atrum
Corpore combiberet venenum:
22 Deliberata morte ferocior:
23 Sævis Liburnis scilicet invidens,
24 Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

6 Cellis avitis denotant vini vetustatem in qua laus summa est. 7 Insereadum dementi Cleopatra ruinam & eversionem urbi & reipub. remoliretur. 8 Exitium. 9 Cum grege Eunuchorum turpi morbo laborantium, quos Cleopatra cubiculariòs habebat. 10 In eo impotens, quòd se continere non poterat quin ea speraret quæ sperandæ non erant. 11 Rebus secundis elata & ab hoc improvidè ut solent esse ebrii. 12 Sed ejus insa-
niam compressit vix una navis superstes in qua fugit Cleopatra. 13 Mens
sam vino, quod apud Mareotiden in Ægypto paludem nascitur, vel mer-
cam Mareotici regni, i. regni Ægyptiaci opulentia dementaram. 14 In ve-
tem ejus graviter concutientes. 15 Celeriter fugientem. 16 Ordo est: C
adurgens, i. celeri nagivatione Cleopatram persequens (velut accipiter, &c.
in vincula conjiceret quasi monstrum fatis sibi reservatum. 17 Thracia
monte, frigido & nivoso. 18 Nec more mulierum extimuit ensem, nec ce
in abstrusas Ægypti latebras se contulit, ubi latitaret. 19 Regnum suum
& dejectum. 20 Et fortis, i. impavida ad apponendos suo corpori serpen
atrum, quia veneno interempti plerumque nigrescunt & inflantur. 22 In
beratam & præmeditatam mortem promptior effecta & ferocior quàm
23 Scil. invidens, id est, nolens ad triumphum Cæsaris Romam deduci fe
id est, in hostilibus navibus Liburnorum, quorum auxilio parta fuerat Augu
24 Invidens etiam quòd tanquam privata (non amplius regina) duceretu
Cæsaris triumpho, existens mulier non ignobilis, sed summo loco nata.

AD MINISTRUM. Ode XXV

*Vult famulum suum nihil aliud adhibere ad cu
vivii apparatum quàm myrtum.*

1 Odi regales & sumptuosas
1 PErsicos odi puer apparatus,
Displicent nexæ 2 philyra coronæ:

delicias, scil. odores, unguenta, coronas operosas, quibus uti solebant
vivus. 2 Tenuissima tiliæ membrana qua flores floribus annectebantur.

ſitte ſectari, roſa quo locorum
4 Sera 5 moretur.
plici myrto nihil allabores
Sedulus curo, neque te miniſtrum
decet 7 myrtus, neque me, ſub arcta
Vite bibentem.

3 Omitte ſtudioſè quærere quo in loco ſuccreſcunt roſæ tardiùs enaſcentes, ex quibus

unt. 4 Roſa ſerotina, quæ elapſo ſuo tempore non niſi in raris locis inuenitur. 5 Maneat & ultra cæteras roſas duret. 6 Sedulò curo ut nihil laborioſè ad conuiuium condecorandum præter myrtum. 7 Myrtus Veneri gratiſſima ad diſcutiendum vini vaporem utiliſſima, non faciet te minoris eſſe gratiæ, neque ſpiſſa & umbroſa vite bibentem.

Q. HORATII FLACCI ODARUM SEU CARMINUM LIBER SECUNDUS.

AD C. ASINIUM POLLIONEM. Ode i.

Pollionem monet ut tragœdiarum ſcripturam tantiſper intermittat, dum reſpublica ſit compoſita. Deinde commendat illius ſcripta.

MOtum ex Metello conſule civicum,
Bellique 2 cauſas, & 3 vitia, & 4 modos,
Ludumque Fortunæ 5 gravéſque
Principum amicitias, 6 & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculoſæ plenum opus 7 aleæ
Tractas: & incedis per ignes
Suppoſitos 8 cineri doloſo.
Paulùm ſeueræ Muſa tragœdiæ
Deſit theatris: mox 10 ubi publicas
Res ordinâris, 11 grande munus

1 Tu Pollio tractas motum ciuilem ex Metello, id eſt ex eo tempore quo Metellus fuit conſul, &c. periculoſis plenum opus aleæ, &c. Intermitte hanc ſcriptionem

Æc. Et ſine Muſam tragicam paulìſper deſiderari in theatris. 2 Dominandi cupiditatem. 3 Arrogantiam, Auaritiam, Ambitionem. Pompeius enim non ſeremus, nec Cæſar ſuperiorem. 4 Modos quibus Fortuna luſit in his contentionibus, nunc aduerſa, nunc proſpera. 5 Amicitias noxias & infidas. 6 Et arma ſanguine ciuili oblita, nondum loca, nec aliqua expiatione pura effecta. 7 Opus plenum periculi, quia, ut alearum luſus dubium habet eventum, ſibique periculoſum quidem eorum vitia quum tu notaueris, in eo non paucis diſplicebis. 8 Cineri qui regi ſubiectos. 9 Paulìſper inter mittat tua Muſa tragœdias ſcribere, eaſque ſeuerè ſcribere. 10 Poſtquam belli ciuilis hiſtoriam (quæ reſpublicas continet) ſcripſeris. 11 Tragœdiæ ſcriptionem quæ grandia continet reuocabis.

12 Cecropio repetes cothurno,
13 Insigne mœstis præsidium reis,
Et consulenti Pollio curiæ:
Cui 14 Laurus æternos honores
15 Dalmatico peperit triumpho.
16 Jam nunc 17 minaci murmure cornuum,
18 Perstringis aures, jam litui strepunt,
Jam fulgor armorum fugaces
Terret equos equitumque vultus.
Audire magnos jam videor duces
19 Non indecoro pulvere sordidos:
20 Et cuncta terrarum subacta,
Præter atrocem animum Catonis,
Juno & deorum quisquis 21 amicior
Afris 22 inulta cesserat impotens
Tellure: 23 victorum nepotes
Rettulit inferias Jugurthæ:
24 Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulchris impia prælia
Testatur, 25 auditumque Medis
26 Hesperiæ sonitum ruinæ?
27 Qui gurges, aut quæ flumina lugubris
Ignara belli? quod mare 28 Dauniæ
Non decoloravere cædes?
Quæ caret ora cruore nostro?
29 Sed ne relictis Musa procax jocis
Ceæ retractes munera 30 neniæ:
Mecum Dionæo sub antro
Quære modos leviore 31 plectro:

1) Athuni- ensis co- gnomi- nabat- ur, fic di- cto à Ce- crope A- thenarum rege, qui primus scripsit tragœdias.
2) O Pol- lio, qui rei ipsius es patronus & curiæ, id est, senatui in statuendo de repub. das consilium. Id à te expetenti.
14 Victo- riæ, quæ laurum meruit.
15 Salonam Dalmatiæ civitatem vicerat Pollio, de qua egerat triumphum.

26 Tam graphicè exprimis res gestas, ô Pollio, ut jam mihi videar non audire, interesse prælis quæ narras. 17 Murmure mortem minitandi. 18 Percutis sonandis aures. 19 Pulvere glorioso sordidos qui fortiter pugnantes pro patriæ libertate ceciderunt. 20 Et omnes terrarum partes imperio Rom. à Cæsare subactas, præter invictum animum Catonis. 21 Qui faveris Numidis in bello Jugurthino. 22 Ab Africa discesserat haud potens suum odium explere. 23 Romanorum filios super cæsos in Africa mactavit, tanquam victimas Jugurthæ manibus immolandas. 24 Quis campus factus pinguior Romanorum sanguine & sepulchris non testatur impia prælia in quibus civem civis trucidavit? quasi diceret, Omnis campus est pinguior Romanorum sanguine. 25 Auditum ab extremi orbis habitatoribus pro magnitudine. 26 Italicæ ruinæ. 27 Quæ aquarum congeries: Est lamentatio navalis. 28 Italorum cædes Dauniæ dictæ à Dauno rege Apuliæ quæ pars est Italiæ. 29 Poeta dum tragicum laudat ipse penè tragicus factus est: revocat igitur suam famam à luctu & lamentis ad res amœnas & amatorias carmini lyrico aptiores. Et sententia horum verborum hæc est: sed tu ô proceix (i. petulans Musa) ne tractes lugubre carmen primo inventum à Simonide poëta in insula Cea natus (i. rebus lascivis) relictis: quære mecum modos (i. versus facilioti stylo) sub Dionæo (i. sub antro Venereo) in quo res leves & Veneræ sunt canendæ. 30 Neniæ carmen est lugubre, quod cum lamentatione extremum atque ultimum defunctis canitur. 31 Plectrum Latinè pecten, est instrumentum citharœdi, quo fides pleclunt & percutiuntur, à πλήττω percutio.

AD C. SALLUSTIUM CRISPUM. Ode ii.

Proculeium laudat ob liberalitatem in fratres. Contemptus pecuniæ solum regem efficit & beatum.

NUllius argento color est, avaris
Abditæ terris inimice lamnæ,
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.
Vivet 2 extento Proculeius ævo
3 Notus in fratres animi paterni:
4 Illum aget penna metuente solvi
Fama superstes.
5 Latiis regnes, avidum domando
Spiritum, quàm si Libyam 6 remotis
Gadibus jungas: 7 & uterque Pœnus
Serviat 8 uni.
9 Crescit indulgens sibi dirus hydrops;
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
10 Fugerit venis, 11 & aquosus albo
Corpore languor.
12 Redditum Cyri solio 13 Phraaten,
Dissidens plebi, numero beatorum
Eximit virtus: 14 populumque falsis
Dedocet uti
Vocibus: regnum & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quisquis ingentes oculo irretorto
Spectat acervos.

1 Ordo est, O Crispe Sallusti inimice lamnæ (i. lamnum) abditæ avaris in terris gliscit & defossa, nullus est color vel splendor argento (& argentum nihil habet pulchritudinis) cujus nullus est usus moderatus. 2 Ævo prodacto ad posteros, i. Proculeius vivet in æternum. 3 Notus ille propter animum paternum in fratres qui hostes publici post Cæsaris victoriam judicati, omne patrimonium amiserunt. 4 Fama perennis Proculeio superveniens, extollet eum penna, cujus nulla mortalium dissolutio futura est, significatur æternitas quæ neque perit, neque perimit. 5 Latiis potiis regnare, si animum tuum à cupiditatibus retrunas, quàm si totum universum possideas. 6 Gadibus disjunctis & procul fitis ab ipsa Libya. Gades enim est Hispaniæ à Pœnis condirum. 7 Tam Carthago quæ est in Africa, quam Carthago quæ est in Hispania Spartica dicta. 8 Tibi uni. 9 Hydropicus dum sitiendi desiderio obsequitur, mortum suum auget. 10 Fugerit & venis, i. ex depasto. 11 Et nisi fugerit ex pallido & pigro corpore ipse hydrops, qui aquam bibendo facit languorem in corpore. 12 Ordo est, virtus dissidens plebi, (i. virtus à plebe discrepans) eximit numero beatorum (i. beatum non reputat) Phraatem (i. filium) Cyri (i. in Cyri sedem restitutum) & virtus dedocet (i. virtus docet) populum uti falsis vocibus, deferens uni (i. soli sapienti) regnum & diadema, & deferens propriam laurum (i. gloriam specialem & perpetuam) ei qui spectat (i. qui intueri potest pecuniæ cumulos) oculo irretorto (i. non continenti) qui ad aspectum pecuniæ non magis movetur quàm lapis. 13 Phraates rex, Cyri filius. 14 Populus inter beatos reges, ut omnes alios divites, ducat.

AD DELIUM. Ode iii.

Moderatè ferenda utraque est fortuna, quum omnibus pendeat æqua moriendi conditio.

1 Mentem æquabilem non fractam in rebus adversis.

2 A gestiente & profusa hilaritate temperatam in rebus secundis.

3 O Deli qui moriturus es, sive mœstus vixeris, sive hilaris.

4 Seu te recumbentem ad bibendum teneris beatum in gramine remoto, i. in loco herboso & frequentia arborum remoto.

5 Vino optimo & vetustissimo, quale erat Falernum in interiore parte cellæ vinariæ reconditum, Consulum nominibus vini cadis inscriptis ad tempus vini præstantiam significandum. 6 In quo gramine. 7 Populus arbor, cujus folia interna sunt albæ. 8 Amanter consociant suos ramos ad umbram faciendam, vel ut hospitium sit epulantibus. 9 Trepidè fluere & cum murmure. 10 Ad locum. 11 Rosa citò deflorescentis quàm longa una dies, ætas tam longa rosæ est Virg. 12 Dum res familiaris & ætas juvenilis patiuntur, & dum Parcæ eas patiuntur, quarum fila dicuntur aurea, quòd omnibus mortem minentur. 13 Deserens ab omnibus divitiis & à villa etiam quam Tiberis præterfluit. 14 Vide Od. lib. 1. 15 Et divitiis conservatis potietur hæres, fortasse ingratus. 16 Argivo rege. 17 An vivas sine domo & sub cœlo nudo habites. 18 Existens victima Plutoni mactanda, id est, qui es moriturus. 19 Orci, quem nullius miseret. 20 Omnes ad mortem compellimur. 21 Ordo est, sors omnium exitura seriò, vel ocyùs imposita urnæ i. æternum exilium veratur in urna. 22 In urna fatali quam concutiuntur nostrum sortes vitæ mortisque. 23 Sive tardiùs sive celeriùs agendum est. 24 Navi Charontis, quæ animas per Acherontem fluvium tradacit.

1 Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus ac bonis,
2 Ab insolenti temperatam
Lætitiâ, 3 moriture Deli:
Seu mœstus omni tempore vixeris,
4 Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum beâris
5 Interiore nota Falerni:
6 Quò pinus ingens 7 albaque populus
Umbram hospitalem consociare 8 amant
Ramis, & obliquo laborat
Lympha fugax 9 trepidare rivo.
10 Huc vina & unguenta, & nimium 11 breves
Flores amœnæ ferre jube rosæ:
12 Dum res & ætas, & sororum
Fila trium patiuntur atra.
13 Cedes coemptis saltibus, & domo,
Villaque 14 flavus quam Tiberis lavit,
Cedes: 15 & extructis in altum
Divitiis potietur hæres.
Divesne, prisco natus ab 16 Inacho,
Nil interest, an pauper, & infima
De gente, 17 sub dio morêris,
18 Victima nil miserantis 19 Orci:
20 Omnes eodem cogimur, 21 omnium
Versatur 22 urna: 23 serius, ocyus
Sors exitura, nos in æternum
Exilium impositura 24 cymbæ.

AD XANTHIAM PHOCEUM.
Ode iv.

Non est cur Xanthia erubescat quòd Phyllida ancillam amet, quum multis magnis viris idem usu venerit.

NE sit ancillæ tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu, 2 prius insolentem
Serva Briseis 4 niveo colore
Movit Achillem :
Movit Ajacem 5 Telamone natum
6 Forma captivæ dominum Tecmessæ :
Arsit 7 Atrides medio in triumpho
8 Virgine rapta :
9 Barbaræ postquam cecidere turmæ
10 Thessalo victore, 11 & ademptus Hector
Tradidit fessis leviora tolli
Pergama Graiis.
12 Nescias an te generum 13 beati
Phyllidis flavæ decorent parentes.
14 Regium certè genus & Penates
Mœret iniquos :
Crede non illam tibi 15 de scelesta
Plebe delectam : 16 neque sic fidelem,
Sic lucro aversam potuisse nasci
Matre pudenda.
Bithia & vultur, 17 teretesque suras
18 Integer laudo, 19 fuge suspicari,
Cujus octavum 20 trepidavit ætas
Claudere lustrum.

1 Ut non pudeat te amare ancillam Phyllidem.
2 Achillem antea non amare solitum.
3 Ex Lyrnesso capta ergo serva jure belli.
4 Colore candido, i. sua pulchritudine.
5 Non Ajacem qui fuit Oilei filius.
6 Pulchritudo Tecmessæ, quæ ex Ajace filium peperit Eurysacen.
7 Agamemnon Atrei filius in media victoria vehementer amavit Cassandram. 8 Cassandra Priami filia è templo Palladis rapta à Græcis. 9 Phrygiæ turmæ, quia Phryges proprie barbari dicebantur. 10 Achille qui fuit ex Larissa urbe Thessaliæ. 11 Et postquam Hector morte pereruptus ab Achille, tradidit Græcis decennali bello fessis, Pergama leviora tolli, i. facilliora ut tollerentur & everterentur. 12 Incertum est an pulchra Phyllis (quamvis captiva) sit summo loco nata. 13 Parentes nobiles & divites. 14 Dolet certè jam regii parentibus ortam Penates habere sibi inimicos, adeò ut jam captiva sit & pro pauperiati suo stemmati respondere nequeat. 15 Impura & abjecta plebe esse natam. 16 Neque crede mulierem tam fidelem & à lucro abhorrentem potuisse nasci à matre erubescenda, i. à matre quæ propter vitæ turpitudinem suis liberis est pudori. 17 Tibias longas & rotundas. 18 Castus laudo. 19 Noli suspicari me Phyllidis amore esse captum quòd eam laudo, quippe qui quadragenarius sum, i. langueo ad res venereas quàm adolescens annos viginti natus. 20 Cujus ætas properavit claudere octavum lustrum, i. quinquennium octavum, scil. 40 annos.

IN LALAGEN. Ode v.

Pulcherrima Lalage est virgo viro immatura, ergo ab ejus cupiditate est mens revocanda.

NOndum subacta ferre jugum valet
2 Cervice : 3 nondum munia comparis

1 Lalage nondum est ad concubitum matura. Metaphor. est perpetua ducta à juvenca quæ nondum subiit jugum, nec taurum irruentem ferre queat. 2 Cervice subacta, i. supposita vel domita. 3 Nondum officia conjugii valet exæquare cum suo pari, i. marito.

Æquare, nec 4 tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus,
Circa virentes est animus tuæ
Campos 5 juvencæ, nunc fluviis gravem
6 Solantis æstum, nunc in udo
Ludere cum vitulis salicto
7 Præsentis. 8 tolle Cupidinem
Immitis 9 uvæ: jam tibi lividos
10 Distinguet autumnus racemos
Purpureo varius colore:
11 Jam te sequetur: currit 12 enim ferox
Ætas: 13 & illi, quos tibi dempserit,
Apponet annos. 14 jam proterva
Fronte petet Lalage maritum,
15 Dilecta, quantum non Pholoë 16 fugax,
Non Chloris: 17 albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, 18 Cnidiúsve Gyges.
19 Quem si puellarum insereres choro,
Mare sagaces falleret hospites
Discrimen obscurum, solutis
Crinibus ambiguóque vultu.

4 Pondus viri robusti ad concubitum prompti. 5 Tuæ puellæ. 6 Refrigerantis æstum. 7 Vehementer cupientis ludere non tam tauri, quàm boves, sed cum vitulis. Juvis in udo salicto, i. in loco salicibus consito. 8 Est alia Allegoria ducta ab uva immatura. 9 Puellæ impuberis, ætate concubitum propter teneriorem ætatem inepta. 10 Autumnus tibi fructus, quos depinget, id est, tempus subsequens illam tibi virginem maturabit. 11 Ætas, quæ propter ætatem immaturam te nunc refugit, propediem matura te ultro petet. 12 Non tarda est ætas, cito pede labitur. 13 Et ætas, i. tempus adjicet. 14 Lalagi, florentes annos quos tibi detraxit, i. illa matureret, tu verò senex. Jam tua Lalage te maritum petet fronte invereconda, i. non pudebit maritum petere. 15 Dilecta à quocunque qui eam viderit, magis quàm Pholoë. 16 & Chloris fœminæ pulcherrimæ. 17 Viros fugiens, ut indè plus ametur. 17 Lucidet in mari tempore nocturno. 18 Puer formosissimus. Cnidius dictus ex Cnido insula Veneri dicata. 19 Quem Gygen si inter puellas prostitueres, discrimen harum, i. parva differentia falleret peregrinos quantumvis acutos & perspicaces. Ignorarent ille ab hospitibus qui eum aspiciant, quia crinibus longis utitur & facie, faciémque habet tam venustam & politam, ut ambigi possit, sitne puer an puella.

AD SEPTIMIUM. Ode vi.

Optat habere suæ senectutis sedem Tibur & Tarentum, quorum laudat amœnitatem.

SEptimi 1 Gades aditure mecum, &
2 Cantabrum indoctum juga ferre nostra, &
3 Barbaras Syrtes, 4 ubi Maura semper
Æstuat unda:
Tibur Argeo 5 positum Colono,
Sit meæ sedes utinam senectæ.

1 Qui si opus est, mecum aditurus es Gades ultimum Hispaniæ insulam. 2 Populum Hispaniæ ferocissimum, qui nondum didicit Romano Imperio obedire. 3 Syrtes inhospitas. Vide Ode 22. lib. 1. 4 Ubi unda Africana veluti fervens exæstat. 5 Tiburtum à Tiburno colono Argivo.

4 Sit modus lasso maris, & viarum,
Militiæque.
5 Unde si Parcæ prohibent iniquæ,
6 Dulce 8 pellitis ovibus Galesi
Flumen 9 & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.
Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus 10 ridet, ubi non 11 Hymetto
Mella decedunt, viridisque certat
12 Baccha Venafro:
Ver ubi longum, tepidásque præbet
13 Jupiter Brumas: & amicus 14 Aulon
Fertili Baccho, minimum Falernis
Invidet uvis.
15 Ille te mecum locus & 16 beatæ
Postulant arces, 17 ibi tu calentem
18 Debita sparges lachryma favillam
19 Vatis amici.

4 Ultimum Tibur finis, nihil navigationibus, nihil militiæ desiderato. 5 A quo Tibure si Parcæ, i. tres sorores lanificæ (Erebi & nodis filiæ) me prohibent. 8 Adibo Galesum Calabriæ fluvium juxta Tarentum, ubi oves a-

lis pellibus præterquam suis sunt cooperta propter excellentem lanæ bonitatem, nec ullo vellere inquinentur ad tinturæ nocumentum. 9 Et adibo Tarentum in quo regnavit Phalanthus Lacedæmonius, quo duce Lacones Apollinis oraculo Tarentum condiderunt. 10 Arridet, Placet. 11 Ubi mella non dant locum, i. ubi mella non sunt dulciora melle suavissimo quod colligunt apes in Hymetto Atticæ monte, thymo aliisque herbis odoriferis abundante. 12 Et ubi oliva propter bonitatem contendit cum vite quæ oritur in Venafro, oppido in Campaniæ littore siro. 13 Aër. 14 Aulon mons est Trento vicinus, ferax, fertilis uvis, cujus uva non invidet, i. non cedit neque deterior uvis Falernis. 15 Ille locus, ubi hæc omnia sunt. 16 Beatæ arces, i. utiles montes. 17 Ibi tu mihi mortuo justa persolves, favillam calentem, i. cineres cum lachrymis conspergens. 18 Lachryma debita propter nostram amicitiam. 19 Tui amici.

AD POMPEIUM VARUM. Ode vii.

Cui reditum gratulatur in patria.

O 1 Sæpe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiæ duce,
Quis te redonavit Quiritem
Diis patriis 2 Italóque cœlo,
Pompei, meorum 3 prime sodalium?
Cum quo 4 morantem sæpe diem mero
5 Fregi, 6 coronatus nitentes
Malobathro Syrio capillos.
Tecum 7 Philippos & celerem fugam

1 Ordo est, ô Pompei prime meorum sodalium sæpe deducte mecum in ultimum tempus (i. sæpe mecum deductus fuisti à Bruto in periculum

mortis) quis redonavit te Quiritem diis patriis Italoque cœlo? i. quis te patria ejectum iterum fecit civem Romanum? 2 Italiæ regioni. 3 Princeps vel amicissi meorum sodalium. 4 Diem longum festivum. 5 Diem frangere, est partem diei in vino & poculis ponere. Vide Ode 1. lib. 1. 6 Habens capillos coronatos & delibutos Malobathro, quod est unguentum Syrium pretiosissimum, factum ex folio in locis paludibus nascente sine radice. 7 Ubi Cassius & Brutus sunt victi.

8 Vidi te
effugere
fum.
9 Indecorè
quia fugi
clypeo ab-
jecto.
10 Quum
Caſſius &
Brutus, vel
eorum mi-
lites de
virtute ſua
gloriantes
turpiter
ceciderunt.
11 Terram
cruore fœ-
dâram cum
ſuis membris
tetigere.
12 Nube,
quæ denſior eſt aëre.
13 Retra-
hens. Me-
taph. ducta à Charybdi, qua ſignificat Pompeium cum impetu mentis & furore
ptum ad Bruti partes eſſe reverſum. 14 Per ſretu æſtuoſa, i. bella ſervantia. 1
miſſum ad debitum redde epulum. 16 Corpus. 17 Sub meo patrocinio: ſu
tus eſt incolumiratis & cuſtodiæ ſymbolum. 18 Vaſis vinariis ad tuum red
ſervaris. 19 Imple ad ſummum & ebibe ciboria lævia (i. expolita pocula c
Maſſico oblivioſo, i. vino Campaniæ impleta, quod vinum liberiùs epotum ob
malorum aſſert, vel per ſe, vel propter ſomnum ſubſequentem. 20 Teſſis in
unquenta ſervabantur. 21 Celeriter nectere & ex Apio & myrto concinnare co
in conviviis effuerat. 22 Venereus talorum vel rederarum jactus regem bibend
vivique magiſtrum efficiebat, quem jactum alii putarunt eſſe numerum ter ſeni
alii, cum omnes tali jacti cadebant diſſimiliter vultuſque diverſo appare
23 Dabit. 24 Thraciæ populo bibaciſſimo. 25 Amico præter ſpem mihi re
26 Furenter potare.

IN JULIAM BARINEM. Ode VI.

Non eſt cur Barini juranti credatur, quum ex perjuriis chrior exoriatur.

1 Jurisju-
randi ab
te violati,
i. perjurii.
2 Si minima parte corporis, fieres deformior.
3 Credem tibi juranti, vel crederem

ULla ſi 1 juris tibi pejerati
Pœna, Barine, nocuiſſet unquam
2 Dente ſi nigro fieres, vel uno
Turpior ungue:
3 Crederem, ſed tu 4 ſimul obligâſti
Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multò juvenumque prodis
5 Publica cura.
6 Expedit matris cineres opertos

deos eſſe vindices perjurii in rebus amatoriis. 4 Simulac, i. poſtquam per
tuum jurâſti. 5 In publicum prodis à multis juvenibus unicè amata. 6 Ut
ibi & aliis (ſi perjuria non puniantur) matri mortuæ promiſſa non perſolvere.

Falle

lete, 7 & toto taciturna noctis
a cum cœlo, gelidáque divos
8 Morte carentes.
Ridet hoc (inquam) Venus ipſa, rident
Simplices nymphæ, ferus & Cupido,
mper ardentes acuens ſagittas
11 Cote cruentâ.
lle, quòd 12 pubes tibi creſcit omnis,
ervitus creſcit nova: 14 nec priores
ia tectum dominæ relinquunt
Sæpe minati.
e ſuis matres metuunt 15 juvencis,
Teſenes parci: miſeræque nuper
gines nuptæ, tua nè retardet
Aura maritos.

7 Et omnem mundi majeſtatem fallere: ſidera quæ ſunt viſa nocte ſilenti.
8 Deos immortales. ἀθανάτους
9 Hoc deridet Venus: Perjuria ridet amantum Jupiter, & ventos irrita ferre

Tibullus. 10 Nymphæ faciles non iracundæ Veneris comites, nimirum jo
, Ilus, Flerus. 11 Cote aſperâ ſanguine ſagittarum quæ in illa core acuuntur.
enera dicitur eos propter cædes ex amore orientes, ve, quod immoderatus
ceditium amantis maturet. 12 Juventus perjurii tui, & doli meretricii ignara
mores accedunt novi qui tibi ſerviant. 14 Nec veteres amatores domum
relinquunt, quamvis id ſæpè minentur propter tuum perjurium. 15 Matres
ſuis juvenibus metuunt nè à te corrumpantur. 16 Senes etiam te metuunt nè
dant patrimonium liberis ſuis relictum. 17 Nè tui odores, venuſtas & blan
ſua maritos ſuos ab ſeſe alienent, inque tuo amore occupatos detineant.

AD VALGIUM. Ode ix.

Rogat tandem aliquando mortem pueri ſui Myſtis deflere deſinat.

NOn ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros, aut 2 mare Caſpium
Vexant 3 inæquales procellæ
4 Uſque: nec 5 Armeniis in oris
mice Valgi, ſtat glacies 6 iners
enſes per omnes, aut aquilonibus
7 Quirceta Gargani laborant,
8 Et foliis viduantur orni.
Tu ſemper urges flebilibus modis
yſten ademptum: 10 nec tibi veſpero
Surgente decedant amores,
Nec rapidum fugiente ſolem.

1 Imbres è nubibus non ſemper manant in agros aſperos & ſcrticoſos, in non eſt ſemper hyems.
2 Mare in Scythia.
3 Procellæ tempeſtuoſæ, quæ mare reddunt inæ

. 4 ſemper. 5 Armenia regio eſt in Aſia, inter montes Taurum & Caucaſum
6 Glacies, quæ fluvios & agros efficit pigros atque otioſos. 7 Quercus alta in
rgano Apuliæ monte, non ſemper ventis agitantur. 8 Nec foliis ſemper nudantur
i fraxini ſylveſtres. 9 Tu aſſiduè inſequeris Myſten mortuum carminibus
gucis ad fletum provocantibus. 10 Nec manè, nec veſperi Myſtis amor te dele
t. Eſt veſper ſtella Veneris quæ Solem occidentem ſubſequens, dicitur Veſper, Orie
um verò antegrediens nuncupatur Phoſphorus vel Lucifer.

11 Nestor (qui certissimam vitæ hominum vigebat, i. imaginis umbo) non semper plorávit Antilochum filium suum ex Eurydice, casum in prælio ab Hectore.

At non 11 ter ævo functus amabilem
Ploravit omnes Antilochum senex
Annos: nec 12 impubem parentes
Troilon, 13 aut Phrygiæ sorores
Flevere semper. 14 desine mollium
Tandem querelarum: & potius nova
Cantemus Augusti 15 trophæa
Cæsaris, 16 & rigidum Niphatem,
17 Medumque flumen gentibus additum
Victis: minores volvere vortices:
18 Intraque præscriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

12 Imberbem Troilum Priami filium. 13 Aut Troili sorores, Polyxena, Cassandra, 14 Desine à mulieb[ribus querelis]. Græcorum more ponitur Genitivus post re[gem] finiendi. 15 Cæsaris victorias. sunt enim trophæa victoriæ signa. 16 Et cantemus Niphaten, qui vel frigidus est Scythiæ fluvius, vel mons est Armeniæ nive horri[dus] inaccessus. 17 Et cantemus Mediæ flumen adjunctum gentibus, nimirum Arm[eniis] Parthis, & aliis à Cæsare victis. Cantemus (inquam) eos fluvios qui minores aqu[arum] globos jam volvunt, nam sentientes se cum Armeniis & Medis esse debellatos, [et] fluvii fluunt propter acceptæ cladis dolorem. 18 Et cantemus Gelonos Scythi[cos] populos intra exiguos terminos ab Augusto præscriptos equitare, i. non [ul]trà currere & vagari, ubi libuitlet.

AD LICINIUM. Ode x.

Mediocritas in utrâque fortunâ est ferenda.

1 Facilius, commodius.
2 Est Allegoria, quâ significat neque sublimia nimis appetenda, neq; quòd ad infima & sordida metus gratia sic debemus descendere ut nulla habeatur dignitatis ratio.

1 REctiùs vives, Licini, 2 neque altum
3 Semper urgendo: neq; dum procellas
4 Cautus horrescis, nimiùm premendo
5 Littus iniquum.
Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret 6 obsoleti
Sordibus tecti, caret 7 invidenda
Sobrius aula.
Sæpiùs ventis agitatur ingens
Pinus: & celsæ graviore casu
8 Decidunt turres: feriuntque summos
Fulmina montes.
9 Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem benè præparatum
Pectus. 10 informes hyemes reducit
Jupiter, idem

3 Semper occupando profundum mare, i. in alto mare semper navigando. 4 Cautus timidus. 5 Littus flexuosum, vel, littus nautis propter vada & saxa periculosum. 6 Domicilii paupertate squalidi. 7 Caret aula sumptuosa, quæ propter [in]vidiam cadit in invidiam. 8 De alto ruunt. 9 Pectus benè præparatum, i. animus [in] fortunatus, in rebus adversis fortunam bonam sperat, in secundis metuit alteram, [i.] malam, si est, fortunam malam. 10 Hyemes assiduis imbribus terram deformantes.

mmovet. non, si malè nunc, & 12 olim
rit. 13 quondam cithara tacentem
tat musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus atque
rtis appare: sapienter 15 idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

11 Idem abducit. 12 Possus. Non semper eadem manet fortuna. 13 Apollo non est semper iratus, sed quondam.

erdum citharam ad cantandum provocat. 14 In rebus difficilibus fortis esto mente plenus, in secundis humilis esto & animum contrahe. 15 Quisquis es, optime vela vento nimium prospero inflata.

AD Q. HIRPINUM. Ode xi.

Omissis curis vivendum est hilariter.

Quid bellicosus 2 Cantaber, & 3 Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet, Adria
Divisus objecto, remittas
Quærere: 5 nec trepides in usum
Poscentis ævi pauca. 6 fugit retro
Levis juventus, & decor 7 arida
Pellente lascivos amores
Canitie facilemque somnum.
Non semper idem floribus est 8 honos
Vernis, neque uno Luna rubens nitet
Vultu: quid æternis 9 minorem
Consiliis animum fatigas?
10 Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes sic temerè, & rosa
Canos 11 odorati capillos,
Dum licet 12 Assyriaque nardo,
Potamus uncti? dissipat 13 Evius
Curas edaces, 14 quis puer ocyus
Restinguet ardentis Falerni

1 Ordo est, 2 Q. Hirpine remittas quærere quid cogitet bellicosus Cantaber & quid cogitet Scythes divisus objecto Adria. 2 Populus Hispaniæ, vide supra Ode 6. 3 Gens Orientalis, vide Ode 33. lib. 1. 4 Scythes sæpenumero à nobis ma-

ria Adriatici interfusione. Adria in neutro genere ponitur pro mari Adriatico. 5 Nec sis anxius propter usum vitæ quæ pauca poscit, quia vita brevis est. 6 Imperitis juventus tandem senescit. 7 Sicca senectute Venerem abigente & somnum fallente, i. somnum gravem & longum. nam somnus senibus difficilis est & brevis propter caloris defectum & morborum molestiam. 8 Pulchritudo. 9 Inferiorem, quam ut futura Dei consilia comprehendat. 10 Ordo est, cur non potamus uncti dum licet jacentes sic temerè, i. in umbra jacentes sine ullis ceremoniis ut casus refert, nulla habita personarum ratione? 11 Habentes capillos odoratos rosa, i. vitta succo, vel ipsa rosa intertextos. 12 Unguento Nardino, est nardus herba ingratis compotandis laudatissima. Assyria pro Syria, non quòd in Syria nardus oriatur, sed quòd mercis in quo oritur pars una ad Syrios, pars altera ad Indos pertinet, unde dicta est Nardus Indica. Dios. lib. 1. 13 Bacchus. 14 Loquitur ebria quasi jam sit in convivio, dicens, quis servus refrigerabit pocula ardentis vini Falerni præterquam lympha, i. quis refrigerabit pocula aqua fluviatili diluta, ne ebrietatem incidamur?

Pocula

11 Nestor (qui tertiam ætatem hominum vixerat, i. triginta annos) non semper Ploravit. Ducit Ilium filium suum ex Eurydice cæsum in prælio ab Hectore.

At non 11 ter ævo functus amabilem
Ploravit omnes Antilochum senex
Annos : nec 12 impubem parentes
Troilon, 13 aut Phrygiæ sorores
Flevere semper. 14 desine mollium
Tandem querelarum : & potius nova
Cantemus Augusti 15 trophæa
Cæsaris, 16 & rigidum Niphatem,
17 Medumque flumen gentibus additum
Victis : minores volvere vortices :
18 Intraque præscriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

12 Imberbem Troilum Priami filium. 13 Aut Troili sorores, Polyxena, Cassandra. 14 Desine à muliebribus querelis. Græcorum more ponitur Genitivus post verbum finiendi. 15 Cæsaris victorias. sunt enim trophæa victoriæ signa. 16 Et cantemus Niphaten, qui vel frigidus est Scythiæ fluvius, vel mons est Armeniæ nive horridus, inaccessus. 17 Et cantemus Medi æ flumen adjunctum gentibus, nimirum Armeniis, Parthis, & aliis à Cæsare victis. Cantemus (inquam) eos fluvios qui minores aquæ globos jam volvunt, nam sentientes se cum Armeniis & Medis esse debellatos, & fluvios fluunt propter acceptæ cladis dolorem. 18 Et cantemus Gelonos Scythas, i. Scythopæ populos intra exiguos terminos ab Augusto præscriptos equitare, i. non ultra currere & vagari, ubi libuitet.

AD LICINIUM. Ode x.

Mediocritas in utrâque fortunâ est ferenda.

1 Facilius, commodius.
2 Est Allegoria, quâ significat neque sublimia nimis appetenda, neq; quòd ad infima & sordida metus gravia sic demissa descendere ut nulla habeatur dignitatis ratio.

1 REctiùs vives, Licini, 2 neque altum
3 Semper urgendo: neq; dum procellas
4 Cautus horrescis, nimiùm premendo
5 Littus iniquum.
Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret 6 obsoleti
Sordibus tecti, caret 7 invidenda
Sobrius aula.
Sæpiùs ventis agitatur ingens
Pinus : & celsæ graviore casu
8 Decidunt turres : feriuntque summos
Fulmina montes.
9 Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem benè præparatum
Pectus. 10 informes hyemes reducit
Jupiter, idem

3 Semper occupando profundum mare, i. in alto mare semper navigando. 4 Cautus timidus. 5 Littus flexuosum, vel, littus navis propter vada & saxa periculosum. 6 Domicilii pauperrimi squalidi. 7 Caret aula sumptuosa, quæ propter suam magnificentiam cadit in invidiam. 8 De alto ruunt. 9 Pectus benè præparatum, i. animus bene instructus, in rebus adversis fortunam bonam sperat, in secundis metuit alteram, scilicet, malam. 10 Hyemes assiduis imbribus terram deformantes.

mmovet. non, si malè nunc, & 12 olim
erit. 13 quondam cithara tacentem
itat musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus atque
ris appare: sapienter 15 idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

11 Idem abducit. 12 Postmodo. Non semper eadem manet fortuna. 13 Apollo non est semper iratus, sed quandam, 14 In rebus difficilibus fortis esto 15 Quisquis es, Supprime vela vento nimium prospero inflata.

AD Q. HIRPINUM. Ode xi.

Omissis curis vivendum est hilariter.

Quid bellicosus 2 Cantaber, & 3 Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet, Adria
Divisus objecto, remittas
Quærere: 5 nec trepides in usum
Poscentis ævi pauca. 6 fugit retro
Levis juventus, & decor 7 arida
Pellente lascivos amores
Canitie facilemque somnum.
Non semper idem floribus est 8 honos
Vernis, neque uno Luna rubens nitet
Vultu: quid æternis 9 minorem
Consiliis animum fatigas?
10 Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes sic temerè, & rosa
Canos 11 odorati capillos,
Dum licet 12 Assyriaque nardo,
Potamus uncti? dissipat 13 Evius
Curas edaces, 14 quis puer ocyus
Restinguet ardentis Falerni

1 Ordo est, 8 Q. Hirpine remittas quærere quid cogitet bellicosus Cantaber & quid cogitet Scythes divisus objecto Adria. 2 Populus Hispaniæ, vide supra Ode 6. 3 Gens Orientalis, vide Ode 33. lib. 1. 4 Scythes seiunctus à nobis mari Adriatici interfusione. Adria in neutro genere ponitur pro mari Adriatico. 5 Nec sis anxius propter usum vitæ quæ pauca poscit, quia vita brevis est. 6 Impetus juventus tandem senescit. 7 Sicca senectute Venerem abigente & somnum facilem, i. somnum gravem & longum. nam somnus senibus difficilis est & brevis propter caloris defectum & morborum molestiam. 8 Pulchritudo. 9 Inferiorem, quam ut futura Dei consilia comprehendat. 10 Ordo est, cur non potamus uncti dum licet jacentes sic temerè, i. in umbra jacentes sine ullis ceremoniis ut casus requirit, nulla habita personarum ratione? 11 Habentes capillos odoratos rosa, i. rosa succo, vel ipsa rosa intermixos. 12 Unguento Nardino, est nardus herba in unguentis componendis laudatissima. Assyria pro Syria. non quòd in Syria nardus nascatur, sed quòd montis in quo oritur pars una ad Syrios, pars altera ad Indos pertinet, unde dicta est Nardus Indica. Dios. lib. 1. 13 Bacchus. 14 Loquitur Horatius quasi iam sit in convivio, dicens, quis servus refrigerabit pocula ardentis vini Falerni præterquam lympha, i. quis refrigerabit pocula aqua fluviatili diluta, ne in ebrietatem incidatur?

Pocula

Pocula prætereunte lympha?
15 Quis e-vocabit è domo sua Lyden, meretricem non publicam, sed secretiùs cognitam? 15 Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? 16 eburna, dic age, cum lyra
Maturet, in comptum Lacænæ
More comam religata nodum.

15 Quis evocabit è domo sua Lyden, meretricem non publicam, sed secretiùs cognitam? quæ quum sit devia, i. à via publica semota, minus est v minusque omnium libidini exposita. 16 Ego cum Cruquio locum hunc sic nandum intelligendum esse censeo, ô puer age, dic Lydæ ut maturet venire cum eburnea (erat enim fidicina) habens comam religatam in nodum comptum mo cænæ, i. pexum tantum & negligenter compositum more mulieris Laconicæ.

AD MÆCENATEM. Ode xii.

Res graves & tragicæ carmini lyrico non conveniunt. Vatis præter Lycymniæ formam & res amatorias canet.

1 Nè velis, ne jubeas, æquum est te nolle.
2 Numantiam post bellum 18 annos inter Romanos & Carthaginenses gestum. Scipio Africanus funditus delevit.
3 Annibalem laborum patientem, alii legunt dirum, i. crudelem.
4 Duilius Consul in mari Siculo primus omnium Carthaginenses prælio navali superavit, captis navibus 12. mersis 13. tribus hominum millibus cæsis,
1 NOlis longa feræ bella 2 Numantiæ,
Nec 3 durum Annibalem, nec 4 Siculum mare
Pœno purpureum sanguine, mollibus
5 Aptari citharæ modis:
Nec sævos 6 Lapithas, & nimium mero
7 Hyleum, domitosque Herculea manu
8 Telluris Juvenes, 9 unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris, tuque 10 pedestribus
Dices historiis prælia Cæsaris
Mæcenas melius, ductáque per vias
11 Regum colla minantium.
Me dulcis dominæ Musa 12 Lycymniæ
Cantus, me voluit dicere 13 lucidum
Fulgentes oculos, & 14 benè mutuis
Fidum pectus amoribus:
15 Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
16 Nec certare joco, nec dare brachia
17 Ludentem nitidis virginibus, 18 sacro
Dianæ celebris die.
19 Num tu, quæ tenuit dives 20 Achæmenes,

7000. 5 A me decantari Lyricis carminibus. 6 Lapithas ab Hercule in u Periclioi devictos. 7 Unum è Centauris memoro nimium, i. ex nimio meri pota bum & intolerabilem. 8 Gigantes terræ filios Herculis subsidio superatos, qu lum diis indixerant. 9 Unde, i. à quibus cœlum timuit periculum. 10 Hi Scriptis prosa oratione, quæ constat numeris & pedibus, sed non certa lege fi 11 Regum quos Cæsar sub jugaverat in triumphum ductos. 12 Amicæ tuæ & d næ, alii legunt Licinii vel Licinniæ. 13 Lucide fulgor. 14 Pectus valdè f 15 Quam non dedecuit saltare. 16 Nec facetis dictis certare, vel jocosè gestic 17 Quam non dedecuit brachia manúsque dare puellis virginibus quum inter saltaret. 18 Die festo Dianæ. 19 Ordo est, numquid tu permutare velis erin Lycymniæ regna vel bona quæ tenuit dives Achæmenes, aut Mygdonias opes Phrygiæ, aut plenas Arabum domos, id est, domos omnium rerum copia refe 20 Persarum rex.

Aut plaguis Phrygiæ Mygdonias opes,
mutare velis crine Lycymniæ:
22 Plenas aut Arabum domos?
22 fragrantia 23 detorquet ad oscula
rvicem, 24 aut faciii savitia negat
poscente magis gaudeat eripi:
interdum rapere occupet.

21 Aut quibus Phrygiæ opes dictas Mygdonias à Mygdone Phrygiæ rege.
22 Do mos

ras propter aromata. sensus Poetæ hic est, tu non potes regum opes pluris fa
ulm Lycymniæ amorem. 22 Alii, fragrantia. 23 Averter cervicem. 24 Aut
savitia negat oscula. quæ magis gaudeat sibi eripi quam ille (Nempe Amans)
oscula poscit. 25 Quæ interdum osculum rapere antevertat, atque prior osculetur,
insciente amatori satisfaciat. O astum meretricium!

IN ARBOREM CUJUS CASU repentino penè oppressus fuerat. Ode xiii.

Quam homini satis certum est quid cavere debeat: Sapphonis & Alcæi laudes.

1 Lle nefasto te posuit die,
Quicunque primùm & sacrilega manu
2 Produxit arbos, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi.
um & parentis 3 crediderim sui
ssile cervicem, & 4 penetralia
sanguine nocturno cruore
Hospitis: ille venena 5 Colchica
quicquid usquam concipitur nefas,
ndaxit: agro qui statuit meo
Tetriste lignum, te 6 caduçum
In domini caput immerentis.
UID quisque vitet, nunquam homini satis
utum est 7 in horas. navita 8 Bosphorum
Pœnus perhorrescit, 9 neque ultra
Cæca timet aliundè fata.
Miles sagittas & celerem fugam
arthi: catenas Parthus, & Italum
Robur: sed improvisa lethi
11 Vis rapuit rapiétque gentes.
Quàm penè 12 furva regna Proserpinæ,
judicantem vidimus 14 Æacum,

1 O arbos, ille te plantavit infausto die.
2 Progenuit in posterorum perniciem & totius vici ignominiam.
3 Credere possim.
4 Partem interiorem domus.
5 Venena præstantissima. Colchis est Scythiæ regio venenorum & mulierum veneficarum feracissima.
6 Tè lignum ruinosum,

d in caput meum nil mali meritum incidisti. 7 Per singulas horas. 8 Bosphonitus pro quolibet mari, & Pœnus pro quovis nauta Bosphorus est Ponti
um propter angustias valdè periculosum. 9 Neque aliundè meruit improvisa
h. neque sibi meruit ab alio exitio quàm à Bosphoro. 10 Miles Rom. timet
ittas & celerem fugam Parthi, qui fugiens pugnat, vide Ode 19. lib. 1. Sed
oleria & mortis necessitas rapit unumquemque nunc hoc, nunc illud timentem.
Quam parvo interstitio ab inferis absumus, i. à morte. 12 Nigræ Proserpinæ quæ
tonis uxor est, inferni regina, vide Ode 28. lib. 1. 14 Patrem Achillis inferorum finitorem & judicem.

15 Sedesque

15 Sedesque descriptas piorum, &
16 Æoliis fidibus querentem
Sapphô puellis de popularibus:
17 Et te sonantem plenius aureo
18 Alcæe plectro dura navis,
Dura 19 fugæ mala, dura belli,
20 Utrumque sacro digna silentio
Mirantur umbræ dicere: 21 sed magis
Pugnas & exactos tyrannos
Densum humeris bibit aure vulgus,
Quid mirum? 22 ubi illis carminibus stupens
Demittit atras bellua 23 centiceps
Aures, & intorti capillis
24 Eumenidum 25 recreantur angues.
Quin & Prometheus & 26 Pelopis parens
Dulci laborum decipitur sono:
27 Nec curat Orion leones
Aut timidos agitare lyncas.

15 Sedesque descriptas piorum] Elysios in quibus umbræ beatorum piè quiescunt. 16 Et Sappho Graiis chordis murmurantem] Scripsit Sappho Æolice, quæ de puellis Lesbiis querebatur quòd sibi in amore non respondeant, nam mortuo suo marito multas puellas & pueros adamavit, unde à poëta dicitur Masculæ. 17 Et quem vidimus te ô Alcæe lyrâ canentem dura mala navigationis, fugæ & belli aurato, i. excellenti stylo, quo tyrannos es insectatus. 18 Fuit Alcæus poëta Lyricus in eloquendo brevis & magnificus, plurimumque Homero similis. Quint. 19 Dura vel, fugæ & prælio. 20 Alcæum & Sapphonem mirantur umbræ, quum res religiosissimo silentio dignas. 21 Ordo est, sed vulgus densum humeris bibit pugnas & exactos tyrannos, i. turba umbrarum frequens & conferta attendit pugnas & tyrannorum exactiones, quàm res amatorias. 22 Quando ad audita illa carmina Cerberus Orci custos stupefactus atras dimittit aures. 23 Numerus pro infinito, vel, Cerberus dicitur centiceps, propter centum angues qui à capite ipsius crinium loco dependebant. 24 Eumenides sunt tres Furiæ infernales, Alecto, Megæra, Tisiphone, cædis & flagitiorum ultrices, quarum capillis intorqueantur angues. 25 Delectantur. 26 Tantalus carminibus Alcæi delectatus laborum suorum viciturn quæs in vita sustinuerat. 27 Nec curat Orion venator Leones aut Lynces apud inferos persequi, dum Alcæum & Sapphonem canentes audit, sed venationem ferè eorum carmina. Fingunt poëtæ umbras apud inferos iisdem rebus delectari, quibus viventes hic gaudebant.

AD POSTHUMUM. Ode xiv.

Vita brevis, & mori necesse est.

1 Dolentis est.
2 Ob religionem tu neque tardiùs senescis, neque tardiùs morieris.
3 Morti

1 EHeu fugaces, Posthume, Posthume,
Labuntur anni, 2 nec pietas moram
Rugis & instanti senectæ
Afferet 3 indomitæque morti.
4 Non si tricenis 5 quotquot eunt dies,
Amice 6 places illachrymabilem
Plutona tauris 7 qui ter amplum

inexorabili vel inexpugnabili. 4 Amice Posthume tu neque senectam neque mortis effugies, etiamsi quotidie trecentos tauros Plutoni immoles. 5 Singulis diebus. 6 Sed placare studeas Plutona lachrymis non flectendum. 7 Ordo est, qui cum ter amplum Geryonem & Tityum tristi unda omnibus enavigandâ quicunque vescimur terræ munere, sive erimus reges, sive erimus inopes coloni.

8 Co

eryonem 9 Titionque triſti
eſcit 10 unda, ſcilicet omnibus,
ſcunque terræ 12 munere veſcimur,
viganda: ſive reges,
ve inopes erimus cœloni.
ſtra cruento Marte carebimus,
iſque rauci fluctibus 14 Adriæ.
ſtra per 15 autumnos nocentem
orporibus metuemus 16 Auſtrum.
ſſendus ater 18 flumine languido
ocytus errans, 20 & Danai genus
ſame, damnatúſque longi
Siſyphus Æolides laboris.
ſpenda tellus & domus, & placens
ur: 22 neq; harum 23 quas colis arborum
Te, prater inviſas cupreſſos,
lla brevem dominum ſequetur.
Abſumet hæres 25 cæcuba 26 dignior.
rata centum clavibus: & mero
27 Tinget pavimentum ſuperbum,
ontificum potiore cœnis.

2 Geryonem trimembrem, fuit Geryon rex Hiſpaniæ, qui ob triplex regnum corpore triplicato fertur conſtitiſſe. Hunc Hercules interfecit boves ſuos ſuffuranteſ.

9 Jovis ſi lium ex Electra, cujus corporis magnitudinem Poeta dixerunt ſi iſſe novem jugerum.

Ode 4 lib 1. 10 Stygia palude omnibus cum Charonte enaviganda, quia omnibus communis. 11 Quicunque vivimus. 12 Terræ fructu 13 Fruſtra ſine, vel illud periculum vitabimus ad vitam diu producendam, quandoquidem ullo mortis genere nobis fortaſſe erit moriendum. 14 Adriæ ſonori & tempeſtuoſi maris. Ponitur Adria in neutro genere, ut ſupra Ode 11. 15 Autumnos inſalubres Hippoc. Aphor. 9. lib. 3.) morbi ſunt acutiſſimi atque exitiales maxima ex parte. Cauſas citat Gal. quinque, quem conſule (ſi placet) in eundem Aphor. 16 Auſtrum hebetant, caliginem offundunt, caput gravant, tarditatem motus ac languorem inducunt. Gal. in 5. Aphor. lib. 3. 17 Ordo eſt, ater Cocytus flumine languido eſt riſendus, i. moriendum eſt. 18 Aqua pigrè fluente propter eius craſſitiem. 19 Cocytus eſt fluvius flexuoſus, infernalis, è Styge derivatus. 20 Et Danai genus inſame, quòd una nocte patris juſſu mariros ſuos interficerent. 21 Siſyphus, Æolidis filius ſic damnatus ut longum laborem nunquam finiret. 22 Ordo eſt, neque tellus neque harum arborum quas colis ſequetur te brevem dominum (i. te brevi victurum) prater cupreſſos inviſas, i. funebres & Proſerpinæ conſecratas. 23 Ad delicias & luxum comparatas, quales ſunt Platanus, &c. 24 Hæres tuus effuſiſſimè conſumet, quæ tu nimis parcè conquiſiviſti. 25 Vina accuratiſſimè ſervata. 26 Te dignior, quia utitur quæ poſſidet, quum tu parcas ut ſacris. 27 Reſperget magnificum cœnii pavimentum vino meliore quàm quod datur in cœnis pontificum.

N SUI SÆCULI LUXUM. Ode xv.

Am pauca 1 aratro jugera 2 regiæ
Moles relinquent: undique latiùs
3 Extenta viſentur Lucrino
Stagna lacu, 4 platanuſque cœlebs

1 Ad arandum, quum omnis penè ager ſumptuoſis domibus, piſcinis & horis vix ſufficiat. 2 Sumptuoſa ædificia, quæ regibus conveniant inſtar molis. 3 Stagna latiùs producta & ampliora Lucrino in ſinu Baiano, ad quæ videnda omni parte concurretur. 4 Platanus, non maritata vitibus ut ulmus, ſed deambulationi quam inſerviens propter opacitatem evincet ulmos, id eſt major erit numerus Platanorum ad voluptatem quàm ulmorum ad utilitatem.

Evincet

5 Violaria quæ loca in quibus violæ naſcuntur. Ordo eſt, tum violaria & myrtus & omnis copia narium ſpargent odorem olivetis fertilibus domino priori. 6 Copia narium ſignificat omnes flores qui naribus afflati

Evincet ulmos: 5 tum violaria, & Myrtus, & omnis 6 copia narium, Spargent 7 olivetis odorem, Fertilibus domino priori. Tum ſpiſſa ramis laurea fervidos Excludet 8 ictus. 9 non ita Romuli 10 Præſcriptum & intonſi Catonis 11 Auſpicii, veterúmque norma: 12 Privatus illis cenſus erat brevis, 13 Commune magnum 14 nulla decempedis 15 Metata privatis opacam Porticus excipiebat 16 Arctον: 17 Nec fortuitum ſpernere cæſpitem Leges ſinebant, oppida publico Sumptu jubentes & deorum Templa novo decorare ſaxo.

ti de ſtationem afferunt. 7 In locis ubi antea creſcebant olivæ, quæ ſub pri minuo loca erant fertilia, nunc infrugera. 8 Calores ſolis. 9 Ordo eſt, non ita pr prum eſt auſpiciis Romuli & Catonis veterúmque normâ. 10 Præceptum ſu ducta à ludimagiſtris. 11 Legibus & poteſtate Romuli Romæ conditoris & C intonſi, i. hirſuti & ſeveri. 12 Illi parvam & anguſtiam habebant rem fami 13 Rempublicam magni æſtimabant. 14 Nemo privatus habebat porticum triotibus objectam (in qua æſtivo tempore inambularet) adeò amplam ut ea pe ret ad menſuram decem pedum. Decempeda eſt perrica decem pedum, qua menſura colligitur. 15 Decempedis menſurata. 16 Urſum æſtrum boreale. ſus eſt. Leges vetabant Romanos villas ſumptuoſas & porticus ædificare, quæ vitam agebant ſimplicem & ſine ambitione, nec omnino curabant privata q qui omne ſtudium publico ornatui & templis impendebant.

AD GROSPHUM. Ode xvi.

Omnes expetunt animi tranquillitatem, quæ neque di neque honoribus poteſt acquiri, ſed cupiditates ta coer cendo.

1 Vitam quietam petit à Caſtore & Polluce. 2 Is qui à tempeſtate deprehenditur in lato mari Ægæo, ſic dicto ab Ægæo qui

1 OGium divos rogat in patenti
2 Prenſus Ægæo, 3 ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque 4 certa fulgent
Sydera nautis:
5 Ocium bello furioſa 6 Thrace,
Ocium Medi pharetra decori:
Groſphe, non gemmis, neque purpura 7 venale, nec auro.
Non enim 8 gazæ, nec conſularis

in illud mare ſe præcipitem dedit. 3 Scatim ut nubes abſcondidit Lunam. 4 nautis certè cognita, ut ursa & ſimilia. 5 Nationes bellicoſæ ut Thraces & pacem etiam experunt. 6 Thracia, i. Thrax bellicoſus. 7 Animi tranquillit poteſt emi gemmis nec purpura nec auro, quia ſolùm provenit ab appetitu r obtemperante. 8 Non immenſæ divitiæ neque magiſtratus aut imperia rem animi perturbationes.

movet 9 lictor miseros tumultus
, 10 & curas laqueata circum
Tecta volantes.
VIVITUR parvo benè, cui 12 paternum
det in mensa tenui salinum:
leves somnos 13 timor aut cupido
Sordidus aufert:
uid brevi fortes 15 jaculamur ævo
? 16 quid terras alio calentes
mutamus? 17 patriæ quis exul
Se quoque fugit?
idit 18 scatas vitiosa naves
: nec turmas equitum relinquit,
Ocyor cervis, & agente nimbos
Ocyor 20 Euro.
Lætus in præsens animus, quod ultrà est
cit curare: & amara læto
ueret risu. NIHIL est ab omni
Parte beatum.
dulit clarum citâ mors Achillem.
ua 22 Tithonum minuit senectus:
nihi forsan, tibi quod negârit,
Porriget 23 hora.
Te greges centum 25 Siculæque circum
ugiunt vaccæ, 26 tibi tollit hinnitum
quadrigis equa, te bis Afro
27 Murice tinctæ
stiunt lanæ: 28 mihi parva rura, &
ritum 29 Græcæ tenuem Camœnæ
ca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

9 Publicus minister, qui ante Consulem fasces & secures præferebat.
10 & curas discurrentes circa domos & tecta distum laquearibus ornata.
12 Ab eo benè beatéque vivitur, i. benè vivit is parvo, qui tenui victu & modico apparatu contentus est.
13 Salinum à patre relictum filio, pro quavis suppellectile paterna. Salinum vas est, in quo sal continetur.
13 Meras perdendi, aut sordidas

lum quæstus faciendi. 14 Quorsum nos exiguo tempore victuri multa desiderare? 15 Cur jaculamur & sagittas dirigimus ad multa? i. cur multa petimus? Quorsum proficiscimur in terras longinquas patriâ relictâ? 17 Quis patriæ dulcem se, i. suos affectus & naturæ propensionem obliviscitur? 18 Naves rostratæ rostratas. 19 Cura est velocior cervis & ipsis ventis qui nimbos agitant, non ergo igitur eam fugere sive navim sive equum conscendendo. 20 Eurus est ventus ab Oriente. 21 Gaudeat animus donis præsentibus, quod futurum est minimè. 22 Senectus Tithonum minuit, vitamque ejus reddidit insuavem, quamvis immortalitatem ab Aurora impetraverat. 23 Tempus. 24 Circum te. 25 Vaccæ Siculæ. 26 Tibi edit hinnitum equa cervaminibus curulibus apta. quadrigæ quatuor equi ad currum vincti. 27 Te vestiunt lanæ bis tinctæ purpura Tyria, ut M. Tullius Dibaphum nominat. Color purpureus ex sanguine piscis Muricis efficitur. 28 Ordo est. Parca non mendax dedit mihi parva rura, & tenuem Græcæ Camœnæ, & dedit mihi spernere malignum vulgus, id est, invidum nihili facere. 29 Parca non mendax, i. fatum immutabile mihi tribuit facultatem Poeticam ex Græcis Poetis desumptam. Græcæ nomen est adjectivum Genitivi casûs singularis.

AD

AD MÆCENATEM ÆGROT
Ode xvii.

Quo mortuo negat se velle vivere.

CUr me querelis 1 exanimas tuis?
2 Nec diis amicum est, nec mihi, te prius
Obire, Mæcenas mearum
3 Grande decus columenque rerum.
4 Ah, te meæ si partem animæ rapit
Maturior vis, 5 quid morer altera,
6 Nec charus æquè, nec superstes
Integer? 7 ille dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
8 Dixi sacramentum, ibimus, ibimus,
9 Utcunque præcedes, supremum
Carpere iter 10 comites parati.
Me nec 11 Chimæræ spiritus igneæ,
Nec si resurgat centimanus 12 Gyas,
13 Divellet unquam: sic potenti
14 Justitiæ placitumque Parcis.
15 Seu Libra, seu me Scorpius aspicit
16 Formidolosus, pars violentior
Natalis horæ, seu 17 tyrannus
Hesperiæ Capricornus undæ:
Utrumque nostrum incredibili modo
Consentit astrum, te Jovis impio
18 Tutela Saturno 19 refulgens
Eripuit, volucrisque fati
20 Tardavit alas, quum populus frequens
Lætum theatris 21 ter crepuit sonum:
Me 22 truncus allapsus cerebro
Sustulerat, nisi Faunus ictum
Dextrâ levasset, 23 Mercurialium

1 Occidis
a Non est gratum, neque placet diis. sic Græci. ὁ θεὸς μ' ἐλεγε.
3 Ornamentum & firmitas bonorum & facultatum mearum sic Od. 1. lib. 1.
4 Ah, si celerior mortis violentia rapiat te, qui animæ meæ pars es una.
5 Cur ego vivam qui sum animæ meæ pars altera?
6 Nec mihi tam charus futurus ut æque, nec integram vitam habiturus te mortuo, qui es anima mea medietas.
7 Eodem die utrique nostrum ruet & morietur. 8 Ego non peieravi ut milites qui fo to obstricti fidem violarunt. 9 Quacunque præcedes sive ætate sive fa prus. 10 Tecum ibimus ut comites in morte parati. 11 Ignis spirans ex Chimæræ capite, de qua vide Ode 27. l. 1. 12 Gyas Cœli & Terræ filius, qu habuit manus & capita quinquaginta. 13 Nec me unquam separabit à prop non vivendi post mortem tuam. 14 Duplicem reddit rationem arctæ amic fida id poscit propter accepta à Mæcenate beneficia. Parcæ id poscunt, qu nas & Horatius nati erant sub eodem sydere, quod multùm valet ad amicitia hendam. 15 Ordo est, utrumque nostrum astrum (i. astrum tuum & astru consentit incredibili modo, seu Libra me aspicit seu Scorpius. Idem erat s rum in tuo horoscopo, qui fuit in meo. 16 Metuendus, quia Scorpius u Marti, cujus stella maletica est & inclemens. 17 Idcirco Capricornus Italia dicitur, quia Saturnus in Capricorno gravissimas pluvias excitat maximè 18 Jovis stella quæ te tuetur, Saturni malignitatem discussit & avertit. 19 ctu subveniens & Saturno repugnans. 20 Mortem impendentem repressi applausit, vide Ode 22. l. 1. 22 Arbor irruens in caput me interemisset, ni sylvarum deus ictum sustinuisset. 23 Custos virorum doctorum, quales sunt P sunt sub Mercurii tutela.

virorum reddere victimas
Edemque votivam memento,
Nos humilem feriemus agnam.

24. Tempus quo Mæcenas ægrotans

promiserat, si salvus evaderet. 25 Nos parvum sacrificium offeremus, cui nobis, qui humiles sumus.

Ode xviii.

Qui se contentum dicit, ubi alii cupiditatibus suis & vitiis student, quasi perpetuò victuri.

Non ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar.
Trabes a Hymettiæ
Premunt columnas 3 ultima recisas
Africa neque Attali
Ditis hæres regiam occupavi:
Nec laconicas mihi
Trahunt honestæ purpuras clientæ.
Arcessit & ingeni
Non ingenua vena est: pauperemque dives
Me petit. 9 nihil supra
Deos lacesso: 10 nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur dies die,
Novæque pergunt interire Lunæ:
Tu secanda marmora
Locas sub ipsum funus: & sepulchri
Immemor struis domos;
Marisque Baiis obstrepentis 16 urges
Submovere littora,
Parum locuples 17 continente ripa.
Quid quod usque proximos
Revellis agri terminos, 19 & ultra

1 Neque eburneum neque aureum lacunar renidet, i. resplendet in domo nostra. 2 Trabes marmoreas non ligneas ex monte Hymetto petitas, quas ex transversis columnis superimponuntur. 3 In Numidia, quæ est pars Africæ interior, lapis erat optimus ad columnas. 4 Neque fraude sua malis artibus

stitiam hæreditatem expugnavi, veluti P. Rom. qui juris simulatione Attali regias opes tibi vendicavit. 5 Non legitimus hæres, sed peregrinus & dol 6 ex quibus faciam vestes quum magistratum obtinuerim. Circa Tænarum Laregionis promontorium capitur piscis Murex, ex cujus humore fit color purpu 7 At larga est ingenii vena. Metaph. ducta à Metallis vel fontibus quorum liæ latiores, aliæ sunt angustiores. 8 Propter fidem meam & ingenium dives meum favorem. 9 Non plura à diis peto. 10 Nec Mæcenatem ampliora 11 Satis dives unico agro Sabino. 12 Diem dies sibsequitur, & integri menses fecunt. 13 Lunæ accrescunt & decrescunt. 14 Tu avare conducis hominibus, qui tibi fecent marmora ad ædificiorum structuram sub ipsum funus, ante mortem. 15 Ædificas in mari, quod suo fonitu Baiis obstrepit. Baiæ Campaniæ à Baio Ulyssis socio illic sepulto. Nullus in orbe locus Baiis amœnis. 16 Instas fabris, ut maris undas excludant, & littora ulteriùs 17 Terra continente non contentus, sed quod mare fuit in terram con 18 Quid? quod usque, i. semper removes agri terminos qui sunt inter te 19 Et tranquilis ultra limites vicinorum alieni fundi cupidus.

Limites

Limites clientium
Salis avarus? 20 pellitur paternos
In sinu ferens 21 deos
Et uxor, & vir, 22 sordidosque natos.
23 Nulla certior tamen
24 Rapacis Orci fine 25 destinata,
Aula divitem 26 manet
Herum. 27 quid ultra tendis? æqua tellus
Pauperi 28 recluditur
Regumque pueris: nec 29 satelles Orci
30 Callidum Promethea
Revexit auro 31 captus. 32 hic superbum
Tantalum atque Tantali
33 Genus coercet: 34 hic levare functum
Pauperem laboribus,
35 Vocatus atque non vocatus audit.

20 Eliminatur. 21 Penates. 22 Natos ob paupertatem squallidos. 23 Ordo est. Nulla tamen aula manet divitem herum certior destinata fine rapacis Orci, id est, nulla tamen tibi certior domus est relervata, quam Inferorum sedes. 24 Orcus omnes mortales rapit, usurpavit in fœminino genere, concordat autem cum destinata. 26 Manet. 27 Quid plura cupis? 28 Terra pauperi & regibus aperitur. Ode 27 lib. 1. 29 Charon, qui animas cymba sua transvectas nunquam 30 Ideo Promethea callidum appellat, quia Jovi ignem vitalem eripuit, corruptus. 32 Charon. 33 Tantali posteros, Pelopem, Atreum, Agamemnonem. 34 Ordo est, vocatus atque non vocatus, audit levare pauperem laboribus, i. audit ut sublevet & liberet pauperem qui vitam agit laboriosam. Hic nolit pauper, Charon Orci satelles ei præsto est.

IN BACCHUM. Ode XII.

Bacchi laudes ejus numine plenum canit Poëta.

1 In secretis nemoribus.
2 Credite vos qui venturi estis, & fidem adhibere talia dicenti.
3 Vidi etiam Nymphas ad discendum paratas.
4 Habent Satyri pedes instar caprarum.

BAcchum 1 in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (2 credite posteri)
3 Nymphasque discentes, & aures
4 Capripedum Satyrorum 5 acutas.
6 Euæ, recenti mens 7 trepidat metu,
Plenoque Bacchi pectore 8 turbidum
Lætatur Euæ, parce Liber,
Parce, gravi metuende 9 thyrso.
10 Fas pervicaces est mihi 11 Thyadas,
Vinique fontem, lactis & uberes
Cantare rivos, atque truncis
Lapsa cavis 12 iterare mella.
Fas & beatæ 13 conjugis additum

5 Aures quoad formam acutas & ad audiendum erectas. 6 Furor & ipse dat quas mulieres bacchantes furore pleno uti consueverunt. 7 Sobrietate conturbata est. 8 Et mens turbidè lætatur, i. turbidâ lætitiâ afficitur. 9 Thyrso, nempe hasta Bacchica pampinis involuta. 10 Licet mihi, vel, possibile est mihi. 11 Protervas Bacchi sacerdotes & ministras. 12 Iterum atque iterum cantare, mella cavis arboribus defluentia. 13 Ariadne quam à Theseo relictam Bacchus in uxorem adoptavit.

14 honorem, testáque 15 Penthei
da 16 non levi ruina,
Thracis & exitium 17 Lycurgi,
is amnes, tu mare 18 barbarum:
antis 19 uvidus in jugis
coerces viperino
Bithoni dum 20 sine fraude crines:
parentis regna 21 per arduum
gantum scanderet impia:
rum retorsit leonis
ubus horribilique 23 mala:
horeis aptior & jocis
dictus, non sat idoneus
24 feregaris: sed idem
Pleis eras 25 mediusque belli.
26 insons Cerberus aureo
decorum, 28 leniter atterens
29 & recidentis trilingui
pedes tetigitque crura.

14 Coronam nuptialem inter sydera collocatam. 15 Thebarum regis. 16 Ruina fæva ab irato deo illata, quod mulieres hæc canentes spectarent. 17 Fuit Lycurgus rex Thraciæ, qui à Baccho in furorem versus & vites interficere conatus.

imputavit. 18 Mare Indicum dictis, nam Indos Bacchus superaverat. & vino madidus in remotis montibus, colligis in nodum mulierum crines sepentibus implicatas. 20 Sine ullo damno. 21 Per arduos & superstratos. 22 Rhœcum Gigantem tu in Leonem conversus dejecisti leonina. 24 Dicebaris. 25 Ad utrumque paratus, sive bellum, sive pax colenda. Poëta hoc significat, vinum aliquando homines ad iram, interdum animos ferox & truculentos mitigare. 26 Cerberus non nocuit eos descendenti, ut inde Ariadnem uxorem reduceres. 27 Poëta fingunt Baccho, quod bibaces plerumque sunt pugnaces, vel ut alii Bacchus primus terram junctis bobus excoluit. 28 Leni moru caudam faciunt canes suis dominis aut notis adulantes. 29 Et ore suo trilingue tuaque crura redeuntis ad superos.

D MÆCENATEM. Ode xx.

in Cygnum versus per universum provolabit orbem sibi promittit suæ poeseos immortalitatem.

o bibita aut tenui ferar
penna 2 biformis per liquidum æthera
: nequeam terris morabor
Longius 3 invidiáque major
relinquam. 5 non ego pauperum
parentum, 6 non ego, quem vocas,
de Mæcenas, obibo,
7 Nec Stygia cohibebor unda.

1 Ordo est. Ego vates biformis feram per liquidum æthera non usitatis nec tenui penna, sed penna sublimi Latinis ante

s. 2 Nuper homo, nunc cygnus, vel vates Lyricus, & vates Satyricus. 3 Cum invidia invidium. 4 Æthera petens. 5 Non ego obscuris parentibus. 6 Hic ordo & horum verborum sensus mihi præ reliquis placet. O Mæcenas, ego mortem (me pauperem) tu vocas, ô dilecte Horati. 7 Ut aliquo cum morte interim de Styge, vide Ode 33. lib. 1.

Jam

Jam jam 8 residunt cruribus asperæ
Pelles: & album mutor 9 in alitem,
10 Supernè: nascuntúrque leves
Per digitos humerosque plumæ.
Jam 11 Dædalео ocyor Icaro
Visam 12 gementis littora Bosphori,
Syrtésque 13 Gætulas canoras
14 Ales, 15 Hyperboreósque campos.
Me Colchus, & qui dissimulat metum
16 Marsæ cohortis Dacus, & ultimi
Noscent 17 Geloni: me peritus
Discet 18 Iber, 19 Rhodaniq; potor.
20 Absint inani funere næniæ:
Luctúsque turpes & querimoniæ.
Compesce clamorem, ac sepulchri
21 Mitte supervacuos honores.

7 Hereſcunt, inſtant. 9 In cygnum. 10 Mutor à pennis ſuperioribus. 11 Ocyor Icaro Dædali filio, qui una cum patre, à Creta fugiens ſtetus alarum fiducia decidit in mare. 12 Bosphori murmur emittentis, de Bosphoro, vide ſuprà, Ode 13. 13 Syrtes Libycas, vide Ode 22. l. 1. 15 Montes ſub polo & cardine cœli poſitos, unde ſpirat Boreas, ubi dies ſemſum, & nox totidem, anno in duas partes diviſo. 16 Marſæ ſunt populi quos Dacus quamvis reverà timet, fingat tamen ſe non timere. 17 Scythæ vide ſupra Ode 9. 18 Hiſpanus uſu periculi propter longa bella & navigationes. 19 Gallus Lugdunenſis. Rhodanus eſt Galliæ fluvius ortum ducens Alpibus, quæ Italiam à Gallia dividunt. 20 Abſint næniæ, i. abſint carmina funere meo inani, inane appello, quia mihi mortuo funus nihil proderit. In ſepulchro contineri non poſſum, ſed immortalis futurus poetarum ales. 21

Q. HORATII FLACCI ODARUM SEU CARMINUM LIBER TERTIUS.

Ode i.

Vita beata non opibus aut honoribus, ſed animi tranquillitate efficitur.

1 Odi vulgus indoctum, nam imperitos homines & à Muſis alienos Horatius arcet ab his carminibus tanquam profanos & ſacris. 2 Attendite cum ſilentio, verba dicite. Εὐφημεῖτε. 3 Ego Muſarum ſacerdos canto virginibus carmina non prius audita à Romanis Lyrica, ſcil. exactè & ad plenum falcis rectius ſuam vitam inſtituant. 5 Ordo eſt, Imperium regum timendorum in proprios greges. Imperium Jovis clari gigantео triumpho, & cuncta moventis eſt in ipſos reges. 6 Reges à ſubditis timeri debent ac amari magis.

ODi 1 profanum vulgus, & arceo.
2 Favete linguis. 3 carmina non prius
Audita, Musarum sacerdos,
4 Virginibus puerisque canto.
5 Regum 6 timendorum, in proprios greges,

lo ipſos Imperium eſt Jovis,
i giganteo triumpho,
ſupercilio moventis:
viro vir latius ordinet
ſulcis: hic generoſior
endat 10 in campum petitor:
bus hic, meliórque fama
dat: illi turba clientium
. 11 Æqua lege neceſſitas
tur, inſignes & imos.
capax 12 movet urna nomen.
ſtus enſis, cui ſuper impia
pendet, non 14 Siculæ dapes,
15 elaborabunt ſaporem,
vium citharæque cantus
um reducent. 17 ſomnus agreſtium
rum non humiles domos
dit, umbroſamque ripam,
Zephyris agitata Tempe.
derantem quod ſatis eſt, neque
ſum 19 ſollicitat mare,
rus 20 Arcturi cadentis
, aut orientis 21 Hœdi:
berata grandine vineæ,
ſæq; mendax. 23 arbore nunc aquas
te; nunc torrentia agros
, nunc hyemes iniquas.
ſtra piſces æquora ſentiunt.
s in altum molibus, 26 huc frequens
menta demittit 28 redemptor
famulis, dominuſque terræ
ſus. ſed timor & minæ

7 Reges ipſi qui habent imperium in ſibi ſubditos, habent etiam Deum ſitum regem omnia iniquitatis & violentiæ vindicem.
8 Jovis magnificî, qui potuit immaniſſimos giganteſ ſupercilio, numine & majeſtate ſuperare.
9 Fieri poteſt, ut alius alio plures poſſideat agros, in quibus arbores in ordinem redactas planter, alius honores ambiat, alius alia ſectetur, &c. Mortis tamen conditio eſt omnibus.

10 In campum Martium, ubi alicuius Magiſtratus eſt petitor, hic generoſior, ille ſuis virtutibus, alius amicorum numero celebris. 11 Neceſſitas tamen æqualiter ſortitur, i. ſorte & ſine delectu ſumit omnes tam claros quam ignotos. 12 Volvit ad ſortiendum ſarum, vide Ode 3. lib. 2. 13 De Damocle aſſentatore, vide M. Tul. Tuſc. lib. 5. 14 Dapes à Dionyſio Siciliæ tyranno, quæ erant exquiſitiſſimæ & regio luxu inſtructæ. 15 Non reddent ſonum reſtituent quem metus abſtulit. 17 Ordo eſt & ſenſus, ſomnus leniet humiles agreſtium domos, neque umbroſam ripam aut amœna Theſſaliæ Zephyris agitata. 18 Qui deſiderat quod ſatis eſt ad victum & veſtitum, ſat. neque ſe maris periculo exponit, ut rem familiarem augeat. 19 Tumultuat non reddit eum ſollicitum. 20 Arcturus ſtella eſt in cauda Urſæ, quæ tempeſtates quas oriens excitat eſt vehemens, ſed occidens eſt multò peior. 21 Hœdi duæ ſunt ſtellæ exiguæ in ſiniſtra manu Erichthonii, quibus ſi ſavit mare. 22 Fundus infructuoſus qui voris agricolæ non reſpondet. (quæ nec flores nec fructus profert) modò pluviis culpante, modò ſyderibus. deratum è vi ſyderum provenientem. 24 Æquora anguſtiora factadum mare. Vide Ode 15. lib. 2. 26 In hoc altum mare. 27 Lapides fundamentum ſubſtruendum ubi ædificium conſiſtat. Operum conductor Angl. a Taskr.

Scan-

Scandunt eodem quo dominus: neque
Decedit 29 aerata triremi &
30 Post equitem sedet atra cura.
31 Quòd si dolentem nec 32 Phrygius lapis,
Nec purpurarum sydere clarior
33 Delenit usus, nec Falerna
34 Vitis, 35 Achæmeniumque costum:
36 Cur invidendis postibus, & novo
Sublime ritu moliar atrium?
37 Cur valle permutem Sabina
Divitias operosiores?

dolentem ac perturbatum mitiget: cur ædificia magnifica magno dolore acquisitas concupiscam? 32 Columnæ ex lapide Phrygio. 33 Mitigat. 34 Nec vinum Falernum. 35 Persicum, sic dictum ab Achæmene rege Persis, undè venit Costum. vide 36 Cur extruam sublime atrium vel sublimem domum postibus marmoreis. 37 Cur relicto meo (in quo vitam ago tranquillam) divitias appetam molestiarum plenas, magis comparatas?

AD AMICOS. Ode ii.

Pueri à tenera ætate annis paupertati, militiæ & vitæ duris assuefaciendi.

1 Pauperiem duram difficilem.
2 Puer firmus robustus per arctam militiam.
3 Parthos pro suis debellandos hostibus.
4 Sub sole extrema terrarum vivat & in rebus formidolosis.
5 Uxor tyranni à civium barbari.
6 Virgo nubilis & matura viro.

1 ANgustam, amici, pauperiem pati
2 Robustus acri militia puer
Condiscat: & 3 Parthos feroces
Vexet eques metuendus hasta:
Vitamque 4 sub dio & trepidis agat
In rebus, illum ex mœnibus hosticis
5 Matrona bellantis tyranni
Prospiciens, & 6 adulta virgo,
7 Suspiret: Eheu ne 8 rudis agminum
Sponsus lacessat 9 regius asperum
Tactu 10 leonem, quem cruenta
Per medias rapit ira cædes.
DULCE & decorum est pro patria mori.
Mors & 11 fugacem persequitur virum:
Nec parcit imbellis juventæ
12 Poplitibus, timidoque tergo.
Virtus repulsæ 13 nescia sordidæ,
Intaminatis fulget honoribus:
Nec sumit aut ponit 14 secures

7 Voce queribunda hæc verba loquantur. Eheu ne regius sponsus [illegible] militaris insectus. 9 Sponsus regis à stirpe progenitus. 10 Militem Romanum est Allegoria. 11 Qui fugiendo confugiunt saluti, fuga periclitantes fortiter pugnant. 12 Juvenibus ignavis quorum poplites quemadmodum cervorum dum fugiunt. 13 Virtus repulsæ ignominiosæ ignara, puris [illegible] gis, nam viri virtute præstantes non petunt à populo honores. 14 Magistratus, quorum insignia sunt secures & fasces.

…o popularis 15 aura.
…us, recludens immeritis mori
…, negata tentat iter via.
…usque vulgares & udam
Spernit 17 humum fugiente penna.
…ti & fideli tuta silentio
…a. 19 vetabo, qui Cereris sacrum
…rit arcana sub iisdem
Sit 20 trabibus, fragilemque mecum
…t 21 fascelum, saepe 22 Diespiter
…ctus incerto addidit integrum:
Rarò antecedentem scelestum
Deseruit pede poena claudo.

…ntius. 17 Res terrenas spernit, quarens Immortalia. 18 Laus silentii arcana habitabit, neque irevum in eadem navi vehetur, qui sacra Cereris arcanum evulgarit, homo scil. rimarum plenus. 20 Sub eodem tecto velocem & oblongum. 22 Jupiter (dici & Juch pater) ipse calitus, licet incestos punit cum impiis & incestuosis. 23 Poena tardo pede insequitur scelestum hominem plerumque assequi, sed quasi aliquando sequitur claudo.

Ode iii.

…ctum praeditum nihil extimescit. Oratio Junonis de …a versa, de bello Trojano finito, deque Imperio Romano Trojanis mittendo capturo.

…& 1 tenacem propositi virum
…civium ardor prava jubentium,
…ultus 3 instantis tyranni
…nte quatit solida: neque Auster,
…inquieti turbidus Adriae,
…minantis magna Jovis manus,
…fractus illabatur orbis
…vidum ferient ruinae.
…ante Pollux, & 8 vagus Hercules,
…, arces attigit 9 igneas.
…os inter Augustus 10 recumbens
…Purpureo bibit ore nectar.
…te 13 merentem Bacche pater tuos
…tigres, 14 indocili jugum

1 Virum propositi recto perseverantem. 2 Non civium ardor prava jubentium. 3 Tyranni praesentis. 4 De…ctacia…moveri…non effi…

…rem. 3 Arbiter Adriae, vide Ode 3. lib. 1. est Adria ventosus praecipitans ruat, vir justus illius ruinam quo expavescet. 7 His virtutibus, constantia & justitia, Pollux, Hercules, Bacchus, Romulus ex mortalibus factus est immortalis. 8 Hercules longinquas terras & multa maria peragravit ad mandata. 9 Arces sydera micantes, i. coelum. 10 Accumbere divum. 11 Augustus ore suo ruseo & pulchro bibit nectar. 12 Augustus in terra vivus. Virg. O Melibaee Deus nobis haec otia fecit etiamnum in terra vivus. 12 Hâc virtutis viâ. 13 Te mererentem honores divinos. Vel i. militantem. 14 Tigridum collum suapte natura ad indocile, Bacchi obsequitur.

Collo trahentes hæc 15 Quirinus
Martis equis Acheronta fugit,
16 Gratum eloquuta 17 consiliantibus
Junone divis: 18 Ilion Ilion
19 Fatalis incestusque judex
20 Et mulier peregrina vertit
In pulverem, 21 ex quo destituit deos
Mercede pacta Laomedon: mihi
Castæque 22 damnatum Minervæ
Cum populo & 23 duce fraudulento.
Jam nec Lacænæ splendet adulteræ
24 Famosus hospes, nec Priami domus
25 Perjura pugnaces Achivos
26 Hectoreis opibus refringit:
Nostrisque 27 ductum seditionibus
Bellum resedit: 28 protinus & graves
Iras, & invisum 29 nepotem,
Troica quem peperit sacerdos,
30 Marti redonabo, illum ego lucidas
31 Inire sedes, 32 ducere nectaris
Succos, & adscribi quietis
Ordinibus patiar deorum.
33 Dum longus inter sæviat Ilion
Romamque pontus, qualibet exules
In parte regnanto beati:
Dum Priami Paridisque 34 busto
Insultet armentum, 35 & catulos feræ
Celent inultæ: stet Capitolium
Fulgens, 36 triumphatisque possit
Roma ferax dare jura Medis,
37 Horrenda latè nomen in ultimas
Extendat oras: quà 38 medius liquor
Secernit Europen ab Afro,

15 Romulus patris sui equis, i. arte militari, fugit Acheronta paludem infernalem & ad superos evasit.
16 Junonem gratam diis eloquutus, quod veteres inimicitias, ex animo jam deposuisset.
17 Divis consilium habentibus de recipiendo Romulo in numerum deorum.
18 Hinc incipit Junonis Oratio in divorum cœtu habita.
19 Paris à fatis datus judex de aureo malo Veneri dato.
20 Et Helena à Paride rapta.

21 Ex quo tempore Laomedon pater Priami destituit, i. fraudavit mercede deos, Neptunum nempe & Apollinem, qui Jovis jussu Laomedontem operas locarant ad muros Trojanos extruendos. 22 Ilion mihi & Minervæ cum propter injuriam nobis illatam in malo pulchritudinis Veneri dato, Laomedonte. 24 Paris infamis hospes Helenæ. 25 Perjura propter Laomedontem. 26 Hectoris auxilio. 27 Et bellum nostris discordiis productum in finium resedit. i. finitum est & compositum. 28 Deinceps. 29 Romulum Jovis potem per Martem qui eum genuit ex Ilia. 30 Marti reddam & remittam, enim Romulus sit de genere Trojano, Marti tamen filio meo & patri suo, ut Romulus sit primus rex Romanorum. 31 In cœlos ascendere. 32 Divinare bibere, & divis adnumerari. 33 Ordo est & sensus, dummodo longum intercurrat inter Trojam & Romam, qualibet in parte orbis regnanto Troïces & beati, exules tamen regnanto, sic ut Trojano imperio fruantur. 34 Paridis sepulchro. 35 Et dummodo Troja sit ita deserta, ut in ea depascere & feræ suos catulos occultare possint inultæ, i. illæsæ & secutæ, hoc subsistente: ea lege stet Capitolium, &c. 36 Medis devictis & per triumphos. 37 Roma barbaris gentibus formidanda, extendat nomen in oras ultimas Gaditanum.

Quà tumidus rigat arva 39 Nilus :
Aurum 40 irrepertum, & sic melius situm
Cum terra celat, spernere fortior,
Quàm cogere humanos in usus,
Omne sacrum 42 rapiente dextra :
Quicunque mundi 43 terminus obtitit,
Hunc tangat armis, visere gestiens,
Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulæ pluviique rores.
Hic bellicosis 47 fata Quiritibus
Hac lege dic, nè nimium pii,
Rebusque fidentes, avitæ
Tecta velint reparare Trojæ :
Trojæ renascens alite lugubri
Fortuna 50 tristi clade iterabitur,
Ducente victrices catervas
Conjuge me Jovis & sorore.
Ter si resurgat murus aheneus
Auctore Phœbo, ter pereat meis
Excisus Argivis : ter 58 uxor
Capta 54 virum puerosque ploret.
Non hæc jocosæ conveniunt lyræ.
Quo Musa tendis ? desine 56 pervicax
Referre sermones deorum, 57 &
Magna modis tenuare parvis.

39 Nilus Ægypti fluvius, ita dictus à Nilo rege vel, quod tradit Διονύσιος, à novum limum, quo rotat Ægyptus redditur fœcundior post suam inundationem.

40 Ordo est, horrenda Roma nomen suum in ultimas terrarum oras extendat. Roma (inquam) fortior spernere, si fortior, sit spernendum aurum quàm cogere.

41 Aurum nondum ex

...llis effossum. 42 Dextra quæ sacris non parcit. 43 Polus septentrionalis & ...ctus. 44 Arma usque eo Roma inferat. 45 Juxta torridam zonam, ubi fluvit ...filis arua, vide Ode 21. lib. 1. 46 Circulum intelligit utriusque poli, ubi ...perpetua glacie obrigescit. 47 Hæc fata Romanis prædico & contremo, ut ...mundi sint Imperatores, verùm sub conditione, nempe, nè nimium pii, i. nè ...amantes Trojæ (unde sunt orti) velint reparare, &c. 48 Potentissimo in...feci. 49 Ordo est. Fortuna Trojæ renascens alite lugubri, i. malis auspiciis ...bitur tristi clade, me (conjuge & sorore Jovis) ducente victrices catervas ...mus & ferro iterum vastabitur. 51 Etiamsi Apollo sit operis Autor, tamen ...rtio, &c. 52 Expugnatus ab Argivis meis, qui me Argis colunt. 53 Hecuba ...ngache. 54 Maritum & filios cæsos pl...oret. 55 Lyrico carmini res graves ...veniunt. Musam igitur poëta movet, ut humili carmine sermones deorum ...nuet. 56 Define Musa licentiosa & audax ref...ere, &c. 57 Et define res am...ctis modulationibus extenuare.

Ode iv.

...se à multis periculis Musarum ope ereptum fuisse ...nnibusque malè cessisse qui adversùm Deos ali...uliti volverint.

...scende 1 cœlo, & dic age tibia
Regina longam Calliope Melon,

1 Ordo est, O Regina Calliope, descende

...i age, dic tibia longum Melos, i. longum & suavem cantilenam. 1 ...scende etiam sedem in cœlo, ut Jovis filia.

Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus citharâve Phœbi:
3 Auditis? an me ludit amabilis
Insania? audire videor pios
Errare per lucos, amœnæ
Quos & aquæ 5 subeunt & auræ.
6 Me fabulosæ Vulture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliæ,
Ludo fatigatúmque somno,
Fronde nova puerum palumbes
Texêre, mirum quod foret omnibus,
Quicunque celsæ nidum 7 Acherontiæ,
Saltúsque 8 Bantinos, & arvum
Pingue tenet 9 humilis Ferenti:
10 Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem & ursis: 11 ut premerer sacra
Lauróque 12 collatáque Myrto,
13 Non sine diis animosus infans.
14 Vester, Camœnæ, vester in arduos
15 Tollor Sabinos: seu mihi 16 frigidum
Præneste, seu Tibur 17 supinum,
Seu 18 liquidæ placuere Baiæ.
Vestris 19 amicum fontibus & choris,
Non me 20 Philippis versa acies retro,
21 Devota non extinxit arbos,
Non Sicula 22 Palinurus unda.
23 Utcunque mecum vos eritis libens
24 Insanientem navita Bosphorum
Tentabo, & 25 arentes arenas
Littoris Assyrii, viator.

3 Soda'es mei, numquid auditis Calliopen canentem, an me fallit poeticæ insania?
4 Videor mihi audire Calliopen quodque ipsa discurrit per lucos pios, i. per lucos quos alii incolunt.
5 Quos lucos aquæ jucundæ præterfluunt, & in quibus gratæ spirant auræ.
6 Ordo est & sententia. Palumbes fabulosæ (i. Palumbes de quibus poeta multa fabulantur) me puerum ludo fatigatum & somno victum texêre & cooperuere nova fronde (i. fronde & viridi) in Vulture Apulo (i. in Vulture monte Appuliæ) extra limen altricis, i. nutricis meæ & soli natalis. 7 Acherontia est urbs Lucaniæ ad Patva, in sublimitate montis posita, ideóque eam nido comparat: vel, per domum propriam significat. 8 Batina est oppidum Apuliæ pascuis ab 9 Ferentum est urbs in humili & depressa valle posita. 10 Admirabile præ omnibus quo pacto dormirem corpore tuto, &c. 11 Quod premerer lauro & lauro Apollini dicata, quæ quidem laurus præsagiebat eum futurum Poëtam myrto comportata à Palumbibus, quæ Veneri consecrata significabat eum res rias cantaturum. 13 Non sine divino numine ego infans impavidus. 14 Ubi sectio, ô Camœnæ vester sum. 15 In montes excelsos Sabini vehor. 16 N frigidum quia Præneste in monte positum est, sed propter frigidas aquas ibi bus profluentes ad varios morbos salutares. 17 In ascensu montis cons 18 Baia est urbs Campaniæ aquis calidis nobilitata. 19 Ordo est, me amicum fontibus & choris non extinxit Philippis acies versa retrò, non arbor, &c. Philippi est urbs in Thracia, ubi versus erat in fugam Bruti & Cassii exercitus, bello Horatius erat Tribunus militum. 21 Arbos celebrata, vide Od. 14. 22 Promontorium Lucaniæ sic denominatum à Palinuro navis Æneæ gube ubi Horatius in summo periculo est versatus, quum ex bello Philippensi in redirer. 23 Quandocunque. 24 Mare Bosphorum æstuosum; vide Ode 13. lib. 2. 25 Arenas calentes.

m 26 Britannos hoſpitibus feros,
tum equino ſanguine 27 Concanum:
ſſam pharetratos 28 Gelonos.
29 Et Sythicum inviolatus amnem.
30 Cæſarem altum, militia ſimul
s cohortes 31 abdidit oppidis,
ire quærentem labores,
32 Pierio recreatis antro.
33 Iene conſilium & datis & dato
detis almæ. ſcimus ut 34 impios
itanas immanémque turmam
Fulmine ſuſtulerit 35 caduco,
terram 36 inertem, qui mare temperat
téſque, & urbes regnáque 37 triſtia,
Dréſque mortaléſque turbas
Imperio regit 38 unus æquo.
Magnum illa terrorem intulerat Jovi,
ms juventus horrida, brachiis,
o Fratréſque tendentes 41 opaco
Pelion impoſuiſſe Olympo.
d quid 42 Typhœus, & validus Mimas,
quid 43 minaci Porphyrion ſtatu,
Quid Rhœcus, 44 evulſiſque truncis
Enceladus jaculatur audax,
ta ſonantem Palladis 45 ægida
ſint ruentes? 46 hinc 47 avidus ſtetit
Vulcanus, hinc matrona Juno &
Nunquam humeris 48 poſiturus arcum,
49 rore puro Caſtaliæ lavit
Crines ſolutos, qui 51 Lyciæ tenet

26 Britanni (inquit Acron) hoſpites matabant pro hoſtia, ferè igitur & hoſpitales hinc temporis erant. nec id mirum, nam ut à ſole longè diſtabant, ſic certè quamdiu illorum mentibus divina gratia non illuxerat, ab omni humanitate, clementia, manſuetudine & id genus virtutibus procul aberant. Verùm ubi Deus (cujus providentia in regnorum mutationibus eſt admirabilis) pro ſua miſericor-

dia genem ad fidem Chriſtianam vocaverat, ſenſim evanuit feritas, indies exſimmanitas, corruit crudelitas, omnis barbaries in exteras (neſcio quas) nationes migravit, & Britannia (quæ à noſtro Poëta hic dicitur fera) facta eſt gens humana, hoſpitalis, liberalis, comis atque affabilis. 27 Concani erant Hiſpani, (ut alii volunt) Thraces, quibus ſanguis ex equini cruris venis ſubtractus & lacte mixtus potus erat familiaris. 28 Scythiæ populum ſagittis potentem. Vide Od. 3. 2. 29 Et inviolatus, i. ſalvus Muſarum præſidio viſam Tanaim. 30 Cæſarem altum & triumpho ſublimem. Ordo eſt, Vos recreatis Pierio antro Cæſarem finire labores, ſimulatque abdidit oppidis cohortes feſſas militia. 31 Si-ne in hibernis continuit exercitum propter anni tempus ad bellum gerendum. 32 Antro Muſis ſacro & ſecreto, i. vos Cæſarem oblectatis arte poëtica. Poſſimus ab immanitate remotum, quo uſus eſt Cæſar in ſubjugandis barbaris. 33 Iene cum diis belligerantes. 35 Fulmine in caput Titanum cadente. 36 Terribilem. 37 Sedem inferorum, ubi omnia ſunt triſtia. 38 Solus Jupiter. Ordo eſt, illa juventus horrida fidem brachiis magnum terrorem intulerat Jovi. 41 Gigantes ex terra nati contendentes montem monti imponere, 41 Olympo umbroſo. 42 Typhœus, Mimas, Porphyrion, Rhœcus, Enceladus ſunt nomina gigantum. 43 Ingenti ſtatura. 44 Enceladus tam fuit robuſtus, ut arbores eradicatas jaculatur in hoſtes. 45 Contra Minervæ clypeum, quo Jupiter etiam uſus eſt contra gigantes. Contra Jovis ſapientiam nil poſſunt gigantes. 46 Ex parte Jovis in hac re. 47 Vulcanus dicitur avidus propter iguis rapacitatem, vel quia pugnæ eſt avidus. 48 Apollo qui ſemper arcum geſtat. 49 Aqua fincera fontis Caſtalii, ſic dicti à Caſtalia puella quam Apollo adamavit. 50 Crines humeris ſparſos, 51 In Lycia fons eſt Caſtalius.

52 Sylvam, in qua natus est Apollo dictus Patareus à Patara Lyciæ vivitate, ubi maximè colebatur.

Dumeta 52 natalémque sylvam,
Delius & Patareus Apollo.
53 Vis consili expers mole ruit sua.
54 Vim temperatam dii quoque provehunt
In majus: iidem odere vires
Omne nefas animo 55 moventes.
Testis mearum 56 centimanus Gyges
Sententiarum notus, & 57 integra
Tentator 58 Orion Dianæ,
Virgineæ domitus sagitta.
59 Injecta monstris terra dolet suis,
Mœretque partus fulmine luridum
Missos ad Orcum: nec peredit
Impositam celer ignis 60 Ætnam:
61 Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales, 62 nequitiæ additus
Custos amatorem trecenta
Perithoum cohibent catenæ.

53 Robur corporis sine prudentia suo labitur impetu.

54 Vires consilio gubernatas dii augent.

55 Viros cogitantes iniquitatem.

56 Briareus, de quo vide Ode 17. lib. 2. 57 Cassa Dianæ. 58 Orion venator Dianæ, ejus tactis est confodius. 59 Ordo est. Terra mater, impotens monstrosis gigantibus suis nliis, dolet & mœret suos partus esse fulmine missos ad Orcum, ad Pluronia supra modum pallidum & inferno colore fœdatum. 60 Siciliam Encelado giganti injectum. 61 Nec vultur relinquit perdere jecur Tityi, violenti, qui Latonæ stuprum inferre conatus est. 62 Intemperantiæ ipsius custos ut ei sit infestus. 63 Ixionis & Dianæ filium, amatorem Proserpinæ, quam rapere quum tentaret Perithous, catenis dicitur implicitus esse apud inferos.

Ode v.

Divi Augusti laudes. Crassi vituperium. Regnantis & ad Parthos reditus.

1 Cœlo tonantem credidimus Jovem
Regnare: a præsens divus habebitur
Augustus, adjectis Britannis
3 Imperio, 4 gravibusque Persis.
Milesne Crassi 5 conjuge barbara
6 Turpis maritus vixit? & hostium
(7 Pro curia, inversique mores!)
Consenuit socerorum in armis,
Sub rege Medo, 8 Marsus & Appulus,

1 Ex tonitrua demonstrant Jovem esse cœli regem, sic Cæsaris victoriæ divinitatem ejus arguunt.

2 Dum ex in vivis.

3 Imperio Rom. additis Britannis, qui ab Augusto per Drusum privignum subjuncti sunt. 4 Propter Crassi cladem Persi vel Parthi graves, & pernicioli habebantur: tamen Augusto facilè cesserunt, signaque militaria Crasso & M. Antonio adempta dederunt. 5 Cum conjuge alienigena. 6 Ut servus & captivus vixit? 7 O pro curia quas indignas res passa es contra majestatem Populi Rom. & ô mores inversi & corrupti estis, ut Rom. milites jam barbaris serviant, qui iis olim dominari solebant! 8 Marsi & Appuli inter Rom. milites erant clarissimi qui cum Crasso perati & capti, uxores acceperunt à Medis & Persis, ut ibi velut in propria patria ætatem agerent.

9 An

Ancillarum, nominis & togæ
Oblitus, 10 æternaque Vestæ,
11 Incolumi Jove & urbe Româ?
Hoc caverat mens provida Reguli,
Dissentientis 13 conditionibus
Fœdis 14 & exemplo trahentis
Perniciem veniens in ævum:
Non periret immiserabilis
Captiva pubes. 15 Signa ego 16 Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus sine cæde (dixit)
Derepta vidi: vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero:
18 Portasque non clausas, 19 & arva
Marte coli populata nostro.
20 Auro repensus scilicet acrior
Cum redibit, flagitio additis
21 Damnum, neque amissos colores
22 Lana refert medicata 23 fuco:
Nec vera virtus, quum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
24 Si pugnat extricata densis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus?
Et Marte Pœnos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit 28 iners timuitque mortem,
Hic unde vitam sumeret inscius,
Pacem duello miscuit, O pudor,
O magna Carthago probrosis
30 Altior Italiæ ruinis!
Fertur pudicæ conjugis osculum,

9 Ignavi erant milites sub Crasso qui obliviscerentur ancilia, i. sacra brevia numero duodecim in æde Martis servata, ex quibus unum de cœlo lapsum credebatur, nam datum est pro oraculo, ibi fore Imperium ubi fuisset ancile: Ancilia hic pro virtute ponuntur, toga pro dignitate. 20 Æterni Ignis, qui in templo Vestæ à virginibus custoditus nunquam extinguebatur. 21 Si vo Capitolio, quæ Jovis

ne fides. q. d. non deserta urbe à suis diis, turpe igitur militibus Rom. ut sub armis hostibus senescerent. 12 Regulus hoc providerat nè quis suo exemplo spem vitæ in captivitate poneret. 13 A conditionibus fœdis, noluit enim Regulus captivos Afros pro se reddi. 14 Et dissentientis ab exemplo quod traheret perniciem in posteros tempus, nisi pubes captiva periret immiserabilis, i. sine misericordia, nam tali exemplo milites deinceps ignaviès pugnarent. 15 Hæc est Reguli oratio in Senatu ... habita, Genus est deliberativum. 16 Ego vidi ayna Africana templis affixa, nostri milites hosti tradiderunt sine cæde. 17 Vidi brachia Rom. revincta quondam libero. 18 Portas Carthaginis apertas, quod arguit Carthaginensium securitatem. 19 Et vidi eos agros coli, qui fuerant à nobis antea devastati. Scilicet miles auro redemptus, ad pugnam fortiùs redibit. Ironia est. 21 Turpidinem damni cumulatis, dum milites ignavos auro redimitis. 22 Candida ana colore tincta non resumit candorem genuinum amissum. 23 Colore, sucus herbæ qua tinguuntur vestes. 24 Vera virtus non solet restitui aut reparari ab iis qui corrupti jam ac depravati sunt. 25 Si fieri potest ut cerva è retibus expedita pugnaverit. 26 Qui hostium potestati se permisit. 27 Et altero prælio Carthaginenses subegeris, qui lora, &c. 28 Ignavus. 29 Hic miles nesciens virtus armis ... sedition esse retinendam, pacem cum bello confudit: nam in ardentissima ... tanquam in pace se hostibus credidit. 30 Nobilior turpibus Italiæ ruinis.

Augustus dicitur à se removisse, i. non admisisse conjugis osculum.

Parvosque natos 32 ut capitis minor,
A se removisse, & virilem
33 Torvus humi posuisse vultum:
Donec labantes consilio patres
Firmaret 34 autor nunquam aliàs dato,
Interque mœrentes amicos
Egregiùs properaret 35 exul,
36 Atqui sciebat quæ sibi barbarus
Tortor pararet. non aliter tamen
Dimovit 37 obstantes propinquos,
Et 38 populum reditus morantem,
Quàm si clientum longa negotia,
39 Dijudicata lite relinqueret,
40 Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium 41 Tarentum.

32 Ut capite diminutus, id est, ut servus factus per captivitatem. 33 Et dicitur torvo vultu oculos in terra defixos habuisse, donec consilio nunquam alias dato, i. donec argumentis inauditis firmaret patres labantes dubitantesque. 34 Suasor sive monitor. 35 Exul per cl egregius, id est, nunquam satis laudatus. 36 Non ignorabat Regulus se a supplicia proficisci. Cic. de Of. lib. 3. 37 Amicos contradicentes prec ad hostes rediret. 38 Populum, qui reditum suum tardabat. 39 Lite sentia pronunciata. 40 Iter habens Venafranum Campaniæ civitatem a undi gratia, vide Ode 6. lib. 2. 41 Oppidum à Thalanto Lacedæmonio

AD ROMANOS DE MORIB sui sæculi corruptis, Ode vi.

1 Ob culpam Majorum debis pœnas quas non es meritus. 2 Donec reædificaveris vel reparaveris templa deorum decidentia. 3 Simulacra situ vetustatis sordentia. 4 Qui Deos colis, idcirco imperas Romane.

1 DElicta Majorum immeritus lues
Romane: donec templa 2 refeceris
Ædesque labentes deorum, &
3 Fœda nigro simulacra fumo.
4 Diis te minorem quòd geris, imperas:
5 Hinc omne principium, 6 huc refer exitum.
Dii multa 7 neglecti dederunt
8 Hesperiæ mala luctuosæ.
Jam bis 9 Monæses, & Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostros: & adjecisse prædam
Torquibus exiguis 10 renidet.
Penè occupatam 11 seditionibus
Delevit urbem 12 Dacus & Æthiops:

5 A pietate in deos tuum habes initium. 6 Ad deos no refer calamitates. Alii hunc versum sic interpretantur, ut sit sensus, in c rum deos invoca, iisdem in exitu gratias agito. 7 Dii minus studios e cul Iliæ lugubri. 9 Monæses & Pacorus Parthorum reges bis, i. primò Crassum Labienum cum omni exercitu deleverunt, nostrosque conatus inauspica contempsimus auspiciorum necessariam veritatem) inanes reddiderunt. se adjecisse prædam aureis suis torquibus qui ante nos devictos erant exig facti sunt ampliores. 11 Bellis civilibus. 12 Scythæ & Ægyptii sub Cleopatra,

lic 13 classe formidatus, 14 ille
Missilibus melior sagittis.
Fœcunda culpæ sæcula, nuptias
mium inquinavere, & genus, & domos.
16 Hoc fonte derivata clades
In patriam populumque fluxit.
tus doceri gaudet 17 Ionicos
tura virgo, & 18 fingitur artibus
Jam nunc, & incestos amores
19 De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quærit adulteros
Inter mariti vina: 22 neque eligit
Cui donet 23 impermissa raptim
Gaudia, 24 luminibus remotis:
Sed jussa coram non sine conscio
rit marito: seu vocet 26 institor,
ive navis Hispanæ 27 magister
28 Dedecorum pretiosus emptor.
Non his juventus orta parentibus
icit æquor sanguine Punico:
30 Pyrrhumque & ingentem cecidit
31 Antiochum, Annibalemq; dirum;
rusticorum 32 mascula militum
les 33 Sabellis docta ligonibus
34 Versare glebas, & severæ
Matris ad arbitrium recisos
Portare fustes: sol ubi montium
Mutaret umbras, & juga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus 37 agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies?
tas parentum pejor avis, tulit
Nos nequiores, 39 mox daturos
Progeniem vitiosiorem.

13 Classe, quam Cleopatra instruxerat. 14 Ille Darius Scythis multò peritior in mittendis sagittis. 15 Scaurus, in quibus homines assiduè culpam committant. 16 Ex adulteriis. 17 Saltationes lascivas quas primùm Ionies inve-nerunt. 18 Docetur corpus molliter movere & saltare secundum artem. 19 A teneris annis discit & exercet amores flagitiosos. 20 Post nuptias celebratas quæris amatores marito suo juniores, iis robustiores.

ster epulas nuptiales. 22 Nullum adhibet delectum. 23 Illicitas stupri voluptates. 24 Lucernis remotis nè sint testes pollutæ verecundiæ. 25 Sed velut meretrix ab adultero arcessita, è lecto surgit, vidente & consentiente marito, tanquam leno pretium concubitus accipit. 26 Negotiator. 27 Nauclerus. Flagitiorum emptor liberalis. 29 Non tam libidinosis parentibus nati sunt Rom. qui navali bello Pœnos superarunt, vide Ode 12. lib. 2. 30 Epirotarum rex à Curio Fabricioque in Lucania victum. 31 Syriæ Regem à M. Acilio superatum. 32 Proles virilis, non effœminata. 33 Sabinis pro quibusvis ligonibus & securibus rusticis. 34 Arare. 35 Portare ligna domum post laborem fessum. Ludum aleadum si matres severæ sic juberent. 36 Vesperi: nam Sol descendens facit umbras. 37 Adducens tempus gratum (i. noctem in qua quiescimus) curru in quo vehitur, recedente. 38 Dies (i. tempus) omnibus rebus damnum & injuriam afferens, quid non consumit? 39 Paulò post hic observa elegantem gradationem in tribus versiculis. Avis parentes, parentibus nos, nobis nostri liberi sunt pejores.

AD ASTERIEN. Ode vii.

Consolatur eam de viri sui absentia mœsti, monetq; fidem conjugalem ei datam servet.

1 Ordo est & sensus, O Asterie, quid fles? i. quid fendo desideras Gygen juvenem constantis fidei, quem Thyna merce beatum constanti dii Favonii, i. serenî venti occidentales primo vere tibi restituent? 2 Loci explicatum mercatorum adveha è Cilicia. 3 Notis actus, i. quibusdam ventis impulsus ad Oricum, urbem primam in Epiro. 4 Post magnas tempestates Capræ occasu excitatas. 5 Non dormiens. 6 Ordo est.

1 QUid fles Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vere Favonii,
2 Thyna merce beatum
Constanti juvenem fide
Gygen? Ille 3 Notis actus ad Oricum,
4 Post insana Capræ sydera frigidas
Noctes non sine multis
5 Insomnis lachrymis agit.
6 Atque sollicitæ nuncius hospitæ,
Suspirare Chloën, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Pratum muller perfida credulum
Falsis impulerit 7 criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
8 Maturare necem, refert.
9 Narrat pene datum Pelea tartaro,
Magnessiam Hippoliten dum fugit abstinens:
Et peccare docentes
Fallax historias monet
Frustra. Nam scopulis surdior 10 Icari
Voces audit adhuc integer. at tibi
Nè vicinus 11 Enipeus
Plus justo placeat, cave:
Quamvis non alius 12 flectere æquum sciens
Æquè conspicitur 13 gramine Martio:
Nec quisquam citus æquè
14 Tusco denatat alveo,
15 Prima nocte domum ut clade. 16 neque vias
Sub cantu 17 querulæ despice tibiæ:
18 Et te sæpe vocanti
Duram difficilis mane.

2 Thyna merce, i. mercatorum advecta è Cilicia. 3 Notis actus, i. quibusdam ventis impulsus ad Oricum, urbem primam in Epiro. 4 Post magnas tempestates Capræ occasu excitatas. 5 Non dormiens. 6 Ordo est. Et sensus, atqui vafer nuntius sollicitæ hospitæ (nempe nuntius à Chloe missus) tentat illum mille modis, dicens Chloen miseram suspirare ignibus (i. uri eo amore quo tu virum tuum complecteris) & refert ut perfida (scil. Antea) impulerit Pratum credulum falsis criminibus maturare necem Bellerophonti. 7 Criminationibus. 8 Accelerare mortem. 9 Ordo est. Narrat Chloes narrat Pelea pene datum Tartaro (i. Pelea prope occisum fuisse) dum fugit Magnessiam Hippolyten, & idem fallax nuntius monet, i. proponit tuo alias historias quæ peccandi viam docent, sed frustra. 10 Scopulis surdior audit integer (i. incorruptus) ita ut verbis nuntii à Chloe missi non veatur, sed constanti eamque contemnens permaneat. 11 Nomen est vici nosi qui eam amabat. 12 Æquè peritus in equitandi scientia. 13 In campo ubi se exercebat Rom juventus, ut equo uti bene scirent. 14 Tyberino fluvio Tuscum à Sabino dividit. 15 Noctis initio. 16 Neque in vias deorsum Po. 17 Querentis se immerito abs te contemni. 18 Denique ô Asterie mi rabilis Enipeo, te ferream & sævam sæpe vocanti.

AD MÆCENATEM. Ode viii.

Quum uxorem non habeat, nihilominus Kalendas Martias cur celebret, Mæcenas mirari non debet.

MArtiis 2 Cœlebs quid agam 3 Kalendis:
Quid velint flores, & 4 acerra thuris
Nos, miraris, 5 positusque carbo in
Cespite vivo,
Docte sermones 6 utriusque linguæ;
Veneram dulces epulas & 7 album
Libero captum; propè 8 funeratus
Arboris ictu.
Ille dies, 9 anno redeunte festus,
Corticem astrictum pice dimovebit
Amphoræ fumum bibere 11 institutæ
12 Consule Tullo,
Hinc Mæcenas cyathos amici
Sospitis centum: 14 & vigiles lucernas
Perfer in lucem, procul omnis esto
15 Clamor & ira.
Mittite civiles 16 super urbe curas,
Occidit Dacis 17 Cotisonis agmen:
Medus infestus sibi luctuosis
Dissidet armis:
Servit Hispanæ vetus hostis oræ
Cantaber, sera domitus catena:
Jam Scythæ 20 laxo meditantur arcu
Cedere campis.
21 Negligens ne qua populus laboret,
Parce 22 privatus nimium cavere: &
23 Dona præsentis cape lætus horæ, ac
24 Linque severa.

1 Ordo est, Mæcenas docte sermones utriusque linguæ, ne mireris, quid ego cœlebs agam in Martiis Kalendis. 2 Sine uxore. 3 Kalendis quas mariti celebrare ac uxores casas & pudicas habere consuevit. 4 Thuribulum vel patera facilis, quæ arcula est in qua thus ponebatur. 5 Ignis paratus super aram ex vivo cespite erectam. Vide Ode 19. lib. 1. 6 Linguæ Græcæ & Latinæ. 7 Diis superis alba victima, inferis nigra immolabatur. 8 Propè morti fuit casu arboris in caput suum procumbentis. Vide Ode 13. lib. 2. 9 Anno vertente, id est, singulis annis. 10 Corticem pice illitum, id est, super picatum. 11 Amphora quæ cœpta est fieri fumosa, id est, vetusta. intelligit vinum valdè vetustum, quod ita exsiccatum, ut deprimi non posset, neque bibi nisi aqua dilutum. In Amphoræ fundo nomen Consulis scribebant quando vinum in cella vinaria reponebant, ad significandam vini ætatem. Vide Ode 20. lib. 1. 13 Amici incolumis & salvi ab arboris illius casu. 14 Et producito vigiles, i. accensis lucernis lucem, i. totam noctem comportemus. 15 Vide Ode 27. lib. 1. 16 De urbe. Cotison rex fuit Dacorum, quos Octavianus superavit. 18 Medi seditionibus intestinis inter se dissentiunt. 19 Cantabri, populi erant Hispaniæ, quos bellum sex annis cum Romanis gerentes devicit Agrippa. 20 Remisso arcu, i. armis depositis. 21 Negligens esto, non solicitus ne in re aliqua populus periclietur. 22 Qui in privatum non geris, parce, i. noli nimium curare Reipubl. 23 Rape quod præsens hora donat. 24 Omitte res seras.

AD

AD LYDIAM. Ode ix.

Dialogus eſt de præteritis amoribus eiſdémque renovatis.

1 Quamdiu.
2 Quem pluris faceres.
3 Florui, vixi.
4 Quamdiu non alienam magis amaſti.
5 Neque erat Lydia minus docta quam Chloë.
6 Ego Lydiæ magnæ famæ.
7 Romuli matre.
8 Chloë ex Thracia mihi imperat & me habet.
9 Muſicæ numeros.
10 Si mea morte aſſequar, ut ſit mihi ſuperſtes,

Ho. 1 DOnec gratus eram tibi,
2 Nec quiſquam potior brachia candida
Cervici juvenis dabat,
Perſarum 3 vigui rege beatior.
Ly. Donec non alia magis
4 Arſiſti, neque erat Lydia 5 poſt Chloen:
6 Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior 7 Ilia.
Ho. Me nunc 8 Threſſa Chloë regit
Dulces docta 9 modos, & cytharæ ſciens:
Pro qua non metuam mori,
10 Si parcent animæ fata ſuperſtiti.
Ly. 11 Me torret face mutua
Thurini 12 Calais filius Ornithi;
Pro quo bis patiar mori,
Si parcent 13 puero fata ſuperſtiti.
Ho. 14 Quid ſi priſca redit Venus,
Diductóſque jugo cogit aheneo?
Si flava 15 excutitur Chloë,
16 Rejectæque patet janua Lydiæ?
Ly. Quanquam ſydere pulchrior
17 Ille eſt, tu levior 18 cortice, & 19 improbo
Iracundior Adriâ:
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

quaſi diceret: Chloën animæ ſuæ eſſe dimidium. 11 Ordo eſt, Calais filius Thurini Ornithi torret me face mutua, i. amore mutuo me urit. 12 Calais eſt amantis, qui fuit ex Thurio civitate in ſinu Tarentino. 13 Calai. 14 Quid si mus intermiſſa redit? 15 Quæ diſcordes copulat jugo aheneo, i. amore indisso 16 Quid ſi Chloë ejicitur è pectore meo? 16 Lydiæ repudiatæ. 17 Calais vior ſubere, quod ob levitatem fertur ſuper aquas. 19 Æſtuoſo mari Adriatico Ode 31. lib. 11.

IN LYCEN. Ode x.

Lycen monet, ut poſita duritie ſibi ſupplici parcat.

1 O Lyce, ſi extremum Scythiæ fluvium biteres, i. ſi barbara eſſes & Scythæ nupta.

1 EXtremum Tanaim ſi biberes Lyce,
Sævo nupta viro, me tamen aſperas
2 Porrectum ante fores objicere incolis
Plorares aquilonibus.
Audis quo ſtrepitu janua, quo, 3 nemus

2 Me dormientem ante tuas fores mihi quidem aſperas & iniquas patereris, in quo plorares me (inquam) exponere ventis ſeptentrionalibus qui hinc oriuntur. 3 Viridarium.

In

pulchra ſitum tecta 4 remugiat
atis? 5 & poſitas ut glaciet nives
Puro numine Jupiter?
tam Veneri 6 pone ſuperbiam:
currente retro funis eat rota.
Nec te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
umvis neque te munera, nec preces,
tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice ſaucius
Curvat: 11 ſupplicibus tuis
12 parcigida mollior æſculo,
auris animum mitior anguibus.
Non hoc ſemper erit liminis aut 14 aquæ
Cœleſtis patiens latus.

4 Reſonet. 5 Et quomodo Jupiter, i. æther convertit in glaciem nives demiſſas puro numine, i. aperto & ſereno cœlo? 6 Abjice & depone ſuperbiam. 7 Nè fortuna, quæ nunc tibi favet retrocedat.

is eſt ducta à rotis fune circumactis, quo rupto, rotæ retrò currunt. 8 Tu Penelope uxor Ulyſſis, quæ in procos fuit ſæva & difficilis. Tyrrhenus, i. Iras non genuit te talem. 9 Color pallidus, violacei coloris particeps. 10 Et marinus tuus Pieriæ fidicinæ amore captus non te flectit in amorem meum. tere tamen mei ſupplicis rui. 12 Quæ neque æſculo es flexibilior, nec mitior i. nec mitiorem habes animum quàm ſerpentes Mauritaniæ. 13 Non ro juvenis, ut poſſim ſuper limen januæ tuæ cubare, idque cœlo pluvioſo, nonem amoris mei potiundi præterire. 14 Pluviæ.

AD MERCURIUM. Ode xi.

rat rogat ut cautum ſibi dicat quibus animum Ly- habeat in ejus amorem, propoſita Danaidum fabula.

Mercuri (nam te docilis magiſtro
Movit 2 Amphion lapides, canendo)
3 teſtudo reſonare ſeptem
4 Callida nervis.
loquax olim, neque grate, nunc &
mihi menſis & amica 6 templis)
modos, Lyde quibus 7 obſtinatas
Applicet aures.
velut latis equa 8 trima campis,
9 exultim: 10 metuitque tangi,
ptiarum expers, & adhuc proterво
12 Cruda marito.
potes tigres comiteſque ſylvas
ere, & rivos celeres 13 morari.

1 Ordo eſt, 6 Mercuri dic modos, quibus Lyde obſtinatas aures applicet, nam te magiſtro docilis Amphion movit lapides canendo, &c. 2 Amphion Jovis ex Antiopa filius citharæ cantu traxit poſt ſe lapides, ibus muri Thebani ſunt extructi. 3 Ex qua teſtudine Mercurius fecit lyram. ra, quæ ſcitè ſcis reſonare ſeptem chordis. 5 Quæ non eras ſonora antequam rius te chordis inſtruxiſſet. 6 Deorum ſacris veteres muſicam adhibebant. es contumaces & à me averſas. 8 Equa trium annorum. 9 Per ſaltationem. ret. Nè rangatur. 11 Non nupta, ἄγαμος. 12 Immatura viro petulandi, ndæ; Al. addit ad Orphei fabulam, vide Ode 12, lib. 1.

Ceſſit

Cessit 14 immanis tibi 15 blandienti
Janitor aulæ
Cerberus, quamvis furiale centum
Muniant 16 angues caput ejus, atque
17 Spiritus teter 18 saniesque manent
Ore trilingui.
Quin & 19 Ixion 20 Tityósque vultu
21 Risit invito: 22 stetit urna paulum
Sicca, dum grato Danai 23 puellas
Carmine mulces.
24 Audiat Lyde scelus atque notas
Virginum pœnas, & inane lympha
25 Dolium fundo pereuntis imo:
26 Seráque fata,
Quæ manent culpas etiam sub Orco,
27 Impiæ? nam quid potuere majus?
Impia sponsos potuere 28 duro
Perdere ferro.
29 Una de multis 30 face nuptiali
Digna perjurum fuit in parentem
31 Splendidè mendax, & in omne 32 virgo
Nobilis ævum,
Surge (quæ dixit juveni marito)
Surge, nè 33 longus tibi somnus, 34 undè
Non times, detur: socerum & scelestas
35 Falle sorores.
36 Quæ velut nactæ vitulos leænæ,
Singulos (heu) lacerant, ego illis
37 Mollior, nec te feriam, nec intra
Claustra tenebo.
38 Me pater sævis oneret catenis,
Quod viro clemens misero peperci:
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.
39 I, pedes quò te rapiunt & 40 aura:
Dum favet nox & 41 Venus: I, secundo
Omine: & nostri memorem sepulchro
42 Sculpe querelam.

14 Ingentis & vastæ aulæ, quæ omnium mortalium est capax. 15 Tibi blandè canenti, quum Orpheus suam Eurydicen ab inferis reduceret. 16 Vide Ode 13. lib. 11. 17 Anhelitus niger. 18 Sequamvis acrum venenum seu corruptus humor fiunt ex triplici ore. 19 Ixion Junoni stuprum conans inferre, hâc pœnâ apud inferos cruciatur, ut rota inter serpentes alligatus assiduè & sine requie circumagatur. 20 Tityos est nominativus Græcus. vide Od. 4. huius l. 1. 21 Risit propter lyræ dulcedinem, sed vultu inviro propter pœnæ acerbitatem. 22 Bellides suæ in se miserunt, dum tu eas grato carmine ob ætatis 23 Danai filias. 24 Audiat de, quas pœnas apud inferos luunt, quæ suis amaritudinibus inhumanæ fuerunt lium aquæ vacuum, quia pertusum est & sine fundo. 26 Fata tandè venerit tionem, ut eò gravius puniant. 27 O impiæ sorores, nam quid majus impi erunt perpetrare? 28 Crudeli gladio. 29 Hypermnestra ex quinquaginta fi sola suo pepercit viro. 30 Honore ac ritmonii digna, cum facibus enim m hant vesperi apud antiquos. 31 Laudabiliter mendax, nam honestum est p mentiri, in iis præsertim quæ sunt contra Deum & naturam. 32 Mulier. πορος ὑπανδρος. 34 A quo. 35 Effuge. λαθε με. 36 Ordo est, quæ ebr nacta vitulos (heu) lacerant singulos. 37 Ego illis humanior nec te oc claustum tenebo. 38 Esto, quòd pater me in vincula conjiciat, vel in exil idque classe, ut difficilius ei redire; quod viro, &c. 39 Fugam accelera, ve mari iter facere voles. 40 Venti. 41 Amor in te meus. 42 Et scribe ei cujus memoriæ ob vitam tuam servatam sit sempiterna.

AD NEOBULEN. Ode xii.

Neobule Hebri adolescentis amore capta, vitam agit inertem & desidiosam.

Miserarum est, 2 neque amori dare ludum,
Neque dulci mola vino 3 lavere: aut 4 exanimari, metuentes patruæ verbera linguæ.
Cui, qualum Gytheræ puer 6 ales,
Tela, operosaque Minerva
Studium aufert Neobule, 8 Lyparæi nitor Hebri,
Cui ipso melior Bellerophonte,
Neque pugno, neque segni pede victus,
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis:
Cui sidem 11 per apertum fugientes
Agito grege cervos jaculari &
Celeri alto latitantẽ 12 fruticeto, 13 excipere aprum.

1 O Neobule, miserarum est, i. miserum sunt mulieres quæ in amore non capiunt voluptatem, neque vino sic hilarantur ut à se pellant curas, & quæ meru exanimantur

patrui objurgationes. solet enim patruus fratris liberos severiùs reprehendere quàm pater ipse. 2 Neque in amore colludere. 3 Diluere curas, à lavo, is, ut contrà ingurgitionis. 4 Vehementer cruciari. 5 Calathum pro lanificio. 6 Cupidinem filius Veneris, quæ à monte Gythero dicta est Cytherea. 7 Studium lanificii, cui maximè præest Minerva Dea operosa. 8 Pulchritudo Hebri adolescentis, fuit ex insula Lypara, eques sanè melior ipso Bellerophonte, neque arte pugilatûs neque pedestri victus. 9 Simulatque, mox ubi. 10 Ingeniosus vel peritus jaculandi, id est, configendi cervos jaculis. 11 Per campum non arboribus consitum. 12 Ubi frutices crescunt. 13 Celer ad excipiendum aprum. Excipere verbum est venatorum, qui ex insidiis aprum capiunt incautum.

AD FONTEM BLANDUSIAM. Ode xiii.

Sacrificium fonti promittit, ejusque amœnitatem summis laudibus commendat.

O Fons Blandusiæ, 2 splendidior vitro,
3 Dulci digne mero, non sine 4 floribus,
Cras donaberis hœdo:
Cui frons turgida cornibus
Primis, & Venerem & prælia 7 destinat
Frustrà. nam gelidos 8 inficiet tibi
Rubro sanguine rivos
9 Lascivi soboles gregis.

1 Erat hic fons in agro suo Sabino.
2 Fons lucidior vitro.
3 Digne mero in sacrificiis exhibito: veteres e-

floribus sacrificabant tanquam diis, vide Ode 7. lib. 1. 4 Floribus quibus vestiebant fontes, vel quibus hostias coronabant. 5 Cras tibi hœdus immolabitur. 6 Cornibus super natis & erumpentibus. 7 Hœdus quasi deberat secum ducere Veneres sui operam det, aliumque hœdum constituit adversarium cum quo posset præliari, sed frustrà, nam morte prævenietur & immolabitur. 8 Tinges, id est, in tuum hœdo cæm. 9 Gregis lascivios, est enim capra animal lascivum,

10 Caniculæ exortus quindecim dies ante Kalendas Augusti ingentes calores infert.
11 Nequit tangere propter frondes quæ solis ictus abs te excludant. 12 Tu frigus suppeditas pecori delectabile propter aquæ potum. 13 Tu quoque unus efficieris ex nobilibus, me ilicem canente cavis impositam saxis, à quibus decurrunt lymphæ quaces, id est, cum murmure fluentes.

10 Te flagrantis atrox hora Caniculæ
11 Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
12 Præbes, & pecori vago.
13 Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente, cavis impositam ilicem
Saxis: unde loquaces
Lymphæ desiliunt tuæ.

AD POPULUM ROM. Ode xi.

Hæc Ode laudes continet Augusti ex Hispania Cantabria revertentis.

1 Ordo est, O plebs, Cæsar dictus petisse laurum venalem morte, modò victor ab Hispana ora repetit penates Herculis ritu, i. ut olim Hercules extincto Gerione.
2 Victoriam mortis contemptu emendam: lauru enim coronabantur victores.
3 Domum redit.
4 Matrona casta & pudica quæ unico marito est contenta prodeat. 5 Sacra faciens divina Augusti soror, Antonii uxor. 7 Et fœminæ supplice vestitu ornent matres juvenum qui nuper è bello salvi redierunt. 9 Nuptæ. 10 A male seu imprecationibus abstinete, Favete linguis, ut Ode 1. hujus lib. 11 Tristes quæ animam bilem excitare valeant. 12 Civilem furorem. 13 Augusto imperium obtinente. 14 Unguento homines elegantiores cæsariem in coma defaciebant. 15 Vinum in cella conditum cum bello Marsico Italia arderet. qua ratione testa vel cadus potuit latere Spartacum ex Appennino ad Alpes bus in Galliam vagantem, in illo servili bello quod cum populo Rom. gessere sub. post bellum Marsicum.

1 Herculis ritu modò dictus, O plebs,
Morte, 2 venalem petiisse laurum,
Cæsar, Hispana repetit 3 penates
Victor ab ora.
4 Unico gaudens mulier marito,
Prodeat justis 5 operata divis:
6 Et soror clari ducis & decora
7 Supplice vitta,
Virginum matres, 8 juvenumque nuper
Sospitum, vos ô pueri & puellæ
Jam virum 9 expertæ, malè ominatis
10 Parcite verbis.
Hic die s verè mihi festus 11 atras
Eximet curas: ego nec 12 tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
13 Cæsare terras.
I, pete 14 unguentum puer & coronas,
15 Et cadum Marsi memorem duelli:
16 Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.

Dic & argutæ properet Neæræ
Myrrheum nodo cohibere crinem:
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albescens animos 21 capillus
Litium & rixæ cupidos protervæ.
Non ego hoc ferrem calidus juventa,
23 Consule Planco.

17 Dic & Neæræ canoræ fidicinæ, ut properet colligere crinem nodo, id est, religare crinem in nodum, ut veniat ad

...ci, ad lætitiam repentinam significandam, vide Ode 11. lib. 2. 18 Crinem ...m myrrhei coloris, vel myrrhino unguento delibutum. 19 Si non statim ad ...e admittar, noli esse molestus, sed abito. 20. Q. d. Ego jam vergo ad se...m, patienter idcirco feram Neæræ contumeliam, sed in juventute ad ulcio...endam. 21 Canus capillus mitigat animum jam olim litis & rixæ cupi... 22. Non ferre potuissem servidus juventute, si me aliquis fastidiret. 23 Con...sule. Horatius fuit annos natus viginti tres. Anno scilicet ab urbe condita

IN CHLORIM. Ode xv.

...jam vetula, petulantiæ & libidini modum constituat.

Chlori, puer
Dum te decens
Grata puellis
Non sine multa
Cervice torsit
Formosa vitis
Non sine dulci
Mitis Lyæo
Quæ simul centum
Tibi sponsa Penia
Non sine turpi
Vilis amore
Quæ nec placere
Nec bene posse
Quæ simul alba
Nec myrtus neglecta decent,
Non tibi sunt integra cornua,
Non manet perpetuus color,
Non vultus est indecorus senectæ,
Quæ rejuvenescit in modum
Pulla coma et facies decora.
Nec femina nec puer iracundum
Desiderabunt inclementiam
Nec tristitiam, imbecillior annis.

1 Tu Chlori, quæ uxor es pauperis Ibyci, tandem pone modum lasciviæ & obscenæ libidini. 2 Turpibus & meretriciis laboribus. 3 Desine inter virgines ludere, quum sis propior funeri, i. morti propinqua. 4 Et virgi-

...formosis te senilem aridam immiscere. 5 Non si quid satis Pholoen filiam ...decet, hoc etiam decet te. 6 Filia tua rectius quam tu ad juvenum fores ultrò ...it, inque eas irrumpit, veluti Thyas Bacchi sacerdos, tympanorum pulsu concì... 7 Nothus est nomen amatoris. 8 Æras tua lanificio magis apta est quam ...ad cubitati. 9 Luceria civitas est Apuliæ circa quam lanæ optimæ tondebantur. 10 Sertum ex rosis. 11 Nec cadi, potati usque ad sacem, te vetulam decent.

AD MÆCENATEM. Ode xvi.

...omnia parent: Horatium verò contentum est sua sorte, unde beatus existit.

Inclusam 1 Danaën turris ahenea,
Robustæque fores, & vigilum canum

1 Acrisii filiam.

2 Tristes

2 Triſtes excubiæ, munierant ſatis
Nocturnis ab 3 adulteris:
Si non 4 Acriſium virginis abditæ
Cuſtodem pavidum, Jupiter & Venus
5 Riſiſſent. 6 fore enim tutum iter & patens,
Converſo 7 in precium deo.
Aurum per medios ire ſatellites,
Et perrumpere 8 amat ſaxa, potentius
Ictu fulmineo. 9 concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum
10 Demerſa excidio. 11 diffidit urbium
Portas 12 vir Macedo, & ſubruit æmulos
Reges muneribus. 13 munera navium
Sævos illaqueant duces.
Creſcentem ſequitur 14 cura pecuniam,
15 Majorúmque fames. 16 jure perhorrui
17 Latè conſpicuum tollere verticem,
Mæcenas, equitum decus.
Quanto quiſque ſibi 18 plura negaverit,
A diis plura 19 feret. nil cupientium
20 Nudus caſtra peto: 21 & transfuga divitum
Partes linquere geſtio:
22 Contempta dominus ſplendidior rei,
Quam ſi, quidquid arat 23 non piger Appulus
24 Occultare meis dicerer horreis,
25 Magnas inter opes inops.
Puræ rivus aquæ, ſylvaque jugerum
Pancorum, & ſegetis 26 certa fides meæ,
Fulgentem imperio fertilis Africæ
Fallit ſorte beatior.
Quanquam nec 27 Calabræ mella ferunt apes,
Nec 28 Læſtrigonii Bacchus in amphora
29 Langueſcit mihi, nec 30 pinguia Gallicis

1 Ab effectis, quòd Danaen triſtem redderent.
2 A corruptoribus qui noctu ſæpiùs ambulant.
3 Danaes patrem, qui eam æreæ cuſtodiæ ſeptam tenebat, quod ab Oraculo responſum tulerat ſe ab eo qui è filia ſua naſceretur interfectum iri.
4 Iſſiſſent.
5 Sciebat fore.
6 In aurum.
7 Solet perrumpere ſaxa, i. loca munita, quæ viribus expugnari non poſſunt.
8 Corruit Amphiarai vatis familia, nimirùm, ipſe, & uxor, & liberi ob monile aureum quod Eriphile ejus uxor ab Adrasto
9 Terræ hiatu abſorpta. 11 Refregit vel proſtravit. 12 Philippus re
nim omnia caſtra expugnare poſſe dicebat in quæ aſellus auro onuſtus pe
dere. 13 Munera irretiunt ſævos navium duces. i. piratas, vel Mune
merces peregrinæ quæ navibus ad nos advehuntur, ſævos duces illaqueant
ſervandi. 15 Et majorum divitiarum cupiditas. 16 O Mæcenas equitem
tum, ego meritò meum caput meum attollere, i. ad ſummas divitias & n
ſcientiam aſcendere. 17 Diffuſè celebrem. 18 Pauciora deſiderabit.
19 Pauper. O divinum Horatium, quem in hoc utinam Chriſtiani
21 Et tanquam transfuga, & fugitivus. 22 Nam magis poſſidemus ea qu
eius quàm ea quibus non utimur, ſi poſſidemus. 23 Laboriosus. 24 Hab
dium. 25 Tam deeſt avaro quod habet quàm quod non habet. 26 Spe
ſegeris meæ, vel, fundus meus fidelis fallit, hoc eſt, latet eum, vel ignor
qui Africæ imperio fulget. beatiore eſte ſorte, quàm ipſius ingentes opes
nos hunc locum (me judice) exponit acutiſſimè. 27 In Calabria ſunt
gratiſſimi. 28 Amphora Formiana, à Formis oppido Campaniæ, ubi
habuerunt Læſtrigones, qui & Cyclopes dicti ſunt, olim in Sicilia habitan
poſsit. 30 Fœcunda vellera, Mart. 4. Me pinguis Gallia nutrit,

rescunt vellera pascuis:
portuna tamen paupertes abest:
si plura velim, tu dare deneges.
contracto melius parva cupidine
stigalia porrigam:
n si 33 Mygdoniis regnum 34 Alyattici
pis continuem. MULTA petentibus
unt multa. 35 benè est cui deus obtulit
rca, quod satis est, manu.

31 Paupertas molesta & extrema in qua nulla est requies. 32 Refrenata & coercita divitiarum cupiditate, medio tritu

k vectigal persolvam quàm si Lydiam Phrygiæ adjungam, ut sit sensus. Parvo ius plus possidet, quàm qui multum habet. 33 Campis Phrygiis. Mygdon Phrygiam tenuit. 34 Regis Lydiæ, Græci patria. 35 Bene est ei, cui deus parca manu, & tamen dedit quantum sufficit ad vitam degendam.

D ÆLIUM LAMIAM. Ode xvii.

ia nobilitatem laudat, deindè admonet ut diem crastinum hilariter exigat.

Æli, vetusto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
enominatos, & nepotum
Per memores genus omne fastos)
ore ab illo ducis originem,
Formiarum mœnia dicitur
Princeps, & innantem Maricæ
Littoribus tenuisse 5 Lyrim,
ubi tyrannus. 7 Cras foliis nemus
ris & 8 alga littus inutili
demissa tempestas ab Euro
Sternet: aquæ nisi fallit augur
monita cornix, dum potes, aridum
Compone lignum: 11 cras genium mero
curabis, & porco bimestri,
Cum famulis 12 operum solutis.

1 Ab Lamo Formiarum rege & conditore. Neptuni filio. 2 Siquidem hinc, i. ab eo antiquo Lamo. 3 Per historiarum libros, in quibus res annuatim & breviter ad posterorum memoriam notabantur. 4 Primus. 5 Fluvium

ium litoribus Nymphæ Maricæ, uxoris Fauni, influentem, scilicet in Minturnidium Campaniæ ubi Marica colitur. 6 Latè regnans, ὑπερφιάλως. Homer. s est. Cras tempestas demissa ab Euro sternet nemus multis foliis, & sternet littus inutili. 8 Alga herba est nullius usus, quam mare ad litus projicit: hinc vilius Alga pro re vilissima & nullius pretii. 9 Cerpis diu vivens, quæ ciationæ pluviæ prognosticator. 10 Extrue lignum, quod citò flammam concad frigus propulsandum. 11 Cras genium curabis mero & porco duorum mencol convivium cum familiaribus habendum, non ut Genio immoles. 12 Cum ab opere vacantibus,

AD FAUNUM. Ode xviii.

Deum ſylveſtrem infernum & peſtilentem precatus, ſuos tranſiens agros ſibi ſuiſque ſit propitius.

1 Faunus (quem Græci Pana appellant) ſacrificabant Romani vere ineunte & Nonis Decemb.

FAune, Nympharum, 2 fugientum amator,
Per meos fines & aprica rura,
3 Lenis incedas, abeáſque parvis
Æquus alumnis:
4 Si tener pleno cadit hœdus anno:
Larga nec deſunt Veneris 5 ſodali
Vina crateræ: vetus ara multo
Fumat odore.
7 Ludit herboſo pecus omne campo,
Quùm tibi nonæ redeunt Decembres:
8 Feſtus in pratis vacat otioſo
Cum bove pagus:
Inter 9 audaces lupus errat agnos:
Spargit agreſtes 10 tibi ſylva frondes,
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

2 Fugiunt Nymphæ propter Fauni ſalacitatem, ne virginitatem amitterent.

3 Precor ut accedas nutris ſine iracundia, atque tranſeas parvis meis agnis & hœdis innocuus. 4 Siquidem tener hœdus completo tibi immolabitur. 5 Cratera idcircò dicitur ſodalis vel amica, quia ſine Cerere & Bacho friget Venus. 6 Ara per multos jam annos tibi ſacra. 7 Quaſi pecudes ſentirent Fauoum ſuum eſſe cuſtodem, hoc præſertim die nonis Decemb. quo tempore Faunalia anniverſaria in pratis & ſylvis celebrantur. 8 Pagus tua feſta celebrans vacat ab opere. 9 Inter audaces agnos lupus errat, qui non metuentes, tui numinis præſidio fretos. 10 In tuam honorem. 11 Inviſum annuum laborem quem foſſor in terra colenda ſuſtinet. terram pellere, id eſt, quod ſaltare.

AD TELEPHUM. Ode xix.

Reprehendit eum jocosè, quòd veteres hiſtorias de ea negligat quæ ad jucundè vivendum pertinent.

1 O Telephe, tu narras (hiſtoriam contexens) quot anni intercedant inter Inachum

QUantum diſtet ab 1 Inacho
Codrus, 2 pro patria non timidus mori,
Narras, 3 & genus Æaci,
Et pugnata 4 ſacro bella ſub Ilio:
5 Quo Chium pretio cadum
Mercemur: 6 quis aquam temperet ignibus:

primum Argivorum Regem, & Codrum ultimum regem Athenienſium. 2 Pro ſalute patriæ habitum ſervilem indutus in medios hoſtes ſe immiſit ut interficeretur. 3 Jovem, Æacum, Peleum, Achillem, Pyrrhum, &c. 4 Sc. Iliis inſtructo, vide Ode 3. hujus lib. 5 Taces. id eſt, non narras, quo pretio cadum vini Chii, vini optimi & laudatiſſimi. 6 Quis balneum calidum veteres non niſi loti & uncti diſcumbebant.

prabente domum, & quota,
elignis caream frigoribus : taces,
unæ propere novæ,
noctis mediæ, da puer auguris
ræ. 10 tribus aut novem
scentur cyathis pocula 11 commodis.
sas amat 12 impares,
Ternos ter cyathos attonitus petet
tes : tres prohibet supra
rum metuens tangere Gratia,
lis juncta sororibus.
nire 16 juvat : 17 cur Berecynthiæ
ia flamina tibiæ ?
pendet tacita fistula cum lyra ?
rcentes ego dexteras
i : 19 sparge rosas, audiat invidus
mentem strepitum 21 Lycus,
vicina seni non habilis Lyco,
i te nitidum 24 coma,
o te similem Telephe 25 vesperos
mpestiva petit Chloe :
27 lentus Glyceræ 28 terret amor meæ.

1 7 Taces cujus domi & quota hora commanentes Pelignum frigus luculento foco propulsemus.
8 Pelignum est oppidum apud Samnites propter montes frigidum.
9 Horat. alloquitur puerum, quasi jam sit in convivio, dicens puero : Da festinanter lunæ novæ poculum, i. lunæ ves-

rientis, quia ab hoc tempore cœna initium capit. Da noctis mediæ potum ad mediam noctem cœna producebatur. Da auguris Murenæ cyathum, honorem Murenæ qui augurio pollebat. 10 Cùm pauciſſimi sunt convivæ, ent ſient quàm tres, & cùm plurimi, non plures quàm novem, nè rixæ ebrietate. 11 Cyathis convenientibus cuiq; ſuis. 12 Muſæ ſunt numero Novies biber. 14 Poëta attonitus & quaſi jam ſtupeſcens ex nimio Muſis idcircò finguntur Gratiæ, quia ſine ſuco eſſe debent. 16 Juva me & ſurere. 17 Cur ceſſant ſoni tibiæ Phrygiæ, quæ ſacris Berecynthiæ matris adhiberi conſueverat. 18 Manus otioſas à tibiæ cantu, vel parce mini. 19 O puer inſperge roſas menſæ. 20 Noſtræ hilaritatis indicem. 21 Lycus 22 Et ſtrepitum noſtrum audiat vicina puella, quæ Lyæo ſeni non eſt apta. 23 O Telephe, tempeſtiva Chloë petit te nitidum ſpiſſâ comâ & puero peſpero. 24 Adoleſcentes denſum habent capillum, ſenes verò caloris defectum. 25 Veſpertino ſyderi. 26 Chloe nubilis & viri potem. 27 Lentus, qui leuè & diu protractus me languore afficit. 28 Interitûs conſumit.

AD PYRRHUM. Ode xx.

Formoſum Nearchum à ſua meretricula abſtrahat.

vides quanto 1 moveas periclo
rrhe Gatulæ catulos 2 leænæ ?
poſtpaulò fugies 3 inaudax
Prælia raptor :
per obſtantes juvenum catervas
inſignem repetens Nearchum :
de certamen, tibi præda cedat
Major an illi.

1 Eripere coneris.
2 Per leænam intelligit puellam, per catulum Nearchum, per raptorem, Pyrrhum.

raptor. 4 Quum ibit meretricula. 5 Magna contentio erit inter vos, vincet an illa, i. uter veſtrum Nearcho ſit poſturus.

6 Inte-

7 Monet poeta in suavissima Allegoria.

6 Interim dum tu celeres sagittas
Promis, 7 hæc dentes acuit timendos:
8 Arbiter pugnæ posuisse nudo
Sub pede palmam
Fertur: 9 & leni recreare vento
Sparsum odoratis humerum capillis:
Qualis aut 10 Nireus fuit, aut aquosa
11 Raptus ab 12 Ida.

7 Et dum hæc dentes acuit.

8 Ille Nerchus quasi pugnæ udex dicitur habere in sua create, &c. excepto Achille, abundans, unde

potestate victoriam, ut utri velit, victoriam adjudicet. 9 Et 10 Rex Naxi, omnium Græcorum qui ad Trojanum bellum formosissimus. 11 Ganymedes. 12 Ida Phrygiæ duo refluunt fluvii, Scamander & Simois.

AD AMPHORAM. Ode XX

Jocosè eam admonet ut vinum vetustum in Corvini effundat, unde occasione oblata vini laudes com

9 O pia nata mecum, i. cum ego nascerer Venusti in Apulia.

1 O Nata mecum consule Manlio,
2 Seu tu querelas, sive geris jocos,
Seu rixam & insanos amores,
Seu facilem pia testa somnum:
3 Quocunque lectum nomine Massicum
Servas, moveri digna 4 bono die:
5 Descende, Corvino jubente,
Promere & languidiora vina.
7 Non ille, quanquam Socraticis madet
Sermonibus, te negligit horridus:
Narratur & prisci 8 Catonis
Sæpe mero caluisse virtus.
9 Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerúmque duro: tu sapientium
10 Curas & arcanum jocoso
Consilium retegis 11 Lyæo:
Tu spem reducis mentibus anxiis,
Viresque: & addis 12 cornua pauperi,
Post te neque iratos trementi
Regum apices neque militum arma.

2 Varii sunt vini effectus juxta varia hominum temperamenta & ingenia. Exempli causa, si quis biliosus & irascendus natura, paulò liberiùs bibat, ille suam iracundiam statim declarat, & sic de cæteris. 3 Cujuscunque Consulis nomine notaris, & servas vinum Campanis montibus natum, electum pro optimo. 4 Die festo. 5 Ex verbo colligere licet, vasa vinaria tunc temporis in apothecis editioribus fortasse ut fumosa fierent. 6 Vina vetustate mitiora. 7 Quamvis Corvinus philosophia Socratica sit refertus, non tamen ita erit horridus, ut se negligat, sed honore illi erga futura. 8 Catonis virtus, i. ipse prudens Cato vino non hilaris fuisse dicitur. 9 Laus vini. per te (ô pia testa) quasi per eos tormentum ingenia severiora explorantur qualia sint. 10 Graviores consilium reconditum vino hilari prodis & in lucem profers. 11 Vinum est ex nominibus Bacchi. 12 Addis audaciam & confidentiam. nua affinguntur. vide Ode 14. lib. 2. Ordo est, tu addis cornua pauperi postquam te sumpserit) nec trementi apices regum (i. regum majestas militum.

Liber, & si lata aderit Venus
neſque nodum ſolvere Gratiæ
raque producent lucernæ :
Dum rediens fugat aſtra Phœbus.

13 O pie teſta, Bacchus, Venus, Gratiæ & lucernæ producent te, 14 Ægrè diſtri- quos Gratiæ conjunxerunt. 15 Ardentes lucernæ. 16 Dum redit aurora.

rent convivium in quo tuæ pocula bibentur totam noctem.

IN DIANAM. Ode xxii.

, cujus officia celebrat, pinum villæ ſuæ imminentem ſternit.

Dictum cuſtos nemorumque virgo;
Quæ 2 laborantes utero puellas
vocata audis, 4 adimiſque letho,
Diva triformis.
ens villæ tua pinus eſto :
per 7 exactos ego lætus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
ſanguine 9 donem.

1 Diana venatrix per montes vagatur. 2 Parturientes audis, undè appellatur Lucina, quod infantibus in

rientibus opem ferat. 3 Numerus trinarius religioni tribuitur. 4 Quæ mulieres ſalvæ pariant & incolumes. 5 Triplicem perſonam gerens, in terris, apud inferos, undè triplex ſortitur nomen, Lunam, Dianam, Proſerpinam. 6 Volo, ut pinus ſit tua & tibi ſacra quæ fundo meo imminet. 7 Per confectos annos, i. quotannis. 8 Verres eſt porcus non caſtratus. 9 Quam ego donem ſanguine Verris meditantis obliquum ictum, i. cùm ſentis mortem ictu vulneraræ, à quo cædatur in ſacrificium.

AD PHIDILEN. Ode xxiii.

ris manibus & conſcientiâ vitæ benè actæ ſunt

Ho 1 ſupinas ſi tuleris manus
Naſcente Lunâ, ruſtica Phidile :
ture placâris & 3 horna
Fruge lares, 4 avidâque porca :
rilientem ſentiet 5 Africum
da vitis, nec ſterilem ſeges
Rubiginem, aut dulces 7 alumni
Pomifero 8 grave tempus anno,

1 Manus ſupplices & ad cœlum expanſas. 2 Luna mater eſt Plantarum idcircò ruſtica mulieres in novilunio ei

ant. 3 Hujus anni vino novello. 4 Edaci & inexplebili porca lardo, i. lardinibus porca immolabatur, propterea quod hæc pecus tantùm utilis eſt ad familiam abundare optamus 5 Ventum inferentem vitibus peſtem, qua vites 6 Rubiginem nigreſcit ſpica, & fit infœcunda. 7 Dulces liberi. Ordo dulces alumni grave tempus non ſentient anno pomifero, i. anni parte pomifera Autumno, quando pueri pomis vehementer delectantur. 8 Tempus & inſalubre.

Ordo est. Nam quæ navali pascitur Algido devota, quercus inter & ilices: aut crescit Albanis in herbis victima, pontificum secures cervice tinget. Te nihil attinet tentare multa cæde bidentium, parvos coronantem marino rore deos, fragilique myrto. Immunis aram si tetigit manus, non sumptuosa blandior hostia, mollibit aversos penates, parre pio, & saliente mica.

9 Nam quæ navali pascitur 10 Algido
11 Devota, quercus inter & ilices:
Aut crescit 12 Albanis in herbis
Victima, pontificum secures
Cervice 13 tinget. Te nihil attinet
15 Tentare multa cæde 16 bidentium,
Parvos coronantem marino
17 Rore Deos, fragilique myrto.
18 Immunis aram si tetigit manus,
Non sumptuosa blandior hostia,
Mollibit aversos penates,
19 Farre pio, & 20 saliente mica.

Pontificibus sunt immolanda. 10 In monte nivibus cooperto. 11 Victima promissa. 12 In pascuis Albani montis. 13 Madefacient. 14 Ordo. Tentare parvos deos marino rore & fragili myrto, nihil attinet tentare multa cæde bidentium. 15 Placare parvos deos, i. lares vel penates. 16 Ovium bimarum. 17 Rosmarino. 18 Si tua manus scelere aram tetigit, certè placabit iratos deos, quæ quidem manus nihil acceptior iis fuerit propter sumptuosam hostiam, quam si far aut micam. 19 Non magna munera sed meus sincera deos placat. 19 Farre piè oblato. 20 Saliente vel crepitante, nam Sal igni tactus saltat & crepitat.

IN DIVITES AVAROS. Ode

Romani Arabes acadum invaserant. Ordo est. Licet major opulentior thesauris intactis Arabum & divitis Indiæ occupes mare Tyrrhenum & Punicum tuis cementis, tamen tu non expedies animum metu. &c. 2 Ex Arabia proveniunt aromata in omnes 3 India auro, argento lapillisque pretiosissimis abundat. 4 Saxis cæsis in mari, vide Ode 1. 5 Mare Tuscum omne per Hyperb. exprimit illius sæculi. 6 Si fato mors ingruat, non relinquent tua divitiæ amplissimæ. 7 Clavos firmissimos & infrangibiles ut est Adamas. Vide Od. 8 Triste fatum. 9 Non extricabis caput. 10 Scythæ in campis, nomadibus, quæ gens vaga dicta est à mutandis pascuis. 11 Getæ propinqui regionem dicuntur asperi, qui carentes rebus ad victum necessariis, equi sue earum vasis exceptum potant. Appellant Græci ἀπανθρώπους. 12 Immigera nullis metis distincta fruges offerunt liberas, i. non unius proprias sed communes. 13 Nec plus serant quam ad annum sufficiat.

1 Intactis opulentior
Thesauris 2 Arabum & divitis 3 Indiæ,
4 Cœmentis licet occupes
5 Tyrrhenum omne tuis & mare Ponticum,
6 Si figit 7 adamantinos
Summis verticibus 8 dira necessitas
Clavos: non animum metu,
Non mortis laqueis 9 expedies caput.
10 Campestres melius Scythæ,
(Quorum plaustra vagas ritè trahunt domos
Vivunt, & 11 rigidæ Getæ,
12 Immetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt:
13 Nec cultura placet longior annua:

...Sumque laboribus
...ali recreat sorte vicarius.
...e matre carentibus
...ignis mulier 16 temperat innocens:
...otata 17 regit virum
...ium, 18 nec nitido fidit adultero:
...t magna, parentium
...us, 19 & metuens alterius viri
...to fœdere castitas:
...t peccare nefas, aut pretium est mori.
...quisquis volet impias
...es, & rabiem tollere 23 civicam:
...uret, pater urbium
...ibi statuis, indomitam audeat
...are licentiam,
...arus posigenitis: 27 quatenus (heu nefas)
...n incolumem jodimus,
...am ex oculis quærimus invidi!
...d tristes querimoniæ
...non supplicio culpa reciditur.
...d leges sine moribus
...proficiant? si, neque fervidis
...inclusa caloribus
...li, nec Boreæ finitimum 32 latus,
...atéque solo nives
...itorem abigunt? 34 horrida callidi
...equora navitæ?
...m 35 pauperies opprobrium jubet
...facere & pati,
...ntisque viam deserit 36 arduæ.
...nos in Capitolium,

14 Ad ...lendum ...grum ...ngulis annis ...succedit ...lius alii, ...sicut eum (qui annum laboravit suisq; laboribus est defunctus) vicarius recreat æquali sorte, i. simili labore, nam ipse quoque annuum laborem explet.
15 Illic noverca non sævit in privignos.
16 Parcit.
17 Nec imperat viro, aut domina est mariti. Plaut. Dotem accepi, libertatem vendidi.
18 Nec in splendido adultero ponit fidu-

...Et castitas nolens ab alio viro targi. 20 Copula conjugalis in qua fœdus ...ut alter alteri fidem servet. 21 Et apud eos matrimonii fidem violare ...non licet, aut si volent, pœna adulterii mors est. 22 Ex peccandi licen... ...malefica, quæ à bono principe legibus severissimis sunt coercenda. ...seditionem. 24 Si cupiet hoc hypogramma suæ statuæ oppeni, ut pater ...appelletur. Romæ patrem patriæ Ciceronem liberæ dixit. Juvenalis. ...mere cupiditatem insat abilem. 26 Clarus, non apud homines suæ ara... ...clarus posteris fama, & nominis gloria futurus, propter severitatis & correc... ...ges & inflicta. 27 Quoniam adeò sumus invidi, virtutem odimus eorum ...& incolumes, viros autem virtute præstantes, quando sunt mortui, desi... ...requirimus, extollimus (proh nefas.) 28 Quid tristes prosunt querelæ? ...milis est si de improbis pœnæ non sumantur. 30 Nihil valent leges sine ...si cives à pueris non sunt bene instituti atque ad virtutem informati. Ego ...ut hic interpretor cum Varrone rectum animi propositum, & reverentiam ...numinis populi consuetudine firmatum, quibus rebus sum destitutæ sunt ...manis ac propè sepulta vis jacet. 31 Regio zonæ torridæ subjecta. ...Septentrionalis. 33 Si nives glaciei adstrictæ solo: i. ad solum, non re... ...cretatorem. 34 Si horrorem equorum docti & scientes navitæ non formi... ...Pauperies putatur probrosa, avaris præsertim. 36 Virtutis via dicitur ...vel quia laboriosa est, vel quia homines efficit claros & deorum similes. 37 ...eadem divitiæ sunt bonis moribus impedimento: ergo in Capitolium eas ...ad ærarium templi, vel in mare proximum projiciamus, quod suasit olim ...Philosophus.

38 Strepitus popularis.
Quò 38 clamor vocat & turba faventium:
Vel nos in mare proximum
Gemmas, & lapides, aurum & 39 inutile,
39 Inutile est aurum si materia est mali.
Summi materiam mali,
Mittamus, scelerum si 40 bene pœnitet,
Eradenda Cupidinis
40 Si verè pœnitet.
Parvi sunt 41 elementa: & teneræ nimis
41 Primordia cupiditatis sunt radicitus extirpanda.
Mentes 42 asperioribus
Formandæ studiis, nescit equo rudis
43 Hærere ingenuus puer,
44 Venarique timet: ludere doctior
Seu Græco jubeas 45 trocho,
42 Studiis fortioribus.
Seu mavis vetita legibus 46 alea.
Quum 47 perjura patris fides
43 Nescit hærere in equo, i. equitare nescit puer generosus adhuc rudis.
Consortem socium fallat & hospitem,
48 Indignóque pecuniam
Hæredi properet: scilicet 49 improbæ
Crescunt divitiæ, 50 tamen
Curtæ nescio quid semper abest rei.

44 Et venari non vult ad ludendum doctior seu, &c. 45 Turbine Græco inventio, quem Virgilius appellat Volubile buxum. 46 Aleæ lusus puniti Cornelia & lege Titia. 47 Fides perjurio violata. 48 Et filio prodigo properet (properando accumulet) qui per luxuriam consumet, quod pater conquisivit. Nam malè parta malè dilabuntur. 49 Divitiæ dicuntur vel, quia improbè sunt coacervatæ, vel, quia improbos efficiunt. 50 Divitias partas, aliquid semper videtur avaro deesse.

AD BACCHUM. Ode XXV.

Bacchi instinctu concitatus nova quædam carmina de Augusto est dicturus.

1 Me tuo numine afflatum?
Quò me Bacche rapis tui
1 Plenum? quæ in nemora, aut quos 2 agor
2 Quas ducor in speluncas? sic Ode 19. lib. 2.
2 Velox mente nova? 4 quibus
Antris egregii Cæsaris audiar
Æternum meditans decus
3 Expeditus mente non mea, sed divina.
5 Stellis inserere & consilio Jovis?
Dicam insigne, recens, adhuc
4 In quibus locis secretis. Ordo est, quibus antris meditans, audiar inserere stellis & consilio Jovis æternum decus Cæsaris? 5 Cœlo consecrare & deorum cœtui. 6 Carmen Lyricum, omnis Latinorum prorsus. 7 Non aliter, sed sic, Evius Bacchi sacerdos cogitet, ut ego nolo commoveor ad Augusti laudes, meo carmine decantandas vel experrecta. Nam hæc sacra tempore nocturno celebrabantur. 8 Evium, quem hyemis sodalem appellat, Ode 25. lib. 1. 10 Regionem ipsam, frigidissimam.

fratim 11 Rhodopen. 12 ut mihi devio
s & vacuum nemus
rari libet? 13 O Naiadum potens,
harumque valentium
ceras manibus vertere fraxinos,
arvum aut humili modo,
mortale loquar. 14 dulce periculum est,
Lenæe, sequi Deum
gentem viridi tempora pampino.

11 Thraciæ montem, quem Thraces barbari peragrant, aut sacris Bacchi & Mænadum cœtu celebrant & illustrant, Orphei habitante. 12 Quomodo mihi libet à via usitata aberranti, i. versus lyricos flumina & delertum nemus mirari? Sunt hæc verba poetæ admirantis, cogitationis redditio, ut multi existimant. 13 O Bacche qui potestatem habitandi (fluviorum nympha) & in Bacchas tuas sacerdotes quæ tuo nomine furunt supra vires humanas suis manibus fraxinos evertere. 14 Periculosum Bacche, res tam magnas & inauditas dicere, ac dulce est, id facere, Deum, qui viridi pampino coronat quos charos habet, 25 Bacchus Lenæus, à λῆνος, i. à torculari, quo vinum exprimitur.

AD VENEREM. Ode xxvi.

Se jam confectum, lyræ & rebus amatoriis valedicit.

ellis 1 nuper idoneus,
militavi non sine gloria:
arma 4 defunctumque bello
barbiton hic paries habebit.
marina qui Veneris latus
hic hic ponite lucida
, & 7 vectes, & arcus
Oppositis foribus minaces.
beatam diva tenes 10 Cyprum &
gin carentem 12 Sythonia nive,
, 13 sublimi flagello
Tange Chloen semel 14 arrogantem.

1 Cùm essem ætate integra. 2 Amori operam dedi. Militat omnis amans, & habet suæ castra Cupido. Ovid. 3 Paries hujus templi (quod Veneri consecratur) habebit nunc militaria, nempe funalia, barbiton, versus lyricos, vectes & arcus. 4 Et quod finivit & absolvit bellum susceptum, amoris nimirum. 5 Id est, parietinus est lævo lateri Veneris marinæ, i. Veneris ex spuma maris genitæ, Cythiæ. 6 Funalia nocturnis ambulationibus inservientia. 7 Instrumenta amatorum à meretricibus non admissi, fores & fenestras effringerent, sic Thaidis domum expugnaturus inquit. Præcede huc cum veste Dorâ. 8 Postes. 9 O Venus, te precor ut Chloen hactenus amantibus superbam gravi plaga semel percutias. 10 Insulam opulentam in qua Venus præcipuè colebatur. Ode 3 lib. 1. 11 Urbem in Ægypto quæ nive caret, quod regio est. 12 Thracia nive. 13 Flagello in altum sublato, ut ictus sit vehementior. 14 Amabilem propter pulchritudinem.

AD GALATEAM NAVIGATURA
Ode xxvii.

Dehortatur eam præcipuè ab exemplo Europe.

1 IMpios parræ 2 recinentis omen
3 Ducat, & prægnans canis, aut ab agro
4 Rava decurrens lupa 5 Lanuvino
6 Fœtaque vulpes:
Rumpat & serpens iter institutum,
7 Si per obliquum similis 8 sagittæ
Terruit mannos: 9 ego cui timebo,
10 Providus auspex?
Antequam 11 stantes repetat paludes
Imbrium 12 divina avis imminentum,
13 Oscinem corvum prece suscitabo
Solis ab ortu.
14 Sis licèt felix ubicunque mavis,
Et memor nostri Galatea vivas:
Teque nec lævus vetet ire 15 picus,
Nec 16 vaga cornix:
17 Sed vides quanto trepidet 18 tumultu
Pronus Orion? ego 19 quid sit ater
Adriæ, novi, sinus: & quid albus
Peccet 20 Iapix.
21 Hostium uxores puerique 22 cæcos
Sentiant motus orientis Austri, &
Æquoris 23 nigri fremitum, 24 & trementes
Verbere ripas.
25 Sic & Europe niveum doloso
26 Credidit tauro latus, & 27 scatentem
Beluis pontum, mediâ sedentem
Dorsum in undâ,
Pone salsum dorsum natantis agnæ
Lusit amantem.

1 Homines impii & scelerati iter facientes opto ut habeant hæc mala suorum inceptorum omina, nimirum parram avem (cujus vox tristis est) ravam lupam, fœtam vulpem & serpentem velocem, sed tibi jam navigaturæ nihil tale est metuendum, ego enim auspicium feci, &c. sed tamen vides anni tempus, &c. 2 Parræ iterum atq; iterum crepantis. 3 Dux sit itineris, eò nimirum, ut impii malè pereant. 4 Lupa coloris ravi flavum & nigrum. 5 Undecunque. Species pro genere. 6 Vulpes gravida. serpens transversa ex parte terruit mannos, i. equos currum trahentes auriga bus assuetos, quod erat mali ominis. 8 Non quæ à sagittario mittitur, sed hoc loco significat eam surculi partem, quæ in vitibus incurva & contorta est enim serpenti similis. 9 An tibi timebo? nequaquam, quia nec impia talia monstra tibi tristem eventum prænunciant. 10 Futurorum providus. Judes quietas, ut stagna quæ non fluunt. 12 Cornix imbrium præscia & prænuncia scinem corvum invocabo, ut ab ortu solis felix augurium clarè decinat. quasi oricines dicuntur aves quæ ore canentes futura prædicunt, ut corvus, cornix. 14 Ordo est, Galatea sis felix & memor nostri, licèt vivas ubicunque. i. etsi mavis esse sine me, sis felix tamen. 15 Picus Martius, vel picus arbor. Læva volans, erat malo ominis. 16 Vagans volatu. 17 Dehortatur Galatea navigatione, vides (inquit) quantam tempestatem Orion urgens ad occasum de &c. Vide Ode 28. lib. 1. 18 Vides quanto aëris motu ex vento, pluviis aut trepidet Orion. 19 Vides quàm infestus & periculosus sit Adriæ sinus, vide 20 Vides quid Calabriæ ventus albus i. serenus, peccet, i. peccare soleat. 21 tissimum est scriptoribus mala hostibus optare, quos perire cupiunt. 22 M securos. 23 Æquoris tempestuosi. 24 Et sentiant littora, quæ videntur undarum ictu conquassata. 25 Quemadmodum taurus decepit Europam, caves, ab Austro decipieris. 26 Commisit latus fraudulento Jovi in taurum. 27 Eximuit mare Bosphorum belluis marinis repletum, & quamvis ante aut ret, jam vehementer metuit Jovis fraudes in medio dolo cogitas, non ante si

is pontum, mediásque fraudes
Palluit audax.
er in pratis 28 ſtudioſa florum, &
ebita Nymphis opifex coronæ,
cte ſubluſtri, nihil aſtra præter
Vidit & undas.
æ ſimul centum tetigit potentem
dis 31 Creten, 33 Pater O relictum
nomen, 34 pietáſque dixit
Victa furore.
? quo veni? 35 levis una mors eſt
ſum culpæ. 36 vigilanſque ploro
e commiſſum? an vitiis carentem
Ludit imago
s quæ porta fugiens 37 eburna
ſum ducit? meliúſne fluctus
er longos fuit, an recentes
Carpere flores?
quis infamem mihi nunc juvencum
ut iratæ, lacerare ferro, &
ngere enitar 40 modò multum amati
Cornua tauri.
pudens liqui patrios penates,
dens 42 Orcum moror, O deorum
is hæc audis, 43 utinam inter errem
Nuda leones.
quam turpis macies decentes
pet 44 malas, 45 teneræque ſuccus
ut prædæ, ſpecioſa quæro
Paſcere tigres.
ilis Europe, pater urget abſens:
uid mori ceſſas? potes hac ab orno
ſum zona benè te ſequuta
48 Lædere collum.
te rupes & 49 acuta letho
delectant: agè, te procellæ

28 Studioſa ut Nymphis floreas neſterea coronas.
29 Debitæ ex promiſſo.
30 Nocte aliquantulùm luminoſa.
31 Quæ Europe ſtatim ut tetigit, &c.
32 Creten Homerus appellat ἑκατόμπολιν, Il. β.
33 Dixit, ô nomen patet reliſtum, i. nomen Pater neglectum à filia, ô pietas inſano amore rauri victa. Hæc & quæ ſequuntur ferè uſque ad finem Oda ſunt verba Europæ ingemiſcentis.
34 Pietas eſt grata voluntas in parentes.
35 Una mors levior eſt quam quæ ſufficiat virginitati amiſſæ, i. pudor violatus in virgine mulcetur mortes. 36 An fine vitio ſum? an ſpecies vana, i. phantaſma in ſomnis occurrit & me decipit? 37 Per portam eburnam vana ſomnia emittuntur. Homeri portis, vide Virg. lib. 6. Æn. Sunt geminæ ſomni portæ, &c. 38 Si quis furiosam mihi redigat taurum turpem & infamem: Enitar, &c. 39 Cornua ferire. Eſt hoc imprimis mulierebre, ut ſuis manibus injurias ulciſci cupiant. 40 Ægrè. 41 Inverecunda ſum bifariam, quòd patrem reliquerim, quodque ſcelus admiſſum maneam in vita. 42 Orcum vel Plutonem morari, eſt, non eum oporteat. 43 Utinam errem nuda inter leones, atque ab iis devorer antequam erubeſcam. 44 Maxillas pulchras. 45 Antequam viriditas vel pulchritudo diſlabatur, cupio prædæ eſſe rigribus & leonibus. 46 Pater meus abſens corpore, ſed animo præſens, vilis habitus & neglectus mihi Europæ ſuæ filiæ me urget. Mea conſcientia excruciat. 47 Europa ſeipſam alloquitur. 48 Te ſuſpendere (in uſum laquei) quam tecum commodè attuliſti. 49 Quæ ſaxa ut morbi celeriter exaniment.

50 Crede veloci: nisi 51 herile mavis
Carpere pensum,
52 Regius sanguis: dominaque tradi
Barbarae 53 pellex. Aderat 54 querenti
55 Perfidum ridens Venus, & remisso
56 Filius arcu.
57 Mox ubi lusit satis, 58 Abstineto
(Dixit) irarum 59 calidaque rixae,
60 Quum tibi invisus laceranda reddet
Cornua taurus.
61 Uxor invicti Jovis esse nescis?
62 Mitte singultus: 63 bene ferre magnam
Discе fortunam: 64 tua sectus orbis
Nomina ducet.

50 Committe te procellae quae te scopulis illidat. 51 Nisi mavis lanam certo pondere trahere & abhera imperatam in fila ducere. 52 Regis filia. 53 Concubina mariti. 54 Europae querenti. 55 Ridens perfidè & dolosè, non ex animo. 56 Cupido arcu suo jam laxato sagittariorum more, ubi jaculari desinunt. 57 Venus Europam satis est ludificata. 58 Abstinero ab iris, est Hellenismus pro ablativo. Ut ἀπέχεσθαι τοῦ ὀργῆς. 59 Rixae, quae venit à calore. 60 Ironicè, nam antea mirabatur se cornua tauri fracturam. 61 Nescis quam uxorem invicti Jovis? 62 Singultus omitte. 63 Discе secundam ferre moderatè & compositè, quod non est cuijuslibet. 64 Una pars orbis, tuo nomine appellabitur Europa, altera Asia, tertia dicetur Africa.

AD LYDEN. Ode XXVIII.

Hortatur Lyden diem Neptuno sacrum in potu hilariter transigere.

1 FEsto quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum
Lyde 2 strenua Caecubum:
3 Munitaque adhibe vim sapientiae.
4 Inclinare meridiem
Sentis, 5 ac, veluti stet volucris dies,
6 Parcis deripere 7 horreo
8 Cessantem Bibuli Consulis amphoram.
Nos cantabimus 9 invicem
10 Neptunum, & virides 11 Nereidum comas:
12 Tu curva recines lyra
Latonam, & celeris spicula 13 Cynthiae:
14 Summo carmine quae Gnidon,

1 Ordo est. Lyde prome reconditum vinum Caecubum (ut bibam) quid enim potius festo Neptuni die facere possum? 2 Strenuè, mox. 3 Sapientiae septae ac munitae contra vo-

luptates vim infer, eamque vino & laetitia expugna, ut joco & ludo aliquem. 4 Sentis diem decrescere, & ad occasum vergere. 5 Ac quasi dies non citò fieret, parcis, &c. 6 Cessas deripere horreo vini cadum Bibuli consulis. 7 Antiqui in horreis testas vini condebant. 8 Amphoram quae asservat in vini Apotheca. 9 Per vices, viciſſim. 10 Deum marinum. 11 Nereides sunt maris nymphae Nerei filiae. 12 Citharamque canes. 13 A Cynthio monte Deli, Diana appellatur Cynthia, quia venatrix est. 14 Ultimo seu supremo carmine Venerem celebra quae tenet Gnidon urbem Cariae, vide Ode 30, lib. 1.

…ique tenet 15 Cycladas, & 16 Paphon
…visit 17 oloribus,
…etur meritâ nox quoque 18 neniâ.

15 Vide Ode 14. lib. 1.
16 Urbem in Cypro

… 17 Junctis Cygnis, quibus ad currum suum trahendum utitur Venus. … cantabitur carmine debito, tristi scilicet & lugubri, quod somno & te… quæ sunt mortis imago) optimè convenit.

D MÆCENATEM. Ode xxix.

…ist eum ad Cœnam hilarem, publicis curis omissis.

Tyrrhena regum progenies, 2 tibi
1 Non antè verso lenè merum cado
…flore, Mæcenas, rosarum, &
4 Pressa tuis balanus capillis
…udum apud me est. 6 eripe te moræ:
…per 7 udum Tibur & 8 Æsulæ
…ve contempleris arvum,
…Telegoni juga parricidæ.
…diosam desere copiam &
…em propinquam nubibus arduis:
…tte mirari beatæ
12 Fumum & opes strepitúmq; Romæ.
…que gratæ divitibus 13 vices,
…daque parvo sublare pauperum
…, sine aulæis & 15 ostro,
16 Sollicitam explicuere frontem.
…rus occultum Andromedæ 17 patet
…dit ignem, jam 19 Procyon furit,
…a stella vesani leonis,
…Sole dies referente 21 siccos.
…ator umbras cum grege 22 languido
…que fessus quærit, & horridi
…cta 23 Sylvani: carétque
Ripa vagis 24 taciturna ventis.
…itatem quis deceat status,

1 Ab Hetruscis regibus oriunde, sic Ode 1. l. 1. Ordo est: O Mæcenas Tyrrhenæ progenies regum, jamdudum apud me est tibi lene merum non ante verso cado cum flore rosarum & balanus pressa tuis capillis.
2 In tuum honorem.
3 Cado non ante prompto, cado nou ante inverso ad vinum depromendum.
4 Glans

…ria pressa, i. oleum balaninum ex ea expressum pro capillis tuis. 5 Jam … nox est. 6 Te nihil impediat, quò minus ad nos venias. 7 Udum pro… quam aquarum, quæ faciunt Tibur insalubre. 8 Æsula est oppidum in latere … collocatum Tiburi propinquum. 9 Et Tusculum urbem conditam à Tele… filio ex Circe filio qui patrem imprudens interfecit. 10 Copiam quæ fasti… Nam copia satietatem, satietas parit fastidium. 11 Turrim in horris … exstructam, undè totam ferè Romam prospicis. 12 Auram popula… ambitionem, per Metaph. 13 Varietates quæ tædium tollunt. 14 Cœnæ … quæ sunt neque sordidæ, neque nimis sumptuosæ. 15 Sine vestibus purpu… frontem tristem exhilarârunt. Lætitia frontem explicat, mœstitia in rugas … 17 Cepheus Æthiopum rex inter sydera collocatus. 18 Denunciat æsta… Antonii: stella est quæ ante Caniculum oritur. 20 Signum septentrionale, … solstitium æstivum. 21 Dies æstuosos. 22 Gregem æstu solis fatigato… consecrata sunt dumeta, quæ sua densitate solem excludunt. 24 Mu… ventos, significat poeta tempus ventosum jam transisse.

Gurâs, & urbi ſollicitus, times
Quid 25 Seres & regnata Cyro
26 Bactra parent, 27 Tanaiſq; diſcors:
PRUDENS futuri temporis exitum
28 Caliginoſa nocte premit Deus:
Ridetque ſi mortalis 29 ultra
Fas trepidat: 30 quod adeſt, memento
Componere æquus: 31 cætera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alveo
Cum pace delabentis Etruſcum
In mare, nunc 32 lapides adeſos,
33 Stirpéſque raptas, & pecus & domos
Volventis una, non ſine montium
Clamore, vicinæque ſylvæ.
34 Quum fera deluvies quietos
Irritat amnes, 35 ille potens ſui
Lætúſque deget, cui licet, in diem,
Dixiſſe, vixi: 36 Cras vel atra
Nube 37 polum pater occupato,
Vel ſole puro, non tamen irritum
38 Quodcunque retrò eſt, efficiet: neque
39 Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel hora vexit.
Fortuna 40 ſævo læta negotio, &
Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo 41 manentem: 42 ſi celeres quatit
Pennas, 43 reſigno quæ dedit: 44 & mea
Virtute me involvo, 45 probámque
Pauperiem ſine dote quæro.
46 Non eſt meum, ſi mugiat Africis
47 Malus procellis, ad miſeras preces
Decurrere: 48 & votis paciſci
Ne 49 Cypriæ Tyriæque merces
Addant 50 avaro divitias mari.

25 Populi Aſiæ Scythicæ, à Sera urbe ſic dicti.
26 Tu curas quid Seres & Bactra præparant, in quibus Cyrus regnabat.
27 Fluvius Aſiam ab Europa diſtermi-nans, qui perluit populos diſcordes & belligerantes.
28 Exitum nobis ignotum vo-luit.
29 Ultra id quod ei licet.
30 Quod præſens eſt memento adminiſtrare, & cum æquitate & cum tuo arbitratu finire.
31 Futura curſum ſuum habent inſtar fluminis delabentis in mare Tyrrhenum, nunc placidè & quietè, nunc rapidè & violenter. 32 Excavata rupium ſaxa. 33 extirpata. 34 Cùm tempeſtas incitat & quaſi ad iracundiam provocat amnes, i. cum deluvies ex imbribus oritur. 35 Ille liber eſt, & compos ſui hilarvet, cui licet dixiſſe, vixi in diem, i. bonis præſentibus fruor, futura 36 Cras ſit cœlum nubilum an ſerenum nihili æſtimat, i. non pendet ex conſtantia, ſed parvi facit utrum adverſa ſit, an fœlix futura fortuna. 37 tra nube Jupiter occupet. 38 Quodcunque jam præteriit non poteſt mutarique deſtruer, vel immutabit. 40 Fortuna in rebus adverſis gaudens ſæviter naciter ludere ludum novum. Juvenal. Quoties voluit fortuna jocari. 41 ſtabilem. 42 Si fugit & adverſa eſt. 43 Reddo. 44 Et meis me viribus rebus externis. Eſt Metaph. ducta à veſtibus, quibus involvimur. 45 cum virtute conjunctam ſine opibus quæro. 46 Nec vitæ, nec propoſiti gationis periculo me committere ut rem augeam, etenim pauper eſſe malo navis. 48 Cum diis quodammodo votis & precibus paciſci, nè mercei pereat. 49 Merces Cypriæ pro mercibus quibuſcunque, ſpecies eſt pro Mari inſatiabili, quod omnia abſorbet.

...me biremis præſidio 52 ſcapha,
...tum per Ægeos tumultus
Aura ferat, 53 geminúſque Pollux.

51 Quando maris periculo me expono, tunc Aura ...

...Pollux ferat me per Ægeos tumultus rurum præſidio biremis ſcapha, ...ronicum eſt futurum. 52 Scapha, parva navis eſt qua tutò navigare poſſ... ...is Mari Ægeo. 53 Caſtor & Pollux gemini nati nautis ſæveut.

AD MELPOMENEN MUSAM. Ode xxx.

...um Lyricos verſus ſcribendo æternam gloriam eſt ...ſecutus.

¶Regi monumentum ære perennius,
2 Regalique ſitu Pyramidum altius:
...nec imber edax, aut Aquilo 3 impotens
...diruere, aut innumerabilis
...norum ſeries & fuga temporum.
...omnis moriar, 6 multáque pars mei
...vitabit Libitinam: 8 uſque ego poſtera
...ſcam laude 9 recens, 10 dum Capitolium
...ſcandet cum tacita virgine pontifex.
...Dicar, quà violens obſtrepit 13 Aufidus,
...quà pauper aquæ 14 Daunus, agreſtium
...regnavit populorum, 16 ex humili potens
...princeps 18 Æolium carmen ad Italos
...duxiſſe modos, 19 ſumne ſuperbiam
...quæſitam meritis, & mihi Delphica
...Lauro cinge volens Melpomene comam.

1 Perfecti carminum volumen ingenii mei monumentum ære ſtatuis durabilius.
2 Altius regali conſtructione pyramidum, quæ ſunt regum Ægyptiorum ſepulchra.
3 Aquilo vehementer ſæviens, ut qui

...ne poſſit temperare. 4 Temporis longinquitas & curſus temporum. 5 Non to...ar. 6 Mens vel ingenium. 7 Effugies mortem. Libitina eſt dea funerum: ...at etiam Capulum vel ferretrum in quo cadavera afferuntur ad ſepulturam. ...ge ego recens creſcam poſtera laude, dum pontifex ſcandet Capitolium cum ...virgine. 9 Non ſeneſcens. 10 Donec Imperium Romanum durabit. 11 Dum ...ex aſcendet in Capitolium ad ſacra Idulia peragenda cum virgine Veſtali tacita, ...virgine tacente dum ſacra celebrantur. 12 Ordo eſt. Ego potens, ex humili ...ge, dicar deduxiſſe Æolium carmen ad Italos modos, qua obſtrepit violens Au...fidus, ubi natus eſt Horatius. 14 Daunus rex Apuliæ fuit, à cujus nomine ...ſe appellatus eſt, qui fluvius ob vehementes ibi æſtores pauper aquæ dicitur. ...ſuit agreſtium populorum. Græca eſt ſtructura, βασίλευσε τῶν λαῶν. ...liberrimo patre natus potens & clarus extiti. 17 Omnium primus. 18 Car...men Æolio uſus eſt Alcæus à Lesbo inſula in qua regnavit Æolus. 19 O Melpo...mene ſuperbiam, i. gloriam & nobilitatem quæſitam meritis, i virtutibus, & ...cinge mihi comam Delphica lauro. 20 Corona ex lauro conſecrata Apollini, ...qui plus edidit oracula ſub monte Parnaſſo.

Q. HORATII FLAC
ODARUM SEU CARMINU
LIBER QUARTUS.

AD VENEREM. Ode i.

Horatium jam ea eſt ætate, ut à rebus amatoriis & nibus ludicris alieno eſſe animo debeat, & tamen rini veſano amore torretur.

1 In militiam Veneris urget, Militat omnis amans, & habet ſua caſtra Cupido.

2 Sub Cynaræ dominio Qui amant, ſe-viunt. Cynaram bonam appellat forraſſe, quòd eſſet ipſi inter cæteros amatores benevolentior, idque ſine mercede.

3 Venus aliquando crudelis eſt & ſæva inter dulces voluptates.

4 Cum nunc annos quinquaginta fim natus.

INtermiſſa Venus diu,
Rurſus 1 bella moves: parce, precor, precor.
Non ſum qualis eram bonæ
2 Sub regno Cynaræ, deſine dulcium
Mater 3 ſæva Cupidinum,
4 Circa luſtra decem flectere 5 mollibus
6 Jam durum imperiis. Abi
Quò blandæ juvenum te revocant preces.
7 Tempeſtiviùs in domo
Pauli, purpureis 8 ales oloribus,
9 Commeſſabere Maximi,
Si torrere 10 jecur quæris idoneum.
11 Namque & nobilis & decens,
12 Et pro ſollicitis non tacitus reis,
13 Et centum puer artium,
14 Latè ſigna feret militiæ tuæ.
Largis muneribus riſerit æmuli:
Albanos propè te lacus
Ponet marmoream, 16 ſub trabe Cypria.
17 Illic plurima naribus
Duces thura: lyræque 18 Berecynthiæ
Delectabere tibiæ
Miſtis carminibus, non ſine fiſtula:
Illic 19 bis pueri die

3 Imperiis voluptuoſis, quæ mollium animos. 6 Me jam ſenio indurarum. 7 Oppor tempore magis idoneo. 8 Quæ velox es & celeriter vehi ſoles in curru oloru cto. 9 Jocabere & libidinoſe vives. 10 Jecur amoribus aptum. Jecur enim libidinis. 11 P. Max. juvenis nobilis, formoſus & facundus erat, quæ omn mant amantem. 12 Et pro iis, quorum cauſa in periculo verſatur, patronu rus, ſed eloquens. 13 Et multis artibus inſtructus. 14 Multum amabit libenti. 15 Et quandocunque Paulus riſerit, i. hilaris erit, plus valens apud quàm larga rivalis munera, ille marmoream eriget tibi ſtatuam propè lacu 16 In templo arboribus odoratis ædificato. 17 Illic bibes naribus plurim ſacrificia. 18 Tibiæ Phrygiæ à monte Berecynthio ubi primum inven 19 Mane & veſperi.

…um cum teneris virginibus tuum
…ntes, pede candido
…in morem Salium, ter quatient humum.
…e nec fœmina, nec puer
…, nec ſpes animi credula 22 mutui,
…certare juvat mero,
…e vincire novis tempora floribus.
…el cur, heu, Ligurine, cur
…at 25 rara meas lachryma per genas?
…facunda parum decoro
…Inter verba cadit lingua ſilentio?
…Nocturnis te ego ſomniis
…m captum 28 teneo: jam 29 volucrem ſequor
…per gramina Martii
…mpi, te per aquas, 30 dure, volubiles.

20 In morem Saliorum Martis ſacerdotum ſaltabunt.
21 Me nec fœmina juvat hoc, &c.
22 Ut mutuò amer ab ea quam amavero.
23 Nec juvat contendere poculis, nec caput in epulis corol-

24 Apoſtrophe pathetica, ac ſi diceret: Eheu Ligurine, quamvis ætate jam …ido, amore tamen tui incenſus ad priſtinas revocor laſcivias. 25 Lachryma …m & raro deſſuens non amoris parvitate, ſed ætatis verecundia. nam turpe eſt …re amore flere. 26 Cur lingua in medio ſermone titubat? quod nimii amo…udicium. 27 Ego te (quem vigilans cupio) nocturno tempore plerumque …o. 28 Tenere videor. 29 Te ex meo complexu evolantem ſequor, quaſi lu…in campo Martio, te ſequor quaſi denatantem in Tiberi, qui fluit juxta cam…Martium, in quo juventus Romana ſe curſu, luctâ, equo, natatione exercebat. …Ligurine inexorabilis!

AD JULUM ANTONIUM M.
Antonii Triumviri filium. Ode ii.

Antiquos Poetas imitari periculum eſt.

…Pindarum quiſquis ſtudet æmulari,
Jule, ceratis ope Dædalea
…titur pennis, 3 vitreo daturus
Nomina ponto
…nte decurrens velut amnis, imbres
…ſuper notas 5 aluere ripas,
…ur, 6 immenſuſque ruit profundo
Pindarus ore.
…ærâ donandus Apollinari,
…per 8 audaces nova 9 dithyrambos
…a 10 devolvit, numeriſque 11 fertur
Lege ſolutis:

1 Pindarum inter Lyricos Poetas facile principem ſi quis imitari velit, is ſuos conatus irritos ſentiet, ut olim Icarus volare tentans, in mare decidit.
2 Suſtentaculis cera junctis Dædali patris artificio. 3 Ponto pellucido inſtar vitri, quod …ro mare Icarium eſt appellatum. 4 Ordo eſt. Fervet Pindarus velut amnis …decurrens, quem imbres aluere ſuper notas ripas, & ruit immenſus ore pro…. Significat Horatius Metaphoricè copioſam Pindari ſapientiam, & celerem in …do ubertatem. 5 Ita auxere, ut extra ripas erumpat. 6 Propter diluvium. …donandus lauro Poëtis conſecrata. vide Ode ult. lib. 5. 8 Dithyrambi vel nu…numeris & pedibus lege ſolutis conſtant, vel ſunt verſus valdè vehementes ad …concitandos. 9 Dithyrambi ſunt metri genus liberius in honorem Bacchi …ctum. 10 Deorſum volvit, i. verba grandia loquitur. 11 Pindarus volat …pitur numerorum Dithyrambicorum majore licentia.

12 Seu

12 Seu deos regesque canit, deorum
13 Deos, ut Apollinem, Reges, ut Hieronem Syracusanum, qui suo tempore regnavit in Sicilia.
Sanguinem, 13 per quos cecidere justa
Morte Centauri: cecidit tremendæ
14 Flamma Chimæræ:
15 Sive, quos Elea domum reduxit
Palma cœlestes: 16 pugilemve equumve
Dicit, & centum potiore signis
17 Munere donat?
18 Flebili sponsæ juvenemve raptum
13 Per quos (Herculem & Perithoum) devicti sunt Centauri Thraciæ populi, qui à Poëtis fingunt esse media pars viri & media equi, originem ab Ixione trahentes.
Plorat: & vires animumque moresque 19 aureos deducit in astra, nigroque 20 invidet Orco.
Multa 21 Dirceum levat aura 22 cygnum,
Tendit, Antoni, quoties in altos
23 Nubium tractus: 24 ego, apis Matinæ
More modoque,
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, 25 uvidique
Tiburis ripas, operosa parvus
26 Carmina fingo.
27 Concines majore Poeta plectro
14 Per Bellerophontem cecidit Chimæra, cujus tria capita ignem efflant. vide Ode 27. lib. 1.
Cæsarem, 28 quandoque trahet feroces
29 Per sacrum clivum, merita decorus
Fronde Sicambros:
30 Quo nihil majus meliusve terris
Fata donavere, 31 bonique divi:
Nec dabunt, 32 quamvis redeunt in aurum
Tempora priscum.
33 Concines lætosque dies, & urbis
15 Sive dicis & laudat eos quos victoria apud Elidem parta domum reducit cœlestes, i. cœlestibus ob gloriam comparandos. 16 Seu pugilem equorum cursu superiorem dicit. 17 Carminibus donat quæ sunt centum diuturniora. 18 Sive in Epitaphio exprimit ploratum flebilis sponsæ propter sponsum immatura morte sibi ereptum. 19 Et bonos mores ejusdem effert ad astra. 20 Invider morti, i. à morte & oblivione eum vindicat. 21 Tumi Poëtam Thebanum sic dictum à Dirce fonte Thebano. 22 Poëtam, ut cygnus aura & vento levatus in altum volat, sic Pindarus quoties deorum & canit laudes, sua eloquentia sublimis volat, & suaviter canit. 23 In eam usque nem cœli ubi nubes condensantur, i. in cœlos ipsos. 24 Ego, ut apis Cilicia Matino monte pascens, carpensque grata thyma, i. scribens depresse, suavi tamen fingo carmina, &c. 25 Tiburis aqua abundantis. 26 Carmina compono existens parvus. 27 O Poëta, tu canes Cæsarem stylo grandiore, i. carmine co. 28 Quandocunque Cæsar merita laurea decorus trahet per sacrum clivum libros, i. Germaniæ populos quos hodie Gelarenses appellamus. 29 Per sacrum triumphantes in Capitolium vehebantur. 30 Quo Cæsare. 31 Divi largi. 32 vis redeant aurea sæcula, vel aureæ ætatis mores. 33 Decantabis etiam festa publicam civitatis lætitiam pro Augusti reditu à diis impetrato & concessa cantabis forum contentionibus vacuum propter feriis, seu potius propter æquitatem. 35 Tum magna mei carminis pars addetur tuo poemati si modum auditu dignum.
35 Tum meæ (si quid loquar audiendum)

cis accedet bona pars: & O sol
ulcher, O laudande, canam, recepto
36 Cæsare fœlix.
Tuque dum procedis, Io triumphe,
non semel dicemus, Io triumphe,
ritas omnis: dabimúsque divis
Thura 38 benignis.
Te decem tauri, totidemque vaccæ,
Me tener solvet vitulus relicta
matre, qui largis 41 juvenescit herbis
In mea vota.
Fronte curvatus imitatus ignes
artium Lunæ referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus 44 videri,
45 Cætera fulvus.

35 Et Cæsare à periculis bellí erepto, ego beatus & fœlix hanc canam. O sol pulcher, id est, ô dies pulcher laudibusq; celebrande, quo victor Cæsar urbem ingressus est. 37 Et ô triumphe nos (omnis civitas) non

dicemus Io, Io triumphe. 38 Divis liberalibus erga nos illius reditu. 39 Libabunt te à voto, quo obligaris ex Cæsaris reditu. 40 Parva victima, nempe vitulus matre, id est, à vacca depulsus me solvet à votis, quæ pro Cæsaris incolumitate feci. 41 Qui sit juvencus. 42 Qui cornua habet parva & curva instar Lunæ, quæ die à seo novilunio. 43 Qua parte notabatur, i. in fronte candidus erat, sed reliquo corpore. 44 Niveus videri, Græca est loquendi figura, ut, Cervus fugit. 45 Per Synecdochen, id est, habetus cætera fulva.

AD MELPOMENEN. Ode iii.

Hæc est Horatius ad artem Poëticam, cujus beneficio immortalem gloriam est consecutus.

Quem tu Melpomene semel
Nascentem placido lumine videris,
Illum non labor 2 Isthmius
3 Clarabit pugilem, non equus impiger
Curru ducet Achaico
Victorem, 5 neque res bellica 6 Deliis
Insignatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Ornabit Capitolio:
Sed quæ Tibur aquæ 8 fertile perfluunt,
Et spissæ nemorum comæ,
Fingent 10 Æolio carmine nobilem.
Romæ principis urbium

1 Melpomene, quem tu semel oculis benevolis aspexeris nascentem, is non athleta neque miles erit, sed Poëta. 2 Labor suscepius in ludis Isthmiis. à Syspho in honorem Neptuni

stituti. 3 Clarum faciet pugilem. 4 Curru Græco vel Elæo, i. quadrigali certamine. 5 Neque res bellica benè gesta ostendet eum Capitolio ducem ornatum foliis quod contuderit tumidas minas regum, i. quod minantes & superbos reges compresserit. 6 Laurea Apollinari à Delo insula Apollini sacra. 7 Non hæc supra memorata eum reddent nobilem, sed aquæ, quæ præterfluunt, fertile Tibur ab eo celebrabunt. 8 Æolio carmine facient clariorem. 8 Od. 29. l. 3. Tiburis ædum appellat Tibur, ubi Horatius sua conscribebat. 9 Efficient nobilem. 10 Carmine Sapphico & Alcaico, Od. 30. l. 3. 11 Posteritas Romæ (quæ urbium princeps est & caput) dignatur numerare inter Poëtas Lyricos, qui canunt amabilia.

Dignatur

Dignatur ſoboles inter amabiles
Vatum ponere me choros :
Et jam dente minus mordeor invido ;
O teſtudinis aureæ
Dulcémque ſtrepitum Pieri temperas :
O mutis quoque piſcibus
Donatura cygni, ſi libeat, ſonum :
Totum muneris hoc tui eſt,
Quod monſtror digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ.
Quòd ſpiro, & placeo (ſi placeo) tuum eſt.

12 Et jam virtute ſupero invidiam. 13 O Pieri Melpomene Muſa, quæ moderatis dulcem cantum aureæ & excellentis lyræ. 14 Muti ſunt piſces quia paucis exceptis, non ſpirant neque reſpirant, nam pulmonem non habent, pulmone indigent, eò quòd non habent ſanguinem, quo cordis calor refrigeretur. 15 Cantus dulcedinem. Nam cygni ante mortem canunt dulciſſimè. 16 Hoc munus mihi à te datum. 17 Sic olim Demoſthenes, ὅτ ἐγὼ Δημοσθένης. Hic eſt ille Demoſthenes. 18 Lyricus Poëta. 19 Quòd vivo.

AD URBEM ROMAM DE INDOLE Druſi ejuſque inſtitutione ſub Auguſto. Ode iv.

Qualem miniſtrum fulminis alitem,
(Cui Rex deorum regnum in aves vagas
Permiſit, expertus fidelem
Jupiter in Ganymede flavo)
Olim juventas & patrius vigor
Nido laborum pepulit inſcium :
Vernique jam nimbis remotis,
Inſolitos docuere niſus
Venti paventem : mox in ovilia
Demiſit hoſtem vividus impetus :
Nunc in reluctantes dracones
Egit amor dapis atque pugnæ :
Qualemve lætis caprea paſcuis
Intenta, fulvæ matris ab ubere
Jam lacte depulſum leonem,
Dente novo peritura vidit ;
Videre Rhœti bella ſub Alpibus
Druſum gerentem & Vindelici : quibus
Mos unde deductus per omne

1 Longum eſt hic hyperbaton, ſenſus eſt, Qualis eſt Aquila in ovium greges, ejuſq; pugnandi cupiditas in dracones, aut qualis eſt catulus leonis in capream ejus dentibus jam dilacerandam, talem Rhœti & Vindelici videre Druſum, &c. 2 Aquilam Jovis armigeram. 3 Propter ejus fidem erga Jovem. 4 In pulchrum Ganymede Jovis pocillatore. 5 Vigor paternus. 6 E nido extrusit volandi & prædandi inſcium. 7 Primos & non aſſuetos volatus. 8 Ut agnos rapiat. 9 Amor dracones egit, ut agnus ſit tibi eſca ; amor etiam pugnæ egit in dracones propter mutuum inter ſe odium. 10 Leonem à lacte remotum. 11 Dente Leonini catuli nondum aſſuefacto. 12 Talem Rhœti & Vindelici videre Druſum ſub Alpibus bellantem, i. quo erant ſubjugati. 13 Qui Vindelici cur ſecuribus in prælio (Amazonum more) utantur, non jam quærendum cenſui. Ordo eſt, quibus ut mos dextras Amazonia ſecuri, unde deductus ſit, quærere diſtuli.

Ter

Tempus Amazoniæ ſecuri
tras obarmat quærere diſtuli :
ſcire 14 fas eſt omnia) ſed diu
Latéque 15 victrices catervæ,
Conſiliis juvenis revictæ,
ere, quid mens ritè, quid 16 indoles
rita fauſtis ſub penetralibus
Poſſet, quid Auguſti paternus
17 In pueros animus Nerones.
ros creantur fortibus, & bonis :
in juvencis, eſt in equis patrum
Virtus : nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.
Doctrina ſed vim promovet inſitam,
Melique cultus pectora roborant :
ro Utcunque defecere mores,
Dedecorant benè nata culpæ.
d debeas ô Roma Neronibus,
ſis 21 Metaurum flumen, & 22 Aſdrubal
Devictus, 23 & pulcher fugatis
Ille dies, Latio tenebris,
i primus alma 24 riſit adorea :
Dirus per urbes Afer ut Italas,
Ceu flamma per tædas, vel Eurus
Per Siculas equitavit undas.
Poſt hoc ſecundis uſque laboribus
mana pubes crevit, & 27 impio
Vaſtata Pœnorum tumultu
28 Fana deos habuere rectos :
ſitque tandem 29 perfidus Annibal,
Cervi, luporum præda rapacium,
ectamur ultrò quos opimus
31 Fallere & effugere eſt triumphus.
Gens, quæ cremato fortis ab Ilio
ata Tuſcis æquoribus, 33 ſacra
34 Natóſque, maturoſque patres

14 Poteſt eſſ. δύνατον, Vide Ode 2. lib. 2.
15 Rhæti ſemper ante victores, nunc conſiliis Druſi viciſſim victi ſeuere & experti ſunt, quid, &c.
16 Innata virtus.
17 Tiberium & Druſum.
18 Doctrina virtutum ſtimulos nobis natura inſitos provehit ad perfectionem.
19 Recti amor & ſtudium, i. rectæ diſciplinæ & bonæ inſtitutiones mentem muniunt & robuſtam reddunt.
20 Ubicunque boni mores deficiunt, culpæ, i. facta improba illam naturæ bonitatem de-

rent, dedecoréque afficiunt. 21 Flumen Umbriæ, ubi Aſdrubal cum quinquaginta millibus hominum Claudii Neronis opera cæſus eſt. 22 Aſdrubal in Italiam venit fratri ſuo Hannibali auxiliaturus 23 Et fœlix ille dies fuit, fugatis tenebris Latio, i. Carthaginenſibus & Afris ex Italia pulſis. 24 Qui lætus eſt bellica gloria. Farris & frugum copiam ſignificat adorea qua abundantem putabant gloriosum. 25 Ut; i. poſtquam crudelis Annibal equitavit & auſugit per urbes Italas, veluti flamma tædas, vel Eurus Siculas percurrit undas. 26 Poſt cædem Aſdrubalis, & fugam à Nerone parratam proſperis ſemper præliis creverunt Romani. 27 Impio & barbarorum clamore bellico. 28 Fana ſtatuas deorum habuere erectas, quas Carthaginenſibus fuerant de ſuis ſedibus deturbatas. 29 Hannibal primus violavit ſuos inter Romanos & Afros initum. 30 Oratio Hannibalis ad ſuos milites. Nos (inquit) Carthaginenſes tanquam cervi Romanos veluti lupos inſequimur. 31 Quos & fallendo effugere magnifici triumphi loco ducere debemus. 32 Gens Romana originem duxit à Troja. 33 Deos penates. 34 Virgil. Aſcanium Anchiſemque ſacra Teucroſque penates Commendo ſociis, &c.

Pertulit

Pertulit 35 Ausonias ad urbes:
36 Duris ut ilex tonsa bipennibus
37 Nigræ feraci frondis in 38 Algido,
Per damna, per cædes, ab ipso
39 Ducit opes animúmque ferro.
Non 40 Hydra secto corpore 41 firmior
Vinci 42 dolentem crevit in Herculem:
43 Monstrumve summisere Colchi
Majus, 44 Echioniæve Thebæ.
45 Merses profundo, 46 pulchrior evenit:
47 Luctere multa proruet integrum
Cum laude 48 victorem: gerétque
Prælia 49 conjugibus loquenda.
Carthagini jam non 50 ego nuntios
Mittam superbos. 51 occidit, occidit
Spes omnis & fortuna nostri
Nominis, Asdrubale interempto.
52 Nil Claudiæ non efficient 53 manus:
Quas & benigno numine Jupiter
Defendit, & 54 curæ sagaces
55 Expediunt per acuta belli.

35 Ad Italiæ urbes. 36 Ut ilex ramis spoliata magis repullulat, sic Romani adversis prœliis magis invalescunt. 37 Frondis umbrosæ. 38 Algidum mons est in agro Tusculano. Vide Ode 21. lib. 1. 39 Acquirit vires & audaciam ab ipsis cædibus. Vide Virg. lib. 2. Æn. 40 Hydra, serpens monstrosa in Lerna delitescens, cujus uno capite ab Hercule abscisso, septem renascebantur. 41 Subintellige quam fuit hæc gens in nos. 42 Qui doleat aliquo vinci. 43 Nec Colchi ediderunt majus monstrum, aut urbs Thebana, sunt ipsi Romani. Hæc est hujus loci sententia, Non tantum duo dracones ex dibus disseminatis pullularunt, quantum gens Trojana ex suis damnis & prœliis sis. 44 Thebæ conditæ ab Echione Cadmi genero. 45 Quamvis in mari Rom merses, à verbo inusitato Mersо, as. 46 Fortior emergit. 47 Si luctere & p ipse prosterner & evincer te hostem integrum, i. hostem incolumem, cui ex non sit imminutus. 48 Qui pau ò ante viceras. 49 Prædicanda à conjugibus, tia, dolore, vel alio muliebri affectu permoris. 50 Ego Hannibal (occiso jam bale) posthac desinam superbos mearum victoriarum nuntios Carthaginem 51 Spes omnis interiit. 52 Hæc loquitur Poëta, non Hannibal. 53 Vires Ner perficiant omnia. 54 Industria & cura cum consilio conjuncta. 55 Expe faciunt per subtilitates belli quæ à Græcis στρατηγήματα nominantur.

AD AUGUSTUM. Ode V.

Ut tandem in urbem redeat.

DIvis orte 1 bonis, optime 2 Romulæ
Custos gentis, abes jam nimium diu:
3 Maturum reditum pollicitus patrum
4 Sancto consilio, redi
5 Lucem redde tuæ dux bone patriæ.
6 Instar veris enim vultus ubi tuus
Affulsit, populo gratior it dies,
Et soles melius 7 nitent.

1 Divis propitiis & beneficis orte. 2 Romuæ, à Romulo Romæ conditore. 3 Celerem. 4 Sancto senatorum cœtui. 5 O bone Auguste, redde re patriæ, cui lux es. 6 Quando vultus tuus ad sim rem veris affulserit, populo major est dierum serenitas. 7 Nitere videntur.

8 Ordo est ut mater vocat votis, ominibus & precibus juvenem cunctantem trans æquora Carpathii maris, quem Notus invido flatu detinet à dulci domo longius anni spatio, nec, &c.

9 Filium suum.

10 Adverso flatu.

11 A Carpatho insula contra Ægyptum posita, à qua vicinum mare ad Ægyptum vergens Carpathium dicebatur.

12 Morantem ultra annum.

13 Bonis verbis.

14 Nec faciem movet de li-

9 juvenem, quem Notus 10 invido
flatu 11 Carpathii trans maris æquora
Cunctantem spatio longius annuo
Dulci detinet à domo,
is 13 ominibusque & precibus vocat,
vo nec faciem littore 14 dimovet:
15 desideriis ictu fidelibus
Quærit patria Cæsarem.
Tutus bos etenim rura perambulat,
rit rura Ceres, almaque 17 Faustitas:
Pacatum volitant per mare navitæ:
19 Culpari metuit fides:
lis polluitur casta domus stupris:
Mos & lex maculosum edomuit nefas:
laudantur simili prole puerperæ:
22 Culpam pœna premit comes.
Quis Parthum paveat? quis gelidum 24 Scythen?
Quis, Germania quos horrida parturit
us, incolumi Cæsare? quis feræ
Bellum curet 26 Iberiæ?
Condit quisque diem collibus in suis,
ritem 28 viduas ducit ad arbores:
ad vina redit lætus, & 29 alteris
Te mensis adhibet deum.
multa prece, 30 te prosequitur mero
Defuso pateris. 32 & Laribus tuum
ut numen, 33 uti Græcia Castoris,
Et magni 34 memor Herculis.
is O utinam dux bone 35 ferias
es 36 Hesperiæ: dicimus 37 integro
occi mane die, dicimus 39 uvidi,
40 Cum sol Oceano subest.

15 Sic patria justis desideriis affecta. 16 Te mine, ô Cæsar, omnia terra marique sunt tranquilla. 17 Fœlicitas. 18 Naves piratarum navigant. 19 Fides cavet commisisse quamobrem culpetur, i. eidem fallit. 20 Boni mores & lex Julia de adulteriis coercendis sustulerunt & immundum nefas. 21 Filii sunt parentibus similes. Non generantur spurii. ic valent leges, ut pœna celeriter sequatur culpam. 23 Bella jam cessant salvo . Nemo enim extimescit Parthos, &c. 24 Scythia multo frigore & nivibus igida. 25 Quis extimescat fœtus, i. homines, quos horrida Germania parturit. bellicosos Hispaniæ à flumine Ibero. 27 Quisque diem finit in operibus rusticis. id ulmos, populos & similes arbores, quæ viduæ dicuntur antequam jungantur mas. 29 Secundis mensis tibi honor exhibetur cultu divino. Veteres, primâ id sublatâ, secundam elegantèr apparatam in deorum honorem exhibebant. Tibi sacrificat. 31 Vino de pateris fuso. 32 Quisque colens Lares, simul, & in nomen colit. 33 Quemadmodum Græcia Herculem, Castora & Pollucem inter penates enumerat, sic nos te. 34 Ob beneficia ab illis accepta. 35 Dies festos, otiosam pacem. 36 Italiæ. 37 Primo mane quando nihil bibitum est, nihil mum. 38 Non poti, sed sobrii. 39 Madidi & vino pleni. 40 Cum sol est sub i. vesperi.

AD APOLLINEM ET DIANAM
Carmen sæculare. Ode vi.

1 Apollo. 2 Sex filii Niobes. 3 Vindicem magnificæ & superbæ linguæ, quod liberorum multitudine & pulchritudine Niobe Latonam præ se contemneret. 4 Tityus stuprum Dianæ inferre voluit, vide Ode 4. l. 2. 5 Cur propè victor? quia Hectorem interfecit, quo facto facilius Troja capi potuit. 6 Erat Pithia Achillis patria, Thessaliæ urbs. 7 Tibi impar, quia à te sub figura Paridis, Achilles fuit occisus; vel, quia tuo consilio ab ipso Paride fuit interemptus juxta illud Virg. Dardanæ ridis direxti tela manusque corpus in Æacidæ. 8 Thetis dea marina, fuit filia rei, mater Achillis. 9 Pugnax hasta, quam nemo præter Achillem poterat 10 Achilles ruit velut arbor cadens. 11 Velut icta securi, quæ quasi mordet latim exest arborem incisam. 12 Procidit in latum, unde denotatur violen Achillis, & corporis ejus magnitudo. 13 Occubuit. 14 Achilles non infid dolo sed aperto Marte Trojam expugnasset, nisi à Paride tuâ operâ & impul esset interfectus. 15 In equo ligneo, qui Minervæ sacra mentiebatur & Nam Græci ideò equum fabricatum fingebant, ut Palladem offensam placarent chilles non fefellisset Trojanos suo malo orantes & dies festos celebrantes. aperto bello sævus & immitis, etiam parvos infantes & materno ventre inclu buissset. 18 Nisi Jupiter flexus tuis & placidæ Veneris precibus concessis laboribus muros Romanos ductos, i. ducendos & erigendos potiore alite, i. bus auspiciis. 19 O Phœbe fidicen, qui doces Thaliam Musam argute 20 Trojæ fluvio. 21 Latinæ Camœnæ, i. carminis sui Lyrici. 22 Imberb lo, qui Agyeus dicitur, eò quòd in viis publicis ei solebant sacrificare. 23 num furorem. 24 Primariæ & nobiles.

1 DIve, quem 2 proles Niobæa 3 magnæ
Vindicem linguæ, 4 Tityusque raptor
Senſit, & Trojæ 5 propè victor altæ
6 Pithius Achilles,
Cæteris major, 7 tibi miles impar:
Filius quamvis Thetidos 8 marinæ
Dardanas turres quateret tremenda
9 Cuſpide pugnax.
10 Ille, mordaci velut icta 11 ferro
Pinus, aut impulſa cupreſſus Euro,
12 Procidit latè, 13 poſuitque collum
Pulvere Teucro.
14 Ille non incluſus 15 equo, Minervæ
Sacra mentito, malè feriatos
Troas & lætam Priami choreis
16 Falleret aulam:
17 Sed palam captis gravis (heu nefas, heu)
Neſcios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentes
Matris in alvo:
18 Ni tuis victus Veneriſque gratæ
Vocibus divûm pater, annuiſſet
Rebus Æneæ potiore ductos
Alite muros.
19 Doctor argutæ fidicen Thaliæ
Phœbe, qui 20 Xanthe lavis amne crines:
21 Dauniæ defende decus Camœnæ,
22 Lævis Agyeu,
23 Spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem
Carminis, nomenque dedit Poetæ,
Virginum 24 primæ, puerique claris
Patribus orti,

...o 25 rutela dea fugaces
...s & cervos 26 cohibentis arcu,
...Lesbium servate pedem, meique
Pollicis 28 ictum,
...ite Latonæ puerum canentes,
...crescentem 30 face 31 noctilucam,
...speram frugum, 33 celeremque pronos
Volvere menses.
...upta jam dices ego diis 35 amicum,
...culo festas referente luces,
...ddidi Carmen, docilis modorum
Vatis Horati.

25 Qui ejus tutelæ sub protectione Dianæ. 26 Comprehendentis & vulnerantis Lyncas & cervos. 27 Sapphicum pedem. Nam Sappho fuit Lesbia. 28 Lyræ meæ strepitum. 29 Et veterum instituto & solenni consuetudine canentes Apollinem Latonæ filium. 30 Crescentem lumine. 31 Lunam nocte lucentem, quæ singulis mensibus & decrescit. 32 Luna plantandi & vegetandi vim habet, suoque nocturno cursu fruges prosperat. Nota quod adjectivum verbale cum patrio casu jungitur. 33 Celerem ad volvendos menses. Nam Luna 18 circiter diebus orbem suum peragit. 34 Cum fueris nupta hoc dices. Ego docilis modorum vatis Horatii, recitabo carmen amicum diis, sæculo referente festas luces. Poeta unam è puellis allocutus omnium nomine. 35 Carmen diis gratum & amabile. 36 Anno centesimo sæculo referente. 37 Ego, quæ facilè didici versus Horatianos, eosdem cecini & docui.

L. MANLIUM TORQUATUM.
Ode vii.

...is tempore mutantur, jucundè igitur vivendum est.

...Diffugere nives: redeunt jam 2 gramina campis,
Arbutisque 3 comæ.
...ant terra vices, & decrescentia ripas
Flumina prætereunt.
...atia cum Nymphis geminisque sororibus audet
...cere nuda 7 choros.
...mortalia ne speres monet annus, & almum
...a rapit hora diem.
...ra 9 mitescunt Zephyris: 10 ver proterit æstas,
...ritura 11 simul,
...ver autumnus fruges effugerit: & mox
...ma recurret 12 iners:

1 Veris adventu hyems in fugam vertitur. 2 Herbæ. 3 Frondes. 4 Mutatur anni tempus. 5 Flumina intra suas ripas, fluunt neque eas transiliunt, ut hiberno ...ore. 6 Gratiæ & Nymphæ veris amœnitate ad ludum provocantur. Sunt Graces, Aglaia, Thalia, Euphrosyne, vide Ode 30. lib. 1. 7 Cur Gratiæ fingebantur, vide Ode 19. lib. 3. sed hic fortasse nudæ ducebant choros propter veris ...ores, nam frigora mitescunt Zephyris. 8 Annos ejusque varietates docent nos, ...mortalia speremus: nam cum tempus ipsum semper sit in fluxu, nihil sub tempore ...ersi perpetuò durare. 9 Frigora mitigantur à vere cujus nuntii sunt Zephyri, ...ephyri & ficci ab occasu Æquinoctiali flantes adversus Eurum. 10 Ver sequitur ...ta consumit. 11 Posteaquam. 12 Bruma facit pigros & inertes.

13 Quasi diceret, Tempora assiduo lapsu fluunt, redeunt tamen, sed nos semel extincti nunquam renascimur 14 Lunæ dicuntur celeres, quia brevissimo tempore orbem suum metiuntur. 15 Damnæ, quæ sunt in

13 Damna tamen 14 celeres reparant 15 cœlestia
16 Nos ubi decidimus,
17 Quò pius Æneas, quò 18 Tullus dives, & Ancus
19 Pulvis & umbra sumus.
Quis scit an adjiciant hodiernæ crastina 20 summæ
Tempora dii superi?
21 Cuncta manus avidas fugient hæredis, 22 amicis
Quæ dederis animo.
23 Quum semel occideris, & de te splendida 24 Minos
Fecerit 25 arbitria,
Non Torquate 26 genus, non te facundia, non te
Restituet pietas:
27 Infernis neque enim tenebris Diana 28 pudicum
Liberat Hippolytum:
Nec 29 Lethea valet 30 Theseus abrumpere charo
Vincula Perithoo.

vicissitudine ortus & interitus. 16 Postquam nos decidimus, scil. ad inferos (ut anni tempora) redimus, sed transimus in pulverem. 17 In quem locum decidit. 18 Tullus & Ancus reges Romani fuerunt admodum divites. 19 Ὄνειρός ἐστι πτεῦμα, καὶ σκιᾶς μόγος. Eurip. 20 Numerus quos usque ad hodiernum diem viximus. 21 Hortatur ad liberalitatem. consumpseris, ad avarum hæredem non pervenient. 22 Liberali animo. semel mortuus fueris & inferis per Minoa adjudicatus non iterum revivisces. nos Judex inexorabilis apud inferos. 25 Judicia æquissima. 26 Generis. 27 Non possunt dii mortem propulsare ab iis, quos charos habent. Quis liberabitur unquam? 28 Hippolytum castum, quia sua temperantia compubidinem Phædræ suæ novercæ. 29 Vincula infernalia, ex Lethe flumine rantur, qui ad inferos descendentes, ut inde Proserpinam raperent. hæ remanserunt. Vide Plutarch. in vita Thesei.

AD MARTIUM CENSORINUM
Ode viii.

Nihil est, quod homines magis immortales reddat quam Poetarum carmina.

1 Vasa argentea quibus olim Pontifices & sacerdotes in sacrificiis utebantur. 2 Commodis donarem, i. in

DOnarem 1 pateras gratáq; 2 commodus
Censorine meis 3 æra sodalibus:
Donarem 4 tripodas, præmia fortium
Graiorum, neque tu pessima munerum
5 Ferres: divite me scilicet 6 artium,
Quas aut Parrhasius 7 protulit, aut 8 Scopas:
9 Hic saxo, liquidis 10 ille coloribus

eo commodus essem & benignus, quòd donarem pateras meis sodalibus, &c. tuas vel pocula ex ære facta. 4 Mensas militares, quod donum apud Græcos ei gium. Tripos tres pedes pro sustentaculo habebat, ut fortiter starent, & vi bus dari solebat in signum victoriæ. 5 Neque tu auferres & acciperes pe ra. 6 Si esset dives & abundarem artibus, i. signis & tabulis pictis, 7 Quas artes evulgavit populo Parrhasius pictor clarus natus Ephesi, vel fu sunt) Athenis. 8 Sculptor statuarius insignis. 9 Hic Scopas. 10 Ille Parr

…ere nunc hominem ponere, nunc deum.
…non hæc mihi 12 vis: non tibi talium
…es est, aut animus deliciarum egens.
…des carminibus: carmina possumus
…re, 14 & precium dicere muneri.
…on incisa notis marmora publicis,
…e quæ spiritus & vita redit bonis
…ortem ducibus: non celeres fugæ
…ectæque retrorsum Annibalis minæ,
…incendia Carthaginis 18 impiæ,
…is, qui domita nomen ab Africa
…us rediit: clarius indicant
…s, quàm 20 Calabræ Pierides: neque
…chartæ sileant quod benè feceris,
…ercedem tuleris: 23 quid foret Iliæ
…rtisque puer, si taciturnitas
…et meritis 24 invida Romuli?
…eptum Stygiis fluctibus Æacum
…rtus & favor & lingua 27 potentium
…a divitibus consecrat 28 insulis.
…NUM laude virum Musa vetat mori:
…lo Musa beat. 30 sic Jovis interest
…is epulis impiger Hercules:
…rum Tyndaridæ sidus ab infimis
…eripiunt æquoribus rates:
…atus viridi tempora pampino
…uta bonos ducit ad exitus.

11 Perinde ad ponendum & formandum nunc hominem, nunc deum.
12 Hæc facultas mihi non est.
13 Res familiaris. Abundatu quidem talibus deliciis cum re, cum animo.
14 Possumus dicere quàm pretiosum sit munus carmen & quanti æstimandum.
15 Statuæ marmoreæ titulis à repub. datis notatæ, non reddiderunt Scipionem clariorem quàm En-

…us. 16 Quæ efficiunt ut homines fortes etiam mortui quodammodo revivi-
…17 Repulsæ in Africam, quando ex Italia fugatus est Annibal. 18 Carthagi-
…niæ. Nam contra fœdus cum Romanis initum bellum renovabant Cartha-
…. 19 Scipionis qui ab Africa domita dictus est Africanus. 20 Quàm versus
…si fuit Calaber. Musæ dictæ sunt Pierides à Pieria monte Bœotiæ, ubi natæ
…Jove & Mnemosyne. 21 Si nemo rectè facta literis mandaverit. 22 Præ-
…teriti. 23 Quid foret Romulus Iliæ & Martis filius, si nemo sui nominis
…posteritati proderet? 24 Silentium de rebus præclarè gestis videtur il-
…lorum invidere de quibus siletur. 25 Æacum ereptum morti & oblivioni.
…Stygii. 27 The tongue or pen of powerful Poets. Nam
…us est in Eloquentia. 28 Insulis fortunatis, vel Elysiis campis, i. conse-
…cratari. 29 In cœlo collocatis beatum efficit. 30 Per carmina. 31 Tynda-
…ri Castor & Pollux fratres, filii Tyndari clara sydera Poetarum, carminibus
…tur esse dii qui naves tempestate quassatas ab imis æquoribus eripiunt.
…per carmina Poetarum Bacchus habens sua tempora viridi pampino ornata,
…ctores hominum perducit ad bonos exitus.

AD LOLLIUM. Ode ix.

…sunquam interibunt: virtus, sine carminum ope …nunc deletur. Lollii laudes, ille cantabit, cujus vir- …etiam celebrat.

…si fortè credas interitura quæ
Longè sonantem natus ad 2 Aufidum,

1 Ordo est. Ne tu fortè cre-

…ne non credas interitura ea verba quæ ego Horatius natus ad Aufidum longè …ra loquar, &c. 2 Flumen Apuliæ. 3 Non

8 Non ante vulgatas per artes
Verba loquar ſocianda 4 chordis,
5 Non ſi priores 6 Mæonius tenet
Sedes Homerus Pindaricæ latent,
7 Cæaque & 8 Alcæi minaces,
9 Steſichorique graves camœnæ:
Nec, ſi quid olim 10 luſit Anacreon,
11 Delevit ætas. 12 ſpirat adhuc amor,
Vivúntque commiſſi calores
13 Æoliæ fidibus puellæ.
14 Non ſola comptos arſit adulteri
Crines, & 15 aurum veſtibus illitum
Mirata, regaléſque cultus
16 Et comites, Helenæ Lacenæ:
17 Primúſque Teucer tela 18 Cydonio
Direxit arcu: non ſemel 19 Ilios
Vexata, 20 non pugnavit ingens
Idomeneus, 21 Sthenelеúſve ſolus.
Dicenda Muſis prælia, non ferox
22 Hector, vel acer Deiphobus graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerique primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi: ſed omnes 23 illachrymabiles
24 Urgentur ignotique longa
Nocte: 25 carent quia vate ſacro:
26 PAULUM ſepultæ diſtat inertiæ
Celata virtus: non ego te meis
Chartis 27 inornatum ſileri,
Tótve tuos patiar labores
28 Impune, Lolli, carpere lividas

3 Per novas & inuſitatas artes, ſcil. apud Latinos; primus enim erat Poeta Lyricus Latinus.
4 Verba loquor lyræ fidibus aptanda.
5 Quamvis Homerus priores ſedes in arte poetica obtinet, non tamen Pindarus, Simonides, &c. ſunt obſcuri.
6 Vide Od. 6. lib. 1.
7 Camœnæ Simonideæ, Vide Od. 1. l. 2.
8 Alcæus adeò amarus erat, præſertim Tyrannis, ut acribus ſuis verſibus multos è civitate ejiceret, minaces

igitur erant ejus Camœnæ. 9 Steſichorus poeta fuit, ex Himera, civitate Si
qui maxima bella, & clariſſimos cecinit duces, graves ergo erant ejus Ca
10 Cantavit Anacreon. Luſit verò, quia res amatorias ſcripſit. 11 Conſump
ſtas. 12 Recens eſt adhuc Amor quem Sappho poetria ſuis lyricis verſibus co
13 Sappho fuit ex Æolia, in qua Lesbos, undè Lesbia ſæpè appellatur. 14 N
Helena Lacæna arſit, id eſt, vehementer amavit Paridis crines accuratè pe
Intelligit Poeta multas ante Helenam amaſſe, quæ belli cauſam præbuerant. 1
olim bella eſſe geſta memoria digna, ſed hæc omnia fuiſſe oblivioni tradita
poetæ vel ſcriptores deeſſent qui poſterorum memoriæ ea commendarent. 15
aureas, vel auro ornatas. 16 Comites Paridis in itinere cum Lacedæmona
17 Teucer non primus fuit bonus jaculator. 18 Arcu Cretenſi, à Cydone
Creta, ubi primùm de pecudum cornibus arcus curvati & facti ſunt. 19 Troi
prius ab Hercule fuerat expugnata. 20 Non ſolus pugnavit prælia Idomene
21 Sthenelеus ſciens pugnæ, Vide Ode 15. lib. 1. 22 Non ſolus Hector a
vel ſolus Deiphobus à Merione ſuit vulneratus, ſed multi alii in bello Troi
titer pugnarunt, quorum quia Homerus non meminit, oblivione hominum i
ſepulti. 23 Propter quos in bello cæſos nemo lachrymat. 24 Urgentur lo
cte, id eſt, æterna oblivione obſcurantur. 25 Quia nullum habuere Poetam,
egregia ſua facta memoriæ mandarentur. 26 Virtus non laudata & insogni
multùm differt à vita ignava. Nota quod verbum diſtat cum dandi caſu i
27 Te non illuſtratum. 28 Non patiar invidas obliviones immeritò carpere
minuere tot tuos labores.

ones, est animus tibi,
Rerumque prudens, & secundis
Temporibus dubiisque 30 rectus:
ndex avaræ fraudis, & abstinens
ntis ad se cuncta pecuniæ:
Consúlque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus
honestum prætulit utili, &
cit 33 alto dona nocentium
ultu: & 34 per obstantes catervas
Explicuit sua victor arma,
35 possidentem multa vocaris
beatum: 36 rectiùs occupat
nen beati, qui deorum
Muneribus sapienter uti,
nque 37 callet pauperiem pati:
jusque letho flagitium timet:
Non ille pro charis amicis
Aut patria timidus perire.

29 Rerum cognitione præstans. Ergo verè es Philosophus. 30 Æquabilis in utrâq; fortuna. 31 Punitor Avaritiæ, & abstinens à pecunia, cui omnia parent. 32 Eúsque tuus animus non unius anni consul, sed semper est ille Consul, semper rex, qui

diciatibus imperat, qui honestatem præfert utilitati, qui hominum nocentium ibus non corrumpitur. 33 Erecto vultu & animo excelso. Nam alti animi est contemnere. 34 Per mediam hostium aciem, i. per munera & largitiones victor expromsit sua arma, id est, suam integritatem & abstinentiam. Est Allegoria. 35 Non rectè vocaveris beatum, qui multa possidet. 36 Meritoet acutè novit. 38 Et turpitudinem odit pejus letho, id est, mori maluit flagitium commirtere. 39 Ille, id est, vir talis, non timet mori pro amicis aut

AD LIGURINUM PUERUM speciosum. Ode x.

um dicit, ut Ligurinum suæ adversùm amatores arroie pœniteat, cùm flos ætatis suæ exaruerit.

delis adhuc, & Veneris 1 muneribus potens,
spirata tuæ quum veniet 2 pluma superbiæ:
a nunc humeris involitant, deciderint comæ:
t qui color est puniceæ flore 4 prior rosæ,
a, Ligurinum in faciem verterit 5 hispidam:
Heu (quoties te in speculo videris 6 alterum)
mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
æ his animis, 8 incolumes non redeunt genæ?

1 Pulchritudine & forma potens. 2 Quum barbæ lanugo, quam adhuc non times, veniet & adjicietur tuæ superbiæ,

itati oris & corporis tui. 3 Et cum vir factus eris, & detonsa erit coma, eris nis jam passa est & diffusa. Pueri concubini puellarum more comam 4 Melior flore purpureæ rosæ. 5 In faciem pilosam & horridam. 6 Vi- atum. 7 Quali dicerer, Utinam in puerili ætate prævidissem faciem me- hispidam, ex qua quæstum meretricium deperdere sit necesse, vel is & glabra pueri facies nunc rediret ad hunc animi mei sensum, id est, ius iste fuisset in pueritia, aut pueri forma rediret ad hunc sensum. 8 Ge- es. Nam genæ barbatæ tanquam mortuæ habebantur, quia ad amores ut inepta.

3 Non ante vulgatas per artes
Verba loquar ſocianda 4 chordis,
5 Non ſi priores 6 Mæonius tenet
Sedes Homerus Pindaricæ latent,
7 Cæaque & 8 Alcæi minaces,
9 Steſichorique graves camœnæ:
Nec, ſi quid olim 10 luſit Anacreon,
11 Delevit ætas. 12 ſpirat adhuc amor,
Vivántque commiſſi calores
13 Æoliæ fidibus puellæ.
14 Non ſola comptos arſit adulteri
Crines, & 15 aurum veſtibus illitum
Mirata, regaléſque cultus
16 Et comites, Helenæ Lacenæ:
17 Primúſque Teucer tela 18 Cydonio
Direxit arcu: non ſemel 19 Ilios
Vexata, 20 non pugnavit ingens
Idomeneus, 21 Stheneleúſve ſolus.
Dicenda Muſis prælia, non ferox
22 Hector, vel acer Deiphobus graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerique primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi: ſed omnes 23 illachrymabiles
24 Urgentur ignotique longa
Nocte: 25 carent quia vate ſacro:
26 PAULUM ſepultæ diſtat inertiæ
Celata virtus: non ego te meis
Chartis 27 inornatum ſileri,
Tótve tuos patiar labores
28 Impune, Lolli, carpere lividas

3 Per novas & inuſitatas artes, ſcil. apud Latinos; primus enim erat Poeta Lyricus Latinus. 4 Verba loquor lyræ fidibus aptanda. 5 Quamvis Homerus priores ſedes in arte poetica obtinet, non tamen Pindarus, Simonides, &c. ſunt obſcuri. 6 Vide Od. 6. lib. 1. 7 Camœnæ Simonideæ, Vide Od. 1. l. 2. 8 Alcæus adeò amarus erat, præſertim Tyrannis, ut acribus ſuis verſibus multos è civitate ejiceret, minaces

igitur erant ejus Camœnæ. 9 Steſichorus poeta fuit, ex Himera, civitate S qui maxima bella, & clariſſimos cecinit duces, graves ergo erant ejus Ca 10 Cantavit Anacreon. Luſit verò, quia res amatorias ſcripſit. 11 Conſumpſ ſtas. 12 Recens eſt adhuc Amor quem Sappho poetria ſuis lyricis verſibus co 13 Sappho fuit ex Æolia, in qua Lesbos, undè Lesbia ſæpè appellatur. 14 N Helena Lacæna arſit, id eſt, vehementer amavit Paridis crines accuratè pe Intelligit Poeta multas ante Helenam amaſſe, quæ belli cauſam præbuerant. olim bella eſſe geſta memoria digna, ſed hæc omnia fuiſſe oblivioni tradita poetæ vel ſcripterés deeſſent qui poſterorum memoriæ ea commendarent. 15 aureas, vel auro ornatas. 16 Comites Paridis in itinere cum Lacedæmona 17 Teucer non primus fuit bonus jaculator. 18 Arcu Cretenſi, à Cydone Creta, ubi primùm de pecudum cornibus arcus curvati & facti ſunt. 19 Tro prius ab Hercule fuerat expugnata. 20 Non ſolus pugnavit prælia Idomene 21 Stheneleus ſciens pugnæ, Vide Ode 15. lib. 1. 22 Non ſolus Hector a vel ſolus Deiphobus à Merione fuit vulneratus, ſed multi alii in bello Troj tirer pugnarunt, quorum quia Homerus non meminit, oblivione hominum ſepulti. 23 Propter quos in bello cæſos nemo lachrymat. 24 Urgentur lo te, id eſt, æterna oblivione obſcurantur. 25 Quia nullum habuere Poetam, egſepia ſua facta memoriæ mandarentur. 26 Virtus non laudata & insigni multùm differt à vita ignava. Nota quod verbum diſtat cum dandi caſu ha 27 Te non illuſtratum. 28 Non patiar invidas obliviones immeritò carpere minuere tot tuos labores.

nes, est animus tibi,
Rerumque prudens, & secundis
Temporibus dubiisque 30 rectus:
ndex avara fraudis, & abstinens
ntis ad se cuncta pecuniæ:
Consúlque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus
x honestum prætulit utili, &
cit 33 alto dona nocentium
ltu: & 34 per obstantes catervas
Explicuit sua victor arma,
35 possidentem multa vocaris
d beatum: 36 rectiùs occupat
nen beati, qui deorum
Muneribus sapienter uti,
nque 37 callet pauperiem pati:
fisque letho flagitium timet:
Non ille pro charis amicis
Aut patria timidus perire.

29 Rerum cognitione præstans. Ergo verè es Philosophus.
30 Æquabilis in utrâq; fortuna.
31 Punitor Avaritiæ, & abstinens à pecunia, cui omnia parent.
32 Rectus tuus animus non unius anni consul, sed semper est ille Consul, semper rex, qui

idicatibus imperat, qui honestatem præfert utilitati, qui hominum nocentium us non corrumpitur. 33 Erecto vultu & animo excelso. Nam alti animi est contemnere. 34 Per mediam hostium aciem, i. per munera & largitiones victor expromsit sua arma, id est, suam integritatem & abstinentiam. Est allegoria. 35 Non rectè vocaveris beatum, qui multa possidet. 36 Meritoi & acutè novit. 38 Et turpitudinem odit pejus letho, id est, mori malnit flagitium commiττere. 39 Ille, id est, vir talis, non timet mori pro amicis aut

AD LIGURINUM PUERUM speciosum. Ode x.

um dicit, ut Ligurinum suæ adversùm amatores arroiæ pœniteat, cùm flos ætatis suæ exaruerit.

udelis adhuc, & Veneris 1 muneribus potens,
spirata tuæ quum veniet 2 pluma superbiæ:
nunc humeris involitant, deciderint comæ:
& qui color est puniceæ flore 4 prior rosæ,
a, Ligurinum in faciem verterit 5 hispidam:
Heu (quoties te in speculo videris 6 alterum)
mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
his animis, 8 incolumes non redeunt genæ?

1 Pulchritudine & forma potens.
2 Quum barbæ lanugo, quam adhuc non times, veniet & adjicietur tuæ superbiæ,

riati oris & corporis tui. 3 Et cum vir factus eris, & detonsa erit coma, eris tuis jam passa est & diffusa. Pueri concubini puellarum more comam 4 melior flore purpureæ rosæ. 5 In faciem pilosam & horridam. 6 Vi- rum. 7 Quasi diceret, Utinam in puerili ætate prævidissem faciem meam hispidam, ex qua quæstum meretricium deperdere sit necesse, vel is & glabra pueri facies nunc rediret ad hunc animi mei sensum, id est, ita esset in puericia, aut pueri forma rediret ad hunc sensum. 8 Ge- nas. Nam genæ barbatæ tanquam mortuæ habebantur, quia ad amores erant ineptæ.

AD

AD PHYLLIDEN. Ode xi.

Die natali Mæcenatis, qui erat Id. Aprilis, invitat ad epulas.

1 Vini Albani.
2 Apium ebrietatem pellit & ab Horatio in rebus lætis adhibetur, quamvis Græcis semper fuit lugubre, vide Ode 36. lib. 1.
3 Est mihi magna copia hederæ, quæ Baccho consecrata est.
4 Qua (sc. corona ex hedera facta) cum comam habens religatam fulgere soles.
5 Domus splendet argento.
6 Castis & puris heris frondibusque festis ad aras coronandas.
7 Agni mactati

Est mihi nonum superantis annum
Plenus 1 Albani cadus, est in horto
Phylli nectendis 2 apium coronis:
3 Est hederæ vis
Multa, 4 qua crines religata fulges:
5 Ridet argento domus: ara castis
Vincta 6 verbenis, avet immolato
Spargier 7 agno.
8 Cuncta festinat manus, huc & illuc
Cursitant mistæ pueris puellæ:
9 Sordidum flammæ trepidant rotantis
Vertice fumum.
Ut tamen noris 10 quibus advoceris
Gaudiis: idus tibi sunt 11 agendæ:
Qui dies mensem Veneris marinæ
12 Findit Aprilem:
13 Jure solennis mihi, sanctiorque
Penè natali proprio: 14 quòd ex hac
Luce Mæcenas meus affluentes
Ordinat annos.
Telephum, quem tu 15 petis, occupavit
(16 Non tuæ sortis juvenem) puella
Dives & lasciva: tenetque grata
17 Compede vinctum.
18 Terret ambustus Phaeton avaras
Spes: & exemplum grave præbet 19 ales
Pegasus, terrenum equitem 20 gravatus
Bellerophontem:
Semper ut 21 te digna sequare: 22 & ultra
Quam licet sperare, nefas putando,
Disparem vites. 23 age jam meorum

sanguine aspergi & imbui avet, id est, videtur cupere. 8 Omnes adhibere tiam. 9 Flammæ generantes nigrum fumum in verticem cum trepido mo feruntur. 10 Ut intelligas ad quod convivium inviteris. 11 Idus es 12 Dividit Aprilem Veneris mensem. Aprilis deducitur ἀπὸ τῆ ἀφρ a spuma, ex qua & cruore genitalium Saturni in mare projectorum, Venerem fabulantur poetæ, vide Ode 26. lib. 3. 13 Meritò mihi celebrandus festus, status & fixus quotannis. 14 Quia ab hoc die Mæcenas meus accrevit nos suæ ætatis ordine numerat. 15 Quem tu amas. 16 Juvenem tibi valdè lem loco, re, genere. 17 Grata servitute. 18 Exemplis docet Phyllidem omnem spem Telephi deponere, cum ille sit supra fortunam suam. Phaëton dè sperare, qui negotium supra vires susciperet, sc. paterni currus moderati combustus periit. 19 Pegasus penn ger vel alatus. 20 Gravatim feren phontem qui cœlos conscensurus, ut quid rerum ageret Jupiter, cognosceret ram decidit. 21 Ut sequare res tibi aptas. 22 Ordo est. Et vites dis ando nefas esse, sperare ultrà quàm licet.

Flois amorum,
enim posthac alia 24 calebo
) condisce modos
quos reddas, minuentur 25 atræ
Carmine curæ.

21 O Phyl
li quam
omnium
postremus
amare con
stitui, con
disce lyra
quos suavi & amabili voce decantes. 24 Non alia inveniar, id est, non
modo, 25 Tristes curæ.

AD VIRGILIUM: Ode xii.

bit veris adventum, & Virgilium ad convivium sub
ditione invitat.

veris comites, quæ mare 1 temperant,
Impellunt animæ lintea Thraciæ:
nec prata 3 rigent, nec fluvii strepunt
Hyberna nive 4 turgidi,
ponit, Ityn flebiliter gemens,
lix avis, & 6 Cecropia domus
rum opprobrium, quòd malè barbaras
7 Regum est ulta libidines.
ent in tenero gramine pinguium
des ovium carmina fistula:
thantque 9 deum, cui pecus & 10 nigri
Colles Arcadiæ placent.
dduxere sitim tempora Virgili?
ressum Calibus ducere Liberum
gestis, 13 juvenum nobilium cliens,
14 Nardo vina mereberc.
i parvus 15 onyx eliciet cadum,
ume Sulpitiis accubat 16 horreis,
es donare novas largus, 18 amaracque
Curarum eluere efficax.
ra si properas gaudia, 19 cum tua
mercede veni, 20 non ego te meis
munem meditor tingere poculis,

1 Quæ mare
re tran
quillum
reddunt.
2 Thracii
venti, id
Favonii
impellunt
vela.
3 Non glaciе durescunt.
4 Aucta.
5 Hirundo (olim Progne Pandionis regis Atheniensis filia) flebiliter Ityn filium gemens (a Tereo interfectum, ejusque membra ponit.
6 Familia regum Atheniensium semper perpetua infamia, propter in

la suum filium crudelitatem. Cecrops dux erat Atheniensium, unde domus pro familia Atheniensi. 7 Infelix quod Terei mariti sui barbaram libidinem Philomela constuprando ulta est malè, i. parricidio. 8 Pastores modulationes in honorem Panos. 9 Delectant Pana fistulæ inventorem. 10 Colles quia terra nigra frumentis est optima, vel nigri colles, i. colles umbrosi pro. 11 O Virgili, hæc tempora, i. veris amœnitas & aëris temperies suadent ut invitant ad voluptatem. 12 Si vehementer cupis vinum Calenum bibere. Drusi privignorum Augusti. 14 Propter unguentum ex Nardo per me accipies à me vinum Calenum. 15 Parum unguenti multum vini eliciet. significat vasculum ex onyche factum ad servandum unguentum. 16 Apothecis, cujusmodi Romæ habebat Sulpitius Galba, in quibus oleum, vinum, similia condi solebant. 17 Liberalis ad donandum spes injicitur. 18 Amaracus, vel amaritudines curarum. 19 Cum parvo Nardi onycho. 20 Non est animo te vino madefacere sine munere, ut faciunt divites. 21 Te nihil accedet hæc verba olent jocum non infacetum fortasse, tamen Virgilium tetras re-

Plena dives ut in domo.
Verum 22 pone moras, & ſtudium lucri:
23 Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
24 Miſce ſtultitiam conſiliis brevem.
25 Dulce eſt deſipere 26 in loco.

21 Depone moras & cupiditatem lucri, hinc licet conjicere hunc Virgilium fuiſſe negotiatorem. 22 Mortis memor, nam rogos ſive ignes quibus cadavera cremabantur, appellat nigros, i. triſtes, ab effectu. 24 Miſce ludicra, ita tamen, ut ſis brevis in ſtultitia. 25 Jucundum eſt aliquando, ſapius & locus ſerunt, deſipere, i. à ſeveritate animum joco remittere. 26 Et opportunè.

IN LYCEN MERETRICEM vetulam. Ode xiii.

Inſultat ei morda ciſſimè quòd jam anus falſa & flagrans contemnitur à juvenibus.

AUdivere, Lyce, dii mea vota, dii
Audivere, Lyce, ſis anus, & tamen
Vis formoſa videri:
1 Ludiſque & bibis impudens:
2 Et cantu tremulo 3 pota Cupidinem
Lentum ſollicitas, 4 ille virentis &
Doctæ pſallere Chiæ
Pulchris excubat in genis.
5 Importunus enim tranſvolat 6 aridas
Quercus: & refugit te, quia 7 luridi
Dentes, te quia rugæ
8 Turpant, & capitis 9 nives.
10 Nec Coæ referent jam tibi purpuræ,
Nec clari lapides, 11 tempora quæ ſemel
Notis condita 12 faſtis
Incluſit volucris dies:
Quò fugit 13 Venus? (14 heu) quóve color decens?
Quò 15 motus? 16 quid habes illius, illius,
17 Quæ ſpirabat amores?
Quæ me 18 ſurpuerat mihi,
19 Fœlix poſt Cynaram, notáque & artium

1 Tu ludis ludos amatorios, & vinum bibis impudenter. 2 Vetularum vox ſenectute intremiſcit. 3 Tu potatam excitas amoris flammam in te pene mortuum, vel, excitare vis erga te amorem in adoleſcentibus, quorum amor in vetulas tardus eſt & piger. 4 Cupido ſemper vigilat in pulchris genis Chiæ puellæ rentis & canendi peritæ, cum in te ut ſopitus. 5 Non quieſcens. ſe pauperies, Ode 16. lib. 3. 6 Vetulas conſumptas & exangues. 7 Dentes li lidi. 8 Te deformem reddunt. 9 Canities. 10 Nec elegantia veſtium, æ preciosæ reducent tibi tempora præterita, i. pulchritudinem amiſſam. Coo tenuiſſimæ veſtes ex bombyce texebantur, & optima purpura tingebantur. rerita tempora nunquam redeunt, ſed volucres dies, (i. decurrens ætas) condira & in publicis faſtis perſcripta, incluſit & ſepelivit. 12 In faſtis Ro res foris geſtas, tum acta urbana ſingulorum annorum publicæ memoriæ c ſcribebant. 13 Quò fugit venuſtas? quam olim habebat Lyce. 14 5 Agilitas corporis & ſaltatio. 16 Quid habes illius Lyces, quæ olim pulcherrima? nihil omnino. 17 Quæ adeò formoſa fuit, ut amore 18 Subripuerat. Quæ optimam mei partem mihi furtim ademerat. 19 Tu ut ſoli Cynaræ cedas, vel, poſt Cynaram mortuam ei ſecunda es in pulchri

20 facies? 21 sed Cynaræ breves
fata dederunt:
servatura diu parem
cis 22 vetulâ temporibus Lycen:
ut juvenes visere 23 fervidi,
to non sine risu,
24 Dilapsam in cineres facem.

20 Faciès artificioso cultu ornata, vel, facies instructa iis rebus, quæ amorem valent allicere, cu-

fiat oculorum splendor, frontis lævor, vultus hilaris, labrorum nativus ru-
rorum candor puniceo colore temperatus, cervicis volubilitas, & similia.
fiat quæ servatura sunt Lycen temporibus cornicis parem, dederunt breves
Cynaræ, tibi autem dederunt annos multos, ut juvenibus fias ludibrio.
dicitur centum annos vivere, hinc annosa cornix, Ode 17. lib. 23. 23 ju-
amore olim incensi. 24 Ut re, tanquam facem consumptam, i. pulchritu-
olim eximiam, nunc versam in deformitatem juvenes possint visere.

AD AUGUSTUM. Ode xiv.

Patru populóque Romano honores Augusto tribui non
sani, qui virtutes ejus æquare valeant.

is cura 1 patrum, quave 2 Quiritium,
Plenis honorum 3 muneribus tuas
gustæ virtutes in ævum
4 Per titulos memoresque fastos
eniet? 6 ô quâ Sol habitabiles
rat oras, maxime Principum,
Quem legis expertes Latinæ
Vindelici didicêre nuper,
Marte possis, 8 milite nam tuo
tus Genaunos, implacidum genus,
nosque veloces, & arces
Alpibus impositas 9 tremendis
git acer 10 plus vice simplici.
jor Neronum mox grave prælium
mmisit, immanesque Rhœtos
12 Auspiciis pepulit secundis:
chandus in certamine Martio,
a morti pectora liberæ
ntis fatigaret ruinis:
14 Indomitas propè qualis undas

1 Senatorum.
2 Populi Romani.
3 Statuis & monumentis.
4 Per titulos statuis inscriptos, & fastos, qui menses annos rerum gestarum continent.
5 Possit virtutes tuas æternas reddere.
6 Ordo est. O maxime Principum qui terram incolunt, quâ

illustrat oras mundi habitabiles, i. ô P. inceps maxime omnium qui usquam
7 Quin Vindelici experies legis Latinæ, i. civilitatis & humanitatis nescii, di-
super, quid possies Marte, i. in re militari. De Vindelicis, vide supra Ode 4.
nas & auspiciis tuis acer Drusus plus quam semel dejecit Genaunos & Bren-
lia populos immanissimos & implacabiles. 9 Propter hostium crudelitatem.
uo congressu, sed iterum atque iterum. 11 Claudius Tiberius Nero sub-
Drusso in auxilium ab Augusto ad bellum conficiendum. 12 Auspiciis tuis.
, qui spectaretur in bello, quantis ruinis & cladibus fatigaret Rhœtorum
nortem non timentia propter libertatem. 14 Ordo est, Tiberius tum im-
are hostium turmas & mittere frementem equum per medios ignes qualis
dam est Auster cùm undas extrecr, Pleiadum choro scindente nubes.

15 Exercet Auſter, 16 Pleïadum choro
Scindente nubes: impiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum 17 medios per ignes.
Sic tauriformis volvitur 18 Aufidus,
Qui regna 19 Dauni perfluit Appuli:
20 Quum ſævit, horrendámque cultis
Diluviem 21 meditatur agris:
Ut barbarorum 22 Claudius agmina
23 Ferrata vaſto diruit impetu:
24 Primoſque & extremos metendo,
25 Stravit humum, ſine clade victor:
Te copiæ, te conſilium, & tuos
26 Præbente divos: nam tibi, 27 quo die
Portus 28 Alexandria ſupplex
Et vacuam patefecit 29 aulam,
Fortuna luſtro proſpera tertio
Belli ſecundos reddidit exitus,
Laudémque, & optatum peractis
Imperiis decus 30 arrogavit.
Te 31 Cantaber non antè domabilis,
Medúſque, & Indus, te 32 profugus Scythes
Miratur ô tutela præſens
Italiæ, 33 dominæque Romæ:
34 Te, fontium qui celat origines
Nilúſque, & 35 Iſter, te rapidus 36 Tigris,
Te, 37 belluoſus qui remotis
Obſtrepit Oceanus Britannis.
Te non paventis 38 funera Galliæ,
39 Duræque tellus audit Iberiæ:
Te cæde gaudentes 40 Sicambri
41 Compoſitis venerantur armis.

15 Agitat Auſter. 16 Virgilii arma, ortus & occaſus pluviosus eſt & tempeſtuoſus nobibus & vento ſcilicet. 17 Per medium pugnæ fervorem. 18 Aufidus Appulis fluvius, dicitur Tauriformis propter ejus impetum & mugitum, vel, quòd inſortibus arietis, relicto ſuo alveo, exundabat ſæpius. 19 Dauni Appulorum regis. 20 Cum eum auſterie cœleſtis imber. 21 Metaph. [illegible] ad animum, alii ſequuntur, minitatur. 22 Tiberius Nero. 23 Agmina ferro & armis munita. 24 Torrendo. Sic Virg. Proxima quæque metit gladio. 25 Operuit humum [illegible] ſuorum militum jactura. 26 Te ſuppeditante divos tuos, i. divos tibi [illegible] 27 Eodem quaſi fatali die, Alexandria ab Auguſto fuit capta, quo Druſus Vindelicos ſuperavit, tertio luſtro (i. quindecem annis) interpoſito. 28 In Alexandrinam & Cleopatra confugerant. 29 Domum regiam hoſte vacuam. Nam [illegible] Cleopatra & Antonius extincti. 30 Fortuna peperit divinos honores, tu [illegible] jam finitis attribuendos: ut Horat. in Epiſt.

Præſenti tibi maturos largimur honores
Jurandumque tuum per nomen ponimus aras.

31 Te miratur populus Hiſpaniæ à nullo ante Cæſarem victus [illegible] de Ode 6. Ode 8. lib. 3. 32 Scythes campeſtris huc illuc vagatur, nec in eodem loco. Vide Ode 35. l. 1. & Ode 24. l. 3. 33 Romæ principis urbium, vide ſupra. 34 Nilus Ægypti fluvius qui celat originem ſuorum fontium (i. cujus fontes [illegible] adhuc nemo ſcivit) audit te, i. te colit & veneratur. 35 Danubius, fluvius [illegible] 36 Tigris Armeniæ fluvius, adeò velox, ut aliquando ſua ingenia [illegible] 37 Te audit Oceanus, qui ingentes belluas in ſe continens, Britannos circumobis longè ſejunctos. 38 Galli mortem non extimeſcebant, vel, propter ferocitatem, vel quia ſibi perſuadebant quòd aliquando renaſcerentur. 39 [illegible] Hiſpaniæ. 40 Germaniæ populi bellicoſi. vide ſupra Ode 2. 41 Armis [illegible] ſimul poſitis & conditis, i. bello ſedato & finito.

AUGUSTI LAUDES. Ode XV.

Phœbus volentem prælia me loqui,
Victas & urbes, increpuit, lyra:
Ne parva Tyrrhenum per æquor
Vela darem, tua Cæsar ætas
Fruges & agris rettulit 3 uberes:
Signa nostro restituit 5 Jovi,
Direpta Parthorum superbis
Postibus: & vacuum duellis
Janum Quirini clausit: & ordinem
Rectum, & vaganti frena licentiæ
Injecit: 9 emovitque culpas:
Et veteres revocavit 10 artes,
Per quas Latinum nomen & Italæ
Crevere vires, famáque & imperi
Porrecta majestas ad ortum
Solis, 12 ab Hesperio cubili.
Custode rerum Cæsare, non 13 furor
Civilis aut vis eximet otium:
Non ira quæ 14 procudit enses,
Et miseras 15 inimicat urbes.
16 Qui profundam Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia: non Getæ,
Non Seres, 18 infidive Persæ,
19 Non Tanaim propè flumen orti.
Nos & 20 profestis lucibus & sacris,
Inter jocosi munera Liberi,
Cum prole, matronisque nostris
Rite deos prius 23 apprecati,
Virtute functos, more patrum, duces,
Lydis remisto carmine tibiis,
Troïamque & 25 Anchisen, Almæ
Progeniem Veneris canemus.

1 Apollo increpuit, i. objurgavit & admonuit me volentem prælia & victas urbes loqui lyra, i. lyrico carmine.
2 Nè res grandes essem Musæ canerem. Allegoricè significat id æquè periculosum esse, ac si parvo navigio in mari Tyrrheno navigaret.
3 Copiosas fruges.
4 Signa quæ Crassus amiserat à Parthis à quibus abstersum.
5 Jovi Capitolino, ubi signa militaria servari solebant.
6 Signa detracta à

postibus Parthorum qui nè victi viderentur signa Crassiana sua sponte Romanum remiserunt. 7 Et tua ætas clausit Janum Quirini, i. clausit Janum quod Romam, facta pace per universum terrarum orbem. Nam belli tempore Jani patebat. 8 Et injecit frena, licentiæ extra ordinem rectum vagantes leges constituit, quæ peccandi licentiam veluti frænis reprimerent, & pœnis in improbos constitutis. 10 Pristinas Romanorum virtutes. 11 Magnificata. 12 Ab occasu Solis. 13 Non bellum civile, aut violentia. 14 Procudi facit. 15 Inimicas reddit urbes. 16 Thraces, Germani. 17 Leges Julias non violabunt de adulteriis, vel alias leges quia sub 18 Infidelis, quia Crassum simulata pace occiderant. 19 Non Scythæ & 20 Diebus sacros, dies præcedentibus qui laboribus & privatis & publicis 21 Inter vina & lætas epulas. 22 Cum liberis & uxoribus. 23 Nos deos primum invocantes canemus claros duces qui pro patriæ salute sunt mortui. 24 Tibiarum varii erant modi, tres præcipuè, Dorius sive Hypodorius, & Lydius. 25 Canemus patrem Æneæ ipsumque Æneam Veneris totam gentem Julium, nempe Julium Cæsarem, Augustum, Tiberium,

Q. HORATII FLAC
EPODON LIBER.

AD MÆCENATEM. Epod. i.

Horatius ibit cum Mæcenate proficiſcente ad bellum cum contra Antonium.

1 IBis 2 Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula:
Paratus omne Cæſaris periculum
Subire, Mæcenas, tuo
3 Quid nos? quibus te vita ſit ſuperſtite
Jucunda: ſi contra gravis:
Utrùmne 4 juſſi perſequimur otium,
Non dulce ni tecum ſimul?
An hunc laborem mente 5 laturi, decet
Qua ferre non molles viros?
6 Feremus: & te vel per Alpium juga,
7 Inhoſpitalem & Caucaſum,
8 Vel Occidentis uſque ad ultimum ſinum,
Forti ſequemur pectore.
9 Roges, tuum labore quid juvem meo,
Imbellis, ac firmus parum,
10 Comes minor ſum, futurus in metu,
11 Qui major abſentes habet:
Ut aſſidens implumibus pullis avis,
Serpentium 12 allapſus timet
13 Magis relictis: 14 non, ut adſit auxili
Latura plus præſentibus.
Libenter hoc & omne 15 militabitur
Bellum in tuæ ſpem gratiæ:
16 Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis:

2 Amice Mæcenas, tu paratus ſubire omne periculum Cæſaris (idque tuo periculo) ibis Liburnis navibus inter alta navium propugnacula, i. inter turritas naves Antonianas. 2 In navibus humilioribus, ſic dictis à Liburnorum gente. 3 Quid nos faciemus, qui Romæ reſtamus? quibus vita eſt jucunda, te ſuperſtite & incolumi, gravis verò te mortuo. 4 Juſſi ab Auguſto domi manere, carmen per otium componemus, quod ſine te eſt ingratum. 5 An laturi ſumus hunc laborem militarem, ea mente, qua viros fortes decet? ipſe dat reſponſum. 7 Caucaſus eſt Scythiæ mons inhoſpitalis propter nives. 8 Uſque ad finum Gaditanum in Hiſpania juxta columnas Herculis, quid ego non bellicoſus, poſſim meo labore te juvare? 10 Si tuus minus tibi metuam præſens quam abſens. 11 Qui metu. 12 Serpentum in 12 Magis timet pullis relictis. Relictis eſt Dativi caſus. 14 Non eſt latura auxilii præſentibus quamvis adſit. 15 Militabitur à me. 16 Eſt Hypallage. Plures juvenci mei nitantur aratris illigatis, i. non ut plura habeam agri jugera poſſideam.

...lve Calabris ante ſydus feruidum
...ma mutet paſcua :
...et ſupremi villa candens Tuſculi
...tes tangat mœnia.
...ſuperque me benignitas tua
...auit, haud paraſſero,
...uod aut, auarus ut Chremes, terra premam,
...Diſcinctus aut perdam ut nepos.

17 Ne habeam multa ornamenta, quæ poſt ortum Canicularis paſcua mutent, ſcil. ex Calabria in Lucaniam.

...ea villa mei fundi Tuſculani in colle ſim & marmore candenti extructa, ſe ex ...ui oppidum Tuſculum à Telegono Circes & Ulyſſi filio ædificatum. 19 Quod ...ſi tenuitem, ut Chremes ille ſenex Terentianus. 20 Ut diſſolutus nepos pro ...egendam. Nepos propter propriam & vulgatam ſignificationem, luxurioſum & ...um hominem ſignificat.

VITÆ RUSTICÆ LAUDES.
Epod. ii.

...tus ille, qui 1 procul negotiis,
(Ut priſca gens mortalium)
...ma rura bobus exercet ſuis,
...ſolutus omni fœnore :
...que excitatur claſſico miles truci,
...que horret iratum mare :
...umque vitat 7 & ſuperbia civium
...tentiorum limina,
...aut 8 adulta vitium propagine
...ltas maritat populos :
...tilesque falce ramos amputans,
...feliciores inſerit :
...in 10 reducta valle mugientium
...Proſpectat errantes greges :
...12 preſſa puris mella condit amphoris :
...aut tondet infirmas oves.
...quum 13 decorum mitibus pomis caput
...arumnus arvis extulit,
...ut gaudet 15 inſitiva decerpens pyra,
...Certantem & uvam 16 purpuræ !
...Qua muneretur te Priape, & te pater
...Sylvane, tutor finium.
...ut jacere modò ſub 19 antiqua ilice,
...modò in 20 tenaci gramine.
...natur altis interim ripis aquæ :

1 Separatus ab urbana vitæ molestiis.
2 Ut primi homines in aureo ſæculo, qui in agris habitabant.
3 Qui rura à patribus accepta, propriis non conductis bobus colit.
4 Liber ab omni debito.
5 Neque militat neque navigat.
6 Forum vitat obilites agunt & adjudicantur.
7 Et divitum domos frequentat favoris inundi cauſa. 8 Cum adulta vitium propagine conjunctum populos. 9 Ramos ſupervacaneos. 10 In valle longa aut flexuoſa. 11 Proſpectat. 12 Mella è favis expreſſa. 13 Caput quaſi pomis coronatum. 14 Quum ruſticus, Eſt admirantis. 15 Pyra non ex ſemine nata, ſed pyra proprii loci. 16 Et decerpens uvam purpuream. Participium certandi Dativo jungitur. ...docet te Priape horrorum deus. 18 Sylvarum & agrorum cuſtos. 19 Sub ...umbra quæ laborem umbram præbeat. 20 In gramine, quod terræ firmitatem.

21 Queruntur in ſylvis aves:
Fonteſque lymphis 22 obſtrepunt manantibus,
Somnos 23 quod invitet leves.
At quum tonantis 24 annus hybernus Jovis
Imbres niveſque comparat:
Aut trudit acres hinc & hinc 25 multa cane
Aprosin 26 obſtantes plagas,
Aut 27 amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus 28 dolos.
Pavidumque leporem, & 29 advenam 30 laqueo
31 Jucunda captat præmia.
Quis non 32 malarum quas amor curas habet,
Hæc inter obliviſcitur?
Quòd ſi 33 pudica mulier in partem juvet
Domum atque dulces liberos:
(34 Sabina qualis, aut 35 peruſta ſolibus
36 Pernicis uxor Appuli)
37 Sacrum vetuſtis extruat lignis focum
Laſſi 38 ſub adventum viri:
Claudenſq; 39 textis cratibus lætum pecus,
40 Diſtenta ſiccet ubera:
Et 41 horna dulci vina promens dolio,
Dapes 42 inemptas apparet:
43 Non me Luerina juverint conchylia,
Magniſve 44 rhombus, aut ſcari
45 Si quos Eois intonata fluctibus,
Hyems ad hoc vertat mare:
Non 46 Afra avis deſcendat in ventrem meum,
Non 47 Attagen Ionicus,
Jucundior, quàm lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis arborum.
Aut herba 48 Lapathi prata amantis, & 49 gravi
Malvæ ſalubres corpori:
Vel agna feſtis cæſa 50 Terminalibus,
51 Vel hœdus ereptus lupo.
Has inter epulas, 52 ut juvat paſtas oves
Videre properantes domum!

21 Canunt aves. 22 Et fontes ſtrepitum & murmur faciunt. 23 Quies. 24 Hyems. Horum pro parte. 25 Multi canibus. 26 Io ſpecies retia. 27 Furcula uncopali, qua rete tenditur. 28 Quæ retia ſunt doli turdis, avibus voracibus. 29 Avenam tranſmarinam. Grues cum fœta ſalidiora petentes, maria tranſmittunt, triangulo formam efficiunt. M. Tul. 2. de Nat. 30 Gruem pedica captat. 31 Quæ omnia, nempe agri, turdi, lepus, grus, ſunt ruſticis jucunda laborum præmia. 32 Malarum curarum, quas propter amorem [illegible] antur. 33 Mulier caſta. 34 Qua ex ſunt Sabinæ mulieres aut Appulæ, fortiſſimæ. 35 Nigra. 36 Aut nigra uxor Appuli agilis vel parientis laborum. Hypallage. Si extruat ligna ſuper focum laribus ſacrum. 38 Paulò ante ad laborem paratas & domi natas. 39 Textis. 40 Si plena ubera mulgeat. 41 Hujus anni vina. 42 [illegible] præſtantiſſima) non magis me delectaverint, aut Rhombus vel, &c. 44 Ti piſcis magni pretii, ſic etiam Scarus. 45 Si quis Scaros hyems, (i. tempeſtas) vertat ad mare Italicum. 46 Gallina Africana non poteſt mihi eſſe cibus melior. 47 Attagen eſt avis Aſiatica inter nobiliſſimas habita. Ionia eſt pars Aſiæ, quæ fuit urbs Epheſus. 48 Lapathum Latini appellant rumicem, de cujus ſuccis tutibus conſule Dioſcoridem. 49 Corpori ægroranti. 50 Feſtis in honorem Termini dei celebratis, in cujus cutela veteres putabant eſſe ægrorum fines. 51 [illegible] e ſuccibus lupi ereptus ſuavior eſt ruſticis, quàm qui deſumptus eſt ex [illegible] manu noctis conſtat. 52 Quantum delectat,

…dos vomerem inversum boves
…trahentes languido:
…que vernas, ditis 53 examen domus,
…um 54 renidentes Lares!
…ubi loquutus fœnerator Alphius,
…jam futurus rusticus,
… 56 relegit idibus pecuniam:
…rit Kalendis ponere.

53 Verna sunt, quasi examen ap…pium, in divitis domo.
54 Circum Lares splendentes

…, vide Ode 18. lib. 2. 55 Fingit Horatius Alphium fœneratorem superio…dixisse quasi is approbaret vitæ rusticæ jucunditatem, sed ad ingeniu… …ffens properat ad pecuniam in fœnore collocandam. 56 Omnem pecuniam …rit, à debitoribus eam exigens Idibus (i. circa dimidiatum mensem) studet…um in fœnore collocare sequentis mensis Kalendis.

AD MÆCENATEM. Epod. iii.

…detestatur quod apud Mæcenatem ederat, cujus æstu…ebatur.

…rentis 1 olim si quis impia manu
…Senile 2 guttur fregerit:
…at cicutis allium nocentius.
…dura 4 messorum ilia?
…hoc venenum 5 sævit in præcordiis?
…m viperinus hic 6 cruor
…ous herbis me 7 fefellit? an malas
…Canidia tractavit dapes?
…Argonautas præter omnes candidum
…Medea mirata est ducem,
…ta tauris illigaturum juga,
…erunxit 10 hoc Jasonem:
…hoc delibutis ulta donis pellicem,
…serpente fugit alite:
…tantus unquam syderum insedit 12 vapor
…siculosæ Apuliæ:
…Nec munus humeris efficacis Herculis
…narsit æstuosius:
…si quid unquam 14 tale concupiveris,
…sæve Mæcenas, precor
…anum puella suavio opponat tuo,
…extrema & in sponda cubet.

1 Posthac.
2 Cervicem patris se…nis.
3 Edat, pro suppli…cio, allium suo calore nocentius cicutis, quæ frigore venenato necant.
4 Messoribus allium dare solebant, vide Virg. Alexin.
5 Venenum æstuat.
6 Sanguis viperæ ser…pentis, i. venenum.
7 Me la…ruit, i. me insidiis fefel…lit incoctus?

…uller venefica malè contrectavit dapes? 9 Posteaquam Medea mirata est, i. …Jasonem ducem præ omnibus Argonautis candidum, i. pulchrum. 10 Hoc …, sc. a lio, perunxit Jasonem, illigaturum juga ignota tauris, i. qui tauris …juga insueta injiceret. 11 Medea Glaucam Cretonis filiam vestibus hoc al…lentis ulta, aufugit per aërem vecta à dracone alato. 12 Nec tantus calor sy…Caniculæ præsertim, aridam invasit Apuliam. 13 Nec tunica ad Herculem à …amida, Nessi Centauri sanguine intincta, ardentius inflammavit humeros …efficacis, i. laboriosi & ad efficiendum apti. 14 Allium. 15 Precor, ut pu…dicum tuum effugiens, opponat manum osculo tuo, & cubet in exteriore lecti …alii fœtore offendatur, i. precor, ut neque te osculetur, neque & tibi pe… …præbeat,

21 Queruntur in ſylvis aves:
Fonteſque lymphis 22 obſtrepunt manantibus,
Somnos 23 quod invitet leves.
At quum tonantis 24 annus hybernus Jovis
Imbres niveſque comparat:
Aut trudit acres hinc & hinc 25 multa cane
Aprosin 26 obſtantes plagas,
Aut 27 amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus 28 dolos.
Pavidumque leporem, & 29 advenam 30 laqueo
31 Jucunda captat præmia.
Quis non 32 malarum quas amor curas habet,
Hæc inter obliviſcitur?
Quòd ſi 33 pudica mulier in partem juvet
Domum atque dulces liberos:
(34 Sabina qualis, aut 35 peruſta ſolibus
36 Pernicis uxor Appuli)
37 Sacrum vetuſtis extruat lignis focum
Laſſi 38 ſub adventum viri:
Claudenſq; 39 textis cratibus lætum pecus,
40 Diſtenta ſiccet ubera:
Et 41 horna dulci vina promens dolio,
Dapes 42 inemptas apparet:
43 Non me Lucrina juverint conchylia,
Magniſve 44 rhombus, aut ſcari
45 Si quos Eois intonata fluctibus
Hyems ad hoc vertat mare:
Non 46 Afra avis deſcendat in ventrem meum,
Non 47 Attagen Ionicus,
Jucundior, quàm lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis arborum.
Aut herba 48 Lapathi prata amantis, & 49 gravi
Malva ſalubres corpori:
Vel agna feſtis cæſa 50 Terminalibus,
51 Vel hœdus ereptus lupo.
Has inter epulas, 52 ut juvat paſtas oves
Videre properantes domum!

21 Canunt aves. 22 Et fontes ſtrepitum ſe murmurant faciunt. 23 Quæ res. 24 Hyemis. Rotum pro parte. 25 Multis canibus. 26 In oppoſita retia. 27 Parcula accipiti, qua rete deteritur. 28 Quæ retia ſunt dolo turdis, avibus voracibus. 29 Avenam tranſmarinam. Grues cum loca ſalubriora petentes, maria tranſmittunt, triangulo formam efficiunt. M. Tul. 2. de Nat. 30 Gruem pedica captat. 31 Quæ omnia, nempe apri, turdi, lepus, grus, ſimul ruſticis jucunda laborum præmia. 32 Malarum curarum, quæ propter amorem antur. 33 Mulier caſta. 34 Quales ſunt Sabinæ mulieres aut Appulæ, fortiſſimæ. 35 Nigræ. 36 Aut nigræ uxor Appuli agilis vel parientis laborum. Hypallage. Si extruat ligna ſuper focum laribus ſacrum. 38 Paulò ante ad uriti. 39 Septis. 40 Si plena ubera mulgeat. 41 Hujus anni vina. 42 labore paratas & domi natas. 43 Conchylia in lacu Lucrina capta (quæ ſunt præſtantiſſima) non magis me delectaverint, aut Rhombus vel, &c. 44 Piſcis magni pretii, ſic etiam Scarus. 45 Si quis Scaros hyems, (i. tempeſtas) vertat ad mare Italicum. 46 Gallina Africana non poteſt mihi eſſe cibus ſior. 47 Attagen eſt avis Aſiatica inter nobiliſſimas habita. Ionia eſt pars quæ fuit urbs Epheſus. 48 Lapathum Latini appellant rumicem, de cujus tutibus conſule Dioſcoridem. 49 Corpori ægrotanti. 50 Feſtis in honorem mini dei celebratis, in cujus tutela veteres putabant eſſe ægrorum fines. 51 e finibus lupi ereptus ſuavior eſt ruſticis, quàm qui deſumptus eſt ex ſuo Illam minoris conſtat. 52 Quantum delectat,

vomerem inversum boves
rahentes languido:
ere vernas, ditis 53 examen domus,
54 renidentes Lares!
ibi loquutus fœnerator Alphius,
jam futurus rusticus,
56 relegit idibus pecuniam:
nit Kalendis ponere.

53 Verna sunt, quasi examen servium, in ditis domo.
54 Circum Lares splendentes

, vide Ode 18. lib. 2. 55 Fingit Horatius Alphium fœneratorem superiora dixisse quasi is approbaret vitæ rusticæ jucunditatem, sed ad ingenium callidum properat ad pecuniam in fœnore collocandam. 56 Omnem pecuniam suam, i. debitoribus eam exigens Idibus (i. circa dimidiatum mensem) studet in fœnore collocare sequentis mensis Kalendis.

AD MÆCENATEM. Epod. iii.

detestatur quod apud Mæcenatem ederat, cujus æstu vexabatur.

ntis 1 olim si quis impia manu
Senile 2 guttur fregerit:
at cicutis allium nocentius.
dura 4 messorum ilia?
hoc venenum 5 savit in præcordiis?
viperinus hic 6 cruor
ctus herbis me 7 fefellit? an malas
Canidia tractavit dapes?
Argonautas præter omnes candidum
Medea mirata est ducem,
ta tauris illigaturum juga,
runxit 10 hoc Jasonem:
sedelibutis ultra donis pellicem,
serpente fugit alite:
tantus unquam syderum insedit 12 vapor
siculosæ Apuliæ:
Nec munus humeris efficacis Herculis
arsit æstuosius:
si quid unquam 14 tale concupiveris,
sceleste Mæcenas, precor
anum puella suavio opponat tuo,
extrema & in sponda cubet.

1 Posthac. 2 Cervicem patris senis. 3 Edat, pro suppl. cio, allium suo calore nocentius cicutis, quæ frigore venenato necant. 4 Messoribus allium dare solebant, vide Virg. Alexin. 5 Venenum æstuat. 6 Sanguis viperæ serpentis, i. venenum. 7 Me latuit, i. me insciò fuit inceptus?

ulier venefica malè contrectavit dapes? 9 Posteaquam Medea mirata est, i. Jasonem ducem præ omnibus Argonautis candidum, i. pulchrum. 10 Hoc , sc. a Io, perunxit Jasonem, illigaturum juga ignota tauris, i. qui tauris juga insueta injiceret. 11 Medea Glaucum Creontis filium vestibus hoc alis ultra, aufugit per aërem vecta à dracone alato. 12 Nec tantus calor syrii Caniculæ præsertim, aridam invasit Apuliam. 13 Nec tunica ad Herculem à amida, Nessi Centauri sanguine intincta, ardentius inflammavit humeros efficacis, i. laboriosi & ad efficiendum apti. 14 Allium. 15 Precor, ut puellarum tuum effugiens, opponat manum osculo tuo, & cubet in exteriore lecti allii fœtore offendatur, i. precor, ut neque te osculetur, neque & tibi præbeat,

AD VOLTEIUM MENAM LIBERT
Pompeii Magni. Epod. iv.

1 Naturaliter.
2 Tanta mihi tecum discordia est.
3 Qui latus habes perustum & valdè flagellatum funibus Hispanicis. Species pro genere.
4 Cujus crura perusta sunt & attrita ferreis compedibus.
5 Pecuniæ ex Liberto nobilem non efficiunt.
6 Te incedente per

LUpis & agnis quanta 1 sortitò obtigit,
2 Tecum mihi discordia est,
3 Ibericis peruste funibus latus,
4 Et crura dura compede.
Licet superbus ambules pecuniâ,
5 Fortuna non mutat genus:
Vidésne, 6 sacram metiente te viam
7 Cum bis ter ulnarum toga,
8 Ut ora vertat hue & huc euntium
9 Liberrima indignatio?
10 Sectus flagellis hic triumviralibus,
Præconis ad fastidium,
Arat Falerni melle fundi jugera,
Et Appiam mannis terit:
11 Sedilibúsque magnus in primis eques
Othone contempto sedet:
12 Quid attinet 13 tot ora navium gravi
Rostrata duci pondere
Contra latrones atque servilem manum,
Hoc hoc tribuno militum?

viam sacram, quæ ducit ad Capitolium. 7 Indutus togam sex ulnarum latu plam more divitum. 8 Vidésne quo modo liberrima indignatio hominu antium ora in te convertat? 9 Indignatio aperta fine fuco, aut aliqua tione. 10 Est hæc oratio indignantis populi in Menam. Hic cæsus flagell rum justu usque ad satietatem præconis, arat mille jugera fundi optimi in C & perequitat viam Appiam (qua itur ad agrum Falernum) mannis, i. equis ad luxum nobilium & fortunatorum hominum accommodatis. Aug. Fa cloth. 11 Menas factus Tribunus militum sedet in primis ordinibus coem Ro cio O bone Iuram, qua sancitum erat, nè quis ex infimo hominum g eques, aut sederet intra quartum decimum theatri gradum. Menas igitur ô tem contempsit, quòd aliquando fuerat servus, etsi jam quadraginta millia habeat. 12 Quid prodest elatiem ab Augusto armari contra piratas & serv vos (quos Sextus Pompeius armis instruxit) si Menas ipse pirata & servus si militum. 13 Naves rostratas, quarum summæ partes ære & ferro sunt m

IN CANIDIAM VENEFICA
Epod. v.

1 Exclamat pietate violatus quem furtim rapuere Gadibus a-

1 AT ô deorum quisquis in cœlo regis
Terras & humanum genus,
2 Quid iste fert tumultus, 3 quid omnium
Vultus in unum me truces?

que veneficæ mento terræ sub terra defoderant, fameque necare cond ex ejus jecore & medulla, arte Necromantica Philtrum, e u populum amat reri. Exc amat, inquam, O omnes dii qui regitis terras homi ésque. 2 Q vel, quid tibi vultu ista tumultuosa mulierum festinatio? 3 Quid om contra me solum volunt.

Liberos te, si vocata partubus
Lucina veris affuit:
Per hoc inane purpuræ decus precor,
Per improbaturum hæc Jovem.
Sed ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro bellua?
Hæc trementi questus ore, constitit
Insignibus raptis puer,
Impubè corpus, quale posset impia
Mollire 12 Thracum pectora:
Nodis brevibus implicata viperis
Crines & incomptum caput,
Jubet sepulchris caprificos erutas,
Jubet cupressus 15 funebres,
Et uncta turpis ova 16 ranæ sanguine.
Plumámque nocturnæ 17 strigis,
Herbasque quas 18 Jolcos atque 19 Iberia
Mittit, venenorum ferax,
Et ossa ab ore rapta jejunæ canis,
In Flammis aduri Colchicis,
Atræ; expedita Sagana, per totam domum
Spargens 23 Avernales aquas,
Horret capillis, ut 25 marinus asperis
Echinus aut 26 currens aper.
Abacta nulla Veia conscientia,
Laboribus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus:
Quo posset infossus puer
Tot die bis terve mutatæ dapis
Memori 30 spectaculo.
Cum promineret ore, quantum extant aquæ
Per intima ventre corpora:
Exucta uti medulla, & aridum jecur,
Pueris esset poculum:

4 O Candida rogo te per liberos tuos si quos verè peperisti.
5 Diana à parturientibus invocabatur, quod nascentibus opem ferre putabatur.
6 Te rogo per hanc prætextam purpuream (nobilitatis indicem) quæ mihi tamen nihil proderit ad crudelitatem vestram mitigandam.
7 Te rogo per Jovem hæc maleficia vindicaturum.
8 Ut bellua ferro saucia.
9 Postquam puer hæc tremula voce questus, finem querendi fecit, &c. To Ornamento

Insignibus raptis, sc. Prætexta & bulla quæ erant Patriciorum insignia. 11 Existens impubè corpus, cum e, &c. 12 Pectora crudelium & barbarorum hominum. Jubens crines viperis implicatos Furiarum instar. 14 Juber adhiberi caprificos & sepulchris extractas quasi diis inferis sacrificatura. 15 Cupressus funeri dicatur, quia ut Cupressus cæsa nunquam revirescit, sic mortui ad vitam minimè. Vide Ode 14. lib. 2. 16 Rubetæ. 17 Strix est avis mali ominis, quæ nocte tempore volat & stridorem pro cantu habet. 18 Jolcos est urbs Thessaliæ. 19 Hispania sed civitas montibus Colchicis vicina. 20 Quæ creduntur aviditate amorem transferre, ideoque multum valere ad poculum amoris conficiendum. Flammis ex ritu paratis, quo apud Colchos, opera & arte Medeæ, erant paratæ Creontis domum ejusque filiam Creusam conflagrandam. 22 Sagana succinctæ magnæ proprium alterius veneficæ. 23 Aquas ex Averno lacu petitas. 24 Horreret capillis asperis in capite erectis. 25 Ut marinus Echinus cui similis est Porcus terrestris, & eodem modo spinis est consertus. 26 Ut aper furens, qui dorsum habet setas in dorso insurgentes. 27 Veia tertia veneficæ nullius maleficii pœnitentia deterrita. 28 Vehementer anhelans scrobem faciens. 29 In eum finem, &c. 30 Aspectu dapis novæ sæpius appositæ sed semper sublatæ. 31 Cum è terra delossus extaret è terra. 32 Ista est causa hujus facinoris. Alii legant vel exerta.

33 Interminato cum ſemel fixa cibo
Intabuiſſent 34 pupulæ.
35 Non defuiſſe maſculæ libidinis
36 Ariminenſem Foliam
Et 37 otioſa credidit Neapoli,
Et omne vicinum oppidum:
38 Quæ ſidera excantata voce 39 Theſſala,
Lunámque cœlo deripit.
Hic 40 irreſectum ſæva dente livido
Canidia rodens pollicem
Quid dixit? aut quid tacuit? 41 O rebus meis
Non infideles 42 arbitræ,
Nox, & 43 Diana, quæ ſilentium regis,
44 Arcana cum fiunt ſacra:
Nunc nunc adeſte, nunc 45 in hoſtiles domos
Iram atque numen vertite.
46 Formidoloſa dum latent ſylvis feræ,
Dulci ſopore languidæ,
47 Senem (quod omnes rideant) adulterum
Latrent 48 Suburanæ canes,
49 Nardo perunctum, quale nec perfectius
Meæ laborarunt manus.
50 Quid accidit? cur dira barbaræ minus
Venena Medeæ valent
Quibus 51 ſuperbam fugit ulta pellicem
Magni Creontis filiam,
Quum 52 palla, tabo munus imbutum, novam
Incendio 53 nuptam abſtulit?
Atqui nec herba, nec latens 54 in aſperis
Radix 55 fefellit me locis.
56 Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.
Ah, ah, ſolutus ambulat veneficæ
Scientioris 57 carmine:
58 Non uſitatis Vare potionibus

31 Vetito & interdicto cibo quem tangere puer eſt prohibitus.

34 Oculorum acies cum intabuiſſent ſemel, i. cum tabidæ apparuiſſent uno impetu non temporis ſucceſſu.

35 Norunt Neapolitani hujus facinoris interfuiſſe etiam Foliam veneficam, quæ fœminarum amore adeò exarſit, ut tanquam vir in fœminas ageret.

36 Ariminum eſt urbs in Italia.

37 Neapolis ſica eſt in ſeceſſu, vitæ tranquillæ & otioſæ aptiſſimo.

38 Quæ Folia deripit ſidera, &c. 39 Voce magica, vel cantionibus Magicis, quibus Theſſali lunam & ſidera è cœlo in terram devocant. Virg. Carmina vel cœlo deducere lunam. 40 Unguem pollicis non reſectum. Nam mulieres veneficæ ſuos nutriunt, non ſecant, quippe quæ non minus corpore quam animo turpes ſint deformes. 41 Hæc dicuntur à Canidia, O rebus meis, &c. 42 Non infideles ſint ſacrificia, ſeu potiùs maleficia celebrantur. 43 Luna ſilentium regere dicitur, quia nox taciturna eſt. 44 Dum nocturna maleficia. 45 In Varum ſenem, qui me aſperna vim veſtram divinam vertite. 46 Noctu. 47 Ut Varum ſcortatorem canes allatrent in ſubura, dum ibi meretrices ſectator, quem omnes etiam rideant propter ſuum in ſenē amorem. 48 Subura locus eſt in urbe Roma quæ inter Eſquilias & Viminalem jacet meretricum ferax. 49 Unguento Nardino perunctum. 50 Miratur Canidia, cur venena præſtantiſſima, quæ in Varum adhibuerat minus valerent quam quibus uſa eſt Medea in Creuſam Creontis filiam. 51 Creuſam poteutem & ſuperbam regis filiam. 52 Palla accepta, Creuſa cum tota Creontis regia ſubitò incendio aggravit. 53 Creuſam Jaſoni nuptam. 54 In montibus. 55 Latuit me. 56 Indormit cubilibus unctis oblivione omnium pellicum, i. dormit ſecurus, nec de pellicum ſuarum pellicum amore ſollicitus. 57 Veneficæ doctioris cantione. 58 Non uſitatis veneficiis tu ad me recurres velis nolis.

(O multa fleturum caput)
me recurres, 60 nec vocata mens tua
Marsis redibit vocibus.
Ista pirabo, majus infundam tibi
Fastidienti poculum.
Priusque cœlum 62 sidet inferius mari,
Tellure porrecta super:
Non non amore sic meo flagres, uti
Bitumen 64 atris ignibus.
Sub hæc puer, jam non, ut antè, mollibus
Lenire verbis impias:
Stridoribus 67 unde rumperet silentium,
Sinistra 68 Thyesteas preces.
Venena magnum fas nefasque non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira detestatio
Nulla expiatur victima.
Quin, 72 ubi perire jussus expiravero,
Nocturnus occurram furor:
Petamque vultus umbra curvis unguibus:
(74 Quæ vis deorum est manium)
Inquietis 75 assidens præcordiis,
Pavore somnos auferam.
Sectabere turba 76 vicatim hinc & hinc saxis petens
Contundit obscœnas anus.
Illi insepulta membra 77 different lupi,
Et 78 Esquilinæ alites,
Neq; hoc parentes, heu mihi superstites,
Sepulcrum fugerit spectaculum.

59 O caput multum fleturum, i. cui multa impendent mala.
60 Nec mens tua facta semel à me insana, ad sanitatem reverteretur carminibus potentissimis, qualia sciunt Marsi, Apulis populi, qui à Circe venefica didicerunt.
61 Tibi fastidienti & aspernanti me.
62 Prius cœlum subsidebit mari, quam, &c Natura mutabitur, Hyperbole est.
63 Tellure superjecta.
64 Ignes ex bitumine nigrescentes.

65 Paulò postquam hæc locuta est Canidia. 66 Lenibar. 67 Dubius à qua parte loquendi sumeret. 68 Emisit diras execrationes qualibus Thyestes in fratrem Atreum usus est. 69 Mulieres venefica fas & nefas confundere, suisque venefitiis humana & divina pervertere possunt, sed humanæ vitæ sortem nequeunt immutare: neque possunt effugere quin suorum maleficiorum pœnas dent, & morte pereant miserabili. Alii aliter hunc locum exponunt. per me libera est sua cuique opinio. 70 Execrationibus vos persequar. 71 Nullo purgatur sacrificio. 72 Ubi mortuo, vobis per noctem occurram & perterrefaciam, sic Dido: Omnibus umbra locis adero, dabis improbe pœnas. 73 Et ego umbra involabo in facies vestras. Quæ umbra vis est & ultio deorum manium sic ut per umbras dii manes se vindicent. 75 Et ego inhærens præcordiis nunquam quiescentibus auferam somnos, &c. 76 Undique vicis. 77 Discerpent & dissipabunt corpora vestra insepulta, quo nihil unquam fuit horribilius. 78 Vultures aves, in Esquiliis (colle urbis Romæ) volitant. 79 Parentes mei mihi superstites (ad suum luctum leniendum) videbitis venefica insepultas, atque earum membra à canibus & avibus dilacerata.

CASSIUM SEVERUM POETAM maledicum & petulantem. Epod. vi.

Quid 1 immerentes hospites vexas, 2 canis,
Ignavus 3 adversum lupos?

1 Cur hospites vexas nihil mali meritos?

2 Latrator. 3 Imbecillis & nullius animi comera eos, qui te mordere possunt.

4 Quin

4 Quin huc inanes, si potes, vertis minas?
Et me 5 remorsurum petis?
6 Nam qualis aut 7 Molossus, aut fulvus 8 Lacon,
(9 Amica vis pastoribus)
Agam per altas aure sublata nives,
Quæcunque præcedit fera.
10 Tu quum timenda voce complesti nemus,
11 Projectum odoraris cibum,
Cave, cave: namque in malos asperrimus
12 Parata tol'o cornua,
13 Qualis Lycambæ spretus infido gener,
14 Aut acer hostis Bupalo.
An 15 si quis atro dente me petiverit,
Inultus ut flebo puer?

4 Cur non in me conversus mihi minas inanes, quæ præter verba nihil sunt? 5 Qui parcs tibi referam gratias. 6 Ordo est. Nam ego agam, i. persequar per altas nives alacer & aure sublata omnem feram quæcunque præcedit me, & agam telis qualis aut, &c. 7 Magnus & procerus. 8 Canis Lacedæmonicus admodum agilis. 9 Defensus pastoribus charus. Quia canes à lupis greges protegunt. 10 Tu cum convitiis & carmine maledico aliquem es insectatus, pretio tibi oblato. latrare definis. 11 Mos ignavissimi. 12 Tollo cornua tanquam taurus, ad feriendum eos, qui mihi nocent. 13 Talis nimirum qualis fuit Poëta Archilochus Iamborum scriptor, qui amaritudine, Lycamben socerum laqueo vitam finire coegit. 14 Hunc Poëta acerrimus, quem dicunt ad suspendium adegisse Bupalum pictorem. 15 An quis lingua virulenta me carpserit, an, ut puer ad lachrymas confugiam? Nam quam. Est enim pueri injurias ferè, viri verò ulcisci. Sed hoc vetat lex Dei. Nam vindictam mihi, & ego retribuam, inquit Dominus.

AD POPULUM ROMANUM.
Epod. vii.

Execratio belli civilis gesti hinc Bruto & Cassio, illinc Octaviano, M. Antonio, & M. Lepido Coss.

1 Scelesti, id est, impii sunt in patriam, ubi civis à cive interficitur. 2 Cur enses in vaginis inclusi jam distringuntur? 3 Terra marique. 4 Carthago semper fuit imperii Romani æmula. 5 Romanus miles. 6 Britannus bello nondum domitus. 7 Per sacrani viam vinctus duceretur ad Capitolium in triumpho. 8 Secundum Parthorum inimicorum vestrorum. 9 Sua dextra, id est, bellis civilibus. 10 in animal alterius generis, vestra igitur crudelitas est plus quàm ferina. 11 ne an major vis (utpote fatalis necessitas) an culpa causa est civilis furoris?

QUò quò 1 scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses 2 conditi?
Parumne 3 campis atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non ut superbas 4 invidæ Carthaginis
5 Romanus arces ureret:
6 Intactus aut Britannus ut descenderet
7 Sacra catenatus via:
Sed ut, secundum 8 vota Parthorum, 9 sua
Urbs hæc periret dextera:
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Unquam 10 nisi in dispar feris,
11 Furorne cæcus, an rapit vis acrior,

…a? responsum date.
…ent: & ora pallor albus infecit?
…s Mentesque perculsæ stupent.
…ic est, acerba fata Romanos agunt,
…que efflsque fraternæ necis:
…ti immerentis fluxit in terram Remi
…5 Sacer nepotibus cruor.

12 Mentes, sceleris conscientia obstupuerunt.
13 Sic est, ut dii fratri

…lius Romuli (qui fratrem Rhemum dominandi causa interemit) immiserunt in …es hæc bella civilia. 14 Postquam cruor innocentis Rhemi effusus est in ter… 15 Cruor nepotibus sacer, id est, execrabilis, vel perniciosus posteris qui pœnas …ent ejusdem sceleris.

AD ANUM LIBIDINOSAM.
Epod. viii.

…R Ogare longo putidam te sæculo
… Vires quid enervet meas?
…is sit tibi dens ater, 2 & rugis vetus
…rontem senectus exaret:
…nque turpis inter aridas nates,
…odex velut crudæ bovis.
…id incitat me pectus, & mammæ 5 putres,
…ginæ 6 quales ubera:
…enteque mollis, & femur 8 tumentibus
…xile suris additum.
…Illo beata, funus atque imagines
10 Ducant triumphales tuum:
…ec sit marita quæ rotundioribus
…Onusta 11 baccis ambulat.
…id, quòd 12 libelli Stoici inter sericos
…acere pulvillos 13 amant?
…Illiterati num minus nervi rigent?
…Minúsque languet 15 fascinum?
…nd ut 16 superbo provoces ab inguine,
17 Ore allaborandum est tibi.

1 Poeta fatuus orationem non profert integram sed præcisam, est igitur subaudiendum, Oporter, decetne quæsumus est, aut simile. Non te pudet putidam, i. marcescentem longa ætate rogare me quid vires meas debiliter & ad Venerem ineptas reddat?
2 Et cum

…rontem tibi rugosam effecerit. 3 Cumque dehiscat turpis podex veluti po… bovis, quæ crudicate laboret, undè cibum malè concoquit, atque ideò crudus ex… ejicit. 4 Sed pectus tuum incitat me ad Venerem, &c. Ironia est amarissi… 5 Mammæ pendulæ non turgentes, ut in puellis. 6 Tales mammæ, qualia …ginæ ubera. 7 Venter rugosus & luridus. 8 Et hydropicis suris gracile se… oppositum, quod sæpè fit tabidis. 9 Dives esto & nobilis. 10 Præcedant funus …imagines triumphales, id est, imagines majorum vestrorum, qui triumpharunt, ad …arandam generis tui antiquitatem. 11 Unionibus, quos rotunditas reddit præ… 12 Philosophiæ studium præ se fert, ut adveniente amatore, docta & honesta …ntur esse. Absit, ut hac nostra ætate sint hujus farinæ ullæ mulieres, quæ Biblia …ra in manibus ad templum ferentes: atque illa domi inter pulvinaria reponentes, …ritus divinis & arduis non solùm inter se & cum suis maritis consertare soleat, …etiam cum eruditissimis Theologiæ professoribus manus conserere audeant, eò …ut piæ atque religiosæ specie tantum non revera esse videantur. Non est …judicare. Hoc tantùm dico, ut virorum, sic fœminarum alia sunt hypocrisis, …religiosæ cum libris, sine libris 13 Solent. 14 Ineruditorum nervi. (i. penes vel men… sine literis num minus arriguntur? 15 Fascinum est virile membrum, cujus species …o pueri suspensa fascinationibus erat remedio. 16 Ab inguine fastidiosè, …ngua. Adeò obscœna sunt ista, ut salva verecundia explicari non possint.

AD

AD MÆCENATEM. Epod. 9.

Præsentit voluptatem, quam percipiet ex Augusti victoria adversùm Antonium & Cleopatram.

1 Vinum Cæcubum servatum ut reponitur ad festas epulas.
2 In prætorio navali apud Actium, ubi Antonium & Cleopatram Cæsar superaverat.
3 Gratum, quia Jupiter auctor est victoriæ.
4 Lyra sonante carmen Dorium tibiis sonantibus carmen barbarum, i. Phrygium vel Lydium.
5 Ut nuper tecum bibi.
6 Fugatus freto Siculo.
7 Sextus Pompeius, qui se Neptuni filium prædicabat, 8 Ustis navibus ab Augusto. 9 Ejus compedes civibus Romanis, quas servis detraxerat in Sicilia, eos ut armaret ad patriam, vide supra, Epod. 4. 10 Antonius pro mancipio Cleopatræ fert. Heu 6 posteri, vos propter infamiam negabitis. 11 Portat palum, quo cadaver configitur. 12 Eunuchi, virilitate amissa, unde multum de calore naturali amittitur. Ideò sunt rugosi, horum magna erat copia in comitatu Cleopatræ, vide Od. 19 Canopeum est tentorii genus ad culices excludendos thalamis, non castris. 24 Contra hunc Antonium Galli ad Cæsarem transfugientes convertuntur bis mille equos spadonibus Ægypti se vire dedigantes. Nota, quòd Cæsar hi niut exercitus habebant in littore & pedestres & equestres pro tempore classium navale erant paratæ. 15 Alexandriam versus. 16 Puppes ad fugam c paratæ. 17 Vox est exprimens gaudium militum qui Imperatorem triumph Prosequebantur. 18 Tu in mora ex curribus triumphalibus qui jam para 19 Juvencas à tauro integras & paratas ad sacrificium pro victoria. 20 Ma de Jugurtha Afrorum duce triumphavit. 21 Neque Africano bello reportati (nempe Scipionem) Augusto parem. 22 Scipioni sua virtus æternam memor peris propter Carthaginem deletam & eversam, quæ victoria illi semper sepulchri. 23 Antonius lugubre paludamentum, i. vestem mœroris indut. pro ergo depositio,

1 Vinum Cæcubum
Servatum ut reposi-
tum ad fe-
stas epulas.
2 In præ-
torio naval
apud Acti-
um, ubi
Antonium
& Cleopa-
tram Cæ-
sar superа-
verat.
3 Gratum,
quia Jupi-
ter auctor
est victo-
riæ.
4 Lyra
sonante
carmen
Dorium ti-
biis sonan-
tibus car-
men barba-
rum, i.
Phrygium
vel Lydi-
um.
5 Ut nuper
tecum bibi.
6 Fugatus
freto Sici-
lio.
7 Sextus

Quando 1 repostum cæcubum ad festas dapes,
2 Victore lætus Cæsare,
Tecum sub alta (sic Jovi 3 gratam) domo,
Beate Mæcenas, bibam,
Sonante mistum tibiis carmen lyra,
4 Hac Dorium, illis barbarum?
5 Ut nuper, 6 actus quum freto 7 Neptunius
Dux fugit, 8 ustis navibus,
Minatus urbi 9 vincula, quæ detraxerat
Servis amicus perfidis.
10 Romanus (heu posteri negabitis)
Emancipatus fœmina
Fert vallum & arma miles, & spadonibus
Servire 12 rugosis potest:
Interque signa turpe militaria,
Sol aspicit 13 canopeum.
14 Ad hunc frementes verterunt bis mille equos
Galli canentes Cæsarem.
Hostiliumque navium portu latent
Puppes 15 sinistrorsum 16 citæ.
17 Jo triumphe, 18 tu moraris aureos
Currus & 19 intactas boves.
Jo triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportasti 20 ducem,
Neq; Africano, 21 cui super Carthaginem
Virtus sepulchrum condidit:
Terra marique victus 23 hostis Punico

…re mutavit ſagum:
…centum nobilem Cretam urbibus,
…is iturus 25 non ſuis,
…ercitatas aut petit Syrtes Noto:
…Aut fertur incerto mari,
…Cæcubum 30 Chia vina aut 31 Lesbia:
…quod fluentem nauſeam coerceat,
…tire nobis 31 Cæcubum.
…metúmque Cæſaris rerum juvat
…Dulci Lyæo ſolvere.

24 Gens centum hæc fuit civitates, vide Ode 27. lib. 2.
25 Ventis adverſis & contrariis.
26 Syrtes tempeſtuoſas & Noto ventoſas.

…ſcim quò fugiat. 28 Affer huc grandiores calices ut bibamus liberalius. Vinum Chium, inſula in Ægeo. 30 A Lesbo inſula. 31 Vinum Cæcubum ciborum digeſtioni eſt utile: quamobrem cum ſtomachi cruditatem tollat, fluentem etiam nauſeam fedat & coercet. Alii aliam reddunt rationem, nempe, quòd vinum Cæcubum aſtringendi eſt & pungens. 32 Juvat dulci vino relaxare merum propter incertum futurum, vide Od. 7. l. 1. Lyæus eſt nomen Bacchi, ἀπὸ τῦ λύειν, i. ſolvere.

IN MÆVIUM POETAM, CUI naufragium precatur. Epod. X.

Mala ſoluta navis exit alite,
Ferens 2 olentem Mævium.
Horridis utrumque verberes 3 latus
…ſter memento fluctibus,
…4 rudentes Eurus, 5 inverſo mari,
…ſque remos 6 differat.
…at Aquilo quantus altis montibus
…git 7 trementes ilices.
…ſidus 8 atra nocte amicum appareat,
Qua triſtis Orion cadit,
…iore nec feratur æquore,
…am 10 Graia victorum manus:
…Pallas uſto vertit iram ab Ilio
…in impiam Ajacis ratem.
…quantus inſtat navitis 13 ſudor tuis,
…que pallor 14 luteus,
…illa non virilis ejulatio,
…os & 16 averſum ad Jovem:
…ius udo quum 18 remugiens ſinus

1 Malo auſpicio navis de ſtatione exit.
2 Ferens petri odoris hominem & ruſpem poëtam, de quo Virg. Qui Bavium non odit, amet tua carmina Mævi.
3 Utrumque latus navis.
4 Funes navales.
5 Mari ventis contrariis agitato.
6 Diſſipet & diſperſos ferat.

…ſcuſſus. 8 Tenebroſa nocte ſine lunæ lumine. 9 Qua nocte occidit triſtis ſidus cœleſte, cujus occaſus tempeſtates excitans, triſtes nautas efficit. 10 Graci victores, quorum complures naufragio perierunt. 11 Ajax Caſſandræ ſupplicem, in ejus templo ſtupraverat. 12 Apoſtrophe Poëtica ad Ajacem. 13 Labor & metus propter tempeſtatem impendentem. 14 Color croceus pallidóque conſtans, ſic dictus, à luteo, herba in cujus vertice flores emicant. 15 Planctus ſœmineus præ timore naufragii. Ejulatio eſt fœminarum clamor, virorum, vagitus infantium. 16 Ad Jovem preces non audientem, vel 17 Cum Adriaticus ſinus, humido Auſtro ſæpè murmurans navem fregerit, eſt à botus.

Noto

Noto carinam ruperit.
19 Opima quòd si præda curvo littore
20 Porrecta mergos 21 juveris,
22 Libidinosus immolabitur caper,
23 Et agna tempestatibus.

19 Quid si in facto naufragio in litus ejectis mergis. 20 Porrecta mergos] 21 juveris] 22 Libidinosus immolabitur caper] 23 Et agna tempestatibus.

præda pinguis existens. 20 More mortuorum præda extenta. 21 Pavere] aves marinas à facilitate mergendi sic nominatas. 22 Non quòd caper maribus immolari est solitus, sed quia Mævius Poëta fuit petulans & libidinosus. [illegible] nigra, Virg. lib. 3. Æn. Nigram hyemi pecudem, Zephyris felicibus Alb[illegible]

AD PETTIUM CONTUBERNALE
Epod. xi.

Amore Lyciſci occupatus, non poteſt operam conſo[illegible] verſui faciendo.

PEtti, 1 nihil me, ſicut antea juvat
Scribere verſiculos
2 Amore perculſum gravi:
3 Amore, qui me præter omnes, expetit
Mollibus in pueris
Aut in puellis urere.
4 Hic tertius December, ex quo deſtiti
Inachia furere,
Sylvis honorem decutit.
Heu me per urbem (nam pudet tanti mali)
6 Fabula quanta fui!
Conviviorum & pœnitet,
7 In queis amantem & languor & ſilentium
8 Arguit, 9 & latere
Petitus imo ſpiritus.
10 Contráque lucrum, nil valere candidum
Pauperis 11 ingenium
Querebar, applorans tibi:
12 Simul calentis 13 inverecundus deus
Fervidiore mero
Arcana promorat loco.
Quod ſi meis inæſtuat præcordiis
14 Libera bilis, 15 ut hæc
Ingrata ventis dividat
16 Fomenta, vulnus nil malum levantia:
Deſinet imparibus

1 Nihil me juvat. 2 Amore Lyciſci pueri. 3 Eſt Anadiploſis. 4 Ordo eſt, hic tertius December. (id eſt, annus) decutit ſylvis honorem, id eſt, frondes quæ ſunt arborum honos & ornamentum. 5 Inachiam amare. 6 Quam multus ſermo de me habitus eſt propter Inachiæ amorem? 7 In quibus conviviis langvor, i. pallor, frequentium, & ſuſpiria, indicia erant amoris mei. 8 Probavit. 9 Suſpirium [illegible] prodiſtum. 10 Contra rivalium munera & largitiones. 11 Querebar candi[illegible] res, ingenii acumen, ſapientiam, & hujuſmodi, nihil valere apud avaram [illegible] 12 Simul ut Bacchus protulerat arcana mea è loco ſuo, id eſt, pectore meo [illegible] bam (id eſt, ebrius eram) vino fervidiore. 13 Bacchus facit homines inver[illegible] 14 Iracundia non impedita ab amore. 15 Ut hæc ingrata amoris pabula di[illegible] ex animo meo dimoveat. 16 Suſpiria, lachrymas, ſilentium, querelas, [illegible] gunia, quæ amoris valneri levamen non afferunt.

Cetare 17 fummotus pudor.
hic ſeverus te palam laudaveram,
ſus abire domum,
Ferebar 20 incerto pede
os amicos (heu) mihi poſtes, & (heu)
limina dura, quibus
Lumbos & infregi latus.
e gloriantis quamlibet mulierculam
re mollitia,
Amor Lyciſci me tenet:
le expedire non amicorum queant
Libera conſilia,
Non 25 contumeliæ graves:
d alius ardor aut puella candida,
t 27 teretis pueri,
Longum 28 renodantis comam.

17 Impudentia deſinet cetare imperitis, i. cum rivalibus ſuperioribus & ditioribus. 18 Poſtquam hæc magnificè dixeram te palam, i. coram te. Petſi. 19 A te juſſus. 20 Incertus quo irem quidve a-

hortar ad poſtes, i. Inachis ædes mihi inimicas. 21 Ad dura ejus veſtibula, quæ jacebam totas noctes. 22 Ordo eſt. Nunc amor Lyciſci gloriantis ſe vincere mollitia quamlibet mulierculam, me tenet. 23 A quo amore me extricare. Conſilia vera & ab adulatione libera. 25 Non objurgationes, vel injuriæ ab amicis. 26 Sed alius amor. Ovid. Succeſſore novo tollitur omnis amor. Juvenis membra ſolida & ſucci plena. 28 Aliud amor pueri in nodum colligentis, Quod faciebant pueri impudici. Vide Ode 10. lib. 4.

ANUM LIBIDINOSAM QUÆ ſe ab eo ſubigi cupiebat. Epod. xii.

Id tibi vis mulier nigris digniſſima 1 barris?
Munera cur mihi, quidve 2 tabellas
is, 3 nec firmo juveni, 4 neque naris obeſæ,
Namque ſagacius unus odoror,
pus, an gravis hirſutis cubet 6 hircus, in alis:
quam canis acer, ubi lateat ſus.
is ſudor 8 vietis & quàm malus undique membris
Crebeſcit odor, quum 9 pene ſoluto
Indomitam properat rabiem ſedare: 11 neque illi
am manet humida creta, colorque,
Lacrymoſo fugatus crocodilli: jamque 13 ſubando
Tenta cubilia 14 tectaque rumpit.

1 Non viris digna ſed barris, i. elephantis. Indicia quæ magni habent gentiles, forſitan intelligit valentiſſimos & mentulatiſſimos amatores. 2 Cur mittis Epiſtolas quibus me ad tuam libidinem

ſollicitas? 3 Mihi juveni, in certamine venereo non valido. 4 Sed naribus ſanis, cui tua immundities placere non poteſt. 5 Nam ego ſolus citiùs quàm ullus mulier polypum, id eſt, narium morbum habeat, an gravem hircum, an fœtorem cetrum in alis (citiùs inquam odoror) quam canis rimatur ubi lateat ſus. 6 Fœtidus odor in alarum pilis. 7 Poëta ſecum loquitur, de hac anu exclamans in tertia perſona. 8 Semilibus & flaccidis ejus membris. 9 Pene meo languenti & nullam vim habente propter tui faſtidium. 10 Quum effrenatam libidinem ſuam properat explere. 11 Nec illi anui jam manet creta ſudore humefacta, nec pigmentum tinxerat. Tanto enim motu in opere venereo ſeipſam agitaverat, ut faciem pinxerat, præ ſudore defluxerit. 12 Ex crocodilli terreſtris ſimo (quam poëta hic cretam appellat) fit medicamentum ad cutem nitidam. 13 Clunes agitando, tranſlatio eſt à ſuibus. 14 Lecti ſtragula nimio

rumpit.

15 Vel mea quum ſævis agitat faſtidia verbis
Inachia langues minus ac me.
Inachiam ter nocte 16 potes: mihi ſemper ad
17 Mollis opus, 18 pereat malè quæ te
Lesbia, quærenti taurum, monſtravit inertem?
Quum mihi Cous adeſſet 19 Amyntas,
Cujus in indomito conſtantior inguine 20 nervus
Quam nova collibus arbor inhæret:
21 Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ
22 Cui properabantur? 23 tibi nempe.
Ne foret 24 æquales inter conviva magis quem
Diligeret 25 mulier ſua quam te.
26 O ego non fœlix, quam tu fugis, 27 ut pavet
Agna lupos, caprearque leones.

15 Vel cum hæc anus irrecundis dictis mea ſui faſtidia increpat: ſic loquitur, & Horati, tu minus langues Inachiæ complexu quàm meo, id eſt, validior es in illa quàm in me. 16 Potes ſubigere. 17 Debilis es & mihi ſemper languidus ad unum opus veneream malè Lesbia lena, quæ mihi quærenti taurum, i. juvenem in re venereâ ſtum, monſtravit te inertem, i. ignavum & pigrum. 19 Juvenis robuſtæ civitate, cujus meutulæ nimietas eſt arbori comparanda. 20 Penis. 21 Tyria veſtes bis tinctas, quas Dibaphes nominant. 22 Cui? ad cujus bantur à me vellera, i. veſtes pretioſæ? 23 Tibi nempe invalido atque a inepto. 24 Inter convivas & contubernales. 25 Quem ſua amica magis dili ego te. 26 Exclamatio poetica. 27 Quum tu fugis ut agni lupum, & horrens leones.

AD AMICOS COMICOS U
Hyemem hilariter traducant.
Epod. xiii.

HOrrida tempeſtas 1 cœlum contraxit, & imbr
Niveſque 2 deducunt Jovem. Nunc mar
4 Threicio Aquilone ſonant, 5 rapiamus amici
Occaſionem de die: 6 dumque virent genua
7 Et decet, 8 obducta ſolvatur fronte ſenectus.
9 Tu vina Torquato move Conſule 10 preſſa
11 Cætera mitte loqui: 12 deus hæc fortaſſe be
13 Reducet in ſedem vice. Nunc & 14 Achæ
Perfundi nardo juvat, & 15 fide Cyllenea
Levare diris pectora ſollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit 16 centaurus alumno,
Invicte mortalis, dea Nate 17 puer Theti,

1 Tempeſtas coegit nubes in unum locum. 2 Cum imbribus Jupiter in terram deſcendit, ut veterum fuit opinio. 3 Eſt dictio triſyllaba per Diæreſin. 4 Aquilone vento frigidiſſimo è Thracia flante. 5 Arripiamus die, convivandi opportunitatem. 6 Dum vires ſunt firmæ & ſtabiles. Nam bus robur & vim corporis repoſuiſſe videtur. 7 Et dum patitur ætas, loq nobis ſeveritas ſenilis. 8 Solvatur ſenectus à fronte in rugas contracta. 9 promove & profer vina ex apotheca. 10 Vina calcata, quando ego natus eſ quato & Cotto Coſſ. quorum nominibus notabatur vini cadus, vide Ode 1 11 Omitte & permitte divis cætera, ſic Ode 19. lib. 1. 12 Poeta (ut mihi amicum ſuum triſtem conſolatur. 13 Deus reſtituet hæc benigna vicißi priſtinum ſtatum. 14 Unguento Nardino Perſico, ſic dicto ab Achæmene rege, vide Ode 11. lib. 2. 15 Cythara inventa à Mercurio, qui in Cyllene Arcadiæ) enutritus dicitur. 16 Ut Chiron (præſtantiſſimus doctor & magi dixit Achilli forti, quem ille & erudivit. 17 O invicte Achilles, fili T marina,

...met Assaraci tellus, quam frigida parvi
...ant 19 Scamandri flumina, 20 lubricus & Simois.
...tibi reditum certo 22 subtemine Parca
...e: nec 23 mater domum Cærula te revehet:
...omne malum vino cantuque levato,
...eformis ægrimoniæ dulcibus alloquiis.

18 Te Troja expectat. Assaracus fuit avus Anchisæ & pater Capis.
19 Scaman-

...s, fluvii Trojani, ex Ida monte defluentes. 20 Labens pro natura aquæ. ...o certo tibi est moriendum. 22 Subtemen est filum, quod stamini subte- ...i Theris dea-marina, cui cæruleus color tribuitur. 24 Cum apud Trojam ...o omne malum deformis ægritudinis vino cantuque, nimirum alloquiis, ...ium & cantus) sunt ægritudinis solatia. 25 Deformes efficit animi ægri-

D MÆCENATEM. Epod. xiv.

...amore detentus Lambos promissos non potest absol-

...is inertiæ cur tantam diffuderit imis
...Oblivionem sensibus,
...Lethæos 2 ut si ducentia somnos
...nte fauce traxerim:
...Mæcenas, occidis sæpe rogando.
..., deus nam me vetat,
...olim promissum carmen, iambos
...umbilicum adducere.
...ter Samio dicant arsisse 6 Bathyllo
...reonta Teium:
...sæpe 8 cava testudine flevit 9 amorem,
...elaboratum ad pedem.
...ipse miser. 12 quod si non pulchrior ignis
...sit obsessam 13 Ilion,
...forte 14 tua: me 15 libertina neque uno
...ta Phryne macerat.

1 Ordo est, O candide Mæcenas, tu occidis me sæpe rogando cur mollis inertia, amor immiserit meis sensibus tantam oblivionem.
2 Veluti si biberim pocula afferentia somnos Lethæos, i. lethargum quæ inex-

...ere dormiendi desiderium consequitur. Lethe fluvius est infernalis, cu- ...si quis gustaverit, omnium rerum præteritarum statim obliviscitur. 3 Si- ... 4 Cupido amoris deus hoc voluit. 5 Finire. Translatio est ab umbi- ...ci, ad cujus formam solebant veteres librorum suorum tegumenta umbili- ..., ligno aut simili materia factis, exornare. 6 Amore Bathylli. 7 Poë- ...ma ex clivrate Teia, vide Ode 17. lib. 1. 8 Lyra. 9 Flevit Bathylli ...ud fuit Anacreontis deliciæ. 10 Cum magna facilitate. 11 Tu quoque ...reontem miser. 12 Quod si Helena, quæ incendii Trojani causa fuit, ...ta puella pulchrior. 13 Trojam obsessam. 14 Gaude sorte tua quæ mea ...ulchrior. Nam ego Phrynen amo fœminam infimæ sortis & meretricem, non ...ere contentam, sed mihi cum multis communem. 15 Facta libera ex ancilla.

NEÆRAM AMICAM, DE CU- ...jus perjurio conqueritur. Epod. xv.

...rat, & cœlo fulgebat Luna sereno
...que minora sidera,

Quum

1 Dii magni sunt, Jupiter, Minerva, Apollo, &c.
2 Numen Iæsura propter perjuriam & fidem poſtea violatam.
3 Jurabas facere, quod ego tibi proponebam.
4 Arctius quam ab hedera aſtringitur ilex procera.
5 Flexilibus & tenacibus brachiis mihi adhærens.
6 Semper.

Quum tu, 1 magnorum numen 2 læſura deorum
3 In verba jurabas mea,
4 Arctius atque hedera procera aſtringitur ilex,
5 Lentis adhærens brachiis:
6 Dum pecori lupus, & nautis infeſtus 7 Orion
Turbaret hybernum mare,
8 Intonſoſque agitaret Apollinis æura capillos,
9 Fore hunc amorem mutuum.
10 O dolitura mea multum virtute Neæra,
Nam ſi quid in Flacco 11 viri eſt,
Non 12 feret aſſiduas 13 potiori te dare noctes,
Et quæret iratus 14 parem,
Nec ſemel 15 offenſæ cedet conſtantia formæ,
Si certus 16 intrarit dolor.
17 At tu, quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis 18 malo,
19 Sis pecore & multa dives tellure licebit,
Tibique 20 Pactolus fluat:
Nec te Pythagoræ fallant arcana 21 renati,
Formáque vincas 22 Nirea:
Eheu tranſlatos 23 alio mœrebis amores:
Aſt ego vicissim 24 riſero.

7 Orion eſt aſtrum, cujus ortus mare ac terras tempeſtatibus turbat. v. lib. 1. 8 Cur ſol depingitur intonſus, vide Ode 21. lib. 1. 9 Jurabas fore mutuum & parem. 10 O Neæra tu multum dolebis mea virtute, i. ſtantia, ſi quando iratus te deſeram. 11 Si quid virilitatis eſt in F. me. 12 Horatius non patietur. 13 Rivali meo, qui tibi potior eſt, 14 Qui mihi in amore, reſpondebit. 15 Quæ ſemel offenderit. 16 S lor intrarit in animum meum. 17 Apoſtrophe ad rivalem ſuum. 18 æ Neæra. 19 Quamvis ſis dives, ſapiens & pulcher, quæ ſunt cauſa mæ crolus eſt fluvius Lydiæ auri ramenta ſecum in decurſu trahens. 21 Py mò nati. De animæ tranſmigratione in alia corpora juxta Pythagoræ Vide Ode 28. lib. 1. 22 Nirea formoſiſſimum, Vide Ode 10. lib. 2. te relicto. 24 Ridebo te alternatim.

AD POPULUM ROM. Epod.

Commiſeratio eſt reipub. propter civilia bella.

1 Altera ætas quæ eadem C. Cæſaris conſecuta eſt.
2 Conſumitur bellis civilibus, quibus Auguſtus Brutum & Caſſium (Cæſaris interfectores)
3 Populi Italiæ bellicoſi. 4 Porſena dux Etruſcorum minabatur ſe rel moliri, niſi Tarquinium ejectum Romani in urbem reciperent. 5 Ca Capua in ſpem venit eripiendi Romanis imperium, tunc temporis p Hannibal vaſtaret Italiam. 6 Belli civilis author & dux. Vide O
7 Allobroges ſunt populi Galliæ, qui per ſuos legatos Ciceroni conjura riam pateſecerunt, quamvis cum Lentulo prius conſuleraut, redd infideles novis rebus, i. qui novis rebus ſtudebant.

1 ALtera jam 2 teritur bellis civilibus ætas,
Suis & ipſa Roma viribus ruit.
Quam neque finitimi valuerunt perdere: 3 Ita
4 Minacis aut Etruſcæ Porſenæ manus,
5 Æmula nec virtus Capuæ, nec 6 Spartacus
Noviſque rebus infidelis 7 Allobrox,

…caerulea domuit Germania 8 pube,
…entibusque 9 abominatus Annibal:
…is perdemus devoti sanguinis ætas:
…ferisque rursus occupabitur solum.
…rus heu cineres 12 insistet victor, & urbem
…es sonante verberabit ungula:
…que carent ventis & solibus, ossa 13 Quirini,
…(Nefas videre) dissipabit insolens.
…tè quid expediat communiter, aut melior pars,
…lis carere quæritis laboribus.
…si sit hæc potior sententia: 16 Phocæorum
…at profugit 17 execrata civitas:
…atque lares proprios habitandáque fana
…ris relinquit & rapacibus lupis:
…, pedes quocunque ferent, quocunque per undas
…tus vocabit, aut protervus Africus.
…placet? an melius quis habet suadere? 19 fecunda
…tem occupare quid moramur alite?
…remus 20 in hæc: 21 simul imis saxa renârint
…lis levata, nè redire sit nefas:
…eu conversa domum pigeat dare 23 lintea, quando
…Padus Matina laverit 25 cacumina:
…re seu celsus procurrerit 26 Apenninus
…Novâque monstra junxerit libidine
…nor: juvet ut tigres 28 subsidere cervis,
…Adulteretur & columba milvio:
…dula nec flavos timeant armenta leones:
…etque falsa 31 lavis hircus æquora.
…& quæ poterunt reditus abscindere dulces,
…us omnis execrata civitas:
…rsindocili melior 33 grege. 34 mollis & exspes
…minata perprimat cubilia.
…quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
…Etrusca præter & volate littora.

8 Juventute cærulea. (habent enim omnes ferè Germani oculos cæruleos.)
9 Hannibal à parentibus est detestatus, propter liberos ejus crudelitate in prælia cæsos.
10 Nos ætas impia devoti sanguinis, i. quorum sanguis morti destinatus esse videtur propter majorum scelera perdemus Romam, quam neq; finitimi vastarunt perdere Marti, &c. Ut supra.
11 A feris solum arbis Romæ iterum possidebitur, sicut ante eam conditam ferè erat receptaculum.
12 Stabit

…ineres urbis vel civium. 13 Romuli ossa in sepulchro condita, & sic neque …mmora, neque solis radiis exusta, insolens victor dissipabit. 14 Contra fas …ere Romuli cineres dissipatos. 15 Fortasse aut vos omnes generatim, aut certe …pus, quæritis, quo modo careatis malis laboribus, qui perferuntur in bellis. 16 Phocæi à Phocæa Ioniæ civitate discedentes, venerunt in Galliam, ar- …Massiliam, urbem nobilissimam condiderunt. 17 Execrationibus usa. 18 Sic …mentia, (nempe) quo pedes dicunt, ire. 19 Bonis avibus. 20 In hæc verba …ra, scil. ut nefas sit prius in patriam redire, quam saxa è maris fundo enata- …, juremus nunquam redire. 21 Posteaquam. 22 Non pigeat navibus tum do- …revehi, quando, &c. 23 Naves ad urbem Romam versas. 24 Gallia fluvius, …ccum montis Matini, qui est in Calabria. 26 Apenninus est mons ab Alpibus …orsum à mari, per mediam Italiam porrectus. 27 Inaudita libidine. 28 Sub- …ui casurum. 29 Et Columba coeat cum milvo. 30 Quando armenta adeò fue- …osa, ut non timeant leones. 31 Hircus sine setis. 32 Tali execratione cum …, vel pars melior est usa: cum eamus. 33 Melior vulgo imperito. 34 At …ns pars civitatis mollis erit & sine spe, malè ominatos, & infelices lectulos …premat. 35 Prætervolare, id est, præterire Tyrrhenum mare.

36 Nos manet Oceanus 37 circumvagus: arva,
Petamus arva, divites & insulas:
Reddit ubi 38 Cererem tellus inarata quotannis
Et 39 imputata floret usque vinea;
Germinat & nunquam fallentis 40 termes olivæ,
41 Suamque 42 pulla ficus ornat arborem:
Mella cava manant ex ilice: montibus altis
Levis 43 crepante lympha desilit pede.
Illic 44 injussæ veniunt ad mulctra capellæ:
45 Refertque tenta grex amicus ubera:
Nec vespertinus 46 circumgemit ursus ovile,
47 Nec intumescit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur: ut neq; largis
Aquosus Eurus 48 arva radat imbribus,
49 Pinguia nec siccis urantur semina glebis:
50 Utrumque rege temperante cœlitum.
Non huc Argo contendit remige 51 pinus,
Neq; impudica 52 Colchis intulit pedem:
Non huc 53 Sidonii torserunt cornua nautæ,
54 Laboriosa nec cohors Ulyssei.
Nulla nocent pecori contagia, nullius astri
Gregem æstuosa torret 55 impotentia.
Jupiter illa pia secrevit littora 56 genti,
57 Ut inquinavit ære tempus aureum:
Ærea dehinc ferro 58 durabit sæcula: quorum
Piis secunda 59 vate me datur fuga.

36 Nos expectat Oceanus 37 circumvagus: arva, Petamus arva, divites & insulas: Reddit ubi 38 Cererem tellus inarata quotannis Et 39 imputata floret usque vinea; Germinat & nunquam fallentis 40 termes olivæ, 41 Suamque 42 pulla ficus ornat arborem: Mella cava manant ex ilice: montibus altis Levis 43 crepante lympha desilit pede. Illic 44 injussæ veniunt ad mulctra capellæ: 45 Refertque tenta grex amicus ubera: Nec vespertinus 46 circumgemit ursus ovile, 47 Nec intumescit alta viperis humus: Pluraque felices mirabimur: ut neq; largis Aquosus Eurus 48 arva radat imbribus, 49 Pinguia nec siccis urantur semina glebis: 50 Utrumque rege temperante cœlitum. Non huc Argo contendit remige 51 pinus, Neq; impudica 52 Colchis intulit pedem: Non huc 53 Sidonii torserunt cornua nautæ, 54 Laboriosa nec cohors Ulyssei. Nulla nocent pecori contagia, nullius astri Gregem æstuosa torret 55 impotentia. Jupiter illa pia secrevit littora 56 genti, 57 Ut inquinavit ære tempus aureum: Ærea dehinc ferro 58 durabit sæcula: quorum Piis secunda 59 vate me datur fuga.

36 Nos expectat Oceanus proterve rigandus, 37 in quo sunt insulæ fortunatæ. 37 Qui universam terram circumvagatur. 38 Messem copiosam. 39 Vinea non putata, non præcisa semper floret. 40 Ramus olivæ tam fidelis, ut spem domini nunquam fallat. 41 Arborem naturalem non infiram. Nam in insulis fortunatis omnia sine arte pascuntur. 42 Nigra & matura ficus. 43 Crepante pede leni murmure. 44 Ultrò veniunt. 45 Et grex charus domum refert distentis. 46 Ursus non insidiatur ovibus quæ sunt in ovili. 47 Hypallage est. 48 Eurus terras minuat imbribus. 49 In illis insulis nulla est siccitas. 50 Utrumque, id est, utramque temperatem Jove modificante. 51 Navis (in qua Jason & Heroes Græciæ vellus aureum petentes) non huc contendit Argoo remige, id est, Argois remigibus. 52 Medea quæ propter libidinem patrem prodidit. 53 Cadmus cum sociis navem vertit antennarum cornua. 55 Magnum laborem perferebas. 55 Nimis violenta nullius astri, (ut Syrii) torret gregem. 56 Littora hominibus pia. 57 Postquam Jupiter sæculum aureum æreo permutaverat. 58 Dura ferrea sæcula induxit, quorum tempore, fuga & prospera declinatio piis data fuisse.

AD CANIDIAM. Epod. xvii.

Petit eam ut sibi ignoscat cujus se veneficiis perisse fingit.

1 Agnosco me victum & potenti veneficiorum scientiæ cedo. 2 Oro te per deas tibi maxime venerandas, nempè Proserpinam & Dianam. 3 Oro per quas solent moveri & à suis decretis flecti, (vel) quæ lacessita graves supplicia possentibus. 4 Quæ valent in terras deducere sydera cœlo decursa.

1 Jam jam efficaci do manus scientiæ
Supplex, & oro regna per 2 Proserpinæ,
Per & Dianæ 3 non movenda numina,
Per atque libros carminum 4 valentium
Refixa cœlo devocare sydera:

…is parce 5 vocibus tandem ſacris,
…que retro ſolve 6 turbinem.
…eret nepotem Telephus Nereium,
…em ſuperbus 8 ordinârat agmina
…rum, & in quem tela acuta torſerat.
…re matres Iliæ addictum feris
…bes atq; canibus 9 homicidam Hectorem;
…ſtquam relictis mœnibus rex procidit
…) 12 pervicacis ad pedes Achillei,
…is duris exuêre pellibus
…rioſi 12 remiges Ulyſſei,
…olente Circe membra: tunc 14 mens & ſonus
…na, atque notus in vultus honor
…ſatis ſupérque pœnarum tibi,
…ata nautis multum & inſtitoribus.
…t 16 juventas, 17 & verecundus color
…git oſſa pelle amicta lurida:
…is capillus albus eſt odoribus.
…m à labore me 19 reclinat otium.
…get diem nox, & dies noctem: 21 neq; eſt
…re 22 tenta ſpiritu præcordia.
…go negatum vincor ut credam miſer,
…a pectus increpare carmina,
…que Marſa 24 diſſilire nænia.
…d ampliùs vis? ô mare & terra! ardeo,
…tum, neque atro delibutus Hercules
…ſſi cruore, 26 nec Sicana fervida
…in Ætna flamma, tu, 27 donec cinis
…ſis aridus ventis ferar,
…les venenis officina Colchicis.
…a finis? 30 aut quod me manet ſtipendium?
…: 31 juſſas 32 cum fide pœnas luam:

5 Parce cantionibus ſim diritate execrandis.
6 Retrò ſolve (vel) (ut alii volunt) retrò volve. i. converte in contrariam partem, Rhombum magicum quo mentem meam obligâſti, & ad amorem quaſi vertigine quadam coegiſti.
7 Telephus Myſorum rex ad miſericordiam flexit Achillem, cujus mater Theris, Nerei fuit filia.
8 In quem inſtruxerat exercitum.
9 Hominum interfectorem, i. virum bellicoſum intelligit,

…is cadaver ab Achille canibus deſtinatum.) 10 Poſtquam reliqua Troja Priami ad pedes Achillis abiecit, orans ut corpus Hectoris ſibi redderet. 11 Obſtinatum in ſententia. 12 Socii Ulyſſis exuerunt ſetoſa membra duris pellibus, i. humanas figuras exuerunt, & humanas reſumpſerunt. 13 Concedente Circe jam ab…ſacua. 14 Tunc ratio & oratio & facies priſtina reſtituta eſt. 15 O Cauponum nautæ & inſtitores, homines ſordidi multum amant. 16 Fugit flos juventæ. 17 Et rubicundus color, qualis in ſenſu pueris erubeſcentibus; non carnes tantum mihi reliquit ſub nigra pelle veſtita. 18 Tuis unguentis & veneficiis…ſcit capillus meus auro rempus. 19 Me liberat. 20 Nocte diéque animi dolo…rem exerceor. 21 ὃ δ' ἐξῆς· neque licet reſpirare. 22 Præcordia extenta…m. 23 Ergo miſer vincor ut nunc credam à me negatum, nempe, Sabella carmina increpare pectus, i. magicas incantationes poſſe perturbare mentes humanas. 24 Marſi maleficio carmine. Marſi Scithinis ſunt vicini, à Circes filio originem trahunt. 25 Cruore Centauri, qui Deianiræ vim inferre conabatur, unde ſupra Epod. 17. 26 Nec tantum flammavirens (i. flamma valida & perpetua) ardet in Sicana Ætna…a eſt in Sicilia, quantum ego ardeo. 27 Donec aridus cinis factus fiam ventis…. 28 Ardes tanquam officina repleta venenis Medeæ. (Erat enim Medea ex…) 29 Quis terminus erit iſtis meis malis? 30 Quas pœnas pecuniarias aut…à me exigis? 31 Pœnas à te imperatas luam. 32 Fideliter.

Paratus 33 expiare, seu popoſceris
34 Centum juvencos: ſeu 35 mendaci lyra
Voles ſonari, tu pudica, tu proba,
36 Perambulabis aſtra ſidus aureum
37 Infamis Helenæ Caſtor offenſus vice,
38 Fratérque magni Caſtoris, victi prece
Adempta, 39 vati reddidere lumina.
40 Et tu (potes nam) ſolve me dementia,
41 O nec paternis 42 obſoleta ſordibus,
Nec in ſepulchris pauperum 43 prudens anus
44 Novendiales diſſipare pulveres.
45 Tibi hoſpitale pectus, & 46 puræ manus:
Tuúſque venter 47 partum ejus: & tuo
48 C ruore rubros obſtetrix pannos lavit.
49 Utcunque fortis exilis puerpera.

33 Paratus purgare & ipſam te placare.
34 Pro ſacrificio tibi immolandos.
35 Si voles laudari mendacibus carminibus, quod fiet ſi ſic dicam, tu pudica, tu proba, &c.
36 Tu fidus aureum inter aſtra verſaberis. 37 Helenam Steſichorus verſibus contumelioſis infamaverat. 39 Steſichoro oculos reddiderunt. 40 Et tu ô Canidia, eorum exemplo me dementia quam patior. 41 Hæc Palinodia ſeu potius contumelia eſt ut ſupra. Simulat enim negare quod de Canidia affirmat. 42 Nec parentum obſoleſcent, nec adulteris parentibus nata. 43 Nec docta ſepultos pauperum diſſipergere aut abducere. 44 Nono poſt eorum mortem die quo humabantur. 45 Mite pectus eſt & humanum. 46 Puræ ſunt tibi manus à ſcelere, quod ſit reliqua omnia. 47 Venter fœcundus. 48 In puerperio. 49 Quotieſcunque lii, & è lecto ſurgis fortis puerpera, id eſt, nunquam.

CANIDIÆ RESPONSIO, oſtendit, ſe nullis precibus exorari poſſe, quoniam ſua veneficia divulgavera Poeta.

1 Auribus clauſis & ſurdis.
2 Non ſaxa nudis ſurdiora navitis
Neptunus alto 3 tundit Hybernus 4 ſalo.
2 Non ſaxa nudis magis nauris ſunt ſurdiora, quam ego tuæ tibi.
5 Inultus ut tu riſeris 6 Cotyttia.
3 Verberat.
7 Vulgata ſacrum 8 liberi Cupidinis
9 Et Eſquilini Pontifex venefici
4 Fluctu.
10 Impunè ut urbem nomine implêris meo?
5 Egóne patiar ut tu impunè deriſeris?
Quid proderit ditâſſe 11 Pelignas anus,
Velociúſque miſcuiſſe 12 toxicum,
13 Si tardiora fata te votis manent?
Ingrata 14 miſero vita ducenda eſt, in hoc,
15 Novis ut uſque ſuppetas doloribus.

1 Quid 1 obſeratis auribus fundis preces?
6 Cotyttia, id eſt, ſacra nocturna & flagitioſa (ſic dicta à Cotyttone dea turpitudinis.) 7 verſibus vulgata. 8 Cupidinis liberè per omnem libidinem vagantis, ſine dore. 9 Et quaſi Cenſor ac judex ſacrus veneficiorum quæ tracto extra pomœquilinam, (ubi multa erant ſepulchra.) 10 Patiarne ut ſine vindicta me urbe feceris? 11 Quid proderit pretio conduxiſſe veneficas anus Peligmas? (Aut à Peligno monte ſic nominatas.) 12 Præſens venenum miſcuiſſe & ſtatim 13 Si tardius, quam optas, es moriturus. 14 Tibi miſero vita producenda hoc, i. propter hoc. 15 Ut ſemper ſufficias cruciatibus, quos ego quotidie tibi parabo.

quietem Pelopis 16 infidus pater,
benignæ Tantalus semper dapis:
Prometheus obligatus 18 alti.
supremo collocare Sisyphus
saxum: sed vetant leges Jovis.
modò altis desilire turribus,
ense pectus 20 Norico recludere:
utraque vincla gutturi innectes tuo,
dioſa tristis ægrimonia.
hoc 23 humeris tunc ego inimicis eques:
terra cedet insolentiæ.
movere 24 cereas imagines,
nosti curiosus, & 25 polo
Lunam 26 vocibus possum meis,
crematos 27 excitare mortuos,
siderique temperare poculum:
rem artis in te nil habentis exitum?

16 Tantalus deorum arcana vulgavit, quapropter & apud inferos in media rerum copia siti torquetur & fame. 17 Egens affluentis dapis. 18 Quietem optat Prometheus Vulturi firmissimè ligatus. 19 Vide Ode 3. l. 1.

bis def. &c. 20 Noricus ensis ponitur pro quovis ense. Vide Ode 16. 21 Frustra, quia non morieris. 22 Existens tristis, animi ægritudine, quam dicit. 23 Super humeros tuos mihi inimicos ego tunc equitabo. 24 Tuas imagines. 25 Cœlo deducere Lunam. 26 Carminibus meis. 27 Excitaberis. 28 Amoris poculum conficere. 29 An plorem exitum artis Magicæ, nihil agentis, quasi nullius sit efficaciæ.

HORATII FLACCI
CARMEN * SECULARE PRO Imperii Romani incolumitate.

* Carmen seculare fuit à Poëta compositum, ut caneretur ludis secularibus, qui centesimo decimo quoque anno fieri solebant.

Phœbe, sylvarúmque 1 potens Diana,
2 Lucidum cœli decus, O colendi
Semper, & culti, date quæ precamur
3 Tempore sacro:
4 Sibyllini monuere 5 versus,
nes 6 lectas, puerósque castos,
7 quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.
me Sol, 9 curru nitido diem qui
Promis & celas, 11 aliusque & idem

1 Domina. 2 Sol & Luna sunt cœli ornamenta, quorum alterum, altera lumen nocturnum præbet. 3 Dictus festis & secularibus. 4 Versuum horum authoritas multum valuit apud veteres Romanos. 5 Libri ines à viro integras. 7 Quitus Roma placuit, septem colles suo ambitu includens. 8 Sol, qui omnia alit. 9 Quadrigis vectus circum terram infra horas 24. diem aperis oriens, condis occidens. 11 Qui alius ab hesterno videris nasci tamen idem es & semper unus.

11 Utinam posſis.
Naſceris, 12 poſſis nihil urbe Roma
13 Viſere majus.
13 Nihil majus videre in hoc inferiore mundo.
Ritè matures aperire partus
Lenis 14 Ilithya, tuere matres;
15 Sive tu Lucina probas vocari,
16 Seu genitalis,
14 O Diana quæ leges es in aperiendis partubus rempeſtivis, vide Od. 12. l. 3.
17 Diva producas ſobolem; patrúmque
Proſperes decreta ſuper jugandis
Fœminis, proliſque novæ feraci
18 Lege marita.
15 Sive eligis vocari Lucina, quia operiens infantibus in lucem prodeuntibus.
19 Certus ut denos decies per annos
Orbis & cantus referátque ludos,
20 Ter die claro, totieſque grata
Nocte frequentes.
21 Voſque veraces cecinisſe Parcæ,
Quod ſemel dictum eſt, ſtabiliſque rerum
Terminus ſervet, bona jam peractis
Jungite fata.
26 Seu invis vocari Luna ad gignendum valens:
22 Fertilis frugum pecoriſque tellus
Spicea dónet 23 Cererem coronâ:
Nutriant fœtus & aquæ ſalubres,
24 Et Jovis auræ.
Nam veluti Solis calor animat, ſic humor Lunæ nutrit & gignit.
25 Condito mitis placidúſque telo
Supplices audi pueros Apollo:
Syderum regina 26 bicornis audi
Luna puellas:
27 O diva, te rogamus ut producas ſobolem Romanam, utque proſperes Senatus conſulta ſuper fœminis in
27 Roma ſi veſtrum eſt opus, 28 Iliæque
Littus Etruſcum tenuere turmæ,
29 Juſſa pars mutare lares & urbem
30 Soſpite curſu;
31 Cui per ardentem 32 ſine fraude Trojam
Caſtus Æneas 33 patriæ ſuperſtes
34 Liberum munivit iter daturus
Plura 35 relictis:
Dii probos mores docili 36 juventæ,

matrimonio collocandis, & ſuper lege maritali, quæ ſit ferax prolis novæ. tulerunt Papius & Poppæus Conſules de maritandis ordinibus, Augusto nentes. 19 Precamur ut certus orbis (i. ſæculum quod continet 100 annos) & ludos ſæculares. 20 Ter in ternis diebus totidemque noctibus. 21 Et vos veraces eſtis in iis quæ cecinistis, jungite bona fata factis jam transactis. & terminus id ſervet, quod ſemel à vobis dictum eſt, nempe ut Rom. Imperium neat in perpetuum, juxta illud Virg. Imperium ſine fine dedi, &c. 22 Tellus abundans & pecore. 23 Agricolæ Cererem coronâ ſpicea donabant, frugum uberratem. 24 Aer ſalubris. 25 Recondito telo & è manibus tuis. 26 Luna præſertim triduana bicornis apparet. 27 Idcircò Romam vos dicunt, quia Æneas cum ſuis, Apollinis reſponſa ſequutus, ſedes in Italia vocavit. 28 Trojanæ turmæ littus Tiberinum tenuere. 29 Juſſa. 30 Salvo curſu & ſecundis ventis. 31 Turnus Trojanæ. 32 Sine vitæ pericolo. ſtitens incolumis patriæ ſuæ incenſa. 34 Iter tutum. (Flammam inter & hoſtes) 35 Suis Trojanis (quos ſecum in Italiam adduxit) daturus plura quam amiſa reliquerat. 36 Juvenibus ad diſcendum aptis.

uti placidæ quietem,
is genti date rémque prolémque,
Et decus omne.
ique vos bobus veneratur 39 albis
Anchisæ Veneriſque ſanguis,
40 bellante prior jacentem
41 Lenis in hoſtem.
ri terraque 42 manus potentes
43 Albanaſque timet ſecures:
ythæ 44 reſponſa petunt, ſuperbi
Nuper, & Indi.
ies, & pax, & honor, pudorque
, 45 & neglecta redire virtus
apparetque beata pleno
46 Copia cornu.
ur & fulgente 48 decorus arcu
, 49 acceptuſque novem Camœnis,
ſalutari levat arte feſſos
53 Corporis artus:
Palatinas videt æquus arces,
e Romanam, Latiumque 53 felix,
erum in luſtrum, meliuſque ſemper
55 Proroget ævum.
e Aventinum tenet, 56 Algidumque,
ndecim Diana preces virorum
, & votis puerorum amicas
59 Applicet aures.
Jovem ſentire deóſque cunctos,
nam certamque domum reporto,
& Phœbi 61 Chorus & Dianæ
Dicere laudes.

37 Romanæ genti date divitias, & liberos, & omnem imperii majeſtatem.
38 Clarus ſanguis, & gens Romana, poſteritas Anchiſæ & Veneris.
39 Quia Apollo & Diana Jacidi ſunt, albæ victimæ iis conveniunt.
40 Superior hoſte bellum inſerente.
41 Miſericors in hoſtem deſtrictum.
42 Potentiam Romanam.
43 Magiſtratus Ro-

Deos Albanos à monte Albano in Italia. 44 Præcepta Romanorum expetit ab Auguſto amicitiam petunt. 45 Virtus ſuperiori tempore ab hominibus non dubitat nunc redire. 46 Omnium rerum ubertas, vide Ode 17. lib. 1. Apollo qui à Jove vaticinariorem habuit. 48 Ἀργυρότοξος arcu argenteo. 49 Gratus propter Muſicam. 50 Arte Medicinali. (Ovid. medicina meum eſt, opiferque per orbem Dicor.) 51 Corpora morbo defi Si favet arcibus Palatinis. (Pars pro tota Roma.) 53 Propitius. 54 In & ſemper meliorem ætatem. 55 Producat rem Rom. & Latium, i. Romanorum & Italiam. 56 Montem, in quo Dianæ ſacra celebrabantur. 57 Ad horum ſæcularium procuratio pertinebat. 58 Exaudiat preces. 59 Puerorum annuat. 60 Ordo eſt. Ego chorus doctus dicere laudes Phœbi & Dianæ, nam & certam domum reporto, Jovem & omnes deos hæc ſentire, id eſt, hæc approbare. 61 Quamvis chorus ex multis perſonis conſiſtat, unius tamen eſt, atque unius partes agit.

Q. HORATII FLAC
SERMONUM SIVE SATYRA-RUM LIBER I.

Argumentum Satyræ primæ.

Invehitur primùm in pravam hominum consuetudinem, ut nunquam sua sorte sint contenti, nec in suo instituto sibi placeant, sed alienum suo anteferant, suæ conditionis semper eos pœniteat. Deinde data capta ex hoc sermone occasione, insectatur.

1 Quamobrem fit?
2 Vitæ professionem.
3 Ratio quæ certo consilio, judicióque dirigitur.
4 Deus aliquis, aut Fortuna.
5 Illa sors.
6 Dissimilia vivendi studia sequentes.
7 Senex miles
8 Habens membra militari labore fracta.
9 Quare non?
10 Concurritur à militibus in pugna.
11 In præsento tempore.
12 Ante galli cantum
14 Agricola.

1 QUI fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi 2 sortem
Seu 3 ratio dederit, seu 4 fors obiecerit, illa
Contentus vivat? laudet 6 diversa sequentes?
O fortunati Mercatores, 7 gravis annis
Miles ait, multo 8 jam fractus membra labore.
Contrà, Mercator, navim jactantibus Austris,
Militia est potior, 9 quid enim? 10 concurritur: horæ
11 Momento, aut cita mors venit, aut victoria læta.
Agricolam laudat juris legúmque peritus,
12 Sub Galli cantum 13 consultor ubi ostia pulsat.
14 Ille datis 15 vadibus qui rure extractus in urbem
Solos fœlices viventes clamat in urbe.
16 Cætera de genere hoc (adeò sunt multa,) loquaces
Delassare valent 17 Fabium, nè te morer, audi
Quò tem deducam, si quis Deus, En ego, dicat,
Jam faciam quod vultis: eris tu, qui modò, miles, mox
Mercator: 18 tu, consultus modò, rusticus. 19 hinc vos
Vos hinc mutatis discedite 20 partibus. eia,
21 Quid statis? 22 nolint. atqui licet esse beatis.
Quid causæ est, meritò quin illis Jupiter ambas
Iratus 23 buccas inflet, neque se fore posthac
Tam facilem dicat, 24 votis ut præbeat aurem?
Præterea, ne sic, 25 ut qui jocularia, ridens
Percurram, quanquam 26 ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris 27 olim dant 28 crustula blandi

13 Consultor est, qui discit & jurisconsultum consulit. Angl. [a Counsellor.]
15 Sponsoribus datis. Angl. [having put in pledges.] 16 Cæteram multi qui per inconstantiam diversa laudant ut delassare valeant, &c. 17 Fabium causidicum. vel, Philosophum quendam qui libros aliquos conscripserit verbosos. 18 Tu modò jurisconsultus, eris rusticus. 19 Abito. 20 Condition vitæ mutatis. 21 Cur non discedis? 22 Non possunt. 23 Quin Jupiter iratus 24 ut eorum vota audiat. 25 Ut qui res joculares & ludieras percurrit. 26 Verum dicere quid vetat? 27 Interdum. 28 Placentulas.

Do-

, elementa velint ut discere prima:
en amoto quæramus seria ludo.
e gravem duro terram qui vertit aratro:
fidus hic caupo, miles nautæque per omne
cus mare, qui currunt: 31 hac mente laborem
ferre, 32 senes ut in otia tuta recedant,
, quum sibi sunt congesta 33 cibaria: sicut
ia (nam exemplo est) magni formica laboris,
rahit quodcunque potest, atque addit acervo,
n fruit, haud ignara ac non incauta 34 futuri,
35 simul inversum contristat 36 Aquarius annum
quam 37 prorepit: & illis utitur 38 antè
tis sapiens: quum te neque fervidus æstus
overat lucro, neque hyems, ignis, mare, ferrum,
bet tibi, 40 dum ne sit te ditior alter.
vat immensum te argenti pondus & auri
n 41 defossa 42 timidum deponere terra?
od si comminuas, vilem redigatur 44 ad assem,
i nihil sit, quod habet pulchri constructus acervus?
i frumenti tua 46 triverit area centum,
nus 47 hoc capiet venter 48 plus quam meus: ut si
leticulum panis 50 venales inter onusto
e vehas humero, nihilo plus accipias, quam
il portarit. 51 vel dic, quid referat intra
a fines viventi 52 jugera centum an
e aret? 53 at suave est ex magno 54 tollere acervo,
m ex parvo nobis tantundem 56 haurire relinquas,
a plus laudes 57 cumeris 58 granaria nostris?
tibi ti sit opus 60 liquidi non amplius urna,
quibo: & dicas, magno de flumine mallem
, ex hoc fonticulo tantundem sumere, 61 eo fit,
ior ut si quos delectat copia 62 justo,
ripa simul 63 avulsos ferat Aufidus acer.
i tantulo eget 64 quanto est opus, is neque limo
tam haurit aquam, neq; vitam amittit in undis.
bona pars hominum decepta 66 cupidine falsa,
tis est, inquit: 67 quia tanti, quantum habeas, sis.

29 Agricola. 30 Caupo, qui multa perfidè perquisivit. 31 In hunc finem. 32 Ut senes otiosam vitam traducant 33 Alimenta collecta. 34 Non incauta hyemis futuræ. 35 Simulatque hyems advenerit. 35 Aquarius tristem facit annum pluviis & frigore; Sol Aquarium ingreditur. 37 Kalendis Febr. 37 Foras non repit. 38 Utitur æstivo tempore acquisitis. 39 Cessare faciat à lucro. 40 Donec non sit alius te ditior. 41 In terra altius

a Timentem uti pecuniis, nè amittas. 43 Responso avari. 44 Ad nummum, fere ad nihilum. 45 Horatii replicatio, Nisi aurum tuum minuatur. 46 Quamvis area tua triverit (i. per trituram reddiderit) centum frumenti modios millia. 47 Non ex hoc, non ideò. 48 Quamvis non multa possideo. 50 Sæculum ad panem gerendum rectis in modum factum. 50 Inter venalitios. 51 Responde ò avare: quid proficiat homini pauci contento? 52 Agri. 53 Avari responsio. 54 Sumere. 55 Poëta iterum interrogat avarum. Sit lis inter duos. 56 Sumere concedas. 57 Vasis fictilibus, aut vimineis, in granorum reponere solebant. 58 Horrea. 59 Exempli causa. 60 Liquidum urna. 61 Ex en fit. 62 Quam par sit. 63 Abreptos auferat Aufidus. 64 Quantum naturæ necessitas postulat. 65 Major pars. 66 Vi cupiditate. 67 Quia tantus tibi deferetur honos, quantum habeas, i. pro divitiarum multitudine.

Quid facias 68 illi? 69 jubeas miserum esse libe-
70 Quatenus id facit ut 71 quidam memoratur A-
Sordidus, ac dives, populi contemnere 72 voces
Sic solitus: Populus me 73 sibilat, at mihi plaudo
Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
74 Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina. 75 quid rides? mutato nomine 76 de te
Fabula narratur: congestis undique 77 saccis
Indormis 78 inhians: & tanquam parcere 79 sacris
Cogeris, aut pictis tanquam gaudere 80 tabellis.
Nescis 81 quo valeat nummus? quem præbeat usum
Panis ematur, olus, vini sextarius: adde,
82 Queis humana sibi doleat natura negatis.
83 An vigilare metu exanimem, noctésque diésque
Formidare malos fures, incendia, servos,
84 Ne te compilent fugientes; 85 hoc juvat? hor-
Semper ego optarim 86 pauperrimus esse bonorum.
At si condoluit 87 tentatum frigore corpus;
83 Aut alius casus lecto te affixit; 89 habes qui
90 Assideat? fomenta paret? medicum roget ut te
91 Suscitet, 92 ac reddat natis charisque propinqui
93 Non uxor salvum te vult, non filius; omnes
Vicini oderunt, noti, pueri atque puellæ.
94 Miraris, 95 quum tu argento post omnia ponas,
Si nemo præstet quem non merearis amorem?
Ac si cognatos, 96 nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis servareque amicos;
Infelix operam perdas; ut si quis 97 asellum
In campo doceat 98 parentem currere frænis.
Deniqi; sit finis 99 quærendi, quoque habeas 1 plus
Pauperiem metuas minus: & finire laborem
Incipias, 2 parto quod avebas: nec facias quod
Avidius quidam (non longa est fabula) dives,
3 Ut metiretur nummos: ita sordidus, ut se
Non unquam servo melius vestiret, ad usque
Supremum 4 tempus nè se penuria victus

68 Qui in tali sententia est cuiusmodi tu. 69 Permitte ut sit miser animo æquo miseriam suam serens. 70 Quamdiu id facit. 71 Timon μισάνθρωπος pecunia tamen sua gaudens. 72 Obloquia populi. 73 Homines gratiosos theatrum ingredientes, populus plausu excipiebat; malos verò exibilabat. 74 Tantalus sitiens captat fugitiva à labris fugientia. 75 O avare cur rides? 76 Qui rebus omnibus abundas, nec

tamen iis uteris. 77 Saccis pecuniarum plenis. 78 Timens nè per fraudem evacuarentur. 79 Sacris nil adimi vetat religio. 80 Intuendo, non fruendo. 81 Nescis ad quid valeat nummus? 82 Quibus natura humana sine carere non possit. 83 Avari hæc omnia patiuntur. Ergò sunt pauperrimi bonorum usum. 85 Nè fugituri tua furentur. 85 Hoccine delectat? semper & semper esse sollicitum? 86 Ego optarem carere his bonis, quorum cruciat. 87 Corpus malè affectum morbo ex frigore contracto. 88 Aut alibus ad lectum te dejecit. 89 Ironicè hæc sunt intelligenda. 90 Qui prop tuum sedeat. 91 E lecto suscitet. 92 Et te sanum reddat. 93 O avare, t adeò es odiosus, ut nemo te salvum esse velit. 94 Miraris te omnibus es 95 Cum tu omnia minoris facias quam pecuniam. 96 Si nullo studio & bo ris, in amicitia retinere velis. 97 Id est, indocilem docere. 98 Obedien tis, id est, frænatum. 99 Divitiarum cupiditati finem facito. (Utere 1 Plus quàm ante habebas. 2 Quum habeas acquisitum, quod avidè 3 Ut metiretur, non ut numerarei, quia innumerabiles erant ejus divitiæ. extremum tempus vitæ suæ.

…et, metuebat, at hunc 5 liberta securi
… medium, 7 fortissima Tyndaridarum.
… igitur suades? ut vivam 9 Mavius? aut sic
… Nometanus? pergis pugnantia secum
… adversis 11 componere. non ego, avarum
… veto te fieri, 12 vappam jubeo ac nebulonem.
… 13 Tanaim quiddam socerumque Viselli.
… modus in rebus: sunt certi denique fines,
… ultrà citràque nequit consistere rectum.
…, undè abii, redeo: nemon' ut avarus
…probet, ac potiùs laudet 18 diversa sequentes?
…que aliena capella gerat distentius uber
…fecat? neque se majori 20 pauperiorum
… comparet? hunc atque hunc superare laboret?
… festinanti semper locupletior obstat.
… carceribus 22 missos rapit 23 ungula currus,
… equis auriga 24 suos vincentibus, illum
…teritum temnens 26 extremos inter euntem,
…t 27 ut rarò, qui se vixisse beatum
…, & exacto contentus tempore vitæ
…dat, uti conviva satur reperire queamus.
… satis est; nè me Crispini scrinia Lippi
…pilasse putes, verbum non amplius addam.

5 Concubina, fortasse uxorem. 6 In duas partes secuit. 7 Ac si filiæ essent altera Clytemnestra, Tyndari filia quæ Agamemnoni nupta interfecit. 8 Loquitur avarus, quid me vis facere? 9 Ut vivam avarus & sordidus? 10 Ut homo luxuriosus. 11 Pergis res contrarias comparare quas instar Gladiatorum

…us adversis pugnant. 12 Non jubeo te omnia profundere & vappam fieri (id enim corruptum quod saporem perdidit & bonitatem.) 13 Inter Manem lanium spadonem, &c. & socerum Viselli hernioſum multum interest. 14 Est … 15 Ultra aut citra quos fines. 16 Eò undè reversus sum revertor, … nemo sorte sua contentus vivat. 17 Ut nemo se bearum putet sibique placeat … Alicua vitæ studia. 19 Et mœrore contabescat quod aliena, &c. 20 Sed … ceribus, quos assiduè superare contendit. 21 Ad hunc modum qui dat operis amplificandis, ei aliquis locupletior est semper impedimento. 22 Currus à carceribus patefactis, ubi stant equi ad currendum parati. 23 Ungula … pro ungulatis equis. 24 Equis suos equos cursu prævertentibus. 25 Quem … 26 Inter ultimos currentem. 27 Ut rarò reperire queamus aliquem, qui … Et qui migret è vita, quemadmodum solet conviva à mensa decedere ex… 29 Hæc sufficiant. 30 Nè putes me furatum esse arculas (i. libros qui in … nominantur) Cr. Lippi Philosophi loquacissimi.

SATYRA II.

…lo dictum illud confirmat: (Dum vitant stulti vitia, …ntraria currunt.) Insanas quorundam circa adulteri libidines insectatur.

…ubaiarum collegia, 2 pharmacopolæ,
… Mendici, mimæ, 3 balatrones, hoc genus omne
… solicitum est cantoris morte 4 Tigelli,
… 5 benignus erat. contrà 6 hic, nè prodigus esse
…, metuens, inopi dare nolit amico;

1 Collegia tibicinum impudicorum, ebrietate bacchantium.

…ostentatores erant & populo verba dabant. 3 Homines luxuriosi & perditi à Servilio Balatrone. 4 Musici peritissimi & vocis eximiæ. 5 Perditus. 6 Alius sc. avarus metuens nè, &c.

Frigus quo duramque famem depellere possit.
7 Hunc si perconteris; avi cur atque parentis
8 Præclaram ingrata 9 stringat malus ingluvie rem
Omnia 10 conductis cœmens obsonia nummis;
Sordidus atque animi quòd 11 parvi nolit haberi,
Respondet, laudatur 12 ab his, culpatur 13 ab illis,
14 Fusidius 15 vappæ famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives positis in fœnore nummis.
Quinas hic capiti 16 mercedes execat; atque
Quanto 17 perditior quisque est, 18 tanto acrius ur
Nomina 19 sectatur, modò 20 sumpta veste virili,
Sub patribus 21 duris, tyronum, Maxime, quis non,
Jupiter, exclamat, simul atque audivit? 22 at ins
Pro quæstu 23 sumptum facit. hic, vix credere possit
24 Quam sibi non sit amicus: ita ut 25 pater ille
26 Fabula quem miserum nato vivisse 27 fugato
Inducit, non se pejus cruciaverit 28 atque hic.
29 Si quis nunc quærat, quò res hæc pertinet? illud
Dum virant stulti vitia, in contraria currunt.
Malthinus tunicis 30 demissis ambulat: 31 est qui
Inguen ad obscœnum 32 subductis usque facetus:
33 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius 34 hircum.
35 Nil medium est, sunt qui nolint tetigisse 36 nisi i
Quarum subsuta talos tegat 37 instita veste:
Contrà alius, nullam nisi olenti in fornice 38 stant
Quidam notus homo cum exiret fornice, 39 Mace
Virtute esto, 40 inquit sententia dia Catonis.
Nam simulac 41 venas inflavit tetra libido,
42 Huc juvenes æquum est descendere, non alienos
Permolere uxores. Nolim laudarier, inquit,
Sic me, 44 mirator cunni Cupiennius albi.
Audire est operæ pretium, 45 procedere rectè
Qui mœchis non vultis, 46 ut omni parte laborent
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
47 Atque hæc rara, cadat dura inter sæpe pericla.

7 Alium nempè prodigum.
8 Præclarum patrimonium à majoribus sibi relictum.
9 Cur devoret sine ulla grata saturetur.
10 Nummis fœnori acceptis pro quibus merces solvitur.
11 Non parvi sed magni animi.
12 Alii laudabunt.
13 Alii vituperabunt.
14 Fœnerator improbissimus.
15 Hominis nequam & profusi, vide Sat. 1. 16 Quinas usuras sorti detrahit, Angl. [Taketh five from the principal.]
17 Quanto luxuriosior & negligentior. 18 Tanto graviore usura onerat. 19 Nomina a fœnerum investigat in mercatorum libris. 20 Cum à pædagogis sunt liberi, pe rium ætatis xvi. 21 Quorum patres sunt duri & præparci. 22 Aliquis forte excusabit fœneratorem. 23 Sumptum facit in se quæstui parem, i. ea emit, q sint opus ad victum & cultum. 24 Dum res necessarias naturæ denegat. 25 I dentis. 26 Comœdia. 27 Clinia in Asiam proficiscente, 28 Quam hic fa 29 Interrogatio cum responsione. 30 Tunicis longis & talaribus. 31 Id qui fœcem est, & risum movet. 32 Tunicis sursum ductis & eam brevibus, segnant partes corporis obscœnas. 33 Olet trochiscos ex quibus suaves odor tur, Angl. [Pomanders.] 34 Tetrum odorem olet. 35 Nulla est re 36 Nisi matronas. 37 Instita ponitur pro stola ad talos demissa, cujus sem in stita, i. fasciola ambibat. 38 Meretricem in solido lupanari prostantem rano est Catonis adhortantis. 40 Inquit Cato Censorinus. 41 Posteaquam inflavit venereus libido. 42 Ad lupanar. 43 Subagitare. 44 Amator mu stola amicta. 45 Qui non vultis mœchis sua flagitia ex animi sententia 46 Quo pacto in omni re periculum illis immineat. 47 Utque hæ v tantur, &c.

…praecipitem tecto dedit? 49 Ille flagellis …m casus: fugiens hic decidit aerem …m in turbam dedit hic 50 pro corpore nummos, …t pennixerunt calones. quinetiam illud …t cuidam testes 52 capdamque falacem …ret ferrum. 53 jure omnes: 54 Galba negabat. …ne quanto merx est in classe 55 secunda? …rum dico: Sallustius 56 in quas …nus insanit quam qui 57 moechatur, 58 at hic si …res, qua ratio suaderet, 60 quaque modestè …m esse licet, vellet bonus atque benignus …daret quantum 61 satis esset, nec sibi damno …rique foret, verum hoc se amplectitur 62 uno, …t, hoc laudat, Matronam nullam ego tango. …adam Marsus 63 amator Originis ille …trium 64 mimæ donat fundumque laremque, …erit mi (65 inquit) cum uxoribus unquam alienis. …en est cum mimis, est cum meretricibus: unde …à malum gravius, 68 quâ res, trahit. an tibi abundè …sonam satis est, non illud 70 quicquid ubique …, evitare? bonam deperdere famam, …patris 71 oblimare, malum est ubicunq; : quid inter- …matrona, ancilla, peccésve 72 togata? …in 73 Fausta, Syllæ 74 gener (hoc miser uno …mine deceptus) pœnas dedit usque, supérque …satis est: pugnis casus, ferroque petitus, …sus 76 fore, quum 77 Longarenus foret intus. …ic si 79 mutonis verbis 80 mala tanta videntis …ne hæc animus. 81 Quid vis tibi? nunquid ego à te …mo prognatum deposco Consule cunnum, …unque 83 stola, 84 mea quum conferbuit ira? …id responderet? 86 Magno patre nata puella est. …quanto meliora monet, 88 pugnantiaque istis, …opis natura suæ si tu modo 89 rectè …ivere velis, ac non fugienda petendis …ivere. 90 tuo vitio rerúmne labores,

48 Ne malus se præcipitaverit ut infequentes eluderet.
49 Crispus Sallustius in Faustæ adulterio deprehensus.
50 Ne castraretur.
51 Judicium ei eripuerunt. Raphanitissimum sordide intelligit, de quo vide Aristoph. in Nebulis.
52 Ut ferro mentulam abscinderent.
53 Omnes jure factum id esse dicebant.
54 Galba jurisconsultus & idem adulter negabat.
55 Tres erant classes meretricum, i. matronarum. 2. libertinarum. 3. ancillarum.
56 In quas libertinas.
59 Si quo …

…ri matronas adulterat. 58 At Sallustius si vellet bonus esse. …quo modo ratio suaderet. 60 Et quatenus licet ei esse nimirico, non prorsus …bera liet. 61 Intra modum. 62 Hoc solo sibi placet, i. amore libertinæ. …Amator nobilis meretricis. 64 Originis meretricis. 65 Marsus inquit …rem exteruans. 66 Respondet Horatius. 67 Tua existimatio. 68 Quam …vit. 69 Personam matronæ evitare? 70. Quicquid ex sui natura malum …et mimæ & libertinæ meretrix. 71 Consumere. 72 In meretrice vulgo …quæ toga utebatur, ut à matronis stolatis distingueretur. 73 Io Faustæ Syllæ …viri filia. 74 Non gener revera, sed ita appellatus quod Syllæ filiam fu- …hanc unam ob cautam, quod nobilis viri filiam & matronam appeteret …exclusus. 77 Alter adulter Villio felicior. 78 Vil.io. 79 Si ex mer- …animus loqueretur. 80 Malè, quæ Villius sustinuit. 81 Lepida Pro- …quo muro fingitur interrogare Villium. 82 Nobilem matronam. 83 Secula …matronarum. 84 Quum incendor libidine. 85 Quid responderet Villius? …nobilis puella præferenda est Libertinæ. 87 Natura sui opibus contenta …nostra monet quam tu? Villi? 88 Tuæ opinioni contraria. 89 Si tu vis …bene vivere. 90 Nihil interesse putas vitiosa cupiditate, an rerum pene-

Nihil

Nil referre putas? quare, ne pœniteat te:
Define matronas sectarier: 91 unde laboris
Plus haurire mali est, 92 quàm ex re decerpere fruc
93 Nec magis huic inter niveos viridesque lapillos,
(94 Sit licet hoc Charinte 95 tuum) tenerũ est fem
Rectius: 96 atque etiam melius persæpè togatæ.
Adde huc, quòd 97 mercem sine fucis 98 gestat: a
Quod venale habet, ostendit: nec si quid 99 honest
1 Jactat: habetque palam, 2 quærit quo turpia celet.
Regibus hic mos est: ubi equos mercantur, 3 oper
Inspiciunt: ne, si facies (ut sæpè) decora
4 Molli fulta pede est, emptorem 5 inducat hiantem.
Quod pulchræ clunes, breve quod caput, ardua cer
Hoc illi 6 rectè, 7 ne corporis optima 8 Lynceis
Contemplere oculis, 9 Hypsæâ cœcior, illa
Quæ mala sunt 10 species. 11 O crus, O brachia! 12
13 Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
Matronæ præter faciem, 14 nil cernere possis,
Cætera, ni 15 Catia est, 16 demissa veste tegentis.
Si 17 interdicta potes, 18 vallo circundata (nam te
19 Hoc facit insanum) multa tibi tum officient res:
Custodes, 20 lectica, 21 cinisflones, parasita,
Ad talos 22 stola demissa, & circundata 23 palla:
24 Plurima, quæ invideant pure apparere tibi 25 rec
26 Altera nil obstat: Cois tibi penè videre 27 est
Ut nudam: ne crure malo, ne sit pede turpi:
28 Metiri possis oculo latus. an tibi mavis
29 Insidias fieri, precium que 30 avellier, antè
Quàm mercem ostendis? 31 leporem venator ut alt
In nive sectatur, 32 positum sic tangere nolit:
Cantat 33 & apponit: meus est amor huic similis, n
34 Transvolat in medio posita, 35 & fugientia capt
36 Hiscine versiculis speras tibi posse dolores,
Atque 37 æstus, curæque graves è pectore pelli?

91 A quibus matronis, i. ex coitu cum matrona.
92 Plus incommodi est ex adulterio quam ex re faciendæ utilitatis.
93 Nec semper magis honorum est huic matronæ nobili quam togatæ.
94 Apostrophe ad Charinthum puerum formosum & gemmis ornatum.
95 Licet hoc sit tuum, nempe uniones & smaragdos gestare.
96 Quinetiam sæpè semper plebeia ancilla decentius est.
97 Corpus mercenarium est.
98 Togata gestant.
99 Si quid pulchri est. 1 Quod faciunt matronæ. 2 Nec quærit quomodo sua celet amatores. 3 Equos tectos. 4 Tenera ungula. 5 Decipiat emptorem eorum, quod acciderit, si emeret equum apertum. 6 Rectè faciunt. 7 Nè corpore partes venustissimas contempleris. 8 Oculis acutissimis, quales habuit Lynceus, plea vitiosos habuit oculos. 10 Ne species illa, &c. 11 Verba sunt laudantis tam. 12 Verba sunt ejusdem quædam improbantis in togata. 13 Nates habe eras, vel ut alii volunt, magnas. 14 Non cætera membra. 15 Catia, quæ trona, vestitu brevissimo utebatur. 16 Ad talos usque. 17 Si potis matronæ, adulterare leges velans. 18 Quæ custodiis tanquam valle munitur. 19 D tas portendi. 20 Vehiculum. 21 Cinerarii, qui calamistris calefactis crines cri 22 Vestis muliebris. 23 Matronæ indumentum ad pedes usque demissum. 24 ma sunt quæ tibi obstent. 25 Matronæ corpus. 26 Togata vel meretrix, cuius Coæ sunt pellucidæ, dictæ Coa à Coo insula ubi fiebant. 27 Licet. 28 Inde possis solo aspectu. 29 Decipi. 30 Pretium solvi. 31 Hæc verba sunt ser matronarum. 32 Leporem sic appositum, i. sine labore venationis sibi appo 33 Et leporem sic captum sibi apponi jubet. 34 Amor meus fastidit meretrices, facile est habere. 35 Et matronas petit, quas difficile est assequi. 36 Horatius quinus. 37 Amores matronarum.

Nec

cupidinibus ſtatuit natura modum ? 38 quem
ſtura ſibi, quid ſit dolitura negatum,
re 39 plus prodeſt, 40 & inane abſcindere ſoldo ?
ibi quum fauces urit ſitis, aurea quæris
? num eſuriens faſtidis omnia præter (num ſi
m, Rhombumq; ? 41 tument tibi quum inguina:
aut verna eſt præſtò puer; impetus in quem
vò fiat, malis 42 tentigine rumpi ?
ego : namq; 44 parabilem amo venerem facilem-
poſt paulo : ſed pluris, ſi exierit vir : (que ;
hanc, Philodemus ait : 46 ſibi, quæ neque magno
retio, neque cunctetur, quum eſt juſſa, venire.
47 rectaq; ſit : 48 munda hactenus, ut neq; 49
agis 50 alba velit, quam det natura, videri, (longa
ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi lævum,
& Egeria eſt : do nomen quodlibet illi.
metuo, ne, dum futuo, vir rure 54 recurrat :
55 frangatur, latret canis : undique magno
domus ſtrepitu reſonet 56 vel pallida lecto
ut mulier : miſeram ſe 57 conſcia clamet :
ribus hæc metuat, 59 doti deprenſa, egomet 60 mi
ſcincta tunica fugiendum eſt, ac pede nudo,
nummi pereant, 63 aut pyga, aut denique fama.
rendi miſerum eſt : 65 Fabio vel judice vincam.

38 Quem modum quærere plus prodeſt.
39 Quam cupiditates habere non neceſſarias.
40 Et ſupervacaneas cupiditates à neceſſariis reſecare.
41 Quum inflammatur libidine.
42 Diſtentione membri virilis.
43 Ego certè non ita faciam.
44 Quæ facilè parari poteſt.
45 Illam

ectricem, quæ mihi gratificatura dabit has tres reſponſiones, nempe, 1. poſ
niam, 2. ſed majori pretio, 3. ſi modo exierit vir : hanc Philodemus dic
ericatis Cybeles ſacerdotibus relinquendam, ut qui facilius eius moram ferre
46 Sibi optabat eam. 47 Non gibboſa. 48 Ita munda. 49 Neque longa
rum altitudine. 50 Nec ceruſſa malas candefaciens. 51 Hæc mulier cum in
comparabus. 52 Eſt mihi inſtar Iliæ matris Romuli ; & inſtar Egeriæ
Numæ Pompilio familiaris. 53 In libertina amore. 54 Aliquid ſuſpi
oris impudicitia. 55 Nè janua frangatur à viro relicturo. 56 Ne marito
pallida è lecto deſiliat. 57 Ancilla culpæ herilis conſcia, Aug. [the Maid-
58 Nè crura compedibus impedantur. 59 Nè dotem amittat unor à viro
henſa. 60 Egomet mihi in tanto tumultu conſulo. 61 Tunica non cin
Nè ſim nummis me redempturus propter adulterium commiſſum. 63 Nè
ma, i. nè nates vapulent, aut ut alii volunt, nè patiar raphani mum, de quo
64 Deprehendi in adulterio miſerum eſt. 65 Si Fabius juriſconſultus (qui
olim fuit deprehenſus) ſit judex in hac re conſtitutus, ego vincam, i

SATYRA III.

mum reprehendit, qui quum ad ſua ipſorum vitia
veant, in alienis videndis acumine oculorum valent.
de amatorum & patrum exemplo leviora vitia in
itia diſſimulanda eſſe docet. Poſtremò ad reprehen-
Stoici Paradoxi dilabitur, quo paria eſſe peccata
ntur.

ibus hoc vitium eſt cantoribus, 1 inter amicos
nunquam inducant animum cantare, rogati :
di nunquam deſiſtant. 2 Sardus habebat

1 Inter amicos ſibi familiares.
2 Non rogati cantare. 3 Hermogenes Tigellius ex Sardinia

Ille

Nil referre putas? quare, ne pœniteat te:
Define matronas ſectarier: 91 unde laboris
Plus haurire mali eſt, 92 quàm ex re decerpere fruſ-
93 Nec magis huic inter niveos viridesque lapillos,
(94 Sit licet hoc Charinte 95 tuum) tenerũ eſt femur
Rectius: 96 atque etiam melius perſæpè togata.
Adde huc, quòd 97 mercem ſine fucis 98 geſtat:
Quod venale habet, oſtendit: nec ſi quid 99 honeſti
1 Jactat: habetque palam, 2 quarit quo turpia celet.
Regibus hic mos eſt: ubi equos mercantur, 3 operti
Inſpiciunt: ne, ſi facies (ut ſæpè) decora
4 Molli fulta pede eſt, emptorem 5 inducat hianten
Quod pulchræ clunes, breve quod caput, ardua cer
Hoc illi 6 rectè, 7 ne corporis optima 8 Lynceis
Contemplere oculis, 9 Hypſæa cœcior, illa
Quæ mala ſunt 10 ſpectes. 11 O crus, O brachia! 1
13 Depygis, naſuta, brevi latere, ac pede longo eſt.
Matronæ præter faciem, 14 nil cernere poſſis,
Cætera, ni 15 Catia eſt, 16 demiſſa veſte tegentis.
Si 17 interdicta potes, 18 vallo circundata (nam te
19 Hoc facit inſanum) multa tibi tum officient res:
Cuſtodes, 20 lectica, 21 ciniflones, paraſita,
Ad talos 22 ſtola demiſſa, & circundata 23 palla:
24 Plurima, quæ invideant pure apparere tibi 25 re
26 Altera nil obſtat: Cois tibi penè videre 27 eſt
Ut nudam: ne crure malo, ne ſit pede turpi:
28 Metiri poſſis oculo latus. an tibi mavis
29 Inſidias fieri, preciúmque 30 avellier, antè
Quàm mercem oſtendis? 31 leporem venator ut alta
In nive ſectatur, 32 poſitum ſic tangere nolit:
Cantat 33 & apponit: meus eſt amor huic ſimilis, n
34 Tranſvolat in medio poſita, 35 & fugientia capt
36 Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe dolores,
Atque 37 æſtus, curaſque graves è pectore pelli?

91 A quibus matronis, i. ex cultu cum matrona.
92 Plus incommodi eſt ex adulterio quam ex re faciendæ utilitaria.
93 Nec femur magis venerum eſt huic matronæ nobili quam togatæ.
94 Apoſtrophe ad Charinthum puerum formoſum & gemmis ornatum.
95 Licet hoc ſit tuum, nempe uniones & ſmaragdos geſtare.
96 Quinetiam ſæpè fœmur plebeiæ ancillæ decentius eſt.
97 Corpus mercenarium eſt.
98 Togata geſtat.
99 Si quid pulchri eſt. 1 Quod faciunt matronæ. 2 Nec quærit quomodo ſa pia celat amatores. 3 Equos tectos. 4 Tenera ungula. 5 Decipiat emptorem eutem, quod acciderit, ſi emeret equum apertum. 6 Rectè faciunt. 7 Nè corp partes venuſtiſſimas contempleris. 8 Oculis acutiſſimis, quales habuit Lynceus, ſ piea vitioſos habuit oculos. 10 Ne ſpectes illa, &c. 11 Verba ſunt laudantis ſum. 12 Verba ſunt ejuſdem quædam improbantis in togata: 13 Nates habent eras, vel ut alii volunt, magnas. 14 Non cætera membra. 15 Catia, quædam trona, veſtitu brevi ſimo utebatur. 16 Ad talos uſque. 17 Si poteris matronas, adulterare leges vetant. 18 Quæ cuſtodiis tanquam valle muniuntur. 19 Di tas portendi. 20 Vehiculum. 21 Cinerarii, qui calamiſtris caleſactis crines cri 22 Veſtis muliebris. 23 Matronæ indumentum ad pedes uſque demiſſum. 24 ma ſunt quæ tibi obſtent. 25 Matronæ corpus. 26 Togata vel meretrix, cuius Coæ ſunt pellucidæ, dictæ Coæ à Coo inſula ubi fiebant. 27 Licet. 28 Inſi poſſis ſolo aſpectu. 29 Decipi. 30 Pretium ſolvi. 31 Hæc verba ſunt ſect matronarum. 32 Leporem ſic appoſitum, i. ſine labore venationis ſibi appo 33 Et leporem ſic captum ſibi apponi jubet. 34 Amor meus faſtidit meretrices, facile eſt habere. 35 Et matronas petit, quas difficile eſt attequi. 36 Horatius quinam. 37 Amores matronarum?

cupidinibus ſtatuit natura modum? 38 quem
latura ſibi, quid ſit dolitura negatum,
re 39 plus prodeſt, 40 & inane abſcindere ſoldo?
tibi quum fauces urit ſitis, aurea quæris
a? num eſuriens faſtidis omnia præter (num ſi
um, Rhombumq; ? 41 tument tibi quum inguina:
ſi aut verna eſt præſtò puer; impetus in quem
iuò fiat, malis 42 tentigine rumpi?
n ego: namq; 44 parabilem amo venerem facilem-
m poſt paulo: ſed pluris, ſi exierit vir: (que;
hanc, Philodemus ait: 46 ſibi, quæ neque magno
retio, neque cunctetur, quum eſt juſſa, venire.
la 47 rectaq; ſit: 48 munda hactenus, ut neq; 49
agis 50 alba velit, quam det natura, videri, (longa
c ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi lævum,
& Egeria eſt: do nomen quodlibet illi.
c metuo, ne, dum futuo, vir rure 54 recurrat:
55 frangatur, latret canis: undique magno
domus ſtrepitu reſonet 56 vel pallida lecto
ſit mulier: miſeram ſe 57 conſcia clamet:
ribus hæc metuat, 59 doti deprenſa, egomet 60 mi
ſcincta tunica fugiendum eſt, ac pede nudo,
nummi pereant, 63 aut pyga, aut denique fama.
prendi miſerum eſt: 65 Fabio vel judice vincam.

38 Quem modum quærere plus prodeſt.
39 Quam cupiditates habere non neceſſarias.
40 Et ſupervacaneas cupiditates à neceſſariis reſecare.
41 Quum inflammatur libidine.
42 Diſcretione membri virilis.
43 Ego certè non ita faciam.
44 Quæ facilè parari poteſt.
45 Illam

ricem, quæ mihi gratificatura dabit has tres reſponſiones, nempe, 1. poſt am, 2. ſed majori pretio, 3. ſi modo exierit vir: hanc Philodemus dic ericis Cybeles ſacerdotibus relinquendam, ut qui facilius eius moram ferre 46 Sibi optabat eam. 47 Non gibboſa. 48 Ita monda. 49 Neque longa um altitudine. 50 Nec cerúſſa malas candefaciens. 51 Hæc mulier cum in comp'exibus. 52 Eſt mihi inſtar Iliæ matris Romuli; & inſtar Egeriæ Numæ Pompilio familiaris. 53 In libertina amore. 54 Aliquid ſuſpi- oris impudicitia. 55 Nè janua frangatur à viro redeunte. 56 Ne matro- pallida è lecto deſiliat. 57 Ancilla culpæ herilis conſcia, Aug. [the Maid- 58 Nè crura compedibus innectantur. 59 Nè dotem amittat uxor à viro prehenſa. 60 Egomet mihi in tanto tumultu conſulo. 61 Tunica non cin- 62 Nè ſim nummis me redemptus propter adulterium commiſſum. 63 Nè pyga, i. nè nates vapulent, aut ut alii volunt, nè patiar raphanum, de quo 64 Deprehendi in adulterio miſerum eſt. 65 Si Fabius jureconſultus (qui olim fuit deprehenſus) ſit judex in hac re conſtitutus, ego vincam, i.

SATYRA III.

Primum reprehendit, qui quum ad ſua ipſorum vitia cæcutiant, in alienis videndis acumine oculorum valent. Deinde amatorum & patrum exemplo leviora vitia in amicitia diſſimulanda eſſe docet. Poſtremò ad reprehenſionem Stoici Paradoxi dilabitur, quo paria eſſe peccata ſtatuit.

ibus hoc vitium eſt cantoribus, 1 inter amicos
ut nunquam inducant animum cantare, rogati:
ſi nunquam deſiſtant. 3 Sardus habebat

1 Inter amicos ſibi familiares.
2 Non rogati cantare. 3 Hermogenes Tigellius ex Sardinia.

Ille

Ille Vigellius 4 hoc. 5 Cæsar, qui cogere posset,
Si peteret per amicitiam 6 patris, atque suam, non
Quicquam proficeret. 7 si collibuisset, 8 ab ovo
Usq; 9 ad mala 10 citaret, Io Bacche, modò 11 fu
Voce, modò hac resonat 12 cordis quæ quatuor ima
13 Nil æquale homini fuit illi. 14 sæpè velut qui
Currebat fugiens hostem: persæpè velut qui
15 Junonis sacra ferret, habebat sæpè ducentos,
Sæpè decem servos: modò reges atque 16 tetrarch
Omnia magna loquens: modò, Sit mihi mensa tri
17 Concha salis puri, & toga quæ defendere frigus
Quamvis crassa queat. 18 Decies centena dedisse
Huic parco paucis contento, quinque diebus
Nil erat in loculis, noctes vigilabat ad ipsum
Mane, diem totam stertebat. nil fuit unquam
19 Sic impar sibi, nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
Nullâne habes vitia? imo alia, haud fortasse minor
Mænius absentem Novium quum carperet, Heus tu,
(Quidam ait) 20 ignoras te? an ut ignotum 21 da
Verba putas? 22 Egomet mî ignosco, Mænius inquit.
Stultus & improbus hic amor est, dignúsque notari.
Quum tua pervideas oculis mala 23 lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
Quàm ut aquila, aut serpens 24 Epidaurius? a
25 Evenit, inquirant vitia ut tua rursus & illi.
Iracundior est paulò. 26 minus aptus acutis
Naribus 27 horum hominum: rideri possit, eo quo
28 Rusticiùs tonso toga defluit, 29 & malè laxus
In pede calceus hæret, at est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam, 30 at tibi amicus, at ingeni
Inculto latet hoc sub corpore. deniq; teipsum
31 Concute, num qua tibi vitiorum inseverit olim
Natura, aut etiam 32 consuetudo mala. namque
33 Neglectis urenda filix innascitur agris.
34 Illuc prævertamur: amatorem quod amica
Turpia, 35 decipiunt cœcum vitia aut etiam ipsa h
Delectant, veluti Balbinum 36 polypus Agnæ.

4 Hoc vitium cantatorum.
5 Augustus.
6 Per amicitiam Julii Cæsaris. patris sui per adoptionem.
7 Et si Tigellio collibuisset.
8 Ab ovo quod erat cœnæ initium.
9 Usque ad poma, i. cœnæ finem.
10 Recitaret carmen aliquod in laudem Bacchi, sic incipiens: Io Bacche.
11 Modo voce acutissima, modo gravissima.
12 In quatuor chordis, i. instrumento Musico, quatuor chordarum Græci appellant τέτρα-χορδον.
13 In omnibus se varium ostendit.
14 Qui sæpè currebat, velut fugiens hostem.
15 Sæpè tardus in
velut Virgines χανηφοροι.
16 Tetrarcha quartam regni partem possidet.
linam ex concha.
18 Mille sestertia si dedisses huic qui paulò ante erat nu
19 Sic inconstans.
20 Non novisti tua vitia?
21 Putat nos fallere?
mihi do veniam.
23 Quasi lippus, cujus oculi sunt uncti.
24 Serpens Epi
ponitur pro quovis dracone.
25 Ut sint aliqui, qui velint invicem inquirere
tia.
26 Ineptus ad congressus hominum dicacium, quorum scommata ferre
rest.
27 Qui hodie vivunt.
28 Quod illi imperititius tonso toga malo est
fita.
29 Calceus valdè laxus.
30 Verendus igitur & amandus.
31 Tem
genter examinato, num qua vitia tibi natura ingeneraverit.
32 Assiduitas
33 Sic animus sine philosophiæ cultura scatet vitiis.
34 Nos convertamus
cie amicorum officio aut vitiis agimus, ut explicemus quod turpia vitia
cipiunt cœcum, &c.
35 Non animadvertuntur ab amatore.
36 Morbus
natibus Agnæ, Balbini amicæ.

amicitia sic erraremus: & isti
men 37 virtus posuisset honestum.
sset ut guati, sic nos debemus amici,
e vitium, non fastidire, 39 strabonem
40 patum pater: & pullum, 41 malè parvus
ilius est: ut abortivus fuit olim
ibus 42-43 hunc varum, distortis cruribus: illum
ertit scaurum pravis fultum malè talis,
hic vivit: 45 frugi dicatur: ineptus
tior hic paulo est: 46 concinnus amicis
ut videatur. at est truculentior, atque
aequo liber: 48 simplex fortisque habeatur:
lior est: acres inter numeretur, opinor,
& jungit, junctos & servat amicos.
virtutes ipsas 50 invertimus, atque
n cupimus vas 51 incrustare. 52 probus quis
n vivit? multum est 53 demissus homo 54 illi
recognomen pinguis damus, 55 hic fugit omnes
, nullique malo latus 56 obdit apertum?
ni genus hoc inter vitæ versetur, 58 ubi acris
atque vigent ubi 59 crimina) 60 pro bene sano
incauto, fictum astutumque vocamus.
plicior si quis (qualem me sæpe libenter
rim tibi Mæcenas) ut fortè legentem
tacitum impellat quovis sermone 63 molestus:
ni sensu planè caret, inquimus, eheu
temerè in nostmet legem sancimus 64 iniquam,
vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est,
imis 65 urgetur. amicus dulcis, ut æquum est,
m compenset vitiis bona: pluribus 66 hisce
ubi plura mihi bona sunt) inclinet: amari
t: hac lege, 67 in trutina ponitur eadem.
tuberibus 68 propriis offendat amicum,
at, ignoscat 69 verrucis illius. æquum est,
veniam poscentem, reddere rursus.
que; 71 quatenus excidi penitus vitium itæ,
item nequeunt stultis hærentia: cur non
ideribus moduliſque suis ratio utitur? acres

37 Ars imposuisset.
38 Ut pater non fastidit vitium guati.
39 Strabonis oculi sunt distorti.
40 Patum habet oculos semiclusos.
41 Filius vimis exiguus.
42 Filius M. Antonii triumviri, statura vix bipedalis, sed ingenii acutissimi.
43 Hunc qui distorta habet crura varum appellat.
45 Balbutiendo appellat scaurum, i. habentem talos extantes.
45 Homo frugi dicatur & temperatus.
46 Elegans & politus.
47 Liberè veritatem eloqueus.
48 Non bilinguis.
49 Fervention & ira succo vas inficit.
50 Amicorum virtutes malè interpretamur.
51 Vitioso vel impuro testorio deformare. Est Allegoria.
52 Si quis probus.
53 A bonis à nobis.
54 Si quis tardus est (i. tardius sentit) eum pinguem appellamus & rudem.
55 Si quis cautior est adversus hominum fallacias.
56 Latus adcredit, transitio est à milite cauto vel gladiatore.
57 Quum inter hominum genus versetur.
58 Quo tempore.
59 Vigent criminationes.
60 & prudente.
61 Si quis apertior & alienus ab omni dolo.
62 Aut si malum interpellet.
63 Gravis interturbator.
64 Gravissimam legem nobis
65 Gravatur.
66 Hisce meis virtutibus, cum sint vitiis plures, inclinet, sc.
67 In eadem libra ponderabatur, i. eandem æquitatem inveniet.
68 Acris gravioribus, Allegoria est.
69 Levioribus amici vitiis.
70 Disputat Stoicorum dogma, qui dicunt, Omnia peccata esse paria.
71 Quo-
quo judicio & convenienti moderatione.

Ut

Ut quæque eſt, ita ſuppliciis delicta 73 coerceat?
Si quis eum ſervum, patinam qui tollere juſſus,
Semeſos piſces tepidumque 74 ligurierit jus,
In cruce ſuffigat: 75 Labeone inſanior inter
76 Sanos dicatur. 77 quanto hoc furioſius atque
Majus peccatum eſt? paulum deliquit amicus:
Quod niſi 78 concedas, habeare inſuavis: acerbus
Odiſti, & fugis, ut 79 Druſonem debitor æris:
Qui niſi, quum triſtes 80 miſero venere 81 calendæ,
82 Mercedem aut nummos 83 unde, unde extricat,
84 Porrecto jugulo hiſtorias, captivus ut audit.
Comminxit lucum 85 potus: menſæve catillum
Evandri manibus 86 tritum dejecit: 87 ob hanc re
Aut poſitum ante mea quia pullum in parte catini
Suſtulit eſuriens: 88 minus hoc jucundus amicus
Sit mihi? quid faciam, ſi furtum fecerit? aut ſi
Prodiderit commiſſa 89 fide? 90 ſponſumve negarit?
91 Queis paria eſſe ferè placuit peccata, 92 laborat
Quum ventum 93 ad verum eſt: ſenſus 94 moreſque
Atq; ipſa utilitas, juſti 95 propè mater & æqui,
Quum prorepſerunt 96 primis animalia terris,
Mutum & turpe 97 pecus, 98 glandem atq; cubilia
Unguibus & pugnis, dein fuſtibus, atque ita 1 porro
Pugnabant armis, quæ poſt fabricaverat 2 uſus,
Donec verba, quibus voces ſenſuſque 3 notarent,
Nominâque invenere. dehinc 4 abſiſtere bello,
Oppida cœperunt munire: & ponere leges,
Ne quis fur eſſet, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam 5 cunnus teterrima belli
Cauſa: ſed ignotis 6 perierunt mortibus illi,
Quos Venerem 7 incertam rapientes, more ferarum
8 Viribus editior 9 cædebat, ut in grege taurus.
Jura inventa 10 metu injuſti fateare neceſſe eſt,
Tempora ſi 11 faſtóſque velis evolvere mundi.
Nec natura poteſt juſto 12 ſecernere iniquum,
13 Dividit ut bona diverſis, fugienda petendis,
14 Nec vincet ratio hoc, 15 tantundem ut peccet is
Qui teneros caules alieni fregerit horti,

71 Cur non ita cohibeat & punit?
74 Leviter exorbuerit.
75 Labeo juriſperitus erat coſtumax, qui multa nimis liberè diſerat in Auguſtum.
76 Inter ſapientes.
77 Furioſus, quod fecit dominus, quam quod ſervus admiſit.
78 Quod niſi ignoſcas.
79 Fœneratorem & malum hiſtoriarum ſcriptorem.
80 Debitori.
81 Calendis, creditam pecuniam redebatur debitores, vide Epod. 2.
82 Uſuram.
83 Alicunde parat.
84 Quaſi jugulari malles, quam Druſonis hiſtorias audire.

83 Amicus rum benè potus. 86 Catinum antiquiſſimum, quo uſus eſt Evander Antis Arcadiæ regis nepos. 87 Quia catil'um dejecit. 88 Minus ob hoc. 89 miſſa fidei. 90 Promiſſum. 91 Stoicis. 92 Hærent & dubitant Stoici. 93 ri inquiſitionem. 94 Judicium hominum repugnat, qui aliter furem, aliter cidam puniunt. 95 Quæ mater. 96 Prima animalia, i. homines. Hypalla 97 Veluti pecus rationis & orationis expers. 98 Glandes erant hominum ri cibus. 1 Poſt temporis intervallum. 2 Indigentia. 3 Significarent. 4 ſtinere à bello. 5 Fuerunt ante Helenam aliæ mulieres, quæ belli cauſæ fu runt. 6 Perierunt, quia ſcriptoribus caruerunt. 7 Mulierum omnibus expo non certi mariti. 8 Vir robuſtior. 9 Occidebar, vel verberabar. 10 Propt commodi metum. 11 Annales, i. mundi tempora. 12 Diſtinguere juſtum à juſto. 13 Quo modo poteſt ſeparare bona à malis. 14 Nec ratio poſt 15 Ut tam graviter peccet.

…nocturnus divum sacra legerit: adsit
…peccatis quæ pœnas irroget 17 æquas:
…ecutica dignum, horribili sectere flagello.
…ferula cædas meritum majora subire
…, 20 non vereor: quum dicas esse pares res
…22 latrociniis, & magnis parva mineris
…recisurum simili te, si tibi regnum
…nt homines. 24 Si dives qui sapiens est,
…bonus, & solus formosus, & est rex? (quit
…optas quod habes? 26 non nosti quid pater in-
…ppus dicat: Sapiens crepidas sibi nunquam
…as fecit: 28 sutor tamen est sapiens, 29 quo?
…is tacet Hermogenes. 30 cantor tamen, atque
…est modulator: 31 ut Alfenus vafer, omni
…instrumento artis, clausaque 32 taberna,
…nt: 33 sapiens operis sic optimus omnis
…er, sic rex solus, 34 vellunt tibi barbam
…pueri: quos tu nisi 35 fuste coerces,
…turba circum te stante: miserque
…peris & latras, magnorum maxime regum.
…um faciam dum te 37 quadrante lavatum
…ibis: neque te quisquam 39 stipator, ineptum
…40 Crispinum, sectabitur: & mihi dulces
…nt, si quid peccavero 41 stultus, amici,
…ue vicem illorum patiar delicta libenter,
…ttisque magis vivam 44 te rege beatus,

16 Qui nostru rem sacram furatus fuerit.
17 Pœnas parvas parvis, magnas magnis peccatis.
18 Loro dignum.
19 Ut minori supplicio afficias.
20 Non vereor, ne id facias.
21 Furta clanculum fiunt.
22 Latrocinia sunt violentæ direptiones.
23 Quum mineris pœna simili te ampuraturum parva cum magnis flagitiis.

…n Stoicorum paradoxon, nempe sapientem esse omnia. 25 Cur optas, ut …m permittant homines? 26 Stoicus arguit Horatium ignorationis, & …ium nosti, &c. 27 Chrysippus vaferrimus Stoicorum somniorum erat in… 28 Potestate non usu. 29 Quo istuc pertinet? 30 Potest tamen censere… …er sutore, jurisconsultus clarissimus evasit. 32 Clausa tutrina. 33 Ordo …iem est optimus opifex omnis operis. 34 Adeò stultè loqueris, ô Stoice, …ri contumelioso illudant. 35 Nisi abigis bacu'o tanquam sceptro regio… …eris clamore. 37 Mercede balneatori debita, non à rege sed ab uno de …is. 39 Non revera rex, sed secundum Stoicorum opinionem. 39 Comes. 40 Tra… …anus Stoicus. 41 Per stultitiam. 42 Et vicissim. 43 Et non rex. 44 Qui …pus. Sensus est, quemadmodum sapiens non est dicendus rex qui unicum …verem; sic peccata non possunt esse paria, si quædam sint venia digna.

SATYRA IV.

…m veteres Comicos Græcos sequutum, mordacem …sit. Sua autem Scripta non itidem legi ostendit, …bona pars hominum sibi vitii alicujus conscia, se …ellingi sciant. Se alioqui virulentia carere, ac tan…quam & velut paterna quadam castigatione ad de…sta à vitiis homines uti profitetur.

…lis, atque 1 Gratinus, Aristophanesque poëtæ, …que alii quorum comœdia 2 prisca virorum est:

1 Hi principes fuerunt inter poëtas vetu…

…media. 2 Comœdia prisca erat paulò maledicentior quam ut aures homi… …ferent.

Si quis erat dignus 3 describi quod malus, aut
Quòd mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui
4 Famosus: multa cum libertate notabant.
5 Hinc omnis pendet 6 Lucilius, hosce secutus,
7 Mutatis tantum pedibus numerisque facetus,
8 Emunctæ naris, durus componere versus.
Namque fuit 9 vitiosus, in hora sæpe ducentos,
10 Ut magnum, versus dictabat, 11 stans pede in
12 Quum flueret lutulentus, 13 erat quod tollere
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem,
14 Scribendi rectè: 15 nam ut multum, nil mo
Crispinus 16 minimo me provocat: 17 accipe
Accipe jam tabulas, detur nobis 18 locus, hora,
19 Custodes: videamus uter plus scribere possit.
20 Dii benè fecerunt, inopis me quodque pusilli
Finxerunt animi, raro & perpauca loquentis,
21 At tu conclusas 22 hircinis follibus auras
23 Usque laborantes, dum ferrum molliat ignis,
Ut mavis, imitare beatus 24 Fannius, 25 ultro
Delatis capsis & imagine: quum mea nemo
Scripta legat, vulgo recitare 26 timentis ob hanc
Quod sunt quos 27 genus hoc minimè juvat, ut
Culpari dignos, 28 quemvis media erue turba:
Aut ob avaritiam, aut misera ambitione laborat.
29 Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum
30 Hunc capit argenti splendor, stupet Arabus
Hic mutat merces surgente à sole, 32 ad eum qu
Vespertina tepet regio: quin 33 per mala præc
Fertur, uti pulvis collectus 34 turbine, nequid
35 Summa deperdat metuens, aut ampliet ut re
36 Omnes hi metuunt 37 versus, odere poetas.
38 Fœnum habet in cornu, longè fugit: dummod
39 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcet amico.
Et quocunque semel 40 chartis illeverit, omnes
41 Gestiet à furno redeuntes scire, 42 lacúque,

1 Dignus notari. 2 Malus famosus. 3 Ab illis Poetis. 4 Lucilius Poeta Romanus, qui illorum priscam Comœdiam Latinam fecit satyram. 5 Quia Lucilius usus est versibus hexametris, illi Iambeis. 6 Acri judicio. 7 In hoc. 8 Tanquam rem magni momenti. 9 Nullo labore & tempore brevissimo. 10 Cum versus prosunderet inverecundos. 11 Erat aliquid quod sumeres, idque imitatione dignum. 12 Ut rectè scriberet. 13 Si quis nimium scribit, nihili æstimo. 14 Minimo digito, quod est alterum contemptim in cer care. 15 Verba sunt Crispini Horatium provocantis. 16 In quo scribam allena opera utamur. 17 Respondet Horatius. 18 O Crispine. 19 Follo rio hircino satis. 20 Auras semper flantes. Horatius metaphoricè ni versus turgidos fuisse & ipanes. 21 Fannius poeta loquacissimus. tenui Senatus detulit capsis, quibus libri ejus in Augusti bibliotheca una cum sua imagine ad memoriam ejus proderidam. 23 Quum nemo mei timentis vulgo ea recitare. Primitivum in posterivo subintelligit genus poematis, scilicet Satyræ. 28 De medio populo, quamvis in me citor. 29 Alius est adulter qui matres familiæ, alius sectatur. 30 Alius gentea delectant. 31 Stupuit statuis ex ære Corinthio factis. 32 Ad eum est, occidentem. 33 Per pericula & vias differimina. 34 Ventus. 35 Ne minuat de summa, id est, de bonis congestis. 36 Omnes improbi & vitio 37 Versus Satyricos. 38 Est sermo vulgi in poetas, qui actes fuit in hom Metaphora ducta à bove cornu petente, cujus omnibus fœnum allig sibi ab illo caverent homines in via forte occurrentes. 39 Dummodo non proluvium sibi, i. ad suam voluptatem. 40 Quodcunque semel scripsit omnes à pistrino redeuntes sciant. 42 Undè aquam haurunt.

enus. 43 agedum, pauca accipe contrà.
me illorum; 44 dederim quibus esse poetas,
numero. neque enim 45 concludere versum
satis; neque, si quis scribat uti nos,
propriora, putes hunc esse poetam:
cui sit, cui mens divinior, atque os
naturum, 47 des nominis hujus honorem.
dam, 48 comœdia, necne poema
quæsivere: quod 50 acer spiritus ac vis
nec rebus inest: nisi quòd 51 pede certo
sermoni 53 sermoque rus. 54 at pater ardens
quod meretrice 56 nepos insanit amica,
am grandi cum dote recuset:
(magnum quod dedecus) ambulet 57 ante
cum facibus, numquid 59 Pompo is istis
leviora, 61 pater si viveret? ergo
est puris versum perscribere verbis,
si dissolvas, quivis stomachetur eodem
sonatus pacto pater. 64 his, ego quæ nunc,
scripsit Lucilius, eripias si (bum est,
ra certa modoque: & quod prius ordine ver-
facias, præponens ultima primis:
t si solvas, *POST QUAM DISCORDIA*
TRA
I FERRATOS POSTES POR-
QUE REFREGIT,
iam 67 disjecti membra poetæ.
hunc, 69 alias, justum sit necne poema:
tantùm 70 quæram: meritóne tibi sit
genus hoc 71 scribendi. 72 Sulcius acer
& Caprius, 73 rauci malè, cumque 74 libellis
terque 75 timor latronibus? at benè si quis
puris manibus, contemnat utrumque,
similis Cœli Berrique, latronum,
go sim Capri, neque Sulci: cur metuas me?
taberna meos habeat, neque 80 pila libellos,

43 Respondet Horatius ad ea, quæ in Satyrarum scriptores dicta fuerant.
44 Illi, quos agnosco esse poetas, non dico me esse poetam.
45 Versum certis pedibus claudere.
46 Similiora sermoni quotidiano & oratori solutæ, quam versibus.
47 Ut poeta nominetur.
48 Quæsiverè, quia comœdia stylus prosæ orationi est similis.
49 Dubitaverunt.
50 Spiritus ardens & vehemens.
51 Ac definito numero.
52 Differt ab oratione soluta, differt prosa dissidet, cum dativo ad convivium.
53 Irarum argumentum, qui dicunt comœdiam merum esse sermonem.
54 Iratus apud Terentium.
56 Luxuriosus heluo.
57 Claro die.
58 Cum ludos invisebant amasiæ suæ.
59 Pompon. adolescens libidinosus, quem quasi aliud agens.
60 Imo æquè asperè objurgaretur.
61 Pompon.
62 Quem versum.
63 Comicus pater, qui patris personam in comœdia
64 si eripias his carminibus quæ nunc scribo, &c.
65 Syllabarum quantitate.
66 Non ita invenies, quemadmodum si solus hunc versum Ennianum, &c.
67 Lacerati Poëmatis vestigia.
68 Hactenus utrum satyra an poema? quod Horatius non debitat.
69 Alio tempore quæremus.
70 & 71 Romane. 71 Satyræ vel comœdiæ genus.
72 Accusator acer & impius.
73 Assiduitate agendi valdè rauci.
74 Cum libellis accusationum malefactorum & nomina & crimina erant scripta.
75 Uterque horum.
76 Si vivat manibus à scelere puris.
77 Quamvis ea sis similis
78 si ego sum accusatoribus dissimilis, cur metuas me? 79 Et cur ita
80 Pila, est bibliopolarum columna, ad quam proftabant
81 Queis

81 Quos vulgus manibus terit & Tigellius unus è vulgo?

82 Præterea non recito, &c.

83 Non licenter.

84 Loquitur aliquis Horatii consuetudinem improbans. At multi sunt, &c.

85 Lavantes in balneis.

86 Locus eamerarius in balneis suaviter voci resonat.

87 Leves Poetas hoc juvat.

88 Sinè.

89 Tempore incongruo.

90 Data opera.

91 Hoc mihi objicis.

92 Deniq; quis eorum est author, id est, delator, cum quibus vixi? nullus.

93 Horatius ostendit qui sunt fugiendi tanquam homines pernitiosi. 94 Immoderatos risus. 95 Dicax significat jocosum et facetum. Angl. [A scoffing Jester.] 96 Qui potest fingere se vidisse, quæ non vidit. Arcana. 97 Hic est pernitiosus & infelix. 99 Lectis discubitoriis. 1 Duodecim in uno triclinio. 2 Quavis ratione cunctos dideriis & salibus aspergere. 3 Convivii magistrum. 4 Qui præbet aquam qua lavarent convivæ. 5 Convetiam maledictis infectatur cum potus est. 6 Bacchus veritatem dicere cogichus, pro vino. 8 Hic, quem proximè descripsi. 9 Videtur comis tibi, qucus es malis. 10 Vide hunc versum supra, Satyra secunda. 11 Malignitrillus cum coronam è Capitolio surripuisset, judicio absolutus est. 13 Deutens verbis, Me capit, &c. 14 Conviva & familiari. 15 Quod non sit exilium propter furtum. 16 Hujusmodi oratio occulti odii est. Metaph. meato pisces loliginis, quæ alba est externè, intus autem nigra. 17 Vitra amicitiæ. 18 Vitium maledicentiæ simulata amicitia tectæ. 19 A scripsi meo. 20 Pater meus inferebat hæc bona in me, vel, pater meus insuescendo me hoc. 21 Ut quæque vitiorum fugerem, ea vitia notando exemplis,

81 Queis manus insudet vulgi Hermogenisque
82 Non recito cuiquam, nisi amicis, idque
Non ubivis, coramve quibuslibet. 84 in medio qui
Scripta foro recitent, sunt multi: 85 quique
86 Suave locus voci resonat conclusus 87 inanes
Hoc juvat, haud illud quærentes num 88 sine sensu
Tempore num faciant 89 alieno. Lædere gaudes,
Inquis: & hoc 90 studio pravus facis: unde petitur
91 Hoc in me jacis, 92 est autor quis denique eorum
Vixi cum quibus? 93 absentem qui rodit amicum,
Qui non defendit, alio culpante: 94 solutos
Qui captat risus hominum, famamque 95 dicacis
96 Fingere qui non visa potest, 97 commissa tacere
Qui nequit: 98 hic niger est, hunc tu Romane
Sæpè tribus 99 lectis videas cœnare 1 quaternos,
E quibus unus avet 2 quavis aspergere cunctos,
3 Præter eum qui præbet 4 aquam: post, hunc qui
Condita quum 6 verax aperit præcordia 7 Liber:
8 Hic tibi comis & urbanus, liberque videtur,
9 Infesto nigris? ego, si risi, quod ineptus
10 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
11 Lividus & mordax videor tibi? mentio si qua
De Capitolini furtis injecta 12 Petilli
Te coram fuerit: defendas, ut tuus est mos:
13 Capitolinus 14 convictore usus, amicoque
A puero est, causaque mea permulta rogatus
Fecit: & incolumis lator quod vivit in urbe:
Sed tamen admiror quo pacto 15 judicium illud
Fugerit, 16 hic nigræ succus loliginis, hæc est
17 Ærugo mera. 18 quod vitium procul abfore
Atque animo prius, ut si quid promittere de me
Possum aliud, vere promitto liberius, si
Dixero quid, si forte jocosius, hoc mihi juris
Cum venia dabis: insuevit 20 pater optimus hoc me
21 Ut fugerem exemplis vitiorum quæque notando,
Quum me hortaretur, parce, frugaliter, utque
Viverem uti contentus eo, quod mi ipse parasset:

...ber, Albi, 22 ut malè vivat filius? atque
...ops 23 magnum documentum. ne 24 patriam
...uis velit. A turpi meretricis amore (rem
...terreret, 25 Sectani dissimilis sis.
...ret 26 mœchas; concessa quum venere uti
...deprensi non bella est fama 27 Treboni,
...sapiens, vitatu quidque petitu
...n. 29 causas reddet: tibi mi satis est, si
...tum ab antiquis morem servare, tuamque
...custodis eges, vitam famámque tueri
...rem possim. 32 simulac duraverit ætas
...animúmque tuum, 33 nabis sine cortice. sic me
...bat puerum dictis: & sive jubebat
...m quid, 35 habes authorem quó facias hoc:
...n ex judicibus selectis 37 objiciebat:
...bat: 38 An hoc inhonestum & inutile factu
...it, addubites, 39 flagret rumore malo quum
...ne ille? 40 Avidos vicinum funus ut ægros
...nat, mortisque metu sibi parcere cogit:
...ros animos aliena opprobria sæpè
...unt vitiis. 42 ex hoc ego sanus ab illis,
...m quæcunque ferunt, mediocribus, & queis
...a, vitiis 43 teneor fortassis, & 44 istinc
...abstulerit longa ætas, 45 liber amicus (me
...lium proprium. neq; enim quum 47 lectulus aut
...excepit, 48 desum mihi: 49 Rectius hoc est:
...ctis, vivam melius. 50 sic dulcis amicis
...51 hoc quidam non belle: num quid ego illi
...dens olim faciam simile? Hæc ego mecum
...vellis agito labris, ubi quid datur oti,
...o chartis, hoc est mediocribus illis
...unum, cui si 55 concedere nolis,
...Poetarum veniat manus, auxilio quæ
...nam 57 multo plures sumus: ac veluti te
...cogemus in hanc concedere 59 turbam.

21 Quomodo in penuria vivat?
23 Qui magno est documento.
24 Rem familiarem à Majoribus relictam.
25 Sectanus erat turpis mœchus.
26 Matronas.
27 Trebonus in adulterio fuit deprehensus.
28 Philosophus (inquit Horatii pater) causas reddet.
29 Rationem.
32 Traditam è veteribus consuetudinem servare.
33 Pædagogi.
32 Poëtæ quam ætas corroboraverit membra.
33 Alienis præceptis non egebis. Metaph. ducta à ...

...rvicis ope natare discunt. 34 Sic me pater erudiebat. 35 Sunt verba ...ii Dium ex equestri ordine, unde judices eligebantur. 37 Ante oculos po... Dicebat pater, An hoc, &c. 39 Quum laboret publica infamia hic atque ... Adeo intemperantes, ut quolvis cibos sine discrimine vorent. 41 Quem... vicini terret ægros avidos: Sic, &c. 42 Ex hoc patre ejusque præ... Obtonius sum fortasse vitiis parvis & quibus ignoscere debes. 44 Ab ...diocribus. 45 Amicus liberè vitia nostra etiam occultissima exagitat... quod quisque suapte sponte capit. 47 Quum in lectulo jaceo vel in ...ulo. 48 Negligo quod mei est officii. 49 Hæc tacitus mecum loquor. ...illud faciam, &c. 51 Hoc quidam non fecit bellè. 52 Faciam inficias? ... 53 Hæc tacitus mecum agito. 54 Mando literis & Iudibundus Sa... 55 Ignoscere. 56 Innumera Poetarum multitudo venire debet nobis ... Summa valdè multi. 58 Judæi sub imperio Octaviani, Romæ cogebant ...am religionem transire. 59 In hanc Poetarum multitudinem.

SATY-

SATYRA V.

Iter suum ab urbe Roma Brundusium usque descriptum. Exemplo Lucilii, qui itidem quoddam iter suum descripserat. Narrat autem quæ risu digna in eo contigerunt: inter quæ primum locum obtinet duorum scurrarum, Hermi & Messii faceta contentio.

EGressum magna me excepit 1 Aricia Roma
Hospitio modico: rhetor 2 comes Heliodorus,
Græcorum longè doctissimus. 3 inde Forum Appi
4 Differtum nautis, cauponibus atque 5 malignis.
Hoc iter ignavi 6 divisimus, altius ac nos
7 Præcinctis 8 unum, minus est 9 gravis Appia tardis.
Hic ego, 10 propter aquam, quod erat deterrima, 11
11 Indico bellum; cœnantes 12 haud animo æquo
Exspectans comites. 13 jam nox inducere terris
Umbras, & cœlo diffundere 14 signa parabat.
15 Tum pueri nautis, pueris convicia nauta
16 Ingerere: 17 huc appelle, 18 trecentos inseres.
Jam satis est. 19 dum æs exigitur, dum 20 mula ligatur,
Tota abit hora. 21 mali culices, ranæque palustres
22 Avertunt somnos. absentem cantat amicam
Multa prolutus 23 vappâ nauta, atque 24 viator
25 Certatim, tandem fessas dormire viator
Incipit: ac missæ pastum 26 retinacula mulæ
Nauta piger 27 saxo religat, stertitque supinus.
Jámque dies aderat, quum nil procedere lintrem
Sentimus, donec 28 cerebrosus prosilit unus,
Ac mulæ nautæque caput lumbósque saligno
Fuste 29 dotat. quarta vix demum 30 exponimur hora.
Ora manusque tua lavimus, 31 Feronia lympha.
Millia tum pransitria, 32 repimus, atque sobimus
Impositum saxis latè candentibus 33 Anxur.
Huc venturus erat Mæcenas optimus, atque
34 Cocceius, missi magnis de rebus uterque

1 Aricia, parva civitas in via Appia, distans ab urbe Roma stadia 60.
2 Facundus comes in via pro veticulo est.
3 Inde veninus ad mercatum Appii oppidi.
4 Nautis refertum & plenum.
5 Cauponæ res quas venduni, malignæ mensuram metiri consueverunt.
6 Biduo confecimus.
7 Expeditis viatoribus.
8 Unius diei iter.
9 Est via Appia minus laboriosa tardè ambulantibus propter diverſoriorum frequentiam. 10 aquam paluſtrem & fœtidam. 11 Non cœno. 12 Gravatè. 13 Jam occ pinquabat. 14 Sydera & ſtellas ſpargere. 15 Tum ſervi. 16 Ingerebant. navem applica. Verba ſunt ſervorum à dominis præmiſſorum. 18 Nim in navim imponis. 19 Dum naulum à nautis petitur. 20 Mula qua ve contra aquam traheret. 21 Moleſti culices. 22 Depellunt ſomnos. vino malo, vide ſupra, Sat. 1. 24 Viator qui mulam moderabatur. 25 C uter præcelleret in amicæ laudibus decantandis. 26 Pones, quibus mula navim. 27 Nè navis per paludes vagaretur. 28 Temerè irascens & celeriter deponens. Angl. [Brain-ſick.] 29 Verberat. 30 Exponimur tranſfretamur. 31 Apoſtrophe eſt ad Feroniam deam; ex cujus ſacri aqua manus & ora abluebant prandium ſumpturi. 32 Lentè ambulamus loci acclivitatem & ſtomachi repletionem. 33 Anxur, Volſcorum oppidum in mare. 34 Juriſconſultus quem M. Antonius miſerat ad Augu

...sos soliti componere amicos.
...go nigra meis 36 collyria lippus
...interea Mæcenas advenit, atque
... Capitoque simul Fonterus, 38 ad unguem
...39 Antoni, non ut magis alter, amicus,
... Aufidio Lusco prætore libenter
...41 insani ridentes præmia scribæ,
...tum & latum 43 clavum, prunæq; 44 batillum,
...urrarum lassi deinde urbe manemus;
...ente 46 domum, Capitone 47 culinam.
...oritur multo gratissima: namque
... Varius 48 Sinuessæ, Virgiliusque
... 49 animæ, quales neque 50 candidiores
...t, 51 neque quæis me sit devinctior alter.
...plexus, & gaudia quanta fuerunt!
...jucundo 52 sanus amico.
...a Campano ponti quæ villula, 54 tectum
... & 55 parochi quæ debent ligna salemque.
...muli Capuæ clitellas 57 tempore ponunt.
...it Mæcenas: dormitum ego, Virgiliusque.
...pila 59 lippis inimicum, & ludere 60 crudis.
...os 62 Cocceii recipit 63 plenissima villa,
... est Claudi cauponas. 64 nunc mihi paucis
...scurra pugnam Messique Cicerri
...ia memores: 65 & quo patre natus uterque
...alerit lites. 67 Messi clarum genus Osci:
...68 domina exstat, 69 ab his majoribus orti
...venêre 70 prior Sarmentus, Equi te
...ri similem dico. Ridemus: & ipse
...is, Accipio. 73 caput & movet: 74 O, tua cornu
...75 exacto frons (inquit) quid faceres? quum
...ulus minitaris? At 77 illa fœda cicatrix

35 Amicos dissidentes placare.
36 Oculorum medicamenta.
37 Illinebam.
38 Homo absolutus & perfectus.
39 Ira Antonii amicos ut non alius magis.
40 Oppidum in via Appia dextrorsum
41 Scribæ superbientis ob præturam, in qua se gessit insolenter, dignitatis insignibus ornatus in Fundis, parvo municipio, quasi Romæ prætor fuisset.
42 Togam prætoriam.
43 Vestem senatoriam latiorem.

44 Foculum in quo sub adventum hospitum vel convivarum ignis fiebat. 45 In Formiis, ubi natus est Mamurra eques Romanus nobilissimus, sive tectum. 47 Cœnam dabat Capitone. 48 Sinuessa est civitas ad Litus ...tara ob vini copiam. 49 Homines tales. 50 Innocentiores, integriores. ...es non fit alter me devinctior. 52 Quandiu sana mente fuam, ego nihil ...puraho cum duci amico. 53 Villula quæ proxima est, &c. 54 Tecto. 55 Parochi præbuerunt ligna, &c. Parochorum erat munus, legatis ...rei necessariis suppeditare. 56 Ab hac villula. 57 Tempori, tempe... ut Capuæ permodarent. 58 Pila palmaria. 59 Lippus erat Horatius, ...ἀπὸ τοῦ μαχός. 60 Vehemens exercitatio cibaria malè decoquenti... nocet. 61 A villula Capuana. 62 Villa quam Cocceius condidit ...sissima, quæ est supra cauponas Claudi, oppidi ab Appio Claudio con... Facete in re ridicula Horatius invocat Musas. 65 Quo genere natus. 67 Osci (populi Italiæ turpissimi) erant clarum genus Messi; satis ...um. 68 Ergo Sarmentus servus erat, & adhuc vir liber. 69 Ab obscu... patentibus orti. 70 Sarmentus loquitur, Dico, &c. 71 Indoniti & ...te similem dico. 72 Messius respondens, accipio (inquit) convitium ...sfa. 73 Caput agitat quasi minitans Sarmento. 74 Sarmentus Messium ...ridet. 75 Cornu exectum apparebat ex insigni cicatrice qua frons erat. ...Notat fortasse vestigium exsectæ verrucæ. 76 Quasi bos mutilatus.

78 Seto-

78 Impositam & hirsutam frontem. 79 Ex sinistra parte faciei. 80 In magnas verrucas, quæ instar cornuum invascebantur in fronte gentis Campaniæ. 81 Ut saltando exprimeret Polyphemum. 82 Propter fœdam cicatricem & faciei hirsutiem. 83 Propter magnam corporis staturam. 84 Multa Cicerrus dixit in Sarmentum. 85 Catenam, qua fuerat ligatus, quasi servus, & qua, jam manumissus, fuerat liberatus. 86 Rogabat num à foco diis Laribus sero catenam suspendisset.

78 Setosam 79 lævi frontem turpaverat oris.
80 Campanum in morbum, in faciem permulta jocu
Pastorem saltaret uti 81 Cyclopa rogabat:
Nil illi 82 larva aut tragicis opus esse 83 cothurn
84 Multa Cicerrus ad hæc donasset jámne 85 cate
86 Ex voto Laribus, quærebat scriba quod esset,
87 Deterius nihilo dominæ jus esse, rogabat
Denique cur unquam 88 fugisset: cui 89 satis u
Farris libra foret, gracili sic, támque pusillo.
Prorsus jucundè cœnam produximus illam.
Tendimus hinc recta 90 Beneventum: ubi 91 sed
Penè arsit, macros dum turdos versat in igne.
Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
92 Vulcano summum properabat 93 lambere tec
Convivas avidos, cœnam, servosque timentes
94 Tum rapere, atque omnes restinguere velle 9
Incipit ex illo montes Appulia 96 notos
Ostentare mihi, quos torret 97 Attabulus: & qu
Nunquam 98 erepsemus, nisi nos vicina 99 Trivici
Villa recepisset, 1 lachrymoso non sine fumo,
2 Udos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego 3 mendacem stultissimus usque puellam
Ad mediam noctem expecto, 4 somnus tamen ant
5 Intentum veneri: tum immundo somnia 6 visu
7 Nocturnam vestem maculant, ventremque supi
Quatuor 8 hinc rapimur viginti & millia rhedis,
Mansuri 9 oppidulo, quod versu dicere 10 non est
11 Signis perfacile est. 12 vœnit vilissima rerum
Hic aqua: sed panis longè pulcherrimus, ultro
13 Callidus ut soleat humeris 14 portare viator,
15 Nam Canusi lapidosus: aquæ non ditior urna,
16 Qui locus à forti Diomede est conditus olim.
Flentibus hinc Varius 17 discedit mœstus amicis,
Inde 18 Rubos fessi pervenimus, utpote longum
Carpentes iter, & factum 19 corruptius imbri.
20 Postera tempestas, melior: 21 via pejor, ad u
22 Bari mœnia piscosi: dehinc 23 Gnatia lympi

87 Nihilo minus servum esse. 88 Quod à domina sua nimis parce
89 Ad diurnum victum. 90 Urbem in agro Samnitum. 91 Hospes diligens &
92 Igni dispersо. 93 Contingere. 94 Rapere è flamma ut cœnam servaret. 9
Vicebat. 96 Noti erant illi montes Horatio, quia ipse natus est in Appulia. 97
Appuliæ infestus. 98 Nunquam erepsimus, i. transivissemus. 99 Trivicum,
est in finibus Campaniæ. 1 Fumo lachrymas excutiente. 2 Ramos humidos vel
3 Puellam quæ promissis non fevit. 4 Somnus me opprimit. 5 Animo &
6 Visione aliquâ & specie animo oblata. 7 Semin's eruptione, quæ fit in semn
villa Trivici celeriter vehimur rhedis. 9 Equorutio. 10 Non licet, quia in e
xametro hæc dictio Equorutium stare non potest. 11 Per signa hoc oppidum des
12 Aqua venditur. 13 Viator providus. 14 Panem portare. 15 Canusii oppidi
durus est panis. 16 Non ditior, i. haud multò magis abundius aqua. Quam
tium. 17 Descendit ad castra Cæsaris cum Mæcenate & Cocceio. 18 Oppidum
nio. 19 Nobis molestius propter pluviam. 20 Postera dies magis est serena.
pluviam. 21 Barium est oppidum Appuliæ, quod à mari alluitur. 23 Gn
oppidum Salentinum.

extructa dedit risusque jocosque :
summa sine, thura 26 liquescere limine sacro
re 27 cupit, 28 credat Judæus 29 appella :
namq; deos 30 didici 31 securum agere ævum:
id miri faciat natura, deos id
es ex alto cœli 33 demittere tecto:
dusum longæ finis chartæque viæque.

24 Propter magnam in eo oppido dulcia aquæ penuriam.
25 Sine igne.
26 Incendi & absumi
28 Credat
30 Didici
33 Deos

...rapoli adicu. 27 Dum Gnatia cupit, id est, populus Gnatiæ... ...ricium sine igne absumi. 29 Judæus recutitus & circumcisus. ...31 Sine cura rerum humanarum. 32 Deos solicitos aut iratos. ...terra. 34 Brundusium finem fecit longi itineris & hujus sermonis.

SATYRA VI.

...dit vanum populi Rom. de nobilitate judicium, ...tem stemmatum antiquitate non virtute metiretur, ...bilitate illa non præditos ad magistratum non libenter ...ret. Sibi non eadem ratione amicitiam Mæcenatis tribunatum, posse quenquam invidere : quum non fortunæ fuerit, sed virtutis commendatione quæsiti. Tandemque suam conditionem longè meliorem, ...is privata ostendit, quàm in magistratu esse possit.

...quis, 1 Mæcenas, Lydorum quicquid Etruscos
...oluit fines, nemo generosior est te :
...quid avus tibi maternus fuit atque paternus,
...i 2 magnis legionibus imperitarint :
...erique solent, 4 naso suspendis adunco
...tos : ut me 6 libertino patre natum.
...referre negas, quali sit quisque parente
...dum ingenuus : persuades hoc tibi verè,
...otestatem 9 Tulli, atque ignobile regnum,
...sæpe viros 10 nullis majoribus ortos,
...sse probos, amplis & honoribus auctos.
...s, Lavinum, 11 Valeri genus, 12 unde superbus
...inius regno pulsus fuit, unius assis
...quam pretio pluris 13 licuisse : 14 notante
..., quem nosti, populo : 15 qui stultus honores
...at indignis, & 16 famæ servit ineptus :
...et in titulis & 17 imaginibus. 18 quid oportet
...ere, à vulgo longè latéque remotos ?
...que esto : populus 20 Lævino mallet honorem

1 O Mæcenas, non ideo suspendis ignotos nasio adunco, quia generosior est te nemo omnium Lydorum, qui Etruriam incoluerunt.
2 Legionibus plenis, quas decem cohortibus constabant.
3 Ut solent tumidi, claris parentibus orti.
4 Vafre deridet.
5 Ignobilem sortis homines. 6 Libertinus est filius Liberti, i. servi manumissi. 7 Ingenuus. 8 Dum bonis moribus est imbutus, & cujus pater servitutem non servivit. ...ciam Tulli sexti regis Rom. ex serva captiva nati, cujus regnum ideirco ...gobi e, regnavit tamen optimè. 10 Obscuris. 11 Valerii Publicolæ filium. ...cum Junio Bruto. 13 Æstimatum esse. 14 Populo judicante. 15 Stultus ...glo consilio ductus. 16 Generis splendori. 17 Majorum statuis antiqui... ...18 Qui populo sumus sapientiores, 19 Demus quod populus malles, & co... ...nobilissimo,

Quam Decio mandare 21 novo : censorque 22 no
Appius, ingenuo si non essem patre natus :
23 Vel meritò quoniam in propria non 24 pelle
25 Sed fulgente trahit constrictos 26 gloria curru
27 Non minus ignotos generosis, 28 quò tibi Tulli
29 Sumere depositum clavum, fierique 30 tribunum
Invidia accrevit, 31 privato quæ minor esset.
Nam 32 ut quisque 33 insanus nigris medium imp
34 Pellibus, & latum demisit pectore 35 clavum :
36 Audit continuò, quis homo hic est ? quo patr
37 Ut si qui ægrotet, quo morbo 38 Barrus, haberi
Et cupiat formosus : eat quacunque puellis
Injiciat curam quærendi singula : quali
Sit facie, sura quali, pede, dente, capillo :
Sic qui promittit cives, urbem sibi curæ,
Imperium fore & Italiam, & delubra deorum :
Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
Omnes mortales curare & 39 quærere cogit.
40 Tunc Syri Damæ, aut Dionysi 41 filius, audes
42 Dejicere è saxo cives ? aut tradere 43 Cadmo ?
44 At Novius collega gradu post me sedet uno.
Namq; est 45 ille, pater quod erat meus. 46 hoc tibi
Et Messala videris, at hic, si plaustra ducenta,
Concurrantque foro tria funera, 47 magna sonabit
Cornua, quod vincatque tubas : 48 saltem tenet
Nunc ad me redeo libertino patre natum ;
Quem 49 rodunt omnes libertino patre natum,
50 Nunc quia Mæcenas tibi sum 51 convictor : 52 at
53 Quòd mihi pareret legio Romana tribuno.
54 Dissimile hoc illi est, quia non ut 55 forsit 56 hon
Jure mihi 57 invideat quivis, ita te quoque 58 amic
Præsertim 59 cautum dignos assumere, prava
Ambitione procul : felicem dicere 60 non hoc
Me possum casu, quòd te 61 sortitus amicum,
Nulla etenim mihi te sors obtulit : optimus olim

21 Ignobili familia nato.
22 A petendo magistratu me ut indignum summoverat.
23 Atque id valde meritò.
24 In proprio statu, ducta Metaph. ab asino Cumano pellem leonis induente.
25 Auraro curru quasi vinctos.
26 Gloriæ cupiditas.
27 Ignobiles æquè ac nobiles.
28 Quo tibi profuit?
29 Recipere senatoriam vestem, i. dignitatem tibi à Cæsare ademptam.
30 Militum.
31 Nullam dignitatem habenti.
32 Statim ut.
33 Ideò insanus,

quia ignobilis & obscurus homo insignia senatoria sibi sumat. 34 Calceis se
usque ad medium crus subductis. 35 Tunicam lati clavi cui lati clavi erat
quod erat insigne majorum magistratuum. 36 A populo. 37 Si quis ægroti
morbo, scil. adulterandi studio. 38 Homo nimis comptus & mulierosus. 39
curiosè percontari de se & suis natalibus. 40 Apostrophe populi Rom. in ig
ad honores & imperium evectos. 41 E servo quopiam natus. 42 Audes pr
tare à saxo Tarpeio noxium, & damnatum, id est, audes tu tribunatu fungi
dere carnifici. 44 Respondet filius Damæ, dicens collegam suum se esse ig
rem. 45 Est ille libertinus, cum ego sim libertinus. 46 In hoc quod collega
superior, videris esse nobilis ut Paulus, sunt verba Horatii vel alius civis Ro
47 Vocem edit, quæ omnem strepitum vincat. 48 Quæ vocis magnitudo fac
Latinorum ejus ignobilitatem. 49 Omnes clanculum mordent. 50 Nunc me
dicat. 51 Sum tibi familiaris & conviva. 52 Olim mordebant. 53 Quia
anus militum fui. 54 Dissimile est tribunum militum olim fuisse, & tibi fa
miliarem esse. 55 Forsitan. 56 Honor nonnunquam mandatur indigni. 57
dere potest. 58 Tuo judicio electum, non fortuito. 59 Consideratum. 60
hac sorte possum prædicare me felicem, 61 Quod nactus sim te amicum.

Virgil

, post hunc Varius, dixere quid essem,
veni coram, 63 singultim pauca loquutus,
fans namque pudor prohibebat plura profari)
ego me claro natum patre, non ego circum
Saturejano vectari rura caballo,
od eram narro. 67 respondes (ut tuus est mos)
abeo, & revocas nono post mense, jubesque
amicorum numero: magnum hoc ego duco,
placui tibi, qui turpi secernis honestum,
patre præclaro, sed vita & pectore puro.
si vitiis 69 mediocribus ac mea paucis
sit natura, alioqui recta (velut si
o inspersos reprendas corpore nævos)
ve avaritiam, neque sordes, 70 ac mala lustra
erit verè quisquam mihi: 71 purus & insons
ne collaudem) si vivo, & charus amicis:
sa fuit pater his: 73 qui macro pauper agello,
in 74 Flavi ludum me mittere, 75 magni
ueri magnis è centurionibus orti,
o suspensi loculos 77 tabulámque lacerto
octonis referentes idibus 79 æra.
puerum est ausus Romam 81 portare, docendum
quis doceat quivis eques atque senator
ret prognatos. 83 vestem, servosque sequentes
o ut populo si quis vidisset, 84 avita
rberi sumptus mihi crederet illos,
mihi custos incorruptissimus omnes
doctores aderat. quid multa? 86 pudicum
rimus virtutis honos) servavit ab omni
lum facto, verum 87 opprobrio quoque turpi:
muit, sibi ne vitio quis verteret 88 olim,
præco parvas, aut (ut fuit ipse) coactor
les sequerer: 90 neque ego essem quæstus, ob hoc
nunc
si debetur, & à me gratia major.
91 pœniteat sanum patris hujus: 92 eóque
ut magna 94 dolo factum negat esse suo pars,
non ingenuos habeat clarosque parentes,
defendam. longè mea discrepat istis
& ratio, nam si natura juberet
annis ævum 95 remeare peractum,
alios 96 legere ad fastum quoscunque parentes

62 Postquam.
63 Sermone interrupto.
64 Pudor eslinguis.
65 Ego non narro.
66 Equo in Saturejanis, id est, Apulis pascuis nato.
67 Tu O Mæcenas respondes pauca.
68 Non generis splendore, sed vitæ probitate.
69 Vitiis parvis.
70 Lupanaria, fornices.
71 Si vivo animo puro & vita integra.
72 Harum virtutum pater mihi causa fuit.
73 Qui quamvis esset pauper macro agello.
74 In ludum Flavi calculatoris, qui artem Arithmeticam docebat.
75 Magnis patribus nati.
76 Habentes loculos suspensos.
77 In quæ

merare discunt. 78 Idibus quorum octo sunt dies. 79 Mercedem Flavio magistro datam. 80 Sed me puerum. 81 Propter teneram ætatem. vel pronepotes suos. 83 Adeo ut si quis vestitum & comitatum meum in ster. 84 Ex avito patrimonio. 85 Pater meus. 86 Verecundum. 87 Ab quando. 89 Si me ad hoc justissimus, ut præco fuissem vel id est, publicanorum minister. 90 Si me fecisset præconem aut coactorem. ne pœnitere debet, quamdiu sanus sum. 92 Atque ideo. 93 Non sic me 94 Suo vitio & culpa. 95 Repetrascere. 96 Eligere ad essem.

97 Ut alios parentes quisque sibi optaret. Ego meis contentus nolim, &c. 98 Parentes ornatos magistratuum insignibus. 99 Nobilitatis onus. 1 Divitiæ & opes. 2 Suffragiorum vel ambitionis causa. 3 Honoris gratia. 4 Vehicula Gallica. 5 Mulo qui caudam habet decurtatam. 6 Pera in qua res necessarias secum mur. 7 Senior. 8 Avaritiam vel ignobilitatem. 9 De quo superius. 10 Via, qua Tibur ducit. 11 Vas, in quo alvus exoneratur. Angl. [A Close-stool.]

97 Optaret sibi quisque: meis contentus, 98 hono-
Fascibus & sellis nolim mihi sumere: demens
Judicio vulgi, sanus fortasse tuo: quod
Nollem 99 onus (haud unquam solitus) portare
Nam mihi continuo major quærenda foret 1 res,
2 Atque salutandi plures: ducendus & unus
3 Et comes alter, uti ne solus rusve peregreve
Exirem: plures calones atque caballi
Pascendi: ducenda 4 pretorrita. nunc mihi 5 curt-
Ire licet mulo, vel, si libet, usque Tarentum:
6 Mantica cui lumbos onere ulceret, atque 7 eq-
Objiciet nemo 8 sordes mihi, quas tibi 9 Tulli,
Quum 10 Tiburte via prætorem quinque sequunt-
Te pueri, 11 lasanum portantes, 12 œnophorumq-
13 Hoc ego commodius, quàm tu, præclare Senat-
Millibus atque aliis, vivo, quacunque 14 libido e-
Incedo solus: percontor 15 quanti olus, ac fat:
16 Fallacem circum. 17 vespertinumque peterro
Sæpe forum: 18 assisto divinis: inde domum me
Ad porri & ciceris refero 19 laganique catinum.
Cœna ministratur 20 pueris tribus: & 21 lapis al-
Pocula cum cyatho duo sustinet, 22 astat echinus
23 Vilis, cum patera 24 guttus, 25 Campana sup-
Deinde eo dormitum, non solicitus, mihi quod cr-
Surgendum sit mane, 26 obeundus Marsya, qui se
Vultum ferre negat Noviorum posse 27 minoris.
28 Ad quartam jaceo, post hanc vagor; aut ego 29
Aut scripto quod me tacitum juvet; unguor 30
Non quo fraudatis immundus 31 Natta lacernis,
Ast ubi me fessum Sol 32 acrior ire lavatum
Admonuit, fugio rabiosi tempora 33 signi.
Pransus 34 non avidè, quantum 35 interpellet ina-
Ventre diem durare, 36 domesticus otior. Hæc
Vita solutorum misera ambitione gravique:
37 His me consolor, victurum suavius, 38 ac si
Quæstor avus, pater atque meus patruusque fuisse-

22 Vas, in quo vinum ferebatur. 13 In hac re & multis aliis. 14
25 Quanti venditur olus. 16 In circo fallaces. Astrologi & somniorum
erant frequentes. 17 Vesperi. 18 Interdum rebus divinis vel rerum
vinatoribus, nempe in Circo. 19 Oleris catinum. 20 A pueris tribus
marmorea. 22 Astat mihi cœnanti echinus, id est, vas fictile, sic
litudine Echini marini. 23 Parvi pretii. 24 Ex gutto vinum gutta
tim fundebatur. 25 Vasa fictilia in Campania facta. 26 Obeunda
ubi posita est statua Marsyæ in litigatorum terrorem. 27 Duorum
rum junior erat improbissimus litigator, qui ad hanc statuam summo
fœnerabatur. 28 Ad horam quartam. 29 Lectito aut scriptito.
ex lucernis detracto. 31 Sordidus quidam Romanus. 32 Sol calidior
causa. 34 Pransus moderatè & parcè. 35 Quamam non finat me integrum
sinani ventre permanere. 36 Domi otium ago. 37 Hæc vita me consolor.
vium quam si ex familia essem senatoria.

SATY-

SATYRA VII.

Rupilii cognomento Regis cum Græculo quodam describit. Proscriptum enim ab Augusto Rex fuisse Brutum, ubi Horatio tunc tribuno militum ignominiam exprobrasse ferunt, qui nunc eam contumeliam ejici velit.

Proscripti Regis 1 Rupuli 2 pus, atque venenum
Hybrida, quo pacto sit Persius ultus, opinor
tus & 4 lippis notum & 5 tonsoribus esse.
hic permagna negotia dives habebat
menis, etiam lites cum 7 Rege molestas:
us homo, atque 9 odio qui possit vincere Regem:
ildens 11 tumidúsque: adeo sermonis amari,
enas, Barro, 13 ut equis præcurreret albis.
gem redeo. postquam nihil inter utrumque
init (14 hoc etenim sunt omnes jure molesti,
rtes, quibus adversum bellum incidit; inter
15 Priamiden, animosum atque inter Achillem
capitalis, 16 ut ultima divideret mors:
am ob causam, nisi quod virtus in utroque
fuit: 17 duo si discordia vexet inertes;
18 disparibus bellum incidat, ut Diomedi
cio 19 Glauco: discedat pigrior, ultro
sus missis.) Bruto Prætore 20 tenente
Asiam, Rupili & Persi par 21 pugnat. uti non
positus melius 23 cum Bitho Bacchius in jus
24 procurrunt, magnum 25 spectaculum uterque.
exponit 26 causam: ridetur ab omni
tu: laudat Brutum laudátque cohortem.
Asiæ Brutum appellat, stellasque salubres,
lat 27 comites 28 excepto Rege: 29 canem, illum
agricolis sidus, venisse. 30 ruebat
ut hybernum, 31 fertur quò rara securis
Prænestinus falso multumque fluenti
arbusto. 34 regerit convitia, 35 durus
iator, & invictus: cui sæpe 36 viator

1 Inter Rupilium cognomento Regem & Persium quendam natione Græcum, molestæ lites exciterunt: Rupilius ab Augusto in triumviratu proscriptus est & damnatus.
2 Pus venenosum, i. pestiferam maledicentiam.
3 Hybrida ex patre Asiatico & matre Romana natus. Angl. [A Mongrel.]
4 Lippi ad se allicium loquaces.
5 Apud tonsores multas dies horas conterunt loquaces.
6 Urbe Asia.

Cum Rege Rupilio. 8 Dura cervicis homo. 9 Orationis acerbitate. 11 Superbus. 12 Nobilissimos convitiatores. 13 Ut longè superaret. dicuntur omnium celerrimi. 14 Omnes molesti eo sunt jure, quo sortes. sibi libertatem vendicant. 15 Priami filium. 16 Ut sola mors litem. 17 Duos ignavos. 18 Fortis & ignavo. 19 Glaucus ignavior, ultro ut ab armis discederet, munera misit aurea pro æreis. 20 Bruto Asiam oc. 21 Verbis acerbè contendit. 22 In certamen congressurus. 23 Bithus & erant par Gladiatorum. 24 Currunt in publicum. 25 Spectaculum theatri. 26 Causam suam. 27 Comites Bruti. 28 Præter Rupilium Regem. calamum pestiferam, sydus horribile. 30 Inconsultè dicebat. 31 Quo frons. ad pertingit ut ligni cædat. 32 Rupilius Rex. Prænestinus natus. 33 Convi. corrupta ex pectore mordaci & copioso. 34 Retorquet. 35 Ut durus vinitor. prius de via vindemiatori conviriatus, coactus est cedere.

Cessisset, magna compellans voce 37 cucullum,
At Græcus postquam est Italo perfusus 38 aceto,
Persius exclamat. Per magnos, Brute, deos te
Oro, qui 39 reges consueris tollere, cur non
Hunc Regem jugulas? operum 40 hoc (mihi crede)
rum est.

37 Deridens vinitorem, & eum appellans avem pigram ac nidi sui obliviscentem. 38 Aspersus mordacitate Italica. 39 Julium Cæsarem. 40 Hunc Regem jugulare, ad te pertinet.

SATYRA VIII.

Priapum Deum, custodem hortorum, inducit querentem Canidia & Sagana veneficis, & quæ ab illis in arte fierent describentem.

Olim 1 truncus eram 2 ficulnus 3 inutile lignum:
Quum faber 4 incertus scamnum, faceretne Priapum,
Maluit esse Deum. deus inde ego, furum aviumq; 5 Maxima formido. nam fures 6 dextra coercet,
Obscœnóque ruber porrectus ab inguine 7 palus:
Aſt importunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetátque 8 novis considere in hortis,
9 Huc prius angustis ejecta 10 cadavera cellis
Conservus vili portanda locabat 11 in arca;
Hoc miseræ plebi 12 stabat commune sepulchrum,
13 Pantolabo scurræ, Nomentanóque 14 nepoti.
Mille pedes 15 in fronte, trecentos, 16 cippus 17 in agrum
18 Hic dabat: 19 hæredes monimentum ne sequeretur.
Nunc licet 20 Esquiliis habitare 21 salubribus, atque
22 Aggere in aprico spatiari, 23 quo modò tristes
Albis 24 informem spectabant ossibus agrum.
Quum mihi 25 non tantum furesque feræque, sueta
Hunc vexare locum, curæ sunt atque labori:
Quantum, carminibus quæ 26 versant atque venenis
Humanos animos, 27 has nullo perdere possum
Nec prohibere modo, 28 simulac vaga Luna decorum
Protulit os, quin ossa 29 legant, herbasque nocentes.
Vidi egomet nigra 30 succinctam vadere palla

1 Ego Priapus olim truncus eram. 2 Truncus fici arboris. 3 Lignum nullam ad rem utile. 4 Dubius. 5 Sum formido. 6 Dextra qua falcem tenet. 7 Penis ex palo factus. 8 In hortis nuper sacris, vel, nuper à Mæcenate institutis. 9 Ad hunc locum ubi Priapus stabat. 10 Cadavera inopum, & plebeiorum hominum. 11 Non in ornato feretro. 12 Constitutum est sepulchrum. 13 Pantolabus universum patrimonium abligurierat. 14 Luxurioso, qui rem suam summam turpiter consumpserat. 15 In latitudinem. 16 Cippus est lapis in agro ejus in quo inscisa erat formula verborum, quibus restatores declarabant, se eorum spatium à suis agris excipere, quod vel Reip. vel alicui familiæ relinquerent. 17 longitudine. 18 In Esquiliis datos significabat. 19 Hæc verba cippo inscripta monstrabant hoc loci spatium hæredibus esse ademptum. 20 In quo colle olim pulcreto, Mæcenas domum pulchram jam extruxerat, hortosque amœnos adjunxerat. 21 Sepulchris remotis. 22 In colle aperto deambulare. 23 In quo nuper tot homines. 24 Deformem. 25 Non tam fures, &c. quam. 26 Immutant. 27 Vetare. 28 Postquam. 29 Colligant. 30 Expeditam.

Canidia

ssam, pedibus nudis, passoque capillo,
Sagana 31 majore ululantem (pallor utrasque
erit: horrendas aspectu) 32 scalpere terram
ibus, 33 & pullam divellere mordicus agnam
runt: 34 cruor in fossam confusus: ut inde
anes elicerent, animas responsa daturas.
anea & effigies erat & altera cerea: 37 major
ra, quæ pœnis compesceret inferiorem.
ta suppliciter stabat. 38 servilibus, utque
peritura modis 39 Hecaten vocat altera, sævam
ra 40 Tisiphonem, serpentes atque videres
ernas errare canes: Lunámque 42 rubentem,
ret 43 his testis, post magna 44 latere sepulchra.
ior at si quid, merdis caput 45 inquiner albis
orum, atque in me veniant mictum atque cacatum
is & 46 fragilis Pedatia, furque Vocanus.
ula quid memorem? quo pacto 47 alterna loquentes
ra cum Sagana resonarent triste & 48 acutum?
ne lupi barbam 49 variæ cum dente colubræ
derint furtim terris? & 50 imagine cerea
ior arserit ignis? & ut non testis inultus
erim voces Furiarum & facta 51 duarum?
, 52 displosa sonat quantum vesica, pepedi
la nate 53 ficus. 54 at ille currere in urbem.
dia 55 dentes altum Saganæ 56 caliendrum
dere, atque herbas, arque incantata lacertis
ecula, cum magno risuque jocoque 58 videres.

31 Hinc apparet duas fuisse Saganas, majorem & minorem.
32 Foderet.
33 Et nigrum agnam dentibus discerpere.
34 Cruor agnæ discerptæ in fossam terram mittitur.
35 Mortuorum animas excitarent.
36 Duæ erant imagines altera lanea, altera cerea.
37 Major effigies erat lanea, quæ inferiorem, id est, ceream verbera-

it ut miserabiliter peritura. 39 Proserpinam umbrarum dominam. 40 Furiis furiis, quæ cædes ulciscitur. 41 Stygias canes Proserpinæ comites. rubentem erubescentem. 43 His veneficiis. 44 Latebat. 45 Utinam caput meum merdis inquinatum. 46 Mollius Pedatius, qui cum patrimonio pudicitiam 47 Alternatim. 48 Cum voce tenui & acuta. 49 Cum dente colubræ mala. 50 Ob imaginem ceream quæ igne liquescebat, in perniciem ejus, quem 51 Gavidiæ & Saganæ quæ tanquam furiæ erant. 52 Quantum fortica rupta & discissa. 53 Ego Priapus & sicu tactus. 54 Illæ currebant. 55 Non dentes sed alienos arte infixos. 56 Saganæ comam oppositam, i. crinem hypothan, Angl. [A Periwig.] 57 Licia ex diversis coloribus. 58 Videre liceret.

SATYRA IX.

Scribit cujusdam, in quem fortè inciderat, importunam & pertinacem garrulitatem, qua jactabundè quædam nulla impudenter, omnia stultè deblaterans, diu invitum detinuerit, & propemodum enecarit.

Dum fortè viâ 1 sacrâ (sicut meus est mos)
Nescio quid meditans nugarum, & totus 2 in illis:
Occurrit quidam notus mihi nomine tantum,
Arreptaque manu, 3 Quid agis, dulcissime rerum?

1 In via sacra fœdus ictum fuit inter Romulum & Tatium.
2 in illis nugis. 3 Quomodo vales Horati? inquit ille

4 Suaviter, ut nunc eſt, inquam : & cupio 5 omnia
Quum aſſectaretur, Nunquid vis ? 6 occupo. at ille, (
7 Noris nos (inquit) docti ſumus, Hic ego, Pluris
8 Hoc (inquam) mihi eris, 9 miſere diſcedere qua
10 Ire modò ocyus, interdum 11 conſiſtere : in au
12 Dicere neſcio quid puero, quum ſudor ad imos
13 Manaret talos : O te 14 Bollane cerebri
Felicem, aiebam tacitus, quum quidlibet ille
Garriret, vicos, urbem laudaret : 15 ut illi
Nil reſpondebam, 16 Miſerè cupis (inquit) abire,
Jamdudum video, 17 ſed nil agis : 18 uſque tenebo,
Perſequar. 19 hinc quò nunc iter eſt tibi ? 20 nil opus
21 Circumagi : quendam volo viſere, non tibi not
Trans Tiberim longè cubat is propè Cæſaris hortos,
22 Nil habeo quod agam, & non ſum piger : uſq; ſe
23 Demitto auriculas, ut iniquæ mentis aſellus,
Quum gravius dorſo 24 ſubiit onus. 25 inci pit ille :
Si benè me novi, non 26 Viſcum pluris amicum,
Non Varium facies. nam quis me ſcribere plures
Aut citius poſſit verſus ? quis membra 27 movere
28 Mollius ? invideat quod & 29 Hermogenes. ego c
30 Interpellandi locus hic erat. Eſt tibi mater.
Cognati, 31 queis te ſalvo eſt opus ? 32 Haud mihi q
quam,
Omnes 33 compoſui. 34 Felices. nunc ego reſto.
35 Confice. namque inſtat fatum mihi triſte, 36 Sabe
Quod 37 puero cecinit, 38 divina mota anus urna.
39 Huc neque dira venena nec 40 hoſticus auferet en
41 Nec laterum dolor, aut tuſſis, nec 42 tarda podag
Garrulus hunc 43 quando conſumet cunque, loquace
Si ſapiat, vitet, ſimul atque adoleverit ætas.
Ventum erat 44 ad Veſtæ, quarta jam parte diei
Præterita : & caſu, tunc reſpondere 45 vadato
Debebat, quod ni feciſſet, 46 perdere litem.
Si me amas 47 inquit paulum hîc ades. 48 Interea
Aut valeo 49 ſtare, aut novi civilia jura :

4 Rectè valeo ſecundum temporum conditionem.
5 Cupio uti tibi proveniant omnia ex animi ſententia.
6 Prævenio illum his verbis. Nunquid aliud vis ?
7 Hoc vo'o ut nos noris.
8 Idcirco qui doctus es, pluris à me fies.
9 Vehementer, uſque ad miſeriam.
10 Ibam aliquando celerius.
11 Aliquando conſiſtebam.
12 Dicebam puero.
13 Quum ſudor deſineret præ animi angore.
14 Bollanus nullo ſtrepitu contubatur, ergo felicis erat cerebri.
15 Poſteaquam.
16 Valdè cupis abire.
17 Fruſtra cupis effugere.
18 Perſequar. 19 Ab hoc loco, quò es iturus ?
20 Verba ſunt Horatii qui mungit cauſa ſeſe ab hoc garrulo eripiendi.
21 Huc illuc circumduci.
22 Reſpondeo garrulus aſſectator.
23 Tranſlatio eſt à jumentis, quorum aures demiſſæ corpo defatigationem ſignificant.
24 Portat onus.
25 Garrulus loquitur.
26 Viſcum Varius Poeta dilecti, amici fuere Horatii & Virgilii.
27 Saltare.
28 Facilè quàm ego.
29 Cantor optimus.
30 Loquitur Horatius.
31 Quibus tua ſalus neceſſaria.
32 Reſpondet Garrulus.
33 Omnes ſepelivi.
34 Sunt verba Horatii qui mortuos appellat felices hujus loquacitate defunctos.
35 Enecta me.
36 Fatum ſortilega, ſortale Horatii nutrix.
37 Quod cecinit mihi puero.
38 Commota divina, in quam ſortes erant ad divinandum figura conjectæ.
39 Puerum Horatium. Sunt hæc verba anus vaticinantis de morte Horatii per ſortes urna educ
40 Enſis hoſtillis.
41 Pleuritis.
42 Podagra quæ tardos facit.
43 Quando gar. &c.
44 Ad Veſtæ templum.
45 Et, qui illum in jus vocaverat.
46 Debebat perdere litem.
47 Inquit garrulus.
48 Utinam inteream, inquit Horatius.
49 Stare in judicio ſeu in jure.

ero 50 quo ſis. Dubius ſum quid faciam inquit. 50 Ad Cæ-
elinquam, 51 an rem, 52 Me ſodes, non faciam ſaris hor-
cedere cœpit. Ego(ut cõtendere durũ eſt (53 ille ros.
victore) ſequor Mæcenas quomodo tecum? 51 An cauſam vel li-
repetit,56 Paucorum hominũ,57 & mentis benè tem.
58 dexterius fortuna eſt uſus. 59 Haberes (ſanæ, 52 Me re-
adjutorem poſſet qui ferre 60 ſecundas: linque, inquit Hora-
hominem velles ſi 62 tradere, diſpeream ni tius.
mmoſſes omnes. 64 Non iſto vivimus 65 illic 53 Non faciam, inquit Garrulus.
rere modo. domus hac nec purior ulla eſt, 54 Cum pertinacia.
is his aliena 66 malis. nil mi officit unquam, 55 Ab hoc
bic, aut eſt quia doctior, eſt locus uni- principio Garrulus ſermonem intermiſſum ſic repetit. Quomodo Mæcenas tecum agit.
ſinus. 67 Magnum narras,vix credibile. 68 Atqui
bet. 69 Accendis quare 70 cupiam magis illi
mus eſſe, 71 Velis tantummodo. 72 quæ tua virtus
nabis, & eſt 73 qui vinci poſſit: eoque
iles aditus primos habet. 74 Haud mihi deero:
ibus ſervos corrumpam: non, hodie ſi
ſus fuero, deſiſtam. 75 tempora quæram:
ram in triviis: 76 deducam. Nil ſine magno
bore dedit mortalibus. 77 Hæc dum agit, ecce,
ſcus Ariſtius occurrit, mihi charus: & illum
lchrè noſſet: conſiſtimus. Unde venis? & 56 Mæcenas (inquit Horatius) eſt homo paucis familiaribus contentus.
tendis? 79 rogat. & 80 reſpondet: vellere cœpi,
prenſare manu lentiſſima brachia, nutans,
torquens oculos, ut me eriperet. 83 malè ſalſus 57 Et ſapiens eſt.
s 84 diſſimulare: meum jecur 85 urere bilis 58 Dexterius quam tu, inquit Garrulus.
rtè neſcio quid ſecreto velle loqui te
mecum 87 Memini benè: ſed meliori 59 Haberes me.
ore dicam: hodie 88 triceſima ſabbata, vin' tu 60 Secundas partes.
rtis Judæis 90 oppedere? 91 Nulla mihi (inquam) i. qui tibi ſecundus eſſe poſſet.
igio eſt, 92 At mi ſum paulo 93 infirmior, unus
ltorum ignoſces: aliàs loquar. 95 Hunccine ſolem
um nigrum ſurrexe mihi? 97 fugit improbus, ac me

ſum ſuo tangit digito & demonſtrat. 62 Mæcenati commendare. 63 Niſi
ſeque poſſes omnes, qui te antecedunt gratia apud Mæcenatem. 64 Reſpondet.
. 65 In familia Mæcenatis. 66 Invidia, æmulatione, criminationibus.
67 Rem incredibilem narras, inquit Garrulus. 68 Loquitur Horatius, 69 Inquit (inquit Garrulus) cupiditate talis familiaritatis. 70 Quare cupere debeo
mum velle debes, inquit Horatius. 72 Ea eſt tua virtus, ut facilè ſis expugnatu Mæcenatem. 73 Si ſæpe inſtabis. 74 Diligentiam adhibebo, inquit Garrulus. 75 Tempora idonea captabo. 76 Deducam domum. 77 Hæc dum loquitur
. 78 Grammaticus illo tempore nobilis. 79 Fuſcus me rogat. 80 Re-
me rogatus. 81 Arctius comprimere brachia. 82 Huc illuc movens ocu-
. 83 Nimium prudens in damnum meum. 84 Ridens diſſimulabat. 85 Bilis
jecur urebat, id eſt, vehementer irascebat. 86 Sunt verba Horatii ad Fuſcum-
ſpondet Fuſcus. 88 Sabbata triceſimo quoque die menſis redeunt. Alii Neo-
intelligunt, alii magnum Judæorum Sabbat. quo die Agnum comedebant.
tatis recutitis, qui glandem penis habent circumciſam. 90 Contradicere &
reſiſtionem irridere. 91 Sunt verba Horatii. 92 At mihi aliqui eſt religio,
Fuſcus. 93 Sum aliquanto ſuperſtitioſior. 94 Unus è multis. 95 Exclamat.
. 96 Tam infelicem diem mihi ſurrexiſſe oportuit? 97 Fugit Fuſcus mihi.

98 Sub cultro linquit, casu venit obvius illi
99 Adversarius: & 1 Quò tu turpissime? magna
Exclamat voce: & 2 Licet antestari? Ego vero
3 Oppono auriculam, 4 rapit in jus clamor utrinq
Undique concursus: sic me servavit 5 Apollo.

91 Linquit in summo periculo, ut victimam jamjam mactandam.

99 Garruli adversarius. 1 Quo pergis improbissime? 2 O Horati, licene facere in garrulum? 3 Ego auriculam porrigo vellendam ut me testem 4 Trahit garrulum renitentem ad tribunal ubi Prætor jus dicit. 5 Augu in quo erat eburnea Apollinis statua.

SATYRA X.

Hæc Satyra respondet iis quos offenderat superi quarta, quum Lucilii versus reprehenderet; ac reprehensionis rationem reddit, qua eam fuisse justam dit.

NEmpe 1 incompositò dixi pede currere versus
Lucili. quis tam Lucili fautor 2 ineptè est,
Ut non hoc fateatur? 3 at idem, quod sale multo
4 Urbem defricuit, 5 charta laudatur eadem.
Nec tamen hoc tribuens, 6 dederim quoq; cætera.
7 Et Laberî mimos, ut pulchra Poemata, mirer.
Ergo non satis est 8 risu diducere rictum
Auditoris: & est quædam tamen 9 hic quoque virtus
Est brevitate opus: 10 ut currat sententia, neu se
Impediat verbis lassas onerantibus aures,
Et sermone opus est modò tristi, sæpè jocoso:
11 Defendente vicem modo rhetoris, atque Poetæ,
Interdum 12 urbani, parcentis viribus atque
Extenuantis eas 13 consulto. 14 ridiculum acri
Fortius & melius magnas plerumque 15 secat res.
16 Illi, scripta 17 quibus comœdia prisca viris est,
18 Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neq; 19 pu
Hermogenes unquam legit, neque 20 Simius iste,
21 Nil præter Calvum & doctus cantare Catullum.
At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
Miscuit, 22 O seri studiorum. 23 quine putetis
Difficile & mirum Rhodio quod 24 Pitholeonti
Contigit. at sermo lingua concinnus utraque
Suavior. 25 ut Chio nota si commista Falerni est.

1 Dixit Lucilium asperum esse & duriusculum in componendis versibus.
2 Stulte.
3 Lucilius.
4 Quod cives Romanos acrius notarit.
5 In eodem Poemate laudatur, sed Ironicè.
6 Dare debeo.
7 Scenicos versus Laberii scriptoris diserissimi.
8 Non satis est auditori risum movere.
9 Est quædam virtus

risum movere. 10 Nè sententia claudicet. 11 Opus est sermone tum nunc Rhetoris, nunc, &c. 12 Hominis vafri & callidi. 13 Data opera. 14 interdum plus valet quam acrimonia. 15 Melius mordet, vel melius decidit ut vult Lambinus. 16 Poetæ veteris Comœdiæ. 17 A quibus. 18 Ironi quas posui virtutes, placebant. 19 Ironicè homo bellus. 20 Neque Dem Poeta deformis & brevis staturæ. 21 Qui nihil cantare didicit præter Ca Catullum Poetas elegos. 22 ὀψιμαθεῖς, qui sero studiis operam dedistis. 23 puteris. Nam particula Ne, abundat in sententia, vel, Conjunctio est conc 24 Pitholeon Poeta ineptus in suis Epigrammatis Græca Latinis immiscebat. 25 dendum si vino Chio Falernum sit commistum.

versus facias, te ipsum percontor. 26 an & quam
ibi peragenda 27 rei sit causa Petilli,
oblitus patriæque patrisque Latini,
Pedius causas 28 exudet Poplicola, atque
vinus. 30 patriis intermiscere petita
foris malis, 32 Canusini more bilinguis.
ego quum Græcos facerem, 33 natus mare citra
os; vetuit me tali voce 34 Quirinus,
mediam noctem visus, quum somnia 35 vera:
ilvam non ligna feras insanius ac si
37 Græcorum malis implere catervas,
rgidus Alpinus 39 jugulat dum Memnona, dumq;
ingit Rheni 41 luteum caput: hæc ego 42 ludo
in 43 æde sonent 44 certantia judice 45 Tarpa,
rdeant iterum atque iterum 46 spectanda theatris
ta meretrice potes, Davóque Chremeta
nte senem, 48 comis garrire libellos,
ivorum, Fundani, 49 Pollio regum
canit. 50 pede ter percusso: fortè 51 epos acer,
o, Varius ducit: molle atque facetum
rgilio annuerant gaudentes rure Camœnæ,
c erat, experto frustra Varrone 54 Atacino,
quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
entore minor, neque ego illi detrahere ausim
tem capiti multa cum laude coronam.
i fluere 56 hunc lutulentum sæpe 57 ferentem
quidem 58 tollenda relinquendis age quæso,
nihil in magno doctus reprendis 60 Homero?
comis tragici 61 mutat Lucilius 62 Acci?
idet versus Enni 63 gravitate minores,
n de se loquitur, 64 non ut majore reprensis?
vetat, & nosmet Lucili scripta legentes,
ere? 65 num illius num 66 rerum dura negarit
ulos natura 67 magis factos, & euntes

26 An tu patriæ oblitus, &c. Græca patriis intermiscere malis?
27 Accusati Petilli, qui auream coronam Jovis furatus est.
28 Quum Pedius causas agat cum fuco.
29 Corvini Oratoris clarissimus Petilli accusator, fictum Pedium.
30 Latinis?
31 Aliusve?
32 Apud Canusium oppidum in Apulia, partim Græcè, partim Latinè loquebatur.
33 Natus in Apuliæ finibus.
34 Romulus linguæ Latinæ author.
35 Quum somnia

ers. 31 Hæc sunt verba Quirini ad Horatium. 37 Græcorum versuum. 38 Alpinus
ulur irato. 39 Dum malis carminibus historiam Memnonis ab Achille in-
rat. 40 Dum ineleganter describit. 41 Quasi luteum esset Rheni caput.
ngo. 42 Hæc ego ludibundus scribo. 43 In æde Apollinis, & Musarum.
certaminis provocationem venientia. 45 Ludimagistro. 46 Quæ sæpius
ntur lectant. 47 Meretrice callida. 48 Tu Fundani unus ex iis qui hodie vi-
ges arguram Comœdiam scribere comis, i. comiter & facete. 49 Tragœdio-
50 Trimetris versibus. 51 Acer Varius ducit sorte Epos, i. carmen he-
, ut nemo melius. 52 Virgilius illo tempore Bucolica scripserat, non Æneï-
53 Hoc erat quod ego melius possem scribere Satyras, quam Varro. 54 Ste
ta Atace Narbonensis Galliæ fluvio. 55 Lucilio Satyræ inventore. 56 Lu-
17 Sæpe proferentem. 58 Plura tumenda, laudandi, & imitatione digna,
ea relinquantur & rejiciantur. 59 Ironica interrogatio. 60 Qui dormitat
61 Nil emendat? 62 Accius apud Latinos primus scripsit Tragœdiam.
Versus minus Graves quam oportet. 64 Nonne videt, quasi major sit his quos
emendit? 65 Num illius culpa? 66 Rerum quas tractavit. 67 Versus magis

68 Mollemes & lentius fuentes.
69 Ac ſi aliquis.
70 Hexametris verſibus ut aliquid claudat & finiat.
71 Hoc uno contentus.
72 Caſſi Parmenſis. Parma eſt Etruriæ civitas.
73 Qui tam multa ſcripſit, ut mortuus ſuis libris fuerit combuſtus, nulla alia materia adhibita.
74 Demus quod Lucilius fuerit comis, &c.
75 Autor eſt minis Satyrici. quod Græci non attigerunt.
76 Si hæc noſtra ætate natus eſſet.
77 Detraheret.
78 Ampuraret omne ſupervacaneum.

68 Mollius? ac ſi 69 quis pedibus quid claudere 70 H
71 Hoc tantùm contentus, amet ſcripſiſſe ducentos
Ante cibum verſus, totidem cœnatus. 72 Etruſci
Quale fuit Caſſi rapido ferventius amni
Ingenium: 73 capſis quem fama eſt eſſe libriſque
Ambuſtum propriis 74 fuerit Lucilius: inquam,
Comis & urbanus: fuerit limatior idem,
Quam rudis, & 75 Græcis intacti carminis autor:
Quamque Poetarum ſeniorum turba: ſed ille,
76 Si foret hoc noſtrùm fato dilatus in ævum;
77 Detereret ſibi multa: 78 recideret omne quod
Perfectum traheretur, & in verſu faciendo
79 Sæpe caput ſcaberet, 80 vivos & roderet ungues,
81 Sæpe ſtylum vertas iterum quæ digna legi ſint,
Scripturus: neque te ut miretur turba, labores,
Contentus 82 paucis lectoribus, an tua demens
83 Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego, nam ſatis eſt 84 equitem mihi plaudere,
Contemptis aliis exploſa 85 Arbuſcula dixit.
Men' moveat 86 cimex Pantilius? aut crucier quòd
87 Vellicet abſentem Demetrius? aut quòd ineptus
88 Fannius Hermogenis lædat conviva Tigelli?
Plotius & Varius, Mæcenas Virgiliuſque,
Valgius, & probet hæc Octavius optimus, atque
Fuſcus: & hæc utinam 89 Viſcorum laudet uterque
Ambitione 90 relegata, te dicere poſſum
Pollio, te Meſſalla, tuo cum fratre ſimulque
Vos Bibuli & Servi 91 ſimul his te candide Furni:
Complures alios, doctos ego quos & amicos
92 Prudens prætereo: quibus hæc, ſint qualiacunque,
93 Arridere velim, doliturus, ſi placeant ſpe
94 Deterius noſtra: 95 Demetri, téque Tigelli
96 Diſcipulorum inter jubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo 97 citus hæc ſubſcribe libello.

79 Hi ſunt geſtus hominis alcius aliquid cogitantis. 80 vivum roderet. 81 Mutare debes quod ſcripſeris. Præceptum eſt de cura in ſcribendo prius habenda quam evulgentur. 82 Doctis lectoribus. 83 In conſpectu turbæ. 84 Equitem Rom. ut Mæcenatem vel alium quempiam doctiſſimum. 85 Mima & meretrix à vulgo exploſa. 86 Poeta putidus, ut Cimex? 87 Quod Demetrius Iaceret me? 88 De quo ſupra Sat. 4. 89 Viſci optimi erant Poetæ. 90 Amicitione ſublata. 91 Cum his. 92 Sciens prætereo. 93 Placere velim. 94 Si placuerint minus quam ſperamus. 95 Ego vos modulatores (qui fœminis non viris placere ſtuderis) jubeo plorare. Vobis malum precor & vos tanquam turbam imperitorum hominum pro nihilo habeo. 96 Mimarum. 97 Subſcribe cito.

Q. HO

HORATII FLACCI SERMONUM SIVE SATYRARUM LIBER II.

SATYRA I.

Latum à Trebatio consilium de scribendis rebus gestis Augusti, potius quàm Satyris (utpote in quibus alii aliud dicerent) exponit 3 & cur ei parere non possit ostendit.

Ulos quibus in Satyra videar 1 nimis acer: 2 & ultra
Legem tendere opus: 3 sine nervis 4 altera quicquid
Composui, pars esse putat: similesque meorum
Mille die versus 5 deduci posse. Trebati,
Faciam, 6 præscribe. 7 quiescas. 8 ne faciam, inquis
Omnino versus? 9 aio. 10 peream malè, si non
Optimum erat. verùm nequeo dormire. 11 ter uncti
Transmisanto Tiberim, somno quibus est opus alto:
Irriguumque mero 13 sub noctem corpus habento.
Sin tantus amor scribendi te rapit, aude
Cæsaris invicti res dicere, multa laborum
Præmia 14 laturus. 15 cupidum, pater optime, vires
Deficiunt: neque enim quivis 16 horrentia pilis
Agmina, nec 17 fracta pereuntes cuspide Gallos,
Et 18 labentis equo 19 describat vulnera Parthi.
Quamvis & justum poteras, & 21 scribere fortem,
Scipiadam ut sapiens Lucilius: 23 haud mihi deero,
Muse res ipsa feret. 24 nisi dextro tempore, 25 Flacci
Ad genium per attentam non ibunt Cæsaris aurem:
Quid malè? si 26 palpere, 27 recalcitrat undique tutus.
Quanto rectius hoc, quam tristi lædere versu
Pantolabum scurram, Nomentanumque 30 nepotem:
Cui sibi quisq; 31 timet quanquã est 32 intactus & odit?

1 Nimium asper.
2 Ultra legem Satyræ, i. ultra modum in vitiis insectandis opus intendere.
3 Sine rebus & sententiis.
4 Altera pars, i. alii homines.
5 Tanquam ianam deduci, i. scribi posse.
6 Constitue quasi ex lege. Nam ea est clarus jurisconsultus.
7 Respondet Trebatius. Quiescas. 8 Hæc sunt verba Horatii. 9 Trebatius affirmat. 10 Horatii consilium. Nataturi ungebantur, ut olei calore aqua frigus munirentur. 12 Madidum vino. 13 Paulo ante noctem. 14 Præmia quæ horrorem hostibus incutiant pilis, i. Romanorum hastis. 17 Cuspide saucius hostis è corpore non potuit evellere, nisi fractum. 18 Parthi ex equo lapsi. 19 Possit describere. 20 Trebatius loquitur. 21 Augusti justitiam & fortitudinem describere. 22 Scipionis virtutes. 23 Faciam quod in me erit (inquit Horatius) cum dabitur occasio. 24 Nisi tempore opportuno. 25 Horatii verba. 26 adulere. 27 Munitus virtute adulationem rejicit ex omni parte. 28 Rectius (inquit Trebatius) Cæsaris laudes quam Satyram scribere. 29 Hominem vilem & ridiculum. 31 Scelerum conscientia. 32 Quanquam carmine non notatus.

33 Quid faciam? saltat 34 Milonius, 35 ut ſenel 36
Acceſſit fervor capiti, 37 numeruſque lucernis.
Caſtor gaudet equis: ovo 38 prognatus eodem,
39 Pugnis 40 quot capitum vivunt, totidem ſtudioe
Millia. me pedibus delectat claudere verba
41 Lucilii ritu, 42 noſtrum melioris utróque.
43 Ille velut fidis arcana ſodalibus, olim
44 Credebat libris: neque 45 ſi malè ceſſerat, unq
46 Decurrens aliò, neque ſi benè. quo fit, ut omni
47 Votivâ pateat veluti deſcripta tabellâ, (
48 Vita ſenis: ſequor hunc, Lucanus an Appulus 4
Nam Venuſinus erat finem ſub 50 utrumque colonus,
51 Miſſus ad hoc, pulſis (vetus eſt ut fama) Sabellis,
52 Quò ne per vacuum Romano incurreret hoſtis:
Sive quòd Appula gens, ſeu quod Lucania bellum
Incuteret violenta. ſed hic ſtylus haud petet 53 ulti
54 Quenquam animantem: & me, veluti cuſtodiet e
Vagina tectus: quem cur diſtringere coner
Tutus ab infeſtis 55 latronibus? O pater, & rex
Jupiter, 56 ut pereat poſitum rubigine telum:
Nec quiſquam noceat cupido mihi pacis. at ille,
Qui me 57 commorit (melius non tangere, clamo)
58 Flebit, & inſignis tota 59 cantabitur urbe.
60 Servius iratus 61 leges minitatur, & 62 urnam:
63 Canidia Albuti, quibus eſt inimica, 64 venenum:
Grande malum 65 Turius, ſi quis ſe judice certet.
Ur, 66 quo quiſque valet 67 ſuſpectos terreat. 68 u
Imperet hoc natura 69 potens. 70 ſic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit: unde, 71 niſi intus
Monſtratum? Scæva 72 vivacem crede nepoti
Matrem: 73 nil faciet ſceleris 74 pia dextera mirum
Ut neque calce lupus quenquam, neque dente petit
Sed mala 75 tollet anum 76 vitiato melle cicuta.
77 Ne longum faciam: ſeu me tranquilla ſenectus
Expectat, 78 ſeu mors atris circumvolat alis.
Dives, inops, Romæ, 79 ſeu ſors ita juſſerit, exul,

33 Reſpondet Horatius.
34 Homo temulentus.
35 Poſtea quam.
36 Capiti periculo à vini vaporibus.
37 Ebrius rem unam cernens, plures videtur aſpicere.
38 Pollux.
39 Geſtibus & pugilatu delectatur.
40 Quot homines, tot ſententiæ. Trahit ſua quemque voluptas.
41 More Satyrio.
42 Qui ſuis & te & me melior.
43 Lucilius.
44 Committebat libris.
45 Si quid ei male evenerat.
46 Neque ad aliud vitæ genus confugiens, quàm ad liberos ſuos.

47 Veluti in tabula quæ ex voto ſuſpendebatur in templo à naufragis.
48 Lucilii. 49 Sum dubius. 50 Inter Lucaniam & Appuliam. Eſt enim Hor
in oppido Venuſio natus. 51 A Roma miſſus. 52 Ne per vacuum locum Sabi
expulſis pervium iter eſſet Lucanis ad Romanos. 53 Niſi ſim laceſſitus. 54 Q
quam vivum. 55 A maledicis. 56 Utinam pereat telum (i. hic ſcribendi
ut non ſit cauſa cur illo utar. 57 Qui me laceſſierit. 58 Plorabit. 59 Can
ad infamiam ſui nominis ſempiternam. 60 Quæſitor vel accuſator. 61 M
conditionem ex legibus latis. 62 Et minitatur ſortitionem in rebus dubiis,
factam ab accuſatore & reo judicum rejectionem. 63 Albutii filia venefica. 64
minitatur venenum. 65 Judex nummarius & venalis. 66 Quomodo quiſque plur
poteſt. 67 Ut terreat quos metuit. 68 Et quemadmodum natura hoc
69 Potenter. 70 Sic ratiocinare mecum. 71 Niſi à natura. 72 Scæva longe
matrem committe quam nimium vivere moleſtè fert. 73 Non gladio eam
ſed veneno. 74 Quæ pia videtur, nec tamen eſt. 75 Occidit matrem. 76
corrupto. 77 Ne fim longior. 78 Sive mors celeris & violenta mihi
79 Seu fortuna ita juſſerit.

Quiſq

...is erit vitæ, scribam, 80 color. 81 O puer ut sis ... metuo, 82 & majorum ne quis amicus ...frigore te feriat. 84 Quid, cum est Lucilius ausus ...in hunc operis componere carmina 85 morem, ...verrabere & pellem, nitidus qua quisque per ora ...cederet introrsum turpis? num Lælius, 88 aut qui ...it ab oppressa meritum Carthagine nomen, ...ingenio offensi? aut læso doluere 90 Metello, ...nisque Lupo cooperto versibus? atqui ...ores populi 91 arripuit, 92 populumque tributum. ...erat uni 93 æquus virtuti, atque 94 ejus amicis. ...quin ubi se à vulgo, 96 & scena, in secreta remorant ...virtus Scipiadæ, & mitis sapientia Lælî: ...nugari cum illo, 99 & discincti ludere, donec ...decoqueretur olus, 2 soliti. quicquid sum ego, quam-...vis Lucilli censum, ingeniumque, tamen me ...cum magnis vixisse 5 invita fatebitur usque ...æquo: & 6 fragili quærens illidere dentem ...offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati, ...dentis. 8 equidem nihil hic diffingere possum. ...tamen ut monitus caveas, nè fortè negoti ...quid tibi quid 9 sanctarum inscitia legum: ...si mala condiderit in quem quis carmina, 11 jus est, ...judiciumque. 13 esto, si quis mala: sed bona si quis ...hæc condiderit laudatur Cæsare. si quis ...opprobriis dignum 14 latraverit, 15 integer ipse: ...solventur risu tabulæ, 17 tu missus abibis.

89 Quodcunque erit vitæ genus.
81 O Horati, inquit Trebatius, ne non sis vivax, metuo, si Satyras scribas.
82 Et ne quis gravissus apud majores viros, &c.
83 Mortem tibi inferat.
84 Rogat Horatius quid passus est Lucilius cum magnos viros carperis?
85 In morem Satyricum.
86 Unius cujusque vitia detegere.
87 Incederet & obambularet.

...1. ut civis bonus. 88 Et Scipio Africanus. 89 Lucilii ingenio sunt offensi & ...Metellum & Lupum homines improbos maledictis versibus conscissos? 91 Cul... 92 Plebem infimam & tunicatum popellum. 93 Propitius. 94 Virtutis a... 95 Insuper. 96 A populi conspectu. 97 Scipio & Lælius. 98 Jocari cum ...Lucilio. 99 Et à rebus seriis lusati. 1 Donec cœna pararetur. 2 Soliti sunt... ...ætra annuum reditum Lucilii qui erat ordinis equestris. 4 Cum Augusto, Mæce... &c. 5 Nolens fatebitur. 6 Rem fragilem dentibus permolere. 7 In rem ...cum incurret. 8 Ego (inquit Trebatius) non possum differre quin pro re pro... ...dem. 9 Ignorantia legum quæ aliquid jubent aut vetant pœna sancita, à verbo ...leo. 10 Carmina maledica. 11 Lex xii. tabularum lata est. 12 Actio ex lege. ...Concedamus ira esse (inquit Horatius) si quis carmina scripserit mala, i. indocta... ...si lacraverit. 15 Cum sit ipse purus & innocens. 16 Dissolventur cum judicum ...tabularum leges. 17 Tu dimissus abiolveris.

SATYRA II.

Ofelli persona, luxui deditos infectatur. De eo loquens qui gulæ servit, eum dicit non certo judicio, sed opinione quadam stultè concepta delicias in nonnullis cibis consectari. Atque ut incommoda recenset quæ comitantur hunc circa victum & luxum, sic commoda quæ tenui & frugali insunt, enumerat.

...lis virtus, & quanta, 1 boni, sit vivere parvo: (lus 1 Ordo est. ...(Nec meus hic sermo est; sed quem 2 præcepit Ofel- 2 boni dicite quæ virtus, &c. 2 Præmonstrat. it & docuit.

Rusticus,

3 Sapiens, sed non secundum normam sapientiæ Stoicæ.
4 Doctrina non exculta.
5 Vasa pretiosa pro epulis.
6 Mensas opiparas.
7 Cum oculorum & mentis acies (i. cum judicium rationis) auri & argenti fulgoribus obtunditur.
8 Incumbens & propensus ad assentiendum falsis, quod multo cibo repletis accidit.
9 Veram virtutem repudiat.
10 Jejuni.
11 Cur velim ut imprudens verum discatis?
12 Sic animus cibo

Rusticus, 3 à normis sapiens, 4 crassáque Minerva)
Discite non inter 5 lanceis, mensasque 6 nitentes,
Cum stupet insanis, 7 acies fulgoribus, & cum
8 Acclivis falsis animus 9 meliora recusat:
Verum hic 10 imprudens mecum discquirite. 11 cur hoc
Dicam si potero. MALE verum examinat omnis
12 Corruptus judex. 13 leporem sectatus, equóre
Lassus ab indomito: vel si Romana fatigat
Militia 14 assuetum græcari, 15 seu pila velox,
Molliter austerum 16 studio fallente laborem,
Seu te 17 discus agit: 18 pete cedentem aëra disco.
Cum labor 19 extuderit fastidia: 20 siccus, inanis
21 Sperne cibum vilem: nisi 22 Hymettia mella Falc
Ne biberis diluta: 23 foris est promus: & atrum
Defendens pisces 24 hyemat mare. Cum sale panis
25 Latrantem stomachum benè leniet. 26 Unde putas
27 Qui partum? 28 non in caro nidore voluptas
Summa, sed in te ipso est. 29 Tu pulmentaria quære
Sudando 30 pinguem vitiis, albumque, nec Ostrea,
Nec Scarus, aut poterit 31 peregrina juvare 32 Lage
Vix tamen 33 eripiam, posito pavone, velis quin
34 Hoc potius quam gallina 35 tergere palatum,
Corruptus 36 vanis rerum: quia vœneat 37 auro
Rara avis, & picta pandat spectacula cauda:
38 Tanquam ad rem attineat quicquam. num vitio
Quam laudes, plumâ? 39 coctóve num adeft honor
Carne tamen quamvis distat nihil 40 hoc magis illa,
41 Imparibus formis deceptum te patet. 42 esto.
43 Unde datum sentis, 44 lupus hic Tiberinus, in alto
Captus 45 hiet? 46 ponteſne inter jactatus an amnis
47 Ostia sub Tusci? laudas insane trilibrem
Mullum; 48 in singula quem minuas pulmenta, nec
49 Ducit te species, video. 50 quo pertinet ergo

pomique confertus verum à falso distinguere nescit. 13 Leporem venatus. 14 assuetum genialiter vivere, vel Græco more ludere. 15 Seu pila te agit, id est, lectat. 16 Pila ludo oblivionem laboris afferente molliter, id est, cum quietu luprare. 17 Ludus in Græcia usitatus. 18 Jacta discum in aerem, qui celit poribus gravioribus. 19 Cum labor fugaverit satietatem, quæ nauseam parit. 20 tibundus, & famelicus. 21 Ironica est concessio. Quasi dicat, non spernes monte Hymetto in Attica. Est Hypallage. 23 Cellarius domi non est. 24 Mare tempestatem insurgit. 25 Stomachum inanem. 26 Unde putas hanc voluptatem nasci in tam tenui victu? 27 Quomodo paratum? 28 Non in carorum obsoniorum odore. 29 Tu epulas pulmento suaviores quære exercitio laborioso. 30 Nam guem vitiis, i. crapula turgidum & pallidum, neque Ostrea nec Scarus poterit 31 Peregrè advecta. 32 Piscis Romæ carus & rarus. 33 Vix persuadebo. 34 vone. 35 Fricare vel delectare palatum. 36 Corruptus vanitatibus rerum, ciis luxuriosis. 37 Majori pretio. 38 Quasi ad gustum. alarum pulchritudo tineat. 39 Num cocto pavoni maneat illæ plumæ. 40 Forma pavonis magis illa, i. forma gallinæ. 41 Formis pulchritudine dissimilibus. 42 Concedo. 43 mo do scis? 44 An piscis iste sic in fluvio Tiberi captus, an alto, i. in mari? ces omnes capti statim hiant & os in latum diducunt. 46 An inter pontes, ubi est potior, propter aquam concitatiorem. 47 Circa Ostia Tiberis. 48 Quæ vidas necesse est in fructa. 49 Seducit vel delectat te Mulli magnitudo. 50 Q igitur magnitudinem laudas in Mullo, & reprehendis in lupo?

Pro

…ödisse lupos? quia scilicet 51 illis
…natura 52 modum dedit: his breve pondus.
…IUS rarò stomachus 54 vulgaria temnit.
…ma… 55 magnum spectare catino
…, ait Harpyia 56 gula digna rapacibus. at vos
…ctes Austri, 58 coquite horum obsonia: quanquā
…aper, Rhombusq; recens: mala copia 60 quando
…rum solicitat stomachum; cum rabula 62 plenus,
… 63 acidas mavult inulas, necdum omnis abacta
…peries epulis 65 regum, nam 66 vilibus ovis
…risque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
…is 68 Galloni erat acipensere mensa
…. quid? tum 69 Rhombos minus æquor alebat?
…tus erat rhombus, tutóque ciconia nido:
…c vos author docuit 71 prætorius. ergo
… nunc mergos suaveis 72 edixerit assos:
… 73 pravi docilis Romana juventus.
…idus à tenui victu distabit, 75 Ofello
…. nam frustra vitium vitaveris 76 illud,
…7 aliò pravum detorseris. Avidienus,
…anis 78 ex vero dictum cognomen adhæret,
…inquenneis oleas 80 est, & sylvestria corna:
… nisi mutatum, parcit defundere vinum, &
…as odorem olei nequeas perferre (83 licebit
… repotia, nataleis, alióve dierum
… 85 albatus celebret) cornu ipse 86 bilibri
…as instillat, 87 veteris non parcus aceti.
…i igitur victu sapiens utetur, & horum (91 angit.
…ram imitabitur? hac urget 89 lupus, hac 90 canis
…ndus erit, qui non offendat, 93 sordidus, atque
… neutram partem cultus miser. 95 hic neq; servus
…ti senis exemplo, dum munia 97 didit,
… erit: neque sic, ut 98 simplex Nævius 99 unctam
…iris præbebit aquam; vitium hoc quoque magnum

51 Lupis
52 Dedit. procerita tem.
53 Mullis.
54 Vulgares cibos.
55 Magnum Mullum.
56 Obsoniorum helluo, cujus dapes dignæ sunt Harpiarum contactu inquinari.
57 Austri precibus meis faventes.
58 Humidò vestro calore putrefacite.
59 Quanquam aper nauseam movet & contemnitur.
60 Quia.
61 Copia fastidientem gravat stomachum.
62 Helluo erat rarus.
63 Inulæ sunt utiles ad appetitum excitandum, quia viscosam pituitam.

…ciunt. 64 Victus tenuis. 65 Majorum virorum epulis. 66 Parvi pretii …s naturis & amaris. 68 Gallonius præco fuit & obsoniorum gurges, qui primùm piscio posuit acipenserem piscium omnium habitum nobilissimum. 69 Rhombus summo erat in honore apud Romanos. 70 Rhombus adhuc ferè Romanis …gotius. 71 Sempronius Rufus gulosus, præturam experiens tulit repulsam …superio dixerit. 73 Juventus quæ citò prava discit. 74 Inter victum sordidum luxuriosum victus medius est interjectus qui etiam laudabilis est. 75 Phi…loculo, de quo supra. 76 Luxuriam. 77 In aliud vitium contrarium. 78 Ex …veritate, i. ex immunditia & sordibus. 79 Oleas vetustate corruptas. 80 Co…ti Nisi acidum, ut acetum. 82 Et instillat caulibus oleum, cultus odorem, …q Quamvis. 84 Convivia facta die secundo à nuptiis vel congratulationes quæ …mis inter vicinos celebrantur. Angl. [Child-feasts.] 85 Alba veste indutus. …sculo corneo quod duas olei libras continet. 87 Aceti morientis & languidi. …onium luxuriosum an Avidienum sordidum? 89 Edacitas vel ingluvies. …mmunditia vel sordes. 91 Ut est in proverbio. 92 Ille tenet medium. 93 In…patrimonia. 94 Et in neutram partem cultus, sive sordidi sive luxuriosi erit …. 95 Hic, quem mundum dicimus. 96 Albutius servos prius castigabat, quam …rum peccasset. 97 Dum officia distribuit. 98 Ut Nævius parum prudens, …num unguemis dilutam, quod est luxuriæ non serendæ,

Accipe

1 Quæ commoda. 2 Credere debes. 3 Una. 4 Aliquando tibi placuerit. 5 Si in stomachum ingesserit. 6 In choleram amaram. 7 Dolorem. 8 Phlegma. 9 Decolor & ægrotus. 10 Cœna est dubia ubi convivæ dubitant quid de mulsis sumatur. 11 Hesterna crapula. 12 Animum habetem reddit. 13 Atque ad humum deficit animam divini spiritus partem. 14 Alterius victus parcus est & frugalis. 15 Membra mediocri cibo recreata. 16 Alacer ad necessarias functiones. 17 Qui parcè vivit, ad meliorem victum potest

Accipe nunc, victus tenuis, 1 quæ, quantaque secun-
Affecat; imprimis valeas bene; nam variæ res
Ut nocèant homini, 2 credas, memor illius esca,
Quæ 3 simplex olim tibi 4 sederit. at simul assis
5 Miscueris elixa: simul conchylia turbo:
Dulcia se 6 in bilem vertent, stomachoque 7 tumul-
Lenta feret pituita. vides, 9 ut pallidus omnis
Cœna desurgat 10 dubia? quin corpus onustum
11 Hesternis vitiis, animum quoque 12 prægravat u
13 Atque affigit humo divinæ particulam auræ:
14 Alter, ubi dicto citius 15 curata sopori
Membra dedit, 16 vegetus præscripta ad munia sur
17 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quoc
Sive diem festum rediens adduxerit annus:
Seu recreare volet tenuatum corpus: 18 ubique
Accedent anni & tractari mollius ætas
Imbecilla volet. Tibi quidnam accedet ad istam,
Quam puer & validus 19 præsumis, mollitiem, seu
Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus?
20 Rancidum aprum antiqui laudabant: non, quia n
Illis nullus erat: sed, credo, 22 hac mente, quod
Tardius adveniens, 23 vitiatum commodius quam
Integrum edax dominus consumeret. hos utinam i
Heroas natum tellus me 24 prima tulisset.
Das aliquid famæ, 25 quæ carmine gratior aurem
Occupat humanam? grandes rhombi, patinæque
Grande 26 ferunt una cum damno dedecus. 27 ad
Iratum 28 patruum, vicinos: 29 te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
30 Æs, laquei pretium, jure, inquis, 31 Thrasius i
Jurgatur verbis, ego vectigalia magna
Divitiasque habeo 32 tribus amplas regibus. 33 erg
34 Quod superat, non est 35 melius quo insumere p
Cur eget 36 indignis quisquam te divite? quare
Templa ruunt antiqua deum? cur improbe chara
Non aliquid patriæ 37 tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi 38 hæc æquæ semper erunt res?
O magnus 39 posthac inimicis risus, utérnam
40 Ad casus dubios fidet sibi certius? hic, qui
41 Pluribus assuerit mentem, corpúsque 42 superbum

transcurrere aliquando. 18 Et ubi senectus advenerit. 19 Am
pus simus. 20 Aprum leviter putentem. 21 Judicium. 22 Hac intentione. 2
tidum potius ederet. 24 Te lus in prima sua ætate. 25 Fama, quæ huma
sit gratior quam quodvis carmen. 26 Afferunt. 27 Adde hæc etiam incre
28 Cujus sub imperio es. 29 Te tibi inimicum, quia omnia tua das alii. 30
nia, qua laqueum tibi emas ad suspendium. 31 Homo profusus idemque p
32 Quæ sufficiant tribus regibus. 33 Huic luxurioso respondet Horatius. 34
tibi superest. 35 Non melius quam in epulas luxuriosas. 36 Inopia indigna
non meretur, nec debet egenus esse. 37 E tanto acervo. 38 Non semper
fortuna est instabilis. 39 Commutata fortuna. 40 Ad mutationem fortunæ
stantior erit hic, &c. 41 Qui rerum omnium copiæ animum & corpus
42 Corpus deliciis elatum.

contentus parvo, metuensque futuri,
ut sapiens, 43 aptarit idonea bello?
his credas: puer hunc esto parvus Ofellum
opibus novi 45 non latius usum,
nunc acclivis. 47 Videas 48 metato in agello
re, & gnatis 49 fortem 50 mercede colonum:
ego, narrantem temerè edi luce 52 profesta
m, præter olus fumosæ cum pede pernæ.
seu 53 longum post tempus venerat hospes,
operum vacuo gratus conviva 55 per imbrem
: 56 bene erat. 57 non piscibus urbe petitis,
lo, atque hœdo: tum 58 pensilis uva secundas,
ornabat mensas, 59 cum duplice ficu.
hoc ludus erat 61 cuppa potare magistra:
venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
dicit vino contracta 64 seria frontis.
at, atque novos moveat fortuna 66 tumultus:
m 67 hinc immunes? quanto aut ego parcius, aut vos
68 rituistis, 69 ut huc novus incola venit?
propria telluris herum natura neque illum,
nec quenquam statuit, nos expulit 71 ille,
t 72 nequities, 73 aut vafri inscitia juris,
ò expellet certè 74 vivacior hæres.
per Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
erit nulli 75 proprius: sed cedet in usum
lli, nunc alii. Quocirco vivite 76 fortes;
que adversis opponite pectora rebus.

43 Præparaverit, quæ in rebus adversis usui esse possint.
44 Omnia re sua similiari incolumi.
45 Non largius.
46 Quam nunc proscriptione imminuti.
47 Quilibet videre potuit Ofellum narrantem hæc. Non ego, &c.
48 In Agello demenso & ab Umbreno, Augusti milite, conducto.
49 Temporum injuriam fortiter ferentem.
50 Pretio dato pro agro suo.

ansiverso. 51 Totus usque ad finem Satyræ, sermo est Ofelli. 52 Die Angl. [A working-day.] 53 Hospes rarò veniens lautius & libentius est 54 Sive cum vacarem ab opere. 55 Propter imbrem, quamdiu pluebat. 56 Abunde erat nobis ad hilaritatem. 57 Mensa non piscibus instructa, pendens servabatur. 59 Cum geminis ficubus, quas mariscas appellant nos cibo & potu expleviſſemus. 61 Nullo alio bibendi Magistro ad adhibito quam ipsa cuppa, id est, ut suo quisque arbitratu biberet. Sic vellet. 62 Ac rogata Ceres ut culmum faceret exurgere altum. 63 Discussis curas, & molestias quibus frons contrahitur. 65 Sit mihi fortuna (ait Ofellus) quantum volet. 66 Tertores & alios motus excitet. 67 De in usu habeo. 68 Minus splendidè vixistis? 69 Postquam huc venit 70 Sunt autem privata nulla natura, Cic. offi. 1. 71 Umbrenus per 72 Luxuria & sumptus profusus. 73 Aut vafri juris ignoratio. Sed ius, vafrum, appellat? An quod hujusmodi vafrities est in jurisconsultis, quæque partem jus exponant & interpretentur? Non audeo affirmare. 74 Melior is, cui hæres diutius vivens succedit. 75 Nulli perpetuus. 76 Vivite adversus fortunæ incommoda.

SATY-

SATYRA III.

Damaſippum inducit ipſum accuſantem quod nihil rei: deinde ſub perſona Damaſippi Stoicum Poëtam tractat, nimirum, Stultos omnes inſanire.

SIc rarò ſcribis, ut toto non quater anno
Membranam poſcas, ſcriptorum quamque re-
Iratus tibi quod vini ſomnique benignus
Nil dignum ſermone canas. quid fiet? ab ipſo
Saturnalibus huc fugiſti, ſobrius ergo
Dic aliquid dignum promiſſis: incipe. nil eſt.
Culpantur fruſtra calami, immeritúſque labo-
Iratis natus paries diis atque poëtis.
Atqui vultus erat multa & præclara minanti.
Si vacuum tepido cepiſſet villula tecto
Quorſum pertinuit ſtipare Platona Menandro
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
Invidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere miſer. vitanda eſt improba Siren
Deſidia: aut quicquid vita meliore parâris
Ponendum æquo animo. Dii te, Damaſippe,
Verum ob conſilium donent tonſore, ſed ille
Tam bene me noſti? Poſtquam omnis res mea
Ad medium fracta eſt, aliena negotia cura,
Exçuſſus propriis, olim nam quærere
Quo vafer ille pedes laviſſet Siſyphus aere
Quid ſculptum infabre, quid fuſum durius
Callidus huic ſigno ponebam millia centum.
Hortos egregiaſque domos mercarier unus
Cum lucro norami unde frequentia Mercurio
Impoſuere mihi cognomen compita. Novi
Et morbi mitor purgatum te illius. Atqui
Emovit veterem mirè novus, ut ſolet, in cor-

1 O Horaci.
2 Chartam id quæ ſcribas.
3 Commutans omnia quæ in rebus aliquando ſcripſeras.
4 Vini largus, i. nimium bibens & dormiens.
5 Nil dictu dignum quod Satyris mandaretur.
6 Poſt dies Saturno ſacros (in quibus magna erat potandi copia) huc, & ad villam fugiſti ut ſcriberes.
7 Culpantur calami ad ſcribendum minus apti.
8 Immeritus abs te vexatur paries ædificatus diis & poetis malè propitiis. 9 In quos ſolebant poetæ ſiquid noctuin mentem veniret, inſcribere. 10 Minitans prodire. 11 Te otioſum. 12 Horatius domo tepida delectabatur, nam frigoris erat impatiens. 13 Quaſi ſtipatores tecum ducere in villulam ruſticam? 14 Invidiam vitæ comitem. 15 Ira ut mavis otiari, & nihil ſcribere. 16 Deſidia ſirenis ſimilis animos hominum corrumpit. 17 Virtutem exercendo. 18 Deponendum eſt, & ferendum patienter. 19 Horatius ſatis ridiculè gratias agit Damaſippo. 20 Ob conſilium. 21 Qui longam & philoſophicam tuam barbam radit. 22 Me. Damaſippus. 23 Janum Deum bifrontem in foro poſitum ubi mercatores & tabernatores conveniebant. 24 Quaſi ad ſcopulos illiſa eſt, id eſt, diminuta & contrita. 25 Ejectus à propriis negotiis. 26 Narrat Damaſippus ſe ſtudioſum fuiſſe rerum antiquorum, prius quam ſit factus Stoicus. 27 Cognoſcere amabam. 28 Quo vaſe æreo. 29 Siſyphus Æoli filius Corinthi rex. 30 Minus artificioſe. minus eleganter eſſe conflatum. 32 In eo callidus eram quod ſolebam ſignis bus juſtum pretium imponere: 33 Seſtertium nummum 100000. 34 Mercurius eſt mercaturis. 35 Omnes populariter, qui in compitis auctionabantur, vocabant Mercurialem. 36 Novi, inquit Horatius. 37 Illius negotii. 38 Inquit Damaſippus. 39 Novus morbus veterem depulit. 40 In os ventriculi quod Galenus appellat.

Tra-

41 Plurimis.
42 Ut vetustus.
43 Quum sit phreneticus.
44 Et medicum verberat.
45 Dummodo ne quid faciat huic phrenetico simile (inquit) Horat. esto insanus & velox.
46 Loquitur Damasippus.
47 Ne decipias te.
48 Secundum Stoicorum dogma.
49 Si quid veri loquitur Stert. philosophus Stoicus.
50 A quo.
51 Ex eo tempore.
52 Philosophicum barbam nutrire ad umbilicum usque, aut ad pubem demissam.
53 Unde Damasippus se præcipitare voluit, damni dolore com-

lateris miserî capitisque dolore; (urget. 41
ingicus hic, quum sit 42 pugil & medicum 44
quid simile huic, esto ut libet. 46 O bone, ne te
: insanis & tu, 48 stultique propè omnes:
Stertinius veri crepat: 50 unde ego mirè
docilis præcepta hæc, 51 tempore quo me
sit 52 sapientem pascere barbam,
Publicio non tristem 53 ponte reverti.
alè re gesta quum vellem mittere 55 operto
in flumen; 56 dexter stetit, & cave saxis
am indignû pudor (inquit) te 57 malus urget,
qui inter vereare insanus haberi
um inquiram, quid sit furere? hoc si erit in te
il verbi, pereas quin 59 fortiter, addam.
mala stultitia & quæcunque inscitia veri
git, insanum Cryſippi 61 porticus & grex
at: hæc populos, hæc magnos 63 formula re-
(ges,
sapientes, tenet; nunc accipe quare
unt omnes æquè ac tu, qui tibi nomen
posuere. 66 velut sylvis, ubi passim
us error, 68 certo de tramite pellit;
osum, hic dextrorsum abit; unus utrique
70 sed variis illudit partibus. Hoc te
do insanum: nihilo ut sapientior ille,
ridet, 71 caudam trahat est genus unum
72 nihilum metuenda timentis: ut ignes,
fluviosque 73 in campo obstare quæratur:
& huic 74 varium, & nihilo sapientius, ignes
os, fluviosque ruentis. clamet amica,
nesta soror, cum cognatis, pater, uxor:
est ingens, hic rupes maxima: 75 serva:
is audierit, quam 76 Fusius ebrius olim,
nam edormit, 77 catienis mille ducentis,
e appello, clamantibus. huic ego vulgum
lem cunctum 78 insanire docebo.
veteres statuas Damasippus emendo.
st mentis Damasippi 79 creditor? esto.
od nunquam reddas mihi, si tibi dicam,
nus eris si acceperis? an magis 80 excors

pti. 55 Pudoris causa. 56 Afflixit mihi Stertinius. 57 Vitiosus pudor. 58 Nihil præterea loquar. 59 Fortiter insaniæ. 61 Schola Stoica. 62 Insanum putat. 63 Hinc desquare stulti sint. 65 Impellere. 66 Quemadmodum in sylvis. 67 Vaia recta abeuncis. 69 Huius est error utrique. 70 Sed error ille quasi in variis versatur partibus, utputa dextra & sinistra. 71 Sit Rolichus homo ergo cauda animantis per derisionem appendatur. 72 In quibus nihil. 73 In planitie. 74 Huic contrarium. 75 Serva te, tibi cave. 76 Fusium Hecubam agens (quæ hic ab Horatio Iliona nominatur) cum somnum serio dormivit vino obrutus. 77 Catieni histrionis, qui Polidori hæc verba magno clamore loquebatur. Mater, te appello. 78 Insanos. 79 Qui Damasippi fidei credas. 80 Insanus.

81 Rejecta

81 Lucro repudiaco quod æquus Mercurius affert.
82 O debitor, scribe te mutuo accepisse a Nerio fœneratore decem millia libr.
83 Fœneratoris, qui debitores suos cautionibus tanquam nodis obstringebat.
84 Formulas & juris laqueos.
85 Tergiversator, qui ne solvat debitum, varios dolos machinabatur, similis Proteo in varias figuras se transformanti.
86 Bene rem gerere.
87 Multo insanior est Perillus.
88 Mutuo dantis vel jubentis Argentarium in codice suo scribere

81 Rejecta præda, quam præsens Mercurius fert?
82 Scribe decem à Nerio: non est satis: adde 82
Nodosi tabulas centum: mille adde 84 catenas.
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula 85 Proteus.
Quum rapies in jus, malis ridentem alienis,
Fiet aper, modò avis, modò saxum: &, quum vo
Si malè rem gerere, insani est: 86 contra bene, s
87 Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Per
88 Dictantis quod tu nunquam 89 rescribere possi
90 Audire atque togam 91 jubeo componere, qui
Ambitione mala aut argenti pallet amore:
Quisquis luxuria, 92 tristive superstitione,
Aut alio mentis morbo 93 calet. hæc propius me,
Dum doceo insanire omnes, vos ordine adite.
Danda est 94 ellebori multo pars maxima avaris:
Nescio an 95 Anticyram ratio illis destinet omnem
Hæredes 96 Staberi summam incidere sepulchro:
Ni sic fecissent gladiatorum 97 dare centum
98 Damnati populo paria, atq; epulum, arbitrio 99
1 Frumenti quantum metit 2 Africa. 3 Sive ego p
Seu rectè, hoc volui: 4 ne sis patruus mihi 5 credo
Hoc Staberi 6 prudentem annum vidisse. Quid e
Sensit, quum summam patrimonii insculpere saxo
Hæredis voluit? 7 Quoad vixit, credidit ingen
Pauperiem vitium, & cavit nihil 8 acrius: ut si
Fortè 9 minus locuples uno quadrante perimet,
Ipse videretur sibi 10 nequior. 11 omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina humanaque pulchris
Divitiis parent: quas qui construxerit, ille
12 Clarus erit, fortis, justus, sapiens etiam, & reg
Et quicquid volet. 13 hoc veluti virtute paratum,
Speravit 14 magnæ laudi fore. quid simile isti
15 Græcus Aristippus? qui servos projicere aurum
In media jussit Libya: quia tardius irent
Propter onus segnes. 16 uter est insanior horum?
Nil agit exemplum, 17 litem quod lite resolvit.
Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,

nomina creditoris & debitoris. 89 Rependere atque per Argentarii scripturam dare. 90 Sunt verba Stertinii sub persona Damasippi. 91 Se ad audiendum. 92 Tristes efficit superstitio. 93 Æstuat. 94 Elleborum melancholiam purgat: medium est insaniæ. 95 Quicquid ellebori in Anticyra nascitur. 96 Hæredes ditissimi, qui jussit hæredes, quantam quisque summam ex testamento acceperat, sepulchro incidere. 97 Exhibere. 98 Damnati sunt ejus testamento. 99 Largitionis sumptuosi. 1 Maximam vim frumenti. 2 Frumenti feracissima. 3 Sive sic loquentem inducit: hæc est ultima mea voluntas sive sit prava sive recta. 4 Ne me objurgare ut solent patrui suos nepotes. 5 Respondet Damasippus sive ego. 6 Ironice. 7 Quamdiu vixit. 8 Nihil cavit vehementius quam pauperiem. 9 Si quadrante pauperior esset mortuus. 10 Luxuriosior. 11 Hæc dicuntur ex Staberii. 12 Ex avari judicio. 13 Has divitias accumulatas. 14 Ad immortalitatem. 15 Aristippus Socratis auditor, non Græcus natione. Græcus dicitur, quia Græcis literis philosophatus est. 16 Staberius, an Aristippus? 17 Quod ex lite dissoluta nova lis ex se gignit.

…cithara nec musa deditus ulli:
…ra & 19 formas, 20 non sutor: nautica vela,
…sus mercaturas: delirus & amens
…dicatur merito, quid discrepat 22 istis
…aurumque recondit, nescius uti
…sitis, metuensq; velut contingere 24 sacrum?
…digentem frumenti semper acervum
…bus vigilet, cum longo fuste: neque 26 illinc
…esuriens dominus contingere granum:
…foliis parcus vescatur 28 amaris:
…intus Chii veterisque Falerni?
…dis (29 nihil est: ter centum millibus) acre
…rcum: age, si & 30 stramentis incubet, 31 unde
…annos natus, cui stragula vestis,
…rum ac tinearum epulæ, putrescat in area:
…insanus paucis videatur, eo quod
…pars hominum morbo jactatur eodem.
…etiam libertus 33 ut ebibat hæres,
…imice senex custodis? 35 ne tibi desit?
…em enim 36 summæ curtabit quisque dierum,
…e si caules oleo meliore caputque
…impexa fœdum 38 porrigine? quare,
…vis satis est, perjuras, furripis, 40 aufers
…? tun' sanus? populum si cædere saxis
…, servosque tuos quos ære 41 pararis:
…omnes te pueri clamentque puellæ.
…laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
…mi capite es? Quid enim? Neque tu hoc facis
43 Argis,
…, ut demens genitricem occidit Orestes.
…nis eum 44 occisa insanisse parente?
…antè malis dementem 45 actum furiis, quam
…jugulo ferrum tepefecit acutum?
…ex quo est habitus malè tutæ mentis Orestes,
…fecit quod tu reprendere possis,
…Pyladen ferro violare aususve sororem
…: tantùm maledicit utrique vocando (lis.
…iam, hunc 48 aliud justit quod 49 splendida bi-
…er Opimius argenti positi intus & auri,
…jentanum festis potare diebus

18 Sutoria instrumenta, quibus corium raditur.
19 Pedes ligneos quibus utuntur sutores ad calceos componendos. Angl. [Lasts.]
20 Si ille qui sutor non est, emat scalpra.
21 Alienis à mercaturis.
22 Ab istis.
23 Bonis quæsitis.
24 Vide Sat. 1. l. 19
25 Jacens?
26 illius cumuli.
27 Quamvis sit dominus, & esuriat.
28 Foliis agrestibus.
29 Parum est quod dico, mille vini cados domi repositos habere.
30 Vilibus stratis quæ dormientibus substernuntur.
31 Natus annos uno minus octoginta, id

…novem. 32 Epulæ vermium qui vestes corrodunt vel ut tineæ. 33 Ut …31 Dis invise. 35 Custodis ne tua, ne tibi quippiam desit? 36 Quan… pecuniaria amputabit unusquisque dies? 37 Si victu paulo mun… 38 Porrigo est morbus capitis ubi inter pilos surgunt quædam squa… exiguum tibi sufficit, quamobrem peieras? &c. 40 Quare aufers per… quæ emisti pecuniis. 42 Sanus ne es & sensibus integris? 43 Apud Ar… pueri eum non insanum fuisse antequam facinus admitteret? 45 Im… 46 Postquam habitus est furiosus. 47 Pyladen socium suum. 48 Alio … Quod furor proveniens ex atra bile jusserat. Bilis est splendida & … acris. 50. Opimius avarus pauper argenti domi reconditi. 51 Vitium … & saporis ingrati. Velentana civitas est Campaniæ.

51 Vase potario fictili: 52 Campana ſolitus trulla, 53 vappámque profluit
Quondam 54 lethargo grandi eſt oppreſſus: ut ha
53 Vinum inſipidum. Jam circum loculos & 55 claves lætus ovanſque
54 Veterno. Curreret, 56 hunc medicus multum celer atque fid
55 Quibus cuncta recluderet. Excitat hoc pacto: menſam poni jubet, atque
Effundi ſaccos nummorum, accedere plures
56 Hunc Opimium lechargicum. Ad numerandum: hominem ſic erigit: addit & il
Ni tua cuſtodis, avidus jam hæc auferet hæres.
57 Verba ſunt Opimii Meneviro hæc auferet hæres? 57 Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: 58 hoc ag
59 Quid vis?
60 Deficient inopem 61 vena te, ni cibus atque
Ingens accedat ſtomacho 62 fultura ruenti.
Quid ceſſas? agedum, ſume hoc 63 ptiſanarum o
64 Quanti emptæ? parvo. quanti ergo? octo aſſibus
Quid refert, 65 morbo, an furtis pereámne rapinis
58 Huic rei da operam, ut convaleſcas. 66 Quiſna m igitur ſanus? Qui non ſtultus. Quid a
Stultus & inſanus. Quid? ſi quis non ſit avarus?
Continuò ſanus? Minime. Cur Stoice? Dicam.
59 Quid vis faciam, inquit Opimius, eſt dialogiſmus. 67 Non eſt cardiacus (68 Craterum dixiſſe putat
Hic æger, 69 Rectè eſt igitur, ſurgetque? 70 Ne
Quod latus aut renes morbo tententur acuto.
Non eſt perjurus, neque ſordidus. 71 Immolet æ
Hic porcum Laribus. Verum ambitioſus & audax
60 Loquitur medicus. 72 Naviget anticyram. quid enim differt, 73 bara
Dones quicquid habes, an nunquam utare 74 pu
61 Arteriæ vires. Servius Oppidius 75 Canuſi duo prædia dives
62 Robur. Antiquo cenſu natis 76 diviſſe duobus
63 Ptiſanam ex oryza confectam. Fertur: & hæc moriens pueris dixiſſe vocatis
Ad lectum: Poſtquam te 77 talos Aule nuceſque
78 Ferre ſinu laxo, 79 donare & ludere vidi:
64 Quærit Opimius quanti empta ſit oryza in genitivo caſu. Te Tiberi 80 numerare, cavis abſcondere 81 trif
Extimui, ne vos ageret veſania diſcors:
82 Tu Nomentanum, 83 tu ne ſequerere 84 Cic
Quare per divos oratus uterque Penates,
Tu cave ne minuas, tu, ne majus facias id
65 Lethargo. Quod ſatis eſſe putat pater, & 85 natura coercet.
65 Horat. Damaſippum & Stertinium Stoicum inducit loquentes. Præterea, ne vos 86 titillet gloria, jure-
-jurando obſtringam 87 ambo: uter ædilis fuerit,
Veſtrûm prætor, is 88 inteſtabilis 89 & ſacer eſto.
90 In cicere atque faba, bona tu perdáſque lupini.

67 Hic æger non laborat Cardialgia. 68 Craterum medicum. 69 igitur corpore ſano, & è lectulo ſurget? 70 Medicus Craterus negabit gratum oſtendat Laribus qui eum à perjuria & avaritia liberarunt. 71 helleboro, quia inſanus eſt. 73 Ventri omnivoro. Athenienſes in Baratro profundiorem maleficos demittebant. 74 Quæſitis. 75 Canuſium, eſt Appulia. 76 Diviſiſſe. 77 Teſſeras. 78 Id dicimur laxo ſinu ferre cum carum gerimus. 79 Donare nuces & ludere tabis. 80 Numerare nuces & ludi abſcondere. 81 Solicitum. 82 Timui nè tu Aule Nomentanum prodig rere. 83 Ne tu O Tiberi. 84 Avarum fœneratorem. 85 Natura paucis eſt. 86 Ne vos gloria alliciat. 87 Ambos. 88 is eſto cui jus teſtandi eſt vel cui nemo jure cogitur teſtimonium perhibere. 89 Execrandus eſto. 90 talia munera apud priſcos in ludis Floralibus populo dabant.

ut In circo ſpatiare, 92 aut æneus ut ſtes,
agris, nudus nummis, inſane paternis?
t 93 ut plauſus, quos fert 94 Agrippa feras tu,
ingenuum vulpes imitata leonem?
quis humaſſe velit Ajacem 96 Atrida vetas cur?
ſum. 98 Nil ultra quæro plebeius. 99 Et æquam
perito: ac ſi cui videor non juſtus, 1 inulto
qua ſentit, permitto. 2 Maxime regum
dent capta claſſem reducere Troja:
conſulere, & mox reſpondere 4 licebit?
ſale. 6 Cur Ajax heros ab Achille 7 ſecundus
ſcit, toties ſervatis clarus Achivis?
ut populus Priami, Priamuſque inhumato,
m 9 tot juvenes patrio caruere ſepulchro?
e ovium inſanus morti dedit, inclytum Ulyſſem,
elaum una mecum ſe occidere clamans.
quum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide, 12 natam
ras, ſpargiſque 13 mola caput improbe ſalſa,
ſi animi ſervas? 15 Quorſū? 16 Inſanus quid enim
quum ſtravit ferro pecus? abſtinuit vim (Ajax
, & gnato, mala multa precatus 17 Atridis.
e aut Teucrum aut ipſum violavit Ulyſſem.
um ego, ut hærentes adverſo littore naves
, 19 prudens placavi ſanguine divos.
pe tuo furioſe? 21 Meo, ſed non furioſus.
ſpecies 23 alias veris, ſceleriſque tumultu
miſtas capiet. 25 commotus habebitur: atque
iane erret, 26 nihilum diſtabit, an ira.
meritos dum occidit, deſipit, agnos?
prudens ſcelus ob titulos 27 admittis inanes,
animo? 29 & purum eſt vitio tibi, 30 quum tu-
midum eſt cor?
lictica 31 nitidam geſtare amet agnam,
veſtem ut gnatæ, paret ancillas, paret aurum:
aut puſillam appellet: fortique marito (34 jus
dinet uxorem: interdicto 33 huic omne adimat
, & ad ſanos 35 abeat tutela propinquos.
ſi quis gnatam pro muta 36 devovet agna,
r eſt animi? ne dixeris. ergo, ubi parva

91 Ut in lato circo ſuperbus ambules.
92 Ut æ-nea ſtatua tibi erigatur.
93 Ut populi applauſus feras.
94 Genet Auguſti, qui virtute fuit leo, cum tu ſis vulpes imbellis.
95 Dialogus eſt inter plebeium quendam, & regem Agamemnonem.
96 Agamemnon.
97 Reſpondet Agamemnon.
98 Verba ſunt plebeii.
99 Agamemnon orationem ſuam continuat.
1 Impune.
2 Verba plebeii captantis benevolentiam à rege.
3 Interroga-re.
4 Licebit mihi?
5 Inferro-ga, inquit
6 Loquitur plebeius. 7 Uno Achille inferior. 8 Jacet inſepultus.
Troiani. 10 Mille oves (inquit rex) occidit. 11 Verba ſunt plebeii.
riam. 13 Mola ex farre molito & ſale ſacra. 14 Rectum animum ſer-
ſi, ſanus ne es? 15 Quorſum hæc? inquit Agamemnon. 16 Verba plebeii.
emnoni & Menelao. 18 Reſpondet Agamemnon. 19 Prudenter. 20 Tuo
(inquit Plebeius) quapropter furioſus fuiſti. 21 Meo ſanguine ventos pla-
Agamemnon) ſed non ideo furioſus fui. 22 Loquitur plebeius. 23 Diſ-
veris. 24 Et cum ſcelere conjunctas. 25 Furioſus habendus eſt. 26 Nihil
27 Filium occidis. 28 Sanæ mentis es? 29 Expers vitii. 30 Quum cor-
ſum. 31 Agnam abluto vellere candidam. 32 Spondeat uxorem. 33 Tan-
rioſo. 34 Jus bona ſua adminiſtrandi. 35 Transferatur procuratio,
ret ara.

Stultitia, hic ſumma eſt inſania: qui ſceleratus,
Et furioſus erit, quem cepit 37 vitiea fama.
38 Hunc circumtonuit gaudens 39 Bellona cruenta.
Nunc age luxuriam, & 40 Nomentanum arripe mecū.
Vincet enim ſtultos 41 ratio inſanire 42 nepotes.
43 Hic ſimul accepit patrimoni mille talenta,
44 Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius, 45 ac Tuſci turba impia vici,
Cum ſcurris fartor, 46 cum Velabro omne 47 macellum
Mane domum veniant. Quid tum? Venêre frequentes.
Verba facit leno, Quicquid mihi, quicquid & horum
Cuique domi eſt, id crede tuum: & vel nunc pete,
Accipe, quid contra juvenis reſponderit 48 æquus.
In nive Lucana 49 dormis occreatus, ut aprum
Cœnem ego. 50 tu piſces hyberno ex æquore 51 verres.
52 Segnis ego, indignus qui tantum poſſideam:
53 Sume tibi decies: 54 tibi tantumden. 55 tibi triplum.
56 Unde uxor media currat de nocte 57 vocata.
58 Filius Æſopi detractam ex aure 59 Metellæ,
(Scilicet 60 ut decies ſolidùm exorberet) aceto
61 Diluit inſignem baccam, qui ſanior acſi
62 Illud idem in rapidum flumen jacerétve cloacam
Quinti progenies Arri, par nobile fratrum
63 Nequitia & nugis, pravorum & amore 64 gemelle.
Luſcinias ſoliti 65 impenſo prandere coemptus.
66 Quorſum abeant ſani? creta, an carbone notandi?
67 Ædificare caſas, ploſtello adjungere 68 mures,
Ludere par impar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet 69 barbatum: 70 amentia verſet.
Si puerilius 71 his, ratio eſſe evincet amare:
Nec quicquam differre, utrúmne in pulvere 72 trimus
Quale prius ludas opus, an meretricis amore
73 Sollicitus plores: Quæro, faciaſne quod olim
74 Mutatus Polemo: ponas 75 inſignia morbi,
76 Faſciclas, 77 cubital, 78 focialia. 79 potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpſiſſe 80 coronas,
Poſtquam eſt impranſi correptus voce 81 magiſtri.
Porrigis irato puero quum poma, recuſat.

37 Fama fragilis & inconſtans.
38 Bellona hunc attonitum reddidit.
39 Belli dea.
40 Luxurioſum & noſtrum.
41 Rerum eventus probabit.
42 Luxurioſos inſanire.
43 Nomentanus.
44 Publicè proclamat.
45 Lenones cupediarii? id genus homines perditi, voluptatum miniſtri, qui in vico Tuſco habitabant.
46 Velabrum locus erat Romæ in quo habitabant unguentarii.
47 Locus publicus obſoniis vendendis accommodatus.
48 Nomentanus æquo animo crationem ſenonis audiens.

49 Tu ô venator. 50 Tu ô piſcator. 51 Hyeme piſcaris. 52 Segnis ego. 53 O venator ſume tibi decies centena ſeſtertium nummum millia. Piſcator. 55 O leno ſume tibi triplum. 56 A quo. 57 Accerſita. 58 Æſopi tragœdi filius. 59 Quæ Clodium Æſopium adamavit. 60 Ut decies centena millia ſeſtertium nummum devoraret. 61 Liquefacit Margaritam. 62 Margaritam. 63 Luxuria & ingenii levitate. 64 Simile & æquale. 65 Magno pretio. 66 Quibus ſunt adnumerandi? ſanis an inſanis? 67 Ut ſolent pueri ludi jumenta. 69 Virum gravem. 70 Amentia cum agitur, id eſt, pro inſania habetur. 71 Ædificare caſas, & ſimilia. 72 Utrum tale nunc opus ludas, prius ludebas, quum eiles trium annorum inſanus. 73 Captus. 74 Mutatus ex Xenocratis, cui poſtea in ſchola ſucceſſit. 75 Ornamenta amatoria. 76 Faſciæ. 77 Ornamentum cubiti vel brachiorum tegumentum. 78 Quibus hodie molles utebantur. 79 Ut Polemo ebrius. 80 Flores, roſas, lilia, &c. è quibus coronæ. 81 Oratione Xenocratis ſobrii & modeſti, qui fuit Ariſtotelis ſuccu-

ne stellæ: negat, si non des, optat amator
Exclusus qui distat? ait ubi secum, eat, an non,
Redditurus erat non arcessitus: & hæret
Variis foribus, Nec nunc quum me vocet ultro,
Eundem? an potius mediter finire 84 dolores?
Desinit, revocat: redeam? non, si obsecret, ecce
Servus non paulo sapientior, 86 O here, quæ res
Quomodum habet, neque consilium, ratione modoque
Tractari non vult. in amore hæc sunt mala, bellum,
Pax rursum. hæc si quis tempestatis prope ritu
Mobilis 87 & cæca fluitantia sorte, laboret
Reddere certa sibi, 88 nihilo plus explicet, ac si
Velit mare paret certa ratione modoque.
Hoc? quum Picenis excerpens 89 semina pomis,
Mandes si 91 cameram percussi forte, 92 penes te es?
Vel 93 quum balba 94 feris annoso verba palato,
Ædificante casas, qui sanior? adde cruorem (quam)
Stultitiæ, atque 97 ignem gladio scrutare modo (in-
Hellade percussa, Marius quum præcipitat se,
Carbonis fuit? an commotæ crimine mentis
Absolves hominem, & sceleris damnabis eundem,
Aurore imponens cognata vocabula 2 rebus?
Asbertinus erat qui 4 circum compita 5 siccus
Matutis mane senex manibus currebat: & unum
Pro laddam magnum addens) 7 unum me surpite mortis!
Detinem facile est: orabat: sanus utrisque
Auribus atque oculis, mentem, nisi litigiosus. (gus
Exciperet 9 dominus, quum venderet, 10 hoc quoq; vul-
Hippus ponit 11 fœcunda in gente 12 Meneni.
Jupiter ingentes qui das adimisque dolores,
Mentem abi 14 pueri menses jam quinque cubantis)
Frigida si puerum 16 quartana reliquerit: 17 illo
Hinc die quo tu 18 indicis jejunia, 19 nudus
In Tyberi stabit, 20 casus medicúsve levaret

81 Thaïde exclusus. Totus hic locus desumitur ex Eunucho Terent.
83 Foribus sibi odiosa unde erat exclusus.
85 Quos gemendo patior.
85 Parmeno.
86 O Rhadria.
87 Incerto casu contingentia.
88 Nihilo plus agat.
89 Pomorum grana.
90 Gaudes tanquam felicis amoris omine.
91 Tectum in curvitatem formatum.
92 Esse mentis compos.
93 Cum blandiusculè verba pronuncias more pueri balbutientis ad gratiam puel-

randam. 94 Quum verberas, est Hypallage. 95 Quomodo sanior es puero agente? 96 Amatoris stultitiæ adde scelus & crudelitatem. 97 Amoris adjunge cædem. 98 Hellade interfecta à Mario quum ab ea sperneretur. Furoris furore vexatus, id est, fuit ne furiosus? 1 An absolves insanum & eundemnabis sceleratum? 2 Vocabula crimmibus apta, sed diversa? 3 Pro Horatius, sub persona Stertinii superstitiosos taxans omnem ridet religionem. Quotidie deos penates contituui & colui jusserat Augustus. 5 Jejunus. 6 Maturius, ut eas putas ad deos tenderet. 7 Me unum immortalitate donate, quo minus à diis putuit peti? 8 Sanus toto corpore, sed mente non sanus, quia litigiosus. 9 Dominus in vendendo mancipio, vitia ejus tacere non debuit, nisi vellet. 10 Hos superstitiosos. 11 In multiplici familia Meneni, id est, in eorum numero qui numerus est insinitus. 12 Menenius vixit ætate Horatii, homo superstitiosus, & mente captus. 13 Alterum exemplum superstitionis. 14 Ægrotans. 15 Votum matris per hypothesin. 16 Quartana, quæ ab atra bile proficiscitur, in principio paroxysmi ingenti horrore excruciat. 17 Tuo die, die 18 Quo magistratus vel sacerdotes nuo nomine jejunia imperant. 19 Ut omnino ablutus ad rua sacra purus accedat. 20 Si casus hunc liberarit, qui in hoc sæpe plus valet quàm medicus. Est enim quartana medicorum opprobrium.

21 Ex morbo periculoso in sene præsertim.
22 Existimans se vocari religione obstrictam.
23 Febrem renovabit per aquæ frigiditatem.
24 Mentem habens percussam.
25 Responsio est.
26 Stertinius septem sapientibus Græcis adnumerandus, Ironicè.
27 Hanc defensionem dedit.
28 Ne insanus diceret.
29 Discet sua peccata quæ pendent in mantica à tergo sibi ignoto. Nemo enim suum terrum novit.
30 Dialogus est inter Hor. & Damasippum

Ægrum 21 ex præcipiti, 22 mater delira necabit
In gelida fixum ripa, 23 febrimque reducet.
Quòne malo mentem 24 concussa? 25 timore deorum
Hæc mihi Stertinius 26 sapientum octavus amico,
27 Arma dedit, posthac ne 28 compellarer inultus.
Dixerit insanum qui me, totidem audiet: atque
Respicere ignoto discet 29 pendentia tergo.
30 Stoice, post damnum 31 sic vendas omnia pluris,
Qua me stultitia (quoniam non est genus unum)
Insanire putas? ego nam videor mihi sanus:
32 Quid? caput abscissum demens quum portat 33 Agavæ
34 Gnati infelicis, sibi tum furiosa 35 videtur?
36 Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam insanum: tantum hoc 37 edissere, quare
Ægrotare putas animi vitio. 38 Accipe; primum
39 Ædificas, hoc est, 40 longos imitaris ab imo
Ad summum totus 41 moduli bipedalis, & idem
Corpore majorem rides 42 Turbonis in armis
43 Spiritum & incessum: 44 qui ridiculus minus ille
An quodcunque facit Mæcenas, te quoque 45 verum
46 Tanto dissimilem, 47 & tanto certare minorem?
48 Absentis ranæ pullis vituli pede pressis,
Unus ubi effugit matri denarrat, ut ingens
Bellua 49 cognatos eliserit. 50 illa rogare,
51 Quantane? nam tandem (se inflans) sic magna fuisset
52 Major dimidio? 53 Num tanto? Quum magis atra
Ne magis inflaret, Non, si te ruperis (54 inquit)
Par eris. 55 Hæc à te non multum 56 abludit imago.
57 Adde poemata nunc (hoc est, 58 oleum adde camino)
Quæ si quis sanus fecit, sanus facis & tu,
59 Non dico horrendam rabiem (60 jam desine,) cultum
Majorem censu (61 teneas Damasippe tuis te)
Mille puellarum, puerorum mille furores.
63 O major tandem parcas insane minori.

Damasippum usque ad Satyræ finem. 31 O Damasippe, sic post merces amissas quæ stultam mercaturam facias. Sic, particula est bene precantis. 32 Respondet Damasippus. 33 Filii Cadmi. 34 Penthei. 35 Furiosa videtur? minime. 36 Loquitur Horatius. 37 Hoc expone. 38 Audi, inquit Damasippus. 39 Magnifice ædificando. 40 Incedendo te effers ut longus videare, id est. opulentos & potentes viros imitaris. 41 Brevis es statura, i. res tua familiaris est tenuis & angusta. 42 Gladiatoris munculi. 43 Animum & gestum rumidum. 44 In qua re es tu minus illo ridiculus? 45 Æquum est te idem facere. 46 Tanto viro dissimilem. 47 Et cum tanto. 48 Apologus fabulæ. 49 Ut simul natos oppresserit. 50 Illa rogabat. 51 Quantus fuisset vitulus? 52 Respondet pullus. 53 Num tanto major est, inquit mater? 54 Respondet pullus. 55 Damasippus Horatium alloquitur. 56 Discrepat. 57 Adjunge ad insaniam tuam in ædificando aliam, qua furis in poematis scribendis. 58 Ut major sit insaniæ, proverbium est. 59 Mitam facio tuam iracundiam cum rabie comparatam. & præterea tuo vestitum tuum sumptuosiorem quam census tuus ferat. 60 Loquitur Horatius sua vitia à Damasippo enumerari invitè audiens. 61 Tuis te vitiis mecum, mea ne tangito. 62 Prætermitto (inquit Damasippus) furores tuos, insanos amores. 63 Respondet & exclamat Horatius. O Damasippe (qui me insanum, & insaniorem) parcas mihi minori, id est, minus insano.

SATI

SATYRA IV.

In persona cujusdam Catii Philosophi Epicurei, irridet Epicureorum præcepta ad artem culinariam spectantia.

Vide,& 1 quò Catius? 2 Non est mihi tempus, 3 aventi
4 Ponere signa novis præceptis: qualia 5 vincant
Pythagoram 6 Anytique reum, doctumque Platona.
Secretum fateor, quum te sic tempore 8 lævo
Interpellârim: sed des veniam bonus, oro,
Si 9 interciderit tibi nunc aliquid, 10 repetes mox.
Mens est naturæ hoc, sive artis: 11 mirus utroque,
Quin id erat curæ quo pacto cuncta 13 tenerem:
Note res 14 tenues tenui sermone 15 peractas.
Unde hominis nomen: simul, an Romanus, an hospes,
Ipsa memor præcepta canam. celabitur autor.
Ora quibus 18 facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis
Ponere: 21 namq; marem cohibent callosa vitellum.
Ille suburbano, 22 qui siccis crevit in agris
Dulcior, 23 irriguo nihil est elutius horto.
Si vespertinus subito te oppresserit hospes,
Gallina malum 25 respondet dura palato,
Doctus eris vivam 27 misto mersare Falerno.
Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis
Natura est: 29 aliis malè creditur. ille salubres
Dites peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, 31 ante gravem quæ legerit arbore solem
Ilicibus 32 forti miscebat mella Falerno
Calidosè: quoniam vacuis committere venis
Nihil lene decet. leni præcordia 33 mulso
Reficeris melius. 34 si dura morabitur alvus,
Ruscus & 36 & viles pellent 37 obstantia conchæ:
Aut lapathi brevis herba, sed albo non sine 39 Coo:
Lubrica nascentes implent conchylia 41 luna.
Non omne mare est 42 generosæ fertile testæ.

1 Unde venit Catius & quo vadit?
2 Non mihi vacat (inquit Catius) tibi respondere.
3 Cupienti.
4 Præceptis nunquam à quoquam traditis nomina imponere & vocabula quæ sunt rerum signa, i. signa.
5 Qualia, vincere possunt.
6 Socratem ab Anyto accusatum.
7 Verba Horatii.
8 Tempore inopportuno.
9 Si aliquid memoria effluxerit.
10 Facile in memoriam revocabis, sive

ria constat naturæ, sive artis. 11 Tu in utroque es admirandus. Ironica est compellatio, ut eum impellat ad dicendum. 12 Profecto (inquit Catius) hoc agebam, ut memoriæ meæ consulerem. 14 Res subtiles. 15 Disputatas. 16 Dic nomen magistri (inquit Horatius). 17 Verba Catii. 18 Forma vel figura. 19 Ut gratioris saporis. 20 Ova apponere. 21 Nam ova dura veluti callo obducta marem vitellum, i. semen continent. 22 Dulcior caule agresti, qui, &c. 23 Nihil est insipidius caule multis aquis irrigato. 24 Si vesperi hospes advenerit. 25 Ne gallina malè durum palato & faucibus reluctetur. 26 Nosse debes. 27 Falerno cum aqua diluto. 29 Aliis fungis periculosum est vesci. 30 Terram. 31 Quæ mane ex arbore decerpserit. 32 Austero Falerno. 33 Melicrato. 34 Si alvus non exoneret. 35 Musculus, Angl. [A Muſſel.] 36 Conchæ parvæ 37 Ut venter non fit laxus. 38 Et rumex, herba, quæ brevia & acuta habet folia, quorum etiam evacuat. 39 Non sine vino sic dicto ab insula Coo. 40 Conchyliorum testa lubricam reddunt alvum. 41 Luna accrescente, conchylia implentur, quum vacuum. 42 Non omne testaceorum.

43 Peloris in sinu Lucrino capta.
44 Ostrea Lucrina sunt meliora ostreis Circæis, ubi Circe filia solis habitavit.
45 In Miseno Baiarum portu, ubi Misenus Æneæ nauclerus undis submersus periit.
46 Piscibus os aperientibus, qui conchas habent serratas ad similitudinem pectinis. Angl. [Cockles.]
47 Parentum mollitie & luxu diffluens.
48 Nisi prius explorata saporum ratione quæ rerum est & difficulter percipitur.
49 Pisces è macello piscatorio, caro pretio emere & asservare.
50 Quibus piscibus jus conveniat.
51 Crapula satiatus insurget inedendum quasi ad novas delicias excitatus.
52 Ex Umbria aper.
53 Onerandum pinguiorem, sed inertia & otio comparatam.
55 Malus est aper macro Laurenti.
56 Quod est Latii oppidum.
57 Suppeditat & nutrit.
58 Sapere aptas esui.
59 Nulli cognita fuit.
60 Sapor in palato consistit.
61 Placentas advenit.
62 Non satis est.
63 Si hoc curet.
64 Non curant.
65 Vina optima in monte Massico nata, vide Ode 1. l. 1.
66 Massica.
67 Lineo sæculo percolata.
68 Fæcem.
69 Quoniam in fundum
70 Deducens alienæ naturæ vim, id est, fæces.
71 Potorem lautum
72 Lactucam post epulas
73 Hilaritatem sumptum, efficare solebant.
74 Tenuissimis intestinis ex carnibus suillis
75 Conviva nauseans vult reficiri, &c.
76 Simplex jus.
77 Non quævis muria, sed ea quæ, &c.
78 Orca est vas
79 Vinum pingue cum
80 Herbis minutim concisis & incoctis.

Murice Bajano melior 42 Lucrina Peloris:
44 Ostrea Circæis, 45 Miseno oriuntur Echini:
46 Pectinibus patulis jactat se 47 molle Tarentum.
Nec sibi cœnarum quivis temerè arroget artem,
48 Ni prius exacta tenui ratione saporum.
Nec satis est cara pisces avertere 49 mensa,
Ignarum 50 quibus est jus aptius, & quibus assis
51 Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
52 Umber & iligna nutritus glande rotundas
53 Curvet aper lances carnem vitantis 54 inertem.
Nam 55 Laurens malus est, ulvis & arundine pinguis
Vinea 56 summittit capreas non semper 57 edules.
Fœcundi leporis 58 sapiens sectabitur armos.
Piscibus atque avibus quæ natura & foret ætas,
Ante meum 59 nulli patuit quæsita 60 palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum 61 crustula pro
62 Nequaquam satis in re una consumere curam:
Et siquis solum 63 hoc, mala nè sint vina, laboret;
Quali perfundat pisces 64 securus olivo.
65 Massica si cœlo supponas vina sereno,
Nocturna siquid crassi est, tenuabitur aura,
(Et decedet odor nervis inimicus:) 66 at illa
Integrum perdunt lino 67 vitiata saporem.
Surrentina vafer qui miscet fæce Falerna
Vina, columbino 68 limum bene colligit ovo:
69 Quatenus ima petit 70 volvens aliena vitellus.
Tostis 71 marcentem squillis recreabis & Afra
Potorem cochlea. nam 72 lactuca innatat acri
Post vinum stomacho. perna magis ac magis, 73 bilis
74 Flagitat in morsus rejici: quin omnia malit
Quæcunque immundis fervent allata 75 popinis.
Est operæ pretium duplicis pernoscere juris
Naturam. 76 simplex è dulci constat olivo:
Quod pingui miscere mero muriaque decebit,
77 Non alia quam quæ Bizantia putruit 78 orca.
79 Hoc ubi confusum 80 sectis inferbuit herbis,

Corytioque croco ſparſum 82 ſtetit: 83 inſuper ad-
di Venafranæ quod bacca remiſit olivæ,
mis cedunt pomis 84 Tyburtia ſucco:
n 85 facie præſtant. 86 Venucula convenit ollis,
ſtus 87 Albanam fumo duraveris uvam.
Hanc ego cum malis, ego 89 fæcem primus & halec,
mus & invenior piper album, cum ſale nigro
acretum, puris circumpoſuiſſe catillis.
nane eſt vitium 91 dare millia terna macello,
Anguſtoque vagos piſces urgere patino,
Magna movent ſtomacho faſtidia, ſeu puer 94 unctis
ſtravit calicem manibus, 95 dum furta ligurit.
gravis 96 veteri crateræ limus adhæſit.
ſtilibus in ſcopis, 98 in mappis, 99 in ſcobe, 1 quantus
ſtibit ſumptus? 2 neglectis, flagitium ingens.
ni lapides varios lutulenta radere palma,
Tyrias dare circum illota toralia veſtes?
ſtum, quanto curam ſumptumque minorem
habeant tanto reprendi juſtius 5 illis,
niſi divitibus nequeant contingere menſis?
ſte Cati, per amicitiam divoſque, 7 rogatus
ere me auditum, perges quocunque, memento.
quamvis referas 8 memori mihi pectore cuncta,
tamen 9 interpres tantundem juveris. adde
ſultum habitumq; hominis: quem tu vidiſſe beatus
magni pendis, 11 quia contigit: at mihi cura
mediocris ineſt, 12 fontes ut adire remotos,
atque haurire queam vitæ præcepta beatæ.

81 Cilicio croco ſic dicto à monte Coryco in Cilicia. 82 Propemodum concrevit. 83 Superinfundes oleum Venafranum. 84 Poma Tyburtinata. 85 Fulchritudine præſtant. 86 Uva Venucula melius in ollis conditur. 87 Uvam Albanam. 88 Hanc uvam Albanam ego primus invenior circumpoſuiſſe in mundis & nitidis catillis. 89 Halecem facetam per

Ridet. 90 Permixtum, vel incerniculo purgatum. 91 Tria millia ſeſtertium ſunt piſcibus in macello venalibus. 92 Et in anguſtis patinis grandes piſces ſtant. 93 Magnam nauſeam movent hæc, five, &c. 94 Sordidatis manibus. Puer è patinis ablata vorat. 96 Gratera veteris arriſicii. 97 In ſcopis parvo habebatis. 98 Quibus conviva manus unctas tergant. 99 Quo vaſa defricata nitent. 1 Quam parvus ſumptus? 2 Quo ſumptus eſt minor, eo culpa eſt major. 3 Tene decet (ô Horati) pavimenta marmorea verſicoloria, ſcopa ex palma facta? 4 Et purpureas veſtes obſternere toralibus ignoris? 5 Rebus nitidis & mundis. 6 Jocatur Horatius ſuburbane illum Epicureum deridens, à quo Carus diſcipulus. 7 Rogatus à te. 8 Memoriter. 9 Quum tu ſis tantum interpres, juvare mihi tantum proderis renunciando, quantum Magiſter ipſe loquendo, à quo audies. 10 Geſtum & pronuntiationem Magiſtri tui. 11 Quia tibi contigit videre eum docentem. 12 Ut audiam ipſos auctores & inventores hujus artis. 13 Tota hæc Allegoria eſt irriſione plena.

SATYRA V.

Perſona Ulyſſis Tireſiæ umbram apud inferos conſulentis. Poeta inſidiatores & captatores teſtamentorum deſcribit.

Hæc quoque 1 Tireſia, 2 præter narrata, petenti
Reſpondit: quibus amiſſa reparare queam 3 res

1 Tireſias fuit vates Thebanus cujus judicio offenſa eum oculis orbavit. 2 Præter alia quæ mihi narraſti. 3 Jacturas

4 Jure vel injuria. 5 Nonne latis est risi aliuro, & fallaci? O Ulysses, &c. Sunt verba Tiresiæ. 6 O Vates veridice, inquit Ulysses. 7 Te vaticinante. 8 Penum, vel repositorium. 9 Nisi cum divitiis. 10 Herba nullius usus, vide Epod. 17. lib. 1. 11 Quoniam, &c. inquit Tiresias. 12 Longo verborum circuitu omisso. 13 sive turdus. 14 Sive aliud privatum. 15 Deferant illuc. 16 Nitor domus argumentum est divitiarum. 17 Optimos fructus honoribus deorum debitos. 18 Antequam fructuum primitias laribus tuis offeras. 19 Ignobilis, vel libertinus. 20 Fratricida. 21 Comes inferior à parte sinistra incedens, ita sunt Ulyssis. 23 Homini abjecto & servili genere nato? 24 Cum meliore virtute & gloria contendens. 25 Tiresiæ conclusio. 26 Ut præter meam condinem, hominem infimæ sortis colam diteſcendi causa, inquit Ulysses. 27 eruam. 28 Loquitur Tiresias. 29 Si quis vafer te fugerit insidiator qui ex hæreditatis causa munera quasi ex insidiis offers. 30 Hamo præguſtato, piscibus. 31 Aut spem abjicias. 32 Dolum. 33 Si res litigabitur posthac. ultro, id est, esto non rogatus illius improbus defensor & indefessus pro audax, &c. 35 Sperne civem meliorem. 36 Tiresias captatorem docet genis aucupandi. 37 Veteres Romani tribus appellationibus erant nomine, nomine, cognomine, ut, M. Tull. Cicero. 38 Non pecunia. 39 utramque partem trahi potest? 40 Quum te inani nuce fraudet. 41 Ne judibrio. 42 Tiresiæ sunt præcepta ad Ulyssem. 43 Delicate vivere patronus. 45 Canicula ardens & ignita, id est, hyems asta fuerit, sive brumæ.

Jure vel injuria. Non satis est Ithacam revehi, patriosque Penates
Nonne latis est risi aſpicere? 60 nulli quicquam mentite. vides ut
aſiuro, & Nudus inopsque domum redeam 7 te vate, neque
fallaci? O Aut 8 apotheca procis intacta est, aut pecus, atqui
Ulysses, &c. Et genus, & virtus, 9 nisi cum re, vilior 10 alga est.
Sunt verba 11 Quando pauperiem, missis 12 ambagibus, horres:
Tiresiæ. Accipe, qua ratione queas diteſcere. 13 turdus,
O Vates Sive aliud 14 primum dabitur tibi, 15 devolet illuc
veridice, Res ubi magna 16 nitet domino sene: dulcia poma
inquit Ulysses. Et quoscunque feret cultus tibi fundus 17 honores,
Te vaticinante. 18 Ante Larem gustet venerabilior Lare dives.
Penum, Qui quamvis perjurus erit, 19 sine gente, 20 cruenta
vel repositorium. Sanguine fraterno fugitivus: ne tamen illi
Nisi cum Tu comes 21 exterior, si postulet, ire recuſes.
divitiis. 22 Visne tegam spurco 23 Damæ latus? haud ita Trebulanum
Herba Me gessi, certans semper 24 melioribus. 25 Ergo
nullius usus, Pauper eris. Fortem 26 hoc animum tolerare jubebo.
vide Epod. 17. Et quondam majora tuli, tu protinus unde
lib. 1. Divitias, ærisque 27 ruam, dic augur, acervos.
Quoniam, &c. 28 Dixi equidem, & dico: captes astutus ubique
inquit Tiresias. Testamenta senum, neu si vafer unus & alter
Longo 29 Insidiatorem 30 præroso fugerit hamo,
verborum Aut spem 31 deponas, 32 aut artem illusus omittas.
circuitu Magna, minórve foro si res 33 certabitur olim,
omisso. Vivet uter locuples sine gnatis, 34 improbus ultro
sive turdus. Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
Sive aliud Defensor: fama civem, causave 35 priorem
privatum. Sperne domi si natus erit, fœcundave conjux,
Deferant illuc. 36 Quinte puta, aut Publi (gaudent 37 prænomine molles
Nitor domus Auriculæ) tibi me 38 virtus tua fecit amicum.
argumentum 39 Jus anceps novi, causas defendere possum.
est divitiarum. Eripiet quivis oculos citius mihi quàm te
Optimos fructus Contemptum 40 cassa nuce pauperet. hæc mea cum
honoribus deorum debitos. Ne quid tu perdas, 41 neu sis jocus 42 ire domum
Pelliculam cutare jube: 44 sis cognitor ipse.
Persta atque obdura, seu 45 rubra canicula findet

ntes ſtatuas, ſeu pingui 47 tentus omaſo
ſcus hybernas cana nive conſpuet Alpes.
e vides (aliquis cubito ſtantem prope tangens
quiet) 50 ut patiens? ut amicis aptus? ut acer?
res annabunt thynni, 52 & cetaria creſcent,
i præterea 53 validus male filius in re
claræ ſublatus aletur: ne manifeſtum
Celibis obſequium 56 nudet te, 57 leniter in ſpem
e officioſus: ut & ſcribare ſecundus;
ares, & ſi quis caſus puerum 59 egerit Orco,
i vacuum venias, 61 perrarò hæc alea fallit.
i teſtamentum tradet tibi cunque legendum,
inuere, 64 & tabulas à te removere memento:
amen 65 ut limis rapias, 66 quid prima ſecundo
velit verſu. ſolus, multiſſime cohæres.
ci percurre oculo, plerunque 67 recoctus
i ex quinque viro corvum 68 deludet hiantem,
itorque 69 dabit riſus Naſica Corano. (do?
ſum furis? an prudens 71 ludis me, obſcura canen-
O Laertiade, quicquid dicam, aut erit, aut non.
ate etenim magnus mihi donat Apollo.
d tamen iſta velit ſibi fabula, ſi licet, ede.
pore quo 73 juvenis Parthis horrendus, ab alto
ſum genus Ænea, tellure marique
us erit: 74 forti nubet procera Corano
Naſicæ, 75 metuentis reddere ſoldum.
76 gener hoc faciet: tabulas 77 ſocero dabit; atq;
legat orabit. multum Naſica 78 negatas
iet tandem, & tacitus legget: invenietque
ibi legatum, 79 præter plorare, 80 ſuiſque
lud ad hæc jubeo: mulier ſi forte doloſa
rtuſve ſenem delirum 82 temperet, 83 illis
das ſocius: 84 laudes, lauderis ut abſens,
djuvat hoc quoq; ſed vincit longè prius 86 ipſum

46 Statua mutas, intelligit fortaſſe inſocundos auctores, vel judices ineptos.
47 Diſtentus pinguibus inteſtinis.
48 Poeta bibaculus, qui cum brumam deſcriberet, utebatur hoc verſu, Jupiter hybernas cana, &c.
49 Dicet de te.
50 Quam patiens eſt Ulyſſes?
51 Plures ſenes ſine liberis acceſſent, quibus fidei cauſam ſuam committent.
Thynni ſunt piſces admodum celeres, quorum multi capiuntur in Hiſpania ad columnas Hercu-

51 Vivaria & piſcinæ, ubi piſces prægrandes alunrur. 53 Filius valetudinarius non firmus. 54 In cenſu amplo ab infantia ad adultam ætatem producetur. 56 Nequium hominis ſine liberis. 56 Ne fallaciam tuam prodat. 57 Senſim, & cum ruis officiis demerere. 58 Filio languenti ſubſtitutus. 59 Si quis cæſus adi puerum perduxerit. 60 In locum hæredis vacuum. 61 Perrarò hic eventus tur. 62 Quicunque teſtator. Eſt Tmeſis. 63 Recuſare. 64 Tabulas teſta- 65 Ut obliquis oculis inſpicias. 66 Quid prima tabula cerata (id eſt, pa- ſu in quo ſcribebatur nomen teſtatoris) velit in ſecundo verſu, id eſt, quem conſtitueret teſtator. 67 Sæpe ſcriba ætate grandis & in multis negatiis 68 Hæreditati inſidiantem de- vulpes olim Æſopi corvum. 69 Præbebit ridendi occaſionem. 70 Lo- Ulyſſes. 71 Ludificas me? 72 O Ulyſſe fili Laertis. 73 Auguſtus. 74 Di- 75 Fugientis vel nolentis reddere univerſum debitum. Dotem cum filia for- 76 Coranus. 77 Naſicæ dabit teſtamenti tabulas. 78 Quas in- negavit. 79 Præter ploratum & fletum. 80 Suæ filiæ. 81 Aliud Ireſius rum ad captandum ſenem. 82 Si regat. 83 Liberto, uxori, vel concubinæ 84 Laudare debes libertum vel mulierem. 85 Hoc quoque conducit. 86 Ipſum capere.

87 Si scribet.
88 Scultus vel insanus.
89 Non rogatus uxorem ei tuam supponet tanquam potiori.
90 Verba sunt Ulyssis ad Tiresiam.
91 Persuaderi.
92 Ad adulterum impellere.
93 Respondet Tiresias.
94 Venit juventus illiberalis, & restricta in magnum donando.
95 Rei veneream.
96 Ventris.
97 Cassa est.
98 Si senis munera sit semel experta.
99 Lucrum a sene acceptum.
1 Quod rodere didicit.
a Ipsius voluntate.

Expugnare caput. 87 scribet mala carmina 88 vecors
Laudato-scortator erit? cave te roget: 89 ultro
Penelopen facilis potiori trade, 90 putasne,
91 Perduci poterit, tam frugi, tamque pudica?
Quam nequiere proci 92 recto depellere cursu?
93 Venit enim magnum donandi 94 parca juventus,
Nec tantum 95 Veneris quantum studiosa 96 culina,
Sic tibi Penelope 97 frugi est: quæ si semel uno,
98 De sene gustârit, tecum partita 99 lucullum:
Ut canis 1 à corio nunquam absterrebitur uncto.
Me sene, quod dicam, factum est. anus improba Thi
2 Ex testamento sic est 3 elata. cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit 4 hæres:
Scilicet elabi si posset mortua, credo,
5 Quod nimium institerat viventi, cautus adito:
Neu desis 6 operæ, neve immoderatus abundes.
Difficilem & morosum offendet garrulus: ultro
8 Non etiam sileas. 9 Davus sis comicus: atque
Stes Capite 10 obstipo, multum similis metuenti.
11 Obsequio grassare. mone, 12 si increbuit aura,
13 Cautus uti velit charum caput! extrahe turba,
14 Oppositis humeris: 15 aurem substringe loquaci.
16 Importunus amat laudari? donec 17 ohe, jam
Ad cœlum manibus 18 sublatis, dixerit, urge, &
Crescentem tumidis infla sermonibus 19 utrem.
Quum te servitio longo curaque 20 levârit:
21 Et certùm vigilans, quartæ sit partis Ulysses,
Audieris, hæres; 22 ergo nunc Dama sodalis (
23 Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamq;24
25 Sparge subinde: & si paulum potes, illacrymare
Gaudia prodentem vultùm 28 celare sepulchrum
Commissum 29 arbitrio 30 sine sordibus extrue. 31
Egregiè factum laudet vicinia. si quis
Fortè cohæredum senior 32 malè tussiet, 33 huic tu

3 Elata è domo ad rogum. 4 Ea lege institutus est hæres si corpus arteris oleo copioso inunctum nudis humeris portaret. 5 Quia nimio odio vivam professurus fuerat. 6 Officio tuo. 7 Qui non provocatus garrit, offendit. 8 Ne sis etiam nimium taciturnus. 9 Indue personam Davi timidè cum domino loquentis. 10 Capite in alterum humerum inclinato, qui gestus est hominis palpandum parati. 11 Quovis genere obsequii divitem capta eique insidiare. 12 Ventus factus est acrior. 13 Sibi cavens. 14 Objectis humeris tuis ne ei noceant. 15 Aurem tuam substringe loquaci seni, id est, auribus tuis subtractis effice te attente auditurum longas senis narrationes. 16 Importune efflagitarit, Obe jam satis est. 18 Præ gaudio. 19 Inflà hominem vanum & plenum quæ falsis laudibus & adulationibus velut uter inrumescit. 20 Morbo. 21 Quum tu certo vigilans, non somnians, audieris hæc verba. Quarta pars Ulysses. 22 Post obitum senis sic dicis voce querebunda. Ergo nunc, &c. 23 Unde tam fidelem parabo amicum? 25 Divulga hæc verba mihi, &c. 26 Licet. vel utile est. 27 Propter senis mortem. 28 Vultum dissimulatione & fictis lachrymis celare. 29 Arbitrio tuo si est commodum. 30 Extrue magnificè. 31 Pompam funeralem, à te factam. 32 Graviter & pertussi. 33 Huic cohæredi.

ex parte tua, seu fundi sive domus sit
, 35 gaudentem nummo te addicere. 36 Sed me
perfosa trahit Proserpina: vive valéque.

34 Ex parte quæ tibi ex testamento obveniet.

e nolentem nummum, quam fundum addicere ei fundum pecuniæ. 36 Tiresi, apud quem hæc omnia loquitur. 37 Proserpina quæ imperium habet

SATYRA VI.

mum iis quæ habet, vivere, ac plura non optare di-
Deinde otiis sui, quo ruri fruitur, commoda cum in-
modis negotiorum & molestiarum, quæ vitam urba-
comitantur, comparat.

erat in 1 votis: 2 modus agri non ita magnus,
ortus ubi, & tecto vicinus 3 jugis aquæ fons,
lum sylvæ 4 super his foret. 5 auctius atque
ellius fecere. bene est. nihil amplius ero,
a nate, nisi ut 7 propria hæc mihi munera faxis:
ue majorem feci 8 ratione mala rem,
m facturus 9 vitio culpave minorem.
veneror stultus nihil horum: 11 O si angulus ille
mus accedat, qui nunc 12 denormat agellum:
ream argenti 13 fors qua mihi monstret (ut illi,
uro invento qui mercenarius agrum
ipsum mercatus aravit, 14 dives amico (oro,
le) 15 si quod adest, gratum juvat: hac prece te
e pecus 16 domino facias, & cætera, præter
genium: utque soles, 18 custos mihi maximus adsis,
bime in montes & 19 in arcem ex urbe removi,
prius illustrem 20 Satyris, musaque pedestri?
e mala me ambitio perdit, nec 22 plumbeus auster,
nusque gravis, 23 Libitinæ quæstus acerbæ.
tutine pater, seu Jane libentius 25 audis,
de homines operum primos vitæque labores
quunt (sic diis placitum) tu carminis esto
ipium, 27 Romæ sponsorem me rapis? cui,
prior officio quisquam respondeat, urge.
quisquo 29 radit terras, seu bruma nivalem
eribre diem gyro trahit, 31 ire necesse est

1 Hoc optabam.
2 Modicus ager.
3 Fons aquæ perennis.
4 ultra hæc.
5 Amplius quam optabam.
6 O Mercuri.
7 Nisi ut hæc munera facias mihi perpetua & firma.
8 Injuria vel fraude.
9 Nequitia luxuriave.
10 Si nihil horum à diis precor quæ proxime dixi.
11 Utinam angulus ille, &c.
12 Qui facit agellum
13 Fortuna alicubi. 14 Dives factus favente Hercule, qui thesauris [illegible] præstet creditar. 15 Si eo, quod possideo, delector. 16 Mihi domino. [illegible]pingue. i. bebes ingenium. 18 Sub Mercurii tutela sunt pecora. Vide lib. 2. 19 In villam Tusculanam in monte positam. 20 Satyrico carmine [illegible] qui stant pedibus soluta oratione similibus. 21 Quando in agro sum, [illegible]rbatione afficior. 22 Insalubris auster, cujus intemperie corpora ingra- 23 Quam multi in Autumno intercunt, quæstum faciunt ii, qui in funeri- randis sunt occupati, dicti libitinarii à Libitina funerum dea. 24 A Mi- nerva. 25 Libentius appellaris. 26 A quo. 27 Quum Romæ sim, O [illegible] me esse fidejussorem, id est, pro altero spondere. 28 Urget me quis me [illegible]fiat. 29 Sive Aquilo flat & devastat terras. 30 Sive Bruma brevioris [illegible] contrahit. 31 Ad spondendum pro altero.

32 P[illegible]simodo

32 Laborandum est mihi in turba id olarè & aperrè loquo, quod mihi damnum afferat, spondendo Nimirum.

33 Tardius euntibus, scilicet, dum propero.

34 Verba sunt ejus qui ab Horatio properante in turba impellitur.

35 Diris precationibus.

36 O Horati, tibi licet pulsare quicquid obstat eunti.

37 Si recurras mente memoriam beneficiorum acceptorum.

38 Respondet Horatius hoc (nempe in turba jactari & malè audire) esse sibi voluptati instar mellis.

32 Postmodo quod mi obsit; clare certumque loquo
Luctandum in turba: facienda injuria 33 tardis,
34 Quid vis insane? & quas res agis? Improbus urg
35 Iratis precibus, 36 tu pulses omne quod obstat,
Ad Mæcenatem 37 memori si mente recurras.
38 Hoc juvat, & melli est: non mentiar, at simul atr
Ventum est 39 Esquilias, aliena negotia centum
Per caput, 40 & circa saliunt latus. Ante secundam
Roscius orabat 41 sibi adesses ad puteal cras.
42 De re communi scribæ magna atque nova te
Orabant hodie meminisse, Quinte, reverti.
43 Imprimat his cura Mæcenas signa tabellis.
44 Dixeris, Experiar, Si vis, potes, addit: & insti
45 Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Mæcenas me cœpit habere suorum
In numero: duntaxat ad hoc, 46 quem tollere rhe
Vellet, iter faciens, & cui concredere nugas (Syro
47 Hoc genus: 48 hora quota est? 49 Thrax est Ga
Matutina, 50 parum cautos jam frigora mordent.
51 Et quæ rimosa benè deponuntur in aure,
52 Per totum hoc tempus subjectior in diem & hora
Invidiæ. 53 noster ludos spectaverat unà,
Luserat in campo, Fortunæ filius, omnes.
54 Frigidus à rostris manat per compita rumor?
Quicunq; obvius est, 55 me consulit. 56 O bone (nam
Scire, 57 deos quoniam propius contingis, oportet)
Num quid 58 de Dacis audisti? 59 Nil equidem, 60 u
Semper eris derisor ad omnes. Dii 61 exagitent me,
62 Si quicquam. 63 Quid militibus promissa 64 Tri
Prædia, Cæsar an est Itala tellure daturus?
Jurantem me scire nihil mirantur, ut unum
Scilicet egregii mortalem altiùs silenti.
65 Perditur hæc inter 66 misero lux, non sine votis:
O rus, quando ego te aspiciam? quandoque licebit,

39 In Esquiliis habitabat Mæ
quas arcas appellat, vel quod olim erat plebis sepulcretum, vel quod eo vehicu
cursis obruebatur. 40 Omni ex parte insiliunt. 41 Ut tu Horati, sibi esse adve
ad puteal, id est, ad locum, ubi prætor jus dicebat. 42 De re, quæ
rem publicam pertineat. 43 Da operam ut Mæcenas subscribat. 44 Si dixeris,
rabo an velit subscribere? 45 Septimus annus elapsus est, ferè octavus, ex qu
46 Facturus iter communicat mecum quem vellet recipere in rhedam. 47 Nugæ
jus generis. 48 Mæcenas me interrogat. 49 Thrax (quem ignavia causa gal
nominat) & Syrus duo erant gladiatores. 50 Sunt parum cauti qui sub finem
cumæ utuntur adhuc vestibus æstiva. 51 Quæ garrulis sine periculo possunt com
62 Per totum hoc septennium sui magis ac magis invidiæ expositus. 53 Noster
ratius (dicunt omnes invidi) Fortunæ filius, id est, homo felicissimus unà cum M
nate versatus est in theatro, & in campo Martio. 54 Si quis rumor vanus
55 Me rogat. 56 Horati. 57 Augustum & Mæcenatem. 58 Cum Dacis rem
bum gerebant Romani. 59 De Dacis nihil audio, inquit Horatius. 60 Sunt q
percunctatoris. 61 Dii malè me vexent. 62 Audivi. 63 Quid (inquit percun
utrum prædia militibus promissa daturus est Cæsar ex Sicilia, an ex Italia? 64
Ita dicta est Triquetra à tribus promontoriis. 65 Consemitur dies inter hæc n
toria. 66 Mihi in miseriis, sed non hæc optatis,

N

veterum libris, nunc ſomno 67 & inertibus horis
ducere ſollicitæ jucunda oblivia vitæ ?
ando 69 faba Pythagora cognato ſimulque
a ſatis pingui 70 ponentur oluſcula lardo ?
noctes cœnæque deûm : quibus ipſe, meique
nte Larem proprium veſcor. 73 vernaſque procaces
o 74 libatis dapibus, prout cuique libido eſt,
ecat inæquales calices conviva, ſolutus
bus 76 inſanis : ſeu quis capit 77 acria fortis
ula, 78 ſeu modicis uveſcit lætius. ergo
ermo oritur non de villis domibuſve alienis.
male, nec ne 80 Lepos ſaltet : ſed quod magis ad nos
inet, & neſcire malum eſt, agitamus : utrumne
ſtis homines an ſint virtute beati :
lve ad amicitias 81 uſus rectumne trahat nos :
ua ſit natura boni, 82 ſummumque quid ejus.
ius, hæc inter, vicinus 83 garrit aniles
Ex re fabellas. nam ſi quis laudat 85 Arelli
ſicitas 86 ignarus opes, 87 ſic incipit : 88 Olim
ticus urbanum murem mus paupere fertur
cepiſſe 89 cavo, veterem vetus hoſpes amicum :
diſper & attentus quæſitis, 91 ut tamen arctum
verit hoſpitiis animum, quid multa ? neque illi
epoſiti cicerisinec longæ invidit avenæ.
Aridum & ore ferens acinum, ſemeſâque lardi
ta dedit : 94 cupiens varia faſtidia cœna
vere tangentis male ſingula dente ſuperbo :
Quum pater ipſe domus palea porrectus in horna
biſet ador, loliumque, 97 dapis meliora relinquens.
idem urbanus ad hunc, Quid te juvat (inquit) amice,
Prærupti nemoris patientem vivere dorſo ?
tu homines urbemque 99 feris præponere ſylvis ?
pe viam (mihi crede) & comes : 2 terreſtria quando
rtales animas vivunt ſortita, neque ulla eſt
aut magno aut parvo lethi fuga, 4 quo bone circa,

67 Quo dantur jo-co, & otio.
68 Huius vitæ urbanæ ſollicitudines obliviſci.
69 A faba Pythagoras abſtinuit, quaſi ſibi cum ea cognatio aliqua eſſet, veritus nè in fabam aliquam animus paternus immigraſſet.
70 Apponentur.
71 O nocturnæ curæ ſuaves & jucundæ, quales erant deorum cœnæ.
72 Ante deum domeſticum & familiarem.
73 Audaculos ſervos domi noſtræ natos.
74 Dapibus à me prius deguſtatis & leviter tactis.

habet calices inæqualiter plenos pro ſuo quiſque arbitratu. 76 Per leges præerat convivis à bibendi magiſtro, quantum quiſque biberet. 77 Grandia. 78 Seu modico potu delectatur. 79 Sermo convivalis, in cœna ruſticana bonum. 83 Cervius jucunde narrat vulgares fabulas. 84 Ex uſu. 85 Cujus avari nomen eſt Arellius. 86 Non expertus, quantas ſecum curas trahunt divitiæ. 87 Cervius ſic incipit. 88 Quondam. 89 Anguſto cubili. 90 Lautus, non delicatus. 91 Ita tamen ut animum parcum lætaret hoſpitiis, id eſt, cibis accipiendis. 92 Helleniſmus. Invideo cum genitivo caſu pro quo Latini dicunt. Neque invidit illi ſepoſitum cicer neque longam avenam, ſed liberaliter apoſuit. 93 Acinum deſiccatum. 94 Cupiens varietate edulium depellere ſua faſtidia muris dente ſuperbo ſingula degeſtantis. 95 Cum mus ruſticus ſtrata ædes hujus anni. 96 Ederet ador, farris genus. 97 Relinquens dapes meliores. 98 Deſertis altri. 99 Deſertis regionibus. 1 Comitare me in urbem. 2 Quando terreſtria animalia mortales habent animas. Horatius : vel ex Academentia, vel in perſona muris urbani & cæterarum animantium (homine accepto) loquitur. 3 Nobili aut ignobili, 4 Quo circa O bone,

Dum licet, in rebus jucundis vive beatus:
Vive memor quam sis ævi brevis. 5 Hæc ubi dicta
Agrestem pepulere, domo levis exilit: inde
Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
Mœnia 6 nocturni subrepere: jamque tenebat
Nox medium cœli spatium, quum ponit uterque
In locuplete domo vestigia: rubro ubi 7 cocco
Tincta super lectos 8 canderet vestis eburnos,
Multaque de magna supererent fercula cœna,
Quæ procul 9 extructis inerat hesterna canistris.
Ergo ubi purpurea 10 porrectum in veste locavit
Agrestem, 11 veluti succinctus cursitat 12 hospes,
13 Continuatque dapes: nec non 14 vernaliter ipsi
Fungitur officiis, 15 prælambens omne quod affert.
16 Ille cubans gaudet mutata sorte, 17 bonisque
Rebus agit lætam convivam: quum subito ingens
Valvarum strepitus 18 lectis excussit utrumque.
19 Currere per totum pavidi conclave, magisque
20 Exanimes trepidare. 21 simul domus alta 22 Molossus
Personuit canibus. 23 tum rusticus, Haud mihi vita
Est opus hac (ait) 24 & valeat: me sylva 25 cavusque
Tutus ab insidiis tenui solabitur 26 ervo.

5 Postquam hæc verba muris urbani, murem rusticum impulerunt vitæ genus commutare. 6 Nocturnus. 7 Purpura. 8 Splenderet stragula vestis. 9 In canistris ordine dispositis & exornatis. 10 Murem rusticum exercitum vel accumbentem. 11 Instar servi administrandum cupiditi.

12 Mus urbanus. 13 Dapes dapibus accumulat. 14 Officiose in morem vernarum. 15 Prægustans. 16 Mus rusticus porrectus in stragula purpurea gaudet sorte mutata. 17 Ob res jucundas præbet se lætum convivam. 18 Lectis discubitoriis. 19 Cubiculum. 20 Metu perturbati magis trepidabant. 21 Simul atque. 22 Canibus Molossis è Molossia civitate Epiri, ubi canes robusti gignuntur. 23 Mus rusticus. 24 Valeat hæc vita urbana, turbulenta & timoris plena. 25 Caverna, ubi habitabat. 26 Ervum, est species leguminis.

SATYRA VII.

Horatius inducit servum vehementer dominum suum increpantem, quod aliter vivat, quàm promiserat aut præ se ferat.

JAmdudum 1 ausculto: & cupiens tibi dicere 2 servo
Pauca, reformido 3 Davúsne? 4 ita, Davus, amicum
Mancipium domino, 5 & frugi, quod sit satis; hoc est
Ut vitale putes. 6 Age, libertate Decembri,
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra.
7 Pars hominum vitio gaudet 8 constanter, 9 & urget
Propositum: par, multa 10 natat, modo 11 recta capessat:
Interdum 12 pravis obnoxia, sæpe natatus (fr

1 Audio te loquentem. 2 Existens in servitute. 3 Num Davus audet hæc loqui? inquit dominus sim.

4 Ita est, ego Davus servus tibi utilis cupio te paucis convenire. 5 Servus, inquit, tanta frugalitate præditus, ut me meo merito judicare possis vitalem, id est, mortale vita dignum, nempe libertate. 6 Hoc mense Decembri, cum Saturnalia celebrantur, inquit dominus, servis loqui licet, quicquid libet. 7 Verba servi. 8 Pertinaciter. 9 Perseverat in consilio suscepto. 10 Instabilis est huc illuc fluctuans. 11 Virtutem sequens. 12 Vitiis obnoxia.

tribus annellis, 14 modo læva Priſcus inani,
15 inæqualis: 16 clavum ut mutaret in horas:
ibus ex magnis ſubitò ſe conderet, undè
dior exiret vix libertinus 19 honeſtè,
echus Romæ, jam mallet 20 doctus Athenis
: 21 Vertumni, 22 quotquot ſunt natus iniquis.
Volanerius, poſtquam illi 23 juſta chiragra
ntulit articulos, qui pro ſe 25 tolleret atque
ret in 26 pyrgum talos, mercede diurna
uſtum pavit. quanto conſtantior idem
iis; 27 tanto levius miſer, ac prior 28 illo,
i jam contento, jam laxo fune laborat.
n dices hodie, quorſum hæc tã 31 putida tendant
ter? 32 Ad te, inquã, 33 quo pacto peſſime? 34 laudas
nam & mores 35 antiquæ plebis: 36 & idem
d ad illa deus 37 ſubito te agat, 38 uſque recuſes:
ia non ſentis, 39 quod clamas, rectius eſſe,
uia 40 non firmus rectum defendis: 41 & hæres,
equam cœno cupiens 42 evellere plantam.
ma rus optas, abſentem 44 ruſticus urbem
ad aſtra 45 levis. ſi nuſquam es fortè vocatus
nam, 46 laudas ſecurum olus, ac 47 velut uſquam
a eas, ita te felicem dicis, 48 amáſque,
nuſquam tibi ſit 49 potandum. 50 juſſerit ad ſe
as 51 ſerum ſub lumina prima venire
vam, 52 Nemon' oleum feret ocyus? ecquis
? cum magno 53 blateras clamore, 54 fugiſque
s, 55 & ſcurræ tibi non 56 referenda precati
dunt, 57 etenim fateor, me dixerit 58 ille
ci ventre levem: 60 naſum nidore ſupinor:
cillus, iners, ſi quid vis adde 61 popino.
, quum ſis 63 quod ego, & fortaſſis nequior, ultrò

13 Annulos plures geſtaſſe, turpe fuit.
14 Vixit aliquando ſine ullo annulo, quem in ſiniſtra manu geſtare mos erat, quia manus ſiniſtra otioſior eſt. & propterea minus in illa annuli attenduntur, quam in dextra.
15 Sibi non conſtans.
16 Clavum aut latum aut angu ſtum, vide Sat. 6. l. 1.
17 Ex domo plena dignitaris ſubito migraret in domum abjectam.
18 Unde & ex qua exiret paulo elegantior.
19 Decenter.
20 Priſcus

fuiſſe dicitur. 21 Vertumnus, Deus eſt animum vertens, ad omnes figuras & opportunus, unde multis formis & mutabilis apparet. Quamobrem qui inconſtat & mobili ingenio, dicuntur nati iratis Vertumnis. 22 Quotquot ſunt Vertumni quod multi eſſent Vertumni, ſed quia Vertumnus varie depingebatur, arator, ſeminator, meſſor, modo plantator, foſſor, &c. 23 Chiragra gravis numeris abſoluta. 24 Comminuit articulos. 25 Ex alveo ſumeret. 26 In quo ex quo ad evitandum dolum tali ab aleatoribus in alveum conjiciebantur, ut jacentur, luſores fraudem committerent. 27 Tanto minus miſer. 28 Illo 29 Modo ita contendit ſuum, ut periculum ſit ne rumpatur, modo nimis id eſt, in omni vitiorum genere voluatur. 30 Verba ſunt heri. 31 Verba & anditu injucunda. 32 Reſpondet ſervus. 33 Loquitur herus. 34 Sunt Dei ad herum. 35 Mores antiquorum hominum. 36 Et eadem. 37 Si fine vis ad illa te compellat. 38 Valdè recuſes. 39 Quod aſſeris. 40 Non ſtabilis. nato hæſitas. 41 Cupiens ex vitiorum gurgite emergere. 43 Quando Roma Quando es rure. 45 Inconſtans. 46 Victum domeſticum laudas. 47 Quaſi ſumus, eo coactus & invitus eas. 48 Eſtque tibi jucundum. 49 Epulandum. dierit. 51 Sero paulo ante valperem. 52 Verba ſunt heri ad Mæcenatem natis. Cœnaturi oleo ungebantur. 53 Inepte clamas. 54 Ad cœnam feſtinas. riti qui erant apud te cœnaturi. 56 Multa mala. 57 Davi ſunt verba, non 58 Aliquis dixerit. 59 Me ventri indulgere. 60 Naſum habeo ſuſpenſum dorem obſoni percipiendum. 61 Popinarum amator. 62 Here, 63 Ser ſitum.

64 Inſe-

64 Infectere, velut melior? 65 verbisque decoris
Obvolvas vitium? quid si me stultior ipso
Quingentis empto drachmis deprenderis? 66 ausez
Me vultu terrere, manum 67 stomachumque teneto,
Dum quæ 68 Crispini docuit me janitor edo.
69 Te conjux aliena capit, meretricula Davum.
Peccat uter nostrûm cruce dignius? acris ubi me
70 Natura incendit, 71 sub clara nuda lacerna
Quæcunque excepit turgentis verbera 72 caudæ,
73 Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum:
74 Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
Ditior aut formæ melioris 75 meiat eodem,
Tu, quum 77 projectis insignibus, annulo equestri
78 Romanoque habitu, 79 prodis, ex judice, Lama
Turpis, 80 odoratum caput obscurante 81 lacerna
Non es quod simulas? metuens 82 induceris, atque
83 Altercante libidinibus 84 tremis ossa pavore.
85 Quid refert, uri virgis, ferroque necari,
Auctoratus eas, an turpi clausus in arca,
86 Quò te demisit peccati 87 conscia herilis,
83 Contractum genibus tangas caput? est ne marito
Matronæ peccantis, 89 in ambos justa potestas?
90 In corruptorem vel justior? illa tamen se
91 Non habitu 92 mutatve loco, 93 peccatve superne
Quum te formidet mulier, neque credat 94 amanti.
95 Ibis sub furcam 96 prudens: 97 dominoque fure
Committes rem omnem & vitam, & cum corpore fa
98 Evasti? credo, 99 metues, 1 doctusque cavebis:
2 Quæres quando iterum paveas, iterumque perite
Possis. 3 ô toties servus! quæ bellua ruptis
Quum semel effugit, reddit se prava catenis?
Non sum mœchus, ais, neque ego, herculè, fur tibi
Prætereo 4 sapiens argentea. 5 tolle periclum,
Jam 6 vaga prosiliet frænis natura remotis.
7 Tune mihi dominus, 8 rerum imperiis hominumque

64 Debeone me insectari?
65 Vocabulis virtutis vitium tuum tegas?
65 Noli me vultu terrere.
67 Iram comprime.
68 Philosophi, vide Sat. 3. l. 1.
69 Te, qui herus meus es.
70 Naturalis & vehemens libido.
71 Sub linea veste tam tenui, ut meretrix quasi nuda videretur.
72 Mentulæ tumentis.
73 Aut superincubando me clunibus agitavit veluti equo insidens.
74 Me missum facit illusa fama.
75 Cum eadem coeat. 76 Tu here. 77 Ornamentis equestribus depositis. 78 In toga. 79 Q
tu vestitum servilem sumis (ne ab aliis agnoscaris) & ex Judice factus es Lama.
infamis. Non es, &c. 80 Caput odoribus deliburum. 81 Pallio obsoleto. 82
induceris in tedeis mulieris. 83 Pugnante metu cum libidine. 84 Habes ossa me
tia. 85 Quid interest utrum eas gladiator auctoratus (id est, obligatus pretio)
gis uri (id est, verberandus & gladio necandus) an mœchus sis clausus in arca
Quasi diceret, quid interest inter gladiatorem & adulterum? 86 In quam a
87 Ancilla. 88 Demisit te contractum, propter arcæ angustias. 89 In adulter
adulteram. 90 In adulterum. 91 Illa nisi mutat matronæ habitum. 92
se mutat, ut ad domum tuam veniat. 93 Non vult incubare tibi subjacenti, ve
pulam peccabit, ut vult Bras. 94 Neque credat tibi dicenti, te eam amare. 95
furcam in collo, ut servus. Unde dictus est furciser, qui talem Furcum circum
96 Sciens. 97 Libidini furiosæ, quæ tibi imperat, concredes te, quaque
98 Evasisti periculum. 99 Ironice, id est, non metues. 1 Doctus periculo
vebis. 2 Imo cogitabis quo tempore illa te iterum admittat, ut paveas, &
3 Quoties in adulterio deprehenderis. 4 Caute, vel mihi sapiens. 5 Tolle
pœnæ. 6 Proclivis ad vitium. 7 Tune te mihi dominum esse dicis, qui me
ri, & duriorem servis servitutem. 8 Pecuniæ, libidinis, gloriæ, metus, &c.

…tisque 9 minor? quem ter 10 vindicta quaterq; …posita haud unquam misera formidine 12 privet? …supradictis, 13 quod non levius valeat. nam …vicarius est, qui servo paret (uti mos …ait) seu conservus: tibi quid sum ego? nempe …ihi qui imperitas, aliis servis miser, atque …ceris ut nervis alienis mobile lignum. …isnam igitur liber? sapiens, 17 sibique imperiosus: …neq; pauperies, neq; mors, neq; vincula terrent. …sponsare cupidinibus, contemnere honores …& in seipso totus 19 teres atque rotundus: …ternì ne quid valeat 21 per læve morari. …m 22 manca ruit semper fortuna: potesne …his; 24 ut proprium quid noscere? quinq; talenta …te mulier, vexat, foribúsque repulsum …fundit gelida: rursus vocat: eripe turpi …jugo, liber sum, dic age. 26 non quis. …enim 27 dominus mentem non lenis, & acres …git 28 lasso stimulos, versatque 29 negantem, …quum Pausiaca torpes insane tabella, …ccas minus 31 atque ego? 32 quum Fulvi Rutu- …lucideiani 33 contento poplite miror (baque …, 34 rubrica picta aut carbone, velut si …a pugnent, feriant, vitentque moventes …viri. 35 nequam & cessator Davus: at ipse …is veterum judex & callidus 36 audis, …ego. si ducor libo fumante: 38 tibi ingens …atque animus cœnis respondet opimis. …sequium ventris mihi 40 perniciosus est. cur? …rgo plector enim. qui tu impunitior illa …parvo sumi nequeunt cum obsonia captas? …e 43 inamarescunt epulæ 44 sine fine potitæ, …sique pedes 46 vitiosum ferre recusant …: an hic peccat, 47 sub noctem qui puer uvam …a mutat strigili? qui prædi…dit.

9 Inferior. 10 Virga, qua prætor servum liberabat. 11 Capiti sæpius imposita. 12 Possit liberare. 13 Quod superioribus par est. 14 Solecismos disputare, utrum servus servi sit dicendus vicarius, an conservus? cum tu igitur mihi imperites & aliis servias (id est, vitiis, & furiosæ libidini) quid conservus ne sum ego tuus an vicarius? 15 Trabes: alia potestate velut imaguncula quæ ex ligno factæ certis nervis sua sponte moventur. 16 Concludit ex Stoicorum

17 Qui sibi suisque affectibus imperat. 18 Fortis ad respondendum, id est, ad resistendum cupidinibus. 19 Totus æquabilis & perfectus ut rotunda figura. 21 Nequid possit, quasi per læve lignum, sive labi sive hærere, est Metaph. 22 Debilis fortuna. 23 Ex his quæ dixi. 24 Quid sit proprium tuum esse? 25 Persuasum aqua gelida repellit à sordibus. 26 Non potest te esse liberum, qui servis libidini. 27 Libido, dominus crudelis. 28 Tibi. Est Allegoria ab equis ducta. 29 Libido vexat te negantem servire. 30 Quum in tabulam à Pausia pictam. 31 Quomodo peccas minus quàm ego? 32 Quum rutuli prælia contemplor picta in pariete. 33 Gladiatores pugnant altero poplite nixo, altero leviter inflexo. 34 Rubrica est terra rubei coloris & minio similis. 35 Dicor à re servus nequam & piger. 36 Callidus diceris. 37 Si libi placet vapore delector, hominem nihili (id est, nullius pretii) me dicis esse. 38 Ingenium & magnanimus haberis, si cœnas opiparas contemnas. Est Ironia. Nam nemo tam imbecillus & nullius virtutis fuit, ut cœnas opimas contemnere non posset. 39 Luxuria. 40 Mihi quam tibi perniciosius. 41 Vapulo. 42 Quæ magno constant. 43 Epulæ non sapiunt, vel ructum acidum generant. 44 Quæ immoderate sumuntur. 45 Pedes fraudati bono alimento propter incontinentiam in victu. 46 Hic. 46 Corpus morbosum. 47 Peccatne puer, qui sub noctem data strigili uvam accipit?

Nil

Nil ſervile gulæ 48 parens, habet? adde, quòd ide-
49 Non horum tecum eſſe potes, non otia 50 rectè
Ponere: 51 teque ipſum vitas fugitivus, 52 ut erro
Jam vino quærens, jam ſomno 53 fallere curam,
Fruſtra. nam 54 comes atra premit ſequiturq; fugac
55 Unde mihi lapidē? 56 quorsū eſt opus? 57 unde ſagi
58 Aut inſanit homo, 59 aut verſus facit? 60 Ocyùs
Ni rapis, 61 accedes 62 opera agro nona Sabino

48 Gulæ ſerviens. 49 Adeo et inconſtans, & in varia diſtractus. 50 In re ſeria & honeſta. 51 Tu teipſum fugis, tecum pugnas, es præſens abſens. 52 Ut ſervus vagabundus, ali ad Dominum revertens. 53 Lenito curam. 54 Ipſa cura. 55 Unde mihi lapidem? inquit herus irascens propter ſervi orationem nimis liberam. 56 verba ſervi. 57 Herus ira incenſus ſagittas etiam petit. 58 Verba ſunt ſervi. Poetarum more furit. 60 Herus minatur ſervo, ſe illum miſſurum in Sabinos, ex ſervo urbano efficiatur ſervus ruſticus & abjectus. 61 Accedes nonus ad vos operarios, quos miſi in agrum Sabinum. 62 Opera in hoc loco, ut ſæpe Ciceronem, hominem ſignificat ſordidum, & vilis conditionis.

SATYRA VIII.

Horatius Fundanium amicum ſuum interrogat, qualis fidieni fuit cœna, cui ipſe interfuerat.

UT Naſidieni juvit te cœna 1 beati?
Nam mihi quærenti convivam, 2 dictus heri illic
De medio potare die, 3 Sic, ut mihi nunquam
In vita fuerit melius. 4 Da (ſi grave non eſt)
Quæ prima 5 iratum ventrem placaverit eſca.
In primis Lucanus aper 6 leni fuit Auſtro
Captus, ut aiebat 7 cœnæ pater 8 acria circum
Rapula, lactucæ, radices: qualia laſſum
9 Pervellunt ſtomachum: 10 ſiſer, alec, 11 fæcula C
His ubi ſublatis, 12 puer altè cinctus 13 acernam
14 Gauſape purpureo menſam præterlit, & alter
15 Sublegit quodcunque jaceret 16 inutile, quodqu
Poſſet cœnantes offendere: 17 ut attica virgo
Cum ſacris Cere[illegible]ædit fuſcus 18 Hydaſpes,
19 Cœcuba vina [illegible]: 20 Alcon, Chium, maris exp
21 Hic herus, Albanum, Mæcenas, ſive Falernum
Te magis 22 appoſitis delectat, habemus utrumque.
23 Divitias miſeras! 24 Sed queis cœnantibus una,
Fundani, 25 pulchræ fuerit tibi, noſſe laboro.

1 Quomodo te cœna divitis Naſidieni delectavit? 2 Dictus es mihi heri illic apud Naſidienum à meridie potare. 3 Sic me juvit (inquit Fundanius) ut nunquam libentius cœnarim. 4 Dic ô Fundani. 5 Famelicum ventrem. 6 Lucanus aper caprus fuit Auſtro leniter flante, ex quo carnes putreſcunt & teneriores redduntur. 7 fectus & rex convivii, Naſidienus. 8 Rapula acero condita. 9 Provocant ſ chum languentem. 10 Genus paſtinacæ, Angl. [Skirwort-] 11 Fæcula eſt condimenti quod purum profluit ex craſſiori ſedimento vini Coi. 12 Servus miſtrandum bene expeditus. 13 Terſit menſam, ex acere arbore factam. 14 villoſo. 15 Collegit. 16 Sordidum. 17 Velut caniſtrifera virgo. 18 Fuſ moſus. 19 Vina generoſa. 20 Alter ſervus vinum ferens Chium, non ex Chio la advectum, ſed in Italia factum, ſimulatum igitur. 21 Naſidienus ait, ô M ſi vinum Albanum, &c. 22 Si vinum Albanum vel Falernum te magis delectat, quam quæ ſunt appoſita. 23 O miſeras divitias, inquit Horatius. 24 Sed quibus alia vivis. 25 Quam jucundè cœnaris.

rus ego, & propè me Viſcus Turinus, & infra,
enini) Varius: cum Servilio balatrone
os: quos Mæcenas adduxerat 27 umbras:
ntanus erat 28 ſuper ipſum, Porcius infrà.
ſiculus totas ſimul abſorbe. placentas.
entanus ad hoc, qui, ſiquid fortè 31 lateret,
monſtraret digito: nam cætera turba,
inquam, cœnamus aves, conchylia, piſces,
diſſimilem noto 32 celantia ſuccum.
continuò patuit, quum 33 paſſeris, atque
ata mihi 34 porrexerit ilia rhombi.
oc me docuit 35 melimela rubere minorem
lunam delecta. 37 quid hoc interſit, 38 ab ipſo
gis melius. tum Vibidius Balatroni,
niſi 40 damnos ebibimus, moriemur inulti,
ſices poſcunt majores. 41 vertere pallor
42 parochi faciem, nil ſic metuentis, 43 ut acres
ts: vel quòd maledicunt liberius, vel
a quòd ſubtile 44 exurdant vina palatum.
vertunt Alliphanis vinaria tota
ius Balatróque ſequutis omnibus: 46 imi
nvivæ lecti nihilum nocuere lagenis.
ue ſquillas inter murena 48 natantes
ina porrecta. 49 ſub hoc herus, Hæc gravida in-
eſt, deterior 50 poſt partum carne futura.
miſtum jus eſt oleo, 52 quod prima Venafri
cella: 53 garo de ſuccis piſcis Iberi,
quinquenni, verum citra mare 54 nato,
coquitur: (55 cocto Chium ſic convenit, ut non
agis ullum aliud) pipere albo: non ſine aceto,
od Methymnæam vitio mutaverat uvam.
viridis, inulas ego primus amaras
ravi 57 incoquere, illutos 58 Curtillus echinos,
melius muria quàm teſta marina remittat.

26 Summus ego fui in primo lecto, inquit Fundanius.
27 Umbras appellat convivas, à convivatore nos invitatos.
28 Supra Naſidienum.
29 Porcius ideo fuit ridiculus, quod uno hauſtu totas abſorberet placentas.
30 Nomentanus inſignis helluo ad hoc fuit à Mæcenate doctus, &c.
31 Si quid aliis erat incognitum.
32 Intra ſe continentis ſuccum longe meliorem ſucco noto, id eſt, ſucco uſitato.
33 Piſcis plani.
34 Quum Naſidienus

quit, &c. 35 Mala mellei ſaporis. 36 Creſcente luna. 37 Quæ ſit differentia melimela colligendi, creſcente vel decreſcente luna. 38 Ab ipſo Naſidieno, ſcilicet. 39 Nos obſoniorum fœtore propemodum enecati moriemur inulti, largè bibimus cum damno convivatoris. 41 Pallor vertebat. 42 Naſidieni ſpiritus faciem. 43 Strenuos potores. 44 Hebetant palatum, unde palatum ad ea redditur impotentius. 45 Vibidius & Balatro evacuant totos vini cados Alliphanis, id eſt, poculis majoribus factis in Aliphe oppido Samnii. 46 Convivæ accumbebant in imis lectorum partibus. 47 Convivæ electi & honoratiores, Mæcenas, Varius, &c. à temperantia non recedebatur. 48 In jusculo. 49 Hoc tempore Naſidienus convivii dominus inquit, &c. 50 Deterior futura ſi capta ſolam peperiſſet. 51 Ex his jus eſt temperatum, nempe oleo, garo, vino Chio, pipere a bo & aceto. 52 Quod ex olivis Venafranis primum eſt expreſſum. 53 Garum eſt genus muriæ ex ſcombris confectum. 54 Dum coquitur juſculum Chium. 55 Juri cocto vinum Chium eſt aptiſſimum. 56 Quod ſuo acore corruptum factum in Methymna Lesbi oppido. 57 Monſtravi incoquere herbas amaras, quod deſcripſi. 58 Curtillus unus ex hoc genere Epicureorum docuit mundare echinos non maceratos (id eſt, non muriam ex eis factam) ſed echinos in

59 Tinquam ſapidius cum ea muria, quàm quod teſta. 60 Græca ad nos

Interea ſuſpenſa graves aulæa ruinas
In patinam fecere, trahentia 61 pulveris atri
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
62 Nos majus veriti, poſtquam nihil eſſe pericli
Senſimus, 63 erigimur. 64 Rufus, poſito capite, ut ſi
Filius immaturus obiiſſet, flere, quis eſſet
Finis? ni ſapiens hic Nomentanus amicum
65 Tolleret: Heu Fortuna quis eſt crudelior in nos
Te Deus? 66 ut ſemper gaudes illudere rebus
Humanis! Varius mappâ compeſcere riſum
Vix poterat. Balatro 67 ſuſpendens omnia naſo,
68 Hæc eſt conditio vivendi, aiebat: 69 eoque
Reſponſura tuo nunquam eſt par fama 70 labori.
71 Tene, ut ego accipiar lautè, torquerier omni
Solicitudine diſtrictum? 72 ne panis aduſtus.
Ne male conditum jus apponatur? ut omnes
Præcincti rectè pueri comptique miniſtrent?
Adde hos præterea caſus: aulæa ruant ſi
Ut modò: ſi patinam pede lapſus frangat 73 agaſo.
Sed convivatoris (74 uti ducis) ingenium res
Adverſæ nudare ſolent, celare ſecundæ.
Naſidienus ad hæc. Tibi dii, 75 quæcunque precaris,
Commoda dent: ita vir bonus es convivaque comis
76 Et ſoleas poſcit. 77 tum in lecto quoque videres
Stridere ſecreta diviſos aure ſuſurros.
Nullos 78 his mallem ludos ſpectaſſe. ſed illa
79 Redde, age, quæ deinceps riſiſti. Vibidius dum
Quærit de pueris, num ſit quoque 80 fracta lagena;
Quòd ſibi poſcenti non dentur pocula: dumque
Ridetur 81 fictis rerum, Balatrone 82 ſecundo,
Naſidiene redis 83 mutatæ frontis, ut arte
Emendaturus 84 fortunam deinde ſequuti
85 Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes
Membra gruis, ſparſi ſale multo, non ſine farre,
Pinguibus & flicis 86 paſtum jecur anſeris albi,
Et leporum avulſos, 87 ut multo ſuavius, armos,
Quàm ſi cum lumbis quis edit. tum pectore aduſto
Vidimus & merulas 88 poni, & ſine clune palumbes.
89 Suaves res, ſi non 90 cauſas narraret earum &
Naturas dominus, quem nos ſic fugimus ulti,
Ut nihil omnino guſtaremus: velut 91 illis
92 Canidia afflaſſet, pejor 93 ſerpentibus Afris.

61 Tantum pulveris.
62 Nos domus ruinam veriti.
63 Liberamur à metu.
64 Naſidienus capite demiſſo flebat.
65 Mœſtum ſolaretur.
66 Quam gaudes.
67 Omnia deridens.
68 Ut mala ſint vicina bonis.
69 Ideoq;.
70 In cœnæ apparatu.
71 Tène æquum eſt cruciari?
72 Ridicula eſt totius apparatus enumeratio.
73 Qui jumenta curat, quales erant Naſidieni miniſtri.
74 Quemadmodum Imperatoris.
75 Quæcunque optes.
76 Soleas veterum more depoſuerat antequam accumbebat.
77 Tum in ſingulis lectis videres clara. 80 Aulæorum caſu. 81 Ob res confictas. 82 Balatrone applaudente. 83 dis hilarior. 84 Fortuitum aulæorum caſum. 85 In lance prægrandi. 86 natum. 87 Tanquam multò delicatius. 88 Apponi. 89 Exiſtentes res 90 Si nobis non recitaſſet cauſas naturales, ob quas aliæ aliis partibus ſint pre dæ. 91 Illis cibis. 92 Mulier venefica. 93 Peior ſerpentibus, quorum afflatu alutares redduntur venenati & mortiferi.

fiebat convivas conſuſurrantes. 78 Quam hos, inquit Horatius. 79

Q. H

HORATII FLACCI EPISTOLARUM LIBER I.

AD MÆCENATEM. Epist. I.

dicit Jus studia missa facere dicit, & ea, quæ ad virtutem dicunt, amplecti: Sic tamen ut in nullius Magistri verba juret. Hujusmodi autem esse hæc studia, ut nemo sine illis excoli possit, si modò patientem aurem commodet. Tandem prauum hominum judicium, virtutem præmiis & honoribus postponentium, & quæ corporis sint, non quæ sunt animi, curantium, reprehendit.

Prima 1 dicta mihi 2 summa dicendo camœna,
Spectatum satis, & donatum jam 4 rude, quæris,
Mæcenas, iterum antiquo me includere 5 ludo.
Eadem est ætas, non mens. 7 Vejanius armis
Herculis ad postem fixis, 9 latet abditus agro
Ne populum extrema toties exoret 11 arena.
Est mihi purgatam crebrò qui 13 personet aurem,
Me senescentem 15 maturè sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, 17 & ilia ducat.
Hæc inter & 18 versus & 19 cætera ludicra pono:
Quid verum atque decens, curo & rogo, 20 & omnis in hoc sum;
Condo & compono quæ mox 22 depromere possim.
Forte roges, 23 quo me duce, quo lare tuter:
Nullius addictus jurare in verba magistri,
Quo me cunque rapit tempestas, deferor hospes:
Nunc agilis fio, 27 & mersor civilibus undis.
Virtutis veræ custos 29 rigidusque satelles:

1 O Mæcenas, mihi in principio carminis lyrici celebrate. 2 In ultimis meis scriptis. 3 Satis à populo cognitum. 4 Quem ætas à scribendi munere liberavit. Rudis virga est qua gladiatores donati à gladiatura cessabant. 5 Ut ver-

atque amatorios iterum faciam. 6 Non eadem est ætas, sed alia, quæ mos postulat. 7 Vejanius gladiator. 8 Armis Herculi dedicatis, & in ejus templi affixis. 9 Delitescit in agro. 10 Nè à pari suo victus & jamjam enecatus populo in theatro sedente supplex salutem petat. 11 Ab extrema parte quæ decertabant. 12 Est mihi monitor, ratio nimirum, vel, conscientia. 13 Qui sonet per aurem docilem & attentam. 14 Sejunge equum à me. 15 Opportunè. 16 Ridendus sub finem curulis certaminis. 17 Et spiritus ne laboret. 18 Versus amatorios. 19 Depono jocos, nugas, convivia, &c. 20 Omnia, quæ me ludicrum faciunt & ridiculum. 20 Totus in hoc sum. 21 In promptu & in ordinem digero. 22 Quæ suo tempore depromam ad usum magis dicto, quam facto. 23 Quo philosopho auctore, & qua familia philosophorum præstem. 24 Ego obligatus nullius Magistri dictatis assentiri defero. 25 Pro ventorum arbitratu, id est, pro ratione temporum. 26 Practicus ago, ut Peripateticus. 27 In Reipub. administratione exerceor. 28 Aliqui Academicus summum bonum in virtute ponens. 29 Æqualiter omnia peccata rigidus ergo, i. durus & inexorabilis.

Nunc

Nunc in 30 Aristippi furtim præcepta relabor,
Et mihi res, non me rebus submittere conor,
Ut nox longa, 32 quibus mentitur amica, diésque
Longa videtur 33 opus debentibus: ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia 34 matrum:
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quæ spe
35 Consilióque morantur agendi gnaviter id quod
Æquè pauperibus prodest, locupletibus æquè,
Æquè neglectum pueris senibusve nocebit.
Restat ut his ego me ipse regam solerque 36 elemento
37 Non possis oculo quantum contendere 38 Lynceus:
Non tamen idcirco contemnas lippus inungi:
Nec, quia desperes invicti membra 39 Glyconis,
Nodosa corpus 40 nolis prohibere chiragra.
41 Est quiddam prodire tenus, si non datur ultra.
42 Fervet avaritia miseráque cupidine pectus?
43 Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes? sunt certa 45 piacula, quæ te
Ter 46 purè lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator:
Nemo adeo 47 ferus est ut non 48 mitescere possit,
Si modo 49 culturæ patientem commodet aurem.
50 Virtus est, vitium fugere: & sapientia prima,
51 Stultitia caruisse. vides, quæ maxima credis
Esse mala, exiguum 52 censum 53 turpemque repulsam
Quanto devites animi, 54 capitisque labore.
55 Impiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per saxa, 56 per ignes:
57 Ne cures ea quæ stultè miraris 58 & optas:
Dicere, & audire, & 59 meliori credere non vis?
60 Quis circum pagos & circum compita pugnax,
Magna coronari contemnat 61 Olympia, cui spes,
Cui sit conditio dulcis 62 sine pulvere palma?
Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.
O cives, cives, quærenda pecunia primum est,
63 Virtus post nummos. 64 hæc Janus summus ab imo

30 A Cyreneo Aristippo (qui omne bonum in voluptate posuit) Cyrenaica manavit disciplina.
31 Academicus ergo.
32 Quibus promissa non servat.
33 Operariis conductis.
34 Custodia novercarum.
35 Quæ propositum meum conscribendi vulgandique præcepta ad bonos mores conducentia retardant.
36 Philosophiæ primordiis.
37 Si non possis in rebus ipsis perspiciendis tanta vi oculorum niti, quanta Lynceus.
38 Lynceus acutissima oculorum perspicacitate præditus, ea, quæ apud inferos agerentur dicitur vidisse. 39 Fugilia. 40 Nec nolis, id est, velle debes. 41 Licet ad aliquantulum doctrinæ progredi, non licet transgredi. 42 Æstuat. 43 Sunt sermones philosophici. 44 An laboras? 45 Sunt sacrificia, vel medicamenta purgantia, id est, philosophi cepta. 46 Animo puro. 47 Nemo tam est immanis, & ab humanitate 48 Mansuefieri. 49 Philosophiæ. 50 Principium virtutis, est vitiorum 51 Vitiis carere, quæ à stultitia proveniunt. 52 Census significat totam familiaris æstimationem. 53 Repulsam in magistratu petendo, & non obtinendo. 54 Laboris labore, per synec. 55 Impigrè navigas ad Indos longè remotos. 56 Per ardentes circulos, vel, per gravissima pericula. 57 Ut ne cures, id est, ut ea, quæ, &c. 58 Scil. divitias honores, &c. 59 Prudentiori. 60 Qui fortis & pugnax in vilioribus certaminibus pugnabit, & contemner, &c. 61 Ut Olympiorum nomine. 62 Sine labore. 63 Sed stultè id facitis. 64 Senerarores (qui habitabant in foro Romæ, ubi templum est Jani) hæc publicè

hæc recinunt juvenes 65 dictata senesque,
suspensi loculos, 67 tabulamque lacerto.
adringentis, sex, 69 septem millia desunt,
us tibi, sunt mores, & lingua fidesque:
eris. ut pueri ludentes, rex eris, aiunt,
ludes. 71 hic *Murus* aheneus esto,
ire sibi, nulla pallescere culpa.
is (dic sodes) melior lex, an puerorum
ia: quæ rectè regnum facientibus offert
ribus Curiis & decantata Camillis?
tibi melius suadet, 76 qui ut rem facias: rem
rectè: si non, 77 quocunque modo rem:
opius spectes lachrymosa poemata 79 Puppi?
Fortunæ te 80 responsare superbæ
um 82 & erectum præsens hortatur & optat?
ne populus Romanus fortè roget, cur
ut porticibus, 84 sic judiciis fruar iisdem,
ar: aut fugiam, quæ diligit ipse, vel odit;
d vulpes ægroto 85 cauta leoni
dit, 86 referam. 87 Quia me vestigia terrent,
e adversum spectantia, nulla retrorsum. (quem?
multorum es capitum. nam quid sequar? aut
inum gessit concubere 89 publica: sunt qui
s & pomis viduas venentur 91 avaras,
iantque senes, 93 quos in vivaria mittant:
culto crescit res fœnore: verùm
ilis alios rebus studiisque teneri:
dem possunt horam durare probantes?
orbe sinus 95 Baiis prælucet amœnis,
dives, 96 lacus & mare sentit amorem
ntis heri, cui si vitiosa libido
it auspicium, cras ferramenta 99 Theanum
s fabri. 2 lectus genialis in aula est?
ile prius, melius nil cœlibe vita.
est, jurat bene solis esse maritis.
eam vultus mutantem Protea nodo?

65 Hæc præcepta sapiens inculcata.
66 Habentes loculos suspensos ad fœnus reponendum.
67 Et habentes tabulam ad scribenda debitorum nomina.
68 Quadringentis millibus sestertium.
69 Si sex aut septem millia desunt ad censum equestrem.
70 Eris plebeius.
71 Sic hæc ara.
Nullius sceleris tibi esse conscium.
72 Lex à Roscio Orthone lata. Vide Epod. 4.
73 Cantilena puerilis.
74 Decantata à fortissimis illis Romanis, & masculâ virtute præditis.

Roscia legis auctor. 76 Qui suadet, ut lucrum faciat. 77 Jute vel ubi inter equites Romanos sedeas in theatro. 79 Tragici Poetæ. 80 Obsequium à vitiis. 82 Erectam ad virtutes. 83 In quibus cum populo Romano. Sic, suam sententiam cur non sequar. 85 Vulpes astuta. 86 Responsum dabitur unde à vitiis redirus, n ad illa semel ingressus fuero. 88 Est spectio. 89 Vestigalia populi conducere, unde publicani appellabantur. nullius pretii. 91 Viduas munerum cupidas. 92 Insanos capiunt senes. 93 Eosdem devorent veluti pisces aut feras in vivariis detentas. 94 Commodo hominibus diversa sectantur. At iisdem persæpe mutantur. 95 Urbs Campaniæ. Lacus marinus, id est, Lucrinus in Baiano. 97 Heri eo festinantis ad lectum. 98 Si vitiosa libido, tanquam avis cantu aut volatu auspicium fecerit. impuleris divitem, ut ædificet, statim animum mutat & jubet fabros & Theanum transportare. 99 Campaniæ oppidum. 1 Transportabitis. 2 Lectus genialis est qui sternitur nuptiis in honorem Genii in domo. 3 Si non est ei lectus genialis, id est, uxor. 4 Quomodo tenia in quamvis formam se transmutantem?

5 Quid

5 Quid agit pauper.
6 Rides (inquit Horatius) ejus etiam inconstantiam.
7 Non habens proprium navigium.
8 Æque fastidio afficitur ac dives.
9 Sua, & propria.
10 Si occurrit capillos curatos habens à consore, (id est, qui inæqualiter tonderur) rides.
11 Tunicæ lanosæ & à sordibus mundatæ.
12 Si non seder æqualis in humeris.
13 Commoverur.
14 Solenniter, more hominum.
15 Qui me sanet.
16 Qui solet à prætore insanis dari, si decessori.
17 Quum sis tutor mearum rerum, ô Mæcenas.
18 Quum iraseris, ob amici, &c. id est, ob levia amicorum incommoda.
19 Uno Jove inferior.
20 Præcipuè sanus, 21 nisi cum pituita molesta est.

5 Quid Pauper? 6 ride: mutat cœnacula, lectos,
Balnea, tonsores, conducto navigio aquè
8 Nauseat ac locuples, quem ducit 9 priva triremis.
10 Si curtatus inæqualis tonsore capillos
Occurrit, rides: si fortè subucula 11 pexæ
Trita subest tunicæ, vel 12 si toga dissidet impar
Rides: quid, mea quum pugnat sententia secum?
Quod petiit, spernit: repetit, quod nuper omisit?
13 Æstuat, & vitæ disconvenit ordine toto?
Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis?
Insanire putas 14 solennia me: neque rides:
15 Nec medici credis, nec curatoris egere
A 16 prætore dati: rerum tutela mearum
17 Quum sis, & pravè sectum 18 stomacheris ob unguem
De te pendentis, te respicientis amici.
Ad summam, sapiens uno 19 minor est Jove, dives,
Liber, honoratus pulcher: rex denique regum:
20 Præcipuè sanus, 21 nisi cum pituita molesta est.

AD LOLLIUM. Epist. II.

Homerum in suis poematis plenius ac melius quam quos Philosophos, quid honestum sit, docere dicit: amborum ferens argumenta. In Iliade quidem quales sint in iis regibus & populis animi motus describi: in Odyssea autem, Ulyssis exemplo, quid virtus & sapientia possit ostendi. Deinde ad studium sapientiæ hortatur, ut quos recensset animi morbos, sanaturæ. Sed à tentatis fugiendum hujusmodi præceptis esse docet.

1 Homerum.
2 Dum tu de virtute, tanquam Orator exercitii causa disputas.
3 Præneste est nomen urbis in Latio.
4 Honestum.
5 Quid non sit utile.
6 Copiosius & perfectius.
7 Chrysippo Stoicus & Crantor Academicus.
8 Nisi aliud te detinet.
9 Phrygiæ.
10 Colbello decennali.
11 Continet Agamemnonis & Achillis perturbationes.

1 TRojani belli 1 scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu 2 declamas Romæ, 3 Præneste relegi:
Qui, quid sit 4 pulchrum, quid turpe, quid utile, 5 quid non,
6 Plenius ac melius 7 Chrysippo & Crantore dicit.
Cur ita crediderim (8 nisi quid te detinet) audi.
Fabula quæ Paridis propter narratur amorem
Græcia 9 Barbariæ lento 10 collisa duello,
11 Stultorum regum & populorum continet æstus,

Ant

censet belli 12 præcidere causam.
id Paris? ut salvus regnet, vivatque beatus,
cui posse negat. Nestor componere lites
inter Peleiden festinat & inter Atreiden:
hinc amor ira quidem communiter urit 17 utrumq;,
quid 18 delirant reges, plectuntur 19 Achivi.
done, dolis, scelere, atque libidine & ira
in intra muros peccatur, & extra.
is, quid virtus & quid sapientia possit,
proposuit nobis 20 exemplar Ulysses,
ui domitor Trojæ, multorum 22 providus urbes
ores hominum inspexit: latúmque per æquor,
ibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
ssit, adversus rerum 23 immersabilis undis:
renum voces, 25 & Circes pocula nosti:
is cum sociis stultus cupidusque bibisset
omina meretrice fuisset 27 turpis 28 & excors;
et canis immundus, 29 vel amica luto sus.
os numerus sumus, & 31 fruges consumere nati,
onsi Penelopes nebulones, 33 Alcinoique,
ue curanda plus æquo 34 operata juventus:
alchrum fuit 35 in medios dormire dies, & 36
repitum cithara 36 cessatum ducere curam:
quent homines, surgunt 37 de nocte latrones:
ipsum serves, non expergisceris? atqui
es 38 sanus 39 curres hydropicus: & ni
s ante diem librum cum lumine, si non
des animum 40 studiis & rebus honestis:
ia vel amore 41 vigil torquebere. nam cur
aduat oculos, festinas demere? si quid
animum, differs curandi tempus in annum?
nidium facti, qui cœpit, habet. sapere aude:
e. qui rectè vivendi prorogat horam,
ticus expectat dum 45 defluat amnis: at ille
ur, & labetur in omne volubilis ævum.
tur argentum, pueriſque 46 beata creandis
& inculta 47 pacantur vomere sylva.
satis est, cui contingit, hic nihil amplius 48 optet.
domus, & fundus, 49 non æris acervus & auri
to domini deduxit corpore febres,

23 Id est, Helenam Græcis reddere.
25 Quid facit Paris?
24 Ad reddendam Helenam.
25 Inter Achillem Pelei filium & Agamemnonem filium Atrei.
26 Agamemnonem Briseidis amor incendit.
27 Agamemnonem & Achillem.
28 Peccant.
29 Plebeiunt pœnas.
20 Exemplum ad imitandum.
21 Ubi Trojam domuit.
22 Prudens.
23 Fortunæ tempestatibus non immersus.
24 Voluptatum illecebras.
25 Circe suis veneficiis homines in feras mutabat.
26 Quæ pocula veneficia.
27 In formam bellu-

is fuisset. 28 Amens. 29 Ut sus luto gaudens. 30 Nos turba sumus ênumerum duntaxat explentes. 31 Viventes ut edamus. 32 Proci luxuriosi. sumus juventus Alcinoi Phæacum regis, id est, molles sumus, & voluptatibus Occupata. 35 In meridiem. 36 Cessare fatere, id est, abjicere curam. odem. 38 Si noles dum sanus es. 39 Curres ad medicum cum sanus eris ens. 40 Philosophiæ præceptis. 41 Sciens ac prudens. 42 Si quid corumpit animum. 43 Quia principium est dimidium totius. Hesiod. , vel tanquam rusticus (violens flumen transire) expectat, &c. 45 Donec elapsa alveus arescat. 46 Uxor pecuniosa, vel felix in pariendo. 47 Ex. 48 Optare debet. 49 Non ingens pecunia.

Non animo curas. 50 valeat possessor oportet,
Si 51 comportatis rebus benè cogitat uti.
Qui cupit, aut metuit, juvat, illum sic domus, 52 aut
Ut lippum pictæ tabulæ, 53 fomenta podagram,
Auriculas citharæ collecta sorde dolentes.
54 Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acesc
Sperne voluptates: nocet 55 empta dolore volupt
Semper avarus eget: 56 certum voto pete finem.
Invidus alterius rebus macrescit 57 opimis:
Invidia 58 Siculi non invenêre Tyranni
Majus tormentum, qui non 59 moderabitur iræ,
Infectum volet esse, dolor quod suaserit 60 & mens,
Dum pœnas 61 odio per vim festinat inulto.
Iræ furor brevis est: 62 animum rege: qui nisi pa
Imperat: 63 hunc frænis, hunc tu compesce caten
64 Fingite equum tenera docilem cervice 65 magis
Ire viam, quam monstrat eques. 66 venaticus ex qu
Tempore 67 cervinam pellem latravit in aula,
68 Militat in sylvis catulus. 69 nunc adhibe puro
Pectore verba 70 puer, nunc te 71 melioribus offer
QUO semel est imbuta 72 recens, servabit odore
Testa diu. 73 quod si cessas, aut strenuus anteis,
74 Nec tardum opperior, nec præcedentibus insto.

50 Oportet ut sit animo & corpore sana.
51 Rebus hæreditariis vel acquisitis.
52 Res familiaris, vel pecuniæ.
53 Fomenta podagræ dolorem ad tempus minuunt, sed causam morbi funditus non extirpant.
54 Nisi sit animus purus. Est Allegoria.
55 Dolore subsequente.
56 Definitam pecuniæ summam expete. 57 Rebus secundis & fortunatis. 58 Phalaris & Dio
59 Qui frænum non injiciet iræ. 60 Mens dolore affecta, i. mens iratu. 61
Provectus. 62 Appetitum rege. 63 Tanquam equum indomitum. 64 Fo
65 Equorum domitor. 66 Catulus venaticus. 67 Quæ cervi similitudinem
68 Feras sectatur. 69 Percipe philosophiæ præcepta. 70 Dum puer es. 71
sophiæ magistris, vel honestis, & salutaribus disciplinis. 72 Recens testa, in
nihil adhuc fuit infusum. 73 Si in philosophiæ studio sis ignavior, aut si pro
ris alacrius. 74 Nec te expecto, qui me persequi non potes, nec conor eos
cere, qui me præcedunt.

AD JULIUM FLORUM. Epist. II

Julium Florum de Claudio Nerone, ubi militet, & de rundam amicorum scriptis interrogat. Deinde i Florum ad sapientiæ studium, & ad redeundum in ziam cum fratre hortatur.

JUli Flore, 1 quibus terrarum militet oris
2 Claudius Augusti privignus, scire laboro.
3 Thracáne vos Hebrusque 4 nivali compede vinctu
5 An freta vicinas inter currentia turres,
An pingues Asiæ campi collesque 6 morantur?
7 Quid studiosa cohors operum struit? hæc quoq; c
Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
Bella quis & paces 8 longum diffundit in ævum?

1 In quibus regionibus; ora significant extremas partes terrarum.
2 Tiberius Nero, Augusti privignus ex Livia Drusilla. 3 Thraciane. 4 Glacie vinctus. 5 An Hellespontus inter Sestum & Ab
Jurrens? 6 Detinent. 7 Quid faciat literata Drusi cohors? 8 Scriptis ad memoriam sempiternam.

9 Titius Romana brevi venturus in ora?
larici fontis qui non expalluit 11 haustus,
ire 12 lacus & rivos ausus apertos:
let? ut meminit nostri? 13 fidibúsne Latinis
nos aptare modos studet, 14 auspice Musa?
gicâ 15 desævit 16 & ampullatur in arte?
mihi 17 Celsus agit? monitus, multumq; monen-
ivatas ut quærat opes, & tangere vitet (das,
ta, Palatinus quæcunque recepit 19 Apollo:
forte suas repetitum venerit olim
avium plumas, moveat cornicula risum
ris nudata coloribus; 20 ipse quid audes?
ue circum volitas agilis thymi? non tibi parvum
lium, non incultum est, 22 nec turpiter hirtum,
u linguam cauſis acuis, seu civica jura
ondere paras, seu condis amabile carmen:
24 feras ederæ 25 victricis præmia; quod si
da curarum 26 fomenta relinquere posses,
te cœlestis sapientia duceret, ires. (pli,
oc opus, hoc studium, 28 parvi properemus & am-
triæ volumus, si nobis vivere cari.
s hoc etiam rescribere, 29 si tibi curæ
nta conveniat Numatius. 30 an malè sarta
ia 31 nequicquam coit, & rescinditur? at vos
u calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,
domita cervice feros: ubicunque locorum
is, 34 indigni fraternum rumpere fœdus,
tur in vestrum reditum 35 votiva juvenca.

9. Titius poeta qui brevi obiit scripta celebratur à populo Romano.
10 Qui non dubitavit fluidam Pindari eloquentiam Latinis versibus imitari.
11 Liqueres.
12 Scripta vulgaria & inventa facilia.
13 Num studet Latinis versibus lyricis Pindaricoe versus modulari?
14 Musarum auspicio?
15 An valdè sævit cruciatus & sæva principum mores experi-

9 16 Ampullis verborum uritur? 17 Celsus poeta, qui alienos versus pro
rivet. 18 Ut suam inventionem, non alienam quæret. 19 Apollinis tem-
plum fuit bibliothecam Augustus extruxerat in monte Palatino. 20 Tu Juli
quos sequeris Auctores? 21 Circum quæ volitas thyma velut apis ex variis
um virorum scriptis varia decerpens. 22 Nec rude & impolitum. 23 Sive
rem, Jurisconsultum vel Poetam agis. 24 Auferes præmia. 25 Ederæ victori-
m indicantis. 26 Curarum nutrimenta, nempe divitias, ambitionem, & simi-
a, ut frigus gravant & tardant festinantem. 27 Properemus sapientiæ studiis
ere. 28 Cujuscunque sortum sumus. 29 An Numatius frater tuus sit tibi
ra, quantùm conveniat nec ne? 30 Gratia malè conjuncta & perfidè insinua-
ri. Non durarunt. 32 Sanguis calidus in juvenibus iram excitat. 33 Cervice
terum experientia nondum emollita. 34 Per vitia indigni qui rumperis fra-
n amicitiam. 35 Juvenca quam immolabo vobis reducibus.

ALBIUM TIBULLUM. Epist. IV.

Tibullum compellat, cui studium Philosophiæ laudare
detur, atque id facere ut ejus amore illum accendat.
ixerit quibus dotibus illum dii ornaverint: deinde ita
endum illi esse dicit, ut unumquemque diem, extremum
sore putet.

i nostrorum sermonum 1 candide judex,
quid nunc te dicam facere in regione 2 Pedana?

1 Sincere judex.
nostrarum. 2 Sic dicta à Pedo Italiæ oppido.

3 An dicam, scribere? 4 Qui mulieras tragœdias scripsit dictus Parmensis ab urbe Parma. 5 Lentius ambulare. 6 Sine mente, excors. 7 Formam humanam. 8 Oeconomiam. 9 Quid possit nutricula optare majus alumno?

3 Scribere quod 4 Cassi Parmensis opuscula vincat?
An tacitum sylvas inter 5 reptare salubres,
Curantem quicquid dignum sapiente bonoque est?
Non tu corpus eras 6 sine pectore: dii tibi 7 formam
Dii tibi divitias dederant, 8 artemque fruendi.
9 Quid voveat dulci nutricula majus alumno,
Quam sapere 10 & fari possit quæ sentiat, & cui
11 Gratia, fama, valetudo contingat abundè,
12 Et mundus victus, non deficiente crumena?
Inter spem curamque, timores inter & iras,
13 Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.
14 Grata supervenient, quæ non sperabitur hora.
Me pinguem 15 & nitidum bene curata cute vises,
Quum ridere voles 16 Epicuri de grege porcum.

9 Quid possit nutricula optare majus alumno? 10 Et eloqui sua sensa. 11 Benevolen apud principes viros, fama ex bene factis. 12 Victus non sordidus neque nimis quæsitus. 13 Omnem diem putato esse postremum. 14 Ita fiet ut grata, &c. 15 B nem elegantem & succi plenum. 16 Summum bonum in voluptate posuit Epicur

AD TORQUATUM. Epist. V.

Torquatum ad cœnam invitat, quam frugalem fore di Hortatur ut curis & cupiditati divitiarum valedic hilaritati se tradat, & laudes ebrietati addit. Tris dicit, quorum studiosus sit in apparatu convivii, pri autem ponit munditiem.

1 Lectis ligneis & parum elegantibus antiquo more fabricatis. Angl. [Beds of the old fashion] 2 Accumbere. 3 Nec abhorres sed gaudes. 4 Sub vesperam. 5 Te expectabo. 6 Bibes vina è torculari in cados fusa: Statilio Tauro iterum Consule. vini æra nonis Consulum nominibus. vide Ode 3. lib. 2. 7 Minturnæ oppidum erat Sinu oppido propinquum. 8 Jube recum afferri ad me, vel, fine regem esse convivii, & imperare, ut illo vino utare quod tibi apponam. Alii exponunt; Morem mihi g 9 Omitte spes rerum levium, id est, divitiarum. 10 Omitte lites & dissidia in di tiis comparandis. 11 Clientes tui. 12 Idib. Julij. 13 Ut non sit necesse m surgere. 14 Facto sermone & largo nocem extendere. 15 Quorsum divitiæ c tæ? 16 Ut hæres ditescat. 17 Nimium tristis vel asper. 18 Sedet proxim fano, eique est similis. 19 In apparatu splendido secundæ mensæ floribus inspe solebant.

Si potes 1 archaicis conviva 2 recumbere lectis,
Nec modica cœnare 3 times olus omne patella:
4 Supremo te sole domi Torquate 5 manebo,
Vina bibes iterum Tauro 6 diffusa palustres
7 Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum.
Sin melius quid habes, 8 jarcesse, vel imperium fer.
Jamdudum splendet focus, & tibi munda suppellex.
9 Mitte leves spes, 10 & certamina divitiarum,
Et 11 Moschi causam. 12 cras nato Cæsare festus
Dat veniam 13 somnumque dies: impunè licebit.
Æstivam sermone 14 benigno tendere noctem.
15 Quò mihi fortunas, si non conceditur uti?
Parcus 16 ob hæredis curam, nimiumque 17 severus,
18 Assidet insano. potare 19 & spargere flores

ium, patiarque vel 20 inconsultus haberi.
non ebrietas 21 designat? operta 22 recludit:
ubet esse 23 ratas: 24 in praelia trudit inermem,
citis animis 25 onus eximit: 26 addocet artes.
ecundi calices quem non fecere disertum:
ontracta quem non in paupertate 29 solutum?
ego procurare 30 & idoneus imperor, & non
tis: 31 ne turpe toral, ne sordida 32 mappa
orruget nares: ne non & cantharus & lanx
lendat tibi te: ne fidos inter amicos
ui dicta foras 35 eliminet: 36 ut coëat par
utúrque pari. 37 Brutum tibi, Septimiúmque,
isi cœna prior potiórque puella Sabinum
et, assumam. locus est & pluribus 38 umbris,
g nimis arcta premunt olidæ convivia 40 capræ.
at quotus esse velis, rescribe, & 42 rebus omissis,
servantem 43 postico falle 44 clientem.

26 Stultus haberi.
21 Quid non ebrietas efficit, perpetrat?
22 Aperit.
23 Spes firmas.
24 Quia spiritibus vini calore accensis, pellitur timor.
25 Eximit curarum onus.
26 Ebrii jactitant se multarum artium esse peritos.
27 Calices

k copiosi. 28 In angusta paupertate. 29 Solutum à curis. 30 A ratione anquam idoneus ad hanc procurationem. 31 Illorum toral. 32 Inter edenmus mappa abstergunctur. 33 Sic offendat, ut inde convivia nares contrahat. plendeant, ut in illis tuam imaginem contempleris, velut in speculo. 35 Di- 36 Ut convivæ pares congregentur. 37 Assumam tibi sodalem Brutum, um, Sabinum, &c. 38 Convivis non invitatis. 39 Ubi multitudo est convivæ sedentium, ibi alarum odor gravis existit. 40 Fœtor sub axillis. n sodalem velis vocari. 42 Causis & negotiis tuis relictis. 43 Per posticum e, & clientem tuum late, qui in domus tuæ atrio te expectat & observat. Moschum (de quo supra) vel quamvis alium.

AD NUMICIUM. Epist. VI.

dmirari rem esse dicit, quæ propemodum sola ad vitatitudinem conferat, quum homines non ea tantùm cupiunt, sed etiam quæ timent illis contraria eodem modo mirentur: verum ex iis, quibus admiratio cupiditatem incitat, alios aliud expetere: omnes autem frustra in eo felicitatem, quæ à sola virtute pendet collocare.

dmirari, propè res est, 2 una, Numici,
olaque quæ possit facere & servare beatum,
olem, & stellas, & decedentia certis
ora momentis, 3 sunt qui formidine nulla
i spectent. quid censes munera? terræ?
5 maris extremos Arabas ditantis & Indos?
ictra quid, plausus, 7 & amici dona 8 Quiritis?
pectanda modo, 9 quo sensu credis & ore?

1 Nullis animi perturbationibus affici.
2 Res est præcipua & sola.
3 Quanto minus admirabuntur terrena, quæ cœlestia inferiora? 4 Aurum, argentum, marmor, & quæ ex se terra profert. maris, uniones, margaritas, & hujusmodi. 6 Ludos inanes, & plausus in 7 Dona populi Romani te amantis, id est, honores populi suffragio ad te 8 Quiritium, id est, Romanorum. 9 Quo judicio, & quo vultu? certè nam nulla cupiditate, nulla formidine.

Qui timet 10 his adversa, ferè miratur eodem
Quo cupiens pacto pavor est, 11 utrobique molestus:
12 Improvisa simul species exterret 13 utrumque.
Gaudeat, an doleat: cupiat, metuatne: 14 quid ad re
Si 15 quicquid vidit melius pejusve sua spe,
Defixis oculis animoque & corpore 16 torpet?
Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui,
Ultra quam satis est 17 virtutem si petat ipsam.
18 I nunc argentum, & marmor vetus, 19 æraq; & arte
20 Suspice, cum gemmis 21 Tyrios mirare colores:
Gaude quòd spectant oculi te mille loquentem:
22 Gnavus manè forum & vespertinus pete tectum:
Ne plus frumenti 23 dotalibus emetat agris
Mucius: 24 indignum, quòd sit pejoribus ortus:
25 Hic tibi sit potius quàm tu mirabilis illi.
26 Quicquid sub terra est 27 in apricum proferet atu
Defodiet 28 condetque nitentia. 29 quum bene not
Porticus Agrippæ & via te conspexerit Appi,
30 Ire tamen restat 31 Numa quò devenit & Ancus.
32 Si latus 33 aut renes morbo tentantur acuto,
Quære fugam morbi. vis rectè vivere? quis non?
Si virtus 34 hoc una potest dare, 35 fortis omissis
Hoc age deliciis virtutem 36 verba putas, ut
37 Lucum ligna? 38 cave ne portus occupet alter,
39 Ne Cybiratica, 40 ne Bithyna negotia perdas,
Mille talenta 41 rotundentur, 42 totidem altera pon
43 Tertia succedant, & quæ pars 44 quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque & amicos,
45 Et genus & formam 46 regina pecunia donat,
Ac bene nummatum decorat 47 Suadela, Venusque.
Mancipiis locuples eget æris Cappadocum rex:
Ne 48 fueris hic tu, Chlamydes Lucullus (ut aiunt)
Si posset centum scenæ 49 præbere 50 rogatus,

20 Inspexerit, considerarit, animadverterit, videbit, ignominiam, quæ his bonis expetitis adversatur. 21 Pauper est in cupiendo & metuendo. 22 Inspexerit & non prius meditata mali, & boni species. 23 Exterret rum cupidum, quam timidum. 24 Quid facit ad hanc rem quam nos agimus, scil. ad beatitudinem? 25 Quicquid defixis oculis vidit, i. attentissime. 26 Si habet, stupescit, deficit. 27 Virtus posita est in mediocritate, cujus re vera, nimium esse non potest. 28 Ironica concessio. 29 Æreas artes, i. statuas æreas, vasa ærea multo artificio fabricata. 30 Cum admiratione aspice. 31 Colores purpureos. 32 Tu gnavus & industrius prima luce confer te in forum, & vesperi domum redito, ne Mucius, &c. 33 Ne merat & excipiat ex agris, quos ab uxore dotem accepit plus frumenti quam tu. 34 Indignum existens. 35 Mucius. 36 Virtus sola est immortalis, cætera pereunt. 37 In lucem. 38 Absconder. 39 Quum porticus ab Agrippa constructa, (ubi causas agas) & quum via Appia ab Appio constructa spexerit te bene notum, i. fama celebrem, ite ramen, &c. 30 Ad mortem. 31 Numa & Ancus Romanorum reges. 32 Fleuritide. 33 Nephritide. 34 Nempe rectè vivere. 35 Si tu eriet hujc rei studeat. 36 Num putas virtutem in verbis, non in actione consistere? 37 Lucus non ex solis arboribus constat ut sylva, sed alicui numini sacer est. 38 Si in eas sententia, cave Mercator ne alter, &c. 39 Negotia Cybiratica dicuntur à Cybistra urbe Ciliciæ populosa & ingenti. 40 Bithynia est in Ponto. 41 Concervenur, cumulentur, Angl. [Laid round to an heap.] 42 Alia mille talenta. 43 Mille. 44 Exigat quæ pars perficiat, vel acervum in quadrum redigat, i. quarta mille, quæ quatuor millia efficiunt. 45 Nobilitatem. 46 Pecunia in rebus humanis regnum obtinet. 47 Eloquentia & venustas. 48 Nolo ego ut tu sis talis, qualis fuit rex Cappadocum qui una re abundans cæteris egebat, sed philosophiam sequere, cui nihil deest potest si talis esto, qualis fuit Lucullus. 49 Commodato dare. 50 Rogatus à Prætore spectaculum celebrandum.

Qui possum tot? ait: tamen & quæram, & quot habeam. post paulò scribit, sibi millia quinq; (bebo credo me tot habere, inquit Lucullus.
domi chlamydum: partem vel 52 tolleret omnes.
Exilis domus est, ubi non & multa superſunt, 52 Sumeret.
Et dominum fallunt, & prosunt furibus. Ergo 53 Domus est inanis, & bonis non referta, ubi, Sed
Res sola potest facere & servare beatum, 54 Ignorantur à dominis.
Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas. 55 Si petunis.
Fortunatum 57 species & gratia præstat, 56 Ut divitias congreges.
Mercemur 58 servum, qui dictet nomina, 59 lævum 57 Decus externum, honores & magistratus.
Decidat latus, 60 & cogat trans pondera dextram 58 Mercatmur servum nomenclatorem. A nomenclatore illo, qui magistratum peteret, monebatur quo nomine
Porrigere. 62 Hic multum 63 in Fabia valet, ille Ve-
Cuilibet hic fasces dabit, 65 eripietque curule (lina:
Si volet importunus ebur, frater, pater, adde:
Utique est ætas, ita quemque 66 facetus adopta.
Bene qui cœnat, 67 bene vivit: 68 lucet, eamus
Quo ducit gula: piscemur, venemur: ut olim
Horatius, qui mane 69 plagas, venabula, servos
Differtum transire forum populumque jubebat:
Unus ut è multis populo spectante referret
Emptum mulus aprum. crudi 73 tumidique; lavemur,
Quid deceat, quid non, obliti: 74 Cerite cera
Digni: 75 remigium vitiosum Ithacensis Ulyssei,
Cui potior patriâ fuit 77 interdicta voluptas,
(78 Mimnermus uti censet) sine amore jocisque
Nil est jucundum: 79 vivas in amore jocisque.
Vive, vale: si quid novisti rectius 80 istis,
Candidus imperti: si non, his utere mecum.

quæ civis qui in suffragiis aliquid valeret, appellaretur, & suo quemque nomine appellare benevolentiam conciliat. 59 Qui domino astans lævo ipsius latere ea manu impulso admoneat ut illum & illum salutet. 60 Et cogat herum transire trabes magni ponderis dextram porrigere, vel benevolentiæ inundæ vel alicui causa. 61 Gratioso apud aliquam tribum civi. 62 Verba sunt Nomenclatoris. 63 Hic in tribu Fabia, ille in tribu Velina valet. 64 Hic, cui suffragaturus erit, consulatum dabit, tot secum trahet suffragatores. 65 Eripiet curule ebur, id est curulem eburneum, cui volet importunus (id est, irrequietus) dum voti compos fit. 66 Blandissime salutat unumquemque & facete tibi adjungit. 67 Si sit sanitas. Dies est surgamus, conquiramus obsonia palato gratissima. 69 Retia. 70 Forum hominibus plenum. 71 Ut insignis mulus & præaltus. 72 Aprum emptum à se venante captum. 73 Saturitate inflati descendamus in Balnea. 74 Tabulæ rerum digni, id est, sine lege viventes. Ceritibus enim à populo Romano devictis jus fuit suffragiorum ferendorum jus. 75 Quum simus quasi remiges, & socii vitiis, & libidinibus addicti. 76 Quibus remigibus. 77 Ulysse interdicta voluptas veneream. 79 Licet ut vivas. 80 Quæ dixi de summo bono. 81 Benignus imperti. 82 Si non rectius noveris, utere jam à me dictis.

AD MÆCENATEM. Epist. VII.

Mæcenati se excusat quòd promissis non steterit, ejus in liberalitatem commemorat & laudat, sed libertatem animi tranquillitatem omnibus amicorum donis & quibuslibet divitiis anteponendam esse, atque adeo eum qui paucis contentus vivere didicit, incommoda quæ vitæ ambitiosam comitantur, non posse ferre innuit.

QUinque dies tibi pollicitus me 1 rure futurum,
2 Sextilem totum mendax desideror, atque
Si me vivere vis sanum, rectéque valentem,
3 Quam mihi das ægro, dabis ægrotare timenti
Mæcenas veniam. 4 dum ficus prima calorque
5 Designatorem decorat 6 lictoribus atris:
7 Dum pueris omnis pater & matercula pallet,
8 Officiosaque sedulitas, & 9 opella forensis
Adducit febres, & 10 testamenta resignat.
Quod si bruma nives Albanis 11 illinet agris,
12 Ad mare descendet 13 vates tuus, & sibi parcet,
14 Contractusque leget; te dulcis amice reviset
Cum Zephyris (si concedes) 15 & hirundine prima.
Non, quo more piris vesci Calaber jubet hospes,
Tu me fecisti locupletem. 16 Vescere sodes.
17 Jam satis est. 18 At tu quantum vis tolle. 19 Benigne.
20 Non invisa feres pueris munuscula parvis.
21 Tam teneor dono quam si dimittar 22 onustus.
23 Ut libet: hæc porcis hodie comedenda relinquet.
Prodigus & stultus donat quæ spernit & odit.
24 Hæc seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
Vir bonus & sapiens 25 dignis ait esse paratum,
Nec tamen ignorat 26 quid distant æra lupinis.
27 Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.
Quòd si me nolet usquam 28 discedere, 29 reddes
Forte latus, 30 nigros angusta fronte capillos:
Reddes dulce loqui, reddes ridere decorum, &
31 Inter vina fugam Cynaræ 32 mœrere proterva.

1 In Sabina regione, ubi villam habuit Horatius a mœnissimum.
2 Totum mensem Augustum absumpsi.
3 Dabis illam veniam quam mihi dare ægro.
4 Donec fervet Canicula, quo tempore ficus primum maturescunt.
5 Designator est, qui constituendis funebri pompæ præest.
6 Ministris libiti maris pullagis.
7 Dum mater liberis suis meuit.

8 Nimia diligentia in officio præstando suis clientibus. 9 Opera in foro. 10 Testamenta aperit post mortem testatoris. 11 Asperget. 12 Ad civitatem maritimam. 13 Horatius. 14 Parcus erit in legendo. Metaph. ducta à navigantibus, qui vela contrahunt, ut effugiant naufragium. 15 Vere ineunte, cujus est hirundo nuncia. 16 Verba Calabri ad hospitem viatorem. 17 Verba sunt viatoris. 18 Inquit Calaber. 19 Liberalitèr mecum agis, ait viator. 20 Grata feres munuscula, inquit Calaber. 21 Verba viatoris. 22 Piris tuis oneratus. 23 Facito, ut libet, inquit Calaber. 24 Hæc inconsiderata rerum vilium & superfluarum donatio semper pari ingratos. 25 Dicit se viris bonis esse paratum. 26 Non ignorat quæ sit differentia inter bonos & malos nummos, id est, inter bonos & malos homines. 27 Ego (inquit Horatius) me gratum præstabo & dignum laude promerentis, id est, laude ejus & beneficiis est promeriturus. 28 A te discedere. 29 Reddes meliores annos quos mecum consumpsi. 30 Capillos nunc canos in fronte lata propter calvitiem. 31 Reddes ætatem ad levitates amatorias aptam. 32 Iniquo animo ferre, quòd juvenum non senem decet.

33 Fore

rtè per angustam tenuis vulpecula rimam
epserat in cumeram frumenti : 35 pastàque, rursus
ras pleno 36 tendebat corpore frustra.
ustela procul, Si vis (ait) effugere istinc,
37 cavum repetes arctum, 38 quem macra sublisti.
e ego si compellar imagine 40 cuncta resigno :
ec somnum plebis laudo, satur 42 altilium, nec
divitiis 43 Arabum liberrima muto.
44 verecundum laudasti : rexque paterque
udisti coram, nec verbo parcius absens :
spice si possum 47 donata reponere lætus.
d malè Telemachus, 48 proles patientis Ulyssei,
on est aptus equis Ithacæ locus : ut neque planis
orrectus spatiis, 51 neque multæ prodigus herbæ.
treide magis apte tibi tua dona relinquam.
um parva decent : mihi jam non 53 regia Roma,
ed vacuum Tibur placet, 55 aut imbelle Tarentum.
nus & fortis, causisque 56 Philippus agendis
ris, 57 ab officiis octavam circiter 58 horam
redit, atque foro nimium distare 59 Carinas
grandis natu queritur : conspexit (ut aiunt)
sum quendam vacua tonsoris 60 in umbra,
ello proprios purgantem leniter ungues.
emetri (puer hic 62 non lævè jussa Philippi
piebat) abi : quære, 63 & refer, 64 unde domo, quis,
jus fortunæ : quo sit patre, 66 quóve patrono.
redit : & narrat : Vulteium nomine Menam,
nem 68 tenui censu sine crimine notum,
properare loco 70 & cessare 71 & quærere & uti,
lentem 72 parvisque sodalibus, & lare certo,
dis, & post 73 decisa negotia, 74 campo.
citari libet ex ipso quæcunque refers. dic
enam veniat. non sanè 76 credere Mena.
rari secum tatitus, quid multa ? 78 benignè (te
ondet. 79 Negat ille mihi ? 80 Negat improbus, &
egligit aut horret. Vulteium mane Philippus

33 Inani ventre.
34 Introierat in vas vimineum frumentarium.
35 Benè saginata.
36 Conabatur.
37 Locum excavatum.
38 Quem gracilis intrasti.
39 Hac similitudine.
40 Omnia quæ mihi dedisti, restituo.
41 Nec quietem plebeiorum hominum laudo, eo quod sumptuosis epulis simplenus, aliter sensurus, si egerem.
42 Saturavium domi saginatarum.
43 Vide Ode 29. lib. 1.
44 Me parcis contentum.
45 Appellarus ei à me rex, propter

entiam, pater vero propter tuum erga me amorem, sive præsens tecum sum, ens. 46 Tecum considera. 47 Reddere quæ mihi donasti. 48 Menelao ulet. 49 Verba Telemachi ad Menelaum. 50 Non extensus in longum, e herba serax. 52 O Menelæ, Atrei fili. 53 Roma magnifica. 54 Sed Ty- populosum placet. 55 Tarentum voluptuarium. 55 Orator in alterc audo s. 57 A foreusibus. 58 Horam dici. 59 Viam Romæ sic dictam ab ædificiis similitudinem carinarum, in qua via domus erat Philippi. 60 In tonstrina. hilippus servum suum Demetrium alloquitur. 62 Non stultè. 63 Mihi re- 64 Ex qua familia. 65 Pauper an dives. 66 In cujus sit clientela. 67 It e Pauperem esse. 69 Et viatorem, vel mercatorem agere lucri causa. 70 In- otiari. 71 Divitias acquirere iisque uti, quod non facit avarus. 72 Gra- more, & liberis & domicilio stabili, non vita vaga. 73 Post negotia confe- Campo Martio ubi valetudinis causa corpus exercebat. 75 Verba sunt 76 Credebat. 77 Mirabatur. 78 Gratias agit tibi ingentes. 79 Verba hilippi. 80 Negat improbe, inquit Demetrius. 81 Te non curat aut for-

Villa vendentem tunicato 82 scruta 83 popello
84 Occupat & salvere jubet prior. ille Philippo
85 Excusare laborem & 86 mercenaria vincla,
Quòd non mane domum venisset: denique quòd non
87 Providisset eum. 88 Sic ignovisse putato
Me tibi. si cœnas hodie mecum. 89 Ut libet, 90 Ergo
Post nonam venies nunci 91 rem strenuus auge.
92 Ut ventum ad cœnam est, 93 dicenda, tacenda lo
94 Tandem dormitum dimittitur, hic ubi sæpe (tu
Occultum 95 visus decurrere piscis ad hamum,
96 Mane cliens & jam 97 certus conviva, jubetur
Rura suburbana 98 indictis comes ire Latinis.
Impositus 99 mannis, arvum 1 cœlumque Sabinum
2 Non cessat laudare: videt ridetque Philippus:
Et sibi dum requiem, dum risus undique 3 quærit,
Dum septem donat sestertia, mutua septem
Promittit: persuadet uti mercetur agellum.
4 Mercator ne te longis ambagibus ultra
Quam satis est, morer, 5 ex nitido fit rusticus atque
Sulcos 6 & vineta crepat mora: præparat ulmos:
Immoritur studiis, 7 & amore senescit habendi.
Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ,
8 Spem mentita seges, bos est enectus arando:
Offensus damnis, 9 media de nocte caballum
Arripit, iratusque Philippi tendit ad ædes.
Quem simul aspexit 10 scabrum intonsumque Philipp
11 Durus (ait) Vultei nimis 12 attentusque videris
Esse mihi 13 Pol, me miserum patrone vocaris;
Si velles (inquit) verum mihi 14 ponere nomen.
15 Quod te per genium, dextramque deósque penate
Obsecro & obtestor, vitæ me redde priori.
16 Qui simul aspexit quantum dimissa petitis
Præstent, maturè redeat, repetatque relicta. (
METIRI se quemq; 17 suo modulo ac pede, 18 v

79 Mœstes vilici. 80 Liberalis, tunicis non togis utenti. 84 Antevertit. 85 Excusabat. 86 Occupationes mercenarias. 87 Antevidisset. 88 Verba sunt Philippi. 89 Sit ita, inquit Mena. 90 Post horam nonam (inquit Philippus) venies, id est, nibus horis ante solis occasum. Quando Romani è balneis egressi cibum capiebant. 91 Rem familiarem auge. 92 Postquam. 93 Liber è quidvis locuturus. 94 Jubetur ire domum. 95 Visus est. 96 Postridie. 97 Quotidianus conviva. 98 Latinis à Consule imperatis. 99 pusillis. 1 Ærem Sabinum. 2 Vulteius. 3 Philippus. 4 Vulteius agellum catur. 5 Ex urbano fit inculrus & obsoletus. 6 Loca vitibus consita solem in ore. 7 Lucri studio rabescit. 8 Postquam ager sarus minus reddidit, q speraverat agricola. 9 Paulo post mediam noctem. 10 Squalidum & impe 11 Homo ferreus & laboriosus. 12 Attentus ad rem, id est, avarus. 13 Verba Vulteii. 14 Nomen imponere. 15 Propter quod te obsecro, vel, quam re obsecro. 16 Qui Philippus posteaquam considerarit quantum dimissa, id est, re distent à petitis, dixit hæc verba. Redeat Vulteius in urbem quantoprimum, & v urbanum quem reliquit reperat. 17 Sua formula & mensura. 18 Æquum est.

AD CELSUM ALBINOVANUM: Epist. VIII.

Celsum scribens, se minùs animo quàm corpore valere scit, in seipso cùm alia quædam vitia tum inconstantiam reprehendens: sed ita ut illum in persona sua curare videri possit. A Musa autem de non ferendâ immoderatè & insolenter fortuna eum vult admoneri.

Ille, 1 gaudere, & bene rem gerere, Albinovano
Musa rogata refer, 2 comiti 3 scribæque Neronis.
Si quæret quid agam: dic multa & pulchra 4 minantem,
Vivere nec rectè, nec suaviter, haud quia grando
Contuderit vites, oleamque 5 momorderit æstus:
Nec quia longinquis armentum ægrotet in arvis:
Sed quia mente minùs validus quàm corpore toto,
Nil audire velim, nil discere, 8 quod levet ægrum:
Fidis offendar medicis, irascar amicis,
Cur me funesto properent arcere 11 veterno:
Non nocuere 12 sequar, fugiam quæ profore credam;
Romæ Tibur amem ventosus, 14 Tibure Romam.
Post hæc, ut valeat, quo pacto rem gerat 16 & se:
Nil placet 17 juveni, percontare, 18 utque cohorti.
Omnia fiicet, rectè: 19 primum gaudere, subinde
Præceptum 20 auriculis hoc instillare memento,
Ut tu fortunam, sic nos te Celsè feremus.

1 Ordo est, 2 Musa à me rogata, refer, id est, renuntia Celso Albinovano χαίρειν καὶ ἐυπράτ-τειν, ut gaudeat & bene rem gerat. 3 Qui tamquam inferior amicus Neronem consalutat. 4 Minanti. Angl. [A

mary.] 4 Superbe promittentem. 5 Fregerit. 6 Siccitate affecerit & læserit. 7 Quia animo ægrotus magis quam corpore, velim nil, &c. 8 Quod releveret ægrum. 9 Non fidis offendar. 10 Propterea quod. 11 Lethargo, qui inexpugnabilis est excitandi necessitas. Metaphoricè hic ponitur pro arrogantia, levitas, inconstantia. 12 Quia sequar quæ, &c. 13 Quia ubi sum Romæ, amem Tiburi, ventosus, id est, levis & vento popularis auræ plenus. 14 Quia existens Tiburi, Romam amem. 16 Quomodo hæc omnia rogato. 16 Quomodo se gerat. 17 Neroni. 18 Et quomodo cuncti placeat. 19 Primum dicito me gaudere, deinde, &c. 20 Ejus auriculis, &c. 21 Quemadmodum tu secundam fortunam feres, ita ut non superbias, &c. nos amicitiam feremus, & servabimus constanter.

AD CLAUDIUM NERONEM. Epist. IX.

Julio Neroni Septimium commendat, & rogat ut in amicitiam suam eum recipiat. Sed hoc verecundè facit & ita, ut ab ipso Nerone id tanquam pro suo jure petere videri non possit.

Septimius, 2 Claudi, nimirum intelliget unus,
Quanti me facias, nam me rogat, 4 & prece cogit,

1 De quo Ode 1. l. 1. 2 O Nero Auguste

Privigne. 3 Qua æstimatione sim apud te. 4 Et rogando cogit. Scilicet,

Scilicet, ut tibi ſe 5 laudare & tradere conet,
6 Dignum mente domóque legentis honeſta Neronis:
7 Munere quum fungi propioris cenſet amici:
8 Quid poſſim videt, ac novit me valdius ipſo.
Multa quidem dixi, cur excuſatus abirem:
Sed timui, 9 mea ne finxiſſe minora putarer,
Diſſimulator 10 opis propriæ 11 mihi commodus uni,
Sic ego, majoris fugiens opprobria 12 culpæ,
13 Frontis ad urbanæ deſcendi præmia. quòd ſi
14 Depoſitum laudas 15 ob amici juſſa pudorem,
Scribe 16 tui gregis hunc, & fortem crede 17 bonúmque.

5 Commendare. 6 Dignum amicitia, & conſuetudine Neronis legentis, i. eligentis res honeſtas & honeſtos viros. 7 Officio interioris amici. 8 Quid apud te poſſim intelligit ac magis novit quam ego ipſe. 9 Meam apud te gratiam minorem eſſe quam ſit. 10 Facultatis meæ. 11 Mihi ſoli ſtudent. 12 Diffamationis. 13 Deſcendi ad impudentiam ſeu inverecundiam, quæ frontis perfrictæ præmium. Urbani enim perfrictioris oris eſſe ſolent quam ruſtici. 14 Depoſitum. Pudor eſt impudentia. 15 Ob Septimii rogatum. 16 De tuo grege eſſe & unum rorum numero. 17 Et virum eſſe bonum.

AD FUSCUM ARISTIUM. Epiſt. X

Fuſco Ariſtio urbis amatori vitam ruſticam, qua ipſe delectabatur, laudat, & varia ejus commoda recenſet. Simul autem ab ambitione (quæ vitam urbanam non ruſticam comitatur) eum deterret.

URbis amatorem 1 Fuſcum ſalvere jubemus
2 Ruris amatores: hac in re ſcilicet una,
Multum diſſimiles, ad cætera penè 3 gemelli.
4 Fraternis animis quicquid negat alter & alter,
Annuimus pariter vetuli 5 notique columbi.
6 Tu nidum ſervas: ego laudo ruris amœni
Rivos, & muſco 7 circumlita ſaxa nemúſque.
8 Quid quæris? 9 vivo & regno, ſimul iſta reliqui
Quæ vos ad cœlum effertis 10 rumore ſecundo.
11 Utque ſacerdotis fugitivus, liba recuſo:
Pane egeo jam mellitis potiore 12 placentis.
Vivere naturæ 13 ſi convenienter oportet,
14 Ponendæque domo quærenda eſt area primùm,
Noviſſime locum potiorem rute 15 beato?
16 Eſt ubi plus tepeant hyemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem 17 canis, & 18 momenta leonis,
Quum ſemel accepit ſolem 19 furibundus acutum?

1 Grammaticum, in urbe commorantem. 2 Nos. 3 Similliimi. 4 Tanquam fratres, idem nolumus, idem volumus. 5 Quorum magnus & mutuus amor notus eſt. 6 Tu Romæ manes. 7 Saxa muſco obducta. 8 Quid multis? 9 Tam beate vivo, ut me regnare putem, ſimul ac, &c. 10 Vulgo approbante. 11 Ut improbus ſacerdotis ſervus, qui liba edere conſuevit, tandem deſiderat panem: ſic ego urbem faſtidiens rure delector. 12 Libis ſacrificiorum. 13 Quomodo vivere oportet ſecundum naturam, id eſt, virtute adhibita donis frui à natura datis. 14 Et quoniam area, id eſt, ſolum primum quærendum eſt ad domum exſtruendam. 15 Rure opulento. 16 Eſtne locus ullus ubi, &c. 17 Sideris cœleſtis immodicum æſtum. 18 Tempora leonis circiter Idus Quinctiles. 19 Cum leo rabiatus ingreditur ſolem vehementem.

ubi depellat somnos minus 21 invida cura?
Ditius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
ve in vicis aqua 23 tendit rumpere plumbum,
quæ per pronum 24 trepidat cum murmure
rivum?
Nempe inter varias nutritur sylva 26 columnas,
laturque domus longos quæ prospicit agros.
Naturam expellas furca, tamen 28 usque recurret,
it mala perrumpet furtim 30 fastidia victrix.
Non, qui 32 Sidonio contendere callidus ostro
cit Aquinatem potantia vellera fucum,
ius accipiet damnum, 33 propiusve medullis,
qui non poterit 34 vero distinguere falsum.
n res plus nimio delectavere secundæ,
itæ 35 quatient; 36 tu quid mirabere, 37 pones
rus. fuge magna: licet sub paupere tecto
es & regum vita 38 præcurrere amicos.
us equum pugna 39 melior communibus herbis
ebat: donec 40 minor in certamine longo
oravit opes hominis, 41 frænumque recepit:
postquam 42 victor violens discessit 43 ab hoste,
equitem dorso, non frænum depulit ore.
qui pauperiem veritus, potiore 44 metallis
rtate caret, 45 dominum vehet improbus, atque
riet æternum: quia parvo nesciat uti.
Cui non conveniet sua res, ut calceus olim,
pede major erit, subvertet; si minor, 48 uret.
tus sorte tua vives sapienter Aristi:
Nec me dimittes incastigatum, ubi plura
Cogere quam satis est, ac non cessare videbor.
perat aut servit collecta pecunia cuique,
Tortum digna sequi potius quam ducere funem.
e tibi 52 dictabam 53 post fanum putre Vacunæ,
cepto quòd non simul esses, 54 cætera lætus.

30 Istæ locus ubi, &c.
31 Cura quæ hominibus animi tranquillitatem videtur invidere.
32 Nunquid herba deterius aut olet, aut nitet, quem lapilli, id est, marmora ex Numidia advecta, ex quibus Romæ fiunt pavimenta.
33 Vi magna contendit, quasi tubulos plumbeos rumpura-
34 Labitur per declivem rivum.
35 Appareret enim vitam rusticam suaviorem esse quam urbanam, quia divites quasi natura duce in suis

diis urbem ruri simile reddere studeant. Nam arbores in hortis spatiosis conseri, &c. 26 Inter columnas ex marmore versicolori factas. 27 Cum naturam uti inimicissimam ejicies. 28 Semper. 29 Ex natura vincens, per contraria sibi studia se erumpet. 30 Istam fastidiosam divitum luxuriem. 31 Is non accipiet detrimentum, qui nescit discernere purpuras, quam qui, &c. 32 Cum purpura Sidonia comparare lanas succo Aquinati tinctas. 33 Quod proprius stringat. 34 A quo. 35 Commovebunt. 36 Si quid magni facias. 37 Depones. 38 Antevertere. 39 Superior in pugna & compascuis pellebat equum. 40 Inferior. 41 Hominil se incipit. 42 Equus. 43 A cervo. 44 Auro & argento. 45 Pecunia cupienti, cui serviet perpetuo. 46 Sed sua res amplior, vel angustior erit, quam est. 47 Subvertet pedem. 48 Pedem lædet. 49 Sed me acerbe reprehendes. 50 Cœpi observare. 51 Quæ debet potius trahi quam trahere, id est, servire potius quam imperare: Est Allegoria ducta ab iis, qui restim ducunt. 52 Hæc dictabam mihi scribenti, ut ad te mitterem. 53 Fane curiosam ædem Vacunæ, quæ fuit vacationis. 54 Cæteris rebus lætus, eo tantum excepto, quod mihi non

AD BULLATIUM REVERSUM ex Asia. Epist. XI.

Ad vitæ beatitudinem nihil interesse dicit, quo quisque loco habitet, quum hæc ab animi tranquillitate pendeat. Docet etiam, de quopiam loco aut aliquo vitæ genere non debere à nobis judicium fieri ex commodis aut incommodis quæ in eis sensérimus.

QUid tibi visa Chios, Bullati, notáque 2 Lesbos?
Quid concinna 3 Samos? quid Crœsi regia 4 Sardis?
5 Smyrna quid & 6 Colophon? 7 majora minoráne fama
8 Cunctáne præ campo & Tiberino flumine sordent?
9 An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
10 An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?
Scis, Lebedus quàm sit 11 Gabiis desertior atque
Fidenis vicus. tamen illic vivere 12 vellem:
Oblitusque 13 meorum, obliviscendus & illis,
14 Neptunum procul è terra 15 spectare furentem:
Sed neque qui Capua Romam petit imbre lutóque
Aspersas, volet in caupona 16 vivere: nec qui
17 Frigus collegit, 18 furnos & balnea laudat,
19 Ut fortunatam plenè præstantia vitam.
Nec si te validus jactaverit Auster 20 in alto,
Idcirco navem trans Ægeum mare 21 vendas.
22 Incolumi Rhodos, & Mitylene 23 pulchra facis, quæ
24 Penula solstitio, 25 campestre nivalibus 26 auris,
27 Per brumam Tiberis. 28 Sextili mensa caminus.
Dum licet, & vultum servat fortuna benignum,
29 Romæ laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens.
Tu, quamcunque Deus tibi fortunaverit horam
Grata sume manu: 30 nec dulcia differ in annum:
Ut quocunque loco fueris, 31 vixisse libenter
Te dicas, non si ratio & prudentia curas,
32 Non locus effusi latè maris arbiter, aufert:

1 Quid tibi visa est Chios insula in mari Ionio?
2 Insula in mari Ægæo nota, id est, nobilis propter Alcæum & Sapphò poetas celebratissimos.
3 Samos non longè distat à Chio, concinna & amœna, propter pulchra ædificia.
4 Urbs Lydiæ, in qua rex Crœsus considebat.
5 Civitas Ioniæ.
6 Colophon est urbs in Ionia, non longè à Sardibus. 7 Nunquid majora, vel minora sunt quam fama divulgavit? 8 cuncta illa videntur vilia, comparatione facta cum campo Martio & Roma? 9 tibi optabilis est una ex urbibus quæ sub Attalo Pergami rege fuerunt. 10 Lebedus Ioniæ oppidum desertum juxta mare, unde nullus incola audet mare transire propinquorum & patriæ. 14 Mare. 15 Ut prospiciam. 16 Vivere perpetuum. 17 Frigus contraxit. 18 Focum vel calfum fumariam. 19 Veluti ea, quæ omnia præstant vitam beatam. 20 In mari disjiceret. 21 Vendere debeas. 22 Incolumi meoris. 23 Rhodus est insula, sic etiam Mitylene rebus omnibus pulchræ & ornatæ. 24 Vestis densa solstitio, id æstivo est, æstate inutilis. 25 Vestis tenuis, qua juvenes, in campo Martio se exercentes, utebantur. 26 Ventis hyemalibus. 27 Quod facit natatio in Tiberi per hyemem. Quis enim tunc nataret? 28 Quod frigoris in mense Augusto. 29 A te Romæ habitante laudetur Samos absens, &c. in illas insulas ne proficiscitur. 30 Statim utere. 31 Quia ubique licet bene vivere. 32 Non urbs, neque tota terra (quæ suo situ & arbitrio maris undas arcet) sed bonus animi tranquillitas beatum efficit.

33 Cœlo

...lum non animum mutant qui trans mare currunt. 33 Cli... cœli, non mores mutant, qui, &c.
...renua nos exercet inertia. 35 navibus atque
...adrigis petimus benè vivere. 37 quod petis, hic est
...i Ulubris, animus si te non deficit 39 æquus.

...lidis. 35 Terra marique. 36 Equis. 37 Bene beatéque vivere, domi est. 38 Est quovis in loco, etiam obscuro, ut Ulubris vico deserto in Campania. ...nus tranquillus sine perturbatione.

AD ICCIUM. Epist. XII.

...s esse facultates dicit, quibus si rectè fruatur, ne ab ...si quidem Jove ditierem effici posse: invenis, nimirum, ...tum esse divitem unumquemq; quantum rebus utitur. ...sum exemplo mirum non debere videre quod de Democri... narratur. Suadet illi, ut Grosphum in familiaritatem ...am recipiat, Quo in statu sint res Romanæ certiorem ...icit.

...luctibus Agrippæ Siculis, 1 quos colligis, Icci,
...Si rectè frueris, 2 non est ut copia major
...Jove donari possit tibi. 3 tolle querelas.
...per enim non est 4 cui rerum suppetit usus.
...i ventri benè, si lateri est pedibusque tuis, nil
...itiæ poterunt regales addere majus.
...orte in medio 6 positorum abstemius herbis
...is & urtica, sic vives 7 protinus, ut te
...sestim liquidus Fortunæ rivus 8 inaureat:
...quia naturam mutare pecunia nescit,
...quia cuncta putas una virtute 9 minora.
Miramur si Democriti pecus edit agellos, (velox?
Cultaque 12 dum peregrè est animus sine corpore 13
...um tu 14 inter scabiem tantam & contagia lucri,
...parvum sapias, & adhuc 15 sublimia cures?
...a 16 mare compescant causæ, 17 quid temperet an...lla sponte sua 18 jussane vagentur & errent:
Quid premat obscurum lunæ, quid proferat orbem:
...id velit & possit rerum 20 Concordia discors:
Empedocles an Stertinii deliret acumen.
Verum seu 23 pisces 24 seu porrum & capæ trucidas,

1 Quos ut coactor ab Agrippa constituatur ex agris fructuariis in Sicilia colligis.
2 Vieri nullo modo potest, ut, &c.
3 Omitte querelas paupertatis.
4 Cui nihil ad vitam deest.
5 Si cibum & potum habeas, si non desint stramina dormiendi, si bene sit pecoribus, ut neque calceamenta

...s, nec equus quo veharis. 6 Si tu in medio appositorum edulium abstinens ...rbis vivas herbis & urtica, id est, tenui & parco victu. 7 Deinceps. 8 Ut te ...em faciat. Alludit fortasse ad Midæ fabulam. 9 Inferiora. 10 Nunquid mira... 11 Rura illius. 12 In rerum magnarum contemplatione occupatus. 13 Nihil ...gitatione velocius. 14 Inter pecuniæ studium, cujus contactus non minus quam ...s mordet ac serpit. 15 Res arduas. 16 Ne effundatur latius & terras obruat. ...ua res annum gubernet, ut per quatuor temporum commutationes certo fluat. ...Alicujus jussu. 19 Quæ causa Lunam condat, vel claram faciat & plenam. ...undus inferior qui constat ex quatuor elementis inter se pugnantibus. 21 Quum ...ne cures utrum Empedocles an Stertinius deliret. 22 Sive sumptuose sive tenuiter. 23 Obsonium carissimum. 24 Seu nihil aliud occidis in cœnam nisi por... ...e carpe. Impropria est vel Ironica locutio.

Utere

Utere 25 Pompeio Grosphо: & siquid petet, 26 ultrò
Defer. nil Grosphus 27 nisi verum orabit & æquum.
28 Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
Ne tamen ignores 29 quo sit Romana loco res,
30 Cantaber Agrippæ, Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit. 31 jus imperiumque Phraates
Cæsaris accepit 32 genibus minor: 33 aurea fruges
Italiæ pleno 34 diffudit copia cornu.

25 Qui fuit Horatii amicus. 26 Non rogatos offer. 27 Nisi justum. 28 Parvo constant amici, cum viris bonis cecidit, id est, devicta est. 31 Phraates rex Persarum se parere velle dixit populi Romani legibus & imperio. 32 Supplex & ad genua Cæsaris devolutus. 33 Benigna copia, ubertatis dea. 34 Fruges fudit de cornu pleno. Vide Ode 17. lib. 1.

aliquid deest. 29 In quo statu. 30 Gens Hispaniæ Agrippæ vir

AD VINNIUM ASELLAM. Epist. XII

A Vinnio petit, ut in offerendis Augusto suo libris & te
poris & decoris rationem habeat.

UT proficiscentem docui te sæpe diuque
Augusto reddes signata volumina Vinni,
Si validus, si lætus erit, si denique poscet:
Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
Sedulus importes opera vehemente minister:
Si te fortè meæ gravis urit sarcina Chartæ,
Abjicito potius, quàm quò perferre juberis,
Clitellas ferus impingas: Asinæque paternum
Cognomen vertas in risum, & fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas,
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus, ne fortè sub ala
Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
Ut vinosa glomos furtivæ Pyrrhia lanæ:
Ut cum pileolo soleas conviva tribulis,
Ne vulgo narres te sudavisse ferendo
Carmina, quæ possunt oculos auresque morari
Cæsaris oratus multa prece, nitere porrò.
Vade, vale: cave ne titubes, mandataque frangas.

1 Quemadmodum. 2 Ita reddes Augusto mea volumina obsignata & sigillo impressa. 3 Ne nimio in nos studio pecces. 4 Nimiam diligentiam adhibens. 5 Quasi minister. 6 Librorum sarcina. 7 Ne ranquam stupidus sub onere meorum librorum corruas, clitellas asini more in terram impingendo, idque in Augu oculis, cum ei libros tradas. 8 Cognomen patris erat Asina. 9 In ora hominu pro ludibrio venias. 10 Ut quo vis, perveniás. 11 Per Romam clivosam, id e septicollem. 12 Lacunas majores continentes aquam pluviam, vel fluviorum fos 13 Compos voti. 14 Ad ædes Augusti. 15 Hoc modo, id est, decoro gestu libe los meos in manibus tuis tenebis. 16 Ut non sub brachio in oculis omnium libr meos portes, sicut rusticus sub ala portat agnum, vel ut Pyrrhia, temulenta porr glomos, id est, sphærulas ex filo lanæ, vel, ut conviva domum rediens bene pot pileum & calceos gestat sub brachio. 17 Vicinus ex eadem tribu. 18 Delectan 19 Da omnem operam. 20 Cave ne offendas, & in dictis sis inconstans.

VILLICUM SUUM. Epist. XIV.

is sui desiderium reprehendit, cupientis ob lupanaria & inum in urbe vivere, & interim inconstanter fastidientis s, quæ antea tacita prece petiisset. Cur autem contra um rusticam urbanæ præferat, exponit. Sed illum more minum facere dicit, ut alienam sortem suæ præferat.

lice sylvarum & mihi me 2 reddentis agelli
Quem tu fastidis, habitatum quinque focis, &
que bonos solitum 4 Bariam dimittere 5 patres:
rtemus, 7 spinas animóne ego fortiùs an tu
as agro: & melior sit Horatius, 8 an res,
amvis 9 Lamiæ pietas & cura 10 moratur,
em mœrentis, 11 rapto de fratre dolentis
solabiliter: tamen 13 istuc mens animusque
ert, 15 & amat spatiis obstantia rumpere 16 claustra.
ego viventem, tu dicis in urbe, beatum.
placet alterius, sua nimirum est odio fors.
us uterque locum immeritum 17 causatur iniquè.
lpa est animus, 18 qui se non effugit unquam,
a mediastinus tacita prece rura petebas.
urbem & ludos & balnea villicus optas.
le constare mihi scis, & 21 discedere tristem,
ndocunque trahunt invisa negotia Romam.
on eadem miramur: 23 eo disconvenit inter
e & te. nam quæ deserta & inhospita 24 tesqua
lis, amœna vocat, 25 mecum qui sentit, & odit,
tu pulchra vocas, 26 fornix tibi & 27 uncta popina
cutiunt urbis desiderium (video) 29 & quòd
agulus iste feret piper & thus, 31 ocyus uva:
icina subest vinum 32 præbere taberna
ossit tibi: nec meretrix tibicina, cujus (ges
d strepitum salias terræ gravis. 34 & tamen 35 ur-
idem 36 non tacta ligonibus arva, bovémque

1 Villicus is dicitur, cui reliqui servi in agris colendis obsequuntur. Angl. [A Hind or Bailiff of Husbandry.]
2 Animum meum reficientis.
3 Quem agellum quinque familiis distinctis habitarum.
4 Sabinorum oppidum.
5 Romanos Senatores, vel homines grandes nato ad lites in Bariæ discernendas.
6 Ego & tu.
7 Curas quæ mentem pun-

8 An agellus. 9 Ælii Lamiæ, de quo Ode 17. lib. 3. 10 Romæ detinet. 11 fratrem immaturæ mortè sublatum. 12 Ut nullum admittat solatium. 13 Is 14 Ducit me. 15 Et cupit rumpere spatiosa claustra, id est, omnes moras & mena præcidere. 16 Repagula vel carceres. 17 Criminatur locum qui non ei onium. 18 Qui loci commutatione curam non depellit, sed eam secum fert 19 Tu servus laboriosissimus, & ad omnia ferè ministeria paratus, quasi e medio peregrinabaris, &c. 20 Semper eundem esse. 21 Rure discedere. 22 Non ntur iisdem. 23 Ideo non convenit. 24 Loca aspera, inculta & senticosa. solitudinem amat, sicut ego. 26 Caneum, lupanar. 27 Popina omnibus a plena. 28 Injiciunt. 29 Hæc verba sunt accipienda, quasi à villico propter illitatem pronunciata. 30 Iste ager Sabinus. 31 Ocyus quam vinum, id est, m feret vinum iste ager. 32 Vinum suppeditare. 33 Ad cujus strepitum in vel tibia, tu saltes inscienter, quasi terræ inutile pondus. 34 Ironica est ratio operum villici, talia opera non omnino facientis. 35 Arva colita a cultu.

37 Disjun-

37 Bovem ab altero separatum & otiosum pascis.
38 Collectis frondibus saturat.
39 Rivus negotium tibi pigro exhibet.
40 Multis molibus, scil. saxis, fossis, aggeribus averrendus, ut prato parcat, i. ut prato non noceat.

37 Disjunctum curas, & strictis frondibus 38 explet
39 Addit opus pigro rivus, si accidit imber,
40 Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc, age, 41 quid nostrum concentum dividat, a
42 Quem tenues decuere togæ, 43 nitidique capilli;
44 Quem scis 45 immunem Cynaræ placuisse 46 rapa
47 Quem bibulum liquidi media de luce Falerni:
48 Cœna brevis juvat, & propè rivum somnus in he
49 Nec lusisse pudet, 50 sed non incidere ludum.
Non 51 istic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat, non odio obscuro 52 morsuque venenat:
53 Rident vicini glebas & saxa moventem.
54 Cum servis urbana 55 diaria rodere mavis,
56 Horum tu in numerum 57 voto ruis. invidet usu
Lignorum & pecoris tibi 58 calo argutus & horti,
Optat 59 ephippia bos piger, optat arare caballus.
Quàm sit uterque libens, 60 censebo exerceat arten

41 Si quid nostram concordiam dissolvat. 42 Me, quem tenues togæ in jur ornaverunt, &c. 43 Capilli unguento delibuti. 44 Sine muneribus. 45 A amicæ, quales sunt meretrices. 46 Me quem scis fuisse bibacem Falerni, &c. 47 me cœna brevis juvat. 48 Non pudet genio indulsisse, Venerique operam de 49 Sed pudet non abrumpere vitam intemperatam & libidinosam. 50 Non 51 Maligno oculo aterit. 52 Obtrectatione vel maledicentia. 53 Vicini p & rident me, &c. 54 At tu contra rusticus mavis cum servis urbanis rodere d i. tenuiter vivere. 55 Diarium est unius diei victus. 56 Servorum urba 57 Cum imperu & sine ratione. 58 Servus versipellis (qui ex urbe it ligurtu invidet tua felicitari in usu lignorum, in usu etiam pecoris & horti, quibus co abundas. 59 Equorum ornamenta vel sellas equis ad insidendum impositi verbium convenit in eos, qui sui muneris functionem fastidientes, alienam ad sunt inepti exoptant. 60 Judicabo ut uterque libens exerceat artem, quam ut tu ruricolas agros, ut ille calo, tibi invidens, maneat in urbe.

A D VALAM. Epist. XV.

Quòd Veliam & Salernum proficisci cogitet, quæ ibi hyems, & quale cœlum percontatur: sed se non ita felicitatis rationem habere innuit, ut non etiam aliquando voluptatis habere velit.

1 Hic longum est Hyperbaton usque ad versum 25. ut sit ordo: Par est te scribere nobis

QUæ sit hyems Veliæ, quod cœlum, Vala, 2 Salern
3 Quorum hominum regio, & qualis vita: nam
4 Musa supervacuas Antonius, & tamen 5 illis
6 Me facit invisum, gelida quum perluor unda
Per medium frigus. sanè 7 myrteta relinqui,
8 Dictaque cessantem nervis elidere morbum

ac nos tibi credere quæ hyems sit Veliæ, id est, quæ acris qualitas in hy
2 Velia & Salernum sunt oppida in Lucania. 3 Quibus moribus ibi sunt ho
4 Antonius Musa (Augusti medicus clarissimus) dicit aquas calidas Baianas ad
indinem meam non esse utiles. 5 Baiis. 6 Me odiosum reddit. Nam ha
quodammodo sunt iratæ, quod illarum aquis à me relictis frigidis aquis jam
frigus brumale. 7 Loca myrtis confita apud Baias aquis sulphureis abu
8 Quæ dicuntur è nervis depellere morbum articularem.

9 Sc

ura contemni, 10 vicus gemit, 11 invidus ægris.
caput & ſtomachum ſupponere fontibus audent
nimis, 13 Gabioſque petunt & frigida rura.
tandus locus eſt, & diverſoria 15 nota
e agendus equus. 16 quo tendis? non mihi Cumas
er, aut Bajus: læva 17 ſtomachoſus habena
eques 18 (ſed equi frænato eſt auris in ore.)
ior utrum 20 populum frumenti copia paſcat:
llectóſne bibant imbres, 22 puteoſque perennes
aquæ. 23 nam vina nihil moror illius oræ.
ure meo poſſum 25 quidvis perferre patique:
l mare quum veni, 27 generoſum & lene requiro:
curas abigat, quod cum ſpe divite 28 manet
as 29 animumque meum: quod verba miniſtret:
me Lucanæ juvenem 30 commendet amicæ.
ractus uter plures lepores, uter educet apros:
magis piſces & 32 echinos æquora celent:
is ut inde domum poſſim 33 Phæaxque reverti.
re te nobis, tibi nos accredere par eſt.
us 34 ut rebus maternis atque paternis
rtiter abſumptis, 36 urbanus cœpit haberi,
rra vagus, non qui certum 38 præſepe teneret,
pranſus non qui civem dignoſceret 40 hoſte;
bet in quemvis opprobria fingere 41 fævus:
cies & tempeſtas 42 barathrumque macelli,
quicquid quæſierat, ventri donabat 44 avaro.
e ubi nequitiæ fautoribus & timidis nil
aulum abſtulerat, patinas cœnabat 46 omaſi
& 47 agninæ, tribus urſis quod ſatis eſſet.
ilicet ut ventres 49 lamna candente 50 nepotum
ret urendos, correctus Menius idem
quid erat nactus prædæ majoris, ubi omne
terat in fumum & cinerem, non herculè miror
bat) 52 ſiqui comedunt bona: quum ſit obeſo

9 Aquas ſulphuratas.
10 Vicus Bajanus moleſtè ferr.
11 Ægris odioſus.
12 Aquis frigidis in Etruria, ſic nominatis à Cluſio Etruriæ oppido.
13 Volſcorum urbem.
14 Ut medici conſilio atteniti or alium locum quam Bajanum me petere oporter. e
15 Nota vel mihi vel equo.
16 Verba ſunt Horatii, aut alius ad equum ſuum.
17 Iracundus.
18 Quid ſtomacharis? Equus non aure ſed ore, in quo ineſt frænum, &c.

ſortit, quo ſit eundum. 19 Repete verſum. Par eſt te ſcribere Velia vel Salerno. 21 Collectos in ciſternis. 22 Aquas fontanas jugiter proenes. 23 Vina aquoſa, quæ in Velia & Salerno naſcuntur, non deſiderorum rure ſum. 25 Quemvis cibum ac potionem. 26 Quum veni in Campaniam veniam prope mare. 27 Nobile vinum. 28 Dimanet. 29 Vinum ſpiritus conſens animi motus excitat. 30 Quod mihi vires præſtat ad venerem. 31 Repete a 25. Par eſt te ſcribere uter tractus, i. extra regio, Velina, an Salernina eduutriat pl. lep. &c. 32 Echinos marinos. 33 Nitidus ſplendidusque, quales Phæaces, populi luxurioſi & voluptuarii. 34 Poſtquam. 35 Profuſe. 36 Fadivitum menſas riſum movens. 37 Qui per totam urbem vagaretur, modo modo illius divitis menſam confectans. 38 Domum ſtatam aut menſam. 39 Qui famelicus in omnes erat atque maledicus. 40 A perduelle, vel peregrinofingendis in quemvis criminibus. Alii legunt, Certus. i. promptus, vel pagere. 42 Devorator. Eſt enim barathrum profunda vorago. 43 Quicquid erat. 44 Ventri multa cupienti. 45 Menius quum à nequitiæ fautoribus (i. bi) parum, & à timidis (i. avaris) nihil auferret. 46 Cibi plebei & viliſſimi. ile carnis. 48 Ita ut inopia & egeſtate correctus diceret, &c. 49 Lamina, i. ndefacto, genere cruciatus. 50 Luxurioſorum. 51 Poſtquam omnia conſumpleſi qui bona ſua prodigè conſumunt.

Nil

53 Nil deliciatius vulva ejectitia fuit primi partæ.

Nil melius turdo, 53 nil vulva pulchrius ampla,
54 Nimirum hic ego sum; nam tuta & parvula laudo
Quum res deficiunt, 55 satis inter vilia fortis:
Verùm ubi quid melius contingit & 56 unctius, 57 id
58 Vos sapere & solos aio 59 bene vivere, quorum
Conspicitur 60 nitidis fundata pecunia villis.

54 Talis ego sum, inquit Horatius, cum multa non supperunt, contentus sum paucis etiam non optimis. 55 Satis fortiter vi
tibis tamen explens. 56 Sumptuosius. 57 Idem ego aio. 58 Vos esse vere sapie
59 Beatè vivere. 60 In fructuosis villis, agris, pascuis, non in rebus quarum qua
est incertus.

AD QUINTUM. Epist. XVI.

Postquam agri sui formam & situm Quintio descripsit, eoque jucundè se vivere dixit, in ejus vitam inquirit, nèque ne ex rumore vulgi pendeat, sed vir bonus e quàm videri malit. Deinde quis demum viri boni nom dignus sit, ostendit.

1 Ne forte inquiras.
2 Arvo sativo, id est, segete & frumento.
3 Me divitem faciat.
4 An vini fit ferax. Ulmas dicitur vitibus maritari.
5 Forma & situs agri mei scribetur loquaciter id est, amplè.
6 Ager meus sunt montes conjuncti, nisi quod separentur valle interjecta.
7 Ita tamen opaca est vallis,

NE 1 perconteris fundus meus optime Quinti,
2 Arvo pascat herum an baccis 3 opulentet oliva
Pomisne, & pratis 4 an amicta vitibus ulmo:
Scribetur tibi 5 forma loquaciter, & situs agri.
6 Continui montes, nisi dissocientur opaca
Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
Lævum discedens curru fugiente vaporet.
8 Temperiem laudes quid si rubicunda 9 benignè
Corna vepres & pruna ferant? si quercus & ilex
10 Multa fruge pecus, multa dominum juvet umbra?
11 Dicas adductum proprius frondere Tarentum.
12 Fons enim rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior 13 Thracam, nec purior ambiat 14 Hebrum,
Infirmo capiti fluit utilis, 15 utilis alvo.
16 Hæ latebræ dulces, etiam (si credis amœnæ)
Incolumem tibi me præstant 17 Septembribus horis.
Tu rectè vivis, si curas esse 18 quod audis:
19 Jactamus jampridem omnis te Roma beatum.
Sed vereor 20 ne cui de te plus quàm 21 tibi credas:
Neve putes 22 alium sapiente bonoque beatum.
Neu si te populus sanum recteque valentem
Dicitet, occultam febrem 23 sub tempus edendi

ut Sol exoriens aspiciat latus dextrum vallis, occidens vero lævum repefaciat. 8 C
& agri temperiem merito laudaveris. 9 Copiosè. 10 Multa glande, Per Acyrolog
11 Dicere potes agrum meum tam esse amœnum, quam est Tarentum. 12 Est c
in agro meo fons tam uber, ut dignus sit qui appelletur fluvius. 13 Thraci
14 Hebrus est magnus fluvius in Thracia. 15 Salubris. 16 Agri mei. 17 Aucto
quod tempus anni maxime est insalubre. 18 Quod audit de te, id est, quod dic
esse, nempe si talis sis, qualem te fama testatur. 19 Omnis Roma, id est, omnes
Romani jactamus te esse beatum. 20 Ne plus credas alicui multa de felicitate
prædicanti. 21 Quam conscientiæ tuæ. 22 Alium à sapiente, id est, insipien
23 Circiter tempus edendi.

Dissimule

ules, 24 donec manibus tremor incidat 25 unctis.
TORUM incurata pudor 26 malus ulcera celat.
bella 27 tibi terra pugnata marique
cat & his verbis 29 vacuas permulceat aures:
ne magis salvum populus velit, an populum tu,
vet in ambiguo, qui consulit & tibi & urbi,
er. 32 Augusti laudes agnoscere possis?
pateris 33 sapiens emendatúsque vocari:
spondesne tuo, dic sodes, nomine? 35 nempe
onus & prudens dici delector ego ac tu.
qui dedit hoc hodiè cras, si volet, auferet: ut si
derit 37 fasces indigno. 38 detrahet idem.
ne, meum est, inquit: pono, tristisque recedo.
dem si clamet furem neget esse pudicum,
ntendat laqueo collum pressisse paternum:
rdear opprobriis falsis? 43 mutemque colores?
honor juvat, & mendax infamia terret (quis?
n? nisi mendosum & 44 mendacem? 45 vir bonus est
qui consulta patrum, qui leges juraque servat:
multa magnæque 47 secantur judice lites:
quo responsore & quo causæ teste tenentur,
det hunc omnis domus & vicinia tota
rsum turpem, 49 speciosum pelle decora.
furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
us: habes precium, loris non 50 ureris, aio.
on hominem occidi. 52 Non pasces in cruce corvos.
um bonus, & frugi. Renuit, negat atq; 54 Sabellus.
us enim 55 metuit foveam lupus, accipiterque
ctos laqueos, & 56 opertum milvius hamum.
unt peccare boni virtutis amore.
si nihil admities in te, formidine pœnæ:
t spes fallendi, 59 miscebis sacra profanis.
de mille saba modiis quum surripis unum,
mnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.
r bonus, omne forum quæ spectat & omne tribunal,

24 Donec febris tremore manum sibi ipsam prodat.
25 Cibo unctis.
26 Vitiosus pudor, qui vetat facienda.
27 Bella absente gesta.
28 Enarret.
29 Aures allenationi patentes.
30 Verba sunt allentijus Augusto allentantis.
31 Utinam Jupiter servet in ambiguo, ut sit semper incertum utrum populus te (O Auguste) velit magis salvum esse, an tu populum.
32 Ad Augustum, non ad te pertinere.
33 Quum pateris te sapientem emendatumque

34 Inane respondes, quasi nominarim tis appellatus. 35 Concedo (inquit Horatius) non omnes sapientis & boni viri appellatione delectari. 36 Sed populus inquit, qui, &c. 37 Honorem. 38 Idem populus adimet. 39 Depone honorem, populus. 40 Si idem populus me furem, impudicum, parricidam esse crimine. 41 Si perinaciter dicat. 42 Commoveatne his falsis criminationibus? 43 Et ego? minimè vero. 44 Alii legunt medicandum, i. medicamentis egentem, 45 Præceptis Philosophicis imbuendum. 46 Ex opinione multitudinis. 46 Qui Senatus consulta servat. Responsio est per Ironiam. 47 Finduntur. 48 Quo jurisconsulto consilium dante, & quo teste causæ obtinentur. 49 Extrinsecus bonum virtutis ostentatione. 50 Non cæderis. 51 Servas dicat, Non, &c. 52 Respondet Horatius. Sabinus loquitur. 54 Horatius in agro suo Sabino existens negat te esse bonum, 55 Timore metu non virtutis amore abstinueris à maleficio. 55 Devitat foveam. 56 Opertum hamum: non definunt tamen hæ feræ rapaces esse. Sic tu, &c. 57 Tu peccato te abstinebis. 58 Si speres fore, ut lateat maleficium. 59 Bonorum malorum distrimen tollet. 60 Isto pacto damnum est minus levius, non admissum. Contra Stoicos qui dicunt omnia peccata esse æqualia. 61 Non ad opinione vulgi.

Quando-

Quandocunque deos vel porco vel bove placat,
62 Jane pater clarè, clarè quum dixit Apollo:
Labra movet, metuens audiri pulchra 64 Laverna
65 Da mihi fallere, da juſtum ſanctúmque videri:
66 Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.
67 Qui melior ſervo, qui liberior ſit avarus,
In triviis fixum quum ſe 68 demittet ob aſſem,
Non video, nam qui cupiet, metuet quoque porrò:
Qui metuens vivet, liber mihi non erit unquam.
69 Perdidit arma, 70 locum virtutis deſeruit, qui
Semper in augenda feſtinat & obruitur 71 re.
Vendere quum poſſis captivum, 72 occidere noli:
Serviet utiliter, 73 ſine paſcat durus, aretque.
Naviget, ac mediis hyemet mercator in undis:
74 Annonæ proſit, portet frumenta 75 penuſque.
76 Vir bonus & ſapiens audebit dicere, 77 Penthee
Rector Thebarum quid me perferre patique
Indignum coges? 78 Adimam bona. 79 Nempe pecus,
Lectos, argentum, tollas licet. 80 In manicis &
Compedibus ſævo te ſub cuſtode tenebo.
81 Ipſe deus, ſimulatque volam, me ſolvat. 82 Optat
Hoc ſentit, Moriar: mors ultima 83 linea rerum est.

62 Postquam hæc clara voce pronuntiavit, O Jane, &c.
63 Summiſſa voce loquitur nolens ea audiri ab aſſiſtentibus quæ ſecum precatur ſic, O pulchra Laverna, &c.
64 Dea furum.
65 Concede ut mea injuſta facta alios lateant.
66 Noctem nubiloſam, i. tenebras & ignorantiam offunde peccatis meis nè deprehendantur. 67 Qua ratione ille vir bonus ſervo melior, &c. 68 Ad humum ſe inclinat ob aſſem in viis à pueris ſæpe prætereuntes illudantur. 69 Quod militi eſt ignominioſum. 70 Locum non dat quod in re militari eſt flagitioſiſſimum. 71 Pecunia. 72 Sed vende. 73 Si non paſcat gregem, durus, i. labores perferens. 74 Annonam faciat vi iterem, ſive aliunde importando. 75 Hoc penus oris, ſignificat omne eſculentum & potulentum quo veſcuntur homines. 76 Vir revera bonus & ſapiens audebit cum Bacchio ſcilicet qui Penthea. 77 O Pentheu rector Thebarum, quid me pati coges? 78 Penalis comminatio. 79 Reſpondet ſapiens hoc modo. At ſunt bona fortunæ quæ adimere minaris, nempe pecus, &c. 80 In duris vinculis (inquit Pentheus) te ego. 81 Pater meus Jupiter (inquit Bacchus) ſtatim ubi voluero me liberabit à vinculis atque immortalem faciet. 82 Exiſtimo (inquit Poeta) virum bonum hoc ſentire citiùs moriatur, quam turpiter ſerviat. Nam mors finis omnium malorum. 83 Finis ſeu extremum. Metaph. ducta vel à Geometris Pictoribus.

AD SCÆVAM. Epiſt. XVII.

Scævam monet, ne potentiorum amicitias ſpernat, atque in ſuo vitæ genere Ariſtippum potiùs quàm Diogenem imitetur. Ad principum amicitias pervenire, & illorum favorem ac liberalitatem emere non cujuſvis eſſe, quanta ſit arte opus hac in re, docet.

1 Quamvis ſine alterius conſilio tibi ſapis.
2 Cum majoribus vivere & verſari.

QUamvis Scæva, ſatis 1 per te tibi conſulis, & ſcis
Quo tandem pacto deceat 2 majoribus uti,
Diſce, docendus adhuc quæ cenſet 3 amiculus 4 ut
Cæcus iter monſtrare velit, tamen aſpice ſiquid
Et nos, 5 quod cures proprium feciſſe, loquamur.

3 Ego Horatius, tuus amicus. 4 Etiamſi cæcus, &c. 5 Quod ejuſmodi ſit, ut in rem tuam vertere.

grata quies, 6 & primam somnus in horam
det, si te pulvis strepitusque rotarum,
dit caupona : 7 Farentinum ire jubebo.
neque divitibus contingunt gaudia 8 solis :
vixit malè qui natus moriensque 9 fefellit.
odesse tuis, 10 paulóque benignius ipsum
ctare voles : 11 accedes siccus adunctum.
pranderet olus patienter, regibus uti
et Aristippus. 13 Si sciret regibus uti
liret olus, 14 qui me notat. Utrius horum
erba probes & facta, doce : vel junior, audi,
it Aristippi potior sententia, namque
lordacem Cynicum sic eludebat (ut aiunt)
urror ego ipse mihi, 18 populo tu : rectius hoc &
lendidius multo est, equus ut me portet 20 alat rex
ficium facio. tu poscis 22 vilia : verùm es
ante minor : 24 quamvis fers te nullius egentem.
nis Aristippum decuit color, & status, & res
tentantem majora, ferè præsentibus 27 æquum.
ra, 28 quem duplici panno patientia velat,
rabor 30 vitæ via si conversa decebit.
ter purpureum non expectabit amictum,
bet indutus celeberrima per loca vadet,
amque feret 32 non inconcinnus utramque.
ter Mileti textum 34 cane pejus & angue
it chlamydem : morietur frigore, si non
leris pannum. 35 refer, & sine vivat ineptus.
gerere, & captos ostendere civibus hostes,
tingit solium Jovis, & cœlestia tentat.
incipibus placuisse viris, non ultima laus est.
n cuivis homini contingit adire Corinthum.
dit, qui timuit, ne non succederet : esto
! 42 qui pervenit, fecitne viriliter ? atqui
t est aut nusquam, quod quærimus 43 hic onus hor-
uvis animis & parvo corpore majus (ret,

6 Somnus usque ad solis ortum, id est, si te vita tranquilla delectet.
7 Oppidum Hernicorum incelebre.
8 Habent enim pauperes suas etiam voluptates.
9 Qui adeo obscurè vixit ut ab hominibus ignoretur.
10 Paulo liberalius.
11 Tu pauper & sobrius accedes ad divitem unguento delibutum, cujus gutta etiam condimentis est inunctum.
12 Hoc est dictum Diogenis in Aristippum.
13 Est hoc Aristippi responsum ad Diogenem.
14 Nempe Diogenes.

is dicta laudes. 16 Diogenem his verbis irridebat. 17 Ego (inquit Aris-) scurram ago & regibus risum moveo, sed mihi, id est, in meam utilitatem. 18 Tu scurraris ad populi plausum. 19 Sibi scrutari. 20 Ut rex alat. 21 Of- me præbeo. 22 Tu Cynice res viles poscis. 23 Tu pauperior es & inferior ubi dat. 24 Quamvis dicit. 25 Omnis vitæ conditio vel vestitus. 26 Quæ- majora. 27 Præsentibus contentum. 28 Diogenem Cynicum. 29 Mirum ri. 30 Si novum vitæ genus eum decebit. 31 Aristippum. 32 Non indecorè utroque vestitu nunc sordido, nunc ornatiore. 33 Diogenes vestem pretio- ciet ex optima lana factam in Mileto Asiæ insula. 34 Acerrime. Proverbialiter. 35 Redde Aristippe suum Diogeni pallium quod tu indueras, purpu- chlamydem ei relinquens, & permitte ut vivat ineptus ad omnem fortunæ . 36 Res magnas & laudabiles, sive domi, sive belli, tota oratio ponitur nominativo. 37 Proxime accedit ad divinitatem. 38 Ob beneficia in remp. 39 Videto Chiliad. Erasmi. 40 Quievit, neque tentare voluit. 41 Qui luit consecutus est. 42 In hoc, id est, in agendo fortiter, id est, de quo . 43 Alius ad Principum amicitiam aspirare non audens, veretur, ne non conatus.

44 Hic ſubit, & perfert. 45 aut virtus nomen inane
46 Aut decus & pretium rectè petit experiens vir.
47 Coram rege ſuo de paupertate 48 tacentes,
49 Plus poſcente ferent. 50 diſtat. ſumaſne pudent
An rapias. 51 atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater,
Et fundus nec vendibilis, 52 nec paſcere firmus,
53 Qui dicit: clamat, victum date. 54 ſuccinit alte
Et mihi dividuo 55 findetur munere quadra.
Sed tacitus paſci ſi poſſet corvus, haberet
Plus dapis, 56 & rixæ multo minus invidiæque. (
57 Brunduſium 58 comes aut 59 Surrentum doctus
Qui queritur 60 ſalebras, & acerbum frigus & imbre
Aut ciſtam effractam, & 61 ſubducta viatica plorat:
62 Nota refert meretricis acumina, ſæpe 63 catell
Sæpe 64 periſcelidem raptam ſibi 65 flentis: uti mo
Nulla fides damnis verisque doloribus 66 adſit.
Nec ſemel irriſus, triviis 67 attollere curat
Fracto crure 68 planum: licet illi plurima 69 ma
Lachryma: 70 per ſanctum juratus dicat Oſirim,
Credite: 71 non ludo: crudeles 72 tollite claudu
73 Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

44 Alius, nempe fortis ſubit.
45 Secundum Epicureos.
46 Aut honorem & præmium merito petit vir prudens & rerum expertus.
47 Coram amico ſuo potentiore.
48 Non conquerentes.
49 Plus accipient à potentiore amico quam is qui poſuit.
50 Multum interest utrum cum pudore ſumas, an impudenter petendo extorqueas. 51 Summa totius rei de q mus, eſt, ut cum dirioribus amicis decenter vertemur. 52 Nec firmus re propter frugum proventum incertum. 53 Qui ſic queritur, videtur clamar alimentum. 54 Alter clienſ ſuccinat. 55 Communicetur inter nos quadra quarta pars panis, munere diviſo, id eſt, quod diviſionem admittit. 56 Cum bavibus. 57 Oppidum in Calabria. 58 Comes in itinere. 59 Oppidum in C nia. 60 Viæ aſperitatem. 61 Viatica furtim oblata. 62 Imitatur aſtutias tricis. 63 Monile muliebre. Eſt diminutivum à catena. 64 Crurís vinculu reptam ſibi conquerentis. 66 Adhibeatur. 67 Erigere in pedes. 68 Impo qui in trivio ſibi crus fractum eſſe mentiebatur. 69 Emanet, id eſt, quamvis i nus affatim lachrymetur. 70 Quamvis per Oſirim Ægyptiorum deum juret. jocor. 72 O crudeles erigite me claudum. 73 Vicini multo clamore rauci mant illi plano. Quære peregrinum aliquem, qui fraudes tuas non norit, m fallacias tuas habemus cognitas.

AD LOLLIUM. Epiſt. XVIII.

Quæ ad amicitiam conſervandam facienda ſint, qu vitanda, ac præſertim quo modo quis erga potentiorem amicum gerere ſe debeat, Lollium docet. Initium ſumit ab iis, qui dum tenere modo non norunt, vel ſ rum potiùs quàm amicorum fungi officio videntur, ſperitate agreſti (quam libertatem meram & virtu ram haberi volunt) utantur. Poſtremò eum ad qu illa ex quibus tranquillitatem vitæ conſequi poſſi tur.

1 Cavebis.
2 Hominis pabuli causa turpiter adulantis.

SI benè te novi, 1 metues, liberrime Lolli,
2 Scurrantis ſpeciem præbere, 3 profeſſus amicu

3 Quum decreveris eſſe amicus.

matrona meretrici dispar erit atque
discolor, 5 infido scurræ distabit amicus.
Huic diversum vitio vitium propè majus,
Asperitas agrestis, & 7 inconcinna gravisque,
Quæ se commendat 8 tonsa cute, dentibus atris:
Quum vult libertas mera dici, veraque virtus.
VIRTUS est medium vitiorum, & 10 utrinque reductum.
Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
Derisor lecti, sic nutum divitis 13 horret.
Sic iterat voces, & verba 15 cadentia tollit:
Ne verum sævo credas dictata magistro
Oberrare, 17 vel partes mimum tractare secundas.
Alter rixatur de lana sæpe caprina.
Propugnat, nugis armatus: scilicet 20 ut non
Sibi prima fides, & verè quod placet, 21 ut non
Aliter elatrem, 22 pretium ætas altera sordet.
Ambigitur. quid enim? 24 Castor sciat an Docilis plus:
Frundusium Numici melius via ducat, an Appi.
Quem damnosa Venus, quem præceps alea 27 nudat,
Via quem 28 supra vires & vestit & 29 ungit:
Non tenet argenti sitis importuna famesque.
Quem paupertatis pudor & fuga: dives amicus,
31 decem vitiis instructior, odit & horret.
Si non odit, 32 regit: ac veluti pia mater,
Quàm se sapere, & virtutibus esse 33 priorem
Vult: & ait 34propè vera, mea (contendere noli)
Nitidam patiuntur 35 opes: tibi parvula res est.
Acta decet sanum comitem toga: desine mecum
Morare. 37 Eutrapelus cuicunque nocere volebat,
Munera dabat pretiosa: 38 beatus enim jam

4 Dissimilis vultu, vestitu & gestu.
5 Sic amicus distabit à scurra infidelitate quadam duritia.
7 Insuavis.
8 Hirsuto corporis squalore. Nam quæ tondentur, pilosa sunt & hirsuta, vel tonsa cute, id est, radendo amicum usque ad cutem; sic eum nimis duriter castigando idque acris dentibus, i. agresti mordacitate.
9 Dum illa asperitas vult nominari libertas.
10 Ab utroque extremo, id est, excessu & defectu re-

11 Blandiens scurra. 12 Qui se deridet & ejusdem ordinis homines in jurare lecti accumbentes. Nam scurræ sua omnia extenuant atque seipsos deridolent. 13 Horrere se fingit. 14 Sic repetit voces divitis inconsiderate excidentia pro mirandis quasi de terra tollitgulatim. 17 Ut credas histrionem secundas partes Comœdiæ agere cum voce fore, vultuque humiliore, quam qui agit primas. 18 Agrestis reprehensor. pro nugis, id est, defendit nugas, tanquam homo armatus. 20 Ut non bitata fides habeatur, inquit agrestis. 21 Ut non liberè dicam & acriter 22 Si pretii loco altera vita vel ætas longior mihi detur, certè contem 24 Qua de re controvertitur? scilicet de nugis. 24 Utrum Castor gladiator, an fit scientior. 25 Contentio est, utrum via Numicia an Appia melius ducat 26 Ordo est, Dives amicus multo vitiosior quam amicus minor, odit quem damnosa libido, &c. 27 Depauperat. 28 Supra quam facultates ferunt. quamvis sumptuosiore. 30 Qui omne officium præstat diviti pudore pauperis eum fugiat. 31 Multis vitiis. 32 Moderatur, reprehendit & vult emendare quam sit ipse pejor. 33 Meliorem esse quam se. 34 Veris propinqua. 35 Opes meæ stultitiam meam compensò, quando stultè ago. 36 Non ampla toga decet me iter facientem, est enim molesta: sic multæ opes viro bono sunt impedimento. 37 Homo facetus & adeo callidus ut sciret stultorum animos cum habita 38 Dives factus fortuna sua jam mutata.

Cum pulchris tunicis sumet nova consilia, 39 & spes:
Dormiet & lucem: scorto postponet honestum
Officium: 40 nummos alienos poscet: 41 ad imum
42 Traxerit aut olitoris 43 aget mercede caballum.
44 Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam:
45 Commissumque teges, 46 & vino tortus & ira.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes.
Nec quum venari volet 47 ille, poemata panges.
48 Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis atque
Zethi, dissiluit: 49 donec suspecta severo
Conticuit lyra 50 fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion: tu cede potentis amici
Lenibus imperiis: quotiesque educet in agros
51 Ætolis onerata plagis jumenta, canesque,
Surge, 52 & inhumanæ senium depone Camœnæ,
Cœnes ut pariter pulmenta laboribus empta:
53 Romanis solenne viris opus, 54 utile famæ,
55 Vitæque & membris, præsertim quum valeas, &
Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
Possis. adde, virilia quòd 56 speciosius arma
Non est qui tractet: scis 57 quo clamore coronæ
58 Prælia sustineas campestria, denique sævam
Militiam 59 puer & cantabrica bella tulisti,
60 Sub duce, qui templis Parthorum 61 signa refixit,
Et nunc, si quid abest, Italis 62 adjudicat armis.
Ac 63 ne te retrahas, & inexcusabilis absis:
Quamvis nil 64 extra numerum feciſſe modumque
Curas, 65 interdum nugaris rure paterno.
66 Partitur lintres exercitus. 67 Actia pugna.
Te duce per pueros hostili more 68 refertur.
69 Adversarius est frater: 70 lacus, Adria: donec
71 Alterutrum velox victoria 72 fronde coronet.
Consentire suis studiis 73 qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit 74 pollice ludum.
75 Protinus ut moneam (siquid monitoris eges tu)
Quid de quoque viro & cui dicas, sæpe videto.

39 Et meliora sperabit.
40 Nummos fœnore augebit.
41 Postremo.
42 Efficitur gladiator urgente rerum inopia.
43 Circumducet.
44 Horatius dat Lollio præcepta quibus in amicitia & vita communi est opus.
45 Tua fidei creditum.
46 Et potus & iratus.
47 Ille superior amicus.
48 Sic amicitia duorum fratrum est dissoluta propter indiorum diversitatem.
49 Donec lyra Amphionis Zetho displicuit desiit donare.
50 Moribus rusticis. 51 Retibus optimis qualia habuerunt in venatione apri Calydonii. 52 Inhumanæ urbs est in Ætolia. 52 Et depone senilem tuæ Camœnæ influavitatem quæ venatoribus videtur esse aspera & inhumana. 53 Venari, opus est utilatum Romanis. 54 Famæ utile, quia inde apparent signa fortitudinis. 55 Utile vitæ, quia exercitat & conservat corporis valetudinem. 56 Decentius quam tu ô Lolli. 57 Quo clamore populi circumstantis. 58 Ludicra certamina perseris in Campo Martio. 59 In tenera ætate. 60 Sub Augusto. Ode 15. lib. 4. 61 Signa quæ Crassus amiserat. 62 Adjungit populo Romano. 63 Noli te nimis longè retinahere aut abesse. 64 Sine justa excusatione. 65 Tamen interdum ludis & nugas agis in villa patris tui. 66 Exercitus dividit naviculas inter se. 67 Pugna commissa apud Actium promontorium Epiri, inter Augustum & Antonium. 68 Repræsentatur, ut ejus memoria grata faceret Augusto. 69 Est in loco adversarii ducis. 70 Lacus in fundo patris tui simulat Mare Adriaticum, in quo navale prælium gestum est inter Augustum & Antonium. 71 Te aut fratrem. 72 Laurea. 73 Augustus. 74 Utraque manu, id est, summopere comprobabit. 75 Deinceps.

ercontatorem fugito ; 77 nam garrulus idem eſt :
retinent patulæ commiſſa fideliter 78 aures ;
mel emiſſum volat irrevocabile verbum.
lon ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve,
ntra marmoreum venerandi limen amici :
dominus pueri pulchri charæve puellæ
lunere te parvo beat, 82 aut incommodus angat.
lem commendes, etiam atque etiam aſpice ; ne mox
tiant aliena tibi peccata 83 pudorem.
limur, 84 & quondam non dignum tradimus : ergo
n ſua culpa premet, 85 deceptus omitte tueri :
penitus notum, 86 ſi tentent crimina, ſerves,
riſque tuo fidentem præſidio : qui
Dente Theonino quum circumroditur ecquid
te poſt paulò ventura pericula ſentis ?
lam tua res agitur, paries quum proximus ardet :
rgelecta ſolent incendia ſumere vires.
lis inexpertis 89 cultura potentis amici :
ſuperius metuit. tu, dum tua navis in alto eſt,
loc age, ne mutata retrorſum te ferat aura.
derunt hilarem triſtes, triſtemque jocoſi :
edatum celeres, 94 agilem gnavumque remiſſi :
res bibuli media de nocte Falerni
runt portecta negantem pocula : quamvis
lumos jures te formidare 95 vapores.
Deme ſupercilio nubem : plerumque modeſtus
ecupat obſcuri ſpeciem, taciturnus 98 acerbi,
e cuncta 99 leges & percunctabere doctos,
ratione queas traducere 1 leniter ævum :
te ſemper 2 inops agitet vexetque cupido,
avor, & 3 rerum mediocriter utilium ſpes.
rtutem doctrina paret, naturane donet ;
id minuat curas ? 5 quid te tibi reddet amicum :
quid purè tranquilliet : honos, an dulce lucellum,
an ſecretum iter, & 8 fallentis ſemita vitæ :
quoties 9 reficit gelidus 10 Digentia rivus,
quem 11 Mandela bibet, rugoſus frigore pagus :
id ſentire putas ? quid credis amice 12 precari ?

76 Percontatorem tuorum ſecretorum.
77 Quia ſecreta eidem libidine prodit, qua audit.
78 Aures percontatoris.
79 Vide ne ames pueram puellamve divitis.
80 In domo magnifica.
81 Dans tibi quod amas.
82 Denegans tibi puerum vel puellam à te amatam.
83 Verecundiam.
84 Et aliquando indignum alteri commendamus.
85 Tua ſpe falſus, noli eum tueri quem commendâſti, quemadmodum defenderes penitus tibi notum.
86 Si malevoli falſo

ipent, ſerves, id eſt, ſervare debes, eumque tutari. 87 Invidis detractoribus Theon poëta maledicentiſſimus. 88 Res tua in periculo verſatur. 89 Cultivantia. 90 Qui periculum fecit, metuit. 91 In hac re ſtudium tuum ob levem offenſionem potentis amici amicitiam amittas. Nam divites, ut ſunt mutabiles. 92 Morum ſimilitudo neceſſaria eſt in amicitia 93 Tardum. minem ad agendum promptum, & ſtreuuum oderunt ignavi. 95 Vapores 96 Auſer à vultu triſtitiam. 97 Obtinet ſpeciem nominis recti. 98 Hominis uni. 99 Leges Philoſophorum libros. 1 Sine moleſtia. 2 Cupiditas ſemper 3 Quales ſunt non neceſſaria divitiæ. 4 Percunctabere doctos, utrum virtus conſter an natura. 5 Quid faciat te jucundè vivere. 6 Quid vere animum illum reddat. 7 An obſcurum vitæ genus. 8 Vitæ latentis. 9 Animum re. 10 Digentia rivus eſt per agrum Horatii fluens. 11 Mandela eſt pagus in cujus incolæ frigore contracti aquam Digentiæ bibunt. 12 Optare.

13 Ut servem, quod nunc habeo.
14 Ut vivam meo non potentiorum arbitratu.
15 Ut fit. argiatur & bona externa. 18 Animum æquabilem & præsentibus contentum mihi parabo.

13 Sit mihi, quod nunc est, etiam minus : 14 ut mihi
Quod superest ævi, si quid superesse volunt di, (
15 Sit bona librorum & provisa frugis in annum
Copia : 16 ne fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
Hæc satis est orare Jovem, qui donat & aufert : (
17 Det vitam, det opes : 18 æquum mi animum ipse

16 Ut ne semper incertus sim, pendens à rebus speratis. 17 Ut

AD MECOENATEM. Epist. XIX.

Travum quorundam in imitandis poetarum vitiis pa quàm virtutibus studium reprehendit. Imitatores ve servum pecus, se contrà vestigiis aliorum insistere tuisse negat. Deinde rationem reddit : cur ii, qui lib rum ejus lectione domi delectarentur, eosque laudare foris eos vituperarent.

1 Crat. Plancus Poeta priscam comœdiam scripsit.
2 Nec annosa fieri.
3 A vinum non bibentibus.
4 Quandoquidem Liber retulit in numerum Satyrorum & Faunorum vinosorum poetas parum sanos, i. divino furore correptos extra se positos.

PRisco si credis Mecœnas docte Cratino :
Nulla placere diu 2 nec vivere carmina possunt,
Quæ scribuntur 3 aquæ potoribus ; 4 ut malè sanos
Adscripsit Liber Satyris Faunisque poetas.
5 Vina ferè dulces oluerunt mane Camœnæ ;
6 Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.
Ennius ipse 7 pater nunquam nisi potus ad arma
Prosiluit dicenda. 8 forum, putearque Libonis
9 Mandabo siccis, 10 adimam cantare severis,
11 Hoc simul edixit, non cessavere poëtæ
12 Nocturno certare mero, 13 putere diurno.
Quid ? 14 siquis vultu torvo ferus, & 15 pede nudo,
Exiguæque togæ simulet 16 textore Catonem,
Virtutemne repræsentet moresque Catonis ?
17 Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua,
Dum 18 studet urbanus tenditque disertus haberi.
Decipit exemplar vitiis 19 imitabile. quòd si
20 Pallerem casu biberent exangue cuminum,
21 O imitatores, servum pecus, 22 ut mihi sæpe

5 Ipsæ Musæ, etiam mane sobriæ non fuerunt. 6 Homerus convincitur esse vinosus, eo crebro vinum laudet. 7 Ennius primus poeta Latinus. 8 Res forenses & Prætoris à Libone in foro collocatam. 9 Committam sobriis. 10 Adimam carmina hominibus qui studia colunt seria. 11 Postquam Ennius hoc clarè rat. 12 Certatim potare totam noctem. 13 Fœtere vino diuroo. 14 Si vestem, vultumque Catonis imitetur, nunquid ille statim virtutibus erit 15 Cato in publicum sæpe fine calceis prodibat. 16 Cum textore exiguæ 17 Hyarbitam linguæ Timaginis Rhetoris æmula rupit, id est, dirupit eam clamando. 18 Et dum contendit. 19 Bonum exemplar in quo aliqua insunt ftultus imitatur in vitiis, virtutibus omissis. 20 Si (inquit Horatius) præter Pallerem, mei imitatores biberent cuminum, quod eos redderet exangues, Pallidos. 21 O populentos poetas, vitiorum potius quam virtutis poeticæ ventri servientes, tanquam pestiæ servilis, 22 Quam sæpe.

Bilem, ſæpe jocum veſtri movêre 24 tumultus.
Libera per vacuum poſui veſtigia 26 princeps:
aliena meo preſſi pede: qui ſibi fidit
Dux, regit examen. 28 Parios ego primus Iambos
ndi Latio, numeros animoſque 29 ſequutus
hilochi, non res & 30 agentia verba Lycamben.
ne me foliis ideo 31 brevioribus ornes,
d timui mutare modos & carminis artem: (pho,
Temperat Archilochi Muſam pede 33 maſcula Sap-
perat Alcæus: 34 ſed rebus & ordine diſpar.
ocerum quæret 35 quem verſibus oblinat atris,
36 ſponſæ laqueum famoſo carmine nectit.
unc ego 38 non alio dictum prius ore, Latinis
ulgavi fidicen. 40 juvat immemorata ferentem
ngenuis oculiſque legi, manibuſque teneri.
e velis mea cur ingratus opuſcula lector
det ametque domi, 42 premat extra limen iniquus?
Non ego 44 ventoſæ plebis ſuffragia venor,
enſis cœnarum & tritæ munere veſtis.
ego, nobilium ſcriptorum auditor & 45 ultor,
rammaticas ambire tribus & 47 pulpita dignor,
ine illæ lachrymæ, 49 ſpiſſis indigna theatris
ta pudet recitare, 50 & nugis addere pondus:
ixi, 51 rides, ait: & 52 Jovis auribus iſta
s, 53 fidis enim manare poetica mella
ſolum, 54 tibi pulcher. 55 Ad hæc ego naribus uti
nido: & 56 luctantis acuto ne ſecer ungui,
Diſplicet iſte locus, clamo: & 58 diludia poſco.
udus enim genuit trepidum certamen, & iram:
truces inimicitias, & 60 funebre bellum.

23 Iracundiam.
24 Veſtra conturbationes.
25 Ego nullius poëtæ in Latinam imitatus ſum, ſed veſtigia in vacuo poſui, i. præcedentem non ſum ſequutus.
26 Primus.
27 Non dubitabit ſe aliorum ducem profiteri, Metaph. ducta ab apibus.
28 Iambos invenitos ab Archilocho qui fuit ex Paro inſula.
29 Sequutus metrum & ſpiritus Arch.
30 Verba ad jaqueum digeritia. vide Epod. 6.
31 Ne miſ-

rcena (i. laude) me coronet, ô Mæcenas. 32 Metrum Archilochi (quod non ſimur) verſibus Alcæi & Sapphûs temperamus. 33 Sappho fuit animo forti & 34 Sed ſententiis & diſpoſitione diſſimilis non quæret Lycamben. 35 Quem maledicis dedecoret. 36 Nec bulæ Lycambes filiæ, quæ ſe quoque poſt pendit. 37 Hunc Archilochum. 38 Non ab alio ore Latino. 39 Ego imi- um exiſtens fidicen, i. poeta lyricus. 40 Juvat me proferentem, dicta à nullo atinis aute me. 41 Hominum ingenuorum oculis legi. 42 Cur foris vitupereat? i ſolent indocti poëtæ. 44 Plebis mobilis & inconſtantis. 45 Judex & caſtiga- ei qui ulciſcor eos mea carmina viciſſim recitando. 46 Grammaticorum multi- em prenſare, ut libros meos ſuis diſcipulis ediſcendos proponant. 47 Unde re- æ à Grammaticis mea carmina. 48 Ex hac cauſa indignatio apud Grammati- citur. 49 Ordo eſt, Si dixi, pudet me recitare ſcripta indigna ſpiſſis, id eſt, ibus theatris, & addere pondus nugis meis, rides Horati, ait aliquis invidus. nugas venditare. 51 Simulatione uteris. 52 Auribus Auguſti, Jovis noſtri. ſidis te ſolum edere dulcia carmina. 54 Tuo judicio bonus poeta. Nam ique pulchrum. 55 Ad ea quæ mihi ab illo dicta ſunt vereor ſublamnare, id reos: ridere quæ dixit. 56 Mecum contendentis. 57 Iſte locus (id eſt, thea- i quo carmina mea palam recitentur mihi diſplicet. 58 Spatium emendandi poſco. Metaph. ducta à ludorum dilatione gladiatoribus conceſſa. 59 Lu- men, certamen iram, ira inimicitias, inimicitiæ bellum ſæpe genuerunt. t, ſeu gradatio. 60 Lugubre bellum.

AD LIBRUM SUUM. Epist. XX.

Librum suum compellat in lucem prodire cupientem, à eum, propositis quæ impendent periculis, deterrere cu zur. De suo genere, vita & moribus, necnon de corp statura & ætate quædam refert, quæ ab eo narrari vo

1 Vertumnus & Janus dii sunt, qui præsunt rebus vendentium & ementium, ante quorum templa vel statuas, erant loca in quibus cum cæteris rebus libri etiam venales erant librariorum columnis affixi.

2 Ut palam te venalem offeras librariorum pumice expolitum.

3 Non vis domi contineri & sub sigillo esse, quòd pudicis gratum esse consuevit.

VErtumnum, Janumque liber spectare videris :
Scilicet 2 ut prostes Sociorum pumice mundus,
3 Odisti claves, & grata sigilla pudico :
Paucis ostendi 4 gemis : & communia laudas,
5 Non ita nutritus, fuge quò discedere gestis,
Non erit 6 emisso reditus tibi. Quid miser egi ?
Quid volui ? dices : ubi quis te laserit, & scis.
7 In breve te cogi, 8 quum plenus languet amator,
9 Quòd si non odio peccantis desipit augur,
Charus eris Romæ, 10 donec te deserat ætas.
Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
Cœperis aut 12 tineas pasces 13 taciturnus inertes,
Aut 14 fugies Uticam, aut 15 unctus mitteris 16 Il
Ridebit 17 monitor non exauditus : ut ille (da
Qui 18 malè parentem in rupes protrusit asellum
Iratus. quis enim invitum servare laboret ?
19 Hoc quoque te manet ut pueros elementa docentes
Occupet extremis in vicis balba senectus.
21 Quum tibi sol tepidus plures admoverit 22 aures,
Me libertino natum patre, & 23 in tenui re
24 Majores pennas nido extendisse loqueris :
Ut quantum 25 generi demas, virtutibus addas :
Me 26 primis urbis belli placuisse domique :
Corporis exigui, 27 præcanum, 28 solibus aptum :
29 Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
Fortè meum siquis te percontabitur ævum,
Me quater undenos sciat implevisse 31 Decembres,
Collegam Lepidum quo duxit Lollius 32 anno.

4 Lamentaris. 5 Non in eum finem à me conscriptus, ut egredi periculose, q ruso malis apud me manere. 6 Postquam fueris emissus. 7 Complicari, &c. in m nibus involvi. 8 Quum lector tui videndi antea cupidus, fit languidus & lege desertus. 9 Si ego (qui tibi peccanti ut augur futura prænuncio) non despio ru mihi bene monenti non parenxis, &c. 10 Tantisper dum novus eris. 11 Inve 12 Tineas quæ te corrodent. 13 Quia non legeris. 14 Exulabis. Est Utica a in Africa. 15 Fiant ex te literarum integumenta. Solebant veteres alia charta epistolas operire. 16 Hispaniæ civitatem. 17 Ego qui te prænonni, ridebo. 18 S non obtemperantem. 19 Hoc tibi eventurum est. 20 Literas. 21 Hora dici m aut quarta, quo tempore ludimagistri dictata pueris præbere consueverunt. 22 Au rores. 23 In prava hæreditate, vel angusta re familiari. 24 Humilitatem gen nei illustrasse. Allegoria ducta ab avium pullis. 25 Natalibus. 26 Romæ pr ribus, Augusto, Mecœnati, Pollioni, &c. 27 Cunum ante tempus. 28 Sole gen tem. 29 Iracundum, ita tamen ut sim facilè placandus. 30 Ætatem meam. 31 An nos quatuor & quadraginta. 32 Eo anno, quo Lollius Consul fortitus est Lepi collegam suum in Consulatu.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM LIBER II.

AD AUGUSTUM. Epiſt. I.

Queritur de pravo Romanorum ſuæ ætatis judicio, poemata è vetuſtate æſtimantium, & nova, non ob aliud quàm quòd nova eſſent, faſtidientium: quum tamen multa ſint in veteribus poetis reprehenſione digna. Poeticæ ſtudium non multis antè ſæculis Romæ coli cœptum eſſe dicit, & fatetur quidem non minus indoctos quàm dictos poemata ſcribere: ſed aliqua commoda hunc illorum errorem conſequi, atque adeo, qualeſcunque ſint, illo ſuo poeticæ ſtudio ipſi reipub. utiles eſſe oſtendit. Poeſin initio rudem, non niſi ſerò ex Græcorum lectione expoliri cœpiſſe, ait, quum Græcia capta cæteras etiam artes, agreſti Latio intulit. Vulgi de Comœdia, tanquam opere minimè laborioſo, judicium reprehendit: & quæ à ſcribendis fabulis multos deterreant, exponit. Poſtremo de poetis illis agit, qui non ſpectatoribus ſcribunt, ſed lectoribus: & Auguſtum ad calcar illis addendum hortatur, ejus de Virgilio & Vario judicium laudans.

QUum tot ſuſtineas & tanta negotia 1 ſolus:
2 Res Italas armis tuteris, 3 moribus ornes:
4 Legibus emendes: 5 in publica commoda pec-
Longo ſermone 6 morer tua tempora, Cæſar. (cem,
Romulus & 7 Liber pater, & cum Caſtore Pollux,
Poſt ingentia facta deorum in templa recepti,
Dum terras hominumque colunt genus, aſpera bella
Componunt, 11 agros aſſignant, oppida condunt:
Ploravere ſuis, 13 non reſpondere favorem
Speratum meritis, diram 14 qui contudit hydram,
Notáque fatali portenta labore ſubegit,
Comperit invidiam 16 ſupremo fine domari.
Urit enim fulgore ſuo, qui prægravat artes

1 Optimus princeps (cujus ſubſequitur elegans deſcriptio) ſolus ſuſtinet negotia, ſed non ſolus conſultat. 2 Imperium & dignitatem Romanam. 3 Recta diſciplina, quæ bonos mores inducit.

4 Metu pœnæ, quæ ex legibus infertur. 5 In reipubl. utilitatem delinquentem. 6 Iisdem. 7 Bacchus, qui animum curis liberat. 8 Poſt res fortiſſimè geſtas (eſt, poſt finem vitæ) in cœlos recepti. 9 Dum vivunt. 10 Dum bello finiunt. 11 Dum ſuum cuique aſſignant. 12 Queſti ſunt. 13 Favorem non eſſe meritis ſuis parem. 14 Hercules. 15 Cognovit. 16 Ipſa morte. 17 Ille homines ſua virtute accendit ad invidiam, qui armis ſe inferiores ſua excellentia quodammodo oppreſſi.

18 Mortuus idem amabitur.
19 Tibi vero viventi.
20 Tempestivos deorum honores, ante suam mortem.
21 Ponimus aras, ad quas per nomen tuum jurabuntur fumus.
22 Nullum talem, qualis es tu.
23 Justus est in hac una re æstimator.
24 Te Græcis præponendo.
25 De cæteris rebus non restè judicat: nam veteres poëtas ob solam vetustatem novis anteponit.
26 Nisi à terris abstracta, i. poëtas mortuos.
27 Quæ præterierunt.
28 Aspernatur.
29 Ita favens veterum scriptis, ut dictitet Albano, &c.

Infra se positas: 18 extinctus amabitur idem.
19 Præsenti tibi 20 maturos largimur honores,
21 Jurandasque tuum per nomen ponimus aras,
22 Nil oriturum aliàs, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus, sapiens & 23 justus in uno
Te nostris ducibus, 24 te Graiis anteferendo,
25 Cætera nequaquam simili ratione modoque
Æstimat: &, 26 nisi quæ terris semota 27 suisque
Temporibus defuncta videt, 28 fastidit & odit.
29 Sic fautor veterum, aut 30 tabulas peccare vetantes
31 Quas bis quinque viri sanxerunt, 32 fœdera regum
Vel Gabiis vel cum rigidis æquata Sabinis.
33 Pontificum libros, 34 annosa volumina vatum,
Dictitet Albano 35 Musas in monte loquutas.
36 Si, quia Græcorum sunt antiquissima quæque
Scripta, vel optima Romani pensantur eadem
Scriptores trutina: non est 37 quod multa loquamur,
Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
38 Venimus ad summum fortunæ: pingimus atque
39 Psallimus, & luctamur Achivis doctiùs 40 unctis.
Si meliora 41 dies, ut vina, poemata reddit,
Scire velim, 42 pretium chartis quotus arroget annus.
Scriptor abhinc annos centum 43 qui decidit, inter
Perfectos veteresque referri debet? an inter
44 Viles atque novos? 45 excludat jurgia finis.
46 Est vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? 47 qui deperiit minor uno mense, vel anno,
Inter quos referendus erit? veteresne poetas?
48 An quos & præsens & postera respuet ætas?
49 Iste quidem veteres inter ponetur honestè,
Qui vel mense brevi vel toto est junior anno.
50 Utor permisso, caudæque pilos ut equinæ
Paulatim vello, & demo unum, demo etiam unum:
Dum cadat 51 elusus ratione ruentis acervi,
Qui redit 52 ad fastos, & 53 virtutem æstimat annis,

decem viri confirmarunt. 32 Fœdera regum Romanorum cum Gabiis aut cum Sabinis icta, & ex æquo composita. 33 Jus pontificale de sacrificiis. 34 Antiquorum prædicta. 35 A Musarum ore fluxisse. 36 Ordo est, Si qua scripta Græcorum sunt antiquissima, sunt eriam optima, idcirco Romani scriptores, quo antiquiores erunt, eo meliores habebuntur: certè nihil restat, nisi ut denegemus ea quæ sunt naturalia, scil. quod olea non habet intra se lapillum, neque nux extra se corticem. 37 Sur multa loquamur. 38 Nos Romani venimus ad summum fortunæ, id est, perfecti sunt poetæ. 39 Cithara canimus. 40 Doctius Græcis palæstritis, qui ungi solebant. 41 Temporis processus. 42 Quot anni authoritatem acquirant carminibus. 43 Qui mortuus est. 44 Inter contemptos. 45 Responsio est, Pone finem annorum, & nulla erit contentio. 46 Est verus atque laudabilis poeta (tu dicis) qui, &c. 47 Qui defunctus est minor, id est, junior uno mense. 48 An inter novos, &c. 49 Responsio ad secundam quæstionem. 50 Utor eo (inquit Horatius) quod mihi permittis. 51 Deceptus acervali argumentatione, id est, Sorite. 52 Ad libros annales, in quibus Consulum nomina perscribebantur quorum appellatione anni notabantur. 53 Virtutem carminis.

Miraturque nihil nisi quod Libitina fecavit.
ius, & sapiens; & fortis, & alter 55 Homerus,
56 critici dicunt, leviter curare videtur
Quò promissa cadant & somnia Pythagorea.
Naevius in manibus non est, & mentibus haret
Penè recens adeò sanctum est vetus omne poema.
ubigitur quoties, 60 uter utro sit prior aufert
Pacuvius docti famam senis, Accius, 62 alti.
citur Afrani 63 toga convenisse Menandro:
tus ad exemplar Siculi 64 properare Epicharmi:
fincere Cæcilius gravitate, Terentius arte.
Hos edidit, & hos arcto stipata theatro
ctat Roma potens: habet hos numeratque poetas
nostrum tempus, 67 Livi scriptoris ab ævo.
rdum vulgus 68 rectum videt, 69 est ubi peccat.
ueres ita miratur laudatque poetas,
nihil anteferat, nihil illis comparet; errat.
quadam 70 nimis antiquè, si pleraque durè
ere credit eos, 71 ignavè multa, fatetur:
sapit & 72 mecum facit, & Jove judicat 73 æquo.
Non equidem insector, delendáque carmina Livi
e reor, memini quæ plagosum mihi parvo
Orbilium dictare: sed 76 emendata videri,
chráque, & 77 exactis minimum distantia, miror
Inter quæ verbum emicuit si fortè decorum, &
rsus paulò 79 concinnior unus & alter,
iustè totum 80 ducit 81 venditque poema:
Indignor quicquam reprehendi, non quia 83 crassè
mpositum 84 illepidève putetur, sed quia nuper.
Nec veniam antiquis, sed honorem & præmia posci.
Rectè necne crocum floresque perambulet Attæ
bula si dubitem, clament periisse pudorem
cti penè patres: ea quum reprehendere coner
æ gravis 78 Æsopus, quæ doctus Roscius 88 egit:
el quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, 89 ducunt:
el quia turpe putant 90 parere minoribus, & quæ
Imberbes didicere, 92 senes perdenda fateri.

54 Nihil laudat nisi quod mortuum est, & mortuos poetas. De Libitina, vide Ode 30. lib. 3.
55 Ennius animam Homeri in se immigrasse dicebat.
56 Grammatici scriptorum censores.
57 Ita negligenter scripsit, ut videatur parvi facere, quid de se promiserit vel somniarit.
58 Naevius, poeta Campanus, Ennio senior, non manibus teritur.
59 Quasi recens fit.
60 Uter, utri præfert.
61 Pacuvius octogenarius, existimatur ab omnibus doctus.
62 Elati poetæ.
63 Togata Comœdia

mi Menandro similis. 64 Dicitur appropinquare laudi Epicharmi Poetæ Siculi. 65 Dicitur alios Comicos vincere. 66 Hoc Roma edidit in scholis. 67 Ab Livii Andronici poetæ antiquissimi. 68 Recte judicat. 69 Alicubi peccat. Odiosè. 71 Si fatetur eosdem multa oscitanter dicere. 72 Meum sentit & judicat. 73 Jove approbante. 74 Non velut invidus detrabo. 75 Orbilium nostrum meum, plagas suis discipulis infligere gaudentem. 76 Non delenda. Perfectis & summo artificio elaboratis. 78 Inter quæ carmina. 79 Elegantior. Producit, ostentat. 81 Laudat quasi venderet. 82 Indigne sero. 83 Rustice, ab Minerva. 84 Sine lepore. 85 Et indignor non veniam erratorum suorum aut dari, sed, &c. 86 Si dubitarem, utrum rectè & merito fabulæ Attæ poetæ arrogent, recitatur in scena croco & floribus conspersa. 87 Æsopus tragœdiarum actor. Recitavit in scena. 89 Existimant. 90 Concedere nobis, quos se inferiores esse sciunt. 91 Adolescentes vel pueri. 92 In senectute, ea esse abjicienda pudet fateri.

93 Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, & illud
94 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
Ingeniis non ille favet plauditque 95 sepultis,
96 Nostra sed impugnat, nos nostraque 97 lividus odit.
Quòd si tam Græcis novitas invisa fuisset
Quam nobis, quid nunc esset vetus? aut quid haberet,
Quod legeret 98 terretque viritim publicus usus?
Ut primum positis 99 nugari Græcia bellis
Cœpit; & in vitium fortuna labier'1 æqua,
Nunc athletarum 2 studiis, nunc arsit equorum:
Marmoris aut eboris 3 fabros aut æris amavit.
4 Suspendit picta vultum mentemque tabella.
5 Nunc tibicinibus, nunc est gavisa tragœdis
6 Sub nutrice puella velut, si luderet infans:
Quod cupidè petiit, maturè plena reliquit. (das?
Quid placet 8 aut odio est, 9 quod non mutabile cre-
10 Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi.
Romæ dulce diu fuit & 11 solenne 12 reclusa
Mane domo vigilare, clienti 13 promere jura:
14 Cautus nominibus certis 15 expendere nummos,
16 Majores audire, minori dicere, per quæ
17 Crescere res posset minuit 18 damnosa libido.
19 Mutavit mentem populus levis, 20 & calet uno
Scribendi studio: pueri patresque severi
21 Fronde comas vincti cœnant, & carmina dictant.
Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
Invenior 22 Parthis mendacior: & prius orto
23 Sole, vigil calamum & chartas & scrinia posco.
24 Navem agere ignarus navis timet: 25 abrotanũ ægro
Non audet 26 nisi qui didicit, dare: quod medicorum est
Promittunt medici: tractant 27 fabrilia fabri:
28 Scribimus indocti doctique poemata passim.
29 Hic error tamen & levis hæc insania quantas
30 Virtutes habeat, 31 sic collige, Vatis avarus
32 Non temerè est animus, versus amat, hoc studet unum
Detrimenta, fugas servorum, incendia 33 ridet:
Non fraudem socio pueróve 34 incogitat ullam
Pupillo: 35 vivit siliquis & pane secundo:

91 Quod Salii Martis sacerdotes à Numa Pompilio instituti saliendo canebant.
94 Quod nesciit, æque ac ego.
95 Mortuis.
96 Scripta mororum poetarum.
97 Nobis invidus.
98 Quod dum singuli viri legunt, assiduo usu tererentur.
99 Levibus artibus operam dare.
1 Fortuna secunda.
2 Studiis gymnicis.
3 Artifices.
4 Attentissimè fixit vultum, & cogitationem in picturæ artificio.
5 Tibia cæmentibus, id est, Cornœdiis.
6 Veluti (inquit) si puella infans sub nutrice luderet.

7 Celeriter satiata. 8 Aut displicet. 9 Nam jucundum nihil est, nisi quod reficit varietas. 10 Ex pace igitur & rebus secundis nata est hæc in Græcis artium varietas. 11 Usitatum. 12 Aperta. 13 Respondere jus. 14 Nummos per Syngraphum viris bonis & fidis creditos. 15 Exponere, locare. 16 Majorum consilia sequi, & minorum consilium dare. 17 Augeri potest res familiaris. 18 Execrabilis avaritia, qua nihil in repub. damnosius. 19 Mutavit priorem illam vitæ consuetudinem. 20 Et sic gratæ poeticæ studio. 21 Hedera vinctas comas habentes, per Synech. 22 Tum Parthi pugnabant maximè, quum fugam simularent maximè, vide Ode 19. lib. 1. 23 Antequam ortum. 24 Navim gubernare. 25 Herbam valdè amaram. 26 Nisi qui didicit artem medicandi. 27 Fabrilia opera. 28 Alias artes nemo exercet, nisi qui eas habet cognitas. At nos scribimus, &c. 29 Hoc immoderatum scribendorum versuum studium. 30 Quantas utilitates. 31 Sic ratiocinare. 32 Non cito. 33 Incendia parvi facit. 34 Machinatur. 35 Vivit parcè, leguminis edendo & panis secundarium. Angl. [Houibo'd bread.]

Militia

litiæ quanquam piger & 36 malus, utilis urbi :
Si das hoc, 38 parvis quoque rebus magna juvari.
tenerum pueri balbumque Poeta 39 figurat :
Torquet ab obſcœnis jam nunc ſermonibus aurem,
ox etiam pectus 41 præceptis format amicis,
Aſperitatis & invidiæ corrector & iræ.
Rectè facta refert : 44 orientia tempora 45 notis
ſtruit exemplis : in opem ſolatur & ægrum.
ſtis cum pueris 46 ignara puella mariti
iſceret unde 47 preces, 48 vatem ni Muſa dediſſet ?
ſcit opem 49 chorus, & 50 præſentia numina ſentit :
Cœleſtes implorat aquas docta prece 52 blandus.
vertit morbos, metuenda pericula pellit :
petrat & pacem, & 53 locupletem frugibus annum.
rmine dii ſuperi placentur, Carmine 54 manes.
gricolæ priſci, 55 fortes parvóque beati,
Condita poſt frumenta, 57 levantes tempore feſto
Corpus, & ipſum animum 58 ſpe finis dura ferentem
um ſociis operam, & pueris, & conjuge fida,
ellurem 59 porco 60 Sylvanum lacte piabant,
oribus & vino 61 Genium memorem brevis ævi.
Feſcennina per hunc inventa licentia morem
rſibus alternis opprobria ruſtica fudit.
Libertáſque recurrentes accepta per annos
Luſit amabiliter : donec jam ſævus apertam
In rabiem verti cœpit jocus, & per honeſtas
Ire domos impunè minax. 67 doluere cruento
ente laceſſiti : fuit 68 intactis quoque cura
nditione 69 ſuper communi. quinetiam lex
Pœnaq; lata, 71 malo quæ nolet carmine quenquam
eſcribi, 72 vertère modum, formidine fuſtis,
Ad bene dicendum delectandumque redacti.
Gracia capta ferum victorem cepit & artes
ulit 75 agreſti Latio. 76 ſic horridus ille

35 Imbellis & meticuloſus.
37 Si concedis hoc.
38 A poetica vel Grammatica profeſſione rempub. adjuvari.
39 Poeta conformat vocem & pronuntiationem pueri.
40 Detorquet.
41 Documentis utilibus, honeſtis & jucundis.
42 Servitium.
43 Rectè facta majorum commemorat.
44 Homines qui hodie vivunt, & qui poſt naſcentur.
45 Exemplis præceptis.
46 Innupta.
47 Unde diſceret carmina ſeculatia, quæ apud

iquos ludis ſecularibus virgines & pueri diis immortalibus canebant. 48 Poetam. Chorus puerorum & virginum. 50 Sentit auxiliantes & faventes deos. 51 Pluvias. Blandè ſupplicans. 53 Annum frugibus abundantem. 54 Ne noceant. 55 Agricolæ n buſti & paucis contenti. 56 Poſt meſſem. 57 Corpus relevantes. 58 Spes in ipſius laboris. 59 Sue, quæ Telluri immolabatur propter ejus fœcunditatem. Paſtorem deum lacte placabant. 61 Genium naturæ deum, qui facit homines vivacitatis eſſe memores. 62 Per hunc morem & conſuetudinem veterum agricolarum. Feſcennini verſus (in quibus jocoſa convitia cum magna licentia exprimebantur) habebant locum in quotliber. Ab oppido Feſcennino nomen ſumpſerunt. Anniverſaris libertas. 64 Jocata eſt facere ſine verborum contumelia. 65 In eram maledicentiam. 66 Probos viros publicè & nominatim carpens. 67 Qui vitiis lacerabantur, ægre tulerunt illam maledicendi licentiam. 68 Ii quos maledicentia non attigerat, communi periculo proſpiciebant. 69 De conditione communi. 70 Et pœna conſtituta eſt. 71 Maledico carmine. 72 Muraverunt rationem maledicendi meru fuſtuarii. 73 Non ad maledicendum. 74 Gracia à Romanis bello victa cepit victiſſim (id eſt, delectavit ſuis artibus) ipſos victores Romanos, nondum humanioribus literis expolitos. 75 Italiæ incultæ. 76 Hoc modo, paulatim evaſit horridus ille poeticus impolitus, qui Saturno regnante, floruerat.

Deſluxit

Defluxit numerus Saturnius : 77 & grave virus
78 Munditiæ pepulere. 79 ſed in longum tamen ævum
Manſerunt, hodieque manent veſtigia 80 ruris.
81 Serus enim Græcis admovit 82 acumina chartis ;
Et poſt Punica bella 83 quietus, quærere cœpit
84 Quid Sophocles & Theſphis & Æſchylus utile ferrent.
Tentavit quoque rem 85 ſi dignè vertere poſſet :
Et placuit ſibi, natura 86 ſublimis & acer.
Nam 87 ſpirat tragicum ſatis, 88 & feliciter audet ;
89 Sed turpem putat in ſcriptis metuitque lituram.
90 Creditur, ex medio quia res arceſſit, habere
91 Sudoris minimum, ſed habet comœdia tanto
Plus oneris, quanto veniæ minus. aſpice, Plautus
92 Quo pacto partes tutetur amantis 93 ephebi ;
Ut patris 94 attenti ; lenonis ut inſidioſi :
95 Quantus ſit Dorſenus edacibus in paraſitis :
96 Quàm non adſtricto percurrat pulpita 97 ſocco.
98 Geſtit enim nummum in loculos dimittere, 99 poſt
1 Securus cadat, an recto ſtet fabula 2 talo.
3 Quem tulit 4 ad ſcenam ventoſo gloria 5 curru,
6 Exanimat lentus ſpectator, 7 ſedulus inflat.
Sic leve, ſic parvum eſt, animum quod laudis 8 avarum
9 Subruit aut reficit. 10 valeat res ludicra, ſi me,
11 Palma negata 12 macrum, donata reducit 13 opimum.
Sæpe etiam audacem fugat hoc 14 terretque poetam,
Quod numero plures, virtute & honore 15 minores,
Indocti ſtolidique, & 16 depugnare parati,
17 Si diſcordet eques, 18 media inter carmina poſcunt
Aut urſum aut pugiles : his nam plebecula gaudet.
19 Verùm equitis quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis 20 ad incertos oculos & gaudia vana.
Quatuor aut plures 21 aulæa 22 premuntur in horas,
23 Dum fugiunt equitum turmæ, peditumque catervæ.

77 Barbaram orationem, quæ tanquam virus aures ſpectantis enecaret. 78 Nitor & elegantia Græcarum auriarum expulerunt, &c. 79 Ad bellum uſque Punicum, ferè tertium. 80 Ruſticitatis in Romanis Poeticis. 81 Romanus ſerò ſtudium contulit ad ſcripta Græcorum. 82 Ingenii cui vim. 83 Pace potiens. 84 Græci poetæ Tragici. 85 An apte transferre poſſet Græca in Latinum ſermonem. 86 Magno animo præditus. 87 Spiritus habet tragicos.

88 Quod incipit, perficit. 89 Sed erubeſcit ſua ſcripta emendare. 90 Comœdia creditur non eſſe laborioſa, quia arceſſit, id eſt, ſumit materiam è medio, id eſt, è vita communi. 91 Minimum laboris. 92 Quam accuratè. 93 Juvenis amatoris. 94 Patris avari. 95 Quantum ſtudium Dorſenus (Poeta comicus) in deſcribendis paraſitis poſuerit. 96 Quam incurius & negligens in aliis perſonis exhibendis. 97 Quam laxo ſocco fabulam peragat. Soccus convenit Comœdiæ, ut Tragœdiæ cothurnus. 98 Gaudet lucrum facere. 99 Poſt primam actionem. 1 Parum ſollicitus utrum fabula intercidat & exploratur, an iterum exhibita placeat & probetur. 2 Pede. 3 Poeta laudis ſtudio adductus quem gloria tulit, &c. 4 Ad ſcribendas fabulas. 5 In curru vano. 6 Contriſtat ſpectator languidus, ſomno animum deſpondens. 7 Quem Spectator diligens gaudio inſtat, id eſt, ſuperbire facit. 8 Laudis cupidum. 9 Subvertit aut erigit. 10 Pereat res ſcenica, & nihil mihi cum ea ſit. 11 Victoria. 12 Triſtem. 13 Lævum. 14 A ſcribendi ſtudio deterret. 15 Nempe plebis. 16 Armis certare. 17 Si equites aliud quam plebeii velint. 18 In mediis fabulis. 19 Non ſolum vulgus, ve um etiam, &c. 20 Ad ſi certas & varias res oculis perceptas. 21 Aulæis integebantur Theatra ad aſcendum ſolem. 22 Complicantur. 23 Dum fugiunt hoſtium ſimulatur.

Mox trahitur manibus regum fortuna 25 retortis,
Effeda festinant, 27 pilenta, 28 pertorrita naves:
Captivum portatur 29 ebur, 30 captiva Corinthus.
Foret in terris, rideret 31 Democritus, 32 seu
Diversum confusa genus panthera camelo,
Sive elephas albus vulgi converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis,
Ut sibi prabentem 33 mimo spectacula plura.
Scriptores autem narrare putaret 35 asello
Fabellam surdo. nam 36 quæ pervincere voces
Valuere sonum, referunt quem nostra theatra?
Garganum mugire putes nemus, aut 38 mare Tuscũ,
Tanto cum strepitu ludi spectantur, 39 & artes
Divitiæque peregrinæ quibus 40 oblitus actor
Cum stetit in scena, 41 concurrit dextera lævæ.
Dixit adhuc aliquid? Nil sanè. 42 Quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata 44 veneno.
Ne nè fortè putes me, 45 quæ facere ipse recusem,
Cum rectè tractent alii, laudare 46 malignè:
Ille 47 per extentum funem mihi posse videtur
Ire poëta, 48 meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, 50 mulcet, falsis terroribus implet,
Ut 51 magus: 52 & modò me Thebis, modò ponit Athe-
Verùm age, & 53 his, qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam redde brevem: 56 si munus Apolline dignum
Vis complere libris, 57 & vatibus addere calcar,
Ut studio majore petant 58 Helicona virentem:
Multa quidem nobis facimus mala sæpè Poeta,
(59 Ut vineta egomet cædam mea) quum tibi librum
Solicito damus, aut fesso: 61 quum lædimur, unum
Si quis amicorum esse avsus reprehendere versum:
Quum loca jam recitata revolvimus 62 irrevocati:
Quum lamentamur, non apparere labores
Nostros 64 & tenui deducta poëmata filo;

24 Mox in triumpho ducuntur reges olim fortunati & potentes.
25 Manibus à tergo revinctis.
26 Vehicula Gallica.
27 Matronarum.
28 Vehicula famularum captivarum, quæ omnia ad spectaculum adducebantur in Theatrum.
29 Imagines eburneæ.
30 Simulachrum urbis Corinthi, quam L. Mummius cepit ac demolitus est.
31 Philosophus Abderites, qui omnium hominum studia tanquam vana ridebat.
32 Sive camelopardalis, ex

melo & panthera concretus, &c. 33 Plura quam histrio. 34 Poetas. 35 Stolidæ multitudini. 36 Quis histrio tam vocalis populi clamorem superare posit, propter quem Echo? 37 Mortem Apuliæ. 38 Mare Tyrrhenum. 39 Habitus actoris artificiosus & exoticus. 40 Quibus actor indutus, seu potius commaculatus, &c. 41 Plausus à populo datur propter elegantem actoris vestitum, non propter orationem quæ nihil adhuc dixerat. 42 Quid placeat spectatoribus? 43 Vestis violacei coloris. 44 Colore. Tarenti autem optima purpura tincta fuit. 45 Comœdias scribere. 46 Parte laudare. 47 Videtur rem difficilem aggredi, ut funambulus. 48 Qui animum meum sine causa perturbat. 49 Ad iram impellit. 50 Delectat. 51 Prastigiator, qui arte magica portenta facit. 52 Usque adeo aptè res gestas describit, ut qui audiunt, interesse videantur in iis locis ubi gestæ sunt. 53 Variis egregiis. 54 Quam audiri & spectari. 55 Redde aliquantum curæ ut sint magis solidi, non adeo negligentes. 56 Si Bibliothecam Apollini à te consecratam & ædificatam, &c. 57 Et poetas excitare. 58 Montem Bœotiæ Apollini & Musis sacrum. 59 Ut meipsum omnium primum reprehendam. 60 De rebus bene agendis. 61 Quum lædimur. 62 Non revocati ab eo qui audit. 63 Quum querimur non intelligi quantum laboraverimus. 64 Subtili artificio elaborata.

Quum

Quum ſperamus eò rem venturam, 65 ut ſimulatque
Carmina reſcieris non fingere 66 commodus ultro
67 Accerſas, & egere vetes, & ſcribere cogas.
Sed tamen eſt operæ pretium cognoſcere, quales
68 Ædituos habeat belli ſpectata domique
69 Virtus indigno non comittenda poetæ.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
70 Chœrilus, 71 incultis qui verſibus & 72 malè natis
Rettulit acceptos, 74 regale numiſma, Philippos.
Sed veluti 74 tractata notam labemque 75 remittunt
Atramenta, 76 ferè ſcriptores carmine fœdo
Splendida facta 77 linunt 78 idem Rex ille, poema
Qui tam ridiculum, 79 tam carè prodigus emit:
Edicto vetuit, nequis ſe præter Apellem,
Pingeret, 80 aut alius Lyſippo 81 duceret æra
Fortis Alexandri vultum 82 ſimulantia. quot ſi
83 Judicium ſubtile 84 vivendis artibus illud
85 Ad libros & ad hæc Muſarum dona vocares,
Bœotum in craſſo jurares aëre 86 natum.
87 At neque dedecorat tua de ſe judicia, atque
Munera, quæ multa dantis cum laude 88 tulerunt
89 Dilecti tibi Virgilius Variúſque Poetæ:
Nec magis expreſſi vultus per ahenea ſigna,
Quàm per vatis opus mores animique virorum
Clarorum apparent, 90 nec ſermones ego malle n
91 Repentes per humum, quàm res componere 92 geſtas:
Terrarumque ſitus, & flumina dicere & arces
93 Montibus impoſitas, & barbara regna, tuiſque
Auſpiciis totum 94 confecta duella per orbem.
95 Clauſtraque cuſtodem pacis cohibentia Janum,
Et formidatam 96 Parthis te principe Romam:
97 Si, quantum cuperem, poſſem quoq; ſed neq; parum
Carmen majeſtas recipit tua, nec meus audet
98 Rem tentare pudor, quum vires ferre 99 recuſent.
1 Sedulitas autem, ſtultè quem diligit, 2 urget:
3 Præcipuè quum ſe numeris commendat & arte.
Diſcit enim citius, meminitque libentius illud
Quod quis deridet, quàm quod probat & veneratur.

65 Statim ut audieris nos verſus ſcribere.
65 Liberalis.
67 Nos.
68 Quales poetas.
Meraph. ducta ab Ædituis ſacrarum ædium cuſtodibus.
69 Virtus tua ô Auguſte.
70 Poeta ineptiſſimus.
71 Ordo eſt. Qui Philippos (regale numiſma) retulit acceptos verſibus incultis & malè natis, i. qui gloriatus eſt ſe ab Alexandro Philippos beneficio ſuorum verſuum abſtuliſſe.
72 Verſibus malè compoſitis invita Minerva.
73 Numos imagine Philippi regis ſignatos.
74 Atramenta manibus contrectata.
75 Reddant.
76 Sic ferè Scriptores, &c.
77 Denigrant.
78 Alexander.
79 Tam caro pretio.
80 Aut a ius quam Lyſippus infignis ſtatuarius.
81 Formaret.
82 Expriment in vultum.
83 Illud judicium Alexandri.
84 In pictura & ſculptura.
85 Adverſus & poeticam transferre perſpicienda.
86 Jurares Alexandrum pinguem eſſe, & hebetem, quales ſunt in Bœotia nati.
87 Ordo eſt. At dilecti tibi Virgilius Variuſque Poetæ non dedecorant tua de ſe judicia.
89 Acceperunt.
90 Nec Satyras.
91 Orationi ſolutæ ſimiles.
92 Tua virtute geſtas.
93 Arces in montibus extructas.
94 Bella finita.
95 Portas Jani clauſas, quod pacis tempore tantum fiebat.
96 Vide Ode 15. lib. 4.
97 Si voluntati facultas reſponderet.
98 Rem experiri.
99 Non poſſint.
1 Ordo eſt, Sedulitas cum urget quem ſtultè diligit, id eſt, qui ſtulta ſedulitate officium ſuum alicui obtrudit, moleſtus eſt ei potius quàm gratus.
2 Moleſtia afficit.
3 Quum Poeta laudabili ſe numeris artificioſis (id eſt, verſibus) commendat.

Nil moror officium. 5 quod me gravat: 6 ac neq; ficto
Te pejus vultu 7 proponi cereus usquam,
Nec pravè factis decorari versibus opto:
Ne rubeam pingui conatus munere: & unà
Cum scriptore meo capsa 10 porrectus operta,
Deferar 11 in vicum vendentem thus & odores,
Et piper, & quicquid chartis 12 amicitur ineptis.

4 Nihil fricio.
5 Quod mihi sit onori potius quam honori.
6 Quemadmodum nolim i-

quem mei ex cera fingi ut deformior sit imago quam vera figura: sic neque ab malo Poeta laudari velim. 7 Proponam in publico. 8 Ne pudore afficiar crassi scriptoris carmine. 9 In eodem enim libro est scriptoris nomen & ejus qui describitur, ut in Virgilio Æneas, in Homero Ulysses. 10 Extentus, quasi cadaver in cista. 11 In vicum ubi ex chartis inutilibus fiunt aromatum involucra. 12 Involvitur.

AD JULIUM FLORUM. Epist. II.

Excusat se Julio Floro querenti, quòd nec Epistolam ullam; nec ea, quæ promiserat, carmina misisset. Ac primùm se pigrum fatetur esse, atque id ille prædixisse, ideoque se vitioso servo comparat, cujus emptor sit Florus à venditore de vitio præmonitus. Deinde se quod de Luculli milite narrat, imitari velle dicit: ac quum paupertate ad versus faciendos impulsus fuerit, nunc eos facultates consequutum, quæ satis esse possint, malle somno id temporis dare, quod alioqui scribendis versibus daturus esset. Affert & alios rationes cur non scribat: quarum una convenit cum his Nasonis verbis: [Carmina secessum scribentis & otia quærunt.] Deinde quamvis poetæ vulgò mutatis laudibus se ornent, multa componi ab illis, quæ meritò risu excipiantur. Contrà verò, ad scribendum legitimum poema, plurima requiri: rem magni laboris esse, & quæ animum etiam torqueat: at sibi non tanti esse, sapientem scriptorem haberi. Sibi igitur, quum jam provectæ ætatis sit, ad alios numeros animum esse appellendum: nimirum ad numeros & artem vitæ benè instituendæ. Atque adeò se jam in eo totum esse, ut fruendo modicis opibus, quæ adsunt, discat majores non concupiscere. Verùm ad benè beatéque vivendum (quod vocat rectè vivere) non satis esse carere avaritia, sed cæteras etiam omnia vitia extirpari debere.

Flore, bono claroque fidelis amice 1 Neroni,
Siquis fortè velit 2 puerum tibi vendere 3 natum
Tiburе vel Gabiis: 4 & tecum sic agat, 5 Hic &
Candidus & talos à vertice pulcher ad imos.
Et erit quæ tuus 6 nummorum millibus octo:
7 Verna ministeriis ad nutus aptus heriles:

1 Tiberio Claudio Neroni qui successit Augusto.
2 Servum.
3 Extorum, tibi

nigolrum. 4 Et tecum sic loquatur. 5 Hic servus candidus est. (inquit venditor) cujus sunt omnia verba usque ad versum 17. hujus Epistolæ. 6 Soluto pretio.
7 Servus ex ancilla mea natus,

8 Literulis Græcis imbutus, idoneus arti
Cuilibet 9 argilla quidvis imitaberis uda:
Quinetiam canet 10 indoctum, sed dulce 11 bibenti.
Multa fidem promissa 12 levant, ubi plenius æquo
Laudat venales, 13 qui vult extrudere, merces:
14 Res urget me nulla: 15 meo sum pauper in ære.
16 Nemo hoc mangonum faceret tibi 17 non temerè à me
Quivis ferret idem. semel hic 18 cessavit: & (ut fit
19 In scalis latuit metuens pendentis habenæ.
20 Des nummos, 21 excepta nihil te si fuga lædat.
22 Ille ferat pretium, 23 pœna securus, opinor.
24 Prudens emisti vitiosum. dicta tibi est 25 lex.
26 Insequeris tamen hunc, 27 & lite moraris iniqua.
Dixi me 28 pigrum proficiscenti tibi, dixi
29 Talibus officiis prope mancum: ne mea 30 sævus
Jurgares ad te quòd epistola nulla veniret.
31 Quid tum profeci? 32 mecum facientia jura
Si tamen attentas? quæreris 33 super hoc etiam quòd
Expectata tibi non mittam carmina 34 mendax.
35 Luculli miles 36 collecta viatica multa
Ærumnis, lassus dum noctu stertit, 37 ad assem
Perdiderat: post hoc 38 vehemens lupus, & sibi & 39 ho
Iratus pariter, jejunis dentibus acer, (fa
40 Prædidium regale 41 loco dejecit (ut aiunt)
Summè munito, & multarum divite rerum.
Clarus ob id factum donis ornatur 42 honestis:
Accipit & bis dona 43 super sestertia nummûm.
Fortè 44 sub hoc tempus castellum evertere 45 prætor
Nescio quod cupiens, hortari cœpit 46 eundem
Verbis, quæ timido quoque possent addere 47 mentem
48 I bone quò virtus tua te vocat: I 49 pede fausto,
Grandia 50 laturus meritorum præmia, quid stas?
Post hæc ille 51 catus, quantumvis rusticus, ibit,

$ Eruditione imbutus. Nam veræ liberaliter instituebantur, ut dominis essent utiliores. 9 In molli ingenio hujus pueri quidvis exprimes, sicuti ex argilla quidvis simules. 10 Quiddam indoctum, sine artificio: quale rustici canere solent. 11 Dulce convivanti. 12 Minuunt fidem: Nam probæ merx facilem emptorem reperit. 13 Qui vult quamprimum merces vendere. 14 Nulla necessitas me premit. 15 Nihil cuiquam debeo. 16 Nemo ex iis qui servos vendunt, tibi vitia eorum patefaceret, ut ego tibi. 17 Non facile quivis à me idem obtineret. 18 Semel fuit ad mandata faciendi tardior. 19 Ordo est, Hic puer latuit, metuens habenæ pendentis in scalis: id est, metuens verberari, loris vinciendus quæ pendebant in scalis. 20 Eme & pretium solve. 21 Si fuga servi quam ego excepi & expressi te nihil offendat. 22 Ille magno (inquit Horatius) accipere potest ab emptore nummos. 23 Non metuens de pœna emptori præstanda per legem redhibitoriam. 24 Scisti ô Flore, quod mancipium emisti me vitiosum, ita tamen vitium meum tibi prædixerim. 25 Conditio venditionis. 26 Me quasi venditorem persequeris. 27 Iniquo litigas meco qui asi cum mangone. 28 Cessatorem esse. 29 Ad scribendum esse ineptum, ut is qui manibus carer. 30 Iratus. 31 Vitium meum prædicendo. 32 Si jura me adjuvant. 33 Labefactari conaris. 34 Quereris de hoc præterea. 34 In eo mendax. 35 Qui bellum gessit cum Mithridate, rege Ponti. 36 Viatica paulatim parta. Viaticum dicitur, quicquid iter agendi causa necessarium est, sive cibus sit, sive pecunia ad victum expendenda. 37 Ita, ut vix quicquam restiterit. 38 Acer inimicus. 39 Hosti Mithridatico. 40 Præsidium Mithridatis. 41 Loco valdè munito, multisque rebus referto depulit. 42 Donis honorificis. 43 Præter hæc dona accepit 20 millia sestertium, nummum. 44 Paulo post. 45 Imperator Lucullus. 46 Eundem Luculli militem. 47 Animos. 48 Verba sunt Imperatoris militem hortantis, 49 Bono auspicio. 50 Accepturus præmia. 51 Prudens.

tò quò vis, 52 qui zonam perdidit: inquit.
æ nutriri mihi contigit: atque doceri.
iratus Graiis quantum nocuisset Achilles.
ecere bonæ paulò plus artis Athenæ:
licet ut possem curvo dignoscere 54 rectum,
Atque inter sylvas Academi quærere verum.
Dura sed amovere loco me tempora grato:
illisque rudem belli 57 tulit æstus in arma,
iris Augusti non responsura 58 lacertis.
de 59 simul primùm me dimisere 60 Philippi
Decisis humilem pennis, 62 inopemque paterni
Et laris & fundi: paupertas impulit 64 audax
versus facerem, sed, 65 quod non desit, habentem
Quæ poterunt unquam nigræ expurgare 67 cicutæ,
melius dormire putem, quàm scribere versus?
Singula de nobis anni 69 prædantur euntes:
puere jocos, Venerem, convivia, ludum:
Tendunt extorquere poemata, quid faciam vis?
Denique non omnes eadem mirantur amantque.
Carmine tu gaudes, hic delectatur Iambis:
73 Bioneis sermonibus, & 74 sale nigro:
es mihi convivæ prope dissentire videntur,
scentes vario multum diversa 75 palato. (alter:
id dem?* quid non dem? 76 renuis tu quod jubet
od petis, id sanè est invisum acidumque duobus.
Præter cætera, me Romana poemata censes
ribere posse, inter tot curas, totque labores?
e 78 sponsum vocat, hic 79 auditum scripta, relictis
anibus officiis. 80 cubat hic in colle Quirini,
e 81 extremo in Aventino: visendus uterque.
tervalla vides 82 humanè commoda. verum
Pura sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstet.
Festinat calidus 85 nudis gerulisque 86 redemptor:

51 Qui perdidit viaticum, quod in zona militi portare solebant.
53 Id est, Iliadem Homeri didici.
54 Bonum à pravo.
55 Inter obscuros Philosophos Academicos, sic dictos ab Academo Athenienſi, qui Athenis construxerat porticum quæ postea Academia nominata est.
56 Bella civilia inter Brutum & Octavium me Athenis expulerunt.
57 Motus civilis me abstulit ad partes Brutinas, quæ fortitudini multum

ssi non erant pares. 58 Viribus. 59 Quam primum, statim ut. 60 Philippi in Thracia à Philippo condita. 61 Dignitate amissâ & opibus. 62 Inopem proscriptionem, quod secutus esset partes Bruti. 63 Totius patrimonii. 64 Paupertas laboris Magistra, quid non audet experiri? 65 Habentem quod sufficiat. Insanus, merito dicat. si non putem dormire melius esse quam versus scribere. Medicinæ vehementissimæ, ut Helleborus, quem hic à Poeta intelligi adducor ut putem, quoniam cicuta ab Avicenna hellebori nigri nomine appellatur. 68 Singula ad voluptatem pertinent. Secunda est excusatio cur non scribat. 69 Rapiunt. Contendunt & conantur extorquere fingendi carminis propensionem. 71 Tertia excusatio cur non scribat. 72 Carmine heroico. 73 Lividis jocis. 74 Satyrâ: Bion Borysthenites cognominatus, adeo mordax fuit in Poetas, ut ne Homero quidem parceret. 75 Salibus amaris, quales sunt veteres Comœdiæ. 76 Gustu. 77 Horatius tanquam ipsos convivas loquitur. 78 Insuper. Alia causa cur non scribat. 79 Ad responsum pro se. 80 Fuit Horatius ex Criticis unus. 81 Ægrotat. 82 In extrema parte montis Aventini. 83 Humano more commoda, id est, incommoda. Ut sunt humana omnia in quibus plus est sellis quam mellis. 84 Est objectio. Aliquis enim dixerit quod Romæ plateæ sint puræ, in quibus nihil est quod impediat gressus deambulantem. 84 Respondet non ita esse. Nam calidus redemptor, &c. 85 Sarcinis, & gerulis, id est, bajulis, vel portatoribus. 86 Operum conductor.

87 Torquet

87 Torquendo attollit lapidem.
88 Trabem.
89 Funera cum plaustris onerariis concurrentia contendunt, quando hac funus procedit, illa plaustra
90 Est Ironia.
91 Solitudinem.
92 In Bacchi tutela omnes Poetæ sunt constituti.
93 Quiete & solitudine.
94 Vis Lyrica scribere?
95 Vestigia angusta, quæ difficile est persequi.
96 Ille qui sibi elegit Athenas vacuas, id est, urbem quia iisdem.
97 Est genium contraxit ex

87 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina 88 Tristia robustis 89 luctantur funera plaustris: (
Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus.
90 I nunc & versus tecum meditare canoros.
Scriptorum chorus omnis amat 91 nemus, & fugit urbe
Rite cliens 92 Bacchi, 93 somno gaudentis & umbræ
Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
94 Vis canere, & 95 contracta sequi vestigia vatum?
96 Ingenium sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
Et studiis annos septem dedit, 97 insenuitque
Libris & curis, 98 statua taciturnius exit
Plerunque, & risu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in mediis, & tempestatibus urbis,
Verba lyræ motura sonum connectere 99 dignor?
1 Frater erat Romæ 2 consulti rhetor: ut alter
Alterius sermone meros audiret honores:
3 Gracchus ut hic illi foret, huic ut 4 Mutius ille,
5 Qui minus argutos vexat furor iste poetas?
6 Carmina compono, hic elegos: mirabile visu
7 Cælatumque novem Musis opus. 8 aspice primùm,
9 Quanto cum fastu, quanto molimine circum.
Spectemus vacuam Romanis vatibus 10 ædem.
Mox etiam (11 si fortè vacas) sequere, & procul 12 n
Quid ferat, & 13 quare sibi nectat uterque coronam.
Cædimur, & totidem plagis consumimus hostem,
Lento 14 Samnites ad lumina prima duello.
15 Discedo Alcæus puncto illius: ille meo quis?
Quis 16 nisi Callimachus? si plus adposcere visus,
17 Fit Mimnermus. & 18 optivo cognomine 19 crescit
20 Multa fero ut placem genus 21 irritabile vatum,
Quum scribo, & supplex populi 22 suffragia capto.
23 Idem finitis studiis, 24 & mente receptâ,
25 Obturem patulas impunè 26 legentibus aures.
Rideatur mala qui componunt carmina: verùm

librorum lectione. 98 Studium immoderatum homines efficit aliquando hebetes ridiculos, præsertim ubi ad viram politicam accedunt. 99 Dignum arbitror cui fiere verba sonum lyræ motura, id est, carmina lyrica? 1 Duo erant fratres Romæ suarum inter se laudum præcones, jurisconsultus alter, alter Orator. 2 Jurisconsulti frater. 3 Tantus Orator, quantus fuit Gracchus Corneliæ filius. 4 Q. Mucius Scævola optimus jurisconsultus. 5 Quomodo sunt Poetæ minus insani quorum invicem laudant. 6 Carmina lyrica. 7 Poema artificiosissimum, à novem Musis elaboratum. 8 Primum hoc vide. 9 Quanto cum apparatu vos poetæ circumsedemus. Tmesis est. 10 Templum Apollinis cui Bibliotheca fuit adjuncta ab Augusto extructa. 11 Si nihil habes, quod agas. 12 Audi è loco longinquo. 13 Quare duo Poetæ se dignos judicent corona poetica, id est, laude. 14 Tanquam Samnites qui adversus Romanos pugnaverunt usque ad nocturnas lucernas, id est, vesperi. 15 Ego, inquit Horatius, illius suffragio discedo par Alcæo, quia Lyricus fuit. 16 Voco illum Callimachum, qui in Elegis floruit. 17 Appellatur à me Mimnermus. 18 Nomine quod ipse optaverit. 19 Fit major, ornatior. 20 Multas poetarum ineptias devoro. 21 Genus iracundum. 22 Populi laudes. 23 Ego sic. 24 Quum ex insania poeticæ professionis, ad me redierim. 25 Obturare mihi aures impunè, id est, sine periculo. 26 Carmina sua recitantibus.

Gaudent

audent ſcribentes, & 27 ſe venerantur, & ultrò
ii taceas) laudant quicquid ſcripſere, 28 beati,
) At qui legitimum cupiet feciſſe poema,
o Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti:
a Audebit quæcunque parum ſplendoris habebunt,
n Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
erba 33 movere loco: quamvis 34 invita recedant,
5 Et verſentur adhuc intra penetralia 36 Veſtæ.
7 Obſcurata diu populo bonus 38 eruet atque
roferet in lucem ſpecioſa vocabula rerum:
ræ priſcis memorata Catonibus atque Cethegis.
n Nunc ſitus informis premit & deſerta vetuſtas
o Adſciſcet nova, quæ genitor produxerit uſus.
a Vehemens & liquidus, puroque ſimillimus amni
undet opes Latiumque 42 beabit divite lingua.
a Luxurantia compeſcet nimis, aſpera ſano
4 Lævabit cultu, virtute carentia 45 tollet:
5 Ludentis ſpeciem dabit, & 47 torquebitur, ut qui
nunc ſatyrum, nunc agreſtem Cyclopa 48 movetur.
o Prætulerim ſcriptor delirus inerſque videri,
Dum 50 mea delectent mala me, 51 vel denique fallant,
n Quam ſapere, & ringi. fuit haud ignobilis Argis,
qui ſe credebat miros audire tragœdos,
In vacuo lætus ſeſſor plauſorque theatro:
a Cætera qui vitæ ſervaret munia recto
ore: bonus ſanè vicinus, amabilis hoſpes,
omis in uxorem: poſſet qui 55 ignoſcere ſervis,
Et ſigno læſo 57 non inſanire lagenæ:
ollet qui rupem & puteum vitare patentem.
ic ubi cognatorum opibus curiſque 58 refectus.
epulit helleboro morbum 59 bilemque meraco,
o Et redit ad ſeſe, Pol, me occidiſtis amici,
on ſervaſtis (ait) cui ſic extorta voluptas,
demptus 61 per vim mentis gratiſſimus error:
a Nimirum ſapere eſt abjectis utile nugis,
63 tempeſtivum pueris concedere ludum:
non verbis ſequi fidibus modulanda Latinis,
d 64 veræ numeróſque modoſque 65 ediſcere vitæ,

37 Sefe invicem admirantur tanquam divinos Poetas.
38 Sibi placentes.
39 At bonus Poeta qui, &c.
30 Ipſe ſua ſcripta notabit tanquam cenſor.
31 Non dubitabit.
32 Levia erunt.
33 Verba mutare.
34 Ipſo ſcribente invito. Et quamvis adhuc ſint domi abdita.
36 In Veſtæ templo ſervatus fuit ignis æternus Romæ, Veſta hic ponitur pro Lare
37 Verba obſoleta & inuſitata.
38 E tenebris extrahit.
39 Nunc turpe ſenium premit.
40 Cudet & finget nova quæ

genuerit. 41 Vehemens ad verborum inventionem. Anapæſtus pro Spondæo: Amplificabit. 43 Quæ redundant, coercebit. 44 Poliet & leniet ſano artificio. Metaphora à corpore animato ad carmen. 45 Extollet. 46 Parum laborioſe ſcientia. 47 Fatigabitur, ut Mimus, qui, &c. 48 Qui ſaltat nunc Satyrum, nunc Cyclopa. 49 Malim (inquit Horatius) eſſe Poeta ineptus. 50 Mea ſcripta. Vel ignota ſint. 52 Quam ſapiendo iraſci, & intimis ſenſibus angi. 53 In vacuo nulli ſpectatores erant. 54 In aliis rebus non demens. 55 Non ſæves eſſe ſervis. 56 Ideo domini lagenas obſignabant ne vinum à ſervis furtim exhauriretur. Non furenter iraſci. 58 Recuratus. 59 Bilem atram. 60 Factus eſt ſanus. per vim purgativam. 62 Ordo eſt, Nimirum abjectis nugis, utile eſt ſapere, id eſt, operam dare, & concedere pueris ludum tempeſtivum, id eſt, artem poeticam. Ludum opportunum, congruum. 64 Vitæ beatæ. 65 Cognoſcere & memoriæ mandare.

Quocirca

Quocirca mecum loquor hæc tacitúsque recordor:
Si tibi nulla sitim finiret copia 66 lympha,
67 Narrares medicis quòd quanto plura parasti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si vulnus tibi, monstrata radice vel herba,
Non fieret 68 levius: 69 fugeres radice vel herba,
Proficiente nihil curarier, audieras cui
70 Rem dii donarent illi decedere pravam
Stultitiam: & quum sis nihilo sapientior, ex quo
71 Plenior es, tamen utèris 72 monitoribus iisdem?
At si divitiæ prudentem reddere possent,
Si cupidum timidumque minus te: nempe 73 ruberes,
Viveret in terris te si quis avarior uno, (est.
74 Si proprium est quod quis 75 libra mercatus & æ
76 Quædam (si credis consultis) 77 mancipat usus:
Qui te pascit ager, tuus est: & villicus 78 Orbi
Quum segetes 79 occat, tibi mox frumenta daturus,
80 Te dominum sentit, das nummos: accipit uvam,
Pullos, ova, cadum 81 temeti, nempe modo isto
Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis
(Aut etiam supra) nummorum millibus emptum.
82 Quid refert, vivas numerato nuper an olim?
Emptor Aricini quondam Vejentis & arvi,
Emptum cœnatolus, 83 quamvis aliter putat: emptis
Sub noctem gelidam liquis calefactat ahenum.
Sed vocat 84 usque suum, 85 quod populus adsita certis
Limitibus vicina refugit jurgia. tanquam
Sit proprium cuiquam, puncto quod mobilis horæ, (ma
Nunc 86 prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte supre-
Permutet dominos, & 87 cedat in altera jura.
Sic quia perpetuus nulli datur usus, & hæres
88 Hæredem alterius, velut unda supervenit undam:
Quid vici prosunt? aut horrea? quidve Calabris
89 Saltibus ejecti Lucani? 90 demetit Orcus
91 Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
Gemmas, marmor, ebur, 92 Tyrrhena sigilla, 93 tabellas,
Argentum, vestes 94 Gætulo murice tinctas.
Sunt qui non habeant, est qui non curat habere:
Cur aliter fratrum 95 cessare, & ludere, & 96 ungi,

66 Aquæ. 67 Remedium petiturus. 68 Sanius. 69 Fugere velles. 70 Divitias. 71 Locupletiores. 72 Opulentiæ laudatoribus. 73 Erubeleeres & turpe tibi esse putares, si quis, &c. 74 Ostendit, nihil omnino vel emptione, vel usucaptione cuiquam esse proprium, nec mancipatione vel usucaptione opus esse, ut jucundè vivat. 75 Libræ pretium appendebatur, non numerabatur. 76 Ordo est: Usus quædam mancipat, si credis jurisconsultis. 77 Efficit usus quædam propria.

78 Orbus, est nomen proprium. 79 Occare, est semen sparsum terra operire rastris glebis. 80 Dominum funeti, cujus fruges emis. 81 Cadum vini. 82 Quid interest utrum vivas ex pretio per partes numerato, an olim, i. ex pretio simul numerato? 83 Quamvis putat se proprium non emptum cœnare olus. 84 Eousque suum. 85 Quos Populus arbor, applantata certis limitibus, jurgia cum vicino vitare facit. 86 Donatione, emptione, vi à potentioribus illata, legitima successione, & ultima voluntate testatoris. Sunt hæc quatuor alienationum genera. 87 In alterius potestatem. 88 Hæres hæredem excipit & subsequitur. 89 Campis speciosis Calabriæ, quæ pecorum, mellis & lanæ ferax est, ut Lucania. 90 Si mors avidè aufert. Metaph. ducta à segete. 91 Nobiles & ignobiles. 92 Prava signa ex Erruria. 93 Picturas. 94 Purpura. 95 Nihil agere & feriari. 96 Unguentis niteres.

97 Præferat

1 Præferat Herodis palmetis pinguibus: 98 alter
2 ves & importunus, 99 ad umbram lucis ab ortu,
3 Sylvestrem flammis & ferro mitiget agrum:
4 sit 2 Genius 3 natale comes qui temperat astrum,
5 tura Deus humanæ, 4 mortalis in unum
6 uodque caput: vultu 5 mutabilis, 6 albus & ater:
7 Irar, & ex modico, quantum res poscet, acervo
8 Tollam: nec 9 metuam quid de me judicet hæres,
9 uod non plura 10 datis invenerit. & tamen 11 idem
10 ere volam 12 quantum simplex hilarisque 13 nepoti
11 iscrepet, & quantum discordet parcus avaro.
12 Distat enim, spargas tua prodigus: an neq; sumptu m
13 ritus facias, neque plura parare labores.
14 potius, 15 puer ut festis Quinquatribus, 16 olim
15 iguo gratóque fruaris tempore 17 raptim. (trum
16 Pauperies, immunda domus procul absit. ego 19 u-
17 eve ferar magna an parva, 20 ferar unus & idem.
18 Non agimur 21 tumidis velis Aquilone secundo:
19 Non tamen adversis ætatem ducimus austris.
20 Viribus, ingenio, 24 specie, virtute, 25 loco, re,
21 Extremi primorum, extremis usque priores.
22 Non es avarus: abi. quid? 27 cætera jam simul isto
23 Cum vitio fugêre. caret tibi 29 pectus inani
24 Ambitione? caret mortis formidine & ira?
25 Omnia, terrores magicos, miracula, 30 sagas,
26 Nocturnos lemures, 32 portentaque Thessala rides?
27 Natales grate numeras? 34 ignoscis amicis?
28 Lenior & melior fit accidente senecta?
29 Quid te exempta juvat spinis de pluribus una?
30 Vivere si rectè nescis, 36 discede peritis.
31 Lusisti satis: edisti satis atque bibisti:
32 Tempus abire tibi est: 38 ne potum largius æquo
33 Rideat, & pulset 39 lascivа decentius ætas.

97 Scit Genius, quam-ebrem alter ex duobus fœtibus malit esle otiosus quam possidere omnia Syriæ palmeta, id est, loca palmis consita. Herodes Judæorum rex fuit. 98 Cur alter illius cessatoris frater, &c. 99 Ad nostrum usq; 1 Sterilem agrum igne & vomere edomet, & fertilem reddat. 2 Genius Naturæ Deus, qui simul cum homine nascitur & moritur, ἅπαξ γενόμενον. 3 Qui comes nobis junctus influxum provenientem ab astro, quod nos nascentes aspexit, regit & moderatur. 4 Qui unoquoque nostrum mortuo, moritur. Alius, atque alius. 5 Nam suus quoque Genius aliis est dissimilis. 6 Bonus & malus, prosper & adversus. 7 Horatius sui personа commendat Florо bonorum partorum usum moderatum. 8 Summa. Nec mihi erit curæ. 10 Relictis à me. 11 Tamen ego idem. 12 Quid interfit inter liberalem & prodigum, inter parcum & avarum. 13 Luxuriosо. 14 Multum hæc inter se discrepant, scil. tua luxuriosè profundere, sumptum libenter facere, & avare semper plura quærere. 15 Quemadmodum pueri Quinquatribus, i. 5. diebus festis lusoria dicatis, raptim fruuntur eo tempore quod eis datur, ita & tu, &c. 16 Interpone. 17 Celeriter. 18 Pauperтas, domus sordida & inelegans. 19 Est Allegoria. Rerum ex magnis reditibus vivam an parvis. 20 Ad omnem eventum imperturbatus ero. 21 Nimia felicitate, i. non simus admodum divites. 22 Non tamen egeni simus & valde pauperes. 23 Valetudine corporis. 24 Decore externo. 25 Gradu & dignitate. 26 Medii simus inter summos & infimos. 27 Cætera vitia. 28 Cum avaritia. 29 Animus. 30 Mulieres venenicas. 31 Falsas umbras nocte vagantes. 32 Monstra rerum, quæ Thessalia tulit contemnis? 33 Commemoras libenter ætatem tuam & annos, qui propinquitatem mortis denuntiant? 34 Amicis indulges? 35 Quid desit uno te vitio cavere, & tam multis aliis inquinari? 36 Da locum melioribus & doctioribus. 37 Rebus Venereis satis usus es. 38 Ne te nimis potum. 39 Juvenilis ætas, quam lasciviæ magis decear, quam te qui jam factus es effœtus senex.

Q. HORATII FLACCI DE ARTE POETICA LIBER.

AD PISONES.

1 Huic monstro cujus partes differunt specie forma & natura, simile est poema, quod non constat ex partibus aptis & inter se convenientibus.

2 Plumas ex variis avibus collectas.

3 Membria ex omnibus animalibus & ex quovis elemento corrogatis ad hoc monstrum constituendum.

HUmano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & 2 varias inducere plumas,
3 Undique collatis membris: ut turpiter 4 atrum
Desinat in piscem mulier formosa 5 supernè:
6 Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite Pisones, 7 isti tabulæ fore librum
Persimilem cujus, 8 velut ægri somnia, vanæ
Fingentur species: 9 ut nec pes nec caput uni
Reddatur formæ. 10 Pictoribus atque poetis
Quidlibet audendi semper fuit 11 æqua potestas.
12 Scimus, & hanc veniam petimusq; damusq; vicissim.
13 Sed non ut placidis coëant immitia, non ut
Serpentes avibus 14 geminentur, tigribus agni.
15 Inceptis gravibus plerunque 16 & magna professis
17 Purpureus, latè qui splendeat, unus & alter
Assuitur pannus. quum lucus, & 19 ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos 20 ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, 21 aut pluvius describitur arcus.
Sed nunc non erat 22 his locus, & fortasse cupressum
Scis 23 simulare. 24 quid hoc? 25 si fractis enatat 26 exspes
Navibus, ære dato qui pingitur? 27 amphora cœpit
Institui. 28 currente rota, cur 29 urceus exit?

4 In piscem deformem. 5 A parte superiore. 6 Ad spectandum adhibiti, C
Pisones, ris. m tenere possitis, quamvis illi pictori satis amici? 7 Isti monstro dep
cto. 8 Veluti somnia febricitantis quæ vana sunt & sibi non constant. 9 Ut nec
finis neque principium uniforme respondeat proportione. 10 Objiciet aliquis ide
licere poetis, quod pictoribus. 11 Æqua is potestas. 12 Scimus hoc ita esse, inqu
Horatius. 13 Non ut natura pugnantia inter se conjungantur, ut, &c. 14 Socientur
15 Principiis gravibus. 16 Et inceptis, quæ profitentur res magnas. 17 Splendid
orationis particula, vel inepta descriptio ornandi causa adhiberur rerum levium, qua
cum rebus heroicis poeta contexere non debet. 18 Subintelligitur quæstio quind
hoc fit? Respondetur, quum sacer lucus & ara, &c. i. quum res leves describuntu
ab iis, quorum incepta erant gravia. Quæ descriptiones fluviorum, sylvarum, alio
rumque locorum tam alienæ sunt à poemate incepto, quam cupressus à naufrago quæ
pictor aliquis depingendum suscepit. 19 Et templum vel statua Dianæ. 20 Ambi
21 Iris, quæ pluviam concitat. 22 His pannis purpureis, i. eloquentiæ intempestiva
23 Penicillo exprimere. 24 Quid hoc (sc. cupressum pingere) ad naufragium perti
net? 25 Si is, à quo mercedem accepisti, ut abs te pingeretur,, naufragus fit? qui
cupressui cum naufrago? 26 Sine spe. 27 Vas vinarium grande, i. poema amplu
& grande cœpit institui. 28 Progrediente operis scriptione. Metaph. ducta à roc
fgulari. 29 Vas exiguum, i. cur ultima primis sunt minutiora?

Deniqu

que fit 30 quodvis ſimplex duntaxat 31 & unum.
ima pars vatum (pater & juvenes patre digni)
imur 33 ſpecie recti. brevis eſſe laboro,
ſcurus fio. 35 ſectantem lævia, 36 nervi
ſiunt animique. 37 profeſſus grandia, 38 turget:
rpit humi tutus nimium, timiduſque procellæ.
o variare cupit rem 41 prodigialiter unam,
elphinum ſylvis appingit, fluctibus aprum.
N VITIUM ducit culpæ fuga, ſi caret arte.
milium circa ludum faber 45 imus & ungues
xprimet, & molles imitabitur ære capillos,
xoperis 47 ſumma, quia 48 ponere totum
et, 49 hunc ego me, ſiquid 50 componere curem,
nagis eſſe velim, quàm 51 pravo vivere naſo,
ndum 52 nigris oculis nigróque capillo.
materiam veſtris qui ſcribitis 53 æquam
s, & 54 verſate diu 55 quid ferre recuſent,
valeant humeri. 56 cui lecta potenter erit res,
ecundia deſeret hunc, nec 57 lucidus ordo.
dinis hæc virtus erit, & 59 Venus (aut ego fallor)
jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
que differat 61 & præſens in tempus omittat.
c amet, hoc ſpernat 63 promiſſi carminis autor.
bis etiam 64 tenuis cautuſque ſerendis:
eris egregiè, 66 notum ſi callida verbum
ideriſ junctura novum. ſi fortè neceſſe eſt
liciis monſtrare recentibus 68 abdita rerum,
e 69 cinctutis non exaudita 70 Cethegis
ntigit: dabiturque licentia ſumpta 72 pudenter.
va fictaque nuper 73 habebunt verba fidem, 74 ſi

30 Quodvis poema.
31 Unum corpus, id eſt, una materia, non ex partibus diſſimilium formarum compoſita.
32 O pater & juvenes patre digni (Piſones nimirum) nos magna pars vatum decipimur, &c.
33 Falſa virtutis imagine. Nam vitia in ſcribendo pro virtutibus ſequimur.
34 Brevitas orationis obſcuritatem parit.
35 Eum, qui politum orationis genus ſectatur.
36 Nervi animoſi, i.

rationis deſerunt & ſublimis ſententiarum majeſtas. 37 Grandiloquus. ua evadit & modum excedit. 39 Nimis humilis eſt eique ſimilis qui dum procellam timet, ripæ nimium propinquat. 40 Fabulis incredibilibus opus or- ur. 41 Monſtroſe & ſupra omnium hominum fidem. 42 Ab ipſa natura prorſus m. 43 Culpæ fuga ducit eum in vitium, qui non cognoſcit medium vitiorum, virtutem. 44 Circa Æmilium ludum, id eſt, locum gladiatorum, à L. Æ- nominatum. 45 Faber ſtatuarius, cujus taberna eſt omnium infima. 46 Quaſi- poris particulas ſatis ſcite in ære exprimet. 47 In ſumma & perfectione felix. 48 Totum facere vel fabricari. 49 Talem me eſſe ſcriptorem, nempe tantum probari, in reliquis partibus reprehendi. 50 Conſcribere. 51 Di- deformi naſo. 52 Nigri oculi olim formam commendabant. 53 Materiam uram. 54 Cogitate diu. 55 Quid ſuſtinere non poſſint. 56 Cui ſcribendi erit delecta potenter, id eſt, ſecundum facultatem ingenii ſui χτ Δύνα-

57 Perſpicuus ordo. 58 Ordinis artificialis hæc eſt præſtantia. 59 Veneſtas τητος 60 Ut ea dicat, quæ nunc dici debent. 61 Ut in futurum tempus 62 Pro rerum delectu aliud probare, aliud improbare debet, qui ſe poëtam eſſe. 63 Carminis magni promiſſi vel editi. 64 Parcus in verbis novandis. laude dixeris. 66 Si artificioſa verborum connexio, verbum aliquod novum, fit notum & perſpicuum. 67 Vocabulis novis. 68 Res abditas. 69 Cin- ctis & amatis viris, per Epenthefin. 70 Vocabula incognita veteribus, ut M. Cornelius Cethegus, quem M. Tullius in Bruto poſuit inter priſcos. 71 Licebit verbis uti recentibus ſi fuerit neceſſe. 72 Verecundè, cum pu- dore. 73 Verba nova probabuntur & authoritatem obtinebunt. 74 Si è Græca lin- gua, defluant & extent in caſum ſeu finem Latinum,

Græco

Græco fonte cadant, 75 parcè detorta. 76 quid aut
75 Eruluum delexa. Cæcilio Plautóque dabit Romanus ademptum
Virgilio Varióque? ego, cur, 77 acquirere pauca (Re
76 Si licuerit veteribus Poetis Cæcilio & Plauto nova verba fingere, cur non liceat etiam recentioribus Virgilio & Vario? Si poſſum, 78 invideor? quum lingua 79 Catonis &
81 Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protulerit? licuit, ſemperque licebit,
82 Signatum præſente nota producere nomen.
Ut ſylvæ foliis 83 pronos mutantur in annos,
84 Prima cadunt: 85 ita verborum vetus interit ætas,
Et juvenum ritu florent modò nata vigentque.
86 Debemur morti nos, noſtráque. 87 ſive receptus
Terræ 88 Neptunus, 89 claſſes Aquilonibus arcet,
90 Regis opus: 91 ſterilisque diu palus aptaque rem
Vicinas urbes 92 alit, & 93 grave ſentit aratrum:
77 Nova verba facere. Seu curſum mutavit 94 iniquum frugibus 95 amnis
78 Cur vetor? cur patior invidiam? Doctus erit melius: mortalia facta peribunt,
96 Nedum ſermonum ſtet honos, & gratia 97 vivax,
98 Multa renaſcentur quæ jam cecidere cadentque
Quæ nunc ſunt in honore vocabula ſi volet 99 uſus:
1 Quem penes arbitrium eſt & jus & norma loquendi,
Res geſtæ regúmque ducúmque, & triſtia bella,
2 Quo ſcribi poſſent numero, monſtravit Homerus
3 Verſibus impariter junctis 4 querimonia primum,
Poſt etiam inclusa eſt 5 voti ſententia compos:
79 Quum lingua utriſque antiqui authoris rudis & impoliti, &c. Quis tamen 6 exiguos elegos emiſerit autor,
80 De quo Ovidius, Ennius ingenio maximus, arte rudis. Grammatici certant, & adhuc 7 ſub judice lis eſt.
Archilochum 8 proprio rabies 9 armavit Iambo.
10 Hunc ſocci cepere pedem grandeſque cothurni,
11 Alternis aptum ſermonibus, 12 & populares
Vincentum ſtrepitus, & 13 natum rebus agendis.
81 Linguam Latinam amplificaverit. Muſa dedit 14 fidibus divos, 15 pueroſque deorum,
16 Et pugilem victorem, 17 & equum certamine prim
82 Licuit in medium proferre Et juvenem 18 curas, 19 & libera vina referre.

novam vocem, quam præſens uſus comprobavit. Metaph. ducta à pecunia, quæ no
ſeu formam impreſſam continet. 83 Per annos celerrime labentes. 84 Folia pri
cadunt. 85 Ita priſca verba reſpuuntur. 86 Nos peribimus & omnia noſtra pe
bunt. 87 Lacum Lucrinum intelligit, quem magnis molibus Jul. Cæſar includ
88 Mare. 89 A claſſibus arcet Aquilones, per Hypallagen. 90 Opus quæ
miſi rex facere poſſit. 91 Sive pompina palus per Cethegum exiccata ſæpaque
gabilis, &c. 92 Suis frugibus alit. 93 Et aratur. 94 Nocentem. 95 Tiberi
per Velabrum fluens, Auguſti juſſu in alveum eſt deductus. 96 Quanto minus
ſint ſempiterna. 97 Perpetua verborum vetuſtas. 98 Multa vocabula revivi
& in priſtinum ſtatum redibunt. 99 Loquendi conſuetudo. 1 In cujus potest
judicium & poteſtas & norma loquendi. 2 Quibus pedibus pro carminis ge
ſcilicet heroico. 3 Carminibus Elegiacis, quorum alterum eſt hexametrum, alt
pentametrum. 4 Res triſtis. 5 Res lætæ, quæ nobis ex animi ſententia ev
6 Elegos tenues, qui tam ſublimi ſtylo non conficiuntur. 7 Lis nondum
8 Iambo à ſe invento. 9 Armavit in Lycamben ſocerum & ejus filiam. 10
verſum Iambicum admiſerunt Comœdiæ & Tragœdiæ, Soccis Comœdi, coth
Tragœdi uſi ſunt. 11 Sermonibus mutuis. 12 Altius ſonantem in ſcena qua
morem populi verſibus Iambicis delectati. 13 Habentem aptitudinem naturalem
fabulas agendas. 14 Verſibus lyricis. 15 Deorum filios, id eſt, heroas. 16 P
& manibus acrem. 17 Equum, qui curſu vicit. 18 Juvenum amores. 19 Sym
in quibus ebrii operta reſudunt libere.

20 Deſcrip

Descriptas servare vices 21 operumque colores,
Cur ego si nequeo ignoroque, poeta salutor?
Cur nescire, pudens prave quam discere malo?
ibus exponi tragicis res comica 24 non vult:
dignatur enim 25 privatis ac 26 prope socco
gnis carminibus narrari 27 cœna Thyestæ.
Singula quæque locum teneant 29 sortita decenter.
erdum tamen & vocem comœdia 30 tollit,
Iratusque Chremes 31 tumido delitigat ore:
tragicus plerunque dolet sermone 33 pedestri.
Telephus & 35 Peleus, quum pauper & exul uterque
Projicit ampullas, & 37 sesquipedalia verba;
Si curat cor spectantis 39 tetigisse querela,
satis est, 40 pulchra esse poemata, 41 dulcia sunto,
quocunque volent animum auditoris 42 agunto.
ridentibus arridet, ita flentibus 43 adsunt
mani vultus, si vis me flere, dolendum est
num ipsi tibi: 44 tunc 45 tua me infortunia lædent
Telephe, vel Peleu: 46 malè si mandata loqueris,
dormitabo, aut ridebo: tristia mœstum
rum verba decent: iratum, 47 plena minarum:
lentem, lasciva: severum, seria dictu.
mat enim natura prius nos 48 intus ad omnem
Fortunarum habitum: 50 juvat. 51 aut impellit ad iram:
Aut ad humum mœrore gravi deducit, & angit:
Post effert animi motus interprete 54 lingua.
dicentis erunt 55 fortunis absona dicta,
Romani tollent equites peditesque cachinnum.
terit multum 57 Davusne loquatur an Eros.
Maturusne senex, an adhuc florente juventa
fervidus: an 60 matrona potens, an 61 sedula nutrix:
catorne vagus cultorne virentis agelli:
Colchus, an Assyrius: Thebis nutritus, an Argis.

20 Suti cujusque poematis partes servare.
21 Multiplices poematum varietates, quæ ut res pictæ, coloribus distinguuntur.
22 Cur Poeta nomen mihi affisco?
23 Cur prave pudens, id est, turpiter verecundus malo nescire quam discere?
24 Non debet.
25 Humilibus, quales solent esse homines privati qui magistratum non gerant.
26 Scylo comico.
27 Tragœdia de Thyeste scripta, ponitur hic pro Tragœdia.
28 Unicuique materia sive comica sive tragica suo carmine decenti & proprio tractetur.
29 Ut sors tulerit.

Comœdia vocem tollit, quum aliquid indignum describitur & infandum. 31 Apud Terentium. 32 Tragicis verbis acriter litigat. 33 Humili dictione. 34 Telephus Mysorum rex in ægestate versatus tragicum argumentum præbuit, ampullas tamen (id est, turgida & venti plena) omittit. Metaph. est ducta à vasis vitreis quæ artifex ita vehementer inflant. 35 Peleus pater Achillis ejectus à patre Æaco ob Phocum ejus interfectum, exulavit. 36 Longè à se rejicit. 37 Verba longa & nimium prolixa. 38 Si dolorem spectatoribus velit incutere. 39 Commovitie querimonii. 40 Poemata & magnifice verbis redundantia. 41 Dulci oratione auditorum animos 42 Impellant. 43 Præsto sunt, quia similiter afficitur is qui audit, atque is qui commovet dicendo. 44 Quum ipse primus dolebis, O Telephe, vel Peleu, 45 Tua calamitates me dolore afficient. 46 Indecenter rem tibi mandatam exprimes verbis uteris à persona vel fortuna tua, aut dorm. &c. 47 Verba minarum plena decent iratum. 48 In animo. 49 Ad 50 fortunæ varietatem vultu & animo exprimendam. 50 Si fortuna sit secunda, 51 gaudemus, & lætamur. 51 Si fortuna sit adversa. 52 Aut valde affligit. 53 Naturæ inde per orationem curas & perturbationes animi perspicue loquitur. 54 Est 55 lingua animum interpretari. 55 A statu & conditione loquentis aliena. 56 Universus populus Rom. effusè ridebit. 57 Multum interierit servus ne fabulosus & fallax sit, an Eros, i. servus bene moratus & fidelis, versiculus hic varie legitur, de quo commentatores consule. 58 Ætate grandis. 59 Juvenis. 60 Fœmina clarissima. 61 Non sedula. 62 Quia multum differt natio à natione, locus à loco.

63 Si certam historiam scribas, sequere famam prout ab aliis accepisti.
64 Sin historiam fingas, habeat artem figmentum tuum, ita ut extrema cum primis, utraq; cum mediis conveniant, & sua cuiq; personæ convenientia tribuas.
65 Magnum & illustrem Achillem, si ad Homeri imitationem describas.
66 Velox sit & strenuus.
67 Sit legum contemptor.
68 Omnia putet se armis consequi posse.
69 Sit Medea animosa & vehemens, quæ Jasonis perfidiam ultra, filios ei comedendos apposuit, fratrem quæ Absyrtum obtruncavit. 70 Ino Athamantem maritum furiosum fugiens, se cum filio in mare præcipitavit. 71 Iriones horum suum ad epulas sumptuosas invitatus, in fossam jam inflammarum eum fecit incidere, atque ita flammis consumptus est. 72 Io in vaccam versa Oestroque à Junone agitata, usque eo vagata est donec in Ægyptum pervenit. 73 Tristis propter conscientiam occisi matris. 74 Ab aliis poetis non tractatum. 75 De qua nullus alius poeta dixit. 76 Finem usque. 77 Ab initio. 78 Sit semper idem, à suis moribus non recedens. 79 Difficile est communia (i. argumenta fabularum à nullo ante tractata) ita propriè dicere, ita præclarè scribere) ut propriè tua jure dici possint. 80 Argumentum tragediæ Homeri Iliade rectius in scenam producis, quam, &c. 81 Actus in Comœdia vel tragœdia, pars est pleno perfectoque sensu, qua finita prosceniun vacuum relinquitur. 82 Dicta ab aliis. 83 Argumentum ab alio publicatum vel tractatum tuum putabitur, argumenti tantum speciem referas, non etiam singula minutatim prosequaris. 84 Si habebis in circulo omnibus patente & contempto, i. si tuum auribrem, quem imitaris non sequeris ita religiosè ut nihil addas de tuo, nihil invenias, nihil immutes. 85 Vide appellet, quia non magni est ingenii totam alterius inventionem sequi. 86 Si non satis ut tibi videbitur interpres, auctorem tuum quem imitandum tibi proposuisti verbatim exprimere. 87 Ec si tu qui imitator es, non conjicies te in locum tam augustum unde te explicare honestè non potis sine pudore & reprehensione. 88 Discedere ab iis, quæ sunt egregiè. 89 Lex quæ jubet aut penitus non incipere, aut incepta perficere. 90 Poeta circumforaneus, qui in conventiculis hominibus suos versus obtrudat in ordine aliis. 91 Infelicitatem. 92 Tam pleno ore, i. tanta verborum grauditate. 93 Unde hoc proverbium in eos qui aureos montes pollicentur, sed minima præstant. 94 Imperet, qui conatur nihil imperiosè scribere. 95 Duobus hisce verbibus Horatius exprimit principium Odyssæ tribus verbibus constans. 96 Ulyssem. 97 Fumum autem subsequi proverbialiter dici potest, quando ex magnificis promissis tenuia & mediocria proveniunt: hæc autem dicitur fumum sequi quando ex humilibus splendida quæ fiunt promissa. 98 Ut in processu monstra hominum vel serpentum, & immania. Alias corpora vasta plus habent speciei quam exigui-

63 Aut famam sequere, 64 aut sibi convenientia finge
Scriptor. 65 honoratum si forte reponis Achillem:
66 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer:
67 Jura neget sibi nata, 68 nihil non arroget armis.
69 Sit Medea ferox, invictaque: 70 flebilis Ino,
71 Perfidus Ixion, 72 Io vaga, 73 tristis Orestes.
Si quid 74 inexpertum scenæ committis, & audes
75 Personam formare novam, servetur 76 ad imum
Qualis 77 ab incepto processerit, & 78 sibi constet.
79 Difficile est propriè communia dicere: tuque
Rectius 80 Iliacum carmen deduc's 81 in actus,
Quàm si proferres ignota 82 indictaque primus.
83 Publica materies privati juris erit, 84 si
Nec circa 85 vilem patulumque moraberis orbem:
86 Nec verbum verbo curabis reddere, fidus
Interpres. 87 nec desilies imitator in arctum.
Unde pedem 88 referre pudor vetet, aut operis 89 lex.
Nec sic incipies, 90 ut scriptor Cyclicus olim,
91 *FORTUNAM PRIAMI CANTABO*
ET NOBILE BELLUM.
Quid dignum 92 tanto feret hic promissor hiatu?
93 Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.
Quantò rectiùs 94 hic, qui nil molitur ineptè!
95 Dic mihi Musa, 96 virum, captæ post tempora Trojæ
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.
97 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat: 98 ut speciosa dehinc miracula promat,

Antiphaten 1 Scyllamq;, 2 & cum Cyclope Charyb-
Nec reditum Diomedis ab inter[illegible]tu Meleagri, (dim
ac 4 gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.
emper 5 ad eventum festinat: & in medias res,
on secus ac notas, auditorem rapit, & quæ
esperat tractata 7 nitescere posse, relinquit.
Atque ita mentitur, sic veris falsa 9 remiscet,
Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
Tu, quid ego, & populus mecum desiderat, audi.
Si plausoris eges cultæ manentis & usque
ssari, 13 donec cantor, vos plaudite, dicat,
tatis cujusque notandi sunt tibi mores.
Mobilibúsque decor naturis dandus 15 & annis.
Reddere qui voces jam sit puer, 17 & pede certo
gnat humum, gestit 18 paribus colludere: 19 & iram,
lligit ac ponit temerè, & mutatur in horas
berbis juvenis, tandem 20 custode remoto,
udet equis 21 canibúsq; 22 & apricis gramine campi:
Cereus in vitium flecti, 24 monitoribus asper:
Utilium tardus provisor, prodigus 26 aris:
Sublimis 28 cupidúsq;, & amata relinquere 29 pernix.
Conversis studiis, ætas animúsque virilis
arit opes & amicitias, 31 inservit honori:
mmisisse cavet quod mox mutare 32 laboret:
ulta senem 33 circum veniunt incommoda, vel quòd
Quærit & inventis miser abstinet, ac timet uti:
vel quòd res omnes 35 timidè gelidéque ministrat,
Dilator, 37 spe longus, 38 iners, 39 avidúsq; futuri:
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, 42 censor castigatórque minorum.
ulta ferunt 43 anni venientes commoda secum,
ulta 44 recedentes adimunt. nè fortè seniles,
ndentur juveni 45 partes, pueróque viriles,
mper 46 in adjunctis ævóque morabimur aptis.

99 Lastrigonum regem, hominum voratorem.
1 Hecatæ filiam, cujus latera canibus larrantibus succincta fuisse dicuntur.
2 Cum Polyphemo voraginem marinam in freto Siculo.
3 Nec reditum Diomedis à bello Trojano, aut aliam narrationem nimis longè repetito.
4 Non statim principium Poematis à prima origine: præcipit enim poeta longo præmio non esse utendum.
4 Ex quorum uno exclusi sunt Pollux & Helena, ex altero Castor & Clytemnestra.
5 Festinat ad propositum scopum.
6 Omissis rerum principiis perinde ac si nota essent, rapit auditorem in
7 Oratione splendescere seu verbis polite explicari. 8 Atque sic mentitur falsa dicit, ut omnia inter se maxime cohæreant. 9 Commiscet. 10 A principio. 11 O poeta, qui scribis aliquid, audi. 12 Si spectatorem Plausu faventem cupis tibi augere, qui rattisper maneat in theatro donec aulæa removeantur. Aulæis enim theatri scenæ fierunt ornati. 13 Donec histrio, peracta fabula, dicat, Vos plaudite. 15 Et quique ætati proprietas est habenda. 16 Puer, qui scit singula articulatè eloqui & sibi rogata respondere, gestit, &c. 17 Et pede confirmato ita incedit ut signet humum. 18 Cum æqualibus, qui sunt ejusdem ferè ætatis. 19 Repente ac facilè placatur. 20 Pædagogo remoto. 21 Venationes. 22 Aprico campo. 24 Flexilis ad vitium. 26 Pecuniæ. 27 Superbus, elatus. 28 Vehementer omnia concupiscens. 29 Vel relinquendum quod concupierat. 30 Cum ætate convertantur studia. 31 In hoc studio occuparus est. 32 Conetur. 33 Premant, gravant. 34 Senex divitias quæsitis verò abstinet, verè igitur miser est infelix. 35 Nimium cautè, & sequiter. 36 Rem semper procrastinans. 37 Longinqua sperans, quam sit morti propinqua. 38 Segnis & ad agendum ineptus. 39 φιλόζωος, vitæ cupidus. Nam senex vitæ longæ illam desiderat. 40 Morosus. 41 In puerilia sua. 42 Quasi castigans juniorum mores. 43 Anni ab incunabulis ad mediam ætatem. 44 Vel ætatem. 45 Partes pro officio, 46 In iis moribus qui sunt apposiri, & juniquique apti.

Aut agitur res in scenis, 47 aut acta refertur.
Segniùs irritant animos 48 demissa per aurem,
49 Quàm quæ sunt oculis subjecta 50 fidelibus, & quæ
Ipse sibi tradit spectator. Non tamen intùs
Digna geri, promes 51 in scenam, multaque tolles
Ex oculis, quæ mox narret 52 facundia præsens:
Nec puros coram populo Medea trucidet:
Aut humana palàm coquat exta nefarius 53 Atreus:
Aut in avem 54 Progne vertatur, Cadmus in anguem.
Quodcunque ostendis mihi sic, 55 incredulus odi.
Neve minor, neu sit quinto productior actu
56 Fabula, quæ 57 posci vult, & spectata 58 reponi.
59 Nec deus intersit, nisi dignus vindice 60 nodus
Inciderit: 61 nec quarta loqui persona laboret.
62 Actoris partes chorus officiumque 63 virile
Defendat. 64 neu quid medios intercinat actus,
Quod non proposito conducat 65 & hæreat aptè.
66 Ille bonis faveatque, & 67 concilietur amicis:
68 Et regat iratos, & amet peccare 69 timentes.
70 Ille dapes laudet mensæ brevis, ille 71 salubrem
Justitiam, legesque, & apertis otia 72 portis.
Ille tegat 73 commissa: deosque precetur & oret,
Ut redeat miseris, abeat 74 fortuna superbis.
75 Tibia non, ut nunc, orichalco vincta, tubæque
Æmula, sed tenuis simplexque, foramine 76 pauco
Aspirare & adesse choris erat utilis, atque
73 Nondum spissa nimis complere 79 sedilia flatu.
80 Quò sanè populus 81 numerabilis, utpote parvus,
Et frugi, castúsque verecundúsque 82 coibat.
Postquam cœpit 83 agros extendere victor, & urbem
Latior amplecti murus: 84 vinóque diurno
Placari Genius festis 85 impunè diebus:
Accessit 86 numerisque modisque licentia major.
87 Indoctus quod enim saperet, 88 libérque laborum
Rusticus, urbano, 89 confusus, turpis honesto?

47 Quia res est visu fœda, vel nimis atrox & incredibilis.
48 Audita.
49 Quam quæ cernuntur.
50 Ad fidem faciendam, magis valent oculi quam aures.
51 In conspectum.
52 Oratio differra coram spectatoribus.
53 De quo vide Od. 16. l. 1.
54 Progne Izyn filium Tereo marito comedendum apposuit, vide Od. 12. lib. 3.
55 Non credens, contemno & odio habeo.
56 Tragœdia, vel Comœdia, neque paucioribus, neque pluribus quam quinq; Actibus constare debet.
57 A populo, ut iterum agatur.
58 Iterum doceri.
59 Nec Deus in scenam inducatur.
60 Res ardua & difficilis. 61 Nec plures personæ uno & eodem tempore in scenam prodeant loquuturæ, quam tres. 62 Chorus ex quocunque sexu aut numero constat, unus actoris loco habeatur, suumque sermonem accommodet actioni proximæ peractæ. 63 Officium virile quamvis sit mulierum cœtus, nam Masculinum genus complecti solet femininum. 64 Neu quid canat inter medios actus, i. in mediis actibus, quod sit alterius momenti, & à re proposita alienum. 65 Quod non sit ad rem præsentem apcum. 66 Ille chorus, cujus officium breviter docet Horatius. 67 Det consilium amicis. 68 Studeat iratos placare. 69 Innocentes. 70 Laudet parsimoniam & continentiam in victu. 71 Utilem. Nam ut salubritas corpus, sic Justitia Rempub. conservat. 72 Portæ clausis bellum, apertæ pacem indicant. 73 Arcana fidei commissa ne prodat. 74 Fortuna secundum, apertæ pacem indicant. 75 Tibia veterum tenuis fuit & simplex, i. veteres simplici Musica in scenis usi sunt, non nunc imperio Rom. florente, tibia non solum ornatur orichalco, sed tot habet foramina, ut sonet tanquam tuba. 76 Quatuor foraminibus. 77 Adspirando seu canendo juvare chorum. 78 Sedilia nondum nimis referta. 79 In quibus sedebant spectatores. 80 In quem locum. 81 Populus adeo paucus ut facilè posset numerari. 82 Congregabatur. 83 Imperium propagare. 84 De die convivari & potare. 85 Sine metu Censorum. 86 Ad rythmis & cantui. 87 Homines rustici & indocti laboribus soluti, cum populo urbano & honesto in scena commisti nihil sapuerunt. unde in arte Comica tanta crevit licentia, antiquorum ut veritate longè discrepans, postea vero plebs à senatu & equitibus distincta fuit subselliis. 88 Defuncti laboribus. 89 Commistus.

ic prisce 90 motúmque & 91 luxuriæ addidit arti
ibicen : 92 traxitque vagus per pulpita veſtem.
ic etiam 93 fidibus voces crevit, 94 ſeveris,
Et tulit eloquium inſolitum facundia 96 præceps:
Utiliumque ſagax rerum, 98 & divina futuri
Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis.
armine qui tragico vilem certavit ob 1 hircum,
lox etiam agreſtes ſatyros 2 nudavit, 3 & alter
Incolumi gravitate jocum tentavit : eò quod
llecebris erat & grata novitate 5 morandus
pectator, 6 functuſque ſacris & potus, & exlex.
erùm ita 7 riſores, ita 8 commendare dicaces
onveniet ſatyros, 9 ita vertere ſeria ludo :
e quicunque deus, quicunque 10 adhibebitur heros,
egali conſpectus in auro 11 nuper & oſtro,
Migret in obſcuras humili ſermone tabernas :
ut 13 dum vitat humum, nubes & inania captet,
Effutire leves indigna tragœdia verſus,
t feſtis matrona 15 moveri juſſa diebus,
nterit ſatyris paulum pudibunda protervis.
on ego 16 in ornata & 17 dominantia nomina ſolùm
erbáque, Peſones, 18 ſatyrarum ſcriptor amabo :
ec ſic enitor 19 tragico differre colori,
t nihil interſit 20 Davúſne loquatur & audax
ythias, 21 emuncto lucrata Simone talentum :
An cuſtos famulúſque dei Silenus alumni.
3 Ex noto fictum carmen ſequar : ut ſibi quivis
peret idem : 24 ſudet multum, fruſtraque laboret
5 Auſus idem : 26 tantum ſeries juncturaque pollet,
antum de medio 27 ſumptis accedit honoris.
8 Sylvis deducti caveant (me judice) 29 Fauni
0 Ne, velut innati triviis, ac penè forenſes,
Aut nimium teneris 31 juvenentur verſibus unquam,

90 Geſtui corporis & ſaltationem.
91 Forámi-num auctio-nem vel ſce-nici ornatus ſumptuoſum.
92 Uſus eſt veſte ad talos demiſſa, huc & illuc ſe per ſcenam circumfetens.
93 Citharis acceſſerunt, & multiplicati ſunt modi, & ſoni, id eſt, chordæ.
94 Ob res ſe-veras, quas numero & harmonia citharœdus imitatur.
95 Et promptus.
96 Celeriter fluens.
97 Et ſententia, i. prudens oratio perſonarum (ex quibus chorus conſtitit) parum ab Apollinis oraculo diſtitit.
98 Divinam futurum.
99 Urdæ ſortes, i. oracula petuntur.

1 Bircus præmii loco tragœdiarum ſcriptoribus datus eſt. 2 Satyros nudos introduxit verbis & moribus obſcœnis riſum moventes. 3 Primo aſper in tragœdia, mox aſperitatem facetiis condivit. 4 Salva gravitate Tragœdiæ. 5 Delectandus novitate, quæ adeo eſſe omnibus gratiſſima. 6 Poſt ſacra & epulas ebrius & ſine lege vivens. 7 Satyri dicuntur riſores, vel quod riſum moveant, vel quod res rideant humanas. 8 Auditorum amicus. 9 Poëma ſerium jocis Satyricis ita commiſcere. 10 In tragœdia introducentur paulo ante. 12 Ne utatur ſermone humili & abjecto, qualis eſt tabernariorum & piſcum oratio. 13 Dum comicam humilitatem reformidat, ne intumeſcat captans magnæ opra vires, quaſi inter nubes & cœlum verſans. 14 Inepte loqui. Ordo & ſententia verborum hæc eſt. Tragœdia quæ indigna eſt, in qua verſus leves imitantur, intereà, verſatur inter Satyras velut pudica fœmina, quæ non niſi coacta feſtis diebus modice lætatur. 15 Saltare. 16 Nomina ſimplicia & inconcita. 17 Nomina propria, quæ in ſuo ſolo dominantur, non expulſa de ſede ſua à tranſlatis, qualia ſunt verba ad Veneream pertantia, ut Mentula, Cunnus, & ſimilia. 18 Si ego Satyras in tragœdia ſcriberem. 19 A tragica magniloquentia. 20 Utrum Davus, Pythias, Simo, perſonæ Comicæ loquantur, an Silenus perſona Satyrica. 21 Deluſo. Metaph. à quadrupedibus quibus lactatum eſt. 22 An tragica & gravior perſona loquatur, qualis fuit Silenus cuſtos & minifter Bacchi nutricius. Ex re nota non abſtruſa fictum ſequar, i. carmen Satyricum. Ingam atque hujuſmodi erit carmen, ut quivis ſperet ſe tale poſſe fingere. 24 Multum laboris ſumat. 25 Conatus idem. 26 Tantum valent rerum diſpoſitio & verborum ſtruſtrà, ut difficile ſit imitari. 27 Rebus vulgaribus. 28 E ſylvis, i. ſi proſcenio non ſo produſti in ſcenam civilem. 29 Quorum princeps eſt Pan. A Græcis Satyri dicuntur. 30 Ne velut nati in triviis, i. locis celeberrimis, ac pene in medio foro. 31 Ne verſibus exculcis juveniliter laſcivians,

32 Aut immunda crepent, 33 ignominiosaque dicta.
Offenduntur enim 34 quibus est equus & pater & res:
Nec siquid 35 fricti ciceris probat & nucis emptor,
36 Æquis accipiunt animis, 37 donantve corona.
38 Syllaba longa brevi subjecta, vocatur Iambus,
39 Pes citus: 40 unde etiam trimetris 41 accrescere jussit
Nomen Iambeis: 42 quum senos redderet ictus,
43 Primus ad extremum similis sibi. 44 non ita pridem,
Tardior ut paulò 45 graviorque veniret ad aures:
Spondæos stabiles in jura paterna 46 recepit
47 Commodus, & patiens: non ut de sede secunda
Cederet aut quarta 48 socialiter. 49 hic & in 50 Actii
Nobilibus trimetris apparet rarus & Ennî.
In scenam missos 51 magno cum pondere versus,
Aut operæ celeris nimium, curaque carentis,
Aut ignoratæ 52 premet artis crimine turpi.
Non quivis videt 53 immodulata poemata judex:
Et data Romanis venia est 54 indigna poetis.
55 Idcircóne vagæ scribamque libenter? an omnes
Visuros 56 peccata putem mea, tutus & 57 intra
Spem veniæ cautus? 58 vivam denique culpam,
58 Non laudem merui. 59 vos exemplaria 60 Græca
61 Nocturna versate manu, versate diurna.
At nostri proavi Plautinos & 62 numeros &
Laudavere 63 sales: nimium patienter 64 utrumque
(Ne dicam 65 stulte) mirati: si modò ego 66 & vos
Scimus 67 inurbanum lepido seponere dicto.
Legitimumque sonum 68 digitis callemus & aure.
Ignotum tragicæ genus invenisse Camœnæ
Dicitur, & plaustris vexisse poemata 69 Thespis:
Quæ 70 canerent agerentque 71 peruncti fæcibus ora.
Post hunc 72 personæ pallæque repertor 73 honestæ
Æschylus, & modicis instravit 74 pulpita tignis,

31 Aut verba nimis obscœna loquantur.
33 Quæ alicujus existimationem lædant.
34 Equites, patricii, & locupletes.
35 Fricti ciceris emptor est homo pauper, & plebeius, qui cicere, interea dum agebantur fabulæ, & quovis alio tempore amem levarer.
36 Patienter audiunt.
37 Remunerant. Nam bonos poetas hedera coronabant.
38 Iambus ex duabus syllabis conficitur, priore brevi, posteriore longa.
39 Pes celeriter currens, qui citò promittur, præsertim si comparetur cum Spondæo tardo.
40 Ex quo, quod Iambus sit ita citus, jussit Iambeos versus senarios, trimetros quoq; nominari. 41 Trimetris addi. 42 Quum haberet tres pedes. 43 A principio ad finem, o im ex Iambis duntaxat constans. 44 Non diu est quod inseri cœperunt Spondæi & alii pedes inter Iambos. 45 Vox tardior ad movendos animos, aptior sua mora tametsi percipiatur segnius. 46 Iambus recepit Spondæos stabiles (i. graves & tardos) in sua jura, sed ita, ut è secunda aut quarta sede non depelleretur. 47 Sese accommodans & libenter locum dans Spondæis. 48 Mutuo pariter. 49 Hic Iambus. 50 Actius & Ennius in tragœdiis quas scripserunt raros Iambos adhibuerunt. 51 Versus crebris Spondæis tardatos. 52 Iambus raro admittus premit, i. indicat versus præpropere & negligentiâ sibi, vel sine arte & mânus accurate. 53 Poemata methodo & modulo poetico non rectè effita. 54 Indigne, Immerito. 55 Idcircone sine arte scribere debeam, quia errata in scriptis meis nemo est animadversurus? 56 Vitia mei carminis. 57 Ut nihil scribam venia dignum, sed per se laudem accrebitur. 58 Is solus laudem meretur, qui rectè facit, non qui culpam vitavit. 59 O Pisones. 60 Graci optime & caute scripserunt. 61 Nam studiosis non est dormiendum nimis. 62 Numeros poeticos. 63 Facetias. 64 Numeros & sales. 65 Stultè sentiebant, quia verum ignorabant. Stultitia autem oritur ex ignorantia. 66 Vos ô Pisones. 67 Inurbane dictum ab eleganti joco distinguere. 68 Digitis digerendo versus in pedes, aure judicando, an versus sit numerosus. 69 Thespis Athenienfis primus poeta tragicus, tragœdias docuit, atque egit in plaustris, quibus Poeta circa vicos fuerunt circumacti antequam scena esset inventa. 70 olim poetæ. 71 Habentes ora fæcibus vini peruncta. Nondum enim usus erat personarum. 72 Reperior larvæ, qua vera histrionum facies fuit tecta, ne agnosceretur. 73 Pallæ decoræ, qui ad imos usque pedes esset demissa. 74 Scenam dicam instituit.

*t docuit 75 magnumque loqui, 76 nitique cothurno.
Succeſſit vetus 77 his comœdia, non ſine multa
Laude: ſed 78 in vitium libertas excidit, 79 & vim
Dignam lege regi, 80 lex eſt accepta: choruſque
1 Turpiter obticuit, 82 ſublato jure nocendi.
3 Nil intentatum noſtri liquêre poetæ:
Nec minimum meruere decus 84 veſtigia Græca
Auſi deſerere, & celebrare domeſtica facta,
Vel qui 85 prætextas, vel qui docuere 86 togatas,
Nec 87 virtute foret, clarive potentius armis,
Quam 88 lingua, Latium. 89 ſi non offenderet unumquemque poetarum 90 limæ labor 91 & mora: vos ô
92 Pompilius ſanguis, carmen reprehendite, quod non
Multa dies & 93 multa litura coercuit, atque
94 Perfectum decies non caſtigavit ad unguem.
95 Ingenium miſera quia fortunatius arte
Credit, & 96 excludit ſanos Helicone poetas
Democritus: 97 bona pars non ungues ponere curat,
Non barbam: ſecreta petit loca, 98 balnea vitat.
Naciſcetur enim 99 pretium nomenque poetæ,
1 Si tribus Anticyris caput 2 inſanabile 3 nunquam
Tonſori 4 Licino commiſerit. O ego 5 lævus,
Qui purgo bilem 6 ſub verni temporis horam.
Non alius faceret 7 meliora poemata, verum
8 Nil tanti eſt: 9 ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet 10 exors ipſa ſecandi:
11 Munus & officium, nil ſcribens ipſe, docebo:
Unde parantur 12 opes. 13 quid alat formetq; poetam:
Quid doceat, quid non: quò virtus, quò ferat 15 error.
Scribendi rectè 16 ſapere eſt principium & fons.
17 Rem tibi Socraticæ poterunt oſtendere 18 chartæ:
19 Verbaque proviſam rem non invita ſequentur.

75 Perfectorem eloquentiam.
76 Geſtare cothurnum quo nituntur incedentes.
77 Tragœdiis vetus comœdia fuit poſterior.
78 Poſtquam cœperunt honeſtos maledictis & turpibus convitiis nominatim inſectari.
79 Maledicentiam.
80 De cohibenda maledicentia veteris comœdiæ.
81 Obticuit, legis pœna perterrita, vel junge turpiter cum Gerundio nocendi.
82 Adempta licentia maledicendi.
83 Poetæ Latini nihil in ſcribendo prætermiſerunt.
84 Quum recederent à Græcis exemplaribus &

fabulis Romana ſcriberent. 85 Latinas fabulas in quibus prætextati (i. perſonæ nobiles) fuerunt induſti. 86 Fabulas tabernarias in quibus plebeiæ & privatæ perſonæ fuerunt induſtæ. 87 Virtute militari. 88 Eloquentia & re literaria. 89 Si unuſquiſque poetarum ſua ſcripta emendaret accuratius, &c. 90 Emendandi cura. Metaph. ab artificibus mechanicis, qui limâ opus ſuum perpoliunt. 91 Poematum editio in aliud tempus differenda. 92 A Numa Pompilio originem ducentes, vos, O Piſones reprehendite, &c. 93 Frequens emendatio retinet invitum. 94 Non perfectiſſime polivit. Metaph. ducta à marmorariis artificibus, qui unguibus juncturas probant & opus perpoliunt. 95 Democritus Philoſophus Abderitanus putavit ingenium fortunatius, i. multo melius eſſe ad ſcribenda poemata, quam artem quæ ſine ingenio miſera eſt. 96 Negat eos eſſe bonos poetas, qui non inſaniunt. Eſt Helicon mons Bœotiæ & Muſis ſacer. 97 Magna pars poetarum non curat ungues præſecare eorumque ſordes demere. 98 In balneis non lavantur. 99 Authoritatem & dignitatem poetæ. 1 Si inſani ſpeciem præ ſe ferat. In inſula Anticyra multum naſcitur hellebori, quo ſumpto dementes ſanantur. 2 Caput ſanari helleboro non poſſit. 3 Si caput nunquam tondendum curaverit. 4 Tonſori opulentiſſimo, qui poſtea factus eſt Senator à Cæſare, quod odiſſet Pompeium. 5 Ego ſiniſter. 6 In vere, quod tempus purgationibus Hippocrates decernit. 7 Melior quam ſi me purgarem. 8 Nil tanti æſtimo, ut adduci poſſim ad imitandum hoſce Democraticos. 9 Ergo ego cotis munus obibo. 10 Sine ſorte & facultate ſecandi. 11 Dono munus Poëtarum. 12 Opes poeticæ, i. res & facultas poetica. 13 Inventio ſcil. Quod informet & erudiat, nempe eloquutio & reliquæ partes. 15 Artis & virtutis oratio. 16 Philoſophum eſſe, non inſanum. 17 Materiam, argumentum. 18 Philoſophorum ſcripta, vel libri à Socratis diſcipulis ſcripti. 19 Eloquutio præparatum invenientem ultro ſequitur: rerum enim copia verborum copiam gignit. Cic. lib. de Or. 2.

Qui didicit 20 patriæ quid debeat, & quid amicis:
Quo sit amore parens, quo frater amandus & hospes:
Quod sit 21 conscripti, quod judicis officium; quæ
Partes in bellum missi ducem: ille profectò
Reddere personæ scit 22 convenientia cuique.
Respicere 23 exemplar vitæ morumque jubebo
24 Doctum imitatorem, 25 & veras hinc ducere voces.
Interdum speciosa 26 locis, 27 moratáque rectè
Fabula, 28 nullius Veneris, 29 sine pondere & arte,
30 Valdiùs oblectat populum, 31 meliúsque moratur,
Quàm versus 32 inopes rerum, 33 nugæque canoræ.
34 Graiis ingenium, Graiis dedit 35 ore rotundo
Musa loqui, præter laudem 36 nullius avaris.
37 Romani pueri 38 longis rationibus assem
Discunt 39 in partes centum diducere dicat
Filius 40 Albani, si de 41 quincunce remota est
Uncia, quid superat? poteras dixisse, 42 triens, 43 eu,
Rem poteris servare tuam. 44 redit uncia: quid tu?
45 Semis, ad hæc, animos, 46 ærugo, & 47 cura peculi
Quum semel imbuerit, speramus carmina 48 fingi
Posse 49 linenda cedro, & lævi servanda 50 cupresso?
Aut prodesse 51 volunt aut delectare poetæ,
Aut simul & jucunda & idonea dicere vitæ.
Quicquid præcipies, esto brevis: 52 aut citò dicta
Percipiant animi 53 dociles, teneantque 54 fideles.
55 Omne supervacuum pleno de 56 pectore manat.
Ficta voluptatis causa 57 sint proxima veris.
Nec quodcunque volet, 58 poscat sibi fabula credi:
59 Neu pransæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo.
60 Centuriæ seniorum agitant expertia frugis,
61 Celsi prætereunt austera poemata 62 Rhamnes.
63 Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.
64 Hic meret æra liber 65 Sosiis, hic & mare 66 transit,

20 Qui scit in tribuendis officiis, delectum habere personarum: cognoscit ille quid deceat, estq; optimus poeta.
21 Senatoris, 22 τὰ πρέποντα decora.
23 Ideam seu perfectam speciem vitæ humanæ.
24 Eruditum & prudentem poetam.
25 Et hinc, i. ex vita quotidiana & moribus hominum veras voces elicere.
26 Locis communibus ornata, vel, ut alii legunt, locis referta.
27 In qua mores personarum scite exprimuntur.
28 Nullius elegantiæ.
29 Sine verborum gravitate.
30 Validius.
31 Magis delectat.
32 Sententiarum expertes.
33 Versus leves qui sunt nihil aliud quam inanis strepentium vocum congeries, 34 Græci eloquentiam cum sapientia conjunxerunt. 35 Rotundè & eleganter.
36 Nullius rei cupidis. 37 Romani pueri statim à pueritia discunt artes ad rem augendam, Græci non item. 38 Addendo, dividendo, diminuendo, multiplicando, subtrahendo, quæ partes sunt Arithmeticæ. 39 In partes plurimas & minutissimas dividere.
40 Fœneratoris cujusdam. 41 De quinque unciis. 42 Quatuor unciæ. 43 Bene, Verba sunt patris vel populi responsum pueri probantis. 44 Quincunci additur uncia. 45 Semidipara libræ, i. sex unciæ. 46 Avaritia qua præclara ingenia corrumpuntur. Metaph. ducta à metallis. 47 Cupiditas opum. 48 Scribi posse. 49 Quæ perpetuo vivant. ea etenim quæ cedri sueco linuntur non putrescunt. 50 In capsa ex cupresso arbore beneolenti. 51 Debent. 52 Ut animi dociles citò percipiant tua dicta. 53 Quod est ingenii. 54 Quod est memoriæ. 55 Quæ supervacua sunt, effluant è memoria, necesse est. 56 Pectus pro memoria ponitur. 57 Veri similia esse debent. 58 Postulet sibi credi, id est, audeat spectatorum oculis atque auribus subjicere. 59 Neve fingat poeta Lamiam devorasse infantem, atque eundem puerum alvo vivum fuisse exemptum, hoc enim abhorret à fide & natura. 60 Senes Romani aspernantur poematà inutilia. Alludit ad Centurias, in quas singulæ tribus erant divisæ. 61 Juvenes excelso animo contemnunt poemata nulla voluptate condita. 62 Equites Romani à Romulo sic appellati. 63 Omnibus & senum & juvenum suffragiis præstantissimus Poeta judicatur, qui dulcis est in poemate & utilis. 64 Istiusmodi poema pretium meretur & multos reperit emptores. 65 Bibliopolis seu librariis. 66 Ad externas nationes.

Ut longum noto scriptori 67 protogat ævum.
68 Sunt delicta tamen quibus ignovisse 69 velimus.
Nam neq; 70 chorda sonũ reddit, 71 quem vult manus &
72 Poscentiq; gravẽ per sæpe 73 remittit acutũ: (mens,
Nec semper 74 feriet quodcunque 75 minabitur arcus.
Verùm ubi 76 plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar 77 maculis: quas, non 78 incuria fudit,
79 Aut humana parum cavit natura. 80 quid ergo?
Ut scriptor si peccat idem librarius 81 usque,
82 Quamvis est monitus venia caret: & citharœdus
Ridetur chorda qui semper 82 oberrat eadem:
Sic mihi, qui multum cessat, fit 84 Chœrilus ille,
85 Quem bis terque bonum, cum risu miror, 86 & idem
Indignor, 87 quandoque bonus 88 dormitat Homerus.
Verum opere in longo fas est 89 obrepere somnum.
90 Ut pictura, poësis 91 erit quæ si propius stes,
92 Te capiet magis: & quædam, si longiùs abstes.
93 Hæc amat obscurum, 94 volet hæc sub luce videri,
Judicis 95 argutum quæ non formidat acumen.
96 Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.
97 O major juvenum, quamvis & 98 voce paterna
99 Fingeris ad rectum & per te sapis, hoc tibi dictum
1 Tolle memor: 2 certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi, consultus juris & actor
Causarum mediocris, abest 3 virtute diserti
Messalæ, 4 nec scit quantum Cassellius Aulus:
Sed tamen 5 in pretio est: mediocribus esse poetis
Non homines, non dii, non concessere 7 columnæ.
Ut gratas inter mensas 8 symphonia discors,
9 Et crassum unguentum & 10 Sardoum melle papaver
Offendunt, poterat 11 duci quia cœna sine istis:
Sic animis natum inventumque poëma juvandis,
12 Si paulum à summo discessit, 13 vergit ad imum.

67 Nam præstantes poetæ etiam mortui vivunt.
68 Sunt quædam poetarum errata.
69 Ignoviſſe oportet.
70 Ut Muſici aliquando erraut, ſic etiam poetæ.
71 Sonum, quem manus & voluntas expetit.
72 Citharœdo.
73 Reddit ſonum acutum.
74 Sagittarius.
75 Quodcunq; arcus minabitur ferire.
76 Plura ornamenta.
77 Errata.
78 Quas negligentia non induxit.
79 Aut quas natura humana non potuit avertere.
80 Quid ergo dicendum?
81 Semper.
82 Etiamſi fuerit monitus.
83 Semper unam, eandemque chordam tangendo. 84 Eſt ſimilis Chœrili malo poetæ. 85 Quem mirari ſoleo, ſi duobus vel tribus locis laudabiliter cecidit. 86 Et Ego idem indigne fero cum Homerum vel alium excellentem poetam ipſum eſſe animadvertam. 87 Quandocunque. 88 Errat. 89 In errorem incidere. 90 Poema ita ſe habet ut pictura. Nam pictura eſt poëſis loquens, poëſis autem tacita pictura. 91 Alia pictura reperitur omnibus numeris abſoluta, quæ in luce quo magis ſpectatur, eo magis placet, alia vero rudibus lineamentis tantum conſtans laudari poteſt, ſed procul ſpectata: ſic poeſis perfecta, quo diligentius excutitur, eo videtur excellentior, at ſi fit deterior, leviter tantum & obiter eſt legenda. 92 Te magis delectabit. 93 Pictura deterior. 94 Pictura melior. 95 Limatum, politum vel ſubtile ingenium judicis, i. lectoris. 96 Poeſis mala ſemel, at bona decies repetita, placebit. 97 O nos, qui ex duobus fratribus ætate ei proviciores. 98 Paternis præceptis. 99 Confirmaris ad rectam poetices imitationem. 1 Sume tibi quod dicturus ſum & memoria tene. 2 Quibuſdam artibus & diſciplinis mediocritatem & tolerabilitatem (i. non excellentem cognitionem) concedi, at poetica mediocris tolerabilis non eſt. 3 Ab eloquentia Meſſalæ Corvini abeſt, i. Meſſalo diſerto multo eſt inferior. 4 Non eſt tam doctus in jure civili, quam Aulus Caſſellius. 5 Quamvis ſit mediocris. 6 Verum ut poetæ nec mediocres non homines, non, &c. 7 Columnæ, quæ in theatris fuerunt erectæ, vel ad aquas libri proſtiterunt venales. 8 Muſica nullum concentum reddens. 9 Unguentum obtuſi odoris, quo veteres in cœna caput ſibi unxerunt. 10 Quod deterrimum eſt propter herbas amaras, ex quibus apes mel ibi conficiunt. 11 Produci, extrahi. 12 Si paulum ab excellentia receſſerit. 13 Extremi ordinis ſit diſplicet, & vix nullo eſt numero.

14 Ludere qui neſcit, 15 campeſtribus abſtinet armis:
Indoctuſque pilæ 16 diſcive 17 trochive quieſcit,
18 Ne ſpiſſa riſum tollant 19 impunè corona.
20 Qui neſcit, verſus tamen audet fingere. 21 quidni?
Liber, & ingenuus, præſertim 22 cenſus, equeſtrem
Summam nummorum, 23 vitioque remotus ab omni.
24 Tu nihil 25 invita dices, facieſque Minerva:
Id tibi judicium eſt, 26 ea mens: ſi quid tamen 27 olim
Scripſeris, in 28 Metii deſcendat judicis aures, (num
29 Et patris, & noſtras: 30 nonumque prematur in annum
31 Membranis intus poſitis, delere licebit
Quod non edideris: neſcit vox 32 miſſa reverti,
33 Sylveſtres homines 34 ſacer interpreſque deorum
35 Cædibus & victu fœdo deterruit 36 Orpheus,
Dictus ob hoc lenire tigres, rabidoſque leones.
Dictus & 37 Amphion Thebanæ conditor arcis
Saxa movere 38 ſono teſtudinis, & 39 prece blanda
Ducere quò vellet. 40 fuit hæc ſapientia quondam,
Publica privatis ſecernere, ſacra profanis:
Concubitu prohibere 41 vago, 42 dare jura mariti:
43 Oppida moliri: leges incidere 44 ligno.
Sic honor & nomen divinis vatibus atque
Carminibus venit: poſt hos inſignis Homerus,
Tyrtæuſque 45 mares animos in Martia bella
Verſibus 46 exacuit. dictæ per carmina 47 ſortes:
Et vitæ monſtrata via eſt & 48 gratia regum
49 Pieriis tentata modis: 50 ludúſque repertus,
51 Et longorum operum finis: 52 ne fortè pudori
Sit tibi Muſa lyræ 53 ſolers, & cantor 54 Apollo,
Naturâ fieret laudabile carmen, an arte,
55 Quæſitum eſt, ego nec 56 ſtudium ſine divite vena,
Nec 57 rude quid poſſit video ingenium, 58 alterius ſic
Altera poſcit opem res, & 59 conjurat, amicè.
Qui ſtudet optatam 60 curſu contingere metam,
Multa tulit, fecitque 61 puer: 62 ſudavit & alſit:

14 Lusari, haſtam jacere, ſaltire, & ſimilia. 15 Abſtinet armis quæ in Campo Martio tractabantur. 16 Vid. Od. 8. lib. 2. 17 Trochus ad ludum puerilem eſt excogitatus. 18. Ne frequentes ſpectatores exclamentur, qui in Campum Martium ſpectatum venerunt & corona conſtiterunt. 19 Merito. 20 Qui caret arte. 21 Verbaſimt Poetæ indocti; Cur, inquit, verſus non facium quum ſim liber & ingenuus, &c. 22 Repertus habere in bonis quadringenta millia aris. 23 Nullis vitiis cooperatus. 24 Tu, ô Piſo. 25 Repugnante natura, i. tuo ingenio vel naturali propenſione reluctante. 26 Ea eſt tibi prudentia. 27 In poſterum. 28 Sp. Metii Tarpæ, critici, de quo Sat. 10. lib. 1. 29 Patris ii. 30 In multos annos ſupprimatur, ut acriore lima corrigatur. 31 Si libros domi cineas, ne foras exeant. 32 Vox ore emiſſa. 33 Homines feros & immanes. 34 Vates ſacer Linus. 35 Mariis cædibus & victu ferino. 36 Calliopes & Apollinis filius. 37 Amphion Jovis & Antiopæ filius, Muſicus præſtantiſſimus. 38 Cytharæ cantu. 39 Prece, quæ cum ſuo ſociabat, ut Muſici faciunt. 40 Aliquando fuit hæc ſapientia in Poetis, docere publica à privatis ſeparare, &c. 41 Concubitu meretricio. 42 Tam viris quam feminis dare leges, quibus cogantur matrimonii caſtitatem inviolatam ſervare. 43 Urbes ædificare. 44 In ligneis tabulis leges deſcribere, cunctiſque legendas proponere. 45 Animos feros & ſtrenuos. 46 Excitavit & tanquam ad cotem acuit. 47 Oracula ab Apolline data. 48 Amicitia regum carminibus comparata eſt. 49 Carminibus Muſarum quæ Pierides appellantur. 50 Oblectatio animorum ſeil. Comœdiæ & Tragœdiæ. 51 Et requies animi poſt longos labores. Animos enim feſſos verſus & lyra relaxant. 52 Hæc dixit ô Piſo, ne te pudeat poetam eſſe. 53 Perita. 54 Apollo inventor citharæ, qui Muſis præſidet. 55 In controverſiam vocatur, utrum Poeta naſcatur, an fiat. 56 Ars ſine ſecundo ingenio. 57 Ingenium arte non expolitum. 58 Sic natura & doctrina mutuis ſe opibus juvant. 59 Conſentit. 60 Labore & opere ad finem pervenire ſibi propoſitum. 61 [illegible] cum eſſet puer. 62 Calorem ſenſit & frigora pertulit.

Abſtinuit

stinuit Venere & 63 vino : 64 qui Pythia cantat
bicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
Nunc satis est dixisse, Ego mira poëmata 66 pango :
Occupet extremum scabies: mihi turpe 68 relinqui est,
Et, quod non didici, sanè nescire fateri.
praeco ad merces turbam qui 70 cogit emendas,
Assentatores jubet ad lucrum ire poëta,
ives agris, dives positis in fœnore nummis.
Si verò est unctum, qui rectè ponere possit,
Et spondere levi pro paupere, & eripere 74 atris
tibus implicitum : mirabor si sciet 75 inter.
noscere mendacem verumque 76 beatus amicum.
Tu seu donâris, seu quid donare velis 78 cui,
olito ad versus 79 tibi facto: 80 ducere plenum
latitiæ, clamabit enim, 81 Pulchrè, benè, rectè,
alleſcit 82 super his : etiam 83 stillabit amicis
ex oculis rorem : saliet, 84 tundet pede terram,
ut qui conducti plorant in funere, dicunt
et faciunt propè plura dolentibus 85 ex animo : sic
86 Derisor vero plus laudatore 87 movetur.
Reges dicuntur multis urgere 88 culullis,
et 89 torquere mero, quem perspexisse laborent,
an sit amicitia dignus ; si carmina condes,
Numquam te fallant, 90 animi sub vulpe latentes ;
et Quintilio si quid recitares, corrige sodes,
Hoc (ajebat) & hoc 92 melius te posse negares.
bis terque expertum frustra, 93 delere jubebat,
94 Et malè tornatos incudi reddere versus.
Si defendere deln ictum quam 95 vertere malles,
96 Nullum ultra verbum, aut operam sumebit inanem.
Quin 97 sine rivali teque & tua solus amares.
ve bonus & prudens versus 98 reprehendet inertes ;
Culpabit 99 duros ; incomptis 1 allinet atrum
Transverso calamo signum ; ambitiosa recidet

63 Romæ pueri vino abstinebant.
64 Tibicen adhibitus ad canendas laudes Apollinis in Pythiis (i. in ludis celebratis in honorem Apollinis qui Pythonem serpentem occiderat) hic Tibicen didicit, &c.
65 His miseris temporibus.
65 Componi, i. Ego possum mira poëmata componere, inquit malus Poeta.
67 Metaph. ducta à lusu puerorum se mutuo ad currendum cohortantium, qui sibi imprimis nitebantur ei qui ultimus ad calcem pervenerit. Sic indocti & glossus poëtæ non vult in extremo odine versari, sed suam regit ignorantiam citatione & judicia. 68 In cursu relinqui. 69 Et sane turpe est mihi (inquit malus poeta) fateri quod non didici. 70 Qui congregat. 71 Sic Poeta locuples assentatores ad poëmata sua ab indoctissima laudanda beneficiis provocat. 72 Si tu Poeta, qui unctus, i. convivium dare possit. 73 Et se vadem constituere pro paupere levi, qui quovis impellitur tumulti spe. 74 Tristibus. 75 Distinguere. 76 Beatus, ut ipse se censet esse. 77 Docet Horatius, quomodo adulatores possint cognosci. 78 Alicui. 79 Ad versus alterius scriptoris. 80 Tecum adducere adulatorem lætitiæ affectum ob spem utilitatis. 81 Verba assentatoris poemata sua fidè approbantis. 82 Ad hæc palleſcet, quasi novo genere mentis obstupefactus. 83 Effundet lachrymas (quæ sunt ros oculorum) simulans se doleare. 84 Præ gaudio saltabat. 85 τῆς καρδίας, vere, sine fuco. 86 Assentator. 87 Movetur fictè non ex animo. 88 Poculis explorare. 89 Vinum ingeniorum lene est argumentum. 90 Animi dolosi, vafri, infidiosi. 91 Quintilio Varo poetæ Cremonensi, judici alienorum scriptorum sincero & incorruptus judex : de hoc Quintilio vide Ode 24. l. 1. 92 Si negares te melius posse id præstare, postquam bis vel ter, i. sæpius emendes. 93 Quintilius jubebat adhuc corrigere vel cerè dificindere ne carmina legerentur. 94 Et versus non satis rotundos, i. male perpolitos emendare. Dum sunt meliùs à fabris lignariis & fabris ferrariis dicta. 95 Corrigere. 96 Nullum amplius operam dicebat. 97 Sine æmulo. 98 Versus arte carentes. 99 Male sonantes. 1 Transverso calamo notabit & liturâm inducet.

2 Ornamenta : 3 parùm claris lucem dare coget.
4 Arguet ambiguè dictum : mutando 5 notabit.
Fiet 6 Aristarchus, 7 nec dicet, Cur ego amicum
Offendam 8 nugis ? 9 hæ nugæ seria ducent,
In mala derisum semel, 10 exceptumque sinistrè,
11 Ut mala quem scabies, aut 12 morbus regius urget,
Aut 13 fanaticus error, & iracunda 14 Diana,
15 Vesanum tetigisse timent fugiuntque poëtam.
Qui sapiunt, 16 agitant pueri 17 incautique sequuntur.
18 Hic dum sublimes versus 19 ructatur, & errat,
21 Si veluti merulis intentus decidit auceps,
In puteum, foveamve : 22 licet, succurrite longùm
Clamat, Io cives, non sit qui 23 tollere curet.
Si quis curet opem ferre, & 24 demittere funem,
Qui scis an 25 prudens huc se dejecerit, atque
26 Servari nolit ? dicam, 27 Siculique poëta
Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem 28 frigidus Ætnam
Insiluit, sit jus, liceatque perire 29 Poëtis.
Invitum qui servat, 30 idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit, nec 31 si retractus erit, jam
32 Fiet homo, 33 & ponet famosæ mortis amorem.
34 Nec satis apparet cur versus factitet : utrùm
Minxerit 35 in patrios cineres, an triste 36 bidental
Moverit 37 incestus. certè furit, ac velut ursus,
Objectos caveæ 38 valuit si frangere 39 clathros,
Indoctum doctumque fugat 40 recitator acerbus.
41 Quem verò arripuit tenet, occidetque legendo,
42 Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.

1 Ridiculum acri fortius & melius magnas plerumque secat res. 2 Ornamenta dicuntur quæ ad ornatum orationis pertinent. 3 Parùm claris lucem dare coget. Quia scilicet ea quæ dicit, ita obscura sunt, ut ea ipsa lucem desiderent. 4 Arguet ambiguè dictum. Quia scilicet ea quæ dicit, ita obscura sunt, ut ea ipsa lucem desiderent. 5 Notabit. Reprehendet. 6 Aristarchus. Grammaticus clarissimus, qui in Homeri versibus legendis, germanis, & in notis rejiciendis judex fuit acerrimus. 7 Sicut multi Adulatores dicunt. 8 In re levi. 9 Hæc viris (inquit Horatius) quæ nugas esse jucis, poëtam mel ab aucatore deceptum, ita mala scia dentem ut optimum se poëtam esse sibi persuaserit. 10 Ma'e delusum ab amico adulatore. 11 Qui sapiunt non ecus timent fugiuntque malum poëtam, quam illum quem scabies, &c. 12 Istricia, qua cies tota hominum fit crocea. 13 Morbus fanaticus, quo laborant fanatici correpti. 14 Diana lymphatos efficit. 15 Poëtam furore quodam, non studio & doctrina cum ingenio conjuncta excitatum. 16 Persequuntur. 17 Parum cauti. 18 Hic plurimum sibi tribuens. 19 Dum putidos versus quasi rectos edit. 20 Et errat animo & corpore. 21 Si, ut auceps qui merulis avibus insidias struit, in foveam (i. in perspicuos errores) incidit. 22 Quamvis longum, id est, diu clamet Io cives succurrite, succurrite. 23 Ut tollere. 24 Demittere funem in foveam. 25 An sciens & de industria. 26 Servari nolit ne emendetur. 27 Empedoclis Agrigentini. 28 Frigidus præsentis mortis horror, vel frigidus, id est, atra bile affectus. Est enim melancholia frigidissima. 29 Poëti qui se nolunt corrigi. 30 Idem facit ac si occideret. Idem pro simili. 31 Ab Ætna ascendio. 32 Fiet rationis particeps & sanus. Insanus enim homo non est. 33 Nec deponet amorem, id est, curam non abiiciet famosæ mortis, id est, mortis infamis. Nam sæpium occidere (quod fecit Empedocles) infame est. 34 Non satis perspicuum est, utrùm scelestis pœnam sui ipse malus poëta dum versus factitet sepulchrinos vitari an sublati videntur. 35 In patrium sepulchrum. 36 Locum in quem fulmen delatum est. Ita appellatum, quod hostiis bidentibus & ara extructa à sacerdote expiaretur. 37 Polluta incestu, in sororem, sacerdotem, vel affinem commisso. 38 Si forte potuit frangere. 39 Sepimenta vel cancellos, quibus fera tanquam portis, è cavea ne exeat, continentur. 40 Poëta in recitandis carminibus suis molestus. 41 Quem auditorem nactus fuerit. 42 Tanquam sanguisuga quæ tam diu hæret corpori affixa, donec sanguine repleta excidat.

FINIS.